KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

Call No. 610 Acc. No. 51593

Author നാരായണൻ വൈദ്യർ. ന

Title ന്യൂതന സംഹിത ചികിത്സാ സമാനം

സുശ്രുതസംഹിത
ചികിത്സാസ്ഥാനം

(പൂർവ്വഭാഗം)

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
51593
KOTTAYAM.

❋

(ഭാഷാവ്യാഖ്യാനസഹിതം)

വ്യാഖ്യാതാ:–

എം. നാരായണൻ വൈദ്യർ, R. M. P.

എടക്കാട്.

❋

അച്ചടി:

സിൽവർ ജൂബിലി പ്രസ്സ്, കണ്ണൂര്–1.

1973

വില 7–000 10–00

Malayalam

Sushrutha Samhitha Chikilsāsthanam

610
Nar-S

Commentation:

M. NARAYANAN VAIDYAR, R. M. P.

ETAKKAD.

Copies—1000

1973

Printed at:

The Silver Jubilee Printing Works

CANNANORE-1.

(All rights reserved by the Commentator)

Price Rs. ~~7/-~~ 10.00 10.00

സർവ്വസ്മിന്നേവാഗന്തുവ്രണേ തല്ക്കാലമേവ ക്ഷതോഷ്മണഃ പ്രസൃതസ്യോപശമാർത്ഥം പിത്തവച്ഛീതക്രിയാവചാരണ വിധിവിശേഷഃ സന്ധാനാർത്ഥഞ്ച മധുഘൃതപ്രയോഗ ഇത്യേതൽ ദ്വികാരണോത്ഥാന പ്രയോജനം, ഉത്തരകാലംതു ദോഷോപപ്ലവ വിശേഷാച്ഛാരീരവൽ പ്രതീകാരഃ 4

എല്ലാവിധ ആഗന്തുകവ്രണത്തിലും ഉടനെതന്നെ ശരീരത്തിൽ വ്യാപിക്കുന്ന ക്ഷതജന്യമായ ഉഷ്ണശമനത്തിന്നായി പിത്തശമനത്തിന്നു് പറഞ്ഞവിധത്തിലുള്ള ശീതക്രിയ ചെയ്യണം. മുറികൂട്ടുവാൻ തേനും നെയ്യും (യുക്തം പോലെ) പ്രയോഗിക്കുകയും വേണം. (സന്ധാനാർത്ഥം ച എന്നതിലെ ചകാരപ്രയോഗംകൊണ്ടു് മധുഘൃതപ്രയോഗം ക്ഷതോഷ്മണഃ ശമനാർത്ഥംച എന്നുകൂടി മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാണു്.) ഇതു് ആഗന്തുകവ്രണത്തിനു് മാത്രം പറഞ്ഞ ചികിത്സയാണു്. ശാരീരികവ്രണത്തിൽ ചെയ്യേണ്ടതില്ല. ഇതാണു് വ്രണം ദ്വികാരണോത്ഥാനമെന്നു് പറഞ്ഞതിൻെറ പ്രയോജനം. ക്ഷതം സംഭവിച്ചു ഏഴുദിവസം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം ("സദ്യോവ്രണം സപ്താഹമേവ" ഇതി) വാതാദിദോഷകോപ വിശേഷാവസ്ഥക്കനുസരിച്ചു് ശാരീരിക വ്രണചികിത്സ ചെയ്യുംപോലെ ചെയ്യണം

ദോഷോപപ്ലവ വിശേഷഃ പുനഃ സമാസതഃ പഞ്ചദശപ്രകാരഃ, പ്രസരണസാമാർത്ഥ്യാൽ, യഥോക്തോ വ്രണപ്രശ്നാധികാരേ; ശുദ്ധതയാൽ ഷോഡശപ്രകാര ഇത്യേകേ. 5

ദോഷോപപ്ലവത്തിൻെറ വ്യത്യാസം ചൂരുക്കത്തിൽ വാതപിത്ത കഫരക്തങ്ങളുടെ പ്രസരണസാമൎത്ഥ്യം നിമിത്തം പതിനഞ്ചു വിധത്തിലാകുന്നു. ആ പ്രസരണഭേദം സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ വ്രണപ്രശ്നാധികാരമെന്ന 21–ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ "ദോഷാഃ കദാചി ദേകശോ ദ്വിശഃ സമസ്താഃ ശോണിത സഹിതാ വാऽനേകധാ പ്രസരന്തി. തദ്യഥാ—വാതഃ, പിത്തം, ശ്ലേഷ്മാ, ശോണിതം, വാതപിത്തേ, വാതശ്ലേഷ്മണൌ, പിത്തശ്ലേഷ്മണൌ, വാതശോണിതേ, പിത്തശോണിതേ, ശ്ലേഷ്മശോണിതേ, വാതപിത്തശോണിതാനി, വാതശ്ലേഷ്മശോണിതാനി, പിത്തശ്ലേഷ്മശോണിതാനി, വാതപിത്തകഫാഃ, വാതപിത്തകഫ ശോണിതാനീതി ഏവം പഞ്ചദശധാപ്രസരന്തി" എന്നിങ്ങിനെ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. (അതുകൊണ്ടു് ശാരീരികവ്രണം പതിനഞ്ചു വിധത്തിലായിരിക്കുമെന്നു് മനസ്സിലാക്കണം.) ശുദ്ധവ്രണത്തെ കൂടെ ചേൎത്തു വ്രണം പതിനാറു് തരത്തിലാണെന്നു് ചില ആചാര്യന്മാർ പറയുന്നു. ശുദ്ധവ്രണലക്ഷണം "ത്രിഭിർദോഷൈരനാക്രാന്തഃ ശ്യാമൌഷ്ഠ പിഡകീസമഃ അവേദനോ നിരാസ്രാവോ വ്രണഃ ശുദ്ധ ഇഹോച്യതേ".

(സു–സൂ–അ–23)

തസ്യലക്ഷണം ദ്വിവിധം— സാമാന്യം വൈശേഷികഞ്ച. തത്ര സാമാന്യം രുക്ക 'വ്രണ' ഗാത്രവിചൂൎണ്ണനേ, വ്രണയതീതി വ്രണഃ. വിശേഷലക്ഷണം പുനൎവ്വാതാദിലിംഗവിശേഷഃ.

വ്രണത്തിൻെറ ലക്ഷണം സാമാന്യമെന്നും വൈശേഷികമെന്നും രണ്ടുവിധത്തിലാകുന്നു. അതിൽ വേ[illegible]

മാന്യ ലക്ഷണമാകുന്നു. വ്രണശബ്ദം 'വ്രണ' ഗാത്രവിചൂണ്ണനേ—എന്ന ധാതുവിൽനിന്നുണ്ടായതാകുന്നു അതിന്നു് ശരീരത്തെ ചീയ്ക്കുന്നതു് എന്നത്ഥവുമാകുന്നു വ്രണയതി എന്ന വ്രണധാതുവിൻെറ രൂപത്തിന്നു് ശരീരവൈവണ്ണ്യത്തെ ചെയ്യുന്നതു് എന്ന അത്ഥവും പറഞ്ഞുകാണുന്നുണ്ടു്. വൈശേഷികമെന്നാൽ വിശേഷലക്ഷണത്തോടുകൂടിയതു്. വിശേഷലക്ഷണമെന്നാൽ വാതാദിദോഷപ്രകോപ ലക്ഷണവിശേഷത്തോടുകൂടിയതുമാകുന്നു.

തത്ര ശ്യാവാരുണാഭസ്തനുഃ ശീതഃ പിച്ഛിലോഽല്പസ്രാവീ രൂക്ഷശ്ചടചടായനശീലഃ സ്ഫുരണായാമതോദ ഭേദ വേദനാബഹുലോ നിർമ്മാംസശ്ചേതി വാതാൽ, ക്ഷിപ്രജഃ പീതനീലാഭഃ കിംശുകോദകാഭോഷ്ണസ്രാവീ ദാഹപാകരാഗ വികാരകാരീ പീതപിഡകാജുഷ്ടശ്ചേതി പിത്താൽ, പ്രതത കണ്ഡുബഹുലഃ സ്ഥൂലൌഷ്ഠഃ സ്തബ്ധസിരാസ്നായുജാലാവതതഃ കഠിനഃ പാണ്ഡ്വവഭാസോ മന്ദവേദനഃ ശുക്ലശീത സാന്ദ്ര പിച്ഛിലാസ്രാവീ ഗുരുശ്ചേതി കഫാൽ, പ്രവാളദള നിചയപ്രകാശഃ കൃഷ്ണസ്ഫോടപിഡകാജാലോപചിതസ്തുരംഗസ്ഥാനഗന്ധിഃ സവേദനോ ധൂമായനശീലോ രക്തസ്രാവീ പിത്തലിംഗശ്ചേതി രക്താൽ, തോദ ദാഹ ധൂമായനപ്രായഃ പീതാരുണാഭസ്തദ്വണ്ണസ്രാവീ ചേതി വാതപിത്താഭ്യാം, കണ്ഡൂയന ശീലഃ സനിസ്തോദോ രൂക്ഷോ ഗുരുദ്ദാരുണോ മുഹുർമ്മുഹുഃ ശീതപിച്ഛിലാല്പസ്രാവീചേതി വാതശ്ലേഷ്മഭ്യാം, ഗുരുഃ സദാഹഉഷ്ണപീതപാണ്ഡുസ്രാവീചേതി പിത്തശ്ലേഷ്മാഭ്യാം രൂക്ഷസ്തനുസ്തോദബഹുലഃ സുപ്ത ഇവ ച രക്താരു

ണാഭസ്തദപണ്ണസ്രാവീചേതി വാതശോണിതാഭ്യാം, ഫല്ഗുതമണ്ഡാഭോ മീനധാവന തോയഗന്ധിർമ്മൃദുർവ്വി സർപ്പ്യൃഷ്ണകൃഷ്ണസ്രാവീ ചേതി പിത്തശോണിതാഭ്യാം, രക്തോഗ്ഗുരുഃസ്നിഗ്ദ്ധഃ പിച്ഛിലഃ കണ്ഡൂപ്രായഃ സ്ഥിരഃ സരക്ത പാണ്ഡുസ്രാവീ ചേതി ശ്ലേഷ്മശോണിതാഭ്യാം, സ്ഫുരണതോദ ദാഹ ധൂമായനപ്രായഃ പീത തനുരക്തസ്രാവീ ചേതി വാതപിത്തശോണിതേഭ്യഃ, കണ്ഡൂസ്ഫുരണ ചുമചുമായമാനപ്രായഃ പാണ്ഡുഘനരക്തസ്രാവീചേതി വാതശ്ലേഷ്മശോണിതേഭ്യഃ ദാഹപാകരാഗ കണ്ഡൂപ്രായഃ പാണ്ഡുഘനരക്തസ്രാവീചേതി പിത്തശ്ലേഷ്മശോണിതേഭ്യ: ത്രിവിധ വർണ്ണവേദനാസ്രാവ വിശേഷോപേതഃ പവനപിത്തകഫേഭ്യഃ, നിർദ്ദഹന നിർമ്മഥന സ്ഫുരണ തോദദാഹ പാകരാഗ കണ്ഡൂ സ്വാപബഹുലോ നാനാവർണ്ണ വേദനാസ്രാവ വിശേഷോപേതഃ പവനപിത്ത കഫശോണിതേഭ്യഃ ജിഹ്വാതലാഭോ മൃദുഃ സ്നിഗ്ദ്ധഃ ശ്ലക്ഷ്ണോ വിഗത വേദനഃ സുവ്യവസ്ഥിതോ നിരാസ്രാവശ്ചേതി ശുദ്ധോവ്രണ ഇതി. 7

പതിനാറുവിധം വ്രണങ്ങളിൽ കരുവാളിപ്പ്, ചുവപ്പ്, കനം കുറവ്, തണുപ്പ്, വഴുവഴുപ്പ്, പൊട്ടിയലിക്കൽ കുറയുക, രൂക്ഷത, പടപടാ ശബ്ദം (ഒരു വേദനാവിശേഷം), വിറയലും വലിവും കുത്തിനോവും പിളൎന്നനോവും കൂട്ടതലായുണ്ടാവുക, മാംസം പൊന്തിക്കാണാതിരിക്കുക ഇവ വാതജമായ വ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

വാതവ്രണലക്ഷണം ചരകത്തിൽ പറയുന്നു-"സ്തബ്ധ ഖരോഽഗ്നിസംസ്പർശോ മന്ദസ്രാവോ മഹാരുജഃ തുദ്യതേ

സ്ഥരതിശ്യാവോ വ്രണോമാരുത സംഭവഃ" ഇതി. അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിൽ പറയുന്നു—"തത്രമാരുതാൽ. ശ്യാവകൃഷ്ണാരുണോ ഭസ്മകപോതാസ്ഥി നിഭോഽപിവാ; മസ്തുമാംസപുലാകാംബുതുല്യ തനചല്പസംസ്രുതിഃ, നിർമ്മാംസസ്തോദമേദാഢ്യോ രൂക്ഷശ്ചട ചടായതേ" ഇതി.

വേഗത്തിലുണ്ടാവുക, മഞ്ഞയോ നീലയോ നിറമായിരിക്കുക, ചുട്ടനീറലും പഴുപ്പും ചുകപ്പുമുണ്ടാവുക, വ്രണത്തിന്ന് ചുററും മഞ്ഞനിറത്തിലുള്ള അനേകം ചെറു കുരുക്കളുണ്ടാകുക ഇവ പിത്തജവ്രണ ലക്ഷണമാകുന്നു. ചരകത്തിൽ പറയുന്നു—"തൃഷ്ണാമോഹജ്വര ക്ലേദദാഹ ദുഷ്ട്യവതാരണൈഃ വ്രണം പിത്തകൃതം വിദ്യാൽ ഗന്ധൈഃ ശ്യാവൈശ്ച പൂതികൈഃ" ഇതി.

വ്യാപകത്വവും ഉഗ്രതയും ചൊറിച്ചലും കൂടുതലുണ്ടാകുക, വക്ക് തടിച്ചിരിക്കുക, സ്തംഭിച്ച സിരാസ്നായു സമൂഹങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുക, മാർദ്ദവമില്ലായ്മ, കാഴ്ചയിൽ വെള്ളനിറമാണെന്ന് തോന്നുക, കുറഞ്ഞ വേദന, വെള്ളത്തതും തണുത്തതും കൊഴുത്തതും വഴവഴപ്പുള്ളതുമായ വെള്ളമൊലിക്കുക. കല്ലിപ്പ് ഇവ കഫജമായ വ്രണലക്ഷണമാകുന്നു. ചരകത്തിൽ പറയുന്നു—"ബഹുപിച്ഛോ ഗുരുഃ സ്നിഗ്ദ്ധഃസ്തിമിതോ മന്ദവേദനഃ പാണ്ഡുവർണ്ണോഽല്പസംക്ലേദശ്ചിരകാരീ കഫവ്രണഃ" ഇതി.

പവിഴക്കല്ലുങ്ങൾ കൂട്ടിയപോലുള്ള പ്രകാരം, കറുത്ത പൊക്കിളയും കുരുവും നിറഞ്ഞിരിക്കുക, കുതിരപ്പന്തിയുടെ മണം, കൂടുതൽ വേദനയോടുകൂടിയിരിക്കുക, ചൂട്ട് (ആവിപൊങ്ങൽ), ചോര ഒലിക്കുക ഇവയും പിത്തവ്രണത്തിന്ന് പറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങളും രക്തജമായ വ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

കുത്തിനോവു്, ചുട്ടുനീറൽ, ചൂടു് (ആവിപൊങ്ങൽ), മഞ്ഞ ചുകപ്പു് എന്നീ നിറം, മഞ്ഞ ചുകപ്പു് എന്നീ നിറത്തിലുള്ള ചലമൊലിക്കുക ഇവ വാതപിത്തജവ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

സദാ ചൊറിച്ചൽ, ചുളുചുളെക്കുത്തൽ, പരുപരുപ്പു്, ഭയങ്കരത (ദുസ്സഹം), ഇടക്കിടക്കു് അല്പാല്പം തണുത്തതും വഴവഴപ്പുള്ളതുമായ ചലമൊലിക്കുക ഇവ വാതകഫജവ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

കല്ലിപ്പു്, ചുട്ടുനിറൽ, ചൂടു്, മഞ്ഞ വെള്ള എന്നീ നിറത്തിലുള്ള ചലമൊലിക്കുക ഇവ പിത്തകഫജവ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

പരുപരുപ്പു്, കനംകുറവു്, കലശലായ കുത്തിനോവുണ്ടെങ്കിലും തരിച്ചതുപോലിരിക്കുക, രക്താരുണവർണ്ണങ്ങളും ഈ വർണ്ണത്തോടുകൂടിയ ചലമൊലിക്കുകയും ചെയ്യുക ഇവ വാതരക്തജവ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

നെയ്ത്തെളിയുടെ നിറം, മത്സ്യംകഴുകിയ വെള്ളത്തിൻെറ മണംപോലുള്ള മണം, മാർദ്ദവം, വ്യാപകത്വം, ചൂടുള്ളതും കറുത്തതുമായ ചലമൊലിക്കുക ഇവ പിത്തരക്തജവ്രണലക്ഷണമാകുന്നു

രക്തവർണ്ണം, കല്ലിപ്പു്, സ്നിഗ്ദ്ധത, വഴവഴപ്പു്, ചൊറിച്ചൽ, സ്ഥിരത, രക്തംകലൎന്ന വെളുത്ത ചലമൊലിക്കുക ഇവ കഫരക്തജവ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

കറാഞ്ഞാരിളക്കം, കുത്തിനോവു്, ചുട്ടുനീറൽ, ചൂടു് (ആവിപൊന്തുക), അല്പാല്പം മഞ്ഞനിറത്തോടുകൂടിയ

രക്തമൊലിക്കുക ഇവ വാതപിത്തരക്തജവ്രണലക്ഷണ മാകുന്നു.

ചൊറിച്ചൽ, കുറഞ്ഞൊരിളക്കം, കട്ടകരച്ചുതേച്ചതു പോലുള്ള വേദന, പാണ്ഡുവർണ്ണത്തോടുകൂടിയ കട്ടപിടിച്ച രക്തമൊലിക്കുക ഇവ വാതകഫരക്തജവ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

ചുട്ടുനീറൽ, പഴപ്പ്, ചുകപ്പ്, ചൊറിച്ചൽ, പാണ്ഡുവർണ്ണത്തോടുകൂടിയ കട്ടപിടിച്ച രക്തമൊലിക്കുക ഇവ പിത്തകഫരക്തജ വ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

ത്രിദോഷങ്ങൾക്കും പറഞ്ഞിട്ടുള്ള വർണ്ണവേദനാസ്രാവ വിശേഷങ്ങളോടുകൂടിയ വ്രണം വാതപിത്തകഫജ (സന്നിപാതജ) വ്രണമാകുന്നു.

പൊള്ളിക്കുംപോലെയും കോൽകൊണ്ടു് കുത്തുന്നതുപോലെയുമുള്ള വേദന, വിറയൽ, കുത്തിനോവ്, ചുട്ടുനീറൽ, പഴപ്പ്, ചുകപ്പ്, ചൊറിച്ചൽ, തരിപ്പ്, ഇവയും കൂടുതലായുണ്ടാവുക, പലമാതിരി വർണ്ണവേദനാസ്രാവവിശേഷങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുക ഇവ വാതപിത്തകഫരക്തജ വ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

നാവിൻെറ മേൽഭാഗംപോലെയിരിക്കുക, മാർദ്ദവം, സ്നിഗ്ദ്ധത, മിനുമിനുപ്പ്, വേദനയില്ലായ്മ, സുന്ദരാകൃതി (കൂടുതൽ പൊന്തിനില്ക്കാതെയും കൂടുതൽ താഴ്ന്നുനില്ക്കാതെയും കാഴ്ചയിൽ ഭയങ്കരത തോന്നാതെയും വൃത്തിയായിരിക്കുകയും ചെയ്യുക), പൊട്ടിയൊലിക്കാതിരിക്കുക ഇവ ശുദ്ധവ്രണലക്ഷണമാകുന്നു.

തസ്യവ്രണ ന്യ ഷഷ്ടിരുപക്രമാഭവന്തി. തദ്യഥാ– അപതപ്പ്ണമാലേപഃ പരിഷേകോഽഭ്യംഗഃ സേ്വദോവിമ്ലാപനമുപനാഹഃ പാചനം വിസ്രാവണം സ്നേഹോവമനം വിരേചനം ഛേദനം ഭേദനം ദാരണം ലേഖനമേഷണമാഹരണം വ്യധനം വിസ്രാവണം സീവനം സന്ധാനം പീഡനം ശോണിതാസ്ഥാപനം നിൎവ്വാപണമുല്ക്കാരികാ കഷായോവൎത്തിഃ കല്ക്കഃ സൎപ്പിസ്തൈലം രസക്രിയാവചൂൎണ്ണനം വ്രണധൂപനമുത്സാദനമവസാദനം മൃദുകൎമ്മ ദാരുണകൎമ്മ ക്ഷാരകൎമ്മാഗ്നികൎമ്മ കൃഷ്ണകൎമ്മ പാണ്ഡുകൎമ്മ പ്രതിസാരണം രോമസഞ്ജനനം ലോമാപഹരണം വസ്തികൎമ്മോത്തരവസ്തികൎമ്മബന്ധഃ പത്രദാനം കൃമിഘ്നം ബൃംഹണം വിഷഘ്നം ശിരോവിരേചനം നസ്യം കവലധാരണം ധൂമോമധു സൎപ്പിൎയ്യന്ത്രമാഹാരോ രക്ഷാവിധാനമിതി. 8

മേൽപറഞ്ഞ വ്രണങ്ങൾക്ക് അവസ്ഥാനുസരണം പ്രയോഗിക്കാവുന്ന അറുപതു് വിധം ചികിത്സാ സമ്പ്രദായങ്ങളുണ്ടു്. അവകളെന്തെല്ലാമെന്നാൽ—1. അപതൎപ്പണം, 2. ആലേപനം, 3. പരിഷേകം, 4. അഭ്യംഗം, 5. സേ്വദം, 6. വിമ്ലാപനം, 7. ഉപനാഹം, 8. പാചനം, 9. വിസ്രാവണം, 10. സ്നേഹം, 11. വമനം, 12. വിരേചനം, 13. ഛേദനം, 14. ഭേദനം, 15. ദാരണം, 16. ലേഖനം, 17. എഷണം, 18. ആഹരണം, 19. വ്യധനം, 20. വിസ്രാവണം, 21. സീവനം, 22. സന്ധാനം, 23. പീഡനം, 24. ശോണിതാസ്ഥാപനം, 25. നിൎവ്വാപണം, 26. ഉല്ക്കാരിക, 27. കഷായം, 28. വൎത്തി,

29. കല്ക്കം, 30. സപ്പിസ്സ്, 31. തൈലം, 32. രസക്രിയ, 33. അവചൂണ്ണനം, 34. വ്രണധൂപനം, 35. ഉത്സാദനം, 36. അവസാദനം, 37. മൃദുകമ്മം, 38. ദാരുണകമ്മം, 39. ക്ഷാരകമ്മം, 40. അഗ്നികമ്മം, 41. കൃഷ്ണകമ്മം, 42. പാണ്ഡുകമ്മം, 43. പ്രതിസാരണം, 44. രോമസഞ്ജനനം, 45. രോമാപഹരണം, 46. വസ്തികമ്മം, 47. ഉത്തരവസ്തികമ്മം, 48. ബന്ധം, 49. പത്രദാനം, 50. കൃമിഘ്നം, 51. ബൃംഹണം, 52. വിഷഘ്നം, 53. ശിരോവിരേചനം, 54. നസ്യം, 55. കബളധാരണം, 56. ധൂമം, 57. മധുസപ്പിസ്സ്, 58. യന്ത്രം, 59. ആഹാരം, 60. രക്ഷാവിധാനം എന്നിവകളാകുന്നു, ഇവയിൽ അവതപ്പണാദികളുടെ വിവരണം അതാതുകളെ വിവരിക്കുമ്പോൾ വിവരിക്കുന്നതാകുന്നു.

തേഷുകഷായോവത്തിഃ കല്ക്കഃ സപ്പിസ്തൈലം രസക്രിയാവചൂണ്ണനമിതി ശോധനരോപണാനി, തേഷപഞ്ചൌ ശസ്ത്രകൃത്യാഃ, ശോണിതാസ്ഥാപനം ക്ഷാരോഽഗ്നിയ്യന്ത്രമാഹാരോ രക്ഷാവിധാനം ബന്ധവിധാനഞ്ചോക്താനി, സ്നേഹസ്വേദന വമനവിരേചന ബസ്ത്യൂത്തരവസ്തി ശിരോവിരേചന നസ്യ ധൂമ കബള ധാരണാന്യന്യത്രവക്ഷ്യാമഃ, യദന്യദവശിഷ്ടമുപക്രമജാതം തദിഹ വക്ഷ്യതേ. 9

ഈ പറഞ്ഞ അറുപതുവിധം ചികിത്സാവിധികളിൽ കഷായം, വർത്തി, കല്ക്കം, നെയ്യ്, തൈലം, രസക്രിയ, പൊടിവിതറുക ഇവ വ്രണത്തിൻെറ ശുദ്ധിവരുത്തുവാനും വ്രണമൊണങ്ങുവാനുമുള്ളതാകുന്നു. ഛേദനാദിസീവനാന്തംവരേയുള്ള ഒമ്പതിൽ ദാരണമൊഴിച്ചുള്ള 8 ചി

കിത്സാവിധികൾ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. (ഈ ശസ്ത്രകർമ്മവിധി സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ അഷ്ടവിധശസ്ത്രകർമ്മീയമെന്ന 25 ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.) ശോണിതാസ്ഥാപനം, ക്ഷാരം, അഗ്നി, യന്ത്രം, ആഹാരം, രക്ഷാവിധാനം, ബന്ധവിധാനം എന്നിവയുടെ വിധികളും സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ 14-19-5-18—എന്നീ അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സ്നേഹം, സ്വേദം, വമനം, വിരേചനം, വസ്തി, ഉത്തരവസ്തി, ശിരോവിരേചനം, നസ്യം, ധൂമം, കബളധാരണം ഇവ ഈ സ്ഥാനത്തിൽതന്നെ മറെറാരേടത്തു് വിവരിക്കുന്നുണ്ടു്. ഈ പറഞ്ഞ 32 ചികിത്സാവിധികളൊഴിച്ചു ബാക്കിയുള്ള ചികിത്സാവിധികളെ ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ തന്നെ വിവരിക്കുന്നുണ്ടു്.

ഷഡ്വിധഃ പ്രാഗുപദിഷ്ടഃ ശോഫഃ തസ്യൈകാദശോ ഉപക്രമാ ഭവന്ത്യപതർപ്പണാദയോ വിരേചനാന്താഃ, തേ ച വിശേഷേണ, ശോഫപ്രതികാരേ വർത്തന്തേ, വ്രണഭാവമാപന്നസ്യ ച ന വിരുദ്ധ്യന്തേ; ശേഷാസ്തു പ്രായേണ വ്രണ പ്രതികാരഹേതവ ഏവ. 10

വീക്കം ആറുവിധമായിരിക്കുമെന്നു് മുമ്പു് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. "സ ഷഡ്വിധോ വാതപിത്ത കഫശോണിതസന്നിപാതാഗന്തുനിമിത്തഃ" ഇതി. (സു-സൂ-അ-17) ഈ പറഞ്ഞ വീക്കത്തിന്നു് അപതർപ്പണാദിയായി വിരേചനാന്തം വരേയുള്ള പതിനൊന്നു് ചികിത്സാവിധികളാകുന്നു. (ഇവിടെ അപതർപ്പണം മുതൽ വിരേചനം വരെ പന്ത്രണ്ടു് ഉപക്രമങ്ങളുണ്ടു്. എന്നാൽ പതിനൊന്നുപ

ക്രമങ്ങൾ എന്നേ പറയുന്നുള്ളു. കാരണം അപതപ്പ്ണാദയഃ എന്നതിൻെറ വ്യുല്പത്തി അപതപ്പ്ണം ആദൌയേഷാം തേ അപതപ്പ്ണാദയഃ. അതദ് ഗുണസംവിജ്ഞാന ബഹുവ്രീഹി സമാസമാകയാൽ അപതപ്പ്ണം ആദിയിലുള്ളതു് എന്നത്ഥം. അതായതു് ആലേപനം മുതൽ വിരേചനംവരേയുള്ള പതിനൊന്നുപക്രമങ്ങൾ) ഈ പതിനൊന്നുപക്രമങ്ങൾ വിശേഷിച്ചു് ശോഫശമനചികിത്സയാകുന്നു. വീക്കം വ്രണമായി പരിണമിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽക്കൂടി ഈ ശോഫശമനചികിത്സ വിരോധമാകുന്നില്ല ബാക്കിയുള്ള 49 ഉപക്രമങ്ങളാകട്ടെ മിക്കവാറും വ്രണത്തിന്നുള്ളവ തന്നെയാണു്.

അപതപ്പ്ണമാദ്യ ഉപക്രമഃ, ഏഷ സവ്വശോഫാനാം സാമാന്യഃ പ്രധാന തമശ്ച. 11

അപതപ്പ്ണമാകട്ടെ (ഉപവാസരൂപമായ ലംഘനം) മുൻപറഞ്ഞ 15 വിധത്തിലുള്ള ശാരീരികവ്രണങ്ങൾക്കു് ഒന്നാമത്തെ ചികിത്സയാകുന്നു. ഇതു് എല്ലാവിധ രോഗങ്ങൾക്കും പൊതുവേയുള്ള പ്രധാന ചികിത്സയുമാകുന്നു.

ഭവന്തിചാത്ര—

ദോഷോച്ഛ്റായോപശാന്ത്യത്ഥം ദോഷാനദ്ധസ്യ ദേഹിനഃ
അവേക്ഷ്യദോഷംപ്രാണഞ്ച കാൎയ്യംസ്യാദപതപ്പ്ണം·

ദോഷപ്രകോപനങ്ങളോടുകൂടിയവൻെറ വർദ്ധിച്ച ദോഷകോപശമനത്തിന്നായി അവൻെര ദോഷാധികൃത്തേയും പ്രാണബലത്തേയും നോക്കി അവയുടെ അവസ്ഥാവിശേഷത്തിന്നനുസരിച്ചു് അപതപ്പ്ണം (ലംഘനം) ചെയ്യണം.

ഊർദ്ധ്വമാരുത തൃഷ്ണാക്ഷുന്മുഖശോഷ ശ്രമാനവിതൈ:
നകാര്യം ഗർഭിണീ വൃദ്ധബാലദുർബ്ബല ഭീരുഭി: 13

ഊർദ്ധ്വമാരുതരോഗം (ഏമ്പക്കം), തണ്ണീർദാഹം, വിശപ്പ്, വായവരൾച്ച, തളർച്ച എന്നിവയുള്ളവരും ഗർഭിണി, വൃദ്ധൻ, ബാലൻ, ബലഹീനൻ, ഭീരു എന്നിവരും ലംഘനം ചെയ്യരുത്. ഊർദ്ധ്വമാരുത രോഗലക്ഷണം—"ഭുക്തേ/ഭുക്തേ തഥാ സുപ്തേ യസ്യോൽഗാരോ ഭൃംശം ഭവേൽ ഊർദ്ധ്വവാതന്തുതംവിദ്യാ ദുദാനവ്യാനസംഭവ:" ഇതി.

ശോഫേഷൂത്ഥിതമാത്രേഷു വ്രണേഷൂഗ്രരുജേഷുച
യഥാസ്വൈരൌഷധൈർല്ലേപം പ്രത്യേകശ്ശൈവ
കാരയേൽ. 14

വീക്കങ്ങളുടെ ആവിർഭാവത്തിലും തീവ്രവേദനയുള്ള വ്രണങ്ങളിലും അതാതു് ദോഷകോപങ്ങൾക്കനുസരിച്ചുള്ള ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടും അതാതു് വ്രണങ്ങൾക്ക് പറയുന്ന ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടും ലേപനം ചെയ്യണം.

യഥാപ്രജ്വലിതേ വേശ്മന്യംഭസാ പരിഷേചനം
ക്ഷിപ്രം പ്രശമയത്യഗ്നിമേവമാലേപനം രുജ: 15

കത്തുന്ന വീട്ടിന്നു് വെള്ളം ഒഴിച്ചാൽ ഉടനെ തീയ്യ് ശമിക്കുന്നതുപോലെ വീക്കങ്ങളിലും വ്രണങ്ങളിലും മരുന്നരച്ചുപുരട്ടിയാൽ വേദനയെ ഉടനെ ശമിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

പ്രഹ്ലാദനേ ശോധനേച ശോഫസ്യഹരണേ തഥാ
ഉത്സാദനേ രോപണേച ലേപ:സ്യാത്തുതദർത്ഥകൃൽ.

ലേപനം വേദനയെ ശമിപ്പിച്ചു് സന്തോഷത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതും വ്രണത്തെ ശുദ്ധിവരുത്തുന്നതും വീക്കത്തെ ഇല്ലാതാക്കുന്നതും കുഴിഞ്ഞ വ്രണത്തിൻെറ കുഴി നികത്തുന്നതും വ്രണത്തെ ഉണക്കുന്നതുമാകുന്നു. ലേപനം ഇതുപോലുള്ള എല്ലാ കാൎയ്യങ്ങൾക്കും നല്ലതാകുന്നു.

> വാതശോഫേതു വേദനോപശമാൎത്ഥം സൎപ്പിസ്തൈല ധാന്യാമ്ല മാംസരസ വാതഹരൌഷധ നിഷ്ക്വാഥൈരശീതൈഃ പരിഷേകാൻകുൎവ്വീത, പിത്തരക്താഭിഘാത വിഷനിമിത്തേഷു ക്ഷീരഘൃത മധുശൎക്കരോദകേക്ഷുരസ മധുരൌഷധ ക്ഷീരവൃക്ഷനിഷ്ക്വാഥൈരനുഷ്ണൈഃ പരിഷേകാൻകുൎവ്വീത, ശ്ലേഷ്മശോഫേതു തൈലമൂത്ര ക്ഷാരോദകസുരാ ശുക്ത കഫഘ്നൌഷധ നിഷ്ക്വാഥൈരശീതൈഃ പരിഷേകാൻ കുൎവ്വീത. 17

വാതകോപജമായ വീക്കത്തിൽ വേദന ശമിക്കുവാനായി നെയ്യ്, എണ്ണ, വെപ്പുകാടി, മാംസരസം വാതഹരൌഷധങ്ങൾകൊണ്ടു് വെച്ച കഷായം എന്നിവകളെക്കൊണ്ടു് അല്പാല്പം ചൂടോടുകൂടി ധാരചെയ്യണം. പിത്തകോപം, രക്തദോഷം, അഭിഘാതം, വിഷബാധ എന്നിവനിമിത്തമുള്ള വീക്കത്തിൽ പാൽ, നെയ്യ്, തേൻ, പഞ്ചസാരവെള്ളം, കരിമ്പിൻനീര്, മധുരൌഷധങ്ങൾ കൊണ്ടു് വെച്ച കഷായം, നാല്പാമരക്കഷായം ഇവ തണുപ്പിച്ചു ധാരചെയ്യണം. കഫകോപജമായ വീക്കത്തിൽ എണ്ണ, ഗോമൂത്രം, ക്ഷാരജലം, സുര (ഒരുതരം മദ്യം), ശുക്തം, കഫഹരൌഷധങ്ങൾകൊണ്ടുവെച്ച കഷായം എന്നിവ അല്പാല്പം ചൂടാക്കി ധാരചെയ്യണം. ശുക്തം "കന്ദമൂല

ഫലാദീനി സസ്നേഹലവണാനിച യത്രദ്രവ്യഭിഷൂയന്തേ തച്ഛുക്തമഭിധീയതേ" ഇതി.

യഥാംബുഭിഃസിച്യമാനഃ ശാന്തിമഗ്നിർന്നിയച്ഛതി
ദോഷാഗ്നിരേവം സഹസാ പരിഷേകേണശാമ്യതി.

വെള്ളം ഒഴിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് അഗ്നി എപ്രകാരം ശമിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരംതന്നെ ധാരകൊണ്ടു് വീക്കദോഷമാകുന്ന അഗ്നി ഉടനെ ശമിക്കുന്നതാണു്.

അഭ്യംഗസ്തു ദോഷമാലോക്യോപയുക്തോ ദോഷോപശമം മൃദുതാഞ്ച കരോതി. 19

ദോഷകോപങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കിയിട്ട് പ്രയോഗിക്കുന്ന അഭ്യംഗമാകട്ടെ ദോഷകോപത്തെ (വീക്കത്തെ) ശമിപ്പിക്കുകയും വീക്കത്തിന്നു് മാർദ്ദവമുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

'ദോഷമാലോക്യ' എന്നു് പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു് വാതത്തിന്നും കഫത്തിന്നും എണ്ണകൊണ്ടും പിത്തത്തിന്നും രക്തത്തിന്നും വിഷത്തിന്നും ശതധൌത ഘൃതംകൊണ്ടും അഭ്യംഗം ചെയ്യണമെന്നാണു് ഡല്ലണാചാര്യമതം.

സ്വേദവിമ്ലാപനാദീനാം ക്രിയാണാം പ്രാക് സ ഉച്യതേ
പശ്ചാൽ കർമ്മസുചാദിഷ്ടഃ സ ച വിസ്രാവണാദിഷു 10

സ്വേദം, വിമ്ലാപനം മുതലായ ക്രിയകൾക്കു് മുമ്പും വിസ്രാവണം മുതലായ ക്രിയകളിൽ അതിനുശേഷവും അഭ്യംഗം ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

രുജാവതാം ദാരുണാനാം കഠിനാനാം തഥൈവ ച
ശോഫാനാം സ്വേദനം കാര്യം യേചാപ്യേവം
വിധാവ്രണാഃ 21

വേദനയുള്ളതും, അതിഭയങ്കരമായിട്ടുള്ളതും (വാതകോപാധിക്യമുള്ളതു്) കാഠിന്യമുള്ളതുമായ വീക്കത്തിന്നും ഇതുപോലെതന്നെയുള്ള ലക്ഷണങ്ങളോട്ടകൂടിയ വ്രണത്തിന്നും വിയപ്പ്ിക്കുകയാണ് വേണ്ടതു്.

സ്ഥിരാണാം രുജതാം മന്ദാംകാര്യം വില്ലാപനം ഭവേൽ
അഭ്യജ്യ സ്വേദയിത്വാതു വേണുനാവാ ശനൈശ്ശനൈഃ
വിമർദ്ദയേദ് ഭിഷക് പ്രാജ്ഞസ്തലേനാംഗുഷ്ഠ
കേന വാ. 22

കട്ടിയുള്ളതും വേദന കുറഞ്ഞതുമായ വീക്കത്തെ വില്ലാപനം (ഉടച്ചുകളയുക) ചെയ്യണം. ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ഉടച്ചുകളയേണ്ടതായ വീക്കത്തെ സ്നേഹദ്രവ്യം പുരട്ടി വിയപ്പ്ിച്ചിട്ടു് മുളകൊണ്ടോ അല്ലെങ്കിൽ കൈപ്പടംകൊണ്ടോ പെരുവിരൽകൊണ്ടോ സാവധാനത്തിൽ മർദ്ദിക്കണം.

ശോഫയോരുപനാഹന്തു കുര്യാദാമ വിദഗ്ദ്ധയോഃ
അവിദഗ്ദ്ധഃശമംയാതി വിദഗ്ദ്ധപാകമേതി ച 23

തീരേ പഴക്കാത്തതും അല്പം പഴുത്തതുമായ വീക്കത്തിന്നു് ഉപനാഹസ്വേദം (മരുന്നരച്ചുവെച്ചുകെട്ടി വിയപ്പ്ിക്കുക) ചെയ്യണം. ഉപനാഹംകൊണ്ടു് തീരേ പഴക്കാത്ത വീക്കം ശമിക്കുകയും അല്പം പഴുത്തതു് പൂർണ്ണമായി പഴക്കുകയും ചെയ്യും.

നിവർത്തതേ ന യഃ ശോഫോ വിരേകാന്തൈ
രുപക്രമൈഃ 24

തസ്യസംപാചനംകയ്യാൽ സമാഹൃത്യൗഷധാനി തു
ദധിതക്രസുരാശുക്ത ധാന്യാമ്ലൈര്യോജിതാനി തു 25
സ്നിഗ്ദ്ധാനി ലവണീകൃത്യ പചേദുല്കാരികാം ശുഭാം
സൈരണ്ഡപ ത്രയാശോഫം നാഹയേദുഷ്ണയാ തയാ
ഹിതം സംഭോജനഞ്ചാപി പാകായാഭിമുഖോയദി

അപതർപ്പണാദി വിരേചനാന്തം വരേയുള്ള ചികിത്സ കൊണ്ടു് വീക്കം ശമിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ അതിനെ പാചകം (പഴുപ്പിക്കുക) ചെയ്യണം. അതിന്നു് സൂത്രസ്ഥാനം 37–ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ പാചനൌഷധങ്ങളിൽ തൈര്, മോര്, സുരാമദ്യം, ശുക്തം, വെപ്പുകാടി ഇവ യും സ്നേഹദ്രവ്യവും ഉപ്പും ചേർത്തു നല്ല ഉല്കാരിക (പൊട്ടീസ്സ്) ഉണ്ടാക്കണം. ഇങ്ങിനെ ഉണ്ടാക്കിയ പൊട്ടീസ്സ് ആവണക്കിലയിൽവെച്ചു ചൂടോടുകൂടി വീക്കത്തിൽ വെച്ചുകെട്ടണം. പൊട്ടീസ്സ് വെച്ചുകെട്ടി പഴുപ്പ് വന്നു തുടങ്ങിയെങ്കിൽ ഇഷ്ടമുള്ള ആഹാരം കൊടുക്കുകയും വേണം. (പഴുപ്പ് വന്നുതുടങ്ങിയാൽ ഇഷ്ടമുള്ള ആഹാരം കൊടുക്കണമെന്നു് പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു് അതിനുമുമ്പ് ഹിതാശനം നിഷിദ്ധമാണെന്നു് മനസ്സിലാക്കണം.)

വേദനോപശമാർത്ഥായ തഥാപാകശമായ ച 27
അചിരോല്പതിതേ ശോഫേ കുയ്യാച്ഛോണിത
മോക്ഷണം.
സശോഫേ കഠിനേ ശ്യാമേ സരക്തേ വേദനാവതി.
സംരംബ്ധേ വിഷമേവാപി വ്രണേ
വിസ്രാവണം ഹിതം
സവിഷേ ച വിശേഷേണ ജലൌകോഭിഃ
പദൈസ്തഥാ. 29

പെട്ടെന്നുണ്ടായ വീക്കത്തിൽ വേദന ശമിക്കുവാനായിക്കൊണ്ടും പഴുത്തു വ്രണമാകാതിരിക്കുവാനും രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യണം. വീക്കത്തോടുകൂടിയതും കാഠിന്യമുള്ളതും കരിവാളിപ്പുള്ളതും രക്തവർണ്ണത്തോടുകൂടിയതും വേദനയുള്ളതും കൂടുതൽ വ്യാപ്തിയുള്ളതും താണും ഉയർന്നും ഇരിക്കുന്നതുമായ വ്രണങ്ങൾക്കും രക്തമോക്ഷണം നല്ലതാണ്. വിഷയുക്തമായ വ്രണത്തിന്ന് വിശേഷിച്ചും രക്തമോക്ഷണം നല്ലതാണ്. ഇപ്രകാരമെല്ലാമുള്ള വീക്കങ്ങൾക്കും വ്രണങ്ങൾക്കും അട്ടയിട്ടോ വരിഞ്ഞുകെട്ടിയോ രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

വേദനായാഃപ്രശാന്ത്യർത്ഥം പാകസ്യാപ്രാപ്തയേ തഥാ
സോപദ്രവാണാം രൂക്ഷാണാം കൃശാണാം
വ്രണശോഷിണാം 30
യഥാസ്വമൌഷധൈഃ സിദ്ധം സ്നേഹപാനം
വിധീയതേ.

വേദന ശമിക്കുവാനും വ്രണം പഴുക്കാതിരിക്കുവാനും അതുപോലെതന്നെ പലമാതിരി ഉപദ്രവവ്യാധികളോടുകൂടിയവരും രൂക്ഷശരീരപ്രകൃതിക്കാരും മെലിഞ്ഞ ശരീരപ്രകൃതിക്കാരും വ്രണംകൊണ്ടു് മെലിഞ്ഞവരും അതാതുപദ്രവങ്ങൾക്കു് ഹിതമായ ഔഷധങ്ങൾ ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ നെയ്യ് സേവിക്കേണ്ടതാണ്. സ്നേഹപാനവിധി 31-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കുന്നുണ്ടു്.

ഉത്സന്നമാംസശോഫേതു കഫജുഷ്ടേവിശേഷതഃ 31
സംക്ലിഷ്ടശ്യാമരുധിരേ വ്രണേ പ്രച്ഛന്നം ഹിതം.

വീക്കത്തോടുകൂടി മാംസം പൊന്തിനില്ക്കുകയും വിശേഷിച്ച് കഫദൂഷിതമായിരിക്കുകയും ദുഷിച്ച് കറുത്ത

രക്തമൊലിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന വ്രണത്തിന്നു് ഛർദ്ദിപ്പിക്കുന്നതു് നല്ലതാണു്. വമനവിധി 33-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കുന്നുണ്ടു്.

വാതപിത്തപ്രദുഷ്ടേഷു ദീർഘകാലാനുബന്ധിഷു 32
വിരേചനം പ്രശംസന്തി വ്രണേഷുവ്രണകോവിദാഃ

വാതപിത്തപ്രധാനമായി ദുഷിച്ചിട്ടുള്ളതും പഴകിയതുമായ വ്രണങ്ങൾക്കു് വിരേചനം വളരെ നല്ലതാണെന്നാണു് വ്രണചികിത്സയിൽ പാണ്ഡിത്യമുള്ളവർ പറയുന്നതു്. വിരേചനവിധി 33-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കുന്നുണ്ടു്.

അപാകേഷുതുരോഗേഷു കഠിനേഷുസ്ഥിരേഷുച. 33
സ്നായുകോഥാദിഷുതഥാ ഛേദനം പ്രാപ്തമുച്യതേ.

പഴുത്തു് പാകംവരാത്തതും (മേദഃകഫഗ്രന്ഥിമാംസകന്ദാദിയും, അപാകേഷു എന്ന നഞ്ശബ്ദത്തിൻെറ ഉഭയാർത്ഥം നിമിത്തം ഈഷൽ പഴപ്പോട്ടുകൂടിയ വല്മീകാദിയുമെന്നർത്ഥം)കഠിനവും സ്ഥിരവുമായിട്ടുള്ളതും (തൊട്ടുനോക്കിയാൽ ഇളക്കമില്ലാത്തതു്) സ്നായുക്കൾക്കു് (സിരാധമനികൾക്കു്) പീച്ചൽ തട്ടിയതുമായ വ്രണങ്ങൾക്കു് ഛേദനം നല്ലതാണു്.

അന്തഃപൂയേഷു വക്ത്രേഷു തഥൈവോത്സംഗവത്സ്വപി. 34
ഗതിമത്സുച രോഗേഷു ഭേദനം പ്രാപ്തമുച്യതേ.

ഉള്ളിൽ ചലം നിറഞ്ഞതും കണ്ണില്ലാത്തതും നടു ഉയൎന്നു നില്ക്കുന്നതും നാഡീവ്രണങ്ങളായിത്തീൎന്നതുമായ വ്രണങ്ങൾക്കു് ഭേദനം (പിളൎക്കുക) ചെയ്യേണ്ടതാണു്. ഉത്സം

ഗലക്ഷണം "ചിരസ്ഥിത പൂയാവതരണ ഗംഭീരസുഷിര വ്രണവസ്തുപ്രദേശ ഉത്സംഗതുല്യത്വാദുത്സംഗ ഇത്യുച്യതേ" ഇതി

ബാലവൃദ്ധാസഹക്ഷീണ ഭീരൂണാം യോഷിതാമപി.
മർമ്മോപരിച ജാതേഷു രോഗേഷൂക്തേഷു ദാരണം.
സുപക്വേ പിണ്ഡിതേ ശോഫേ പീഡനൈരുപ
പീഡിതേ. 36
പാകോദ്വൃത്തേഷു ദോഷേഷു തത്ത്വകാര്യംവിജാനതാ
സുപിഷ്ടൈർദ്ദാരണദ്രവ്യൈ യ്യുക്തൈഃ ക്ഷാരേണ
വാ പുനഃ 37

ബാലൻ, വൃദ്ധൻ, സഹനശക്തിയില്ലാത്തവർ, ക്ഷീണിച്ചവർ, ഭീരുക്കൾ, സ്ത്രീകൾ എന്നിവക്കും മർമ്മത്തിൻെറ മീതെയുണ്ടായ വ്രണങ്ങൾക്കും ദാരണകർമ്മമാണ് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്. പഴുത്തുരുണ്ടുവന്ന വീക്കത്തിലും കോപിച്ച വാതാദിദോഷങ്ങൾക്ക് പാകംവന്നാലും വ്രണോപചാരം അറിയുന്ന വൈദ്യൻ പീഡനദ്രവ്യങ്ങൾ അരച്ചുപുരട്ടി ദാരണകർമ്മംതന്നെ ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അതുകൊണ്ടു് പൊട്ടിയില്ലെങ്കിൽ ദാരണദ്രവ്യങ്ങൾ നല്ലവണ്ണം അരച്ചുചേർത്ത ക്ഷാരംവെച്ചു പൊട്ടിക്കേണ്ടതാണ്.

പീഡനദ്രവ്യലക്ഷണം "ദ്രവ്യാണാം പിച്ഛിലാനാന്തു ത്വങ്മൂലാനി പ്രപീഡനം, യവഗോധൂമമാഷാനാം ചൂർണ്ണാനിച സമാസത" ഇതി. ദാരണദ്രവ്യം "ചിരവില്വാഗ്നികോദന്തീ ചിത്രകോഹയമാരകഃ കപോതഗൃദ്ധ്രകങ്കാണാം പുരീഷാണിച ദാരണം, ക്ഷാരദ്രവ്യാണി വായാനി ക്ഷാരോവാ ദാരണം പരമം" ഇതി.

(സു-സൂ-അ—37)

കഠിനാൻ സ്ഥൂലവൃത്തൌഷ്ഠാൻ ദീർഘമാണാൻ
പുനഃ പുനഃ
കഠിനോത്സന്നമാംസശ്ച ലേഖനേനാചരേൽ
ഭിഷക്. 38

സമംലിഖേത്സുലിഖിതം ലിഖേന്നിരവശേഷതഃ
വർത്മനാനുപ്രമാണേന സമം ശസ്ത്രേണനില്ലിഖേൽ.
ക്ഷൌമംപ്ലോതം പിചും ഫേനം യാവശൂകം
സസൈന്ധവം
കക്ശോനിചപത്രാണി ലേഖനാർത്ഥേ പ്രദാപയേൽ.

മാർദ്ദവമില്ലാത്തതും, തടിച്ചതും വൃത്താകൃതിയിലുള്ള വക്കോട്ടുകൂടിയതും, വീണ്ടും വീണ്ടും പൊട്ടിച്ചിതറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതും, കട്ടിയായ മാംസം പൊന്തിനില്ക്കുന്നതുമായ വ്രണങ്ങളെ വൈദ്യൻ ഉരസിക്കളയണം. കഠിനവ്രണത്തെ കൂടുതലായോ കുറഞ്ഞുപോകുകയോ ചെയ്യാത്ത വിധത്തിൽ സമമായി ഉരസിക്കളയണം. തടിച്ചതും വൃത്താകൃതിയിലുള്ള വക്കോട്ടുകൂടിയതുമായ വ്രണത്തെ അവയുടെ വക്ക് ഉരഞ്ഞുപോകുന്നതുവരെ നല്ലപോലെ ഉരസിക്കളയണം. വീണ്ടും വീണ്ടും പൊട്ടിച്ചിതറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വ്രണത്തെ മുഴുവനും ഉരസിക്കളയണം. കട്ടിയായ മാംസം പൊന്തിനില്ക്കുന്ന വ്രണത്തെ എത്ര പൊന്തിനില്ക്കുന്നുവോ അത്രയും ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് ഉരസിക്കളയണം. പട്ടുവസ്ത്രം, പരുത്തിത്തുണി, പഞ്ഞി, കടനാക്കു്, ചവക്കാരം, ഇന്തുപ്പു് ഇവയും പരുപരുപ്പുള്ള ഇലകളും ഉരക്കുവാനായി ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണു്.

നാഡീവ്രണാൻ ശല്യഗർഭാനുന്മാർഗ്ഗ്യുത്സംഗിനഃ
ശനൈഃ
കരീരബാലാംഗുലിഭിരേഷണ്യാ വൈഷയേൽ
ഭിഷക്. 41

നാഡിവ്രണങ്ങളേയും, ഉള്ളിൽ മുള്ള് മുതലായവയുള്ള വ്രണങ്ങളേയും, വളഞ്ഞുതിരിഞ്ഞുള്ള വ്രണങ്ങളേയും, വ്രണങ്ങളുണ്ടായ സ്ഥാനത്തുനിന്ന് മേല്പോട്ട് പഴുത്തുകയറ്റുന്ന വ്രണങ്ങളേയും മുളങ്കുമ്പ്, രോമം, വിരൽ, ഏഷണി എന്ന ശസ്ത്രം എന്നിവകളേക്കൊണ്ട് വൈദ്യൻ സാവധാനത്തിൽ ഏഷണകർമ്മം ചെയ്യണം. (ഏഷണം = വ്രണത്തിന്റെ ഗതി ഏതുവരെ ഉണ്ടെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക)

നേത്രവർത്മ ഗുദാഭ്യാസ നാഡ്യോഽവക്ത്രാഃ
സശോണിതാഃ

ചുച്ചൂപോദകജൈഃ ശ്ലക്ഷ്ണൈഃ കരീരൈരേഷയേത്തുതാഃ

കൺപോളയിലോ ഗുദത്തിന്നടുത്തോ ഉള്ള വ്രണങ്ങൾക്കും നാഡീവ്രണങ്ങൾക്കും വ്രണമുഖം വളരെ കുറഞ്ഞതും രക്തം നിറഞ്ഞതുമായ വ്രണങ്ങൾക്കും നീരാരൽ, വഷളച്ചീര മുതലായവയുടെ മിനുസമുള്ള മുളകൾകൊണ്ട് ഏഷണം ചെയ്യണം. (മററ് സ്ഥാനങ്ങളിലുള്ള വ്രണങ്ങൾക്കും ശല്യഗർഭാദികൾക്കും ബാലാദികൾ ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.)

സംവൃതാ സംവൃതാസ്യേഷു വ്രണേഷുമതിമാൻ ഭിഷക്
തഥോക്തമാഹരേൽശല്യം പ്രാപ്തോദ്ധരണലക്ഷണം.

ശല്യംതറച്ച ദ്വാരം തുറന്നതോ അടഞ്ഞതോ ആയ വ്രണത്തിൽനിന്ന് ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ ശല്യാപനീയമെന്ന 27–ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം നിശ്ശല്യലക്ഷണപ്രാപ്തിവരെ ശല്യോദ്ധരണകർമ്മം ചെയ്യണം.

രോഗേ വ്യധനസാദ്ധ്യേതു യഥോദ്ദേശം പ്രമാണതഃ
ശസ്ത്രംനിദദ്ധ്യാൽ ദോഷഞ്ച സ്രാവയേൽ
കീർത്തിതം തഥാ. 44

പേധനം (തുളക്കുക) കൊണ്ടു് സാദ്ധ്യമാകുന്ന രോഗത്തിൽ (ദകോദരമൂത്രവൃദ്ധ്യാദികൾക്കു്) അതാതു് സ്ഥാനത്തിന്നു് യോജിക്കുന്നത്ര വലിപ്പത്തിലുള്ള ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് തുളക്കണം. വ്യധനംചെയ്ത ദിക്കിൽനിന്നു് അതാതു് രോഗത്തിന്നനുസരിച്ച വിധത്തിൽ ദോഷത്തെ (ചലം മുതലായവയെ) സ്രവിപ്പിക്കുകയും വേണം. (അങ്ങിനെ സ്രവിപ്പിക്കുന്നതിന്നു് വിസ്രാവണമെന്നു പറയുന്നു.)

അപാഃകാപദ്രുതാഃയേ ച മാംസസ്ഥാ വിവൃതാശ്ചയേ
യഥോക്തം സീവനം തേഷു കാര്യം സന്ധാനമേവച.

പഴുപ്പുകൊണ്ടുള്ള ഉപദ്രവങ്ങളില്ലാത്തവയും മാംസധാതുവിനെ ആശ്രയിച്ചു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവയും മുഖം വിടൎന്നില്ക്കുന്നവയുമായ വ്രണങ്ങളെ തുന്നാൻപറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരം തുന്നുകയും സന്ധാനീയൌഷധങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു സന്ധാനം (മുറികൂട്ടുക) ചെയ്യുകയും വേണം.

പൂയഗർഭാനണുദ്വാരാൻ വ്രണാൻ മർമ്മഗതാനപി
യഥോക്തൈഃ പീഡനദ്രവ്യൈഃ സമന്താൻ
പരിപീഡയേൽ 46
ശുഷ്യമാണമുപേക്ഷേത പ്രദേഹം പീഡനം പ്രതി
നചാഭിമുഖമാലിമ്പേത്തഥാ ദോഷഃപ്രസിച്യതേ. 47

ഉള്ളിൽ ചലം നിറഞ്ഞുനില്ക്കുന്നവയും വ്രണമുഖം വളരെ ചെറുതായിട്ടുള്ളവയും മർമ്മസ്ഥാനങ്ങളിലുള്ളവയുമായ വ്രണങ്ങളെ മുമ്പു് പറഞ്ഞ പീഡനദ്രവ്യങ്ങൾ ചുററും അരച്ചുപുരട്ടി പീഡിപ്പിക്കണം. പീഡിപ്പിക്കുവാനുള്ള ലേപനൌഷധം പുരട്ടിയാൽ ഉണങ്ങിത്തുടങ്ങുമ്പോൾ തന്നെ എടുത്തുകളയണമെന്നില്ല. നല്ലവണ്ണം ഉണങ്ങി പീഡനമായാൽ എടുത്തുകളഞ്ഞാൽ മതി. വ്രണമുഖത്തു

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM. 51593

മരുന്നു് പുരട്ടുകയുമരുതു്. വ്രണമുഖത്തു് മരുന്നു് പുരട്ടാതിരുന്നാൽ ഉള്ളിൽ കെട്ടിനില്ക്കുന്ന പലം ഒഴുകിപ്പോകുകയും ചെയ്യും.

തൈസ്തൈസ്തന്നിമിത്തൈർഹ്യഥാ ശോണിതേ
പ്രസ്രുതേ ഭൃശം
കാര്യം യഥോക്തം വൈദ്യേന ശോണിതാ
സ്ഥാപനം ഭവേൽ. 48

സിരാവേധം മുതലായ ഏതെങ്കിലും കാരണംകൊണ്ടു് രക്തം കൂടുതലായി സ്രവിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ മുമ്പു് പറഞ്ഞ ശോണിതാസ്ഥാപന വിധിപ്രകാരം വൈദ്യൻ രക്തപ്രവാഹം തടയണം. (ശോണിതാസ്ഥാപനവിധി "ചതുർവ്വിധം യദേതദ്ധി രുധിരസ്യ നിവാരണം, സന്ധാനം സ്തന്ദനം ചൈവ പാചനം ദഹനം തഥാ" ഇതി.
(സു-സൂ-അ—14)

ദാഹപാകജ്വരവതാം വ്രണാനാം പിത്തകോപതഃ
രക്തേനചാഭിഭൂതാനാം കാര്യംനിർവ്വാപണം ഭവേൽ.
യഥോക്തൈഃ ശീതളദ്രവ്യൈഃ ക്ഷീരപിഷ്ടൈർ
ഘൃതപ്ലുതൈഃ
ദിഹ്യാദ്ബഹളാൻ സേകാൻ സുശീതാംശ്ചാവ
ചാരയേൽ. 50

പിത്തകോപജമായും രക്തദൂഷിതമായും ചുട്ടുനീറൽ, പഴുപ്പു്, പനി എന്നിവയുള്ള വ്രണങ്ങൾക്കു് നിർവ്വാപണം (ദാഹാദികൾ ശമിപ്പിക്കുന്ന ക്രിയ) ചെയ്യണം. മുമ്പു് മിശ്രകാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ ശീതളദ്രവ്യങ്ങളെ പാലിൽ അരച്ചു നെയ്യു് ചേർത്തു് കനംകുറച്ചു പുരട്ടുകയും നിർവ്വാപണൌഷധങ്ങൾകൊണ്ടു് വെച്ച കഷായം നല്ലവണ്ണം തണുപ്പിച്ചു് ധാരചെയ്യുകയും വേണം.

വ്രണേഷുക്ഷീണമാംസേഷു തനുസ്രാവിഷ്വപാകിഷു
തോദകാഠിന്യപാരുഷ്യ ശൂലവേപഥുമത്സു ച. 51

വാതഘ്നവർഗ്ഗേƒമ്ലഗണേ കാകോല്യാദിഗണേ തഥാ
സ്നേഹികേഷുചബീജേഷു പചേദുല്ക്കാരികാം ശുഭാം.
തേഷാഞ്ചസ്വേദനംകാര്യം സ്ഥിരാണാംവേദനാവതാം
ദുർഗ്ഗന്ധാനാം ക്ലേദവതാം പിച്ഛിലാനാം വിശേഷതഃ

മാംസം കുറഞ്ഞതും, പൊട്ടിഒലിക്കൽ കുറഞ്ഞതും, പഴുക്കാത്തതും, കുത്തിനോവ്, കാഠിന്യം, പരുപരുപ്പ്, വേദന, വിറയൽ എന്നിവയുള്ളവയുമായ വ്രണങ്ങളിൽ വീരതർവ്വാദി വാതഹരഗണം, വെപ്പുകാടി മുതലായ അമ്ല ദ്രവ്യങ്ങൾ, കാകോല്യാദിഗണം, എള്ള്–ആവണക്കിൻകുരു മുതലായ എണ്ണവിത്തുകൾ എന്നിവയെല്ലാം കൂടി ചേർത്തരച്ചു പാകംചെയ്തു പൊട്ടീസ്സുണ്ടാക്കി വെച്ചു വിയർപ്പിക്കണം. സ്ഥിരമായിട്ടുള്ളതും, വേദനയുള്ളതും, ദുർഗ്ഗന്ധമുള്ളതും, നലവുള്ളതും, വഴവഴപ്പുള്ളതുമായ വ്രണങ്ങൾക്ക് വിശേഷിച്ചും പൊട്ടീസ്സ് വെച്ചുകെട്ടി വിയർപ്പിക്കുന്നതു് നല്ലതാണ്.

കഷായൈഃ ശോധനംകാര്യം ശോധനൈഃ
പ്രാഗുദീരിതൈഃ
അന്തഃശല്യാനണുമുഖാൻ ഗംഭീരാൻ
മാംസസംശ്രിതാൻ. 54

ഉള്ളിൽ ശല്യമുള്ളതും, മുഖം ചെറുതായിട്ടുള്ളതും, ആഴമുള്ളതും, മാംസത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതുമായ വ്രണങ്ങളെ മുമ്പ് സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ശോധന കഷായങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ശോധനചെയ്യണം ശോധനകഷാ

യം "ശംഖിന്യങ്കോടസുമനഃ കരവീരസുവച്ച്ലഃ ശോധനാനി കഷായാണി വഗ്ഗശ്ചാരഗ്വധാദികഃ" ഇതി.

(സു–സൂ–അ— 37)

ശോധനദ്രവ്യയുക്താഭിവ്വർത്തിഭിസ്താൻ യഥാക്രമം
പൂതിമാംസപ്രതിച്ഛന്നാൻ മഹാദോഷാംശ്ച
ശോധയേൽ. 35
കല്ക്കീകൃതൈത്ഥാലാഭം വർത്തിദ്രവ്യൈഃപുരോദിതൈഃ

ദുഗ്ഗന്ധമുള്ള മാംസം അടഞ്ഞുനില്ക്കുന്നവയും ദോഷകോപങ്ങൾക്കു (വാതകഫങ്ങൾക്കു) ആധിക്യമുള്ളവയുമായ വ്രണങ്ങളെ സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞ സംശോധനവർത്തിദ്രവ്യങ്ങൾ ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ തിരികൊണ്ടു് യഥാക്രമം ശോധനചെയ്യണം. സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ മിശ്രകാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ അജഗന്ധാജശൃംഗ്യാദിവർത്തിദ്രവ്യങ്ങളിൽ കിട്ടുന്നവയൊക്കെ എടുത്തു അരച്ചു അതു് വ്രണത്തിൽ പുരട്ടിയും വ്രണശോധന വരുത്താവുന്നതാണു്.

പിത്തപ്രദുഷ്ടാൻ ഗംഭീരാൻ ദാഹപാക
പ്രപീഡിതാൻ. 36
കാർപ്പാസീഫലമിശ്രേണ ജയേച്ഛോധനസർപ്പിഷാ

പിത്തകോപജങ്ങളും ആഴമുള്ളവയും ചുട്ടുനീറലും പഴുപ്പും കൂടുതലുള്ളവയുമായ വ്രണങ്ങളെ ശുദ്ധിവരുത്തുവാൻ പരുത്തിക്കുരുകല്ക്കം ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യു് പുരട്ടുകയും ധാരയിടുകയും ചെയ്യണം. (ഏതൽഘൃതം അന്യത്ര "യാവന്തികാസീസാജഗന്ധാദീനി ശോധനദ്രവ്യാണിതാവന്മാത്രം കാർപ്പാസഫലം, ഏതാന്യേകീകൃത്യ കല്ക്കചതുർഗ്ഗുണം ജലം ഗൃഹീത്വാഘൃതം സാധനീയം" ഇതി.)

ഉത്സന്നമാംസാനസ്നിഗ്ദ്ധാനല്പസ്രാവാൻ വ്രണാംതഥാ
സർഷപസ്നേഹയുക്തേനധീമാംസ്തൈലേനശോധയേൽ

മാംസം പൊന്തിനിൽക്കുന്നവയും രൂക്ഷത്വമുള്ളവയും പൊട്ടിഒലിക്കൽ കുറഞ്ഞവയുമായ വ്രണങ്ങളെ കടുകെണ്ണ ചേർത്ത എള്ളെണ്ണകൊണ്ട് (ശോധനദ്രവ്യങ്ങൾ ചേർത്തു കാച്ചി) ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ദോഷകോപാദ്യവസ്ഥാവിശേഷംപോലെ ശോധനചെയ്യണം. (ശോധനദ്രവ്യങ്ങൾ "മയൂരകോരാജവൃക്ഷോ നിംബ:കോശാതകീ തിലാ: ബൃഹതീകണ്ടകാരീച ഹരിതാലം മനശ്ശിലാ ശോധനാനിച യോജ്യാനി തൈലേദ്രവ്യാണി ശോധനേ" ഇതി.)

തൈലേനാശുദ്ധ്യമാനാനാം ശോധനീയാം രസക്രിയാം
വ്രണാനാം സ്ഥിരമാംസാനാം കുര്യാൽ ദ്രവ്യൈരുദീരിതൈഃ
കഷായേ വിധിവത്തേഷാം കൃതേ വ്യാമിശ്രയേൽ പുനഃ
സുരാഷ്ട്രജാംസകാസീസാം ദദ്യാച്ചാപി മനശ്ശിലാം
ഹരിതാലഞ്ച മതിമാംസ്തതസ്താമവചാരയേൽ 60
മാതുളംഗരസോപേതാം സക്ഷൌദ്രാമതിമൂർച്ഛിതാം
വ്രണേഷുദത്വാതാം തിഷ്ഠേത്ത്രിംസ്ത്രീംശ്ച ദിവസാൻ പരം. 61

തൈലംകൊണ്ട് ശുദ്ധിവരാത്തവയും മാംസം കട്ടിയായി നില്ക്കുന്നവയുമായ വ്രണങ്ങൾക്ക് ശുദ്ധിവരുവാൻ രസക്രിയ പ്രയോഗിക്കണം. രസക്രിയക്കുവേണ്ടി പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങൾ വിധിപ്രകാരം കഷായംവെച്ച് അതിൽ തുവരിമണ്ണ്, കാരീയ്യം, മനശ്ശില, അരിതാരം ഇവ പൊടിച്ചുചേർത്തു വീണ്ടും പാകംചെയ്തു സാന്ദ്രപാകമാക്കി അതിൽ മാതളിനാരങ്ങനീരും തേനും ചേർത്തു നല്ലവണ്ണ

മുരസി എടുത്തു ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ അതിനെ വ്രണത്തിൽ വെക്കണം. വ്രണത്തിൽ രസക്രിയ പ്രയോഗിക്കുന്നതു് മൂന്നു മൂന്നു ദിവസം മാത്രമെ പാടുള്ളു.

രസക്രിയാഔഷധങ്ങൾ മൂന്നുദിവസത്തിലധികം വ്രണത്തിൽ വെച്ചാൽ വ്രണമുള്ള അംഗംതന്നെ പിളന്നു പോകുവാനിടയാകും. രസക്രിയാഔഷധങ്ങൾ "സാലസാരാദിസാരേഷു പടോലത്രിഫലാസുച രസക്രിയാവിധാതവ്യാ ശോധനീശോധനേഷുച" ഇതി.

(സൂ–സൂ–അ—37)

മേദോജുഷ്ടാനഗംഭീരാൻ ദുർഗ്ഗന്ധാംശ്ചൂർണ്ണ
ശോധനൈഃ
ഉപാചരേൽ ഭിഷക്പ്രാജ്ഞഃ ശ്ലക്ഷ്ണൈ:
ശോധനവർത്തിജൈഃ 62

മേദസ്സ് ദുഷിച്ചവയും ആഴംകുറഞ്ഞവയും ദുർഗ്ഗന്ധമുള്ളവയുമായ വ്രണങ്ങളെ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ശോധനവർത്തിക്കു് പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങൾ ശീലപ്പൊടിയാക്കി പൊടിച്ചു ആ പൊടിയിട്ടു ശുദ്ധിവരുത്തണം.

ശുദ്ധലക്ഷണയുക്താനാം കഷായം രോപണം ഹിതം
തത്രകാര്യം യഥോദ്ദിഷ്ടൈർദ്ര വ്യൈർവ്വൈദ്യേനജാനതാ

ശുദ്ധലക്ഷണത്തോടുകൂടിയ വ്രണങ്ങൾക്കു് ഉണങ്ങുവാനുള്ള കഷായപ്രയോഗം നല്ലതാകുന്നു. അതിന്നു് ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ മുമ്പ് സൂത്രസ്ഥാനത്തിലെ മിശ്രകാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങളേക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായം പ്രയോഗിക്കണം.

അവേദനാനാം ശുദ്ധാനാം ഗംഭീരാണാം തഥൈവച
ഹിതാരോപണവർത്ത്യംഗ കൃതാരോപണവർത്തയ: 64

വേദനയില്ലാത്തവയും ശുദ്ധലക്ഷണമുള്ളവയും കുഴിയുള്ള വയുമായ വ്രണങ്ങൾക്ക് സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ മിശ്രകാദ്ധ്യായത്തിൽ രോപണവർത്തിക്ക് പറഞ്ഞ സോമാമൃതാദി ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ രോപണവർത്തി ഇടുന്നതു് നല്ലതാണ്.

അപേതപൂതിമാംസാനാം മാംസസ്ഥാനാമരോഹതാം
കല്ക്കസ്സംരോപണഃകാര്യസ്തിലജോ മധുസംയുതഃ 65
സമാധുര്യാത്തഥൌഷ്ണ്യാച്ച സ്നേഹാച്ചാനിലനാശനഃ
കഷായഭാവാന്മാധുര്യാത്തിക്തത്വാച്ചാപി പിത്തഹൃൽ.
ഔഷ്ണ്യാൽ കഷായഭാവാച്ച തിക്തത്വാച്ചകഫേഹിതഃ
ശോധയേൽ രോപയേച്ചാപിയുക്തശ്ശോധന
രോപണൈഃ 67
നിംബപത്രമധുഭ്യാന്തു യുക്തസ്സംശോധനഃസ്മൃതഃ
പൂർവ്വാഭ്യാം സർപ്പിഷാചാപിയുക്തശ്ചാപ്യുപരോപണഃ
തിലവദ്യവകല്ക്കന്തു കേചിദാഹുർമ്മനീഷിണഃ
ശമയേദവിദഗ്ദ്ധഞ്ച വിദഗ്ദ്ധമപിപാചയേൽ. 69
പക്വംഭിനത്തി ഭിന്നഞ്ച ശോധയേൽ
രോപയേത്തഥാ.

മാംസത്തിന്നു് ചീയലും ദുർഗ്ഗന്ധവും ഇല്ലാത്തവയും മാംസസ്ഥാനത്തു് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവയും കുഴി നികന്നുവരാതിരിക്കുന്നവയുമായ വ്രണങ്ങളെ ഉണക്കുവാൻ എള്ളരച്ചു തേൻ ചേർത്തു പുരട്ടണം. ഈ തിലകല്ക്കത്തിന്നു് മധുരരസം, ഉഷ്ണവീര്യം, സ്നിഗ്ദ്ധത എന്നിവയുള്ളതുകൊണ്ടു് വാതശമനവും ചവർപ്പ്, മധുരം, കയ്പു് എന്നീ രസങ്ങളുള്ളതുകൊണ്ടു് പിത്തശമനവും ഉഷ്ണവീര്യം, ചവർപ്പ് രസം, കയ്പുരസം എന്നിവയുള്ളതുകൊണ്ടു് കഫശമനവുമാകുന്നു. ശോധനദ്രവ്യങ്ങളോടു് ചേർത്തു പ്രയോഗിച്ചാൽ ശോധ

നവരുത്തുകയും രോപണദ്രവ്യങ്ങളോട്ട് ചേർത്തു പ്രയോഗിച്ചാൽ രോപണവുമാകുന്നു. വേപ്പിലയും തേനും ചേർത്തു തിലകല്കം പ്രയോഗിച്ചാൽ വ്രണം നല്ലതുപോലെ ശുദ്ധിവരുന്നതാണ്. വേപ്പിലയും തേനും നെയ്യും ചേർത്തു പ്രയോഗിക്കുന്നതു് രോപണമായിരിക്കും. ചില ആചാര്യന്മാർ തിലകല്കത്തിന്നുള്ളതുപോലുള്ള ഗുണംതന്നെ യവകല്കത്തിന്നും ഉണ്ടെന്നു് പറയുന്നു. യവകല്കം (യവധാന്യം അരച്ചതു്) കൊണ്ടു് പഴക്കാത്ത വീക്കം ചായുകയും അല്പം പഴപ്പുള്ളതു് ക്ഷണത്തിൽ പഴക്കുകയും പഴുത്തതു് വേഗത്തിൽ പൊട്ടുകയും പൊട്ടിയതു് ശുദ്ധിയാവുകയും ശുദ്ധവ്രണം ഉണങ്ങുകയും ചെയ്യുമെന്നുകൂടി പറയുന്നുണ്ടു്.

പിത്തരക്തവിഷാഗന്തൂൻ ഗംഭീരാനപിച വ്രണാൻ 70
രോപയേൽ രോപണീയേന ക്ഷീരസിദ്ധേന
സർപ്പിഷാ

പിത്തജങ്ങളും രക്തജങ്ങളും വിഷഹേതുജങ്ങളും ആഗന്തുകങ്ങളും ആഴമുള്ളവയുമായ വ്രണങ്ങളെ സൂത്രസ്ഥാനത്തിലെ മിശ്രകാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ രോപണഘൃതയോഗത്തിൽ പാൽചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് പുരട്ടി ഉണക്കണം.

കഫവാതാഭിഭൂതാനാം വ്രണാനാം മതിമാൻഭിഷക്ക 71
കാരയേൽ രോപണം തൈലം ഭേഷജൈ
സ്തദ്യഥോദിതൈഃ

കഫവാതകോപംനിമിത്തമുണ്ടായ വ്രണങ്ങൾക്കു് ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ സൂത്രസ്ഥാനത്തിലെ മിശ്രകാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ രോപണതൈലയോഗൌഷധങ്ങൾ ചേർത്തു കാച്ചിയ എണ്ണപുരട്ടി ഉണക്കണം.

അബദ്ധ്യാനാം ചലസ്ഥാനാം ശുദ്ധാനാഞ്ച
പ്രദൂഷ്യതാം. 72

ദവീഹരിദ്രായുതാം കുര്യാൽ രോപണാർത്ഥ രസക്രിയാം

കെട്ടുവാൻ പാടില്ലാത്തതും (പിത്തരക്തവിഷാഭിഘാതജങ്ങൾ) ഇളകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സന്ധ്യാദിസ്ഥാനങ്ങളിലുള്ളവയും ശുദ്ധിവന്നിട്ട് വീണ്ടും ദൂഷിക്കുന്നവയുമായ വ്രണങ്ങളെ ഉണക്കുവാൻ മുമ്പ് പറഞ്ഞ രസക്രിയായോഗത്തിൽ മഞ്ഞളും മരമഞ്ഞളും ചേർത്തു മുൻപറഞ്ഞ പ്രകാരം രസക്രിയ ചെയ്യണം.

സമാനാം സ്ഥിരമാംസാനാം ത്വക്സ്ഥാനാം
രോപണം ഭിഷക്. 73

ചൂർണ്ണംവിദദ്ധ്യാന്മതിമാൻ പ്രാക്സ്ഥാനോക്തോ
വിധിയ്യഥാ.

കുഴിഞ്ഞും പൊന്തിയുമല്ലാതെ സമമായിട്ടുള്ളവയും മാംസത്തിന്ന് സ്ഥിരതവന്നവയും ചർമ്മത്തെ ആശ്രയിച്ച് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവയുമായ വ്രണങ്ങളെ ഉണക്കുവാൻ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞ രോപണചൂർണ്ണയോഗൌഷധങ്ങൾ പൊടിച്ചു വ്രണങ്ങളിലിടണം. രോപണചൂർണ്ണയോഗം "കംഗുകാത്ര്യഫലാലോദ്ധ്രം കാസീസം സ്രവണാഹ്വയാ ധവാശ്വകർണ്ണയോസ്ത്വക്ച രോപണം ചൂർണ്ണമിഷ്യതേ" ഇതി.
(സൂ—സൂ—അ—37)

ശോധനോരോപണശ്ചൈവ വിധിയ്യോഽയം
പ്രകീർത്തിത: 74

സർവ്വവ്രണാനാം സാമാന്യേനോക്തോ ദോഷ
വിശേഷത:

ഏഷ ആഗമസിദ്ധത്വാൽ തഥൈവഫലദർശനാൽ 75
മന്ത്രവൽസംപ്രയോക്തവ്യോന മീമാംസ്യ:കഥഞ്ചന

> സ്വബുദ്ധ്യാചാപിവിഭജേൽ കഷായാദിഷുസപ്തസു
> ഭേഷജാനി യഥായോഗം യാന്യുക്താനിപുരാമയാ

ഈ പറഞ്ഞ ശോധനരോപണവിധികൾ ദോഷകോപാവസ്ഥകൾക്കനുസരിച്ചു എല്ലാവിധ വ്രണങ്ങൾക്കും (ശാരീരികവും ആഗന്തുകവുമായവക്കു്) സാമാന്യേന പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണു്. ഇതു് വേദത്തിൽനിന്നു് സിദ്ധിച്ചതാകകൊണ്ടും അതിൽ പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ ഫലം കാണുന്നതുകൊണ്ടും മന്ത്രംപോലെ പ്രയോഗിക്കപ്പെടേണ്ടതാണു്. ഇതു് നിഷ്ഫലമാകുമോ എന്നു് സംശയിക്കപ്പെടേണ്ടതില്ല. ഞാൻ (ശോധനരോപണങ്ങളിൽ) മുമ്പ് പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങളെ കഷായം, വർത്തി, കല്കം, ഘൃതം, തൈലം, രസക്രിയ, ചൂർണ്ണം എന്നീ ഏഴ ഉപക്രമങ്ങളിൽ അതാതിന്നു് യോജിക്കുന്നവിധത്തിൽ വൈദ്യൻ സ്വന്തം ബുദ്ധികൊണ്ടാലോചിച്ചു് വിഭജിക്കേണ്ടതാണു്.

> ആദ്യേദ്വേപഞ്ചമൂല്യൌതു ഗണോയശ്ചാനിലാപഹഃ
> സവാതദുഷ്ടേദാതവ്യഃ കഷായാദിഷുസപ്തസു
> ന്യഗ്രോധാദിഗണോയസ്തു കാകോല്യാദിശ്ചയഃസ്മൃതഃ
> തൌ പിത്തദുഷ്ടേദാതവ്യൌ കഷായാദിഷുസപ്തസു
> ആരഗ്വധാദിസ്തുഗണോ യശ്ചോഷ്ണഃപരികീർത്തിതഃ
> തൌദേയൌ കഫദുഷ്ടേതു സംസൃഷ്ടേസംയുതാഗണാഃ

സൂത്രസ്ഥാനം 38-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ അഞ്ചു് പഞ്ചമൂലങ്ങളിൽ വാതഹരഗണമായ ആദ്യത്തെ രണ്ടു് പഞ്ചമൂലങ്ങൾ (ദശമൂലം) വാതദുഷ്ടമായ വ്രണത്തിൽ കഷായാദി ചൂർണ്ണാന്തംവരെയുള്ള ഏഴു് ഉപക്രമങ്ങളിൽ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണു്. അതുപോലെതന്നെ സൂത്ര

സ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞ ന്യഗ്രോധാദിഗണവും കാകോള്യാദിഗണവും പിത്തദുഷ്ടമായ വ്രണത്തിൽ കഷായാദി ഏഴ് ഉപക്രമങ്ങളിൽ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണ്. ആരഗ്വധാദിഗണവും സുരസാദി ഉഷ്ണഗണവും കഫദുഷ്ടമായ വ്രണത്തിൽ പ്രയോഗിക്കണം. മിശ്രിതദോഷദുഷ്ടമായ വ്രണത്തിൽ ദോഷസംയോഗം നോക്കി ഗണങ്ങളെ കൂട്ടിച്ചേർത്ത് പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.

വാതാത്മകാനുഗ്രരുജാൻ സാസ്രാവാനപി ചവ്രണാൻ
സക്ഷൌമയവസർപ്പിർഭിർധൂപനാംഗൈശ്ച ധൂപയേൽ

വാതകോപം, തീവ്രവേദന, ചലം ഒലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുക എന്നിവയുള്ള വ്രണങ്ങളെ സൂത്രസ്ഥാനത്തിലെ മിശ്രകാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ ശ്രീവേഷ്ടകാദി ധൂപനയോഗത്തിൽ പട്ടുവസ്ത്രം, യവം, നെയ്യ് ഇവയും കൂട്ടിച്ചേർത്ത് പുകയേല്പിക്കണം.

പരിശുഷ്കാല്പമാംസാനാം ശരീരാണാം തഥൈവ ച
കുര്യാദുത്സാദനീയാനി സർപ്പിംഷ്യാലേപനാനി ച
മാംസാശിനാഞ്ച മാംസാനി ഭക്ഷയേദ്വിധിവന്നര:
വിശുദ്ധമാനസസ്ഥസ്യ മാംസം മാംസേനവർദ്ധതേ

വരണ്ടതും മാംസം കുറഞ്ഞതും ആഴമുള്ളതുമായ വ്രണങ്ങളെ ഉത്സാദനദ്രവ്യങ്ങൾ ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ നെയ്യ് പുരട്ടി ഉത്സാദനം (വ്രണം ഉയർത്തുക) ചെയ്യണം. കുഴിഞ്ഞ വ്രണമുള്ളവൻ മാംസംതിന്നു ജീവിക്കുന്ന ജീവികളുടെ മാംസം മാംസപാചകവിധിപ്രകാരം പാകംചെയ്തു തിന്നണം. മാംസഭക്ഷണം മനസ്സിന്ന് ഹൃദ്യമായവന്ന് മാംസഭക്ഷകങ്ങളായ വ്യാഘ്രാദിജന്തുക്കളുടെ മാംസംകൊണ്ട് മാംസം വർദ്ധിക്കുന്നതായിരിക്കും.

ഉത്സന്നമൃദുമാംസാനാം വ്രണാനാമവസാദനം 83
കുര്യാൽദ്രവ്യൈൎയ്യഥോദ്ദിഷ്ടൈശ്ചൂൎണ്ണിതൈ
ൎമ്മധുനാസഹ.

മൃദുവായ മാംസം ഉയൎന്നുനില്ക്കുന്ന വ്രണങ്ങൾക്ക് അവസാദനം (ഉയൎന്നുനില്ക്കുന്ന വ്രണം താഴ്ത്തുന്ന ക്രിയ) ചെയ്യണം. അതിന്നു് മുമ്പ് പറഞ്ഞ കാസീസാദി ഔഷധങ്ങൾ പൊടിച്ച തേൻ‌ചേൎത്തു പുരട്ടണം.

കഠിനാനാമമാംസാനാം ദുഷ്ടാനാംമാതരീശ്വനാ 84
മൃദൂകരിയാവിധാതവ്യാ ശോണിതഞ്ചാപി
മോക്ഷയേൽ
വാതഘ്നൈരൌഷധസംയുക്താൻ സ്നേഹാൻ സേകാംശ്ച
കാരയേൽ 85
മൃദുതാമാശുരോഹഞ്ച ഗാഢോബന്ധ:കരോതിഹി
വ്രണേഷുമൃദുമാംസേഷു ദാരുണീകരണം ഹിതം 86
ധവപ്രിയംഗ്വശോകാനാം രോഹിണ്യാശ്ച
ത്വചസ്തഥാ
ത്രിഫലാധാതകീപുഷ്പ ലോദ്ധ്റസജ്ജരസാൻസമാൻ
കൃത്വാസൂക്ഷ്മാനിചൂൎണ്ണാനി വ്രണംതൈരവചൂൎണ്ണയേൽ

കാഠിന്യമുള്ളതും മാംസം കുറഞ്ഞതും വാതദൂഷിതവുമായ വ്രണങ്ങളെ മാൎദ്ദവം വരുത്തുകയും രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയും വേണം. മാൎദ്ദവം വരുത്തുവാൻ വാതഹരൌഷധങ്ങൾ ചേൎത്തുണ്ടാക്കിയ നെയ്യ് പുരട്ടുകയും വാതഹരൌഷധങ്ങളിട്ടുവെച്ച കഷായംകൊണ്ടു ധാരചെയ്യുകയും വേണം. വ്രണബന്ധനവിധിപ്രകാരം കെട്ടുന്നതുകൊണ്ടു് തന്നെ വ്രണത്തിന്നു് മാൎദ്ദവം വരികയും വേഗത്തിൽ ഉണങ്ങുകയും ചെയ്യും. മാംസം മൃദുവായിട്ടുള്ള വ്രണങ്ങളിൽ ദാരുണകൎമ്മം (കട്ടിയാക്കുന്ന ക്രിയ) നല്ലതാകുന്നു. അത്ര

ന്നു് ഞമ, ഞാഴൽപ്പൂവ്, അശോകത്തോല്, കടുരോഹിണി (മരമഞ്ഞത്തോല്), കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, താതിരിപ്പൂവ്, പാച്ചോററിത്തോല്, ചെഞ്ചല്യം ഇവ സമം പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിയാക്കി വ്രണത്തിലിടണം.

ഉത്സന്നമാംസാൻ കഠിനാൻ കണ്ഡൂയുക്താം
ശ്ചിരോത്ഥിതാൻ 88
തഥൈവഖലുദുശ്ശോദ്ധ്യാൻ ശോധയേൽ ക്ഷാരകർമ്മണാ

മാംസം പൊന്തിനില്ക്കുന്നതും കാഠിന്യമുള്ളതും ചൊറിച്ചലോടുകൂടിയതും കാലപ്പഴക്കം ചെന്നതും ശുദ്ധിവരുത്തുവാൻ വിഷമമുള്ളതുമായ വ്രണങ്ങളെ ക്ഷാരപ്രയോഗം കൊണ്ടു് ശുദ്ധിവരുത്തണം. (ക്ഷാരപ്രയോഗവിധി സൂത്രസ്ഥാനം 11–ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.)

സ്രവതോശ്മഭവാൻമൂത്രം യേചാന്യേരക്തവാഹിന: 89
നിശ്ശേഷഛിന്നസന്ധീംശ്ച സാധയേദഗ്നികർമ്മണാ

അശ്മരിജന്യമായി മൂത്രം സ്രവിക്കുന്ന വ്രണങ്ങളേയും രക്തംസ്രവിക്കുന്ന മററു് വ്രണങ്ങളേയും സന്ധിബന്ധങ്ങൾ നിശ്ശേഷം അററുപോയതായ വ്രണങ്ങളേയും അഗ്നികർമ്മംചെയ്തു സുഖപ്പെടുത്തണം. അഗ്നികർമ്മവിധി സൂത്രസ്ഥാനം 12–ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ദുരുഢത്വാത്തുശുക്ലാനാം കൃഷ്ണകർമ്മഹിതം ഭവേൽ 90
ഭല്ലാതകാൻവാസയേത്തു ക്ഷീരേപ്രാങ്മൂത്രഭാവിതാൻ
തതോദ്വിധാ ഛേദയിത്വാ ലൌഹേ കുംഭേ
നിധാപയേൽ 91
കുംഭേന്യസ്മിൻ നിവാതേത്തു തംകുംഭമഥയോജയേൽ
മുഖംമുഖേനസന്ധായ ഗോമയൈർദ്ദാഹയേത്തത: 92

AYAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM

യഃസ്നേഹശ്ച്യവതേ തസ്മാൽ ഗ്രാഹയേത്തംശനൈർ ഭിഷക്
ഗ്രാമ്യാനൂപശഫാൻദശ്ധ്വാ സൂക്ഷ്മചൂർണ്ണാനി കാരയേൽ 93
തൈലേനാനേനസംസൃഷ്ടം ശുക്ലമാലേപയേൽവ്രണം
ഭല്ലാതകവിധാനേന സാരസ്നേഹാംസ്തുകാരയേൽ. 94
യേ ചകേചിൽ ഫലസ്നേഹാ വിധാനംതേഷുപൂർവ്വവൽ

വേണ്ടതുപോലെ ശുദ്ധിവരാതെ വ്രണം ഉണങ്ങുകനിമിത്തം വ്രണസ്ഥാനം വെളുത്തുപോയതിന്നു് കറുപ്പിക്കുന്ന കർമ്മം നല്ലതാകുന്നു. അതിന്നു് ആദ്യം ഗോമൂത്രത്തിൽ ഭാവനചെയ്തെടുത്ത ശേഷം വീണ്ടും പാലിൽ ഭാവനചെയ്തെടുത്തു രണ്ടായി പിളൎന്ന ഒരു ദ്വാരമുള്ള ഇരിമ്പുപാത്രത്തിലിട്ടു് കുഴിച്ചിട്ടപ്പെട്ട മറെറാരു പാത്രത്തിന്റെ മീതെ ഈ പാത്രം വെച്ചു ശീലമൺചെയ്തു മീതെ ചാണകവരടികൂട്ടി കത്തിച്ചാൽ താഴെവെച്ച പാത്രത്തിൽ എണ്ണവാൎന്നുവീഴും. അതിനെ വൈദ്യൻ സാവധാനത്തിൽ എടുത്തു അതിൽ ഗ്രാമ്യങ്ങളോ ആനൂപങ്ങളോ ആയ മൃഗങ്ങളുടെ കുളമ്പു് കരിച്ചു് നല്ലവണ്ണം പൊടിച്ച പൊടിയും ചേൎത്തു് ചാലിച്ചു വ്രണംകൊണ്ടു് വെളുത്തുപോയ ഭാഗത്തു് പുരട്ടണം. ഈ ഭല്ലാതകസ്നേഹമെടുക്കുവാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ എണ്ണയുള്ള വൃക്ഷങ്ങളുടെ കാതലുകൊണ്ടു് സാരസ്നേഹമെടുക്കാവുന്നതാണു്. ചില എണ്ണയുള്ള ഫലംകൊണ്ടു് ഫലസ്നേഹമെടുക്കുവാനും വിധി ഇതുതന്നെയാണു്.

രൂഢേപ്യത്വൿസവൎണ്ണാനാം പാണ്ഡുകൎമ്മഹിതം ഭവേൽ
സപ്തരാത്രംസ്ഥിതംക്ഷീരേ ഛാഗലേരോഹിണീഫലം
തേനൈവ പിഷ്ടം സുശ്ലക്ഷ്ണം സവൎണ്ണകരണം ഹിതം. 96

വേണ്ടതുപോലെ ശുദ്ധിവരാതെ ഉണങ്ങുകനിമിത്തം വ്രണസ്ഥാനം കറുത്തുപോകുന്നതിന്നു് പാണ്ഡുകർമ്മം (സമാനവർണ്ണക്രിയ) ചെയ്യണം. അതിന്നു് ഏഴുദിവസം ആട്ടിൻപാലിലിട്ടുവെച്ച കടുക്ക ആ പാലിൽ തന്നെ നല്ലവണ്ണം അരച്ചു പുരട്ടിയാൽ ശരീരത്തിൻെറ മററു ഭാഗങ്ങളിലുള്ള വർണ്ണത്തോടു് തുല്യമായ വർണ്ണം ഉണ്ടാകുന്നതാണു്.

നവംകപാലികാചൂർണ്ണം വൈഡൂല്യംസജ്ജനാമച
കാസീസംമധുകഞ്ചൈവ ക്ഷൌദ്രയുക്തം
പ്രലേപയേൽ. 97

പുതിയ കലത്തിൻെറ ഓടു് പൊട്ടിച്ച പൊടി, ആററുവഞ്ഞിവേരു്, വൈഡൂല്യം, കാരീയം, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ സമം പൊടിച്ചു തേൻചേർത്തു പുരട്ടുന്നതു് സവർണ്ണകരമാകുന്നു.

കപിത്ഥമുദ്ധൃതേമാംസേ മൂത്രേണാജേനപൂരയേൽ
കാസീസം രോചനംതുത്ഥം ഹരിതാലം മനശ്ശിലാം
വേണനിർല്ലേഖനഞ്ചാപി പ്രപുന്നാടരസാഞ്ജനം
അധസ്താദർജ്ജുനസ്യൈതന്മാംസം ഭൂമൌ
നിധാപയേൽ 99

മാസാദൂർദ്ധ്വംതതസ്തേന കൃഷ്ണമാലേപയേൽ വ്രണം

വിളാമ്പഴത്തിൻെറ ഉള്ളിലെ മാംസം കളഞ്ഞു അതിൽ ആട്ടിൻമൂത്രമൊഴിച്ചു് കാരീയം, ഗോരോചനം, മൈത്തുത്ഥം, അരിതാരം, മനശ്ശില. മുളയുടെ പുറംചുണങ്ങു്, തകരക്കുരു, രസാഞ്ജനം ഇവയും പൊടിച്ചു ചേർത്തരച്ചു ഒരുമാസം നീർമ്മരുതിൻെറ ചുവട്ടിൽ ഭൂമിയിൽ കുഴിച്ചിടണം. ഒരുമാസം കഴിഞ്ഞാൽ എടുത്തരച്ചു വ്രണംകൊണ്ടു് കറുത്തുപോയ സ്ഥലത്തു് പുരട്ടണം.

കുക്കുടാണ്ഡകപാലാനി കതകം മധുകം സമം 100
തഥാസമുദ്രമണ്ഡൂകീ മണിചൂർണ്ണഞ്ചദാപയേൽ
ഗുളികാമൂത്രപിഷ്ടാസ്താ വ്രണാനാംപ്രതിസാരണം 101

കോഴിമുട്ടയുടെ ഓട്ട്, തേറാങ്കുരു, ഇരട്ടിമധുരം, മുത്തുമണിഭസ്മം ഇവ സമംചേർത്ത് ഗോമൂത്രത്തിലരച്ച ഗുളികയാക്കി വ്രണത്തിന്നു് പുരട്ടിയാൽ വ്രണം ഉണങ്ങുകയും വൈവർണ്ണ്യം വരാതിരിക്കുകയും ചെയ്യും.

ഹസ്തിദന്തമഷീംകൃത്വാ മുഖ്യഞ്ചൈവ രസാഞ്ജനം
രോമാണ്യേതേന ജായന്തേ ലേപാൽ
പാണിതലേപിച 102

ആനപ്പല്ല് കരിച്ച മഷിയും അത്രതന്നെ നല്ല രസാഞ്ജനവും ചേർത്ത് പുരട്ടിയാൽ വ്രണമുണങ്ങിയ സ്ഥലത്തു് രോമമില്ലെങ്കിൽ അവിടെ രോമം മുളക്കുന്നതായിരിക്കും. ഇതു് പുരട്ടിയാൽ ഉള്ളംകയ്യിലുംകൂടി രോമം മുളക്കുന്നതായിരിക്കും.

ചതുഷ്പദാനാം ത്വഗ്രോമഖുരശൃംഗാസ്ഥി ഭസ്മനാ
തൈലാക്താ ചൂർണ്ണിതാഭൂമിർഭവേദ്രോമവതീ പുനഃ

നാല്ക്കാലികളുടെ തോല്, രോമം, കുളമ്പ് കൊമ്പ്, അസ്ഥി ഇവ ചുട്ടെടുത്ത ഭസ്മം എണ്ണതേച്ചു അതിനുമീതെ വിതറിയാൽ അവിടെ രോമം മുളക്കും.

കാസീസംനക്തമാലസ്യ പല്ലവാംശ്ചൈവ
സംഹരേൽ
കപിത്ഥരസപിഷ്ടാനി രോമസഞ്ജനനംപരം 104

കാസീസവും ഉങ്ങിൻതളിരുംകൂടി വിളാമ്പഴത്തിൻെറ രസത്തിലരച്ചുപുരട്ടുന്നതു് രോമമില്ലാത്ത സ്ഥലത്തു് രോമം മുളക്കുവാൻ വളരെ നല്ലതാണു്.

രോമാകീർണ്ണോവ്രണോയസ്തുന സമൃഗ്രുപരോഹതി
ക്ഷുരകത്തരിസന്ദംശൈസ്തസ്യ രോമാണിനിർഹരേൽ.
ശംഖചൂർണ്ണസ്യഭാഗൌദ്വൌ ഹരിതാലഞ്ചഭാഗികം
ശുക്തേനസഹപിഷ്ടാനി ലോമശാതനമുത്തമം. 106
തൈലംഭല്ലാതകസ്യാഥ സ്നുഹിക്ഷീരം തഥൈവച
പ്രഗൃഹ്യൈകത്രമതിമാൻ രോമശാതനമുത്തമം. 107
കദളീദീർഘവൃന്താഭ്യാം ഭസ്മാലം ലവണംശമീ
ബീജം ശീതോദപിഷ്ടംവാ രോമശാതനമാചരേൽ.
ആഗാരഗോധികാപുച്ഛം രംഭാലം ബീജമൈംഗുദം
ദഗ്ദ്ധ്വാതൽഭസ്മതൈലാംബു സൂൎയ്യപക്വംകചാന്തകൃൽ.

വ്രണത്തിൽ രോമമുണ്ടായാൽ ആ വ്രണം വേണ്ടതുപോലെ ഉണങ്ങുന്നതല്ല. അങ്ങിനെയുള്ള വ്രണത്തിൽനിന്നു രോമം കത്തികൊണ്ടോ കത്തിരികൊണ്ടോ ചവണകൊണ്ടോ എടുത്തുകളയണം (ഇതുകൊണ്ടൊന്നും രോമം എടുത്തു കളയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിൽ താഴെ പറയുന്ന ഔഷധങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു രോമം എടുത്തുകളയണം.) ശംഖ് ചൂർണ്ണം രണ്ടുഭാഗം അരിതാരം ഒരുഭാഗം ഇവ ശുക്തം ചേർത്തരച്ചു പുരട്ടുക ഇതു് രോമം കൊഴിഞ്ഞുപോകുവാൻ ഉത്തമമായ പ്രയോഗമാകുന്നു. ചേക്കുരുവിൻെറ എണ്ണയും കള്ളിപ്പാലും കൂട്ടിയോജിപ്പിച്ചു ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ രോമം കൊഴിഞ്ഞുപോകുവാൻ പ്രയോഗിക്കണം. കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ്, പലകപ്പയ്യാനിവേരു് ഇവ ചുട്ട ഭസ്മം, അരിതാരം, ഇന്തുപ്പ്, വഹ്നിച്ചമതവിത്തു് ഇവ സമം ശുദ്ധജലത്തിലരച്ചു രോമം കൊഴിഞ്ഞുപോകുവാൻ പ്രയോഗിക്കണം. ഗൌളിവാലു്, വാഴക്കണ്ട, അരിതാരം, ഓടക്കുരു ഇവ ചുട്ടെടുത്ത ഭസ്മവും എണ്ണയും

ശുദ്ധജലാവും സൂര്യ്യസ്ഫുടം ചെയ്യേട്ടത്തു പുരട്ടിയാലും രോമം കൊഴിഞ്ഞുപോകും

വാതഘ്നഷ്ടോ വ്രണോയസ്തു രൂക്ഷശ്ചാത്യർത്ഥവേദനഃ
അധഃകായേവിശേഷേണ തത്രവസ്തിർവ്വിധീയതേ 110

വാതകോപജമായും രൂക്ഷതാവും വേദനയും കലശലായും ഉള്ള വ്രണത്തിനും വിശേഷിച്ച് ശരീരത്തിൻെറ അധോഭാഗങ്ങളിലുള്ള വ്രണത്തിനും വസ്തിക്രിയ ചെയ്യണം.

മൂത്രാഘാതേ മൂത്രദോഷേ ശുക്ലദോഷേഽശ്മരീവ്രണേ
തഥൈവാർത്തവദോഷേച വസ്തിരപ്യുത്തരോഹിതഃ

മൂത്രാഘാതം, മൂത്രദോഷം, ശുക്ലദോഷം, അശ്മരീവ്രണം എന്നിവകളിലും അതുപോലെതന്നെ ആർത്തവദോഷമുണ്ടാകുന്ന വ്രണങ്ങളിലും ഉത്തരവസ്തി ചെയ്യണം. (ഉത്തരവസ്തി = യോനിയിലും ലിംഗത്തിലും ചെയ്യുന്ന ക്രിയ)

യസ്മാൽ ശുദ്ധ്യതിബന്ധേന വ്രണോയാതിചമാർദ്ദവം
രോഹത്യപിച നിശ്ശങ്കസ്തസ്മാൽ ബന്ധോവിധീയതേ.

സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞ വ്രണബന്ധനവിധിപ്രകാരം വ്രണം കെട്ടുന്നതുകൊണ്ട് വ്രണത്തിന്ന് ശുദ്ധിവരികയും മാർദ്ദവമുണ്ടാകുകയും ശങ്കകൂടാതെ (ഈച്ച മുതലായവയുടെ ഉപദ്രവം കൂടാതെ) ഉണങ്ങുകയും ചെയ്യും. അതുകൊണ്ട് വ്രണം കെട്ടുന്നതു് നല്ലതാണ്.

സ്ഥിരാണാമല്പമാംസാനാം രൌക്ഷ്യാദനുപരോഹതാം
പത്രദാനംഭവേൽകാര്യ്യം യഥാദോഷം യഥർത്തുച 113
ഏരണ്ഡഭൂർജ്ജപൂതീക ഹരിദ്രാണാംതു വാതജേ
പത്രമാശാബലംയച്ച കാശ്മരീപത്രമേവച. 114

പത്രാണിക്ഷീരവൃക്ഷാണാ മൌദകാനി തഥൈവച
ദൂഷിതേ രക്തപിത്താഭ്യാം വ്രണേദദ്യാദ്വിചക്ഷണഃ
പാഠാമൂർവ്വാഗുളൂചീനാം കാകമാചീഹരിദ്രയോഃ
പത്രഞ്ചശുകനാസായാ യോജയേൽ കഫജേവ്രണേ
അകർക്കശമവിച്ഛിന്നാ മജീർണ്ണം സുകുമാരകം
അജന്തുജഗ്ദ്ധം മൃദുചപത്രം ഗുണവദുച്യതേ. 117
സ്നേഹമൌഷധസാരഞ്ച പട്ടവസ്ത്രാന്തരീകൃതം
നാദത്തേയതതഃപത്രം ലേപസ്യോപരിദാപയേൽ
ശൈത്യൌഷ്ണ്യജനനാർത്ഥായ സ്നേഹസംഗ്രഹണായച
ദത്തൌഷധേഷുധാതവ്യം പത്രംവൈദ്യേന ജാനതാ.

കട്ടിയുള്ളതും മാംസം കുറഞ്ഞതും രൂക്ഷതചംകൊണ്ടു് ഉണങ്ങാത്തതുമായ വ്രണങ്ങൾക്കു് ദോഷകോപത്തിന്നും ഋതുക്കൾക്കും അനുസരിച്ചവിധത്തിലുള്ള ഇലകൾ വെച്ചുകെട്ടണം. വാതവ്രണത്തിൽ ആവണക്കില, പെരുമരത്തിൻ ഇല, ഉങ്ങില, മഞ്ഞളില എന്നിവയും വലിയ കട്ടിയില്ലാത്ത ഇലയും കുമുദിൻഇലയും വെച്ചുകെട്ടണം. രക്തദൂഷിതമായ വ്രണത്തിലും പിത്തദൂഷിതമായ വ്രണത്തിലും ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ നാല്പാമരത്തിൻ ഇലയും താമര, ആമ്പൽ മുതലായ വെള്ളത്തിലുണ്ടാകുന്ന ഇലയും കെട്ടണം. കഫവ്രണത്തിൽ പാട, പെരുങ്കുറുമ്പ, ചിററമൃതു്, മണിത്തക്കാളി, മഞ്ഞൾ, അകത്തി എന്നിവയുടെ ഇലകൾ കെട്ടണം. ഇങ്ങിനെ കെട്ടുവാനെടുക്കുന്ന ഇലകൾ പരുപരുപ്പില്ലാത്തതും കീറാത്തതും പഴകാത്തതും എളയതും പുഴക്കുത്തില്ലാത്തതും മാർദ്ദവമുള്ളതുമായിരിക്കണം. വ്രണത്തിൻെറ മേലെ ഇലവെച്ചു പട്ടുകൊണ്ടു് കെട്ടിയാൽ വ്രണത്തിൽ പുരട്ടിയ സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങളോ ഔഷധവീര്യമോ പട്ടിൽ പിടിക്കുന്നതല്ല. അതുകൊണ്ടു്

ഔഷധങ്ങൾ പുരട്ടിയതിൻെറ മീതെ ഇലവെച്ചു കെട്ട
ണം. വ്രണത്തിൽ ശൈത്യമൊ ഉഷ്ണമൊ ഉണ്ടാകുവാനും
സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങൾ അവിടെ പിടിച്ചുനില്ക്കുവാനും വിദ്വാ
നായ വൈദ്യൻ ഔഷധങ്ങൾ പുരട്ടിയതിൻെറ മീതെ
ഇലവെച്ചു കെട്ടണം.

മക്ഷികാവ്രണമാഗത്യ നിഃക്ഷിപന്തിയദാകൃമീൻ
ശ്വയഥുർഭക്ഷിതേതൈസ്തു ജായതേ ഭൃശദാരുണഃ 120
തീവ്രാരുജോവിചിത്രാശ്ച രക്തസ്രാവശ്ചജായതേ
സുരസാദിർഹിതസ്തത്ര ധാവനേ പൂരണേ തഥാ 121
സപ്തപർണ്ണകരഞ്ജാർക്ക നിംബരാജാദനത്വചഃ
ഹിതാഗോമൂത്രപിഷ്ടാശ്ച സേകഃക്ഷാരോദകേനവാ
പ്രച്ഛാദ്യമാംസപേശ്യാവാ കൃമീനപഹരേൽവ്രണാൽ
വിംശതിംകൃമിജാതീസ്തു വക്ഷ്യാമ്യുപരിഭാഗശഃ 123

മേൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം വ്രണം കെട്ടാതിരുന്നാൽ വ്രണ
ത്തിൽ ഈച്ച വന്നിരുന്നു കൃമികളെ നിക്ഷേപിക്കുന്നു.
ആ കൃമികൾ വ്രണത്തിലെ മാംസത്തെ തിന്നുതുടങ്ങി
യാൽ അതികലശലായ വീക്കമുണ്ടാകുന്നു. പലതരത്തി
ലുള്ള കഠിനമായ വേദനയും രക്തസ്രാവവും ഉണ്ടാകുന്നു.
അതിന്നു് സുരസാദിഗണ കഷായംകൊണ്ടു് കഴുകുകയും
ആ ഗണൌഷധങ്ങൾ പൊടിച്ചു പുണ്ണിലിടുന്നതും നല്ല
താണു്. ഏഴിലമ്പാല, ഉങ്ങു്, എരിക്കു്, വേപ്പു്, ചമത
ഇവയുടെ തോലു് ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചു പുരട്ടുകയൊ അല്ലെ
ങ്കിൽ ക്ഷാരജലംകൊണ്ടു് ധാരചെയ്യുകയൊ വേണം.
അല്ലെങ്കിൽ വ്രണം മറക്കത്തക്കവിധത്തിലുള്ള മാംസക്ക
ഷണംവെച്ചു് വ്രണത്തിൽനിന്നു് കൃമിയെ എടുത്തുകള
യണം (പുതിയ മാംസം വ്രണത്തിൽ വെച്ചാൽ കൃമി

കൾ ദംശത്തിൽ കടിച്ചുതൂങ്ങുകയും ആ മാംസം എടുക്കു മ്പോൾ കൃമികൾ അതോടുകൂടി പുറത്തുപോവുകയും ചെയ്യും.) ഇരുപതുവിധത്തിലുള്ള കൃമികളുടെ വിവരണം ഉത്തരസ്ഥാനത്തിൽ വിവരിക്കുകയും ചെയ്യാം.

ദീർഘകാലാതുരാണാന്തു കൃശാനാംവ്രണശോഷിണാം
ബൃംഹണീയോവിധി:സർവ്വ: കായാഗ്നിം പരിരക്ഷതാ

ദീർഘകാല രോഗികൾക്കും കൃശന്മാർക്കും വ്രണംകൊണ്ട് ശോഷിച്ചവർക്കും ജഠരാഗ്നിയെ പരിരക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് എല്ലാവിധ ബൃംഹണപ്രയോഗങ്ങളും ചെയ്തുകൊള്ളണം. (ബൃംഹണീയൌഷധങ്ങൾ മിക്കവാറും ഗുരുത്വമുള്ളവയായിരിക്കും. അതുകൊണ്ട് അവ പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ അഗ്നിമാന്ദ്യം വരാതെ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.)

വിഷജുഷ്ടസ്യവിജ്ഞാനം വിഷനിശ്ചയമേവച
ചികിത്സിതഞ്ചവക്ഷ്യാമി കല്പേഷുപ്രതിഭാഗശ: 125

വിഷദൂഷിതമായ വ്രണത്തിൻെറ ലക്ഷണവും വിഷനിശ്ചയവും വിഷവ്രണചികിത്സയും കല്പസ്ഥാനത്തിൽ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം പറയും.

കണ്ഡൂമന്ത: സശോഫാശ്ചയേച ജത്രൂപരിവ്രണാ:
ശിരോവിരേചനംതേഷു വിദദ്ധ്യാൽ കുശലോഭിഷക്.

ചൊറിച്ചലും വീക്കവുമുള്ളതും കഴുത്തിനുമീതെയുള്ളതുമായ വ്രണങ്ങളിൽ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ശിരോവിരേചനം ചെയ്യണം.

രുജാവന്തോഽനിലാവിഷ്ടാ രൂക്ഷായേചോർദ്ധ്വജത്രുജാ:
വ്രണേഷുതേഷുകർത്തവ്യം നസ്യം വൈദ്യേനജാനതാ

വേദനയുള്ളതും വാതകോപജവും രൂക്ഷതയുള്ളതും തലയിലുള്ളതുമായ വ്രണങ്ങൾക്ക് ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ നസ്യംചെയ്യണം.

ദോഷപ്രച്യാവനാൎത്ഥായ രുജാദാഹക്ഷയായച
ജിഹ്വാദന്തസമുത്ഥസ്യ ഹരണാൎത്ഥം മലസ്യച 128
ശോധനോ രോപണശ്ചൈവ വ്രണസ്യമുഖജസ്യവൈ
ഉഷ്ണോവായദിവാശീത: കവളഗ്രഹ ഇഷ്യതേ. 129

നാവിന്മേലോ പല്ലിൻെറ ഊനിന്മേലോ ഉണ്ടായ വ്രണത്തിൻെറ ദോഷം ശമിപ്പിക്കുവാനും വേദനയും ചുട്ടനീറലും മാറ്റുവാനും വ്രണത്തിലെ അഴുക്കുകൾ പോകുവാനും അതുപോലെതന്നെ മുഖസ്ഥാനത്തുണ്ടാകുന്ന മറ്റു വ്രണങ്ങൾക്ക് ശുദ്ധിവരുവാനും അവ ഉണങ്ങുവാനും ചൂടുള്ളതൊ അല്ലെങ്കിൽ തണുത്തതൊ ആയ കവിൾക്രിയ ചെയ്യണം.

ഊൎദ്ധ്വജത്രുഗതാൻരോഗാൻ വ്രണാംശ്ച കഫവാതജാൻ
ശോഫസ്രാവരുജായുക്താൻ ധൂമപാനൈരുപാചരേൽ.

കഴുത്തിനുമീതെ വീക്കം, പൊട്ടിഒലിക്കൽ, വേദന എന്നിവയോടുകൂടിയ കഫവാതജന്യമായ വ്രണരോഗങ്ങളെ ധൂമപാനംകൊണ്ട് ചികിത്സിക്കണം. (പുകവലിശീലിപ്പിക്കണം.) പിത്തരക്തജങ്ങളിൽ ധൂമപാനചികിത്സ ഗുണകരമല്ല. ഈ പറഞ്ഞ ശിരോവിരേചനാദിവിധികൾ ഈ സ്ഥാനത്തിൽതന്നെ 40-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കുന്നുണ്ട്.

ക്ഷതോഷ്മണോ നിഗ്രഹാൎത്ഥം സന്ധാനാൎത്ഥം തഥൈവച
സദ്യോവ്രണേഷ്വായതേഷു ക്ഷൌദ്രസൎപ്പിൎവ്വിധീയതേ.

ക്ഷതജന്യമായുണ്ടാകുന്ന ചൂടിനെ നശിപ്പിക്കുവാനും മുറി കൂട്ടുവാനും അതുപോലെതന്നെ കൂട്ടതൽ മുറിഞ്ഞ സദ്യോവ്രണങ്ങളിലും തേനും നെയ്യും ചേർത്തു പുരട്ടണം.

അവഗാഢസ്തനുമുഖായേവ്രണാ: ശല്യപീഡിതാ:
നിവൃത്തഹസ്തോദ്ധരണാ യന്ത്രം തേഷു വിധീയതേ

ആഴമുള്ളതും വായ വിസ്താരം കുറഞ്ഞതും ഉള്ളിൽ ശല്യമുള്ളതും കൈകൊണ്ടു് ശല്യമെടുത്തുകളയുവാൻ സാധിക്കാത്തതുമായ വ്രണങ്ങളിൽ യന്ത്രപ്രയോഗം ചെയ്യണം.

ലഘുമാത്രോലഘുശ്ചൈവ സ്നിഗ്ദ്ധഉഷ്ണോഽഗ്നിദീപന:
സർവ്വവ്രണിഭ്യോദേയസ്തു സദാഽഹാരോ വിജാനതാ.

എല്ലാവിധ വ്രണരോഗികൾക്കും വ്രണമുണങ്ങുന്നതുവരെ ചുരുങ്ങിയ അളവിലും ലഘുത്വമുള്ളതും സ്നിഗ്ദ്ധത്വമുള്ളതും ചൂടുള്ളതും അഗ്നിദീപനമുണ്ടാക്കുന്നതുമായ ആഹാരം കൊടുക്കണം.

നിശാചരേഭ്യോരക്ഷ്യസ്തു നിത്യമേവക്ഷതാതുര:
രക്ഷാവിധാനൈരുദ്ദിഷ്ടൈർമ്മെസ്സ നിയമൈസ്തഥാ

ക്ഷതംപററിയ രോഗിയെ മുമ്പ് പറഞ്ഞ രക്ഷാവിധാനം കൊണ്ടും (ഗുൽഗുലു മുതലായവ പുകച്ചും മന്ത്രം മുതലായവ പ്രയോഗിച്ചും) യമനിയമാദികളേക്കൊണ്ടും രാക്ഷസഭൂതഗ്രഹാദികളുടെ ബാധകളിൽനിന്നു് എല്ലായ്പ്പോഴും രക്ഷിക്കേണ്ടതാണു്. യമം "അഹിംസാസത്യമസ്തേയം ബ്രഹ്മചര്യാപരിഗ്രഹാ: യമ:" നിയമം "ശൌചസന്തോഷതപസ്സ്വാദ്ധ്യായേശ്വര പ്രണിധാനാനി നിയമ:"ഇതി പാതഞ്ജലിയോഗസൂത്രം.

ഷൺമൂലോഽഷ്ടപരിഗ്രാഹീ പഞ്ചലക്ഷണലക്ഷിത:
ഷഷ്ട്യാവിധാനൈർന്നിർദ്ദിഷ്ടൈ ശ്ചതുർഭി:
സാദ്ധ്യതേവ്രണഃ 135

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM.

വ്രണം ആറ് മൂലകാരണങ്ങളോടുകൂടിയതും എട്ട് അധിഷ്ഠാനങ്ങളുള്ളതും അഞ്ച് ലക്ഷണങ്ങളെക്കൊണ്ടറിയപ്പെടുന്നതും മുമ്പ് പറഞ്ഞ അറുപതുവിധം ചികിത്സകളാലും പാദചതുഷ്ടയത്താലും സാധിക്കപ്പെടുന്നതുമാകുന്നു.

ആറ് മൂലകാരണങ്ങൾ=വാതം, പിത്തം, കഫം, രക്തം, സന്നിപാതം, ആഗന്തുകം. എട്ടധിഷ്ഠാനം=ത്വക്, മാംസം, സിര, സ്നായു, സന്ധി, അസ്ഥി, കോഷ്ഠം, മർമ്മം. അഞ്ച് ലക്ഷണം=ഗന്ധം, വർണ്ണം, സ്രാവം, വേദന, ആകൃതി. അറുപതുപക്രമം=അപതർപ്പണംമുതൽ രക്ഷാവിധാനം വരെയുള്ള അറുപത് ചികിത്സാവിധികൾ. പാദചതുഷ്ടയം=വൈദ്യൻ, രോഗി, പരിചാരകൻ, ഔഷധം

യോഽല്പൌഷധകൃതോയോഗോ ബഹുഗ്രന്ഥഭയാന്മയാ
ദ്രവ്യാണാം തത്സമാനാനാം തത്രാവാപോനദുഷ്യതി.

ഗ്രന്ഥവിസ്താരഭയംകൊണ്ട് ശോധനരോപണാദികൾക്ക് എന്നാൽ പറയപ്പെട്ട കുറച്ചുമാത്രം ഔഷധങ്ങളുള്ള യോഗങ്ങളിൽ രസവീര്യവിപാകാദി ഗുണങ്ങളെക്കൊണ്ട് സമാനങ്ങളായ മററ് ഔഷധങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഔഷധങ്ങളുടെ പ്രകൃതത്തിന്നു് മാററംവരുന്നതല്ല.

പ്രസംഗാഭിഹിതോയോവാ ബഹുദുർല്ലഭഭേഷജ:
യഥോപപത്തിതത്രാപി കാര്യമേവ ചികിത്സിതം.

പ്രസംഗവശാൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതൊ വളരെ ദുർല്ലഭമായി കിട്ടുന്ന ഔഷധങ്ങളുള്ളതൊ ആയ യോഗത്തിൽനിന്നു് കിട്ടാവുന്നത്ര ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ട് ചികിത്സിക്കുകതന്നെ വേണം.

ഗണോക്തമപിയൽദ്രവ്യം ഭവേൽവ്യാധാവയൌഗികം
തദ്ദ്ധരേദ്യൌഗികന്തു പ്രക്ഷിപേദപ്യകീർത്തിതം.

ഗണത്തിൽ പറഞ്ഞ മരുന്നു് തന്നെയായാലും രോഗത്തിന്നു് യോജിക്കാത്തവയാണെങ്കിൽ ആ മരുന്നിനെ ഉപേക്ഷിക്കണം രോഗത്തിന്നു് യോജിക്കുന്ന മരുന്നുകളാകട്ടെ ഗണത്തിൽ തന്നെയായാലും പറഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും കൂട്ടിച്ചേർത്തു കൊടുക്കുകയും വേണം.

ഉപദ്രവാസ്തു ദ്വിവിധാവ്രണസ്യ വ്രണിതസ്യച
തത്രഗന്ധാദയഃ പഞ്ചവ്രണസ്യോപദ്രവാഃസ്മൃതാഃ 139
ജ്വരാതിസാരൌമൂർച്ഛാച ഹിക്കാഛർദ്ദിരരോചകഃ
ശ്വാസകാസാവിപാകാശ്ച തൃഷ്ണാചവ്രണിതസ്യതു.

വ്രണോപദ്രവങ്ങൾ രണ്ടുവിധത്തിലാകുന്നു. ഒന്നു് വ്രണത്തിൻെറ ഉപദ്രവം രണ്ടാമത്തു് വ്രണമുണ്ടായവൻെറ ഉപദ്രവം. അതിൽ ഗന്ധം, വൎണ്ണം, സ്രാവം, വേദന, ആകൃതി എന്നിവ അഞ്ചു് വ്രണത്തിൻെറ ഉപദ്രവങ്ങളും പനി, അതിസാരം, മോഹാലസ്യം, എക്കിട്ട, ഛർദ്ദി, അരുചി, ശ്വാസംമുട്ടൽ, കുര, ദഹനക്ഷയം, തണ്ണീർദാഹം ഇവ വ്രണമുണ്ടായവൻെറ ഉപദ്രവങ്ങളുമാകുന്നു.

വ്രണക്രിയാസ്വേവമാസു വ്യാസേനോക്താ
സ്വപിക്രിയാം
ഭൂയോപ്യുപരിവക്ഷ്യാമി സദ്യോവ്രണചികിത്സിതേ.

വ്രണചികിത്സ ഇവിടെ ഇങ്ങിനെ വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അടുത്തു് പറയുന്ന സദ്യോവ്രണചികിത്സിതമെന്ന അദ്ധ്യായത്തിൽ വീണ്ടും പറയുന്നതാണു്.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സിതസ്ഥാനേ
ദ്വിവ്രണീയ ചികത്സിതംനാമ പ്രഥമോഽദ്ധ്യായഃ

———

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

സദ്യോവ്രണ ചികിത്സിതം

അഥാത: സദ്യോവ്രണചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1

യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

അനന്തരം സദ്യോവ്രണ ചികിത്സിതത്തെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ പറഞ്ഞതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹഷി പറയുന്നു.

ധന്വന്തരിർദ്ധമ്മഭൃതാം വരിഷ്ഠോവാഗ്വിശാരദഃ
വിശ്വാമിത്രാത്മജമൃഷിം ശിഷ്യംസുശ്രുതമന്വശാൻ 3

ധമ്മിഷ്ഠന്മാരിൽ ശ്രേഷ്ഠനും ഉപദേശവിഷയത്തിൽ സമത്ഥനുമായ ധന്വന്തരിഭഗവാൻ വിശ്വാമിത്ര പുത്രനും മഹർഷിയും തൻെറ ശിഷ്യനുമായ സുശ്രുതനെ പഠിപ്പിച്ചു.

നാനാധാരാമുഖൈഃ ശാസ്ത്രൈർന്നാനാസ്ഥാന
നിപാതിതൈഃ
നാനാരൂപാവ്രണായേസ്യുസ്തേഷാം വക്ഷ്യാമി
ലക്ഷണം. 4

പലവിധത്തിലുള്ള മൂച്ചകളോടും മുഖങ്ങളോടും കൂടിയ ശസ്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടും ശരീരത്തിൽ വിഭിന്ന സ്ഥാനങ്ങളിൽ പതിക്കുക നിമിത്തവും നാനാവിധരൂപത്തിലുള്ള വ്രണങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു. അവകളുടെ ലക്ഷണത്തെ പറഞ്ഞുതരാം.

ആയതാശ്ചതുരസ്രാശ്ചത്ര്യസ്രാമണ്ഡലിനസ്തഥാ
അർദ്ധചന്ദ്രപ്രതീകാശാ വിശാലാഃകുടിലസ്തഥാ 5
ശരാവനിമ്നമദ്ധ്യാശ്ച യവമദ്ധ്യാസ്തഥാപരേ
ഏവം പ്രകാരാകൃതയോ ഭവന്ത്യാഗന്തവോവ്രണാഃ 6
ദോഷജാവാസ്വയംഭിന്നാ നതുവൈദ്യനിമിത്തജാഃ

നീളത്തിലുള്ളതു്, ചതുരശ്രം, മുക്കോണ്, വൃത്തം, അർദ്ധചന്ദ്രാകൃതി, വിസ്തീർണ്ണമുള്ളതു്, വളഞ്ഞതു്, ശരാവത്തിന്റെ (ഒരുതരം മൺപാത്രം) കുഴിപോലെയുള്ളതു്, യവമദ്ധ്യംപോലെ മദ്ധ്യം ഉയൎന്നിട്ടുള്ളതു് എന്നിപ്രകാരമുള്ള ആകൃതിയോടുകൂടി ആഗന്തുക വ്രണങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു. ദോഷകോപംകൊണ്ടുണ്ടായതോ അല്ലെങ്കിൽ സ്വയം പഴുത്തു പൊട്ടിയതോ വൈദ്യൻ കീറുകനിമിത്തമുണ്ടായതോ ആയ ഇത്തരം ആകൃതിയിലുള്ള വ്രണങ്ങളെ ആഗന്തുകവ്രണമായിക്കരുതരുതു്.

ഭിഷക്വ്രണാകൃതിജ്ഞോഹിന മോഹമധിഗച്ഛതി 7
ഭൃശംരൗദ്രശരുപേഷു വ്രണേഷുവികൃതേഷപി.

ഇന്നിന്ന വ്രണം ഇന്നിന്ന വിധത്തിലുണ്ടാകുന്നതാണെന്നു് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ള വൈദ്യനു് എത്ര ഭയങ്കര രൂപത്തോടുകൂടിയതും വികൃതമായിട്ടുള്ളതുമായ വ്രണങ്ങളിൽ പോലും യാതൊരുവിധ പരിഭ്രമവും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

അനന്താകൃതിരാഗന്തുഃ സഭിഷക്ഭിഃ പുരാതനൈഃ 8
സമാസതോലക്ഷണതഃ ഷഡ്വിധഃപരികീർത്തിതഃ
ഛിന്നംഭിന്നം തഥാവിദ്ധംക്ഷതം പിച്ചിതമേവച 9
ഘൃഷ്ടമാഹുസ്തഥാഷഷ്ഠം തേഷാംവക്ഷ്യാമിലക്ഷണം.

ആഗന്തുകവ്രണങ്ങൾ അസംഖ്യാകൃതികളിലാണെങ്കിലും അതു് പുരാതന വൈദ്യന്മാരാൽ ലക്ഷണാനുസാരേണ

ചുരുക്കത്തിൽ ആറുവിധത്തിലാണെന്നു് പറയപ്പെടുന്നു. 1. ഛിന്നം, 2. ഭിന്നം, 3. വിദ്ധം, 4. ക്ഷതം, 5. പിച്ചിതം, ആറാമത്തേതു് ഘൃഷ്ടം എന്നു പറയുന്നു. അവകളുടെ ലക്ഷണങ്ങളും പറഞ്ഞുതരാം.

തിരശ്ചീനഃ ഋജുർവ്വാപി യോവ്രണാശ്ചായതോ ഭവേൽ
ഗാത്രസ്യപാതനഞ്ചാപി ഛിന്നമിത്യുപദിശ്യതേ.

വിലങ്ങത്തിലൊ നേരെയൊ കൂടുതൽ നീളത്തിലൊ മുറിഞ്ഞിട്ടുള്ള വ്രണങ്ങൾക്കും കൈകാൽ മുതലായ അവയവങ്ങൾ മുറിഞ്ഞു വേറെയായിപ്പോയ വ്രണങ്ങൾക്കും ഛിന്നവ്രണമെന്നു് പറയപ്പെടുന്നു.

കുന്തശക്തിഋഷ്ടിഖഡ്ഗാഗ്ര വിഷാണാദിഭിരാശയഃ
ഹതഃകിഞ്ചിൽ സ്രവേത്തദ്ധി ഭിന്നലക്ഷണമുച്യതേ.

കുന്തം, ശൂലം, ഉറുമി, വാൾ ഇവകളുടെ മുനകൊണ്ടോ ആനക്കൊമ്പു്, മാൻക്കൊമ്പു് മുതലായവകളുടെ മുനകൊണ്ടോ ആമാശയാദി ആശയങ്ങൾ പൊട്ടി കുറച്ചുമാത്രം രക്തം പുറത്തുവരുന്നതിന്നു് ഭിന്നവ്രണമെന്നു് പറയുന്നു.

സ്ഥാനാന്യാമാഗ്നിപക്വാനാം മൂത്രസ്യരുധിരസ്യച
ഹൃദുണ്ഡുകഃഫുഫുസശ്ചകോഷ്ഠ ഇത്യഭിധീയതേ.

ആമാശയം, അഗ്ന്യാശയം, പക്വാശയം, മൂത്രാശയം, രക്താശയം, ഹൃദയം, ഉണ്ഡുകം, ഫുഫുസം ഇവയാകുന്നു ആശയങ്ങൾ. ഇവയെല്ലാം കൂടിയിരിക്കുന്ന സ്ഥാനത്തിന്നു് കോഷ്ഠമെന്നും പറയുന്നു.

തസ്മിൻ ഭിന്നേരക്തപൂർണ്ണേ ജ്വരോദാഹശ്ചജായതേ.
മൂത്രമാർഗ്ഗഗുദാസ്യേഭ്യോ രക്തംഘ്രാണാച്ചഗച്ഛതി
മൂർച്ഛാശ്വാസതൃഡാധ്മാനമഭക്ത ഛന്ദഏവ ച 14

വിൺമൂത്രവാതസംഗശ്ച സേദാസ്രാവോഽക്ഷി രക്തതാ
ലോഹഗന്ധിതമാസ്യസ്യ ഗാത്രദൌർഗ്ഗന്ധ്യമേവച.
ഹൃച്ഛൂലം പാൎശ്വയോശ്ചാപി വിശേഷം ചാത്രമേ ശൃണു.

മുൻപറഞ്ഞ ആശയാധിഷ്ഠാനമായ കോഷ്ഠത്തിൽ (വയററിൽ) മുറിഞ്ഞു രക്തം പുറത്തേക്കു് പോകാതെ വയററിൽ നിറയുമ്പോൾ പനിയും ചുട്ടനീറലും ഉണ്ടാവുകയും ലിംഗം, ഗുദം, വായ്, മൂക്കു് എന്നിവയിൽക്കൂടി രക്തംപോവുകയും മോഹാലസ്യം, ശ്വാസംമുട്ടൽ, ദാഹം, മേൽവയര്വീപ്പ്, ഭക്ഷണം വേണ്ടായ്ക എന്നിവയും മലം, മൂത്രം, അധോവായു എന്നിവക്കു് തടസ്സവും വിയത്തൊലിക്കുക, കണ്ണ്ചുവപ്പ്, വായയ്ക്കു് ഇരുമ്പിൻെറ മണം, ശരീരത്തിന്നു് ദുർഗ്ഗന്ധം, നെഞ്ചിലും വാരിപ്പള്ളയിലും വേദന എന്നിവയും ഉണ്ടാകുന്നു. ഇവയുടെ വിശേഷലക്ഷണം ഞാൻ പറയുന്നതു് കേട്ടാലും.

ആമാശയസ്ഥേരുധിരേ രുധിരം ഛൎദ്ദയേൽ പുനഃ 16
ആധ്മാനമതിമാത്രഞ്ച ശൂലഞ്ചഭൃശദാരുണം.
പക്വാശയഗതേചാപി രുജോഗൌരവമേവച. 17
ശീതതാചാപ്യധോ നാഭേഃ ഖേഭ്യോരക്തസ്യചാഗമഃ
അഭിന്നേപ്യാശയേഽന്ത്രാണം ഖൈഃസൂക്ഷ്മൈരന്ത്രപൂരണം. 18
പിഹിതാസ്യേ ഘടേയദ്വല്ലക്ഷ്യതേതസ്യ ഗൌരവം

ആമാശയത്തിൽ രക്തം സ്ഥിതിചെയ്താൽ കൂടക്കൂട രക്തം ഛർദ്ദിക്കുക, കൂട്ടതലായി മേൽവയര് വീക്കുക, അതികഠിനമായ വയററിൽവേദന എന്നിവകളുണ്ടാകുന്നു. പക്വാശയത്തിൽ രക്തംനിന്നാൽ ശരീരത്തിൽ വേദന, ശരീര

ഘലനം, നാഭിക്കുതാഴെ തണുപ്പ്, സ്രോതസ്സുകളിൽനിന്ന് രക്തംവരിക എന്നിവകളുണ്ടാകുന്നു ആമപക്വാശയങ്ങൾ മുറിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും വയററിലെവിടെയെങ്കിലും മുറിഞ്ഞാൽ കുടൽമാലകളുടെ സൂക്ഷ്മസ്രോതസ്സുകളിൽക്കൂടി വായ് മൂടിക്കെട്ടിയ പാത്രം വെള്ളത്തിൽ വെച്ചാൽ അതിൻെറ സൂക്ഷ്മദ്വാരത്തിൽക്കൂടി വെള്ളം കടക്കുന്നതുപോലെ വയററിൽ രക്തംനിറഞ്ഞു് അതിന്നു് ഘലനം വെക്കുന്നതായ ലക്ഷണം ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്യുന്നു.

സൂക്ഷ്മാസ്യശല്യാഭിഹതം യദംഗംത്വാശയാദ്വിനാ
ഉത്തുണ്ഡിതംനിർഗ്ഗതംവാ തദ്വിദ്ധമിതിനിർദ്ദിശേൽ

പെറിയ മുനയോടുകൂടിയ ശസ്ത്രംകൊണ്ടുള്ള മുറി മുൻപറഞ്ഞ ആശയസ്ഥാനമൊഴിച്ചുള്ള ഏതെങ്കിലും അംഗങ്ങളിലായിരിക്കുകയും ശസ്ത്രത്തിൻെറ മുന അവിടെത്തന്നെ ഇരിക്കുകയൊ പുറത്തുപോവുകയൊ ചെയ്താലും അതിനെ വിദ്ധവ്രണമെന്നു് പറയുന്നു.

നാതിഛിന്നം നാതിഭിന്നം ഉഭയോർല്ലക്ഷണാന്വിതം
വിഷമംവ്രണമംഗേയത്തൽ ക്ഷതംത്വഭിനിർദ്ദിശേൽ

മുൻപറഞ്ഞ ഛിന്നഭിന്ന ലക്ഷണങ്ങൾ കൂടുതലായിട്ടില്ലാതെ കുറഞ്ഞതോതിൽ രണ്ടുലക്ഷണങ്ങളോടുംകൂടി ഉയന്നും താണുമിരിക്കുന്ന വ്രണം ഏതെങ്കിലും അവയവത്തിലുണ്ടായാൽ അതിനെ ക്ഷതവ്രണമെന്ന് പറയുന്നു.

പ്രഹാരപീഡനാഭ്യാന്തു യദംഗം പൃഥുതാംഗതം 21
സാസ്ഥിതൽപിച്ചിതം വിദ്യാന്മജ്ജരക്തപരിപ്ലുതം

അടി ഇടി മുതലായവകൊണ്ടു് ഏതെങ്കിലും അവയവം അസ്ഥിയോടുകൂടി ചതഞ്ഞു പരന്നുപോവുകയും മജ്ജയും

രക്തവും കൂടികലർന്നു കലങ്ങിപ്പോവുകയും ചെയ്യുന്നതിന്നു പിച്ചിതവ്രണമെന്നു് പറയുന്നു.

വിഗതത്വഗ്യദംഗം ഹി സംഘർഷാദന്യഥാപിവാ 22
ഉഷാസ്രാവാന്വിതം തത്തു ഘൃഷ്ടമിത്യുപദിശ്യതേ

ഉരഞ്ഞുപോവുകകൊണ്ടോ മററു് വല്ലവിധത്തിലൊ ഏതെങ്കിലും അവയവത്തിൽനിന്നു് തോല് പോവുകയും ചുട്ടുപുകച്ചിലുണ്ടാവുകയും വെള്ളമൊലിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന്നു് ഘൃഷ്ടവ്രണമെന്നു് പറയുന്നു.

ഛിന്നേഭിന്നേ തഥാവിദ്ധേ ക്ഷതേ വാഽസൃഗതി
സ്രവേൽ 23
രക്തക്ഷയാദ്രുജസ്തത്ര കരോതിപവനോദ്ഭുശം
സ്നേഹപാനം ഹിതം തത്ര തത്സേകോ വിഹിതസ്തഥാ
വേശവാരൈഃ സകൃശരൈഃ സുസ്നിഗ്ദ്ധൈ
ശ്ചോപനാഹനം
ധാന്യസ്വേദാംശ്ചകുർവ്വീത സ്നിഗ്ദ്ധാന്യാലേപനാനിച
വാതഘ്നൌഷധസിദ്ധൈശ്ച സ്നേഹൈർവ്വസ്തി
ർവ്വിധീയതേ.

ഛിന്നം, ഭിന്നം, വിദ്ധം, ക്ഷതം എന്നീ സദ്യോവ്രണങ്ങളിൽനിന്നു് രക്തം കൂടുതൽ സ്രവിക്കുന്നതാണു്. രക്തക്ഷയം നിമിത്തം വായു കോപിച്ചു അത്യന്തം വേദന ഉണ്ടാകും. അതിന്നു് നെയ്യ് സേവിക്കുകയും സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടുള്ള ധാരചെയ്യുകയും മാംസവും എൾച്ചോറും ചേർത്തതിൽ സ്നേഹദ്രവ്യവും ചേർത്തു നല്ലവണ്ണം സ്നിഗ്ദ്ധതവരുത്തി വെച്ചുകെട്ടുകയും നെല്ല്, യവം മുതലായ ധാന്യങ്ങൾ വേവിച്ചു അതിന്റെ ആവിതട്ടിച്ചു വിയർപ്പിക്കുകയും സ്നിഗ്ദ്ധങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളരച്ചുപുരട്ടു

കയും വാതഹരൌഷധങ്ങൾ ചേർത്തു കാച്ചിയ സ്നേഹദ്ര വ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടു് സ്നേഹവസ്തി ചെയ്യുകയും വേണം. (വേശവാരം = വേശവാരരെന്നിരസ്ഥി സ്വിന്നസ്വിദ്ധ പിഷ്ടമാംസൈഃ, കൃശരം = തിലതണ്ഡുല മാഷകൃത യവാഗുഃ)

പിച്ചിതേചവിശ്ലിഷ്ടേച നാതിസ്രവതിശോണിതം.
അഗച്ഛതിഭൃശംതസ്മിൻ ദാഹഃപാകശ്ചജായതേ.
തത്രോഷ്മണോനിഗ്രഹാത്ഥം തഥാദാഹപ്രപാകയോഃ
ശീതആലേപനംകാര്യ്യം പരിഷേകശ്ചശീതലഃ

പിച്ചിതവ്രണത്തിൽ നിന്നും ശ്ലിഷ്ടവ്രണത്തിൽ നിന്നും രക്തം കൂടുതലായി സ്രവിക്കുന്നതല്ല. രക്തം സ്രവിച്ചു പോകായ്കനിമിത്തം കലശലായ ചുട്ടുനീറലും പഴുപ്പും ഉണ്ടാകുന്നു. ആ ചൂടും ചുട്ടുനീറലും പഴുപ്പും ശമിക്കുവാനായി ശീതളമായ ലേപനവും ധാരയും ചെയ്യണം.

ഷട്സ്വേതേഷു യഥോക്തേഷു ഛിന്നാദിഷു
സമാസതഃ 28
ജ്ഞേയം സമപ്പിതംസവ്വം സദ്യോവ്രണചികിത്സിതം

ഛിന്നാദി ആറുവിധ വ്രണങ്ങൾക്കു് ചുരുക്കത്തിൽ പറഞ്ഞ ചികിത്സാവിധികളെല്ലാംതന്നെ സദ്യോവ്രണചികിത്സ മാത്രമാണെന്നു് മനസ്സിലാക്കണം.

അതഊദ്ധ്വംപ്രവക്ഷ്യാമി ഛിന്നാനാന്തുചികിത്സിതം
യേ വ്രണാവിവൃതാഃകേചിച്ഛിരഃപാശ്വാവലംബിനഃ
താൻ സീവ്യേദ്വിധിനോക്തേന ബദ്ധ്നീയാദ്
ഗാഢമേവച. 30

ഇനിയങ്ങോട്ടു് ഛിന്നവ്രണചികിത്സയെ വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞുതരാം. മുറിവായ് വിസ്താരമുള്ളതും തലയിലോ

വാരിപ്പുള്ളയെ ആശ്രയിച്ചുള്ളതൊ ആയ ഛിന്നവ്രണത്തിനെ സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരം തുന്നുകയും നല്ലവണ്ണം മുറുക്കിക്കെട്ടുകയും വേണം.

കർണ്ണംസ്ഥാനാദപഹൃതം സ്ഥാപയിത്വായഥാസ്ഥിതം
സീവ്യേദ്യഥോക്തം തൈലേന സ്രോതശ്ചാഭി
പ്രതർപ്പയേൽ 31

ചെവി തൽസ്ഥാനത്തുനിന്നു മുറിഞ്ഞറ്റുപോയാൽ യഥാസ്ഥാനത്തു് വെച്ചിട്ടു് മുമ്പു് പറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരം തുന്നുകയും എണ്ണ ചെവിയിൽ നിറച്ചുനിർത്തുകയും വേണം.

കൃകാടികാന്തേ ഛിന്നേതു ശച്ചുത്യപിസമീരണേ
സമ്യങ്ങ്നിവേശ്യബദ്ധ്വാനീയാൽ സീവ്യേച്ചാപി
നിരന്തരം 32

ആജേന സർപ്പിഷാചൈവം പരിഷേകന്തുകാരയേൽ
ഉത്താനോഽന്നം സമശ്നീയാച്ഛയീതച സുയന്ത്രിതഃ 33

കൃകാടികാ എന്ന മർമ്മസ്ഥാനത്തിൻെറ (ശിരോഗ്രീവയോഃ സന്ധാനേ കൃകാടികേ) അന്തത്തിൽ മുറിഞ്ഞുപോവുകയും ശ്വാസോച്ഛ്വാസവായു അതിൽക്കൂടി പുറത്തുപോവുകയും ചെയ്താൽ മുറി നല്ലവണ്ണം യോജിപ്പിച്ചുവെച്ചു തുന്നുകയും കെട്ടുകയും വേണം. ഇടവിടാതെ ആട്ടിൻനെയ്യ് കൊണ്ടു് ധാരചെയ്യണം. മലൎന്നുകിടന്നുകൊണ്ടു് ആഹാരം കഴിക്കുകയും ഉറങ്ങുമ്പോൾ ഇളകിപ്പോകാതിരിപ്പാൻ കെട്ടിയിട്ടിട്ടു് ഉറങ്ങുകയും വേണം.

ശാഖാസുപതിതാംസ്ഥിയ്ക്ക പ്രഹാരാൻ വിവൃതാൻ
ഭൃശം
സീവ്യേൽസമ്യങ്ങ്നിവേശ്യാശു സന്ധ്യസ്ഥീ
ന്യനുപൂർവ്വശഃ 34

T AYAM PUBLIC L
AYAM.

ബദ്ധ്വാവേല്ലിതകേനാശു തതസ്തൈലേനസേചയേൽ
ചമ്മണാഗോഫണാബന്ധഃ കായ്യോയോവാഹിതോ
ഭവേൽ 35

കൈകാലുകളിൽ ശസ്ത്രപ്രഹരമേററു വിലങ്ങത്തിലും കൂടുതൽ വിസ്താരത്തിലും മുറിഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനെ ഉടനെതന്നെ സന്ധ്യസ്ഥികൾ നല്ലവണ്ണം യോജിപ്പിച്ചു മുൻസ്ഥിതിയിൽ നിർത്തി തുന്നണം. അതിനുശേഷം ഉടനെതന്നെ സൂത്രസ്ഥാനം 18-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ അനുവേല്ലിതമെന്ന ബന്ധനവിധിപ്രകാരം ബന്ധിച്ചിട്ടു് (വാതഹരൌഷധങ്ങളിട്ടുകാച്ചിയ) തൈലംകൊണ്ടു നനക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ തോൽകൊണ്ടു് സൂത്രസ്ഥാനം 18-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ ഗോഫണബന്ധനവിധിപ്രകാരം കെട്ടുകയോ സ്ഥാനാവസ്ഥക്കനുസരിച്ചു് യോജിക്കുന്നവിധത്തിൽ കെട്ടുകയോ ചെയ്യണം.

പൃഷ്ഠേവ്രണോയസ്യഭവേദുത്താനം ശായയേത്തുതം
അതോന്യഥാചോരസിജേ ശായയേൽപുരുഷംവ്രണേ

പുറത്തു് മുറിപററിയവനെ മലർത്തിക്കിടത്തണം. നെഞ്ചിൽ മുറിയേററവനെ കമുത്തിയും കിടത്തണം.

ഛിന്നം നിശ്ശേഷതഃശാഖാം ദഗ്ദ്ധ്വാതൈലേന
ബുദ്ധിമാൻ
ബദ്ധ്വാനീയാൽ കോശബന്ധേന പ്രാപ്തംകായ്യഞ്ച
രോപണം 37

കൈകാലുകളിൽ ഏതെങ്കിലും നിശ്ശേഷം മുറിഞ്ഞുപോയാൽ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ആ മുറിയെ എണ്ണ തിളപ്പിച്ചൊഴിച്ചു പൊള്ളിച്ചിട്ടു് സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞ കോശബന്ധനവിധിപ്രകാരം കെട്ടണം. പിന്നെ വ്രണം ഉണങ്ങുവാനുള്ള ക്രിയചെയ്യുകയും വേണം.

ചന്ദനം പത്മകം ലോദ്ധ്രമുല്പലാനി പ്രിയംഗവഃ
ഹരിദ്രാമധുകഞ്ചൈവ പയഃസ്യാദത്രചാഷ്ടമം 38
തൈലമേഭിർവിപക്വന്തു പ്രധാനം വ്രണരോപണം

ചന്ദനം, പതുമുകം, പാച്ചോററിത്തോല്, നീലത്താമര, ഞാഴൽപ്പൂവ്, മഞ്ഞൾ. ഇരട്ടിമധുരം ഇവ കല്ക്കമായും എട്ടാമത്തെ ദ്രവ്യമായ പാലുംചേർത്തു പാകംചെയ്ത എണ്ണ വ്രണമുണങ്ങുവാൻ വിശേഷമാകുന്നു. (ഈ തൈലം മററു വെള്ളങ്ങളൊന്നും ചേർക്കാതെ എണ്ണയിൽ നാലിരട്ടി പാലും മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ കല്ക്കവും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കേണ്ടതാണ്.)

ചന്ദനം കർക്കടാഖ്യാച സഹേമാംസാഹ്വയാമൃതാ. 39
ഹരേണവോമൃണാളഞ്ച ത്രിഫലാപത്മകോല്പലേ
ത്രയോദശാംശം ത്രിവൃതമേതദ്വാപ്യയസാന്വിതം 40
തൈലം വിപക്വംസേകാർത്ഥേ ഹിതന്തു
വ്രണരോപണേ.

ചന്ദനം, കർക്കടശൃംഗി, കാട്ടുപയറിൻ കിഴങ്ങ്, കാട്ടുഴുന്നിൻവേര്, ജടാമാഞ്ചി, ചിററമൃതു്, അരേണുകം, താമരവള, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, പതുമുകം, നീലത്താമര ഈ പതിമൂന്നുതരം മരുന്നുകൾ കല്ക്കമായും നെയ്യ്, വസ, മജ്ജ ഇവയും എണ്ണയും എണ്ണയുടെ നാലിരട്ടി പാലും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കണം. ഈ ത്രയോദശാംഗ തൈലം വ്രണമുണങ്ങുവാൻ വ്രണത്തിൽ ധാരചെയ്യുന്നതിന്നു് വളരെ നല്ലതാണ്.

അതഊർദ്ധ്വംപ്രവക്ഷ്യാമി ഭിന്നാനാന്തുചികിത്സിതം
ഭിന്നം നേത്രമകർമ്മണ്യമഭിന്നം ലംബതേതുയൽ
തന്നിവേശ്യ യഥാസ്ഥാനമവ്യാവിദ്ധസിരംശനൈഃ

പീഡയേൽ പാണിനാസമ്യക് പത്മപത്രാന്തരേണതു
തതോഽസ്യതർപ്പണംകാര്യം നസ്യഞ്ചാനേനസർപ്പിഷാ

ഇനിയങ്ങോട്ടു് ഭിന്നവ്രണചികിത്സയെ പറയുന്നു. ശസ്ത്രപ്രഹരമേറ്റു് മുറിഞ്ഞു വേർപെട്ടുപോയ കണ്ണു് ഉപയോഗശൂന്യമായിത്തീരുന്നു. മുറിഞ്ഞു വേർപെട്ടുപോകാതെ പുറത്തേക്കു് ഉന്തിനില്ക്കുന്ന കണ്ണിനെ സിരകൾക്കു് കേടുവരാത്തവിധം യഥാസ്ഥാനത്തു് വെച്ചിട്ടു് ഉള്ളംകയ്യിൽ താമരയില വെച്ചുകൊണ്ടു് സാവധാനത്തിൽ നല്ലവണ്ണം അമർക്കണം. അതിനുശേഷം അതിന്നു് (ഇനി പറയുന്ന) നെയ്യു് കൊണ്ടു് നേത്രതർപ്പണവും അതുകൊണ്ടുതന്നെ നസ്യവും ചെയ്യണം.

ആജംഘൃതം ക്ഷീരപാത്രം മധുകഞ്ചോല്പലാനിച
ജീവകർഷഭകൌചൈവ പിഷ്ട്വാസർപ്പി
ർവ്വിപാചയേൽ 44
സർവ്വനേത്രാഭിഘാതേതു സർപ്പിരേതൽപ്രശസ്യതേ

ആട്ടിൻനെയ്യു് ഒരിടങ്ങഴി, പാൽ നാലിടങ്ങഴി, ഇരട്ടിമധുരം, നീലത്താമര, ജീവകം, ഇടവകം ഇവ സമം അരച്ചു കല്ക്കവും ചേർത്തു നെയ്യു് പാകംചെയ്യുടുക്കണം. ഈ നെയ്യു് എല്ലാവിധ നേത്രാഭിഘാതത്തിന്നും ഉത്തമമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

ഉദരാന്മേദസോവർത്തിന്നിർഗ്ഗതായസ്യ ദേഹിനഃ 45
കഷായഭസ്മമൃൽകീർണ്ണാം ബന്ധ്വാസൂത്രേണസൂത്രവിൽ
അഗ്നിതപ്തേനശസ്ത്രേണ ഛിന്ദ്യാന്മധുസമായുതം. 46
ബന്ധ്വാവ്രണംസുജീർണ്ണേഽന്നേ സർപ്പിഷഃ
പാനമിഷ്യതേ
സ്നേഹപാനാദൃതേചാപി പയഃപാനം വിധീയതേ.

ശർക്കരാമധുയഷ്ടിഭ്യാം ലാക്ഷയാവാശ ദംഷ്ട്രയാ
ചിത്രാസമന്വിതഞ്ചൈവ രുഗ്ദാഹവിനാശനം 48

ഏതെങ്കിലും ഒരുത്തന്റെ വയററിൽ മുറിവേററു് മേദസ്സ് തിരിയുടെ ആകൃതിയിൽ പുറത്തുവരികയാണെങ്കിൽ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ആ മേദോവർത്തിയിൽ സർജ്ജകാർജ്ജുനാദി കഷായദ്രവ്യങ്ങൾ ചുട്ട ഭസ്മവും കററുത്ത മണ്ണും വിതറി അതിന്റെ കടയ്ക്കൽ ചരടുകൊണ്ടു് കെട്ടിയിട്ടു് തീയ്യിൽ പഴുപ്പിച്ച ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കെട്ടിയതിന്റെ മീതെനിന്നു് മുറിച്ചുകളഞ്ഞു മുറിയിൽ തേൻപുരട്ടി മുറി കെട്ടിയതിന്നുശേഷം മുമ്പു് കഴിച്ച ഭക്ഷണം നല്ലവണ്ണം ദഹിച്ചു എന്നുകണ്ടാൽ സ്നേഹപാനം ചെയ്യിക്കണം. സ്നേഹപാനം കൂടാതെ ക്ഷീരപാനംകൂടി ചെയ്യേണ്ടതാണു്. പഞ്ചസാര, ഇരട്ടിമധുരം, കോലരക്കു്, ഞെരിഞ്ഞിൽ, ആവണക്കിൻവേരു് ഇവയിട്ടു് കാച്ചിയ പാൽ വേദനയേയും ചുട്ടുനീററലിനേയും ശമിപ്പിക്കുന്നതാണു്. ("സക്ഷൌദ്രേചവ്രണേബദ്ധേ സുജീർണ്ണേന്നേ ഘൃതംപിബേൽ. ക്ഷീരംവാശർക്കരാചിത്രാ ലാക്ഷാഗോക്ഷുരകൈഃ ശൃതം. രുഗ്ദാഹജിൽസയഷ്ട്യാഹ്വൈഃ പരം പൂർവ്വോദിതോവിധിഃ" എന്നു് അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിലും പറഞ്ഞു കാണുന്നുണ്ടു്.)

ആടോപോമരണംവാസ്യാച്ഛൂലോവാഽച്ഛിദ്യമാനയാ
മേദോഗ്രന്ഥൌചയത്തൈലം വക്ഷ്യതേതച്ചയോ
ജയേൽ

മേദോവർത്തി മുറിക്കാതിരുന്നാൽ വയററിൽ വായുവിന്റെ ഉപദ്രവംകൊണ്ടു് ചടചടാ ശബ്ദം (വയരിരമ്പൽ) ഉണ്ടാവുകയൊ വയററിൽവേദനയൊ മരണംതന്നെയൊ സംഭവിച്ചേക്കും. അതേവിധം ആടോപമൊ ശൂലയൊ

ഉണ്ടായാൽ മേദോഗ്രന്ഥിക്കുവേണ്ടി 16-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറയുന്ന ദധികരഞ്ജാദി തൈലം ഇവിടേയും പ്രയോഗിക്കണം.

തപോƒതീത്യസിരാദീനി ഭിത്വാവാപരിഹൃത്യവാ
കേഷ്ഠേപ്രതിഷ്ഠിതംശല്യം കുര്യാദുക്താനുപദ്രവാൻ

തോല് മുറിഞ്ഞു് സിരാസ്നായുസന്ധികളെ പിളൎന്നുകൊണ്ടൊ പിളക്കാതെയൊ ശല്യം വയററിൽ പ്രവേശിച്ചു് സ്ഥിതിചെയ്താൽ മുമ്പു് സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞ (കോഷ്ഠശൂതേതാടോപാനാഹ വിദ്രധ്യാദീൻ) ഉപദ്രവങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുന്നു.

തത്രാന്തർല്ലോഹിതംപാണ്ഡും ശീതപാദകരാനനം
ശീതോച്ഛ്വാസം രക്തനേത്രമാനദ്ധംച വിവൎജ്ജയേൽ

കോഷ്ഠത്തിൽ ശല്യംകൊണ്ടു് മുറിഞ്ഞിട്ടുള്ളവരിൽ വയററിൽ രക്തം നിറഞ്ഞവനേയും ശരീരത്തിന്നു് വിളൎച്ചയുള്ളവനേയും കൈ, കാൽ, മുഖം, ശ്വാസം ഇവ തണുത്തവനേയും കണ്ണു് ചുകന്നവനേയും വയറു് വീർത്തവനേയും ഉപേക്ഷിക്കണം. ചികിത്സിക്കേണ്ടതില്ല.

ആമാശയഃസ്ഥരുധിരേ വമനംപത്ഥ്യമുച്യതേ
പക്വാശയസ്ഥേദേയഞ്ച വിരേചനമസംശയം. 52
ആന്ധ്മാപനഞ്ചനിഃസ്നേഹം കായ്യമുഷ്ണൈർ
വിശോധനൈഃ
യവകോലകുലത്ഥാനാം നിഃസ്നേഹേനരസേനച. 53
ഭുഞ്ജീതാന്നംയവാഗൂംവാ പിബേൽസൈന്ധവ
സംയുതാം.
അതിനിഃസ്രുതരക്തോവാ ഭിന്നകോഷ്ഠഃ
പിബേദസൃക 54

ആമാശയത്തിൽ രക്തംനിന്നാൽ ഛർദ്ദിപ്പിക്കുന്നതു് നല്ല താണു്. പക്വാശയത്തിൽ രക്തംനിന്നാൽ സംശയം കൂടാതെ വയറിളക്കണം. സ്നേഹരഹിതങ്ങളും ഉഷ്ണവീര്യമുള്ളതുമായ ശോധനദ്രവ്യങ്ങൾകൊണ്ടു് കഷായവസ്തി ചെയ്യുകയും വേണം. സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങൾ ചേക്കാത്തതായ യവം, ലന്തക്കുരു, മുതിര ഇവയുടെ രസംചേർത്തു ചോറു ണ്ണുകയൊ ഇന്തുപ്പ് ചേർത്തു കഞ്ഞികുടിക്കുകയൊ ചെയ്യുന്നതു്നല്ലതാണു്. രക്തം കൂടുതൽ സ്രവിച്ചുപോയ ഭിന്ന കോഷ്ഠൻ മുയൽ മുതലായ ജീവികളുടെ രക്തം കുടിക്കുകയും വേണം

സമാർഗ്ഗപ്രതിപന്നാസ്സ്യ യസ്യവിൺമൂത്രമാരുതാഃ
വ്യുപദ്രവഃസഭിന്നേഽപികോഷ്ഠേജീവതിമാനവഃ 55

മലവും മൂത്രവും വായുവും അതാതിൻെറ മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി പ്രവർത്തിക്കുകയും ജ്വരം, ആധ്മാനം മുതലായ ഉപദ്രവങ്ങളൊന്നുമില്ലാതിരിക്കുകയും ചെയ്താൽ ആ മനുഷ്യൻ കോഷ്ഠത്തിൽ മുറിഞ്ഞവനാണെങ്കിൽക്കൂടി ജീവിക്കും.

അഭിന്നമന്ത്രം നിഷ്ക്രാന്തം പ്രവേശ്യംനാന്യഥാ
ഭവേൽ
പിപീലികാശിരോഗ്രസ്തം തദപ്യേകേവദന്തിതു. 56

പുറത്തേക്കുവന്ന കുടൽമാല മുറിഞ്ഞുപോയിട്ടില്ലെങ്കിൽ പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ അതിനെ ഉള്ളിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കണം. എന്നാൽ അപകടം സംഭവിക്കുന്നതല്ല. മുറിഞ്ഞു പോയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചിട്ടു് കാര്യമില്ല. ചില ആചാര്യന്മാരുടെ അഭിപ്രായം മുറിഞ്ഞ കുടൽമാലയെ കൂട്ടിച്ചേർത്തു യോജിപ്പിച്ചു ഉറുമ്പിനെക്കൊണ്ടു് കടിപ്പിച്ചിട്ടു് ഉറുമ്പിൻെറ ഉടൽ മുറിച്ചുകളഞ്ഞു കുടൽമാല ഉള്ളിലേക്കു് പ്രവേശിപ്പിക്കണമെന്നാണു്.

പ്രക്ഷാള്യപയസാദിഗ്ദ്ധം തൃണശോണിതപാംസുഭിഃ
പ്രവേശയേൽകൃത്തനഖോ ഘൃതേനാക്തം
ശനൈശ്ശനൈഃ 57

പുല്ല്, രക്തം, പൊടി മുതലായവ പുരണ്ട കുടൽമാലയെ പാൽകൊണ്ടു് കഴുകിക്കളഞ്ഞു നെയ്യ്പുരട്ടി നഖം മുറിച്ചു വൃത്തിയാക്കിയ കൈകൊണ്ടു് സാവധാനത്തിൽ വൈദ്യൻ ഉള്ളിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കണം.

പ്രവേശയേൽക്ഷീരസിക്തം ശുഷ്കമന്ത്രം ഘൃതാപ്ലുതം
അംഗുല്യാ ഭിമൃശേൽകണ്ഠം ജലേനോദ്വേജയേദപി.
ഹസ്തപാദേഷുസംഗൃഹ്യ സമുത്ഥാപ്യമഹാബലാഃ
ഭവത്യന്തഃപ്രവേശസ്തു യഥാനിർദ്ധുനുയുസ്തഥാ 59
വ്രണാല്പത്വാദ്ബഹുത്വാദ്വാ ദുഷ്പ്രവേശംഭവേത്തുയൽ
തദാപാട്യപ്രമാണേന ഭിഷഗന്ത്രം പ്രവേശയേൽ
യഥാസ്ഥാനംനിവിഷ്ടേച വ്രണംസീവ്യേദതന്ദ്രിതഃ
സ്ഥാനാദപേതമാദത്തേ പ്രാണാൻഗുംഭിതമേവച.

ഉണങ്ങിപ്പോയ കുടൽമാലയെ പാൽകൊണ്ടു് നനച്ചു നെയ്യിൽ മുക്കി ഉള്ളിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കണം. (കൈകൊണ്ടു് തള്ളിയാൽ കുടൽമാല ഉള്ളിൽ പ്രവേശിക്കാതെപോയാൽ) കൈവിരൽകൊണ്ടു് കഴുത്തിൽ ഞെക്കുകയും ശരീരത്തിൽ വെള്ളംകുടഞ്ഞു് ഞെട്ടിപ്പിക്കുകയും വേണം. (എന്നിട്ടും അകത്തു പ്രവേശിച്ചില്ലെങ്കിൽ) നല്ല ബലമുള്ളവർ രോഗിയുടെ കൈകാലുകൾ രണ്ടുവശത്തുനിന്നും പിടിച്ചു പൊന്തിച്ചു ഏതുവിധത്തിൽ കുലുക്കിയാലാണോ കുടൽമാല അകത്തേക്കു പ്രവേശിക്കുക അതേവിധത്തിൽ കുലുക്കി അകത്തേക്കു് പ്രവേശിപ്പിക്കേണ്ടതാണു്. ഇങ്ങിനെ കുടൽമാല അകത്തേക്കു് പ്രവേശി

പ്പിക്കുകയും സ്വന്തം കലയായ മലധരാകലയെ ഉള്ളിൽ ഇളക്കി നേരെയാക്കുകയും വേണ്ടും. വ്രണമുഖം ചെറുതാവുകയാലൊ വലുതാവുകയാലൊ ആന്ത്രത്തെ ഉള്ളിൽ കടത്തുവാൻ പ്രയാസമാണെങ്കിൽ വ്രണാല്പതയിൽ വേണ്ടത്ര വയർ കീറി വൈദ്യൻ ആന്ത്രത്തെ ഉള്ളിൽ കടത്തി വ്രണം തുന്നുകയും വ്രണബാഹുല്യത്തിൽ ആന്ത്രത്തെ ഉള്ളിൽകടത്തി യഥാസ്ഥാനത്തുവെച്ചു പുറത്തുവരാത്തവിധത്തിൽ വ്രണമുഖം മനസ്സിരുത്തി തുന്നുകയും വേണ്ടും. ആന്ത്രം യഥാസ്ഥാനത്തല്ലാതാവുകയൊ കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞുപോവുകയൊ ചെയ്താൽ ജീവഹാനി വന്നുപോകും.

വേഷ്ടയിത്വാതുപട്ടേന ഘൃതസേകംപ്രദാപയേൽ 62
ഘൃതംപിബേൽസുഖോഷ്ണഞ്ച ചിത്രാതൈല
സമന്വിതം
മൂത്രക്രിയാത്ഥം ശകൃതോവായോശ്ചാധഃ പ്രവൃത്തയേ 63

വ്രണം തുന്നിയതിന്നുശേഷം പട്ടവസ്ത്രംകൊണ്ടു് കെട്ടിയിട്ടു് നെയ്യ് നനക്കണം. മലത്തിനു അയവു് വരുവാനും വായുവിൻെറ പ്രവർത്തനം അനുലോമമാകുവാനും ആവണക്കെണ്ണ ചേർത്ത നെയ്യ് അല്പം ചൂടോടുകൂടി സേവിക്കണം.

തതസ്തൈലമിദംകുയ്യാൽ രോപണാത്ഥംചികിത്സകഃ
ത്വചോശ്വകണ്ണധവയോർമ്മോചകീമേഷശൃംഗയോഃ
സല്ലക്യർജ്ജുനയോശ്ചാപിവിദായ്യാഃക്ഷീരിണാംതഥാ
ബലാമൂലാനിചാഹൃത്യ തൈലമേതൈർവ്വിപാചയേൽ
വ്രണംസംരോപയേത്തേന വർഷമാത്രംയതേതച.

വ്രണം തുന്നിക്കെട്ടിയതിന്നുശേഷം വ്രണം ഉണങ്ങുവാനായി വൈദ്യൻ ഈ പറയുന്ന തൈലമുണ്ടാക്കണം. മരു

ത്തു്, ഞമ, ഇലവ്, ആട്ടകൊട്ടമ്പാല, ഈന്തു്, നീർമരുതു് ഇവയുടെ തോല്, പാൽമുതുക്കിൻ കിഴങ്ങ്, നാല്പാമരത്തോല്, കുറുന്തോട്ടിവേര് ഇവ കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചിയെടുത്ത തൈലംകൊണ്ടു് ധാരചെയ്തു വ്രണമുണക്കണം. ഒരുകൊല്ലംവരെ രോഗി മൈഥുനവ്യായാമാദികൾ വർജ്ജിക്കുകയും വേണം.

പാദൌനിരസ്തമുഷ്കസ്യ ജലേനപ്രോക്ഷ്യപാക്ഷിണി
പ്രവേശ്യതുന്നസേവന്യാ മുഷ്കൗസീവേദ്യത്തതഃപരം
കാര്യോഗോഫണികാബന്ധഃ കട്യാമാവേശ്യയന്ത്രകം
നകുര്യാൽസ്നേഹസേകഞ്ച തേനക്ലിന്ദ്യതിഹിവ്രണം

ശസ്ത്രപ്രഹരാദികൾകൊണ്ടു് വൃഷണംമുറിഞ്ഞു പുറത്തേക്കു് വന്നവന്റെ കാലുകളും കണ്ണുകളും ശുദ്ധജലംകൊണ്ടു് കഴുകിയിട്ടു് വൃഷണങ്ങളെ യഥാസ്ഥാനത്തു് പ്രവേശിപ്പിച്ചു് സൂചികൊണ്ടു് തുന്നണം. അതിനുശേഷം അരയിൽ ഒരു പട്ടവെച്ചു ഗോഫണികാബന്ധനവിധിപ്രകാരം കെട്ടണം. അവിടെ സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങൾകൊണ്ടു് നനച്ചുപോകരുതു്. സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങൾ നനഞ്ഞാൽ വ്രണത്തിൽ നുലവുണ്ടാകും.

കാലാനുസാര്യാഗുര്വേലാ ജാതീചന്ദനപത്മകൈഃ 68
ശിലാദാർവ്വ്യമൃതാ തുത്ഥൈസ്തൈലം കുർവ്വീതരോപണം.

തകരം, അകിൽ, ഏലത്തരി, പിച്ചകമൊട്ടു്. ചന്ദനം, പതുമുകം, മനയോല, മരമഞ്ഞത്തോല്, ചിററമൃതു്, മൈത്തുത്ഥം ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം വ്രണത്തെ ഉണക്കുന്നതാണു്.

ശിരസോഽപഹൃതേശല്യേ ബാലവർത്തിം
നിവേശയേൽ 69

ബാലവർത്ത്യാമദത്തായാം മസ്തുലുംഗംവ്രണാൽസ്രവേൽ
ഹന്യദ്ദേനംതതോവായുസ്തസ്മാദേവമുപാചരേൽ 70
വ്രണേരോഹതിചൈകൈകം ശനൈർബ്ബാല
മപാക്ഷിപേൽ.

തലയിൻ ശല്യംതറച്ചാൽ അതു് പറിച്ചെടുത്തുകളഞ്ഞ ദ്വാരത്തിൽ തലനാരു്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ തിരി നിറക്കണം. കേശവർത്തി വെക്കാതിരുന്നാൽ വ്രണത്തിൽക്കൂടി തലച്ചോറു് ഒലിച്ചു പുറത്തുപോകും. തലച്ചോറു് പുറത്തുപോവുകനിമിത്തം കോപിച്ച വായു രോഗിയെ ഹനിക്കും. അതുകൊണ്ടു് വ്രണത്തിൽ കേശവർത്തി പ്രവേശിപ്പിക്കുകതന്നെ വേണം. വ്രണം ഉണങ്ങിത്തുടങ്ങിയാൽ വർത്തിയിൽനിന്നു് തലനാരു് ഓരോന്നായി സാവധാനത്തിൽ എടുത്തുകളയുകയും വേണം.

ഗാത്രാദപഹൃതേഽന്യസ്മാൽ സ്നേഹവർത്തിം
പ്രവേശയേൽ. 71
കൃതേനിർല്ലോഹിതേചാപി വിധിഃസദ്യഃക്ഷതേഹിതഃ

ശിരസ്സൊഴികെ ശരീരത്തിലെവിടെയെങ്കിലും ശല്യംതറച്ചാൽ അതു് പറിച്ചെടുത്ത ദ്വാരത്തിൽ നെയ്യു്നനച്ച തുണികൊണ്ടുള്ള തിരി നിറക്കണം. വ്രണത്തിൽനിന്നു് രക്തംവരുന്നതു് നിന്നതിന്നുശേഷം സദ്യഃക്ഷതത്തിന്നു് പറഞ്ഞ ചികിത്സ ചെയ്യുന്നതു് നല്ലതാണു്.

ഭൃശാവഗാഢാഃ സൂക്ഷ്മാസ്യാ യേവ്രണാസ്താൻ
വിശോണിതാൻ 72
കൃത്വാസൂക്ഷ്മേണനേത്രേണ ചക്രതൈലേനതർപ്പയേൽ

വളരെ ആഴമുള്ളതും വ്രണമുഖം സൂക്ഷ്മവുമായ വ്രണങ്ങളെ രക്തരഹിതമാക്കി സൂക്ഷ്മദ്വാരമുള്ള ഉപകരണത്തിൽക്കൂ

ടി കണയെണ്ണതപ്പ്ണം ചെയ്യണം. (വ്രണത്തിൽ കണ യെണ്ണ നിറച്ചുനിർത്തണം)

സമഗാംരജനീംപത്മാം ത്രിവൎഗ്ഗം തുത്ഥമേവച 73
വിഡംഗംകട്ടകാംപത്ഥ്യാം ഗ്ഗ്ലചീംസകരഞ്ജികാം.
സംഹൃത്യവിപചേൽകാലേ തൈലം രോപണമുത്തമം

മഞ്ചട്ടിക്കോല്, മഞ്ഞൾ, ചെറുതേക്കിൻവേര്, ത്രിഫല, മൈത്തുത്ഥം, വിഴാലരി, കട്ടരോഹിണി, കട്ടക്ക, ചിററമൃത്, ഉങ്ങിൻകുരു ഇവ സമം കല്ക്കംചേത്തു കാച്ചിയ തൈലം ശല്യവ്രണമുണങ്ങേണ്ടുന്ന കാലമായാൽ പ്രയോഗിക്കുന്നതു് നല്ലതാകുന്നു.

താലീസം പത്മകംമാംസീ ഹരേണ്വഗുരുചന്ദനം.
ഹരിദ്രേപത്മബീജാനി സോശീരംമധുകഞ്ചതൈ: 75
പകചംസദ്യോവ്രണേഷ്വക്ഷതം തൈലംരോപണമുത്തമം.

താലീസപത്രം, പതുമുകം, ജടാമാഞ്ചി, അരേണുകം, അകിൽ, ചന്ദനം, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തോല്, താമരക്കുരു, രാമച്ചം, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ കഷായമായും കല്ക്കമായും കാച്ചിയ തൈലം എല്ലാവിധ സദ്യോവ്രണങ്ങൾക്കും ഉത്തമമായ തൈലമാണെന്നു് പറയപ്പെടുന്നു.

ക്ഷതേക്ഷതവിധി:കാൎയ്യ: പിച്ചിതേഭഗ്നവദ്വിധി: 76
ഘൃഷ്ടേരുജോവിഗ്രഹ്യാശു ചൂൎണ്ണൈരുപചരേൽവ്രണം

ക്ഷതവ്രണത്തിൽ മുമ്പ് പറഞ്ഞ മധു—ഘൃത—തൈലാഭ്യംഗാദിചികിത്സ ചെയ്യണം പിച്ചിതവ്രണത്തിൽ അടുത്ത അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കുന്ന ഭഗ്നചികിത്സ ചെയ്യണം. ഘൃഷ്ടവ്രണത്തിൽ മധുരശീതളാദികളെക്കൊണ്ടു് ലേപസേകാദികൾ ചെയ്തു വേദനയെ ക്ഷണത്തിൽ ശമിപ്പി

ച്ചതിനുശേഷം ചൂർണ്ണങ്ങളെക്കൊണ്ടു് വ്രണത്തെ ഉപചരിക്കണം. (സാലസജ്ജകാർജ്ജുനാദിചൂർണ്ണം വിതറണം)

വിശ്ലിഷ്ടദേഹംപതിതം മഥിതം ഹതമേവച 77
വാസയേത്തൈലപൂർണ്ണായാം ദ്രോണ്യാമാമാംസ
രസാശനം
അയമേവവിധിഃകാര്യഃ ക്ഷീണേമർമ്മഹതേ തഥാ 78

ഏതെങ്കിലും സാഹസപ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുകനിമിത്തം സ്ഥാനത്തിൽനിന്നു് ഇളകിപ്പോയ അവയവങ്ങളോടു കൂടിയവനേയും വൃക്ഷം മുതലായവയുടെ മുകളിൽനിന്നു് വീണവനേയും തന്നേക്കാൾ ശക്തിയുള്ളവനാലോ മററൊ ഇടിക്കപ്പെട്ടവനേയും വടി മുതലായവകൊണ്ടു് പ്രഹരമേററവനേയും മാംസരസം ഭക്ഷിപ്പിച്ചു് എണ്ണനിറച്ച തോണിയിൽ ഇറക്കി ഇരുത്തണം. അത്യദ്ധ്വാനംകൊണ്ടു് ക്ഷീണിച്ചവനും മർമ്മസ്ഥാനത്തിന്നു് കേടുപററിയവനും ഈ ചികിത്സാവിധി തന്നെ ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

ദോഷപ്രമാണം വീക്ഷ്യകേ പാനേചവ്രണിനാംസദാ
തൈലംഘൃതംവാസംയോജ്യം ശരീരർത്തുന
വേക്ഷ്യഹി. 79

വ്രണരോഗിക്കു് വ്രണമുണങ്ങുവാനും വ്രണത്തിൽ ധാര ചെയ്യുവാനും സേവിക്കുവാനും എണ്ണയൊ നെയ്യൊ പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ അവന്റെ ശരീരപ്രകൃതിയും കാലസ്വഭാവവും എല്ലായ്പോഴും ചിന്തിക്കേണ്ടതാണു്. (വാതകഫപ്രകൃതിംശരീരം, കാലം ശിശിരാദികമവേക്ഷ്യതൈലം പ്രയോജ്യം, രക്തപിത്തേപ്രകൃതിം ശരീരം, കാലം ശരദാദികം പുനരവേക്ഷ്യഘൃതം പ്രയോജ്യം ഇതി.)

ഘൃതാനിയാനിവക്ഷ്യാമി യതാതഃപിത്തവിദ്രധൌ
സദ്യോവ്രണേഷുദേയാനി താനിവൈദ്യേനജാനതാ.

പിത്തവിദ്രധിയിൽ പ്രയാസപ്പെട്ടു പറയുന്ന ഘൃതങ്ങളെല്ലാംതന്നെ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ സദ്യോവ്രണങ്ങളിൽ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണു്. (പിത്തവിദ്രധി ചികിത്സ 16-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ നോക്കുക)

സദ്യഃക്ഷതവ്രണംവൈദ്യഃ സശൂലംപരിഷേചയേൽ
സർപ്പിഷാനാതിശീതേന ബലാതൈലേനവാ പുനഃ

കുത്തിനോവോട്ടുകൂടിയ സദ്യക്ഷതവ്രണത്തെ വൈദ്യൻ അല്പം ചൂടോട്ടുകൂടിയ നെയ്യ്കൊണ്ടോ പതിനഞ്ചാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ ബലാതൈലംകൊണ്ടോ ധാര ചെയ്യണം.

സമഗാംരജനീംപത്മാം പത്ഥ്യാംത്രുത്ഥംസുവച്ചലാം
പത്മകംലോദ്ധ്റമധുകം വിഡംഗാനിഹരേണുകം.
താലീസപത്രം നളദം ചന്ദനം പത്മകേസരം
മഞ്ജിഷ്ഠോശീരലാക്ഷാശ്ച ക്ഷീരിണാഞ്ചാപി
പല്ലവാൻ 83
പ്രിയാളബീജം തിന്ദുക്യാസ്ത്വരുണാനിഫലാനിച.
യഥാലാഭംസമാഹൃത്യ തൈലമേഭിർവ്വിപാചയേൽ 84
സദ്യോവ്രണാനാംസർവ്വേഷാ മദുഷ്ടാനാന്തുരോപണം.

മുക്കുററി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ചെറുതേക്കിൻവേരു്, ത്രൈത്തുത്ഥം, തൊഴുകണ്ണി, പത്മമുകം, പാച്ചോററിത്തോലു്, ഇരട്ടിമധുരം, വിഴാലരി, അരേണുകം, താലീസപത്രം, ജടാമാഞ്ചി, ചന്ദനം, താമരയല്ലി, മഞ്ചട്ടിക്കോലു്, രാമച്ചം, കോലരക്കു്, നാല്പാമരമൊട്ടു്, മുരുൾമരക്കായയുടെ കുരു, ഇളയ പനിച്ചിക്കായ ഇവയിൽ കിട്ടുന്നതെല്ലാമെടുത്തു് കല്ക്കംചേർത്തു് തൈലം കാച്ചണം. ഈ തൈലം എല്ലാവിധ ശുദ്ധസദ്യോവ്രണങ്ങളേയും ഉണക്കുന്നതാണു്.

കഷായമധുരാഃശീതാഃ ക്രിയാഃസ്നിഗ്ദ്ധാശ്ചദ്വയോജ്ഞയേൽ
സദ്യോവ്രണാനാം സപ്താഹം പശ്ചാൽപൂർവ്വോക്ത
മാചരേൽ

സദ്യോവ്രണങ്ങൾക്ക് ഏഴുദിവസംവരെ കഷായമധുര രസാത്മകങ്ങളും സ്പർശത്തിലും വീര്യത്തിലും ശീതളങ്ങളും സ്നിഗ്ദ്ധങ്ങളുമായ ക്രിയകൾ ചെയ്യണം. ഏഴുദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ മുമ്പ് ശാരീരികവ്രണത്തിന്ന് പറഞ്ഞതുപോലുള്ള ചികിത്സ ചെയ്യണം.

ദുഷ്ടവ്രണേഷുകർത്തവ്യ മൂർദ്ധ്വഞ്ചാധശ്ചശോധനം 86
വിശോഷണം തഥാഹാരഃ ശോണിതസ്യപമോക്ഷണം
കഷായംരാജവൃക്ഷാദൌ സുരസാദൌപധാവനം. 87
തയോരേവകഷായേണ തൈലം ശോധനമിഷ്യതേ
ക്ഷാരകല്ക്കേനവാതൈലം ക്ഷാരദ്രവ്യേഷുസാധിതം

ദുഷ്ടവ്രണങ്ങളിൽ ഊർദ്ധ്വശോധന (വമനശിരോവിരേചനം) ചെയ്യുകയും അധശ്ശോധന(വിരേചനാസ്ഥാപനം) ചെയ്യുകയും വിശോഷണീയങ്ങളായ (തിക്ത, കടു, കഷായങ്ങളായ) ആഹാരങ്ങൾ ശീലിക്കുകയും രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയും വേണം. ആരഗ്വധാദിഗണകഷായം കൊണ്ടോ സുരസാദിഗണകഷായംകൊണ്ടോ വ്രണം കഴുകുകയും ആ ഗണങ്ങളുടെതന്നെ കഷായത്തിൽ കാച്ചിയെടുക്കുന്ന തൈലം വ്രണശോധനക്കുവേണ്ടി പുരട്ടുകയും ചെയ്യുന്നതു് നല്ലതാണു്. അല്ലെങ്കിൽ ക്ഷാരപാകവിധിപ്രകാരമുണ്ടാക്കിയ ക്ഷാരജലത്തിൽ ക്ഷാരദ്രവ്യങ്ങൾ കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചുന്ന തൈലമൊ വ്രണശോധനക്കായി പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണു്.

ദ്രവന്തിചാരവിലാശ്ച ദന്തീചിത്രകമേവച
പൃഥ്വീകാനിംബപത്രാണി കാസീസംതുത്ഥമേവച

ത്രിവൃത്തേഃജാവതീനീലീ ഹരിദ്രേസൈന്ധവംതിലാഃ
ഭൂമീകദംബഃസുവഹാ ശുകാഖ്യാലാംഗലാഹ്വയാ 90
നൈപാളീജാലിനീചൈവ മദയന്തീമൃഗാദനീ
സുധാമൂർവ്വാർക്കകീടാരീ ഹരിതാലകരഞ്ജികാഃ 91
യഥോപപത്തികർത്തവ്യം തൈലമേതൈസ്തുശോധനം
ഘൃതംവായദിവാപ്രാപ്തം കല്ക്കാഃസംശോധനാസ്തഥാ

എലിച്ചെവിവേര് (നീർവ്വാളക്കുരു), ആവിൽത്തോല്, നാഗദന്തിവേര്, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ്, ഏലത്തരി, വേപ്പില. കാരീയ്യം, മൈത്തുത്ഥം, തൃകോല്പകൊന്ന, ചെറുപ്പുന്നയരി, അമരിഇല, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾതോല്, ഇന്തുപ്പ്, എള്ള്, നീലക്കടമ്പിൻവേര്, അരത്ത, നെന്മേനിവാകത്തോല്, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ്, മനശ്ശില, കയ്പച്ചുരവള്ളി, വള്ളിമുല്ല, കാട്ടുവെള്ളരി, കള്ളി, പെരുങ്കുറുമ്പ, എരിക്ക്, വിഴാലരി, അരിതാരം, പൊങ്ങിൻ കുരു ഇവയിൽ കിട്ടാവുന്നവ ചേർത്തു ശോധനതൈലമുണ്ടാക്കണം. ഈ പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ട് ആവശ്യാനുസാരേണ നെയ്യുണ്ടാക്കി പ്രയോഗിക്കുകയൊ സംശോധനക്കായി അരച്ചുപുരട്ടുകയൊ ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

സൈന്ധവത്രിവൃദേരണ്ഡ പത്രകല്ക്കസ്തുവാതികേ
ത്രിവൃദ്ധരിദ്രാമധുക കല്ക്കഃപൈത്തേതിലൈര്യുതഃ 93
കഫേജേതിലതേജോഹ്വാ ദന്തീസ്വർജ്ജികചിത്രകാഃ
ദുഷ്ടവ്രണവിധിഃകാര്യോ മേഹകുഷ്ഠവ്രണേഷ്വപി 94

വാതവ്രണത്തിൽ ഇന്തുപ്പ്, ത്രികോല്പകൊന്ന, ആവണക്കില ഇവയും പിത്തവ്രണത്തിൽ ത്രികോല്പകൊന്ന, മഞ്ഞൾ, ഇരട്ടിമധുരം എള്ള് ഇവയും കഫവ്രണത്തിൽ എള്ള്, ചെറുപ്പുന്നയരി, നാഗദന്തിവേര്, തുവച്ചിലക്കാരം, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ് ഇവയും വ്രണശോധനക്കായി അരച്ചുപു

രട്ടണം. പ്രമേഹവ്രണങ്ങളിലും കഷ്ടവ്രണങ്ങളിലുംകൂടി വ്രണശുദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടു് ഈ പറഞ്ഞ ദുഷ്ടവ്രണചികിത്സ ചെയ്യാവുന്നതാണു്.

ഷഡ്വിധഃ പ്രാക്പ്രദിഷ്ടോയഃ സദ്യോവ്രണ
വിനിശ്ചയഃ
നാതഃശക്യംപരംവക്തുമപി നിശ്ചിതവാദിഭിഃ 95

സദ്യോവ്രണം ആറുവിധത്തിലാണെന്നു് മുമ്പു് പറഞ്ഞു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതിനെ അതിൽ കൂടുതൽ വിധത്തിലുണ്ടെന്നു് ഏതു് താക്കികനെക്കൊണ്ടും പറയുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല

ഉപസർഗ്ഗൈന്നിപാതൈശ്ച തത്ത്വപണ്ഡിതമാനിനഃ
കേചിൽസംയോജ്യഭാഷന്തേ ബഹുധാമാനഗർവ്വിതാഃ
ബഹുതൽഭാഷിതംതേഷാം ഷൾസ്വേവഷ്ട
വാവതിഷ്ഠതേ
വിശേഷാഇവസാമാന്യേ ഷൾത്വംതുപരമംമതം. 97

സ്വയം പണ്ഡിതനാണെന്നു് നടിക്കുന്ന ചില മാനഗർവ്വിതന്മാർ പ്ര, പര മുതലായ ഉപസർഗ്ഗങ്ങളും പാദിയായ് നിപാദങ്ങളും കൂട്ടിച്ചേർത്തു അവ പലതരത്തിലാണെന്നു് പറയുന്നു. (അതായതു് പ്രഛിന്നം, പരഛിന്നം, അതിഛിന്നം, സുഛിന്നം ഇത്യാദി) അവരുടെ അത്തരം ബഹുവാക്കുകളെല്ലാം സാമാന്യപദത്തിൽ വിശേഷങ്ങളെന്നപോലെ സദ്യോവ്രണം ഛിന്നാദി ആറിൽതന്നെ അടങ്ങിനില്ക്കുന്നതാണു്. അതുകൊണ്ടു് സദ്യോവ്രണം ആറുവിധത്തിലാണെന്ന അഭിപ്രായം ശ്രേഷ്ഠമായ അഭിപ്രായമാകുന്നു.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
സദ്യോവ്രണചികിത്സിതംനാമ ദ്വിതീയോƒദ്ധ്യായഃ

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം

ഭഗ്നചികിത്സിതം

അഥാതോ ഭഗ്നാനാംചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1

യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

അനന്തരം ഭഗ്നചികിത്സയെ ധന്വന്തരിഭഗവാൻ പറഞ്ഞതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

അല്പാശിനോഽനാത്മവതോ ജന്തോർവ്വാതാത്മകസ്യച.
ഉപദ്രവൈർവ്വാജുഷ്ടസ്യ ഭഗ്നംകൃച്ഛ്റേണസിദ്ധ്യതി. 3

അല്പാഹാരം കഴിക്കുന്നവന്റേയൊ ആത്മബലമില്ലാത്തവന്റേയൊ വാതപ്രകൃതിക്കാരന്റേയൊ ജ്വരാധ്മാനാദി ഉപദ്രവങ്ങളോടുകൂടിയവന്റേയൊ ഭഗ്നം (അസ്ഥിസന്ധ്യാദികൾക്കു് പററിയ ഒടിവു്) വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ടേ മാറാതെനാക്കുകയുള്ളു.

ലവണം കടുകം ക്ഷാരമമ്ലം മൈഥുനമാതപം
വ്യായാമഞ്ചനസേവേത ഭഗ്നോരൂക്ഷാന്നമേവച. 4

ഉപ്പു്, എരുവു്, ക്ഷാരം. പുളി, മൈഥുനം, വെയിൽ, വ്യായാമം, സ്നിഗ്ദ്ധതയില്ലാത്ത ഭക്ഷണം ഇവ ഭഗ്നരോഗി വർജ്ജിക്കണം.

ശാലിർമ്മാംസരസഃക്ഷീരം സർപ്പിര്യൂഷഃസതീനജഃ
ബൃംഹണഞ്ചാന്നപാനംസ്യാദ്ദേയം ഭഗ്നായജാനതാ. 5

അറിവുള്ള വൈദ്യൻ ഭഗ്നന്നു് പെന്നെല്ലരിച്ചോറ്, മാംസരസം, പാൽ, നെയ്യ്, മലങ്കടലക്കപ്പേരിപ്പുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ രസം ഇവയും ബൃംഹണങ്ങളായ മററു് അന്നപാനാദികളും കൊടുക്കണം

മധൂകോദുംബരാശ്വത്ഥ പലാശകകുഭത്വചഃ
വംശസർജ്ജവടാനാഞ്ച കുശാർത്ഥമുപസംഹരേൽ. 6

ഇരിപ്പ, അത്തി, അരയാൽ, ചമത, നീർമ്മരുതു്, മുള, മരുതു്, പേരാലു് ഇവയുടെ തോലു് ഭംഗം പററിയ ദിക്കിൽ കെട്ടുമ്പോൾ അവിടെ പൊതിയുവാനെടുക്കണം.

ആലേപനാർത്ഥംമഞ്ജിഷ്ഠാം മധുകം രക്തചന്ദനം
ശതധൌതഘൃതോന്മിശ്രം ശാലിപിഷ്ടംച
സംഹരേൽ. 7

ഭംഗംപററിയ ദിക്കിൽ പുരട്ടുവാൻ മഞ്ചട്ടിക്കോലു്, ഇരട്ടിമധുരം, രക്തചന്ദനം, നവരയരി ഇവ അരച്ചു നാല്പാമരവെണ്ണയും ചേർത്തു ഉപയോഗിക്കണം.

സപ്താഹാദഥസപ്താഹാൽ സൌമ്യേഷ്വപ്യതുഷു
ബന്ധനം
സാധാരണേഷുകർത്തവ്യം പഞ്ചമേ പഞ്ചമേഽഹനി. 8
ആഗ്നേയേഷുത്ര്യഹാൽകുര്യാദ് ഭഗ്നദോഷവശേനവാ

ഹേമന്ത ശിശിരകാലങ്ങളിൽ ഏഴേഴുദിവസം കൂടുമ്പോഴും വസന്താദി സമശീതോഷ്ണകാലങ്ങളിൽ അയ്യഞ്ചുദിവസം കൂടുമ്പോഴും ഗ്രീഷ്മർത്തുവിൽ മുമ്മൂന്നുദിവസം കൂടുമ്പോഴും ഭംഗത്തിൽ കെട്ടിയ കെട്ടു് അഴിച്ചുകെട്ടണം. അല്ലെങ്കിൽ ഭഗ്നാധിഷ്ഠാനദോഷമനുസരിച്ചും അഴിച്ചു കെട്ടണം. (വാതവും കഫവും കോപിച്ചാൽ സാവധാന

ത്തിലും പിത്തവും രക്തവും കോപിച്ചാൽ വേഗത്തിലും അഴിച്ചുകെട്ടണം.)

തത്രാതിശിഥിലംബന്ധേ സന്ധിസ്ഥൈര്യം
നജായതേ. 9
ഗാഢേനാപിതചഗാദീനാം ശോഫോരുക്പാക
ഏവച
തസ്മാൽസാധാരണംബന്ധം ഭഗ്നേശംസന്തിതദ്വിദഃ

കെട്ടുന്നതു് കൂടുതൽ അയഞ്ഞുപോയാൽ ഒടിഞ്ഞുപോയ സന്ധികൾക്കു് ഉറപ്പുണ്ടാകുന്നതല്ല. കൂടുതൽ മുറുകിപ്പോയാൽ ചർമ്മമാംസാദികൾക്കു് വീക്കം, വേദന, പഴപ്പു് ഇവയുണ്ടാകും. അതുകൊണ്ടു് ഭഗ്നത്തിൽ കെട്ടുന്നതു് കൂടുതൽ അയഞ്ഞുപോകാതെയും കൂടുതൽ മുറുകിപ്പോകാതെയുമായിരിക്കണമെന്നു് അതിനെപ്പററി അറിവുള്ളവർ പറയുന്നു.

ന്യഗ്രോധാദികഷായന്തു സുശീതംപരിഷേചനേ
പഞ്ചമൂലീവിപകചന്തു ക്ഷീരംകുര്യാൽസവേദനേ. 11
സുഖോഷ്ണമവചാര്യംവാ ചക്രതൈലം വിജാനതാ

ഭംഗംപററിയ ദിക്കിൽ ന്യഗ്രോധാദികഷായം തണുപ്പിച്ചു ധാരചെയ്യണം. വേദനയുണ്ടെങ്കിൽ മഹൽപഞ്ചമൂലമിട്ടു പാകംചെയ്ത പാൽക്കഷായംകൊണ്ടോ ഈഷദുഷ്ണത്തോടുകൂടിയ കണയെണ്ണകൊണ്ടോ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ധാരചെയ്യണം. (അണുതൈലമുണ്ടാക്കുവാൻ എടുക്കുന്ന എണ്ണയാണു് കണയെണ്ണ.)

വിഭജ്യകാലംദോഷഞ്ച ദോഷഘ്നൌഷധസംയുതം.
പരിഷേകംപ്രദേഹഞ്ച വിദദ്ധ്യാച്ഛീതമേവച.

ഭംഗംപററിയ കാലവും കോപിച്ച ദോഷവും നല്ലപോലെ മനസ്സിലാക്കി അതാതു് ദോഷശമനൌഷധങ്ങൾ

ചേർത്ത കഷായംകൊണ്ടു് ധാരയും അതാതു് ദോഷശമനൌഷധങ്ങൾ അരച്ചുപുരട്ടുകയും ചെയ്യണം. ധാരയും ലേപനവും സ്പർശശീതളമായവകൊണ്ടുതന്നെ ചെയ്യണം.

ഗൃഷ്ടിക്ഷീരംസസർപ്പിഷ്കം മധുരൌഷധസാധിതം 13
ശീതളം ലാക്ഷയായുക്തം പ്രാതർഭഗ്നഃപിബേന്നരഃ

ഭഗ്നം പററിയവൻ നെയ്യ്ചേർത്തതും കാകോല്യാദിമധുരൌഷധങ്ങളിട്ടുകാച്ചിയതും കോലരക്കിൻപൊടി ചേർത്തതും സ്പർശശീതവുമായ ഗൃഷ്ടിക്ഷീരം കുടിക്കണം. (ഗൃഷ്ടി=കടിഞ്ഞിൽ പ്രസവിച്ച പശു)

സവ്രണസ്യതു ഭഗ്നസ്യ വ്രണംസർപ്പിർമ്മധൂത്തരൈഃ 14
പ്രതിസാര്യ്യകഷായൈസ്തു ശേഷംഭഗ്നവദാചരേൽ.

വ്രണത്തോടുകൂടിയ ഭഗ്നത്തിൻെറ വ്രണത്തെയാകട്ടെ ന്യഗ്രോധാദികഷായരസൌഷധചൂർണ്ണം ധാരാളം തേനും നെയ്യും ചേർത്തു പുരട്ടുകയും പിന്നീടു് ഭഗ്നത്തിന്നു് പറഞ്ഞതുപോലെ ബന്ധനാദിക്രിയ ചെയ്യുകയും വേണം.

പ്രഥമേവയസിതേ ചവം ഭഗ്നംസുകരമാദിശേൽ. 15
അല്പദോഷസ്യജന്തോസ്തു കാലേചശിശിരാത്മകേ.

ബാല്യകാലത്തിൽ അല്പദോഷങ്ങളോടുകൂടിയും ശിശിരഋതുവിലുണ്ടായതുമായ ഭഗ്നം മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം ചികിത്സിച്ചാൽ സുഖസാദ്ധ്യമാണെന്നു് പറയണം.

പ്രഥമേവയസിതേ ചവം മാസാൽ സന്ധിഃ
സ്ഥിരോ ഭവേൽ. 16
മദ്ധ്യമേദ്വിഗുണാൽകാലാ ദുത്തരേത്രിഗുണാൽസ്മൃതഃ

മേൽപറഞ്ഞതുപോലെ ചികിത്സചെയ്താൽ ബാലന്നു് ഒരുമാസംകൊണ്ടും യുവാവിന്നു് രണ്ടുമാസംകൊണ്ടും വൃദ്ധന്നു് മൂന്നുമാസംകൊണ്ടും ഭഗ്നസന്ധിക്കുറപ്പുവരും.

അവനാമിതമുന്നഹ്യേ ദുന്നതംചാവപീഡയേൽ. 17
ആഞ്ഛേദതിക്ഷിപ്തമധോഗതംചോ
പരിവർത്തയേൽ

ഭംഗംപററുകനിമിത്തം താഴോട്ടു് വളഞ്ഞുപോയ അസ്ഥിയെ മേല്പോട്ടു് നീക്കുകയും മേല്പോട്ടു് വളഞ്ഞുപോയതിനെ താഴോട്ടു് നിവൎത്തുകയും വേണം. സ്ഥാനത്തുനിന്നു് തെററിപ്പോയ അസ്ഥിയെ പിടിച്ചു നേരെയാക്കുകയും താഴോട്ടമൻപോയതിനെ മേല്പോട്ടു പൊക്കി യഥാസ്ഥാനത്തു് നിൎത്തുകയും വേണം.

ആഞ്ഛനൈഃപീഡനൈശ്ചൈവ സംക്ഷേപൈ
ൎബ്ബന്ധനൈസ്തഥാ. 18
സന്ധീൻശരീരേസൎവ്വാംസ്തു ചലാനപ്യചലാനപി.
ഏതൈസ്ഥാപനോപായൈഃ സ്ഥാപയേ
ന്മതിമാൻ ഭിഷക്. 19

ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ആഞ്ഛനം, പീഡനം, സംക്ഷേപം, ബന്ധനം മുതലായ മേൽപറഞ്ഞ സ്ഥാപനോപായങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ശരീരത്തിലുള്ള ഇളകുന്നതും ഇളകാത്തതുമായ എല്ലാ ഒടിഞ്ഞ സന്ധികളേയും യഥാസ്ഥാനത്തു് സ്ഥാപിക്കണം.

ഉൽപിഷ്ടമഥവിശ്ലിഷ്ടം സന്ധിംവൈദ്യോന
ഘട്ടയേൽ
തസ്യശിതാൻപരീഷേകാൻ പ്രദേഹാംശ്ചാവ
ചാരയേൽ. 20
അഭിഘാതേഹൃതേസന്ധിഃസ്വാംയാതിപ്രകൃതിംപുന:
ഘൃതദിഗ്ദ്ധേനപട്ടേന വേഷ്ടയിത്വായഥാവിധി. 21
പട്ടോപരികുശാൻദത്വാ യഥാവൽബന്ധമാചരേൽ.

പൊടിഞ്ഞുപോയതൊ സ്ഥാനഭ്രംശം വന്നതൊ ആയ സന്ധിയെ വൈദ്യൻ ഇളക്കരുതു്. അതിന്നു് സ്പർശത്തിലും വീര്യത്തിലും ശീതളങ്ങളായ ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടു് ധാര ചെയ്യുകയും പുരട്ടുകയും വേണം. അങ്ങിനെ അഭിഘാതംകൊണ്ടുണ്ടായ സന്ധിഭഗ്നം വീണ്ടും സ്വയം പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ പ്രാപിക്കുന്നതാണു്. നെയ്യ്പുരട്ടിയ വസ്ത്രംകൊണ്ടു് ഭഗ്നസ്ഥാനത്തു് ബന്ധനവിധിപ്രകാരം ചുററിയിട്ടു് അതിൻെറമീതെ കുശ (ബന്ധനസാധനം) വെച്ചു വിധിപ്രകാരം കെട്ടുകയും വേണം.

പ്രത്യംഗ ഭഗ്നസ്യവിധിരത ഊർദ്ധ്വം പ്രവക്ഷ്യതേ

ഇനിയങ്ങോട്ടു് നഖശിഖാന്തം ഓരോ അംഗങ്ങളിലും ഭംഗംപററിയാൽ ചെയ്യേണ്ടതായ ചികിത്സാവിധിയെ വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞുതരാം.

നഖസന്ധിംസമുൽപിഷ്ടം രക്താനുഗതമാരയാ
അവമഥ്യസ്രുതേരക്തേ ശാലിപിഷ്ടേനലേപയേൽ.

കാൽ വെച്ചുകുത്തുകനിമിത്തമൊ മററൊ നഖസന്ധികൾക്കു് ഭംഗംസംഭവിച്ചു രക്തം കല്ലിച്ചുനില്ക്കുന്നതായ നഖസന്ധിയെ തിരുമ്പി ഉടച്ചു ആര എന്ന ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറി രക്തംകളഞ്ഞു നവരയരി അരച്ചുപുരട്ടണം.

ഭഗ്നാംവാസന്ധിമുക്താം വാസ്ഥാപയിത്വാംഗുലീം
സമാം
അണുനാവേഷ്ട്യപട്ടേന ഘൃതസേകം പ്രദാപയേൻ.

എല്ലു് പൊട്ടുകയൊ മടക്കിൽനിന്നു് തെററുകയൊ ചെയ്തിട്ടുള്ള വിരലിനെ നേരെയാക്കി നിർത്തി ചെറിയ വീതികുറഞ്ഞ വസ്ത്രംകൊണ്ടു് ചുററിക്കെട്ടി നെയ്യ്നനക്കണം.

അഭ്യജ്യസപ്പിഷാപാദം തലഭഗ്നംകശോത്തരം
വസ്ത്രപട്ടേനബദ്ധ്നീയാന്നച വ്യായാമമാചരേൽ.

കാലിൻെറ പടത്തിന്നു് ഭംഗം പററിയാൽ നെയ്യു് പുരട്ടിയിട്ടു് കുശവെച്ചു തുണിനാടകൊണ്ടു് കെട്ടണം. നടക്കുക, കുടയുക മുതലായ വ്യായാമങ്ങളൊന്നും ചെയ്യരുതു്.

അഭ്യജ്യായാമയേജ്ജംഘാ മൂരുഞ്ചസുസമാഹിതഃ
ദത്വാവൃക്ഷത്വചഃശീതാ വസ്ത്രപട്ടേനവേഷ്ടയേൽ 26

കണങ്കാലിന്നും തുടക്കും ഭംഗം പററിയാൽ അവിടെ നെയ്യു് പുരട്ടിയിട്ടു് മനസ്സിരുത്തി ഉഴിഞ്ഞു നേരെയാക്കി ശീതവീര്യമുള്ള മരത്തിൻെറ തോലുകൊണ്ടു് കുശവെച്ചു തുണിനാടകൊണ്ടു് ചുററിക്കെട്ടണം.

മതിമാംശ്ചക്രയോഗേന ഹ്യാഞ്ചേരുദ്വസ്ഥിനിർഗ്ഗതം
സ്ഥാപിതംപിച്ഛിതഞ്ചാപി ബദ്ധ്നീയാൽ പൂർവ്വവൽ
ഭിഷക്. 27

ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ സ്ഥാനത്തുനിന്നു് തെററിയ തുടയെല്ലിനെ ചക്രയോഗപ്രകാരം (കാൽ വട്ടത്തിൽ ചുററി) കുടഞ്ഞു വലിച്ചു നേരെയാക്കണം. പിളൎന്നുപൊയതൊ ചതഞ്ഞുപോയതൊ ആയ തുടയെല്ലിനെ യഥാസ്ഥാനത്തു് നിർത്തി മുമ്പു് പറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരം കെട്ടണം.

ആഞ്ചേരൂർദ്ധ്വമധോവാപി കടിഭഗ്നേനുമാനവം
തതഃസ്ഥാനസ്ഥിതേസന്ധൌ വസ്തിഭിഃസമു
പാചരേൽ. 28

കടീപ്രദേശത്തു് ഭംഗംപററിയ മനുഷ്യനെ ഭംഗത്തിൻെറ സ്ഥിതിപോലെ മേല്പോട്ടൊ കീഴ്പോട്ടൊ കുടഞ്ഞു വലിച്ചു സന്ധിയെ യഥാസ്ഥാനത്താക്കിയതിനുശേഷം സ്നേഹവസ്തി ചെയ്യണം.

പാർശ്വകാസ്വഥഭഗ്നാസു ഘൃതാഭ്യക്തസ്യതിഷ്ഠതഃ
ദക്ഷിണാസ്വഥവാവാമാ സ്വനുമൃജ്യനിബന്ധനീഃ 29
തതഃകബളികാംദത്വാ വേഷ്ടയേൽസുസമാഹിതഃ
തൈലപൂർണ്ണേകടാഹേവാ ദ്രോണ്യാംവാശായ
യേന്നരം. 30

വാരിയെല്ലിന്നു് ഭംഗംപററിയവനെ നെയ്യ് തേപ്പിച്ചു എഴുന്നേല്പിച്ചുനിർത്തി ഇടത്തോ വലത്തോ ഏതുഭാഗത്താണു് ഭംഗംപററിയതു് ആ ഭാഗത്തുള്ള മാംസരജ്ജുവെ ഉഴിഞ്ഞു നേരെയാക്കി തുണികൊണ്ടു് പന്തുപോലെയാക്കി അവിടെവെച്ചു മനസ്സിരുത്തി കെട്ടണം. അതിനുശേഷം രോഗിയെ എണ്ണനിറച്ച പാത്രത്തിലൊ എണ്ണത്തോണിയിലൊ കിടത്തണം.

മുസലേനോൽക്ഷിപേൽകക്ഷാ മാംസസന്ധൌ
വിസംഹതേ
സ്ഥാനസ്ഥിതഞ്ചബദ്ധ്നീത സ്വസ്തികേന
വിചക്ഷണഃ 31

അംസസന്ധിയിൽനിന്നു് ഇളകി കൈ കീഴ്പോട്ടു് തൂങ്ങിപ്പോയാൽ സമർത്ഥനായ വൈദ്യൻ പെട്ടെന്നു് ഒരു ഉരുണ്ടവടികൊണ്ടു് കക്ഷത്തിൽ തട്ടി മേല്പോട്ടയർത്തി യഥാസ്ഥാനത്തു നിർത്തി സ്വസ്തികാബന്ധനവിധിപ്രകാരം കെട്ടണം.

കൌപ്പരന്തുതഥാസന്ധി മംഗുഷ്ഠേനാനുമാർജ്ജയേൽ
അനുമൃജ്യതതഃസന്ധിം പീഡയേൽകൂപ്പരാച്യുതം. 32
പ്രസാര്യാകുഞ്ചയേച്ചൈനം സ്നേഹസേകഞ്ച
ദാപയേൽ
ഏവംജാനുനിഗുല്ഫേച മണിബന്ധേചകാരയേൽ.

കൈമുട്ട് അതിന്റെ സന്ധിയിൽനിന്നു് തെററിപ്പോ യാൽ അതിനെ പെരുവിരൽകൊണ്ടു് ഉഴിയണം. അങ്ങി നെ ഉഴിഞ്ഞതിനുശേഷം മുട്ടിൽനിന്നു് തെററിപ്പോയ സന്ധിയെ അവിടെ ഘടിപ്പിക്കണം. അതിനു ശേഷം കൈ നീക്കുകയും മടക്കുകയും അവിടെ നെയ്യ് നനക്കുകയും വേണം. കാൽമുട്ട്, ഞെരിയാണി, മണി ബന്ധം ഇവയിൽനിന്നു് തെററിയാലും ഇതുപോലെ തന്നെ ചെയ്യണം.

ഉഭേതലേസമേകൃത്വാ തലഭഗ്നസ്യദേഹിനഃ
ബദ്ധ്വാനീയാദാമതൈലേന പരിഷേകഞ്ചകാരയേൽ.
മൃൽപിണ്ഡം ധാരയേൽപൂർവ്വം ലവണഞ്ചതതഃപരം
ഹസ്തേജാതബലേചാപി കുര്യാൽപാഷാണധാരണം.

ഏതെങ്കിലും ഒരു കൈപ്പടത്തിന്നു് ഭംഗംവന്നവന്റെ രണ്ടു കൈപ്പടവും ഒന്നിച്ചു ചേർത്തുവെച്ചു കെട്ടുകയും പച്ചെണ്ണകൊണ്ടു് ധാരചെയ്യുകയും വേണം. ഈ കെട്ടു കൊണ്ടു് കൈപ്പടത്തിന്നു് ബലംവന്നുതുടങ്ങിയാൽ കെട്ട ഴിച്ചു ഭംഗംപററിയ കയ്യിൽ ആദ്യം മണ്ണിന്റെ ഉരുള ധരിക്കണം. അതു് പ്രയാസംകൂടാതെ ധരിക്കുവാനായാൽ പിന്നീടു് ഉപ്പിന്റെ ഉരുള ധരിക്കണം. അങ്ങിനെ കൈക്കു് ബലംകൂടിവന്നാൽ കല്ലിന്റെ ഉരുള ധരിക്കണം.

സന്നമുന്നമയേൽസ്വിന്ന മക്ഷകംമുസലേനതു
തഥോന്നതംപീഡയേച്ച ബദ്ധ്വാനീയാൽ
ഗാഢമേവച. 36
ഊരുവച്ചാപികർത്തവ്യം ബാഹുഭഗ്നചികിത്സിതം.

അക്ഷകാസ്ഥി ഒടിഞ്ഞു താണുപോയാൽ അവിടെ വിയ ർപ്പിച്ചു മുൻപറഞ്ഞതുപോലെ ഇരുമ്പുവടികൊണ്ടു് മേ

ല്ലോട്ടുയത്തണം. അവിടെ ഉയൎന്നുപോയാൽ (വിയപ്പ്വിച്ചതിന്നുശേഷം) വടികൊണ്ടു്തട്ടി താഴ്ത്തുകയും വേണം. ഇങ്ങിനെ ചെയ്തതിന്നുശേഷം ഭദ്രമായി കെട്ടുകയും വേണം. കക്ഷത്തിന്നുതാഴെ കൈമുട്ടിന്നു്മീതെയുള്ള ഭാഗം ഭംഗംപററിയാൽ തുടക്കു ഭംഗംപററിയാൽ ചെയ്യാൻപറഞ്ഞതുപോലെ ചെയ്യണം.

ഗ്രീവായാന്തുവിവൃത്തായാം പ്രവിഷ്ടായാമധോപിവാ.
അവടാവഥഹനേ്വാശ്ച പ്രഗൃഹ്യോന്നമയേന്നരം
തതഃകുശാംസമാംദത്വാ വസ്ത്രപട്ടേനവേഷ്ടയേൽ 38
ഉത്താനംശായയേച്ചൈനം സപ്തരാത്രമതന്ദ്രിതഃ

കഴുത്തിന്നു് ഭംഗംപററുകനിമിത്തം കഴുത്തു്വളഞ്ഞുപോവുകയൊ കീഴ്പ്പോട്ടു് താണുപോവുകയൊ ചെയ്താൽ പിൻകഴുത്തിലും താടിയെല്ലിലും പിടിച്ചു അവനെ മേല്പോട്ടു് പൊന്തിക്കണം. അതിന്നുശേഷം കഴുത്തിന്നു് സമാനമായ കുശവെച്ചു വസ്ത്രനാടകൊണ്ടു് കെട്ടണം. മടിയില്ലാത്ത വൈദ്യൻ ഇങ്ങിനെയുള്ള രോഗിയെ ഏഴുദിവസം മലൎത്തിക്കിടത്തണം. (യാതൊരുവിധത്തിലും കഴുത്തനക്കുവാൻ അനുവദിക്കരുതു്.)

ഹനേ്വാസ്ഥിനീസമാനീയ ഹനുസന്ധൌവിസംഗതേ.
സ്വേദയിത്വാസ്ഥിതേസമ്യക്ക പഞ്ചാംഗീം
വിതരേദ്ഭിഷക്ക
വാതഘ്നമധുരൈഃസപ്പിഃ സിദ്ധംനസ്യേനപൂജിതം.

താടിയെല്ലു് അയഞ്ഞു താണുപോയാൽ വൈദ്യൻ അതിനെ ഹനുസന്ധിയിൽ കൊണ്ടുവന്നു നല്ലവണ്ണം നേരെയാക്കി നിൎത്തി വിയപ്പിച്ചിട്ടു് പഞ്ചാംഗീ ബന്ധനവിധിപ്രകാരം കെട്ടണം. ഇതിന്നു് വാതഘ്നങ്ങളും (വി

ദാരിഗന്ധാദിഗണം) മധുരങ്ങളും (കാകോള്യാദിഗണം) ആയ ഔഷധങ്ങളിട്ടുകാച്ചിയ നെയ്യ് നസ്യത്തിന്നു് ഉത്തമമാണു്.

അഭഗ്നാംശ്ചലിതാൻദന്താൻ സരക്താനവപീഡയേൽ
തരുണസ്യമനുഷ്യസ്യ ശീതൈരാലേപയേൽബഹിഃ
സിക്തപാംബുഭിസ്തതശീതൈഃ സന്ധാനീയൈ
രുപാചരേൽ
ഉല്പലസ്യചനാളേന ക്ഷീരപാനം വിധീയതേ. 42
ജീർണ്ണസ്യതുമനുഷ്യസ്യ വർജ്ജയേച്ചലിതാൻദപിജാൻ.

യുവാവായ മനുഷ്യന്റെ പല്ലിന്നു് ഭംഗം പററിയാൽ കൊഴിഞ്ഞുപോകാത്തതും ഇളകുന്നതും രക്തത്തോടുകൂടിയതുമായ പല്ല് അവിടെത്തന്നെ അമർത്തിവെക്കുകയും പുറമെ ശീതളമായ ലേപനം ചെയ്യുകയും പച്ചവെള്ളം കൊണ്ടു് നനക്കുകയും ശീതളങ്ങളും മുറികൂട്ടുന്നതുമായ ഔഷധങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുകയും താമരത്തണ്ടിൽക്കൂടി പാൽ വലിച്ചുകുടിക്കുകയും വേണം. പ്രായംചെന്ന മനുഷ്യന്റെ ഇളകുന്ന പല്ല് ഉപേക്ഷിക്കണം. (അതു് പിന്നെ ഉറച്ചുനില്ക്കുകയില്ലെന്നർത്ഥം.)

നാസാംസന്നാംവിവൃത്താംവാ ഋജപീംകൃതപാ
ശലാകയാ. 43
പൃഥക്ഡ്നാസികയോന്നാഡ്യൌ ദപിമുഖൌസ്സം
പ്രവേശയേൽ
തതഃപട്ടേനസംവേഷ്ട്യ ഘൃതസേകംപ്രദാപയേൽ.

അഭിഘാതംകൊണ്ടോ മററൊ ഒട്ടിപ്പോവുകയൊ ഇളകിപ്പോവുകയൊ ചെയ്ത മൂക്കു് ശലാകകൊണ്ടു് ഉയർത്തി നേരെയാക്കി മൂക്കിന്റെ രണ്ടു് ദ്വാരത്തിലും പ്രത്യേകം

പ്രത്യേകം രണ്ടു് ദ്വാരമുള്ള കുഴലുകൾ കടത്തിവെക്കണം. അതിനുശേഷം പട്ടുകൊണ്ടു് ചുററി (പിൻകഴുത്തിൽ കെട്ടു് വരത്തക്കവിധത്തിൽ) കെട്ടിയിട്ടു് നെയ്യ് നനക്കണം.

ഭഗ്നാംകൎണ്ണമനുബദ്ധ്നീയാൽ സമംകൃത്വാഘൃതപ്ലുതം
സദ്യഃക്ഷതവിധാനഞ്ച തതഃപശ്ചാൽസമാചരേൽ.

മുറിഞ്ഞുപോയ ചെവി നേരെയാക്കിവെച്ചു നെയ്യ്പുരട്ടി കെട്ടണം. പിന്നീടു് സദ്യക്ഷത ചികിത്സാവിധിപ്രകാരം (മധുഘൃതാഭ്യംഗശീതപരിഷേകാദി) ചെയ്യണം.

മസ്തുലുംഗാദൃതേ ഭിന്നേ കപാലേമധുസൎപ്പിഷീ
ദത്വാതതോനിബദ്ധ്നീയാൽ സപ്താഹഞ്ച
പിബേൽഘൃതം. 46

തലയോട്ടു് മുറിയുകയും തലച്ചോറു് പുറത്തുവരാതിരിക്കുകയും ചെയ്താൽ അവിടെ തേനും നെയ്യും പുരട്ടി കെട്ടുകയും ഏഴുദിവസം നെയ്യ് സേവിക്കുകയും വേണം. (തലച്ചോറു് പുറത്തു വന്നുപോയാൽ ചെയ്യേണ്ടതു് ൨ണ്ടാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.)

പതനാദഭിഘാതാദ്വാ ശൂനമംഗംയദക്ഷതം
ശീതാൻപ്രദേഹാൻസേകാംശ്ച ഭിഷക്
തസ്യാവചാരയേൽ. 47

വീഴ്ചനിമിത്തമൊ പ്രഹരാദികളേല്ക്കുകനിമിത്തമൊ ഒടിയുകയൊ മുറിയുകയൊ ചെയ്യാതെ ശരീരത്തിലെവിടെയെങ്കിലും വീങ്ങിയാൽ അതിന്നു് വൈദ്യൻ ശീതളമായ ലേപനവും ധാരയും ചെയ്യണം.

അഥജംഘോരുഭഗ്നാനാം കപാടശയനംഹിതം
കീലകാബന്ധനാൎത്ഥഞ്ച പഞ്ചകാൎയ്യാവിജാനതാ. 48

YAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM.

യഥാനചലനംതസ്യ ഭഗ്നസ്യക്രിയതേതഥാ
സന്ധേരുഭയതോദ്വൌദ്വൌ തലേപൈകശ്ച
കീലകഃ 49

കണങ്കാലിലും തുടയിലും ഉണ്ടാകുന്ന ഭംഗങ്ങൾക്ക് മുറി കെട്ടിയതിനുശേഷം വാതിൽപലക (പിളർന്ന പലക) മേൽ കിടത്തുന്നതു് നല്ലതാണു്. ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ഭംഗംപററിയവൻെറ കാൽ കെട്ടുവാനായി അഞ്ചു് കുററി ഉപയോഗിക്കണം. അവൻെറ കാൽ ഇളകാതിരിക്കുവാൻ എപ്രകാരമാണൊ കെട്ടേണ്ടതു് അപ്രകാരം കുററി സ്ഥാപിക്കണം. അതായതു് മുട്ടിൻെറ രണ്ടുഭാഗത്തു് ഓരോന്നും ഞരിയാണിയുടെ രണ്ടുഭാഗത്തു് ഓരോന്നും ഉള്ളംകാലിൻെറ ഭാഗത്തു് ഒന്നും കുററി സ്ഥാപിക്കണം (ഇങ്ങിനെ കുററിതറച്ചു കെട്ടിയാൽ കാൽ ഇളകുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല.)

ശ്രോണ്യാംവാപൃഷ്ഠവംശേവാ വക്ഷസ്യ
ക്ഷകയോസ്തഥാ
ഭഗ്നസന്ധിവിമോക്ഷേഷു വിധിമേനംസമാചരേൽ

അരക്കെട്ട് (ശ്രോണിപ്രദേശം), നട്ടെല്ല്, മാറിടം, അംസസന്ധി എന്നീസ്ഥാനങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന ഭംഗത്തിന്നും ഭഗ്നസന്ധികളുടെ മോക്ഷത്തിന്നും ഈ പറഞ്ഞതുപോലുള്ള ചികിത്സ (കപാടശയനവും കീലബന്ധനവും) തന്നെ ചെയ്യണം.

സന്ധീംശ്ചിരവിമുക്താംസ്തു സ്നിഗ്ദ്ധാൻസ്വിന്നാൻ
മൃദൂകൃതാൻ
ഉക്തൈര്യ്വിധാനൈർബ്ബുദ്ധ്യാച സമ്യക്പ്രകൃതി
മാനയേൽ. 51

ദീർഘകാലമായി വേറിട്ടുനിന്നുപോയ സന്ധിയെ സ്നേഹസ്വേദംചെയ്തു മാർദ്ദവം വരുത്തി മുൻപറഞ്ഞ ചികിത്സാവിധികളെക്കൊണ്ടും അവനവൻെറ ബുദ്ധികൊണ്ടാലോചിച്ചും വേണ്ടതുപോലെ ചെയ്തു പൂർവ്വസ്ഥിതിയിലാക്കണം

കാണ്ഡഭഗ്നേപ്രത്രുഢേതു വിഷമോൽബണസംഹിതേ
ആപോതഥ്യസമയേൽഭഗ്നം തതോഭഗ്നവദാചരേൽ.

സന്ധികളിലല്ലാതെ ഭംഗം സംഭവിക്കുകയും അതു് സമാവസ്ഥയിലല്ലാതെ പൊന്തിയൊ താഴ്ന്നൊ ഉള്ള നിലയിൽ യോജിച്ചുണങ്ങുകയും ചെയ്താൽ അവിടെ പിന്നേയും ഭംഗമുണ്ടാക്കി (പൊട്ടിച്ചു) അതിൻെറ അസമതാദിയെ പരിഹരിച്ചു പിന്നീട്ടു് ഭഗ്നത്തിന്നു് ചികിത്സിക്കുവാൻ പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ ചികിത്സിക്കുകയും വേണം. (കാണ്ഡഭഗ്നലക്ഷണം നിദാനസ്ഥാനം 15–ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിശദമായി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

കല്പയേന്നിർഗ്ഗതംശുഷ്കം വ്രണാന്തേഽസ്ഥിസമാഹിതഃ
സന്ധ്യന്തേവാക്രിയാംകുർയ്യാൽ സവ്രണേവ്രണഭഗ്നവൽ.

ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ, പൊട്ടി പുറത്തേക്കു് വന്നതും ശുഷ്കിച്ചുപോയതുമായ അസ്ഥിയെ വ്രണത്തിൻെറ ഒരു ഭാഗത്തുവെച്ചൊ അല്ലെങ്കിൽ വ്രണയുക്തമായ സന്ധിയുടെ സമീപത്തുവെച്ചൊ മുറിച്ചുകളയുകയും വ്രണഭഗ്നചികിത്സാവിധിപ്രകാരം ചികിത്സിക്കുകയും വേണം.

ഊൎദ്ധ്വകായേതുഭഗ്നാനാം മസ്തിഷ്ക്യംകർണ്ണപൂരണം
ഘൃതപാനംഹിതംനസ്യം പ്രശാഖാസ്വനുവാസനം.

ഊർദ്ധ്വാംഗത്തിൽ ക്ഷതംപററിയാൽ ശിരോവസ്തിയും കർണ്ണപൂരണവും ഘൃതപാനവും നസ്യവും നല്ലതാകുന്നു.

കൈകാലുകളിൽ ക്ഷതംപററിയാൽ സ്നേഹവസ്തി നല്ല താണ്.

അതഊദ്ധ്വംപ്രവക്ഷ്യാമി തൈലംഭഗ്നപ്രസാധകം
രാത്രൌരാത്രൌതിലാൻകൃഷ്ണാൻ വാസയേദസ്ഥിരേ
ജലേ. 55
ദിവാദിവാശോഷയിത്വാ ഗവാംക്ഷീരേണഭാവയേൽ
തൃതീയംസപ്തരാത്രന്തു ഭാവയേന്മധുകാംബുനാ. 56
തതഃക്ഷീരംപുനഃപീതാൻ സുശുഷ്കാംശ്ചൂർണ്ണയേദ്
ഭിഷക്
കാകോല്യാദിംസയഷ്ട്യാഹ്വം മഞ്ജിഷ്ഠാം
ശാരിബാം തഥാ. 57
കുഷ്ഠംസർജ്ജരസംമാംസീം സുരദാരുസചന്ദനം.
ശതപുഷ്പാംചസംചൂർണ്ണ്യ തിലചൂർണ്ണേനയോജയേൽ.
പീഡനാർത്ഥഞ്ചകർത്തവ്യം സർവ്വഗന്ധശൃതംപയഃ
ചതുർഗ്ഗുണേനപയസാതത്തൈലം വിപചേൽഭിഷക്
ഏലാമംശുമതീംപത്രം ജീവകം തകരം തഥാ
ലോദ്ധ്റംപ്രപൌണ്ഡരീകഞ്ച തഥാകാളാനു
സാരിണാം. 60
സൈരേയകംക്ഷീരശുക്ലാ മനന്താംസമധൂളികാം
പിഷ്ട്വാശൃംഗാടകഞ്ചൈവ പൂർവ്വോക്താ
ന്യൌഷധാനിച. 61
ഏഭിസ്തദ്വിപചേത്തൈലം ശാസ്ത്രവിൻമൃദുനാഗ്നിനാ
ഏതത്തൈലം സദാപത്ഥ്യം ഭഗ്നാനാംസർവ്വകർമ്മസു.
ആക്ഷേപകേപക്ഷഘാതേ താലുശോഷേതഥാർദ്ദിതേ
മന്യാസ്തംഭേശിരോരോഗേ കർണ്ണശൂലേഹനുഗ്രഹേ 63
ബാധിര്യ്യേതിമിരേചൈവയേചസ്ത്രീഷു ക്ഷയംഗതാഃ
പത്ഥ്യംപാനേതഥാഭ്യംഗേ നസ്യേവസ്തിഷുഭോജനേ.

ഗ്രീവാസ്കന്ധോരസാംവൃദ്ധി രമുനൈവോപജായതേ
മുഖഞ്ച പത്മപ്രതിമം സസുഗന്ധിസമീരണം. 65
ഗന്ധതൈലമിദംനാമ്നാ സൎവ്വവാതവികാരനുൽ
രാജാഹ്മേതൽകൎത്തവ്യം രാജ്ഞാമേവവിചക്ഷണൈഃ

ഇനിയങ്ങോട്ട് ഭഗ്നത്തിന്നുപയുക്തമായ തൈലയോഗത്തെ പറയാം. കറുത്ത എള്ള് തുണിയിൽ കെട്ടി രാത്രി രാത്രി ഒഴുക്കുള്ള വെള്ളത്തിൽ കെട്ടിത്താഴ്ത്തുകയും പകൽ എടുത്തു വെയിലത്തിട്ടുണക്കുകയും വേണം. ഇങ്ങിനെ ഏഴുദിവസം ചെയ്തതിനുശേഷം പിന്നെ ഏഴുദിവസം പശുവിൻപാലിൽ ഭാവനചെയ്യേട്ടുക്കണം. മൂന്നാമതു് ഏഴുദിവസം ഇരട്ടിമധുരക്കഷായത്തിൽ ഭാവനചെയ്യണം. വൈദ്യൻ ആ എള്ള് വീണ്ടും പശുവിൻപാലിൽ ഭാവനചെയ്യേട്ടുത്തു നല്ലവണ്ണമുണക്കി പൊടിക്കണം. അതിൽ കാകോള്യാദിഗണം, ഇരട്ടിമധുരം, മഞ്ചട്ടിക്കോല്, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, കൊട്ടം, ചെഞ്ചല്യം, ജടാമാഞ്ചി, ദേവതാരം, ചന്ദനം, ചതുകപ്പ ഇവ സമം പൊടിച്ചു എള്ളിൻപൊടിയോട്ട് യോജിപ്പിക്കണം. (ഈ പൊടി എള്ളിൻപൊടിയുടെ അത്രതന്നെ ചേൎക്കണമെന്നും മൂന്നിലൊന്നു് ചേൎത്താൽ മതിയെന്നും പത്തിലൊന്നു് മതിയെന്നും പലമാതിരി അഭിപ്രായങ്ങളുണ്ടു്.) പിന്നെ ഏലാദിഗണം ചേൎത്തു കാച്ചിക്കുറുക്കിയ പാൽ നനച്ചു ചക്കിലിട്ടു ആട്ടി എണ്ണയെടുക്കണം. പിന്നെ വൈദ്യൻ ആ എണ്ണ നാലിരട്ടി പാൽ ചേൎത്തു (താഴെ പറയുന്ന കല്ക്കംചേൎത്തു) പാകംചെയ്യണം. ഏലത്തരി, മൂവിലവേര്, പച്ചില, ജീവകം, തകരം, പാച്ചോററിത്തോല്, പുണ്ഡരീകക്കരിമ്പ്, ഉലുവ, കരിങ്കുറുഞ്ഞിവേര്, പാൽമുതുക്കിൻകിഴങ്ങ്, കൊടിത്തൂവവേര്, പെരുങ്കുറുമ്പവേ

ര്, കക്കടശൃംഗി ഇവയും മുൻപറഞ്ഞ കാകോള്യാദിചതുഷ്പ്പാന്ത ചൂണ്ണമരുന്നുകളും അരച്ചു കല്ക്കംചേത്ത്തു സ്നേഹപാകമറിയുന്ന വൈദ്യൻ മൃദ്വഗ്നിയിൽ തൈലം പാകം ചെയ്തു അരിച്ചെടുക്കണം. ഈ തൈലം ഭഗ്നന്മാക്കു പാനാഭ്യംഗാദി എല്ലാവിധ കമ്മങ്ങൾക്കും എല്ലാ കാലത്തും പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണു്. ആക്ഷേപകം, പക്ഷവധം, താലുശോഷം, അത്ദിതം, മന്യാസ്തംഭം, ശിരോരോഗം, കണ്ണുശൂല, ഹനുഗ്രഹം, ബധിരത, തിമിരം, സ്ത്രീസംഗം നിമിത്തമുണ്ടായ ക്ഷീണം എന്നിവകൾക്കു് സേവിപ്പാനും തേപ്പാനും നസ്യത്തിന്നും വസ്തിക്കും ആഹാരസാധനങ്ങളിൽ ചേത്ത്തു കഴിപ്പാനും ഈ തൈലം നല്ലതാണു്. ഈ തൈലസേവകൊണ്ടു് കഴുത്തു്, ചുമല്, മാറിടം എന്നിവക്കു് പുഷ്ടിയുണ്ടാകും. മുഖത്തിന്നു് പത്മസദൃശമായ കാന്തിയും നിശ്വാസവായുവിന്നു് സൌരഭ്യവും ഉണ്ടാകും. ഇതിൻെറ പേരു് ഗന്ധതൈലമെന്നാകുന്നു. ഇതു് സവ്വവിധ വാതവികാരത്തെയും നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്. ഈ തൈലം രാജാർഹമാകയാൽ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ രാജാക്കന്മാക്കുവേണ്ടിത്തന്നെ ഉണ്ടാക്കണം.

ത്രപുസാക്ഷപ്രിയാളാനാം തൈലാനിമധുരൈസ്സഹ
വസാംദത്ത്വായഥാലാഭം ക്ഷീരേദശഗുണേപചേൽ.
സ്നേഹോത്തമമിദഞ്ചാശു കുയ്യാൽഭഗ്നപ്രസാദനം
പാനാഭ്യഞ്ജനനസ്യേഷു വസ്തികമ്മണിസേചനേ. 68

കക്കിരിക്കുരു, താന്നിക്കാബീജം, മുരൾമരക്കായ എന്നിവകളിൽനിന്നെടുത്ത എണ്ണയിൽ കാകോള്യാദിഗണം കല്ക്കവും മയിൽ മുതലായ കിട്ടാവുന്ന ജീവികളുടെ വസയും ചേത്ത്തു എണ്ണയുടെ പത്തിരട്ടി പാലിൽ പാകംചെയ്യ

ണം. ഇതു് ഭഗ്നസന്ധാനത്തെ ചെയ്യുന്ന ഉത്തമമായ സ്നേഹമാകുന്നു. ഇതു് സേവിപ്പാനും തേയ്ക്കുവാനും നസ്യത്തിന്നും വസ്തിക്കും ധാരക്കും ഉപയോഗിക്കാം.

ഭഗ്നംനൈതിയഥാപാകം പ്രയതേതതഥാഭിഷക്
പക്വമാംസസിരാസ്നായു തദ്ധികൃച്ഛ്രേണസിദ്ധ്യതി

ഭംഗം പററിയവിടെ പഴക്കാതിരിക്കുവാൻ വൈദ്യൻ പ്രയത്നിക്കണം. മാംസസിരാസ്നായുക്കൾക്കു് പുഴപ്പു് പററിയാൽ അതു് മാറുവാൻ വളരെ പ്രയാസമായിരിക്കും.

ഭഗ്നംസന്ധിമനാവിദ്ധ മഹീനാംഗമനുൽബണം
സുഖചേഷ്ടാപ്രചാരഞ്ച സംഹിതംസമ്യഗാദിശേൽ.

ഭഗ്നസന്ധിയിൽ വേദനയും അസഹ്യതയും ഇല്ലാതിരിക്കുക, അവിടെ മെലിഞ്ഞുപോകാതിരിക്കുക, ഉയൎന്നോ താഴ്‌ന്നോ പോകാതെ സമാവസ്ഥയിലായിരിക്കുക, മടക്കുവാനും നീക്കുവാനും ഇളക്കുവാനും പ്രയാസമില്ലാതിരിക്കുക ഇവ കണ്ടാൽ ഭഗ്നസന്ധി നല്ലവണ്ണം ചേൎന്നിട്ടുണ്ടെന്നു് മനസ്സിലാക്കണം.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
ഭഗ്നചികിത്സിതംനാമ തൃതീയോऽദ്ധ്യായഃ

———

നാലാം അദ്ധ്യായം
വാതവ്യാധി ചികിത്സിതം

അഥാതോ വാതവ്യാധിചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

അനന്തരം വാതവ്യാധി ചികിത്സിയെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ പറഞ്ഞതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു

ആമാശയഗതേവാതേ ഛർദ്ദയിത്വാ യഥാക്രമം
ദേയഃഷഡ്ധരണോയോഗഃ സപ്തരാത്രം
സുഖാംബുനാ. 3

ആമാശയത്തെ ആശ്രയിച്ചുള്ള വാതകോപത്തിൽ വമന വിധിപ്രകാരം ഛർദ്ദിപ്പിച്ചു ഈഷദുഷ്ണജലത്തിൽ ഷഡ്ധരണയോഗചൂർണ്ണം ഏഴദിവസംവരെ കൊടുക്കണം.

ചിത്രകേന്ദ്രയവോപാഠാ കടുകാതിവിഷാഭയാ
വാതവ്യാധിപ്രശമനോ യോഗഃഷഡ്ധരണസ്മൃതഃ 4

കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, കുടകപ്പാലയരി, പാടക്കിഴങ്ങ്, കടുരോഹിണി, അതിവിടയം, കടുക്ക (ഈ ആറുതരം മരുന്നുകളും ധാരണാംശമായിട്ടെടുത്തു് ചൂർണ്ണമായി പ്രയോഗിക്കണം) ഇതിന്നു് ഷഡ്ധരണയോഗമെന്നു് പറയുന്നു ഇതു് ആമാശയഗത വാതവ്യാധിയെ ശമിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു.

പക്വാശയഗതേചാപി ദേയംസ്നേഹവിരേചനം
വസ്തയഃശോധനീയാശ്ച പ്രാശാശ്ചലവണോത്തരാഃ 5

പക്വാശയത്തെ ആശ്രയിച്ചുള്ള വാതരോഗത്തിൽ തില്വകസപ്പിരാദികളേക്കൊണ്ടു് വിരേചനവും ശോധനദ്രവ്യകഷായങ്ങളേക്കൊണ്ടു് വസ്തിയും ലവണരസപ്രധാനമായ ആഹാരവും ശീലിക്കണം.

കായ്യോവസ്തിഗതേചാപി വിധിവ്വസ്തിവിശോധനഃ

വസ്തിഗതമായ വാതകോപത്തിൽ വസ്തിയെ ശുദ്ധിയാക്കുന്ന (അശ്മരീമൂത്രാഘാതചികിത്സയിൽ പറയുന്ന) ചികിത്സ ചെയ്യണം.

ശ്രോത്രാദിഷുപ്രകുപിതേ കായ്യശ്ചാനിലഹാക്രമഃ 6
സ്നേഹാഭ്യംഗോപനാഹാശ്ച മർദ്ദനാലേപനാനിച.

ചെവി, മൂക്കു്, നാവു്, കണ്ണു് എന്നീ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചുള്ള വാതകോപത്തിൽ സ്നേഹപാനം, എണ്ണതേപ്പു്, മരുന്നരച്ചുപുരട്ടുക, ഉഴിയുക മുതലായ വാതഹരചികിത്സ ചെയ്യണം.

ത്വങ്മാംസാസൃക്സിരാം പ്രാപ്തേകുയ്യാച്ചാസൃക്
വിമോക്ഷണം. 7

ചമ്മം, മാംസം, രക്തം, സിര എന്നിവകളെ ആശ്രയിച്ചുള്ള വാതകോപത്തിൽ രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യണം.

സ്നേഹോപനാഹാഗ്നികമ്മ ബന്ധനോന്മർദ്ദനാനിച
സ്നായുസന്ധ്യസ്ഥിസംപ്രാപ്തേ കുയ്യാദ്വായാവതന്ദ്രിതഃ

ആലസ്യരഹിതനായ വൈദ്യൻ സ്നായു, സന്ധി, അസ്ഥി ഇവകളിൽ പ്രകോപിതമായ വാതകോപത്തിൽ

സ്നേഹപാനം, ഉപനാഹസ്വേദം അഗ്നികമ്മം, വരിഞ്ഞു കെട്ടുക, ഉഴിയുക ഇവ ചെയ്യണം.

നിരുദ്ധേഽസ്ഥനിവാവായൌ പാണിമന്ഥേനദാരിതേ
നാഡിംദത്വാസ്ഥനിഭിഷക് ചൂഷയേപവനംബലീ.

(അസ്ഥിമജ്ജാഗതമായ വായുകോപത്തിൽ) അസ്ഥിയുടെ ഉള്ളിൽ വായു തടഞ്ഞുനിന്നുപോയാൽ (അവിടെ തപ്പ് ങ്മാംസങ്ങളെ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറി) ആ അസ്ഥിയെ ആരാ എന്ന ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് തുളച്ച് അതിൽ ഒരു കുഴൽ വെച്ച് ബലവാനായ വൈദ്യൻ വായുവെ (വായ്കൊണ്ടു്) വലിച്ചെടുക്കണം.

ശുക്ലപ്രാപ്തേഽനിലേകാര്യം ശുക്ലദോഷചികിത്സിതം

ശുക്ലഗതമായ വാതകോപത്തിൽ ശുക്ലദോഷചികിത്സ ചെയ്യണം. (ശാരീരസ്ഥാനത്തിൽ ശുക്ലശോണിതശുദ്ധിയെന്ന 2-ാം അദ്ധ്യായം നോക്കുക.)

അവഗാഹകുടീകർഷൂ പ്രസ്തരാഭ്യംഗവസ്തിഭിഃ 10
ജയേൽസർവ്വാംഗജംവാതം സിരാമോക്ഷൈശ്ച
ബുദ്ധിമാൻ.
ഏകാംഗഗംചമതിമാൻ ശൃംഗൈശ്ചാവസ്ഥിതം
ജയേൽ. 11

ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ അവഗാഹം (ദ്രവസ്വേദം), കുടീ (ഊഷ്മസ്വേദം), കർഷൂ (ഉപനാഹസ്വേദം), പ്രസ്തരം (താപസ്വേദം), എണ്ണതേപ്പ്, വസ്തിക്രിയ ഇവകളെക്കൊണ്ടും രക്തമോക്ഷണംകൊണ്ടും സർവ്വാംഗവ്യാധിയായ വാതത്തെ ശമിപ്പിക്കണം. ഏതെങ്കിലും ഒരംഗത്തിൽ സ്ഥായിയായി നിന്നുപോയിട്ടുള്ള വാതത്തെ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ കൊമ്പുവെച്ചു രക്തമോക്ഷണം ചെയ്തു ശമിപ്പിക്കണം.

ബലാസപിത്തരക്തൈസ്തു സംസൃഷ്ടമവിരോധിഭിഃ

കഫം, പിത്തം, രക്തം ഇവകളോട്ട് കൂടിച്ചേർന്ന വാതത്തിന്നു് പരസ്പരം വിരോധമാവാത്തവിധത്തിലുള്ള ചികിത്സ ചെയ്യണം.

സുപ്തിവാതേത്വസൃങ്മോക്ഷം കുർയ്യാത്തുബഹുശോ
ഭിഷക്. 12
ദിഹ്യാച്ചലവണാഗാര ധൂമൈസ്തൈലസമന്വിതൈഃ

സുപ്തിവാതത്തിൽ (തരിപ്പിന്നു്) വൈദ്യൻ പലപ്രാവശ്യമായി രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയും ഇന്തുപ്പും ഇല്ലട്ടക്കരിയും എണ്ണയിൽ ചേർത്തു പുരട്ടുകയും വേണം.

പഞ്ചമൂലീശൃതംക്ഷീരം ഫലാമ്ലോരസഏവച. 13
സുസ്നിഗ്ദ്ധോധാന്യയൂഷോവാ ഹിതോവാത
വികാരിണാം

മഹൽപഞ്ചമൂലമിട്ടു കുറുക്കിയ പാൽ, ഉറുമാമ്പഴം മുതലായ പുളിയുള്ള കായകൾ, മാംസരസം, സ്നേഹദ്രവ്യം ചേർത്തതായ മുതിര മുതലായ ധാന്യങ്ങളുടെ യൂഷം ഇവ എല്ലാവിധ വാതരോഗങ്ങൾക്കും ഹിതമാകുന്നു.

കാകോല്യാദിഃസവാതഘ്നഃ സർവ്വാമ്ലദ്രവ്യസംയുതഃ 14
സാനൂപൌദകമാംസസ്തു സർവ്വസ്നേഹസമന്വിതഃ
സുഖോഷ്ണഃസ്പഷ്ടലവണഃ ശാലവണഃപരികീർത്തിതഃ
തേനോപനാഹംകുർവ്വീത സർവ്വദാവാതരോഗിണാം.

കാകോല്യാദിഗണം, വാതഘ്നമായ ഭദ്രദാർവ്വാദിഗണം, വിദാർയ്യാദിഗണം എന്നിവയിൽ പറഞ്ഞ മരുന്നുകളരച്ചതും ശുക്തം, വെപ്പുകാടി, സുരാമദ്യം, തൈരിൻവെള്ളം മുതലായ അമ്ലദ്രവ്യങ്ങളും കരയിലും വെള്ളത്തിലും ജീവിക്കുന്ന ജീവികളുടെ മാംസവും നെയ്യു്, തൈലം, വസാ,

മജ്ജ എന്നീ സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങളും നല്ലവണ്ണം ഉപ്പുംചേർത്ത് അല്പം ചൂടാക്കി പ്രയോഗിക്കണം. ഈ ശാല്വണംകൊണ്ട് ഉപനാഹസ്വേദം(വെച്ചുകെട്ടുക) ചെയ്യുന്നത് എല്ലാകാലത്തും വാതരോഗികൾക്ക് നല്ലതാണ്.

കുഞ്ച്യമാനംരുജാർത്തംവാ ഗാത്രംസ്തബ്ധമഥാപിവാ 16
ഗാഢംപട്ടൈർന്നിബധ്നീയാൽ ക്ഷൌമകാർപ്പാസി
കൌർണ്ണികൈഃ
ബിഡാലനകുലോന്ദ്രാണാം ചർമ്മഗോണ്യാംമൃഗസ്യവാ
പ്രവേശയേദ്വാസ്വഭ്യക്തം ശാല്വണേനോപ
നാഹിതം

കോച്ചിപ്പോയതൊ കഠിനവേദനയുള്ളതൊ സ്തംഭിച്ചുപോയതൊ ആയ അംഗത്തെ പട്ട്, പരുത്തിത്തുണി, കമ്പിളി ഇവയുടെ പട്ടകൊണ്ട് നല്ലവണ്ണം മുറുക്കിക്കെട്ടണം. അല്ലെങ്കിൽ അവിടെ നല്ലവണ്ണം എണ്ണപുരട്ടി സാല്വണം വെച്ചുകെട്ടി പൂച്ച, കീരി, എലി ഇവകളുടെ തോലുകൊണ്ടൊ മൃഗത്തിന്റെ തോലുകൊണ്ടൊ ഉറയുണ്ടാക്കി വ്യാധിയുക്തമായ അംഗത്തെ അതിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു കെട്ടുകയൊ ചെയ്യണം.

സ്കന്ധവക്ഷസ്ത്രികപ്രാപ്തം വായുംമന്യാഗതംതഥാ. 18
വമനംഹന്തിനസ്യംച കുശലേനപ്രയോജിതം.

സമർത്ഥനായ വൈദ്യൻ പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്ന വമനവും നസ്യവും കഴുത്ത്, നെഞ്ച്, തണ്ടെല്ല്, മന്യാ എന്നിവിടങ്ങളിലുള്ള വാതത്തെ ശമിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

ശിരോഗതം ശിരോവസ്തിർഹന്തിവാസൃഗ്വി
മോക്ഷണം. 19
സ്നേഹംമാത്രാസഹസ്രന്തു ധാരയേത്തത്രയോഗതഃ

ശിരോഗതമായ വാതം ശിരോവസ്തികൊണ്ടൊ അല്ലെങ്കിൽ രക്തമോക്ഷണംകൊണ്ടൊ ശമിക്കുന്നതാണു്. സ്നേഹദ്രവ്യം ആയിരം മാത്രാസമയം തലയിൽ ധരിക്കണം. എന്നാൽ യുക്തിപോലെ മാത്ര കൂട്ടുകയൊ കുറക്കുകയൊ ചെയ്യാം. മാത്ര എന്നാൽ "നിമേഷോന്മേഷണേ പുംസാം സ്ഫോടനംവാ തഥാംഗുലേഃ അക്ഷരസ്യലഘോർവ്വാപി മാത്രാത്തുച്ചാരണം ഭവേൽ" ഇതി.

സർവ്വാംഗഗതമേകാംഗ സ്ഥിതംവാപിസമീരണം 20
രുണദ്ധികേവലോവസ്തിർവ്വായുവേഗമിവാചലഃ

സർവ്വാംഗഗതമായൊ ഏകാംഗഗതമായൊ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന വാതത്തെ കേവലം വസ്തിക്രിയകൊണ്ടുമാത്രം വായുവേഗത്തെ പർവ്വതം എന്നപോലെ തടയാവുന്നതാണു്.

സ്നേഹസ്വേദസ്തഥാഭ്യംഗോ വസ്തിസ്നേഹവിരേചനം
ശിരോവസ്തിഃശിരഃസ്നേഹോ ധൂമഃസ്നൈഹികമേവച
സുഖോഷ്ണസ്നേഹഗണ്ഡൂഷോ നസ്യംസ്നൈഹികമേവച
രസാഃക്ഷീരാണിമാംസാനി സ്നേഹാഃസ്നേഹാന്വിതഞ്ചയൽ
ഭോജനാനിഫലാമ്ലാനി സ്നിഗ്ദ്ധാനിലവണാനിച. 23
സുഖോഷ്ണഞ്ചപരീഷേകാ സ്തഥാസംവാഹനാനിച
കുങ്കുമാഗരുപത്രാണി കുഷ്ഠൈലാതകരാണിച
കൌശേയൌർണ്ണികരോമാണി കാർപ്പാസാനിഗുരൂണിച
നിവാതാതപയുക്താനി തഥാഗർഭ്ഗൃഹാണിച 25
മൃദ്വീശയ്യാഗ്നിസന്താപോ ബ്രഹ്മചര്യംതഥൈവച
സമാസേനൈവമാദീനി യോജ്യാന്യനിലരോഗിഷു

സ്നേഹസ്വേദം ചെയ്യുക, എണ്ണതേക്കുക, വസ്തിചെയ്യുക, സ്നേഹദ്രവ്യംകൊണ്ടു് വിരേചിപ്പിക്കുക, ശിരോവസ്തി

ചെയ്യുക, അഭ്യംഗം–സേകം–പിചു എന്നീ ശിരഃസ്നേഹം ശീലിക്കുക, സ്നിഗ്ദ്ധമായ ധൂമപാനം ചെയ്യുക, സുഖോഷ്ണമായ സ്നേഹംകൊണ്ടു് കവിൾക്രിയ ചെയ്യുക, സ്നൈഹികനസ്യം ചെയ്യുക, മാംസരസങ്ങൾ, പാലുകൾ, മാംസങ്ങൾ, നെയ്യ്, എണ്ണ മുതലായ സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങൾ, സ്നേഹയുക്തമായ മററു് ആഹാരങ്ങൾ, ഉറുമാമ്പഴം മുതലായ പുളിയുള്ള കായകൾ, ലവണയുക്തമായ സ്നിഗ്ദ്ധാഹാരങ്ങൾ ഇവ ശീലിക്കുക, സുഖോഷ്ണമായ വെള്ളം കൊണ്ടു് കുളിക്കുക, സുഖകരമായി തലോടുക, കുങ്കുമം, അകിൽ, പച്ചില, കൊട്ടം, ഏലത്തരി, തകരം ഇവ ശീലിക്കുക, പട്ടുവസ്ത്രം, രോമംകൊണ്ടുള്ള വസ്ത്രം, കമ്പിളി, പരുത്തികൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ തടിച്ചവസ്ത്രം ഇവ ഉപയോഗിക്കുക, കാററുതട്ടാത്തതും വെയിൽ തട്ടുന്നതുമായ ഉള്ളറയിലിരിക്കുക, മാർദ്ദവമുള്ള ശയ്യയിൽ കിടക്കുക, തീക്കായുക, ബ്രഹ്മചര്യം ശീലിക്കുക ഇത്യാദികൾ വാതരോഗികളിൽ പ്രയോഗിക്കാവുന്ന ചുരുക്കത്തിലുള്ള ചികിത്സയാകുന്നു.

ത്രിവൃദ്ദന്തീസുവർണ്ണക്ഷീരീ സപ്തലാശംഖിനീ ത്രിഫലാവിളംഗാനാമക്ഷസമാഃ ഭാഗാഃ കല്ക്കാർത്ഥം തില്വകമാത്രഃ
കല്ക്കസ്തില്വകമൂലകമ്പില്ലകയോഃ, ത്രിഫലാരസദധിപാത്രേദ്വേദ്വേ, ഘൃതപാത്രമേകം, തദൈകദ്ധ്യം
സംസൃജ്യവിപചേൽ, തില്വകസർപ്പിരേതൽ സ്നേഹവിരേചനമുപദിശന്തി വാതരോഗിഷു. തില്വകവിധിരേവാശോകരമ്യകയോർദ്രഷ്ടവ്യഃ 27

ത്രികോൽപ്പക്കൊന്ന, നാഗദന്തിവേരു്, ചട്ടുകള്ളി (എരുമക്കള്ളി), ചെറുപിച്ചകത്തിൻവേരു്, ശംഖുപുഷ്പത്തിൻ

വേര്, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, വിഴാലരി ഇവ കഴഞ്ചി ൩-൩-പാച്ചോററിത്തോല്, കമ്പിപ്പാലവേര് ഇവ പലം ൧-൧—എല്ലാം കൂടിഅരച്ച കല്ക്കംചേൎത്തു എട്ടിടങ്ങഴി ത്രിഫലകഷായവും എട്ടിടങ്ങഴി തൈരും നാലിടങ്ങഴി നെയ്യും കൂട്ടിച്ചേൎത്തു പാകംചെയ്യണം. ഇതിന്നു് തില്വകഘൃതം എന്നു് പറയുന്നു ഇതു് വാതരോഗികൾക്കുള്ള സ്നേഹവിരേചനഘൃതമാകുന്നു. തില്വകത്തിൻെറ സ്ഥാനത്തു് അശോകത്തോലൊ വലിയ വേപ്പിൻതോലൊ ചേൎത്തു തില്വകഘൃതമുണ്ടാക്കുന്നതുപോലെ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യാം.

> തിലപരിപീഡനോപകരണ കാഷ്ഠാന്യാഹൃത്യാനല്പകാലം തൈലപരിപീതാന്യണുനിഖണ്ഡശഃകല്പയിത്വാവക്ഷുദ്യമഹതികടാഹേ പാനീയേന ആപ്ലാവ്യക്വാഥയേൽ, തതഃസ്നേഹമംബുപൃഷ്ഠാദ്യദ്ദദേതി തൽസരകപാണ്യോരന്യതരേണാദായ വാതഘ്നൌഷധ പ്രതീവാപംച സ്നേഹപാകകല്പേനവിപചേൽ, ഏതദണുതൈലമുപദിശന്തി വാതരോഗിഷു. അണുഭ്യസ്തൈലദ്രവ്യേഭ്യോ നിഷ്പാദ്യത ഇത്യണുതൈലം.

വളരേക്കാലം എള്ളു് ആട്ടുവാനുപയോഗിച്ച ചക്കും കണയും കൊണ്ടുവന്നു അതിൻെറ എണ്ണകുടിച്ച ഭാഗം വളരെ ചെറുതാക്കി നുറുക്കി ഇടിച്ചുപൊടിച്ചു ഒരു വലിയ കിടാരം വെള്ളത്തിലിട്ടു കഷായം വെക്കണം. ആ കഷായം കുറുകിവരുമ്പോൾ അതിൻെറമീതെ പൊന്തിവരുന്ന എണ്ണ ചെറിയ പാത്രമുപയോഗിച്ചു കൈകൊണ്ടു് മുക്കിയെടുക്കുകയൊ മററു് ഉപായത്തിൽക്കൂടിയൊ എടുത്തു ആ

എണ്ണ ഭദ്രദാർവ്വാദിഗണൌഷധങ്ങൾ കല്ക്കംചേർത്തു സ്നേഹപാകവിധിപ്രകാരം കാച്ചിയെടുക്കണം. ഇതിന്നു് അണുതൈലം എന്നു് പറയുന്നു. ഇതു് വാതരോഗികളിൽ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണു്. ഇതു് സൂക്ഷ്മമായ തൈലദ്രവ്യസാധനത്തിൽനിന്നെടുത്ത തൈലമായതുകൊണ്ടു് ഇതിന്നു് അണുതൈലമെന്നു പറയുന്നു.

അഥമഹാപഞ്ചമൂല കാഷ്ഠൈർബ്ബഹുഭിരവദഹ്യാവനിപ്രദേശമസിതമുഷിത മേകരാത്രമുപശാന്തേഽഗ്നാവപോഹ്യ ഭസ്മനിവൃത്താംഭൂമിം വിദാരിഗന്ധാദിസിദ്ധേന തൈലഘടശതേന തുല്യപയസാഭിഷിച്യ ഏകരാത്രമവസ്ഥാപ്യ തതോയാവതീമൂത്തികാസ്നിശ്ധാസ്യാത്താമാദായോഷ്ണോദകേന മഹതികടാഹേഽഭ്യാസിഞ്ചേൽ, തത്രയത്തൈലമുത്തിഷ്ഠേത്തൽ പാണിഭ്യാം പര്യ്യാദായസ്വനുഗുപ്തം നിദദ്ധ്യാൽ. തതസ്തൈലം വാതഹരൌഷധകഷായ മാംസരസക്ഷീരാമ്ല ഭാഗസഹസ്രേണ സഹസ്രപാകം വിപചേൽയാവതാകാലേന ശക്നുയാൽപക്തും, പ്രതിവാപശ്ചാത്ര ഹൈമവതാദക്ഷിണാപഥകാശ്ച ഗന്ധാവാതഘ്നാനിച, തസ്മിൻ സിദ്ധ്യതി ശംഖാന്ധ്മാപയേൽ ദുന്ദുഭീനാഘാതയേൽ ഛത്രംധാരയേൽ ബാലവ്യജനൈശ്ചവീജയേൽ ബ്രാഹ്മണസഹസ്രംഭോജയേൽ, തൽസാധുസിദ്ധമവതാര്യ്യസൌവർണ്ണേ രാജതേ മൃൺമയേവാ പാത്രേസ്വനുഗുപ്തം നിദദ്ധ്യാൽ, തദേതൽ സഹസ്രപാകമപ്രതിവാരവീര്യ്യം രാജാർഹം തൈലം, ഏവം ഭാഗശതവിപക്വം ശതപാകം.

കുമുദ്, കൂവളം, പാതിരി, പയ്യാന, മുഞ്ഞ ഇവകളുടെ വിറക് ധാരാളം കൂട്ടി ഒരുദിവസം മുഴുവൻ കത്തിച്ചു കറുത്തുദഹിച്ച ഭൂമിയിൽനിന്നു് തീയ്യും വെണ്ണീറും നീക്കം ചെയ്തു വിദാരിഗന്ധാദിഗണം കഷായവും കല്ക്കവുമായി കാച്ചിയ എണ്ണ നൂറുകുടവും (1600 ഇടങ്ങഴി) അത്രതന്നെ പാലും ചേർത്തു ആ ഭൂമിയെ നനച്ചു ഒരുദിവസം വെച്ചതിനുശേഷം ഇതുകൊണ്ടു് എത്രയും മണ്ണ് നനഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ അത്രയും മണ്ണെടുത്തു വലിയ പാത്രത്തിൽ ചൂട്ടവെള്ളംഒഴിച്ചു അതിൽ ഇട്ടുവെക്കണം. ആ വെള്ളത്തിൽ പൊന്തിവരുന്ന എണ്ണ കൈകൊണ്ടെടുത്തു ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി സൂക്ഷിക്കുക. അതിനുശേഷം ആ എണ്ണ ഭദ്രദാർവ്വാദിഗണകഷായം, മാംസരസം, പാൽ, വെപ്പുകാടി ഇവ നാലുംകൂടി എണ്ണയുടെ നാലിരട്ടി ചേർത്തു പാകം ചെയ്തെടുക്കണം. അങ്ങിനെ ആയിരം പ്രാവശ്യം പാകം ചെയ്തെടുക്കണം. ഇങ്ങിനെ ആയിരം പ്രാവശ്യം ആവർത്തിക്കുവാൻ എത്ര കാലം പിടിക്കുമൊ അത്ര കാലം ഇടവിടാതെ തുടരുകയും വേണം. കല്ക്കത്തിന്നു് ഹൈമവതങ്ങളായ കസ്തൂരി, കച്ചൂരക്കിഴങ്ങ്, കൊട്ടം, മാഞ്ചി, ചരളം മുതലായ ഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളും ദക്ഷിണാപഥങ്ങളായ ചന്ദനം, ജാതിക്ക, തക്കോലം, കറാമ്പ് മുതലായ ഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളും വാതഹരങ്ങളായ ഉലുവ, പതുകപ്പ മുതലായവയും ചേർക്കണം. (ഓരോ പ്രാവശ്യം കാച്ചുമ്പോഴും എണ്ണയും എണ്ണയുടെ നാലിരട്ടി ദ്രവദ്രവ്യങ്ങളും കല്ക്കമരുന്നുകളും ചേർക്കണം. ഒരുപ്രാവശ്യം കാച്ചിയെടുത്ത എണ്ണ തന്നെയാണു് വീണ്ടും വീണ്ടും ചേർക്കേണ്ടതു്.) ഇതു് അവസാനമായി പാകംചെയ്തെടുക്കുമ്പോൾ ശംഖുവിളിക്കുകയും പെരുമ്പറയടിക്കുകയും വെങ്കൊററക്കുട പിടിക്കു

കയും ആലവട്ടവും ചാമരവും വീശുകയും ആയിരം ബ്രാഹ്മണരെ ഊട്ടുകയും വേണം. ഇതു് പാകംതെററാതെ വാങ്ങി അരിച്ചു സ്വർണ്ണപ്പാത്രത്തിലൊ വെള്ളിപ്പാത്രത്തിലൊ മൺപാത്രത്തിലൊ ആക്കി സുരക്ഷിതമായ സ്ഥാനത്തു് സൂക്ഷിക്കണം. അപാരവീര്യമുള്ളതായ ഈ സഹസ്രപാക തൈലം രാജാവിന്നു് യോഗ്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ഇപ്രകാരം നൂറുപ്രാവശ്യം പാകംചെയ്തെടുക്കുന്ന തൈലം ശതപാകതൈലമാകുന്നു.

ഗന്ധർവ്വഹസ്തമുഷ്കക നക്തമാലാടരൂഷക പൂതീകാ
രഗ്വധ ചിത്രകാദിനാം പത്രാണ്യാർദ്രാണിലവണേന
സഹോദ്ദൂഖലേfവക്ഷുദ്യ സ്നേഹഘടേ പ്രക്ഷിപ്യാ
വലിപ്യ ഗോശകൃദ്ഭിർദ്ദാഹയേൽ, ഏതൽ പത്ര
ലവണമുപദിശന്തി വാതരോഗേഷു. 30

ആവണക്കു്, വെൺപാതിരി, ഉങ്ങു്, ആടലോടകം, ആവിൽ, കൊന്ന, കൊടുവേരി മുതലായവകളുടെ പച്ച ഇലയും അത്രതന്നെ ഇന്തുപ്പും ചേർത്തു ഉരലിലിട്ടു ഇടിച്ചു നെയ്യ്പുരട്ടിയ പാത്രത്തിലാക്കി ശീലമൺചെയ്തു ചാണകവരടികൂട്ടി കത്തിച്ചു ഭസ്മമാക്കി എടുക്കണം. ഇതു് പത്രലവണമാകുന്നു. വാതരോഗത്തിന്നു് വിശേഷവുമാകുന്നു

ഏവം സ്നുഹികാണ്ഡ വാർത്താക ശിഗ്രുലവണാനി
സംക്ഷുദ്യഘടം പൂരയിത്വാ സർപ്പിസ്തൈല വസാ
മജ്ജഭിഃ പ്രക്ഷിപ്യാവലിപ്യ ഗോശകൃദ്ഭിർദ്ദാഹ
യേൽ, ഏതൽ സ്നേഹലവണമുപദിശന്തി വാതരോ
ഗേഷു (ഇതി കാണ്ഡലവണം). 31

മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം കള്ളിത്തണ്ട്, തക്കാരിവഴുതിനി, മുരിങ്ങാക്കുരു ഇവയും സമം ഇന്തുപ്പും ചേർത്തിടിച്ചു ഒരു പാത്രത്തിലിട്ടു നെയ്യ്, വെണ്ണ, വസ, മജ്ജ ഇവകളെക്കൊണ്ട് നനച്ച് ശീലമൺചെയ്തു ചാണകവരടി കൂട്ടിക്കത്തിച്ചു ദഹിപ്പിക്കണം. ഇതു് സ്നേഹലവണമാകുന്നു. വാതരോഗത്തിന്നു് അത്യന്തം വിശേഷമാണു്. ഇതിന്നു് കാണ്ഡലവണം എന്നും പറയും.

ഗണ്ഡീരപലാശകുടജവില്വാർക്കസ്നുഹ്യപാമാർഗ്ഗപാടലാപാരിഭദ്രക നാദേയി കൃഷ്ണഗന്ധാ നീപനിംബ നിദ്ഗ്രഹന്യാടരൂഷക നക്തമാലകപൂതീകബൃഹതീകണ്ടകാരികാ ഭല്ലാതകേംഗുദീവൈജയന്തീ കദളീ ബാഷ്പദണ്ഡയേക്ഷുരകേന്ദ്രവാരുണീ ശ്വേതമോക്ഷകാശോകാ ഇത്യേവംഗണ്ഡ്ഗ്ഗം സമൂലപത്രശാഖമാദ്രമാഹൃത്യ ലവണേനസഹസംസൃജ്യ പൂർവ്വവദ്ദഗ്ദ്ധ്വാ ക്ഷാരകല്പേന പരിസ്രാവ്യവിപചേൽ. പ്രതിവാപശ്ചാത്ര ഹിംഗ്വാദിഭിഃ പിപ്പല്യാദിഭിർവ്വാ. ഇത്യേതൽ കല്യാണകലവണം വാതരോഗഗുല്മപ്ലീഹാഗ്നിസംഗാജീർണ്ണാശോ/രോചകാർത്താനാം കാസാദിഭിഃ കൃമിഭിരുപദ്രുതാനാം ചോപദിശന്തി പാനഭോജനേഷ്വപീതി. 32

വാതക്കൊടി, ചമത, കുടകപ്പാല, കൂവളം, എരിക്ക്, കള്ളി, കടലാടി, പാതിരി, മുരിക്ക്, ആററ്വഞ്ഞി, മുരിങ്ങ, കടമ്പ്, വേപ്പ്, ഓരില, ആടലോടകം, ഉങ്ങ്, ആവിൽ, ചെറുവഴുതിനി, കണ്ടകാരിച്ചുണ്ട, ചേറ്മരം, ഓട, മുഞ്ഞ, കദളി, വെളുത്ത തെഴുതാമ, ചുകന്ന തെഴുതാമ, വയൽച്ചുള്ളി, കാട്ടുവെള്ളരി, വയമ്പ്, മുഷ്കകം,

അശോകം ഇവകളുടെ വേര്, ഇല, തണ്ട് മുതലായവ പച്ചയായി എടുത്തു ഇന്തുപ്പും ചേർത്തിടിച്ചു മുമ്പു് പറഞ്ഞതുപോലെ ഭസ്മമാക്കിയെടുത്തു (സൂത്രസ്ഥാനം പതിനൊന്നാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ) ക്ഷാരപാകവിധി പ്രകാരം പാകംചെയ്യണം. അതിൽ ഹിംഗ്വാദിഗണമൊ പിപ്പല്യാദിഗണമൊ അരച്ചു കല്ക്കംചേൎക്കുകയും വേണം. ഇതു് കല്യാണകലവണമാകുന്നു. വാതരോഗം, ഗുന്മൻ, പ്ലീഹ, അഗ്നിമാന്ദ്യം, അജീൎണ്ണം, അൎശസ്സ്, അരോചകം, ചുമ, ഏക്കം, കൃമി എന്നീ ഉപദ്രവങ്ങളുള്ളവൎക്കു് പാനഭോജനാദികളിൽ ചേൎത്തു കൊടുക്കുവാൻ വിശേഷവുമാകുന്നു.

വിഷ്യന്ദനാദ്ദുഷ്ണഭാവാദ്ദോഷാണഞ്ച വിപാചനാൽ
സംസ്കാരപാചനാച്ചേദം വാതരോഗേഷുശസ്യതേ.

ദോഷധാതുമലങ്ങളെ സ്രവിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടും ഉഷ്ണവീൎയ്യമുള്ളതുകൊണ്ടും ദൂഷിതമായ ദോഷങ്ങളെ പാകം വരുത്തുന്നതുകൊണ്ടും സംസ്കാരപൂൎവ്വം (ഒരു പ്രത്യേക വിധിപ്രകാരം) പാകംചെയ്തെടുക്കുന്നതുകൊണ്ടും ഈ ലവണം വാതരോഗത്തിന്നു് ഉത്തമമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
വാതവ്യാധിചികിത്സിതംനാമ ചതുൎത്ഥോƒദ്ധ്യായഃ

അഞ്ചാം അദ്ധ്യായം
മഹാവാതവ്യാധി ചികിത്സിതം

അഥാതോ മഹാവാതവ്യാധി ചികിത്സിതം
വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

അനന്തരം മഹാവാതവ്യാധി ചികിത്സയെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

ദ്വിവിധം വാതശോണിതമുത്താനമവഗാഢം ചേത്യേകേ ഭാഷന്തേ, തത്തു നസമ്യക്, കുഷ്ഠവദുത്താനം ഭൂത്വാ കാലാന്തരേണ അവഗാഢീഭവതി, തസ്മാന്ന ദ്വിവിധം. 3

രക്തവാതം ഉത്താനം (ത്വങ്മാംസാശ്രിതം) എന്നും അവഗാഢം (ഗംഭീരം) എന്നും രണ്ടുവിധത്തിലാണെന്നു് ചില ആചാര്യന്മാർ പറയുന്നു. എന്നാൽ ആ അഭിപ്രായം ശരിയല്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ വാതശോണിതം ആദ്യം കുഷ്ഠത്തെപ്പോലെ ഉത്താനമായിട്ടു് കാലാന്തരത്തിൽ ഗംഭീരമായിത്തീരുന്നതാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു് രക്തവാതം രണ്ടുവിധത്തിലില്ല. (ചരകത്തിൽ രക്തവാതം രണ്ടുവിധത്തിലാണെന്നു് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് ഇപ്രകാ

രമാണ്: "ദ്വിവിധം വാതരക്തമിതി ഗംഭീരമുത്താനഞ്ച" പ—നി—അ—16).

തത്രബലവദ്വിഗ്രഹാദിഭിഃ പ്രകുപിതസ്യവായോർ ഗുരൂഷ്ണാദ്ധ്യശനശീലസ്യപ്രദുഷ്ടം ശോണിതം മാൎഗ്ഗമാവൃത്യ വാതേനസഹൈകീഭൂതം യുഗപദ്വാതരക്തനിമിത്താം വേദനാം ജനയതീതി വാതരക്തം. തത്തുപൂർവ്വം ഹസ്തപാദയോരവസ്ഥാനം കൃത്വാപശ്ചാദ്ദേഹം വ്യാപ്നോതി. തസ്യപൂൎവ്വരൂപാണി തോദദാഹ കണ്ഡൂശോഭത്വക്പാരുഷ്യ സിരാസ്നായു ധമനീസ്പന്ദനസക്ഥി ദൌർബ്ബല്യാനി ശ്യാവാരുണമണ്ഡലോല്പത്തിശ്ചാകസ്മാൽ പാണിപാദതലാംഗുലീ ഗുൽഫമണിബന്ധപ്രഭൃതിഷു, തത്രാപ്രതികാരിണോഽപഥ്യചാരിണശ്ചരോഗോ വ്യക്തതരഃ, തസ്യലക്ഷണമുക്തം തത്രാപ്രതികാരിണോ വൈകല്യം ഭവതി. 4

തന്നേക്കാൾ ബലവാന്മാരോട് ദ്വന്ദയുദ്ധം മുതലായവ ചെയ്യുക നിമിത്തവും ഗുരുത്വമുള്ളതും ഉഷ്ണമുള്ളതുമായ ആഹാരവും അദ്ധ്യശനവും (ഭുക്തസ്യോപരിഭോജനം) ശീലിക്കുക നിമിത്തം കോപിച്ച വായുവും ദൂഷിതമായ രക്തവും രണ്ടിൻേറയും മാൎഗ്ഗതടസ്സമുണ്ടാക്കി ആ രക്തവും വായുവും ഒന്നായിച്ചേൎന്ന് ഒരേസമയത്ത് വാതജന്യമായും രക്തജന്യമായും ഉണ്ടാകുന്ന വേദനയെ ഉണ്ടാക്കിത്തീക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് അതിന്നു് വാതരക്തമെന്നു് പറയുന്നു. ആ വാതരക്തമാകട്ടെ ആദ്യം കൈകാലുകളിൽ സ്ഥാനമുറപ്പിച്ചിട്ട് പിന്നീട് ദേഹം മുഴുവനുമായി വ്യാപിക്കുന്നു. അതിൻെറ പൂൎവ്വരൂപങ്ങൾ കുത്തിനോ

വ്, ചുട്ടുനീററൽ, പൊറിച്ചൽ, വീക്കം, സ്തംഭനം, തോലിന്നു് പരുപരുപ്പ്, സിരാ സ്നായു ധമനികൾക്കു് ഇളക്കം, കൈകാലുകൾക്കു് ബലക്ഷയം, കൈപ്പുടം, കാലടി, വിരൽ, നെരിയാണി, മണിബന്ധം മുതലായ ഹസ്തപാദാവയവങ്ങളിൽ അകാരണമായി കരുവാളിച്ചതും ചുകന്നതുമായ തിണപ്പുകളുണ്ടാവുക എന്നിവയാകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള പൂർവ്വരൂപത്തിൽ തന്നെ ചികിത്സിക്കാതിരിക്കുകയും മിഥ്യാഹാരവിഹാരാദികൾ ശീലിക്കുകയും ചെയ്താൽ രോഗം വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണു്. അതിൻെറ ലക്ഷണം നിദാനസ്ഥാനം ഒന്നാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അതിന്നു് ചികിത്സിക്കാതിരുന്നാൽ അംഗവൈകല്യം സംഭവിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും.

ഭവതിശ്ചാത്ര—

പ്രാശയഃസുകുമാരാണാം മിഥ്യാഹാരവിഹാരിണാം
സ്ഥൂലാനാം സുഖിനാംചാപി വാതരക്തംപ്രകുപ്യതി

വാതരക്തം മിക്കവാറും സുകുമാരന്മാക്കും മിഥ്യാഹാരവിഹാരാദികൾ ശീലിക്കുന്നവക്കും ശരീരം കൂടുതൽ തടിച്ചിട്ടുള്ളവക്കും സുഖികൾക്കും കോപിക്കുന്നു.

തത്രപ്രാണമാംസക്ഷയ പിപാസാജ്വരമൂർച്ഛാ ശ്വാസകാസസ്തംഭാരോചകാവിപാക വിസരണസങ്കോചനൈരനുപദ്രുതം ബലവന്തമാത്മവന്ത മുപകരണവന്തഞ്ചോപക്രമേൽ. 6

പ്രാണക്ഷയം, മാംസക്ഷയം, തണ്ണീർദാഹം, പനി, മോഹാലസ്യം, ഏക്കം, ചുമ, ഗാത്രസ്തംഭം, അരുചി, ദഹനക്ഷയം, വികസനം, സങ്കോചം എന്നീ ഉപദ്രവങ്ങൾ

KOTTAYAM PUBLIC L... KOTTAYAM

ഇല്ലാത്തവനും ശരീരബലമുള്ളവനും ആത്മബലമുള്ളവനും ചികിത്സിക്കുവാനുള്ള എല്ലാവിധ ഉപകരണങ്ങളുള്ളവനും രക്തവാതമുണ്ടായാൽ ചികിത്സിക്കണം.

തത്ര ആദാവേവ ബഹുവാത രൂക്ഷമ്ലാനാംഗാദൃതേ മാർഗ്ഗാവരണാദ്ദുഷ്ടശോണിത മസകൃദല്പാല്പമവസിഞ്ചേദ്വാതകോപഭയാൽ. തതോ വമനാദിഭിരുപക്രമൈരുപപാദ്യ പ്രതിസംസൃഷ്ടഭക്തം വാതപ്രബലേ പുരാണഘൃതം പായയേൽ. അജാക്ഷീരംവാ തൈലം മധുകാക്ഷയുക്തം, സൃഗാലവിന്നാസിദ്ധം വാ, ശർക്കരാമധുമധുരം, ശുണ്ഠീശൃംഗാടക കശേരുകസിദ്ധംവാ, ശ്യാമാരാസ്നാസുഷവീ സൃഗാലവിന്നാ പീലു ശതാവരീശ്വദംഷ്ട്രാസരള ഭദ്രദാരുവചാസുരഭികല്ക്കപ്രതീവാപം തൈലംപാചയിത്വാ പാനാദിഷുപയുഞ്ജീത, ശതാവരീ മയൂരകകിണിഹ്യജമോദാ മധുകക്ഷീരവിദാരീ ബലാതിബലാ തൃണപഞ്ചമൂലീകഷായസിദ്ധംവാ കാകോല്യാദിപ്രതീവാപം, ബലാതൈലം ശതപാകംവേതി. വാതഹരമൂലസിദ്ധേനചപയസാ പരിഷേചനമല്ലൈർവ്വാകുർവ്വീത, യവമധുകൈരണ്ഡതിലവർഷാഭൂഭിർവ്വാപ്രദേഹഃ കാര്യഃ, തത്രചൂർണ്ണിതേഷു യവഗോധൂമതിലമുൽഗമാഷേഷു പ്രത്യേകശഃകാകോളീ ക്ഷീരകാകോളീ ജീവകർഷഭകബലാതിബലാ വിസമൃണാളസൃഗാലവിന്നാമേഷ ശൃംഗീപ്രിയാളശർക്കരാ കശേരുകസുരഭിവചാകല്ക്കമിശ്രേഷു പനാഹാർത്ഥം സർപ്പിസ്തൈലവസാമജ്ജദുഗ്ദ്ധസിദ്ധാഃ പഞ്ചപായസാ വ്യാഖ്യാതാഃ, സ്നൈഹികഫലസാരോല്ക്കാരികാവാ, ചൂർണ്ണി

തേഷു യവഗോധൂമതിലമുദ്ഗമാഷേഷു മത്സ്യപിശിതവേശവാരോവാ. വിലപപേശികാ തകരദേവദാരു സരലാരാസ്നാ ഹരേണകുഷ്ഠശതപുഷ്പൈലാസുരാദധിമസ്തുയുക്ത ഉപനാഹഃ, മാതുലുംഗാമ്ല സൈന്ധവ ഘൃതമിശ്രം മധുശിഗ്രുമൂലമാലേപസ്തിലകല്കോവേതി വാതപ്രബലേ. 7

രക്തവാതദൂഷിതമായ സ്ഥലത്തു് ആദ്യംതന്നെ, വാതകോപത്തിന്നു് ആധിക്യമുണ്ടാവുകനിമിത്തം രൂക്ഷതയും തളർച്ചയും ബാധിക്കാതിരുന്നിട്ടുള്ള അവയവത്തിൽനിന്നു മാർഗ്ഗാവരോധംകൊണ്ടു് ദൂഷിതമായ രക്തത്തെ പല പ്രാവശ്യമായി കുറച്ചു കുറച്ചു അട്ടയിട്ടോ മറ്റോ എടുത്തുകളയണം. രക്തം ഒന്നായി എടുത്തുകളഞ്ഞാൽ വാതകോപമുണ്ടാകുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടാണു് അല്പാല്പമായി എടുത്തുകളയണം എന്നു് പറഞ്ഞതു്. രക്തമോക്ഷണത്തിന്നുശേഷം വമനവിരേചനാദി പഞ്ചകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തു അതിലെ ആഹാരാദിക്രമങ്ങൾ ശീലിച്ചിട്ടു് വാതാധിക്യമുള്ള രോഗിയാണെങ്കിൽ പഴയനെയ്യു് സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ആട്ടിൻപാൽ അതിൻെറ പകുതി എണ്ണയും മൂന്നു കഴഞ്ചി ഇരട്ടിമധുരവും ചേർത്തതൊ അർദ്ധതൈലയുക്തമായ ആട്ടിൻപാലിൽ ഓരിലവേരരച്ചു കാച്ചി നല്ല മധുരത്തിൽ പഞ്ചസാരയും തേനും ചേർത്തതൊ, ചുക്കു്, വൻകൊട്ടവേരു്, കയിമുത്തങ്ങ ഇവയിട്ടു കാച്ചിയതൊ, പകുന്ന, അരത്ത, പുല്ലാഞ്ഞിവേരു്, ഓരിലവേരു്, കാപ്പിക്കുരു, ശതാവരിക്കിഴങ്ങു്, ഞെരിഞ്ഞിൽ, ദശമൂലം ഇവയിട്ടു കാച്ചിയതൊ ആയ അർദ്ധതൈലയുക്തമായ ആട്ടിൻപാൽ സേവിക്കണം. ദശമൂലകഷായം എടിരട്ടി ചേർത്തു കാച്ചിയെടുത്ത പാലിൽ അത്രതന്നെ എണ്ണയും

ഇരട്ടിമധുരം, ആട്ടുകൊട്ടപ്പാല, ഞെരിഞ്ഞിൽ, ചരളം, ദേവതാരം, വയമ്പ്, അരത്ത ഇവ കല്ക്കവും ചേർത്തു പാകംചെയ്യപ്പെടുക്കുന്ന തൈലം പാനനസ്യാഞ്ജനാദികൾക്ക് ഉപയോഗിക്കണം. ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, ചെറുകടലാടി, വലിയ കടലാടി, അയമോദകം, ഇരട്ടിമധുരം, പാൽമുതുക്കിൻകിഴങ്ങ്, കുറുന്തോട്ടിവേര്, ആനക്കുറുന്തോട്ടിവേര്, ദർഭവേര്, ആററുദർഭവേര്, അമവേര്, കുശവേര്, വരിനെല്ലിൻവേര് ഇവ കഷായംവെച്ചു കാകോളൃാദിഗണം കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചുന്ന തൈലവും ആറു പ്രാവശ്യം ആവർത്തിച്ചെടുക്കുന്ന ബലാതൈലവും പാനനസ്യാഞ്ജനാദികൾക്ക് നല്ലതാണ്. വാതഹരമൂലം (ദശമൂലം) ഇട്ടു കാച്ചിയ പാൽകൊണ്ടൊ അല്ലെങ്കിൽ സുരാമദ്യം, വെപ്പുകാടി മുതലായ അമ്ലരസദ്രവ്യങ്ങൾ കൊണ്ടൊ ധാരചെയ്യണം. യവം, ഇരട്ടിമധുരം, ആവണക്കിൻകുരു, എള്ള്, തെഴുതാമവേര് ഇവ അരച്ചു പുരട്ടണം. യവം, ഗോതമ്പ്, എള്ള്, പയറു്, ഉഴുന്ന് ഇവ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം പൊടിച്ചു അതിൽ ഓരോന്നിലും കാകോളി, ക്ഷീരകാകോളി, ജീവകം, ഇടവകം, കുറുന്തോട്ടിവേര്, ആനക്കുറുന്തോട്ടിവേര്, താമരയല്ലി, താമരവള, ഓരിലവേര്, ആട്ട്കൊട്ടമ്പാലവേര് മുരൾമരക്കായ, പഞ്ചസാര, കയിമുത്തങ്ങ, അരത്ത, വയമ്പ് ഇവ അരച്ചുചേർത്തു നെയ്യ്, എണ്ണ, വസ, മജ്ജ, പാൽ ഇവയും ചേർത്തു പാകംചെയ്യപ്പെടുക്കുന്ന അഞ്ച് പായസം വിവരിച്ചിരിക്കുന്നതു് ഉപനാഹത്തിന്നു് വേണ്ടിയാകുന്നു. എള്ള്, ആവണക്കിൻകുരു മുതലായ എണ്ണവിത്തു കൊണ്ടു് പൊട്ടിസ്സുണ്ടാക്കി വെച്ചുകെട്ടുകയൊ യവം, ഗോതമ്പ്, എള്ള്, ചെറുപയറു്, ഉഴുന്ന് ഇവ പൊടിച്ച

പൊടിയിൽ മത്സ്യമാംസം അരച്ചുചേർത്തുണ്ടാക്കിയ വേശവാരം വെച്ചുകെട്ടുകയൊ ഇളംകൂവളക്കായ, തകരം, ദേവതാരം, ചരളം, അരത്ത, അരേണുകം, കൊട്ടം, ചതുകുപ്പ, ഏലത്തരി ഇവ സുരാമദ്യം, തൈർവെള്ളം ഇവ ചേർത്തരച്ചു ഉപനാഹസ്വേദം ചെയ്യുകയൊ വേണം. മാതളിനാരങ്ങയല്ലി, ഇന്തുപ്പ്, നെയ്യ് ഇവ ഒന്നായിച്ചേർത്തു പുനർമ്മുരിങ്ങവേരും എള്ളുംകൂടി അരച്ചുചേർത്തു പുരട്ടുകയൊ ചെയ്യാം. ഈ പറഞ്ഞവയെല്ലാം വാതപ്രധാനമായ രക്തവാതത്തിൽ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

പിത്തപ്രബലേ ദ്രാക്ഷാഽരേവതകൾ ഫലപയസ്യാമധുകചന്ദന കാശ്മര്യകഷായം ശക്കരാമധുമധുരം പായയേൽ, ശതാവരീമധുക പടോലത്രിഫലാ കടുരോഹിണീകഷായം ഗുളൂചീകഷായംവാ, പിത്തജ്വരഹരംവാ ചന്ദനാദികഷായം ശക്കരാമധുമധുരം, മധുരതിക്തകഷായസിദ്ധംവാ സർപ്പിഃ, വിസമൃണാളഭദ്രശ്രീയ പത്മകകഷായേണാർദ്ധ ക്ഷീരേണപരിഷേകഃ, ക്ഷീരേക്ഷുരസമധുശക്കരാതണ്ഡുലോദകൈർവ്വാ ദ്രാക്ഷേക്ഷുകഷായമിശ്രൈർവ്വാ മസ്തുമദ്യധാന്യാമ്ലൈഃ, ജീവനീയസിദ്ധേനവാ സർപ്പിഷാഭ്യംഗഃ, ശതധൌതഘൃതേനവാ, കാകോള്യാദികല്ക്കകഷായവിപകേനവാ സർപ്പിഷാ, ശാലിഷഷ്ടികനളവഞ്ജുളതാലീസ ശൃംഗാടകഗലോദ്ധ്യ ഗൌരീഗൈരികശൈവല പത്മകപത്മപത്രപ്രഭൃതിഭിർധാന്യാമ്ലപിഷ്ടൈഃ പ്രദേഹോഘൃതമിശ്രഃ, വാതപ്രബലേഽപ്യേഷ സുഖോഷ്ണഃപ്രദേഹകാര്യഃ 8

പിത്തപ്രധാനമായ വാതരക്തത്തിൽ മുന്തിരിങ്ങ, കൊന്നത്തോല്, ചെറുകുമുദിൻവേര്, അടപതിയൻകിഴങ്ങ്,

ഇരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം, കുമുദിൻവേര് ഇവ കഷായംവെ ച്ചെടുത്തു അതിൽ പഞ്ചസാരയും തേനും നല്ലവണ്ണം ചേ ർത്തു കുടിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, ഇരട്ടി മധുരം, കാട്ടുപടോലവള്ളി, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, കടുരോഹിണി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായമൊ ചിററമൃത് കഷായമൊ പിത്തജ്വരഹരമായ ചന്ദനാദികഷായമൊ നല്ലവണ്ണം പഞ്ചസാരയും തേനും ചേർത്തു കുടിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ മധുരം=കാകോള്യാദിഗണം. തിക്തം= പടോലാദിഗണം. കഷായം=ത്രിഫലാദിഗണം ഇവ കഷായവും കല്ക്കവുമായി കാച്ചിയ നെയ്യ് സേവിക്കണം. താമരനൂല്, താമരവള, ചന്ദനം, പതുമുകം ഇവ കഷാ യംവെച്ചെടുത്തു അതിൽ കഷായത്തിൻെറ പകുതി പാ ലും ചേർത്തു ധാരചെയ്യണം. പാൽ, കരിമ്പിൻനീര്, തേൻ, പഞ്ചസാര, അരിക്കാടി ഇവകൊണ്ടോ മുന്തിരി ങ്ങയും കരിമ്പും കഷായംവെച്ചു അതിൽ തൈർവെള്ളം, സുരാമദ്യം, വെപ്പുകാടി ഇവ ചേർത്ത് അതുകൊണ്ടോ ധാരചെയ്യാവുന്നതാണ്. ജീവനീയഗണം കഷായവും കല്ക്കവുമായി കാച്ചിയ നെയ്യൊ ശതധൌതഘൃതമൊ (നാല്പാമരവെണ്ണ) കാകോള്യാദിഗണം ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യൊ തേക്കുവാനുപയോഗിക്കണം. ചെന്നെല്ലരി, നവരയരി, താമരയല്ലി, ഓരിലത്താമര, താലീസപത്രം, വൻകൊട്ടക്കുരു, താമരക്കുരു, മഞ്ഞൾ, കാവിമണ്ണ്, കരി ഞ്ചണ്ടി, പതുമുകം, താമരഇല ഇവയും ഇതുപോലുള്ള മററു ശീതളദ്രവ്യങ്ങളും വെപ്പുകാടിയിൽ അരച്ചു നെയ്യും കൂട്ടി യോജിപ്പിച്ചു പുരട്ടണം. വാതപ്രധാനമായ വാത രക്തത്തിലും ഈ ലേപനൌഷധം ചൂടാക്കി പുരട്ടാ വുന്നതാണ്.

രക്തപ്രബലേ പ്യേവം, ബഹുശശ്ചശോണിതമവ
സേചയേൽ ശീതതമാശ്ച പ്രദേഹാഃകാര്യ്യാ ഇതി. 9

രക്തപ്രധാനമായ വാതരക്തത്തിൽ പിത്തപ്രധാനമായ ചികിത്സതന്നെ ചെയ്യുകയും കൂടുതൽ പ്രാവശ്യം രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയും കൂടുതൽ തണുപ്പുള്ള മരുന്നു് പുരട്ടുകയും വേണം.

ശ്ലേഷ്മപ്രബലേതുാമലക ഹരിദ്രാകഷായം മധുമധുരം പായയേൽ, ത്രിഫലാകഷായംവാ, മധുകശൃംഗവേരി ഹരീതകീ തിക്തരോഹിണീകല്ക്കംവാ. സക്ഷൌദ്രം, മൂത്രതോയയോരന്യതരേണ ഗുഡഹരീതകീംവാ ഭക്ഷയേൽ, തൈലമൂത്രക്ഷാരോദക സുരാശുക്തക ഭദ്വെല്ലൌഷധ നിഃകാഥൈശ്ച പരിഷേകഃ, ആരഗ്വധാദികഷായൈർവ്വാരൈഷ്ണ്ണഃ, മസ്തുമൂത്രസുരാശുക്ത മധുകശാരിബാ പത്മകസിദ്ധംവാ ഘൃതമഭ്യംഗഃ, തിലസർഷപാതസീയവചൂർണ്ണാനി ശ്ലേഷ്മാതക കപിത്ഥമധുശിഗ്രുമിശ്രാണി ക്ഷാരമൂത്രപിഷ്ടാനി പ്രദേഹഃ, ശേതസർഷപകല്ക്കഃ, തിലാശ്വഗന്ധാകല്ക്കഃ, പ്രിയാളശേലുകപിത്ഥകല്ക്കഃ, മധുശിഗ്രുപുനർന്നവാകല്ക്കഃ, വ്യോഷതിക്താപൃഥക് പർണ്ണീബൃഹതീകല്ക്കഃ, ഇത്യേതേഷാം പഞ്ചപ്രദേഹാഃ സുഖോഷ്ണാഃ ക്ഷാരോദകപിഷ്ടാഃ, ശാലിപർണ്ണീ പൃശ്നിപർണ്ണീ ബൃഹത്യൌവാക്ഷീരപിഷ്ടാസ്തർപ്പണമിശ്രാഃ 10

കഫപ്രധാനമായ വാതരക്തത്തിലാകട്ടെ നെല്ലിക്കയും മഞ്ഞളും കഷായംവെച്ചതിൽ ധാരാളം തേൻ ചേർത്തു കുടിക്കണം അല്ലെങ്കിൽ അതുപോലെതന്നെ ത്രിഫലാ കഷായം കുടിക്കുകയൊ വേണം. ഇരട്ടിമധുരം, ചുക്കു്,

കടുക്ക, കടുരോഹിണി ഇവ അരച്ച് തേൻചേർത്ത് ഭക്ഷിക്കുകയൊ ഗോമൂത്രത്തിലൊ ശുദ്ധജലത്തിലൊ അതുപോലുള്ള മററു വല്ലതിലുമൊ ഗുഡഹരീതകി ഭക്ഷിക്കുകയൊ വേണം. എണ്ണ, ഗോമൂത്രം, ക്ഷാരജലം, സുരാമദ്യം. ശുക്തം, കഭഘ്നൌഷധങ്ങളിട്ടുവെച്ച കഷായം ഇവ കൊണ്ടൊ അല്പം ചൂടുള്ളതായ ആരഗ്വധാദിഗണ കഷായം കൊണ്ടൊ ധാരചെയ്യണം. തൈർവെള്ളം, ഗോമൂത്രം, സുരാമദ്യം, ശുക്തം, ഇരട്ടിമധുരം, നന്നാറി, പതുമുഖം ഇവചെർത്ത് കാച്ചിയ നെയ്യ് തേക്കണം. എള്ള്, കടുക് അഗശിക്കുരു, യവം ഇവ പൊടിച്ച പൊടിയും നറുവരി, വിളാമ്പഴം, പുനർമ്മുരിങ്ങ ഇവയും ചേർത്ത് ക്ഷാരജലത്തിലും അരച്ച് പുരട്ടുക. 1. വെള്ളക്കടുകരച്ചുപുരട്ടുക 2. എള്ളും അമുക്കുരവും ചേർത്തരച്ചുപുരട്ടുക 3. മുരൽമരക്കായയും നറുവരിയും വിളാമ്പഴവും അരച്ചുപുരട്ടുക. 4. പുനർമ്മുരിങ്ങയും തെഴുതാമയും അരച്ചുപുരട്ടുക. 5. ചുക്ക്–മുളക്–തിപ്പല്ലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേര്, മൂവിലവേര്, ചെറുവദിനിവേര് ഇവ അരച്ചുപുരട്ടുക. ഈ അഞ്ചു ലേപനൌഷധങ്ങൾ ക്ഷാരജലത്തിലരച്ച് അല്പം ചൂടാക്കി പുരട്ടേണ്ടതാണ്. ഓരിലവേര്, മൂവിലവേര്, ചെറുവദിനിവേര്, വെൺവദിനിവേര് ഇവ പശുവിൻ പാലിലരച്ച് യവമലർപ്പൊടിയും ചേർത്ത് പുരട്ടുകയും ചെയ്യാം.

സംസർഗ്ഗേ സന്നിപാതേ ച ക്രിയാപഥമുക്തം
മിശ്രംകയ്യാൽ. 11

സംസർഗ്ഗജന്യമായതും (ഈരണ്ടു് ദോഷങ്ങൾ കൂടിച്ചേന്നതു്) സന്നിപാതജന്യമായതും (മൂന്നു് ദോഷങ്ങളും കൂടി

ച്ചേൎന്നതു്) ആയ വാതരക്തത്തിൽ മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സാവിധികൾ കൂട്ടിച്ചേൎത്തു പ്രയോഗിക്കണം.

സർവ്വേഷുച ഗുഡഹരിതകീമാസേവേത, പിപ്പലീർവ്വാക്ഷീരപിഷ്ടാ വാരിപിഷ്ടാവാ പഞ്ചാഭിവൃദ്ധ്യാ ദശാഭിവൃദ്ധ്യാവാ പിബേൽ ക്ഷീരൌദനാഹാരോ ദശരാത്രം ഭൂയശ്ചാപകർഷയേൽ, ഏവം യാവൽ പഞ്ചദശവേതി, തദേതൽ പിപ്പലീവർദ്ധമാനകം വാതശോണിത വിഷമജ്വരാരോചക പാണ്ഡുരോഗപ്ലീഹോദരാർശഃകാസശ്വാസശോഫശോഷാഗ്നിസാദ ഹൃദ്രോഗോദരാണ്യപഹന്തി, ജീവനീയപ്രതീവാപം സർപ്പിഃപയസാ പാചയിത്വാഭ്യജ്യാൽ, സഹാസഹദേവാ ചന്ദനമൂർവ്വാമുസ്താപ്രിയാള ശതാവരീ കശേരുപത്മകമധുകശതപുഷ്പാ വിദാരീകുഷ്ഠാനി ക്ഷീരപിഷ്ടഃപ്രദേഹോ ഘൃതമണ്ഡയുക്തഃ സൈരേയകാടരൂഷക ബലാതിബലാജീവന്തീ സുഷവീകല്ക്കോവാ ഛാഗക്ഷീരപിഷ്ടഃ, ഗോക്ഷീരപിഷ്ടഃ, കാശ്മൎയ്യമധുകതർപ്പണകല്ക്കോവാ മധൂച്ഛിഷ്ടമഞ്ജിഷ്ടാസ സർജ്ജരസശാരിബാക്ഷിരസിദ്ധം പിണ്ഡതൈലമഭ്യംഗഃ, സർവ്വേഷുച പുരാണഘൃതമാമലകരസവിപകചംവാ പാനാൎത്ഥേ, ജീവനീയസിദ്ധം പരിഷേകാർത്ഥേ, കാകോള്യാദികചാഥകല്ക്കസിദ്ധംവാ സുഷവികചാഥകല്ക്കസിദ്ധംവാ കാരവേല്ലകകചാഥമാത്രസിദ്ധംവാ, ബലാതൈലംവാ പരിഷേകാവഗാഹ വസ്തിഭോജനേഷു, ശാലിഷഷ്ടിക യവഗോധൂമാന്നമനവം ഭുഞ്ജീതപയസാ ജാംഗലരസേനവാ മുദ്ഗയൂഷേണവാƒനമ്ലേന, ശോണിതമോക്ഷംചാ

ഭീക്ഷ്ണം കുർവ്വീത, ഉച്ഛ്രിതദോഷേച വമനവി
രേചനാസ്ഥാപനാനുവാസനകർമ്മ കർത്തവ്യം. 12

എല്ലാവിധ രക്തവാതരോഗിയും ഗുഡഹരീതകി സേവി
ക്കണം. അഞ്ചോ പത്തോ തിപ്പല്ലി പാലിലൊ വെള്ള
ത്തിലൊ അരച്ചു ദിവസംതോറും വർദ്ധിപ്പിച്ചു പത്തുദി
വസംവരെ സേവിക്കണം. (പത്താമത്തെ ദിവസം അ
ഞ്ച് സേവിക്കുന്നതായാൽ 50ഉം, പത്ത് സേവിക്കുന്ന
തായാൽ 100യും തിപ്പല്ലി വരും.) ഇതു് സേവിക്കു
മ്പോൾ പാൽച്ചോറ് മാത്രമേ ഭക്ഷിക്കുവാൻ പാടുള്ളൂ.
പതിനൊന്നാം ദിവസം മുതൽ വർദ്ധിപ്പിച്ചതുപോലെ
തന്നെ കുറച്ചു കുറച്ചു (45-40 എന്നീ ക്രമത്തിൽ) പൂർവ്വ
സ്ഥിതിയിലെത്തിക്കുക. ഇപ്രകാരം പതിനഞ്ചുദിവ
സംവരേയും സേവിക്കാവുന്നതാണ്. ഇതിന്നു് പിപ്പ
ലീവർദ്ധമാനകമെന്നു പറയുന്നു. ഇതു് വാതരക്തം,
വിഷമജ്വരം, അരോചകം, പാണ്ഡുരോഗം, പ്ലീഹോ
ദരം, അർശ്ശസ്സ്, കാസം, ശ്വാസം, നീര്, ക്ഷയം, അതി
സാരം, ഹൃദ്രോഗം, മഹോദരം ഇവകളെ നശിപ്പിക്കു
ന്നതാണ്. ജീവനീയഗണം കല്ക്കമാക്കി പാലുംചേർത്തു
കാച്ചിയ നെയ്യ് തേക്കണം. കാട്ടുപയറിൻകിഴങ്ങ്,
കുറുന്തോട്ടിവേര്, ചന്ദനം, പെരുങ്കുറുമ്പവേര്, മുത്തങ്ങ,
മുരൾമരക്കായ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, കയിമുത്തങ്ങ, പതു
മുകം, ഇരട്ടിമധുരം, ചതുകുപ്പ, പാൽമുതുക്കിൻകിഴങ്ങ്,
കൊട്ടം ഇവ പാലിലരച്ചു നെയ്ത്തെളിയും ചേർത്തു ലേ
പനം ചെയ്യണം. അല്ലെങ്കിൽ കരിങ്കുറുഞ്ഞിവേര്, ആ
ടലോടകംവേര്, കുറുന്തോട്ടിവേര്, ആനക്കുറുന്തോട്ടിവേ
ര്, അടപൊതിയൻകിഴങ്ങ്, പുല്ലാഞ്ഞിവേര് ഇവ ആ
ട്ടിൻപാലിലരച്ചു അതുകൊണ്ടോ കുമുദിൻവേര്, ഇരട്ടി

മധുരം, മലപ്പൊടി ഇവ പശ്ശുവിൻപാലിലരച്ച് അതു കൊണ്ടോ ലേപനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. മെഴു, പൂവത്തം, ചെഞ്ചല്യം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, പാൽ ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കുന്ന പിണ്ഡതൈലം തേക്കണം. എല്ലാവിധ വാതരക്തങ്ങളിലും നെല്ലിക്ക ഇടിച്ചു പിഴിഞ്ഞ വെള്ളത്തിൽ കാച്ചിയ പുരാണഘൃതം സേവിക്കുവാനും ജീവനീയഗണം ചേർത്തു കാച്ചിയ പുരാണഘൃതം ധാരക്കും പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. അതുപോലെതന്നെ കാകോള്യാദിഗണം കഷായവും കല്ക്കവുമായൊ പുല്ലാഞ്ഞിത്തോല് കഷായവും കല്ക്കവുമായൊ പാവയ്ക്ക കഷായം മാത്രമായൊ കാച്ചിയെടുക്കുന്ന പുരാണഘൃതവും പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. ബലാതൈലം ധാരക്കും മൂക്കിലുറ്റുവാനും വസ്തിക്കും സേവിപ്പാനും നല്ലതാണ്. പഴകിയ ചെന്നെല്ല്, നവര, യവം, ഗോതമ്പ് ഇവകളുടെ അരികൊണ്ടു് വെച്ച ചോറ്, പാൽ, ജാംഗലമാംസരസം, പുളിരസം ചേക്കാത്ത ചെറുപയറു് പരിപ്പിൻരസം ഇവയിലേതെങ്കിലും ചേർത്തു ഭക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്. നിരന്തരം രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യണം. ദോഷകോപം കൂടുതലാണെങ്കിൽ വമനം, വിരേചനം, ആസ്ഥാപനം, അനുവാസനം ഇവ ചെയ്യണം.

പടോലത്രിഫലാ ഭീരുഗുളൂചീ കടുകാകൃതം
ക്വാഥം പീത്വാജയത്യാശു വാതശോണിതജം രുജം 13

കാട്ടുപടോലവള്ളി, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, ചിററമൃതു്, കടുരോഹിണി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം കുടിച്ചാൽ വാതശോണിതമായ വേദന ഉടനെ ശമിക്കുന്നതാണ്.

ഭവന്തിചാത്ര—

ഏവമാദ്യൈഃക്രിയായോഗൈ രചിരോല്പന്നിതംസുഖം
വാതാസൃക് സാദ്ധ്യതേവൈദ്യൈർവ്യാപ്യതേത്തു
ചിരോത്ഥിതം. 14

മേൽ പറഞ്ഞപ്രകാരമുള്ള ചികിത്സാവിധികളെക്കൊണ്ടു കാലപ്പഴക്കം ചെല്ലാത്തതായ വാതരക്തം വൈദ്യന്മാരാൽ എളുപ്പത്തിൽ ചികിത്സിച്ചു മാററാവുന്നതാണ്. കാലപ്പഴക്കം ചെന്നതാണെങ്കിൽ ചികിത്സിച്ചുകൊണ്ടേ ഇരുന്നാൽ സുഖപ്പെടുന്നതാണ്.

ഉപനാഹപരീഷേക പ്രദേഹാഭ്യഞ്ജനാനിച
ശരണാന്യപ്രവാതാനി മനോജ്ഞാനിമഹാന്തിച. 15
മൃദുഗണ്ഡോപധാനാനി ശയനാനിസുഖാനിച
വാതരക്തേപ്രശസ്യന്തേ മൃദുസംവാഹനാനിച. 16

മരുന്നരച്ചു വെച്ചുകെട്ടുക, ധാരചെയ്യുക, മരുന്നരച്ചു പുരട്ടുക, സ്നേഹദ്രവ്യം പുരട്ടുക, കൂടുതൽ കാററുതട്ടാത്തതും മനോഹരമായിട്ടുള്ളതും വിശാലവുമായ വീട്ടിൽ താമസിക്കുക, മാർദ്ദവമുള്ള തലയണയും കിടക്കയും കിടക്കുവാനുപയോഗിക്കുക, മാർദ്ദവമുള്ള കൈകൊണ്ട് സാവധാനത്തിൽ തലോടുക ഇവ വാതരക്തരോഗിക്കുത്തമമാകുന്നു.

വ്യായാമം മൈഥുനം കോപമുഷ്ണാമ്ലലവണാശനം
ദിവാസ്വപ്നമഭിഷ്യന്ദി ഗുരുചാന്നം വിവർജ്ജയേൽ.

വ്യായാമം, സ്ത്രീസേവ, ക്രോധം, ചൂട്-പുളി,-ഉപ്പ് ഇവ കൂടുതലായുള്ള ആഹാരം, പകലുറക്കം, ഉൾപ്പുഴുക്കുണ്ടാക്കുന്നതൊ ഗുരുത്വമുള്ളതൊ ആയ ആഹാരം ഇവ വാതരക്തരോഗി വിശേഷിച്ചും വർജ്ജിക്കണം.

അപതാനകിനമസ്രസ്താക്ഷമവക്രഭ്രുവമസ്തബ്ധമേഢ്റ മസ്വേദനമവേപനമപ്രലാപിനമഖട്വാപാതിനമബഹിരായാമിനം ചോപക്രമേൽ. തത്രപ്രാഗേവ സ്നേഹാഭ്യക്തം സ്വിന്നശരീരമവപീഡനേന തീക്ഷ്ണേനോപക്രമേൽ, ശിരഃശുദ്ധ്യർത്ഥം, അനന്തരം വദാരി ഗന്ധാദികവാഥ മാംസരസക്ഷീരദധിപകം സർപ്പിരച്ഛംപായയേൽ, തഥാഹി നാതിമാത്രം വായുഃപ്രസരതി, തതോ ഭദ്രദാർവ്വാദി വാതഘ്നഗണമാഹൃത്യ സയവകോലകുലത്ഥം സാനൂപൌദകമാംസം പഞ്ചവർഗ്ഗമേകതഃ പ്രകവാഥ്യതമാദായ കഷായമമ്ലക്ഷീരൈഃ സഹോന്മിശ്ര്യ സർപ്പിസ്തൈല വസാമജ്ജ ഭിസ്സഹവിപചേന്മധുരക പ്രതീവാപം തദേതത്ത്രൈവൃതമപതാനകിനാം പരിഷേകാവഗാഹാഭ്യംഗപാന ഭോജനാനുവാസനനസ്യേഷു വിദധ്യാൽ, യഥോക്തൈശ്ച സ്വേദവിധാനൈഃ സ്വേദയേൽ, ബലീയസീവാതേ സുഖോഷ്ണതുഷബുസകരീഷപൂർണ്ണേ കൂപേ നിദദ്ധ്യാദാമുഖാൽ തപ്തായാംവാ അംഗാരചുല്ല്യാം തപ്തായാംവാ ശിലായാം സുരാപരിഷിക്തായാം പലാശദളഛന്നായാം ശായയേൽ, കൃസരാവേസവാര പായസൈർവ്വാസ്വേദയേൽ, മൂലകോരുബൂകസ്യ ജ്ജാജ്ജകാർക്ക സപ്തലാശംഖിനീ സ്വരസസിദ്ധം തൈലമപതാനകിനാം പരിഷേകാദിഷൂപയോജ്യം, അഭുക്തവതാ പീതമമ്ലം ദധിമരിചവചായുക്തമപതാനകംഹന്തി, തൈലസർപ്പിർവ്വസാ ക്ഷൌദ്രാണിച, ഏതൽ ശുദ്ധവാതാപതാനകവിധാനമുക്തം, സംസൃഷ്ടേ സംസൃഷ്ടം കർത്തവ്യം, വേഗാന്തരേഷുചാവപീഡംദദ്യാൽ, താമ്രചൂഡകർക്കട കൃഷ്ണ

മത്സ്യശിശുമാര വരാഹവസാശ്ചാസേവേത, ക്ഷീ
രാണിവാ വാതഹരസിദ്ധാനി, യവകോലകുലത്ഥ
മൂലകദധിഘൃതതൈലസിദ്ധാംവാ യവഗ്ഗം. സ്നേഹ
വിരേചനാസ്ഥാപനാനു വാസനൈശ്ചൈനം ദശ
രാത്രാഹൃതവേഗമുപക്രമേൽ, വാതവ്യാധിചികിത്സി
തഞ്ചാവേക്ഷേത, രക്ഷാകമ്മ്ച കുയ്യാദ്ദിതി. 8

അപതാനകമെന്ന വാതരോഗത്താൽ പീഡിതനായവ
ന്നു് കണ്ണു് അയഞ്ഞു താണുപോകാതിരിക്കുക, പുരികം
വളയാതിരിക്കുക, ലിംഗം സ്തംഭിക്കാതിരിക്കുക, വിയ
ക്കാതിരിക്കുക, വിറക്കാതിരിക്കുക, പേയ് പറയാതിരി
ക്കുക, കട്ടിലിൽനിന്നു് താഴെ വീണുപോകാതിരിക്കുക,
പുറത്തോട്ടു് വളയാതിരിക്കുക ഇങ്ങിനെയുള്ള ലക്ഷണം
കണ്ടാൽ അവനെ ചികിത്സിക്കണം. അപതാനകരോ
ഗിയെ ആദ്യംതന്നെ സ്നേഹദ്രവ്യം പുരട്ടി വിയപ്പിച്ചു
ശരീരം ശുദ്ധിവരുത്തിയശേഷം ശിരസ്സിൻെറ ശുദ്ധി
ക്കായി തീക്ഷ്ണമായ അവപീഡനനസ്യം ചെയ്യണം.
അതിനുശേഷം വിദാരിഗന്ധാദിഗണകഷായവും മാംസ
രസവും പാലും തൈരും ചേത്തു കാച്ചിയ നെയ്യു് അച്ഛ
പാനമായി സേവിക്കണം. ഈ നെയ്യു് സേവിച്ചാൽ
വാതം കൂടുതലായി കോപിക്കുന്നതല്ല. പിന്നെ ഭദ്രദാ
വ്വാദിഗണൌഷധങ്ങൾ, യവം, ലന്തക്കുരു, മുതിര, വെ
ള്ളത്തിലും കരയിലും ജീവിക്കുന്നതായ അഞ്ചുവിധം ജീ
വികളുടെ മാംസം ഇവയെല്ലാംകൂടി കഷായംവെച്ചെ
ടുത്തു അതിൽ വെപ്പുകാടി, സുരാമദ്യം മുതലായ അമ്ലങ്ങ
ളും പാലും നെയ്യു്, വെണ്ണ, വസ, മജ്ജ ഇവയും കാകോ
ള്യാദിഗണം കല്ക്കവും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കണം. ഇതി
ന്നു് ത്രൈവൃതഘൃതമെന്നു് പേരാകുന്നു. ഇതു് അപതാന

രോഗമുള്ളവക്ക് ധാര, അവഗാഹം, അഭ്യംഗം, പാനം, അന്നത്തിൽ ചേർത്തു ഭക്ഷിക്കുക, സ്നേഹവസ്തി, നസ്യം ഇവകളിൽ പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. അപതാനകരോഗിയെ സ്വേദവിധിയിൽ പറയുന്നപ്രകാരം വിയർപ്പിക്കണം. വാതകോപത്തിന്ന് ആധിക്യമുണ്ടെങ്കിൽ രോഗിയെ കഴുത്തോളം ആഴമുള്ള കുഴിയിൽ നിർത്തി ചൂടാക്കിയ ഉമി, പതിര്, ചാണകപ്പൊടി ഇവ കുഴിയിൽ നിറക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ തപിപ്പിച്ച ഉലയിലൊ കല്ലിന്മേലൊ സുരാമദ്യം നനച്ച പ്ലാശിന്റെ ഇല വിരിച്ചു അതിൽ കിടക്കണം. അതുമല്ലെങ്കിൽ എള്ളിൻചോറ്, മാംസച്ചോറ്, നവരപ്പായസം ഇവകൊണ്ടു വിയർപ്പിക്കണം. മുവേരിക്കിഴങ്ങ്, ആവണക്കില, ചെറുപനിച്ചി ഇല, ചെറുതുളസിഇല, എരുക്കില, ചതുരക്കള്ളി, ചണ്ണക്കുവയില ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ വെള്ളത്തിൽ കാച്ചിയെടുക്കുന്ന തൈലം അപതാനരോഗിക്ക് ധാര, അവഗാഹം മുതലായവകൾക്ക് ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. ഭക്ഷണത്തിനുമുമ്പേ പുളിച്ച തൈരിൽ കുരുമുളകും വയമ്പും പൊടിച്ചുചേർത്തു കുടിച്ചാൽ അപതാനകം ശമിക്കുന്നതാണ്. അതുപോലെതന്നെ തൈലം, നെയ്യ്, വസ, തേൻ ഇവ സേവിച്ചാലും അപതാനകം ശമിക്കുന്നതാണ്. ഇതുവരെ പറഞ്ഞ ഈ ചികിത്സാവിധികളെല്ലാം വാതകോപം മാത്രമായിട്ടുള്ള അപതാനകത്തിന്നുള്ളതാകുന്നു. ദോഷമിശ്രിതമായിട്ടുള്ള അപതാനകത്തിൽ മിശ്രിതചികിത്സ ചെയ്യണം. വേഗം ശമിക്കുന്ന സമയം അവപീഡനനസ്യം ചെയ്യണം. കോഴി, ഞണ്ട്, കരിമീൻ, ചീങ്കണ്ണി, പന്നി ഇവകളുടെ വസ സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ വാതഹരൌഷധങ്ങളിട്ടുകാച്ചിയ

പാലൊ യവം, ലന്തക്കുരു, മുതിര, മൂലേരിക്കിഴങ്ങ്, തൈര്, നെയ്യ്, എണ്ണ ഇവ ചേർത്തുവെച്ച കഞ്ഞിയൊ കുടിക്കണം. പത്തുദിവസംവരെ അപതാനകവേഗം ശമിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ സ്നേഹവിരേചനം, കഷായവസ്തി, സ്നേഹവസ്തി എന്നിവ ചെയ്യണം. വാതവ്യാധി ചികിത്സിതമെന്ന മുൻ അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ സഹസ്രപാകാദി തൈലങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുകയും ഉരുവാതേശ ഭജനാദി രക്ഷാകർമ്മം ചെയ്യുകയും വേണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ അപതാനരോഗം ശമിക്കുന്നതാണ്.

> പക്ഷാഘാതോ പദ്രുതമമ്ലാനഗാത്രം സരുജമാത്മവന്തമുപകരണവന്തംച ഉപക്രമേൽ. തത്രപ്രാഗേവ സ്നേഹസ്വേദോപപന്നം മൃദുനാശോധനേന സംശോധ്യാനു വാസ്യാസ്ഥാപ്യചയഥാ കാലമാക്ഷേപക വിധാനേനോപചരേൽ, വൈശിഷികശ്ചാത്ര മസ്തിഷ്ക്യഃ ശിരോവസ്തിഃ, അണുതൈലമഭ്യംഗാർത്ഥേ, ശാലപണമുപനാഹാർത്ഥേ, ബലാതൈലമനുവാസനാർത്ഥേ, ഏവമതന്ദ്രിതസ്ത്രീംശ്ചതുരോവാമാസാൻ ക്രിയാപഥമുപസേവേത. 19

പക്ഷാഘാതപീഡിതനായവന്റെ ശരീരം ഹീനമാകാതിരിക്കുകയും വേദനയുണ്ടാവുകയും ജിതേന്ദ്രിയനും സാധനസമ്പന്നനുമാണെങ്കിൽ ചികിത്സിക്കണം. പക്ഷവധരോഗിയെ ആദ്യംതന്നെ യുക്തിയുക്തമായ വിധത്തിൽ സ്നേഹസ്വേദങ്ങളെ ശീലിപ്പിച്ച അതിനുശേഷം മൃദുവായി വമനവിരേചനം ചെയ്ത ശുദ്ധിവരുത്തിയിട്ട് സ്നേഹവസ്തിയും കഷായവസ്തിയും കാലപ്പിഴവരാതെ (വമനംചെയ്ത 15 ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ വിരേച

നം, പിന്നെ 7 ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ സ്നേഹവസ്തി, പിന്നെ സ്നിഗ്ദ്ധലക്ഷണം കണ്ടാൽ കഷായവസ്തി, അതുകഴിഞ്ഞാൽ സ്നേഹവസ്തി) ചെയ്തു പിന്നീട് അപതാനകചികിത്സ ചെയ്യണം. പക്ഷാഘാതചികിത്സയിൽ വിശേഷിച്ചു് ചിലതു് ചെയ്യേണ്ടതുണ്ടു്. മൂർദ്ധാവിൽ എണ്ണനനച്ച തുണി (പിചു) ഇടുക, ശിരോവസ്തി ചെയ്യുക, തേക്കുവാൻ അണുതൈലമുപയോഗിക്കുക, ശാലണം ഉപനാഹത്തിന്നുപയോഗിക്കുക, ബലാതൈലംകൊണ്ടു് സ്നേഹവസ്തി ചെയ്യുക ഇങ്ങിനെ മടികൂടാതെ മൂന്നോ നാലോ മാസം ചികിത്സിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം.

മന്യാസ്തംഭേƒപ്യേതദേവവിധാനം, വിശേഷതോ
വാതശ്ലേഷ്മഹരൈർന്നസ്യൈ രൂക്ഷസ്വേദൈശ്ചോ
പചരേൽ. 20

മന്യാസ്തംഭത്തിന്നുള്ള ചികിത്സയും പക്ഷാഘാതത്തിന്നു് പറഞ്ഞതുതന്നെയാണു്. മന്യാസ്തംഭത്തിന്നു് വിശേഷിച്ചു് വാതകഫഹരങ്ങളായ നസ്യങ്ങളും രൂക്ഷങ്ങളായ സ്വേദക്രിയകളും ചെയ്യണം.

അപതന്ത്രകാതുരംനാപതർപ്പയേൽ, വമനാനുവാസ
നാസ്ഥാപനാനി ന നിഷേവേത, വാതശ്ലേഷ്മോ
പരുദ്ധോച്ഛ്വാസം തീക്ഷ്ണൈഃ പ്രധമാപനൈർ
മ്മോക്ഷയേൽ, തുംബുരുപുഷ്കരാഹ്വഹിംഗ്വമ്ലവേത
സപഥ്യാ ലവണത്രയം യവക്ഷാരേണപാതും പ്ര
യച്ഛേൽ, പഥ്യാശതാർദ്ധേ സൌവർച്ചലദ്വിപലേ
ചതുർഗ്ഗുണേ പയസിസർപ്പിഃപ്രസ്ഥംസിദ്ധം, വാത
ശ്ലേഷ്മാപനുച്ചകർമ്മകൃൽ. 21

അപതന്ത്രകരോഗിക്കു് അപതർപ്പണമായ (ലംഘനം) ചികിത്സ ചെയ്യരുതു്. വമനം, സ്നേഹവസ്തി, കഷായ വസ്തി ഇവയും ചെയ്യരുതു്. വാതകഫങ്ങളെക്കൊണ്ടു് തടഞ്ഞുപോയ ശ്വാസോച്ഛ്വാസത്തെ തീക്ഷ്ണങ്ങളായ ചൂർണ്ണങ്ങൾകൊണ്ടു് പ്രധ്മാപനനസ്യം ചെയ്തു (മൂക്കിൽ ഊതിക്കയററി) മോചിപ്പിക്കണം. കൊത്തമ്പാലരി, പുഷ്കരമൂലം, കായം, പുളിവഞ്ചിക്കായ, കടുക്ക, ഇന്തുപ്പ്, കല്ലുപ്പ്, വിളയുപ്പ് ഇവ പൊടിച്ച പൊടി യവ കഷായത്തിൽ ചേർത്തു സേവിക്കണം. 50 കടുക്കയും 2 പലം തുവച്ചിലക്കാരവും കല്ക്കമായി നാലിടങ്ങഴി പാലിൽ ഒരിടങ്ങഴി നെയ്യ് ചേർത്തു കാച്ചിയെടുത്തു് സേവിക്കണം. വാതകഫഹരങ്ങളായ മററു് ചികിത്സ കളും അപതന്ത്രകത്തിനു് ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

അർദ്ദിതാതുരം ബലവന്ത മാത്മവന്ത മുപകരണവന്തം ച വാതവ്യാധിവിധാനേനോപചരേൽ, വൈശേഷികൈശ്ചമസ്തിഷ്ക്യ ശിരോവസ്തി നസ്യധൂമോപനാഹ സ്നേഹനാഡീസ്വേദാദിഭിഃ, തതഃസത്വണം മഹാപഞ്ചമൂലം കാകോള്യാദിം വിദാരിഗന്ധാദി മൌദകാനൂപമാംസം തഥൈവൌദക കന്ദാംശ്ചാഹൃത്യ ദ്വിഗുണോദകേ ക്ഷീരദ്രോണേനികാഥ്യ ക്ഷീരാവശിഷ്ടമവതാര്യ പരിസ്രാവ്യതൈല പ്രസ്ഥേനോന്മിശ്ര്യ പുനരഗ്നാവധിശ്രയേൽ, തതസ്തൈലം ക്ഷീരാനുഗതമവതാര്യ ശീതീഭൂതമഭിമഥ്നീയാൽ, തത്രയഃസ്നേഹ ഉത്തിഷ്ഠേത്തമാദായ മധുരൌഷധസഹാക്ഷീരയുക്തം വിപചേൽ, ഏതൽ ക്ഷീരതൈലമർദ്ദിതാതുരാണാം പാനാഭ്യംഗാദിഷൂപയോജ്യം, തൈലഹീനംവാ ക്ഷീരസർപ്പിരക്ഷിതർപ്പണമിതി. 22

ബലവാനും, ആത്മവാനും, ഉപകരണസമ്പന്നനുമായ അദ്ദിതാതുരനെ വാതവ്യാധി ചികിത്സാവിധിയനുസരിച്ചു ചികിത്സിക്കണം. കൂടാതെ വിശേഷിച്ച് പിചു, ശിരോവസ്തി, നസ്യം, ധൂമപാനം, ഉപനാഹസ്വേദം, നാഡീസ്വേദം മുതലായവയും ചെയ്യണം. തൃണപഞ്ചമൂലം, മഹൽപഞ്ചമൂലം, കാകോള്യാദിഗണം, വിദാരിഗന്ധാദിഗണം, ജലജീവികളുടേയും ആനൂപജീവികളുടേയും മാംസം, താമരക്കിഴങ്ങ്, ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ് മുതലായ ഔദകകന്ദങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം സമമായെടുത്തു ഒരു ദ്രോണം (16 ഇടങ്ങഴി) 32 ഇടങ്ങഴി വെള്ളവും 16 ഇടങ്ങഴി പാലും ചേർത്തു കഷായംവെച്ച് പാലാകുമ്പോൾ വാങ്ങിവെച്ച് പിഴിഞ്ഞരിച്ചു അതിൽ ഒരിടങ്ങഴി എണ്ണ ചേർത്തു വീണ്ടും അടുപ്പത്തുവെച്ച് തിളപ്പിക്കണം. അങ്ങിനെ എണ്ണയും പാലുംകൂടി യോജിപ്പിച്ച് വാങ്ങിവെച്ച് തണിഞ്ഞാൽ മത്തുകൊണ്ടു് കടയണം. അപ്പോൾ അതിൽനിന്നു് പൊന്തിവരുന്ന തൈലമിശ്രിതമായ നെയ്യ് എടുത്തു അതിൽ കാകോള്യാദിഗണവും വെള്ളക്കുറുഞ്ഞിവേരും കല്ക്കമായി സ്നേഹദ്രവ്യത്തിൻെറ നാലിരട്ടി പാലും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കണം. ഇതിന്നു് ക്ഷീരതൈലമെന്നു് പേരാകുന്നു. ഈ ക്ഷീരതൈലം അദ്ദിതരോഗിക്കു് പാനം, അഭ്യംഗം, നസ്യം മുതലായ എല്ലാ സ്നേഹകാര്യങ്ങൾക്കും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണു്. തൈലം ചേർക്കാതെ ആ സ്ഥാനത്തു നെയ്യ്ചേർത്തു ഇപ്രകാരം കാച്ചിയെടുക്കുന്നതിന്നു് ക്ഷീരസർപ്പിസ്സ് എന്നു പറയും. നേത്രതർപ്പണത്തിന്നു് ക്ഷീരസർപ്പിസ്സ് ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാണു്.

ഗൃദ്ധ്റസീവിശ്വാചീ ക്രോഷ്ടുകശിരഃഖഞ്ജപംഗുല വാതകണ്ടക പാദദാഹ പാദഹർഷാവബാഹുക ബാ

ധിര്യ്യ ധമനീഗതവാതരോഗേഷു യഥോക്തം യഥോ
ദ്ദേശം ച സിരാവ്യധംകുര്യ്യാൽ, അന്യത്രാവബാഹു
കാൽ, വാതവ്യാധിചികിത്സിതഞ്ചാവേക്ഷേത. 23

ഗൃദ്ധ്റസി, വിശ്വാചി, ക്രോഷ്ടുകശിരസ്സ്, ഖഞ്ജം, പംഗു, വാതകണ്ടകം, പാദദാഹം, പാദഹർഷം, അവബാഹുകം, ബാധിര്യ്യം, ധമനീഗതവാതം എന്നിവകളിൽ അവബാഹുവിന്നൊഴിച്ചു മററുള്ളതിനെല്ലാം സിരാവ്യധവിധിപ്രകാരം യഥാസ്ഥാനത്തു് ഞരമ്പറുത്തു് രക്തം നീക്കണം. ഇവകൾക്കെല്ലാം വാതവ്യാധി ചികിത്സാവിധിപ്രകാരം ചികിത്സിക്കുകയും വേണം.

അന്യത്രാവബാഹുകാൽ എന്നുള്ളതു് വാതവ്യാധിചികിത്സിതഞ്ചാവേക്ഷേത എന്നതിനോടു് ചേർത്തന്വയിക്കണമെന്നും പക്ഷമുണ്ടു്. അപബാഹുവിന്നൊഴികെ മററുള്ളതിനെല്ലാം വാതവ്യാധിചികിത്സ ചെയ്യണമെന്നത്ഥം. അപ്പോൾ അപബാഹുവിന്നു് രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യാമെന്നും അപബാഹുകം കഫസ്ഥാനസംഭവതചാൽ സ്നേഹസ്വേദം വിരുദ്ധമാണെന്നും അവിടെ രൂക്ഷമായ സ്വേദനസ്യങ്ങളാണു് ചേയ്യേണ്ടതെന്നും സാരം.

കർണ്ണശൂലേതു ശൃംഗവേരരസം തൈലമധുസംസൃഷ്ടം
സൈന്ധവോപഹിതം സുഖോഷ്ണം കർണ്ണേദദ്യാൽ,
അജാമൂത്ര മധുതൈലാനിവാ, മാതുലുംഗദാഡിമതി
ന്തിഡീക സ്വരസമൂത്രസിദ്ധം തൈലം, ശുക്തസു
രാതക്രമൂത്രലവണസിദ്ധംവാ, നാഡീസ്വേദൈശ്ച
സ്വേദയേൽ, വാതവ്യാധി ചികിത്സാഞ്ചാവേക്ഷേ
ത, ഭൂയശ്ചോത്തരേ വക്ഷ്യാമഃ 24

കണ്ണുശൂലയിൽ എണ്ണയും തേനും ഇന്തുപ്പുപൊടിയും ചേൎത്തു അല്പം ചൂടാക്കിയ ഇഞ്ചിനീരു് ചെവിയിൽ നിൎത്തണം. അല്ലെങ്കിൽ ആട്ടിൻമൂത്രം, തേൻ, എണ്ണ ഇവയൊ മാതളിനാരങ്ങയല്ലി, ഉറ്റമാമ്പഴം, പുളിങ്ങ ഇവയുടെ സ്വരസവും ഗോമൂത്രവും ചേൎത്തു കാച്ചിയ തൈലമൊ ശുക്തം, സുരാമദ്യം, മോരു്, ഗോമൂത്രം, ഇന്തുപ്പ് ഇവ ചേൎത്തു കാച്ചിയ തൈലമൊ ചെവിട്ടിൽ നിൎത്താം. നാഡീസ്വേദംകൊണ്ടു് വിയൎപ്പിക്കുകയും വേണം. വാതവ്യാധിചികിത്സാവിധിപ്രകാരം ചികിത്സിക്കുകയും വേണം. കണ്ണുരോഗചികിത്സ വീണ്ടും ഉത്തരസ്ഥാനത്തിൽ പറയുകയും ചെയ്യും.

തൂനീപ്രതൂന്യോ സ്നേഹലവണ മുഷ്ണോദകേനപായ
യേൽ, പിപ്പല്യാദിചൂൎണ്ണംവാ, ഹിംഗ്വയവക്ഷാരപ്ര
ഗാഢംവാസൎപ്പിഃ, വസ്തിഭിശ്ചൈനമൂപക്രമേൽ. 25

തൂനി, പ്രതൂനി (പക്വാശയ മൂത്രാശയ ഗുദോപസ്ഥങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന ഒരുതരം വേദന) ഇവയ്ക്കു് സ്നേഹലവണം ചൂടുവെള്ളത്തിൽ കഴിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ പിപ്പല്യാദിചൂൎണ്ണം ചൂടുവെള്ളത്തിൽ കുടിക്കുകയൊ കായവും ചവക്ഷാരവും നല്ലവണ്ണം ചേൎത്ത നെയ്യ് സേവിക്കുകയൊ വേണം. സ്നേഹവസ്തി, കഷായവസ്തി, ഉത്തരവസ്തി എന്നിവകളെക്കൊണ്ടും ഈ രോഗത്തെ ചികിത്സിക്കണം.

ആധ്മാനേതവതപ്പ്ണ പാണിതാപദീപനചൂൎണ്ണ
ഫലവൎത്തിക്രിയാ പാചനീയ ദീപനീയവസ്തിഭിരു
പാചരേൽ, ലംഘനാനന്തരം പാന്നകാലെ ധാന്യക
ജീരകാദി ദീപനസിദ്ധാന്യന്നാനി, പ്രത്യാധ്മാനേ
ഛൎദ്ദനാപതൎപ്പണ ദീപനാനി കുൎയ്യാൽ: 26

പക്വാശയാശ്രിതമായ വയര് വീപ്പിന്നു് പട്ടിണികിടത്തുക, കൈകൊണ്ടു് വയര് തടവി ചൂടാക്കുക, ദീപനീയങ്ങളായ ചൂൎണ്ണങ്ങൾ സേവിപ്പിക്കുക, ഫലവൎത്തി ഗുദത്തിൽവെച്ചു വിരേചിപ്പിക്കുക, പാചനീയങ്ങളും ദീപനീയങ്ങളുമായ ഔഷധങ്ങൾ സേവിപ്പിക്കുക, വസ്തിക്രിയ ചെയ്യുക എന്നീവിധത്തിൽ ചികിത്സിക്കണം. ലംഘനം കഴിഞ്ഞു ആഹാരം കൊടുക്കുമ്പോൾ കൊത്തമ്പാലരി, ജീരകം മുതലായ ദീപനീയൌഷധങ്ങൾ ചേൎത്തുണ്ടാക്കിയ ആഹാരം കൊടുക്കണം. ആമാശയാശ്രിതമായ വയര് വീപ്പിന്നു് ഛൎദ്ദിപ്പിക്കുകയും പട്ടിണി കിടത്തുകയും ദീപനീയങ്ങളായ ഔഷധപാനാദികൾ ശീലിപ്പിക്കുകയും വേണം.

അഷ്ഠീലാ പ്രത്യഷ്ഠീലയോൎഗ്ഗുല്മാഭ്യന്തര വിദ്രധി
വൽ ക്രിയാവിഭാഗഃ ഇതി. 27

അഷ്ഠീല, പ്രത്യഷ്ഠീല എന്നീ വ്യാധികൾക്കു് ഗുന്മന്നും അന്തൎവ്വിദ്രധിക്കും ചികിത്സിക്കുന്നതുപോലെ ചികിത്സിക്കണം.

ഹിംഗുത്രികടു കവചാ/ജമോദാ ധാന്യാജഗന്ധാദാഡിമതിന്തിടീകപാഠാ ചിത്രകയവക്ഷാരസൈന്ധവവിഡസൌവൎച്ചലസൎജ്ജികാ പിപ്പലീമൂലാമ്ലവേതസശഠീ പുഷ്കരമൂലഹപുഷാചവ്യാജാജീ പത്ഥ്യാശ്ചൂൎണ്ണയിത്വാ മാതുളുംഗാമ്ലേന ബഹുശഃപരിഭാവ്യാക്ഷമാത്രാം ഗുളികാംകാരയേൽ, തതഃപ്രാതരേകൈകാം വാതവികാരീ ഭക്ഷയേൽ, ഏഷയോഗഃ കാസശ്വാസ ഗുന്മോദരാരോചക ഹൃദ്രോഗാധ്മാന പാ

ശ്വോദരവസ്തിശൂലാനാഹ മൂത്രകൃച്ഛ്റപ്ലീഹാശ്സ്ഥ
നി പ്രത്യുനീരപഹന്തി. 28

കായം, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പല്ലി, വയമ്പ്, അയമോദകം, കൊത്തമ്പാലരി, ആട്നാറിവേള, ഉറുമാമ്പഴത്തോട്, പുളിങ്ങ, പാടക്കിഴങ്ങ്, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ്, ചവക്കാരം, ഇന്തുപ്പ്, വിളയുപ്പ്, സൌവച്ചല ഉപ്പ്, തുവച്ചിലക്കാരം, കാട്ടുതിപ്പലിവേര്, പുളിവഞ്ചിക്കായ (കാച്ചുംപുളി), കച്ചൂരം, പുഷ്ക്കരമൂലം, അടക്കാമണിയൻവേര്, കാട്ടുമുളകിൻവേര്, ജീരകം, കടുക്ക ഇവ സമം പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിയാക്കി മാതളിനാരങ്ങയല്ലി നീരിൽ കഴിയുന്നത്ര പ്രാവശ്യം ഭാവനചെയ്തെടുത്തു താനിക്കാപ്രമാണം ഗുളികയാക്കണം. അതിൽനിന്നു് കാലത്തു് ഓരോ ഗുളിക വാതരോഗി യുക്തമായ അനുപാനത്തിൽ സേവിക്കണം. ഈ ഹിംഗ്വാദിഗുളിക കാസം, ശ്വാസം, ഗുന്മൻ, മഹോദരം, അരുചി, ഹൃദ്രോഗം, ആധ്മാനം, പാർശ്വവേദന, വയററിൽവേദന, വസ്തിശൂല, ആനാഹം, മൂത്രകൃച്ഛ്റം, പ്ലീഹദോഷം, അശ്സ്സ്, തൂനി, പ്രത്യുനി ഇവകളെ ശമിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

കേവലോദോഷയുക്തോവാ ധാതുഭിർവ്വാവൃതോനിലഃ
വിജ്ഞേയോ ലക്ഷണോഹാഭ്യാം ചികിത്സാ
ച്ചാവിരോധതഃ 29

ശുദ്ധവാതം മാത്രമാണൊ അതല്ല കഫപിത്തയുക്തമായ വാതമാണൊ അല്ലെങ്കിൽ രസാദിസപ്തധാതുക്കളാൽ ആവൃതമായ വാതമാണൊ എന്നു് ലക്ഷണംകൊണ്ടും ഊഹം കൊണ്ടും മനസ്സിലാക്കി പരസ്പരം വിരോധം സംഭവിക്കാത്തവിധത്തിൽ ചികിത്സിക്കണം.

രുജാവന്തംഘനംശീതം ശോഫം മേദോയുതോ∫നിലഃ
കരോതിയസ്യതംവൈദ്യഃ ശോഫവൽ
സമുപാചരേൽ 30

മേദസ്സിനാൽ ആവൃതമായ വാതം കഠിനവേദനയുള്ളതും കട്ടിയുള്ളതും തൊട്ടുനോക്കിയാൽ തണുപ്പുള്ളതുമായ വീക്കത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. അതിന്നു് വൈദ്യൻ ശോഫത്തിന്നു് ചികിത്സിക്കുംപോലെ ചികിത്സിക്കണം.

കഫമേദോവൃതോ വായുർദ്ദോത്രു പ്രതിപദ്യതേ
തദാംഗമർദ്ദസ്തൈമിത്യ രോമഹർഷരുജാജ്വരൈഃ 31
നിദ്രയാചാർദ്ദിതൌസ്ഥ്ണ്യൌ ശീതളാവപ്രചേതനൌ
ഗുരുകാവസ്ഥിതാവൂരു നസ്വാവിവചമന്യതേ. 32
തമൂരുസ്തംഭമിത്യാഹുരാഢ്യവാതമഥാപരേ.

കഫമേദസ്സുകളാൽ ആവൃതമായ വായു എപ്പോൾ തുടയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നുവൊ അപ്പോൾ ശരീരത്തിൽ നുറുങ്ങിനോവു്, ശരീരം അനക്കുവാൻ കഴിയായ്ക, രോമാഞ്ചം, വേദന, പനി, കൂടുതൽ ഉറക്കു് ഇവയും തുടക്കു് സ്തംഭനം, തണുപ്പു്, തൊട്ടാലറിയായ്ക, ഘനം, സ്ഥിരതയില്ലായ്ക ഇവയും തുട തൻേറതല്ലെന്നു് തോന്നിപ്പോവുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ രോഗത്തെ ഊരുസ്തംഭമെന്നു് പറയുന്നു. ചില ആചാര്യന്മാർ ഇതിനെ ആഢ്യവാതമെന്നു കൂടി പറയാറുണ്ടു്.

സ്നേഹവർജ്ജംപിബേത്തത്ര ചൂർണ്ണംഷഡ്ധരണംനരഃ
ഹിതമുഷ്ണാംബുനാതദ്വൽ പിപ്പല്യാദിഗണൈഃകൃതം
ലിഹ്യാദ്വാത്രൈഫലംചൂർണ്ണം ക്ഷൌദ്രേണ
കടുകാന്വിതം. 34

മൂത്രൈൎവ്വാഗ്ഗുഗ്ഗുലുംശ്രേഷ്ഠം പിബേദ്വാപിശിലാജതു
തതോഹന്തികഫാക്രാന്തം സമേദസ്കം പ്രഭഞ്ജനം. 35
ഹൃദ്രോഗമരുചിംഗുന്മം തഥാഭ്യന്തരവിദ്രധിം.

ഊരുസ്തംഭരോഗി നെയ്യ്, എണ്ണ, വസ, മജ്ജ മുതലായ സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങൾ വൎജ്ജിക്കണം. മുമ്പു് പറഞ്ഞ ഷട്ധരണചൂൎണ്ണം ചൂടവെള്ളത്തിൽ കലക്കി കുടിക്കണം. അതുപോലെതന്നെ പിപ്പല്യാദിഗണചൂൎണ്ണം ചൂടവെള്ളത്തിൽ കലക്കി കുടിക്കുന്നതും നല്ലതാണു്. അല്ലെങ്കിൽ ത്രിഫലയും കടുരോഹിണിയുംകൂടി പൊടിച്ചു തേനിൽ ചേൎത്തു സേവിക്കുകയൊ ഗോമൂത്രത്തിൽ നല്ല ശുദ്ധിചെയ്ത ഗുൽഗുലുവൊ കന്മദമൊ സേവിക്കുന്നതും നല്ലതാണു്. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ കഫമേദസ്സുകളാൽ ആവൃതമായ വാതവും ഹൃദ്രോഗം, അരുചി, ഗുന്മൻ, അന്തൎവ്വിദ്രധി ഇവയും ശമിക്കുന്നതാണു്.

സക്ഷാരമൂത്രസ്വേദാംശ്ച രൂക്ഷാണ്യുത്സാദനാനിച
കുഷ്ഠാദ്ദിഹ്യാച്ചമൂത്രാഢ്യൈഃ കരഞ്ജഫലസർഷപൈഃ
ഭോജ്യാഃപുരാണശ്യാമാക കോദ്രവോദ്ദാലശാലയഃ 37
ശുഷ്കമൂലകയൂഷേണ പടോലസ്യരസേനവാ
ജാംഗലൈരഘൃതൈൎമ്മാംസൈഃ ശാകൈശ്ചാ
ലണണൈർഹിതൈ. 38
യദാസ്യാത്താംപരിക്ഷീണേ ഭൂയിഷ്ഠേകഫമേദസീ
തദാസ്നേഹാദികംകൎമ്മ പുനരത്രാവചാരയേൽ. 39

ഗോമൂത്രത്തിൽ ചവക്കാരം ചേൎത്തു ചൂടാക്കി അതുകൊണ്ടു് വിയൎപ്പിക്കുകയും രൂക്ഷങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളരച്ചു പൊതിയുകയും ഉങ്ങിൻകുരുവും കടുകും ഗോമൂത്രത്തില

രച്ചുകലക്കി പുരട്ടുകയും ചെയ്യണം. ഭക്ഷണത്തിന്നു് പഴകിയ ചാമ, വരക്, കാട്ടുവരക്, ചെന്നെല്ല് ഇവകളുടെ ചോറും, ഉണങ്ങിയ മുല്ലങ്കിയൊ കാട്ടുപടോലത്തിൻെറ കായയൊ വെച്ചുറാറിയെടുത്ത രസവും നെയ്യ്ചേക്കാതെ പാകംചെയ്ത ജാംഗലമാംസവും ഉപ്പില്ലാതെ വേവിച്ച ഇലക്കറിയും കറിയായി ഉപയോഗിക്കുന്നതു് നല്ലതാണു്. എപ്പോൾ വർദ്ധിച്ച കഫമേദസ്സുകൾ കുറയുന്നുവോ അപ്പോൾ വാതകോപം മാത്രമായി ശേഷിക്കുകയും അതിന്നു് സ്നേഹസ്വേദാദികർമ്മങ്ങൾ നിശ്ചമായും ചെയ്യുകയും വേണം.

സുഗന്ധിഃ സുലഘുഃ സൂക്ഷ്മതീക്ഷ്ണോഷ്ണഃ
കടുകോരസേ
കടുപാകസരോഹൃദ്യോ ഗുഗ്ഗുലുഃസ്നിഗ്ദ്ധപിച്ഛിലഃ 40
സനഃവാബ്ബംഹണോവൃഷ്യഃ പുരാണസ്ത്വപകർഷണഃ
തൈക്ഷ്ണ്യൌഷ്ണ്യാൽകഫവാതഘ്നഃ സരത്വാന്മല
പിത്തനുൽ 41

സൌഗന്ധ്യാൽ പൂതികോഷ്ഠഘ്നഃ സൌക്ഷ്മ്യാ
ച്ചാനലദീപനഃ
തംപ്രാതസ്ത്രിഫലാദാർവ്വീ പടോലകുശവാരിഭിഃ 42
പിബേദാവാപ്യവാമൂത്രൈഃ ക്ഷാരൈരുഷ്ണോദകേനവാ
ജീർണ്ണേയൂഷരസൈഃ ക്ഷീരൈർഭുഞ്ജാനോഹന്തിമാസതഃ
ഗുല്മംമേഹമുദാവർത്ത മുദരംസഭഗന്ദരം
ക്രിമികണ്ഡ്വരുചിശ്വിത്രാണ്യർബ്ബുദം ഗ്രന്ഥിമേവച.
നാഡ്യാഢ്യവാതശ്വയഥൂൻ കുഷ്ഠദുഷ്ടവ്രണാംശ്ചസഃ
കോഷ്ഠസന്ധ്യസ്ഥിഗംവായും വൃക്ഷമിന്ദ്രാശനിര്യഥാ.

ഗുൽഗുലുസുഗന്ധമുള്ളതും ലഘുവും സൂക്ഷ്മസ്രോതോഗാമിയും തീക്ഷ്ണവും ഉഷ്ണവീൎയ്യമുള്ളതും രസത്തിലും പാകത്തിലും കട്ടരസവും സരവും (ശരീരത്തിൽ ക്ഷണം വ്യാപിക്കുന്നതു്) ഹൃദ്യവും സ്നിഗ്ദ്ധതയുള്ളതും കൊഴുപ്പുള്ളതുമാകുന്നു. പുതിയ ഗുൽഗുലു ശരീരത്തെ തടിപ്പിക്കുന്നതും ശുക്ലവൃദ്ധികരവുമാകുന്നു. പഴകിയതാകട്ടെ ശോഷകാരിയുമാകുന്നു. ഇതു് തീക്ഷ്ണവും ഉഷ്ണവീൎയ്യമുള്ളതുമാകയാൽ കഫവാതങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും. വ്യാപനശീലമുള്ളതുകൊണ്ടു് മലദോഷത്തെയും പിത്തത്തെയും ശമിപ്പിക്കും. സുഗന്ധമുള്ളതായതുകൊണ്ടു് കോഷ്ഠദുൎഗ്ഗന്ധത്തെ പോക്കും. സൂക്ഷ്മഗുണമുള്ളതാകയാൽ ജഠരാഗ്നിയെ വർദ്ധിപ്പിക്കും. ഈ ഗുൽഗുലുത്രിഫല, മരമഞ്ഞത്തോല്, കാട്ടുപടോലം, കുശവേര് ഇവകൊണ്ടു് വെച്ച കഷായത്തിലൊ ഗോമൂത്രത്തിലൊ ക്ഷാരജലത്തിലൊ ചൂടുവെള്ളത്തിലൊ കലക്കി രാവിലെ സേവിക്കണം. അതു് ദഹിച്ചാൽ ധാന്യയൂഷം, മാംസരസം, പാൽ ഇവ ചേർത്തു ഭക്ഷണം കഴിക്കണം. ഇപ്രകാരം ഒരുമാസം സേവിച്ചാൽ ഗുന്മൻ, പ്രമേഹം, ഉദാവർത്തം, മഹോദരം, ഭഗന്ദരം, കൃമി, ചൊറി, അരുചി, പാണ്ഡു്, അർബ്ബുദം, മുഴ, നാഡിരോഗം, ഊരുസ്തംഭം, നീര്, കുഷ്ഠം, ദുഷ്ടവ്രണം ഇവയേയും കോഷ്ഠം, സന്ധി, അസ്ഥി ഇവകളെ പ്രാപിച്ച വായുവേയും ഇടിത്തീവൃക്ഷത്തെയെന്നപോലെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
മഹാവാതവ്യാധിചികിത്സിതംനാമ പഞ്ചമോഽദ്ധ്യായഃ

ആറാം അദ്ധ്യായം

അർശശ്ചികിത്സിതം

അഥാതോഽർശ്ശസാം ചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

ഇനി അശ്ശസ്സിന്റെ ചികിത്സയെ ധന്വന്തരിഭഗവാൻ പറഞ്ഞതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

ചതുർവ്വിധോഽർശ്ശസാം സാധനോപായഃ തദ്യഥാ— ഭേഷജം ക്ഷാരോഽഗ്നിഃ ശസ്ത്രമിതി. അചിരകാല ജാതാന്യല്പദോഷ ലിംഗോപദ്രവാണി ഭേഷജസാദ്ധ്യാനി, മൃദുപ്രസൃതാവഗാഢാന്യുച്ഛ്റിതാനി ക്ഷാരേണ, കക്കശസ്ഥിരപൃഥുകഠിനാന്യഗ്നിനാ, തനുമൂലാന്യുച്ഛ്റിതാനി ക്ലേദവന്തിചശസ്ത്രേണ. തത്ര ഭേഷജസാദ്ധ്യാനാമശ്ശസാമദൃശ്യാനാംതു ഭേഷജം ഭവതി. ക്ഷാരാഗ്നിശസ്ത്രസാദ്ധ്യാനാംതു വിധാന മുച്യമാനമുപധാരയ. 3

അർശ്ശസ്സ് ചികിത്സിച്ചു മാററുവാനുള്ള ഉപായങ്ങൾ നാലുവിധത്തിലാകുന്നു. അതു് എന്തെല്ലാമെന്നാൽ 1. ഔഷധം, 2. ക്ഷാരം, 3. അഗ്നി, 4 ശസ്ത്രം. ഇതിൽ അടുത്തകാലത്തുണ്ടായതും അല്പദോഷലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയതും ഉപദ്രവവ്യാധികൾ കുറഞ്ഞതുമായ അശ്ശോരോ

ഗത്തെ ഔഷധംകൊണ്ടു് മാററാവുന്നതാണു്. മൃദുവായിട്ടുള്ളതും വ്യാപിച്ചിട്ടുള്ളതും ആഴത്തിൽനിന്നു് പുറപ്പെട്ടതും ഉയൎന്നുനില്ക്കുന്നതുമായ അർശ്ശസ്സു് ക്ഷാരപ്രയോഗംകൊണ്ടു് മാററാം. പരുപരുപ്പുള്ളതും സ്ഥിരതയുള്ളതും വലുപ്പമുള്ളതും കാഠിന്യമുള്ളതുമായ അർശ്ശസ്സു് അഗ്നിപ്രയോഗംകൊണ്ടു് മാററാവുന്നതാണു്. മുരടു് ചെറുതായും ഉയൎന്നുനില്ക്കുന്നതും നലവുള്ളതുമായ അർശ്ശസ്സു് ശസ്ത്രപ്രയോഗംകൊണ്ടു് മാററാവുന്നതാണു്. ഇതിൽ ഔഷധസാദ്ധ്യമായ അർശ്ശസ്സിന്നും പുറമെ കാണാനൊന്നുമില്ലാത്ത അർശ്ശസ്സിന്നും ഔഷധപ്രയോഗമാണു് ചെയ്യേണ്ടതു്. ക്ഷാരം, അഗ്നി, ശസ്ത്രം ഇവകൊണ്ടു് സാധിക്കേണ്ടതായ അർശ്ശസ്സുകൾക്കുള്ള ചികിത്സാസമ്പ്രദായം പറയുന്നതു് കേട്ടു ധരിച്ചുകൊൾക.

തത്ര ബലവന്തമാതുരമർശ്ശോഭിരുപദ്രുതമുപസ്നിഗ്ദ്ധം പരിസ്വിന്നമനിലവേദനാഭിവൃദ്ധിപ്രശമനാൎത്ഥം സ്നിഗ്ദ്ധമുഷ്ണമല്പമന്നം ദ്രവപ്രായം ഭുക്തവന്തമുപവേശ്യ സംവൃതേശുചൌദേശേ സാധാരണേ വ്യഭ്രേകാലേ സമേഫലകേ ശയ്യായാംവാ പ്രത്യാദിത്യഗുദമന്യസ്യ ഉത്സംഗേനിഷണ്ണം പൂർവ്വകായമുത്താനം കിഞ്ചിദുന്നതകടീകം വസ്ത്രകമ്പളകോപവിഷ്ടം യന്ത്രണശാടകേന പരിക്ഷിപ്തഗ്രീവാസക്ഥിം പരികൎമ്മിഭിഃ സുപരിഗൃഹീതമസ്പന്ദനശരീരം കൃത്വാ തതോഽസ്മൈഘൃതാഭ്യക്തഗുദായ ഘൃതാഭ്യക്തം യന്ത്രമൃജ്ജ്വൎശ്ശോമുഖംപായൌ ശനൈഃശനൈഃ പ്രവാഹമാണസ്യ പ്രണിധായ, പ്രവിഷ്ടേചാർശ്ശോവേക്ഷ്യ, ശലാകയോൽപീഡ്യ, പിചുവസ്ത്രയോരന്യതരേണപ്രമൃജ്യ,

ക്ഷാരംപാതയേൽ, പാതയിത്വാ ചപാണിനാ, യ ന്ത്രദ്വാരംപിധായ വാക്ശ്ചതമാത്രമുപേക്ഷേത. തതഃ പ്രമൃജ്യ ക്ഷാരബലം വ്യാധിബലംചാവേക്ഷ്യ പുന രാലേപയേൽ, അഥാൎശഃപക്വജാംബവ പ്രതീകാശ മവസന്നമീഷന്ന തമഭിസമീക്ഷ്യോപാവൎത്തയേൽ, ക്ഷാരംപ്രക്ഷാളയേൽ ധാന്യാമ്ലേന. ദധിമസ്തുശുക്ത ഫലാമ്ലൈൎവ്വാ, തതോ യഷ്ടീമധുകമിശ്രേണ സൎപ്പി ഷാ നിൎവ്വാപ്യയന്ത്രമപനീയോത്ഥാപ്യാതുരമുഷ്ണോദ കോപവിഷ്ടം ശീതാഭിരദ്ഭിഃ പരിഷിഞ്ചേൽ, അ ശീതാഭിരിത്യേകേ. തതോ നിൎവ്വാതമാഗാരപ്രവേ ശ്യാചാരികമാദിശേൽ, സാവശേഷംപുനൎദ്ദഹേൽ, ഏവം സപ്തരാത്രാൽ സപ്തരാത്രാദേകൈകമുപക്ര മേത, തത്രബഹ്വൎശഃസുപൂൎവ്വം ദക്ഷിണം സാധയേൽ ദക്ഷിണാദനന്തരം, വാമാൽപൃഷ്ഠജം തതോഗ്രജമിതി. 4

ക്ഷാരസാദ്ധ്യമായ അർശ്ശസ്സുകൊണ്ടു് ഉപദ്രവിക്കപ്പെട്ട ബലവാനായ രോഗിയെ സ്നേഹസ്വേദം ശീലിപ്പിച്ചു വാതവേദന വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനെ ശമിപ്പിക്കുവാനാ യി സ്നേഹദ്രവ്യം ചേർത്തതും ചൂടുള്ളതും ദ്രവരൂപത്തിലു ള്ളതുമായ അല്പാഹാരം കൊടുത്തു മറവുള്ളതും വൃത്തിയു ള്ളതുമായ സ്ഥലത്തു് പ്രവേശിപ്പിച്ചിട്ടു് മഴക്കാറില്ലാത്ത തും കൂടുതൽ ചൂടും കൂടുതൽ തണുപ്പുമില്ലാത്തതുമായ സമ യത്തു് പലകയിലൊ കിടക്കയിലൊ ആദിത്യന്നഭിമുഖ മായി ഗുദം മറ്റൊരാളുടെ മടിയിൽവെച്ചു് മലർത്തി ക്കിടത്തി കടിപ്രദേശം അല്പം ഉയർത്തി വസ്ത്രകമ്പിളി കളിൽവെച്ചു് കെട്ടുവാൻ പററുന്ന തുണിനാടകൊണ്ടു് കഴുത്തിലും കാലിൻെറ മടക്കിൽക്കൂടിയും ഇട്ടു കഴുത്തും

കാലും കൂട്ടി ചുററിക്കെട്ടി പരികൎമ്മികൾ ശരീരം അനങ്ങാത്തവിധത്തിൽ നല്ലവണ്ണം പിടിച്ചു പിന്നെ അവൻെറ ഗുദത്തിൽ നെയ്യ് പുരട്ടി, നെയ്യ് പുരട്ടിയതും നേരെയുള്ളതും ചെറിയ ദ്വാരമുള്ളതുമായ യന്ത്രത്തെ സാവധാനത്തിൽ മുക്കി മുക്കി ഗുദത്തിൽ കടത്തണം. യന്ത്രം കടത്തിയതിനുശേഷം അർശ്ശസ്സിനെ നോക്കിയിട്ട് ഒരു ശലാകകൊണ്ടു് ഞെക്കി പഞ്ഞികൊണ്ടോ തുണികൊണ്ടോ അതുപോലുള്ള മററ് വല്ലതുംകൊണ്ടോ തുടച്ചു വൃത്തിയാക്കി ക്ഷാരം വെക്കണം. ക്ഷാരം വെച്ചിട്ട് യന്ത്രത്തിൻെറ ദ്വാരം കൈകൊണ്ടു് പൊത്തി നൂറുവാക്ക് പറയുന്നതുവരെ നിർത്തണം. പിന്നീട് ആ ക്ഷാരം എടുത്തുകളഞ്ഞു വൃത്തിയാക്കിയിട്ട് ക്ഷാരബലവും രോഗബലവും നോക്കി അതിന്നനുസരിച്ച് വീണ്ടും ക്ഷാരം വെക്കണം ക്ഷാരം വെച്ചതിനുശേഷം അർശ്ശസ്സ് പഴുത്ത ഞാവൽപഴത്തിൻെറ ആകൃതിയിലാവാതെയും കുറച്ചൊന്നു് കുഴിവീഴാതെയും കണ്ടാൽ ക്ഷാരം വീണ്ടും വെക്കണം. സമ്യഗ്യോഗം കണ്ടാൽ ക്ഷാരത്തെ വെപ്പുകാടികൊണ്ടോ തൈർവെള്ളംകൊണ്ടോ ശുക്തംകൊണ്ടോ ചെറുനാരങ്ങനീരുകൊണ്ടോ കഴുകിക്കളയണം. അതിനുശേഷം ഇരട്ടിമധുരചൂൎണ്ണം ചേർത്ത നെയ്യ് പുരട്ടിയിട്ട് യന്ത്രം എടുത്തുകളഞ്ഞു് കെട്ടഴിച്ചു് രോഗിയെ എഴുന്നേല്പിച്ചു് ചൂടുവെള്ളത്തിലിരുത്തി പച്ചവെള്ളം മേലൊഴിക്കണം. ചൂടുവെള്ളംതന്നെ ഒഴിക്കണമെന്നും ചിലർ പറയുന്നു. അതിനുശേഷം കാററുകൊള്ളാത്ത മുറിയിലാക്കി പത്ഥ്യമായ ആഹാരവിഹാരാദികൾ നിർദ്ദേശിച്ചുകൊടുക്കണം. ക്ഷാരപ്രയോഗത്തിനുശേഷം അവിടെ വീണ്ടും അവശേഷിപ്പുണ്ടെങ്കിൽ അതു് പിന്നീട് പൊള്ളിച്ചു

കളയണം. ഒന്നിലധികം കുരുക്കളുണ്ടെങ്കിൽ ഇങ്ങിനെ ഏഴേഴദിവസം കൂടുമ്പോൾ ഓരോന്നോരോന്നായി എടുത്തുകളയണം. ഗുദത്തിൻെറ ചുറ്റും കുരുക്കളുണ്ടെങ്കിൽ ആദ്യം വലത്തുഭാഗത്തേതു് പിന്നെ ഇടത്തുഭാഗത്തേതു് പിന്നെ പിന്നിലേതു് പിന്നെ മുന്നിലേതു് എന്നീ ക്രമത്തിൽ എല്ലാ കുരുക്കളും എടുത്തുകളയണം.

തത്ര വാതശ്ലേഷ്മനിമിത്താന്യഗ്നി ക്ഷാരാഭ്യാംസാധയേൽ. ക്ഷാരേണൈവമൃദുനാ പിത്തരക്തനിമിത്താനി. 5

അർശ്ശസ്സുകളിൽ വാതകഫജന്യമായിട്ടുള്ളതിനെ അഗ്നികർമ്മംകൊണ്ടും ക്ഷാരകർമ്മംകൊണ്ടും ശമിപ്പിക്കണം. പിത്തരക്തജന്യമായതിനെ മൃദുവായ ക്ഷാരപ്രയോഗം കൊണ്ടുതന്നെ ശമിപ്പിക്കണം.

തത്ര വാതാനുലോമ്യ മന്നരുചിരഗ്നിദീപ്തിർല്ലാഘവം ബലവർണ്ണോല്പത്തിർമ്മനസ്തുഷ്ടിരിതി സമ്യഗ്ദഗ്ദ്ധലിംഗാനി, അതിദഗ്ദ്ധേതുഗുദാവദരണം ദാഹോമൂർച്ഛാജ്വരഃപിപാസാശോണിതാനി പ്രവൃത്തിസ്തന്നിമിത്താശ്ചോപദ്രവാഭവന്തി, ശ്യാമാല്പവ്രണതാ കണ്ഡൂരനിലവൈഗുണ്യമിന്ദ്രിയാണാമപ്രസാദോ വികാരസ്യചാശാന്തിർഹീനദഗ്ദ്ധേ. 6

വായുവിന്നു് അനുലോമഗതി, ആഹാരത്തിൽ അഭിരുചി, ദീപനശക്തി, ശരീരത്തിന്നു് ലാഘവം, ബലം, കാന്തി എന്നിവകളുടെ ആവിർഭാവം, മനസ്സന്തോഷം ഇവ സമ്യഗ്ദഗ്ദ്ധ ലക്ഷണമാകുന്നു. കൂടുതൽ പൊള്ളിപ്പോയാൽ ഗുദം വിണ്ടുകീറുക, ചുട്ടുനീറൽ, മോഹാല

സ്യം, പനി, തണ്ണീർദാഹം, കൂടുതൽ രക്തംപോവുക ഇവയും കൂടുതൽ രക്തംപോയാലുണ്ടാകുന്ന മറ്റു് ഉപദ്രവങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നു ഗുദാങ്കുരത്തിൽ കരുവാളിച്ച ചെറിയ വ്രണമുണ്ടാവുക, പൊറിച്ചലുണ്ടാവുക, വായുവിൻെറ ഗതി പ്രതിലോമമായിരിക്കുക, ചക്ഷുഃശ്രോത്രാദി ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു് പ്രസാദമില്ലാതിരിക്കുക, രോഗത്തിന്നു് ശമനമില്ലാതിരിക്കുക ഇവ ഹീനദശാലക്ഷണമാകുന്നു.

മഹാന്തിച പ്രാണവതഃഛിത്വാദഹേൽ, നിർഗ്ഗതാനിപാത്യാർത്ഥം ദോഷപൂർണ്ണാനിയന്ത്രാദപിനാ സേപദാഭ്യംഗ സ്നേഹാവഗാഹോപനാഹ വിസ്രാവനാലേപക്ഷാരാഗ്നി ശസ്ത്രൈരുപാചരേൽ, പ്രവൃത്തരക്താനിച രക്തപിത്തവിധാനേന, ഭിന്നപുരീഷാണ്യ പാതിസാരവിധാനേന, ബദ്ധവർച്ചാംസി സ്നേഹപാനവിധാനേനോദാവർത്ത വിധാനേനവാ ഏഷ സർവ്വസ്ഥാനഗതാനാമർശ്ശസാംദഹനകല്പഃ 7

വലിയ മൂലക്കുരുവാണെങ്കിലും രോഗി ബലവാനാണെങ്കിലും ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് മുറിച്ചുകളഞ്ഞിട്ടു് ശലാക മുതലായവ പഴുപ്പിച്ചുവെച്ചു പൊള്ളിക്കണം. കൂടുതൽ പുറത്തേക്കു് വരികയും വാതപിത്തകഫരക്തദോഷപൂർണ്ണങ്ങളുമായ അർശ്ശസ്സിനെ യന്ത്രത്തിൻെറ സഹായങ്ങളൊന്നും കൂടാതെതന്നെ വിയർപ്പിക്കുക, സ്നേഹദ്രവ്യം പുരട്ടുക, നെയ്യ്സേവിപ്പിക്കുക, അവഗാഹസ്വേദം ചെയ്യുക, മരുന്നു് വെച്ചുകെട്ടുക, ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കുത്തി നീരു് എടുത്തുകളയുക. മരുന്നരച്ചുപുരട്ടുക, ക്ഷാരംവെക്കുക, പൊള്ളിക്കുക, ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യുക എന്നീ വിധത്തിൽ ചികിത്സിക്കണം. രക്തസ്രാവമുള്ള അർശ്ശോരോഗിക്കു് രക്തപിത്ത

ചികിത്സകൊണ്ടും മലം ഇളകിപ്പോകുന്നതാണെങ്കിൽ അതിസാരചികിത്സകൊണ്ടും മലബന്ധമുള്ളതിനെ സ്നേഹപാനചികിത്സകൊണ്ടൊ ഉദാവർത്തചികിത്സകൊണ്ടൊ ശമിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. ഇതു് എല്ലാവിധ അർശ്ശസ്സുകളേയും നശിപ്പിക്കുന്ന ചികിത്സാവിധിയാകുന്നു.

ആസാദ്യച ദർവ്വീകൂർച്ചക ശലാകാനാമന്യതമേന ക്ഷാരംപാതയേൽ, ഭ്രഷ്ടഗുദസ്യതു വിനായന്ത്രേണ ക്ഷാരാദികർമ്മപ്രയുഞ്ജീത സർവ്വേഷുച ശാലിഷഷ്ടികയവഗോധൂമാന്നം സർപ്പിഃസ്നിഗ്ദ്ധമുപസേവേത പയസാനിംബയൂഷേണ പടോലയൂഷേണവാ, യഥാദോഷം ശാകൈർവ്വാസ്തൂക തണ്ഡുലീയക ജീവന്ത്യുപോദികാശ്വബലാ ബാലമൂലകപാലങ്ക്യസന ചില്ലീചുചൂകലായവല്ലീഭിരന്യൈർവ്വാ. യച്ചാന്യദപി സ്നിഗ്ദ്ധമഗ്നിദീപനമർശോഘ്നം സൃഷ്ടമൂത്രപുരീഷഞ്ച തദുപസേവേത. 8

അർശ്ശസ്സ് യന്ത്രത്തിന്നുള്ളിൽ കടന്നുകിട്ടിയാൽ ചട്ടകത്തിൻെറ ആകൃതിയിലുള്ള യന്ത്രം, ബ്രഷ്, ശലാക ഇവയിലേതെങ്കിലുംകൊണ്ട് ക്ഷാരംവെക്കണം. പുറത്തേക്ക് വന്ന ഗുദത്തിന്നാകട്ടെ യന്ത്രം വെക്കാതെതന്നെ ക്ഷാരാദികർമ്മം ചെയ്യണം. എല്ലാവിധ അർശ്ശോരോഗങ്ങളിലും ചെന്നെല്ല്, നവര, യവം, ഗോതമ്പ് ഇവകളുടെ അന്നത്തെ നെയ്യ് ചേർത്ത് സ്നിഗ്ദ്ധതവരുത്തി പാലോ, വേപ്പിൻെറ രസമോ, കാട്ടുപടോലരസമോ ചേർത്ത് കഴിക്കണം. ദോഷകോപങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് വാസ്തുച്ചീര, ചെറുചീര, അടപൊതിയൻ, വഷളച്ചീര, അശ്വബല, ഇളയ മുള്ളങ്കി, ചുകന്ന ചീര, വേങ്ങയില, ചുകന്ന

വാസ്തൂച്ചീര, നീച്ചീര, കറുകവള്ളി ഇവയൊ ഇതുപോലു ള്ള മററ് ഇലക്കറികളൊ ഉപയോഗിക്കാം. കൂടാതെ സ്നിഗ്ദ്ധങ്ങളും അഗ്നിദീപനങ്ങളും അർശ്ശോരോഗഹരങ്ങളും മലമൂത്ര തടസ്സങ്ങളെ തീക്കുന്നതുമായ ഇവിടെ പറയാത്ത മററു അന്നപാനാദികളും ഔഷധങ്ങളും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

ദഗ്ദ്ധേഷുചാശ്ശഃസ്വഭ്യക്തോ ഽനലസന്ധുക്ഷണാത്ഥമനിലപ്രകോപസന്ധുക്ഷണാർത്ഥഞ്ച സ്നേഹാദീനാംസാമാന്യതഃ ക്രിയാപഥമുപസേവേത. വിശേഷതസ്തുവാതാശ്ശഃസു സപ്പിംഷിച വാതഹരദീപനീയസിദ്ധാനി ഹിംഗ്വാദിഭിശ്ചൂണ്ണൈഃ പ്രതിസംസൃജ്യപിബേൽ പിത്താർശ്ശഃസു പൃഥക്പൎണ്യാദീനാം കഷായേണ ദീപനീയപ്രതീവാപം സപ്പിഃ, ശോണിതാർശ്ശഃസു മഞ്ജിഷ്ഠാമൃതംഗ്യാദീനാം കഷായേപാചയേൽ. ശ്ലേഷ്മാർശ്ശഃസു സുരസാദീനാം കഷായേ. ഉപദ്രവാംശ്ച യഥാസ്വമുപാചരേൽ. 9

ക്ഷാരാഗ്നികമ്മംകൊണ്ടു പൊള്ളിക്കുകയൊ (ചകാരേണ) പൊള്ളിക്കാതിരിക്കുകയൊ ചെയ്ത അശ്ശഃസുകളിൽ തേച്ചുകുളിയും ജഠരാഗ്നിയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനും വാതം കോപിക്കാതിരിക്കുവാനുമായി സ്നേഹപാനാദിക്രിയകളും പൊതുവെ ചെയ്യേണ്ടതാണ്. വിശേഷിച്ചു വാതാശ്ശഃസുകളിൽ വാതഹരമായ ഭദ്രദാർവ്വാദിഗണകഷായത്തിൽ ദീപനീയമായ പിപ്പല്യാദിഗണം കല്ക്കമായി കാച്ചിയ നെയ്യിൽ ഹിംഗ്വാദിചൂർണ്ണം ചേർത്തു സേവിക്കണം. പിത്താശ്ശഃസുകളിൽ മിശ്രകാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ പൃഥക്പൎണ്യാദികഷായത്തിൽ പിപ്പല്യാദിഗണം കൽക്കം

ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് സേവിക്കണം. രക്താർശസ്സുകളിൽ മഞ്ചട്ടിയും വരണാദിഗണത്തിലെ വരണാർത്തഗളശിഗ്രുക്കളൊഴിച്ചു മധുശിഗ്ര്വാദിമരുന്നുകളും കഷായം വെച്ചു അതിൽ പാകംചെയ്തെടുക്കുന്ന നെയ്യ് സേവിക്കണം. കഫാർശസ്സുകളിൽ സുരസാദിഗണകഷായത്തിൽ കാച്ചിയ നെയ്യ് സേവിക്കണം. ജ്വരഗുന്മാദി ഉപദ്രവങ്ങൾ കൂടിയുണ്ടെങ്കിൽ അതാതിന്നനുസരിച്ചുള്ള ചികിത്സ ചെയ്യണം.

പരംപ്രയത്നമാസ്ഥായ ഗുദേ ക്ഷാരാഗ്നിശസ്ത്രാണ്യവചാരയേൽ, തദ്വിഭ്രമാദ്ധിഷാണ്ഢ്യശോഫദാഹമദമൂർച്ഛാടോപാനാഹാതിസാരപ്രവാഹാനി ഭവന്തി മരണംവാ. 10

ഗുദത്തിൽ ക്ഷാരം, അഗ്നി, ശസ്ത്രം ഇവ പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ വളരെ സൂക്ഷിച്ചു ചെയ്യേണ്ടതാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതിൽ പാകപ്പിഴ വന്നുപോയാൽ നപുംസകത്വം, നീരു്, ചുട്ടുനീറൽ, മോഹാലസ്യം, വയരിരമ്പൽ, വയറു്വീപ്പ്, അതിസാരം, മൂക്കൽ ഇവയുണ്ടാകും. ഒരുപക്ഷെ മരണംതന്നെ സംഭവിച്ചു എന്നും വരാം.

അതഊർദ്ധ്വം യന്ത്രപ്രമാണമുപദേക്ഷ്യാമഃ—തത്ര യന്ത്രം ലൌഹം ദാന്തം ശാർഗം വാർക്ഷംവാഗോസ്തനാകാരം ചതുരംഗുലായതം പഞ്ചാംഗുല പരിണാഹംപുംസാം, ഷഡംഗുലപരിണാഹം നാരീണാം തലായതം, തൽദ്വിച്ഛിദ്രം ദർശനാർത്ഥം, ഏകച്ഛിദ്രംതുകർമ്മണി, ഏകദ്വാരേഹി ശസ്ത്രക്ഷാരാഗ്നീനാമതിക്രമോനഭവതി, ഛിദ്രപ്രമാണന്തു ത്ര്യംഗുലായതമംഗുഷ്ഠോദരപരിണാഹം, യദംഗുലമവശിഷ്ടം

തസ്യാർദ്ധാംഗുലാദധസ്താദർദ്ധാംഗുലോച്ഛ്രിതോ
പരിവൃത്തകർണ്ണികം, ഏഷ യന്ത്രാകൃതി സമാസഃ 11

ഇനി അർശോയന്ത്രത്തിൻെറ പ്രമാണം ഉപദേശിച്ചുതരാം. ഈ യന്ത്രം ലോഹംകൊണ്ടോ ആനപ്പല്ല് മുതലായ പല്ലുകൊണ്ടോ മാൻകൊമ്പ് മുതലായ കൊമ്പുകൊണ്ടോ മരംകൊണ്ടോ ഉണ്ടാക്കാം. ഇതു് പശുവിൻെറ മുലയുടെ ആകൃതിയിൽ നാലിഞ്ച് നീളത്തിലും അഞ്ചിഞ്ച് ചുററളവിലും ആയിരിക്കണം. ഈ അളവ് പുരുഷന്മാർക്കാകുന്നു സ്ത്രീകൾക്ക് ആറംഗുലം ചുററളവും ഒരു കൈപ്പടത്തിൻെറ നീളവും ഉണ്ടായിരിക്കണം അതിന്നു് രണ്ടു ദ്വാരമുണ്ടായിരിക്കണം. ഒന്നു് അർശസ്സിൻെറ സ്വഭാവം നോക്കി മനസ്സിലാക്കുവാനും ഒന്നു് ശസ്ത്രക്ഷാരാഗ്നികർമ്മത്തിനും. ഒരു ദ്വാരത്തിൽക്കൂടി ശസ്ത്രക്ഷാരാഗ്നികർമ്മം ചെയ്താൽ അതിയോഗം സംഭവിക്കുകയില്ല. യന്ത്രത്തിൻെറ ദ്വാരം മൂരട്ടിൽനിന്നു് മൂന്നംഗുലം മേല്പോട്ട് അംഗുഷ്ഠോദരപ്രമാണത്തിലായിരിക്കണം. പിന്നെ ശേഷിപ്പുള്ള ഒരംഗുലത്തിൽ അരയംഗുലം താഴെയാക്കി മേലെയുള്ള അരയംഗുലം ഉപരിഭാഗത്തു് ഗോളാകൃതിയിലുള്ള ഒരു കർണ്ണികയാക്കണം. ചുരുക്കത്തിൽ യന്ത്രത്തിൻെറ ആകൃതി ഇപ്രകാരമാകുന്നു.

അതഊർദ്ധ്വം അർശസാം ആലേപാൻവക്ഷ്യാമഃ—
സ്നുഹിക്ഷീരയുക്തം ഹരിദ്രാചൂർണ്ണമാലേപഃ പ്രഥമഃ, കുക്കുടപുരീഷഗുഞ്ജാഹരിദ്രാ പിപ്പലീചൂർണ്ണമിതി ഗോമൂത്രപിത്തപിഷ്ടോദ്വിതീയഃ, ദന്തീചിത്രകസുവർച്ചികാലാംഗലീ കല്ക്കോവാഗോപിത്തപിഷ്ടസ്തൃതീയഃ, പിപ്പലീസൈന്ധവ കുഷ്ഠശിരീഷഫ

ലകല്ക്കഃ സ്നുഹിക്ഷീരപിഷ്ടോഽർക്കക്ഷീരപിഷ്ടോ വാ പത്ഥ്യഃ, കാസീസ ഹരിതാലസൈന്ധവാശ്വമാരകവിഡംഗപൂതീക കൃതവേധനജംബ്വർക്കോത്തമാരണീദന്തീ ചിത്രകാളക്സ്നുഹീപയഃ സുതൈലം വിപക്വമഭ്യഞ്ജനേനാർശഃ ശാതയതി. 12

ഇനി അശ്ശസ്സുകൾക്കു് പുരട്ടുവാനുള്ള ഔഷധങ്ങളെ പറയാം:- 1. കള്ളിപ്പാലിൽ മഞ്ഞപ്പൊടി ചേർത്തു പുരട്ടുക, 2. കോഴിക്കാഷ്ഠം, കുന്നിക്കുരു, മഞ്ഞൾ, തിപ്പല്ലി ഇവയും ഗോരോചനവും ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചു പുരട്ടുക, 3. നാഗദന്തിവേര്, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, കരിങ്കച്ചൂരം, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ് ഇവ സമം ഗോരോചനവും ചേർത്തരച്ചു പുരട്ടുക, 4. തിപ്പല്ലി, ഇന്തുപ്പ്, കൊട്ടം, നെന്മേനിവാകക്കുരു ഇവ കള്ളിപ്പാലിലൊ എരിക്കിൻപാലിലൊ അരച്ചു പുരട്ടുക. മൈർത്തുത്ഥം, അരിതാരം, ഇന്തുപ്പ്, കണവീരം, വിഴാലരി, ഉങ്ങിൻകുരു, തുളക്കാപ്പിരം, ഞാറൽത്തോല്, എരുക്കിൻവേര്, വേലിപ്പരുത്തി, നാഗദന്തിവേര്, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, വെള്ളഎരിക്കിൻവേര് ഇവയും കള്ളിപ്പാലും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കുന്ന തൈലം പുരട്ടുക. ഈ പറഞ്ഞ ലേപനങ്ങളെക്കൊണ്ടു് അശ്ശസ്സ് ശമിക്കുന്നതാണ്

അതഊർദ്ധ്വം ഭേഷജസാദ്ധ്യേഷ്വർശ്ശസ്സ്വർശഃസുയോഗാൻ യാപനാർത്ഥം വക്ഷ്യാമഃ—പ്രാതഃപ്രാതർഗ്ഗുഡഹരീതകീമാസേവേത, ബ്രഹ്മചാരീ ഗോമൂത്രദ്രോണസിദ്ധംവാ ഹരീതകീശതംപ്രാതഃ പ്രാതര്യ്യഥാബലംക്ഷൌദ്രേണ, അപാമാർഗ്ഗമൂലംവാ തണ്ഡുലോദകേന സക്ഷൌദ്രമഹരഹഃ, ശതാവരീമൂലക

ല്ക്കംവാ ക്ഷീരേണ, ചിത്രകചൂർണ്ണയുക്തംവാസീധും പരാർദ്ധ്യം, ഭല്ലാതകചൂർണ്ണയുക്തംവാ സക്തുമന്ഥമലവണം തക്രേണ, കലശേവാന്തശ്ചിത്രകമൂലകല്ക്കാവലിപ്തേനിഷിക്തം തക്രമമ്ലമനമ്ലംവാ പാനഭോജനേഷൂപയുഞ്ജീത, ഏഷ ഏവ ഭാർഗ്ഗ്യാസ്ഫോതയവാന്യാമലകഗുഡൂചീഷുതക്രകല്പഃ. പിപ്പലീപിപ്പലീമൂല ചവ്യചിത്രവിഡംഗ ശൃംഗീഹരീതകീഷുച പൂർവ്വവദേവ, നിരന്നോവാതക്രമഹരഹർമ്മാസമുപസേവേത, ശൃംഗവേരപുനർന്നവാ ചിത്രകകഷായസ്സിദ്ധംവാപയഃ, കുടജമൂലത്വക്ഫാണിതംവാ പിപ്പല്യാദിപ്രതീവാപംക്ഷൌദ്രേണ, മഹാവാതവ്യാധ്യുക്തം ഹിംഗ്വാദിചൂർണ്ണമുപസേവേത തക്രാഹാരഃ ക്ഷീരാഹാരോവാ, ക്ഷാരലവണാംശ്ചിത്രകമൂല ക്ഷാരോദകസിദ്ധാൻവാ കല്മാഷാൻ ഭക്ഷയേൽ, ചിത്രകമൂലക്ഷാരോദകസിദ്ധംവാപയഃ പലാശതരുക്ഷാസിദ്ധംവാ, പലാശതരുക്ഷാരസിദ്ധാൻവാ കല്മാഷാൻ, പാടലാപാമാർഗ്ഗബൃഹതീപലാശക്ഷാരംവാ പരിസ്രുതമഹരഹർഘൃതസംസൃഷ്ടം, കുടജവന്താകമൂലകല്ക്കംവാതക്രേണ, ചിത്രകപൂതീകനാഗരകല്ക്കംവാ പൂതീകക്ഷാരേണ ക്ഷാരോദകസിദ്ധംവാസർപ്പിഃ പിപ്പല്യാദിപ്രദീവാപം, കൃഷ്ണതിലപ്രസൃതം പ്രകുഞ്ചംവാപ്രാതഃ പ്രാതരുപസേവേത ശീതോദകാനുപാനം. ഏഭിരഭിവർദ്ധതേഽഗ്നിരർശാംസി ചോപശാമ്യതി. 13

ഇനി ഔഷധങ്ങളെക്കൊണ്ട് മാററാവുന്നതും പുറമെ കാണാൻ കഴിയാത്തതുമായ അൎശസ്സുകളെ ശമിപ്പിക്കുവാനുള്ള ഔഷധങ്ങളെ പറഞ്ഞുതരാം. ദിനംപ്രതി കാലത്തു്

വെല്ലവും കടുക്കയും സമം ചേർത്തരച്ചു സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ബ്രഹ്മചര്യാനുഷ്ഠാനത്തോടുകൂടി പതിനാറിടങ്ങഴി ഗോമൂത്രത്തിൽ നൂറു കടുക്ക പുഴുങ്ങി വററിച്ചു അതിൽനിന്നു് രോഗബലത്തിനും ശരീരബലത്തിനും അനുസരിച്ചു കടുക്ക എടുത്തു തേനും ചേർത്തു ദിനംപ്രതി കാലത്തു് സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ കടലാടിവേരു് അരിക്കാടിയിലരച്ചു തേനും ചേർത്തു ദിനംപ്രതി സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ശതാവരിക്കിഴങ്ങരച്ചു പാലിൽ കലക്കി പതിവായി സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങു് ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചു മദ്യത്തിൽ ചേർത്തു സേവിക്കുന്നതും നല്ലതാണു്. അല്ലെങ്കിൽ ചേർക്കുരു ശുദ്ധിചെയ്തുണക്കിപ്പൊടിച്ചു് മലപ്പൊടിയും ചേർത്തു മന്ഥമുണ്ടാക്കി ഉപ്പുചേർക്കാതെ മോരിൽ സേവിക്കണം. ഒരു പാത്രത്തിൻെറ ഉള്ളിൽ കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങരച്ചു പുരട്ടി അതിൽ മോരൊഴിച്ചു ആ മോരു് പുളിച്ചാലൊ പുളിക്കുന്നതിനുമുമ്പോ എടുത്തു കുടിക്കുകയും ഭക്ഷണത്തിൽ ചേർത്തു കഴിക്കുകയും ചെയ്യണം. ഇതുപോലെ തന്നെ ചെറുതേക്കിൻവേരു്, പ്ലാശു്, ജീരകം, നെല്ലിക്ക, പിററമുത്തു് ഇവയിലേതെങ്കിലും ഒന്നരച്ചു പാത്രത്തിൽ പുരട്ടി മോരൊഴിച്ചു ഉപയോഗിക്കാം. തിപ്പല്ലി, കാട്ടുതിപ്പല്ലിവേരു്, കാട്ടുമുളകിൻവേരു്, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങു്, വിഴാലരി, ചുക്കു്, കടുക്ക ഇവയും പാത്രത്തിലരച്ചുപുരട്ടി ഉപയോഗിക്കുന്നതു് നല്ലതാണു്. മററു് ആഹാരങ്ങളൊന്നും കഴിക്കാതെ ഒരുമാസക്കാലം മോരുമാത്രം ഉപയോഗിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ ചുക്കു്, തെഴുതാമവേരു്, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങു് ഇവ കഷായംവെച്ചു അതിൽ പാൽ ചേർത്തു കുറുക്കി സേവിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ കുടക

പ്പാലവേത്തോല് കഷായംവെച്ച് അതിൽ ശക്കരചേത്ത് കുറുക്കി പിപ്പല്യാദിഗണചൂണ്ണവും തേനും ചേർത്ത് സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ മഹാവാതവ്യാധി ചികിത്സിതത്തിൽ പറഞ്ഞ ഹിംഗ്വാദിചൂണ്ണം സേവിക്കുകയും കേവലം മോരൊ പാലൊ കഴിക്കുകയും വേണം. അല്ലെങ്കിൽ ചവക്കാരം, ഇന്തുപ്പ് ഇവ കലക്കിയ വെള്ളവും കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ക്ഷാരജലവും ചേത്ത് അതിൽ യവച്ചോറുണ്ടാക്കി ഭക്ഷിക്കണം അല്ലെങ്കിൽ കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ക്ഷാരജലത്തിൽ പാൽ ചേത്ത് കാച്ചിക്കുറുക്കി കുടിക്കുകയൊ പലാശക്ഷാരജലത്തിൽ പാൽ ചേത്ത് കാച്ചിക്കുറുക്കി കുടിക്കുകയൊ ചെയ്യണം അല്ലെങ്കിൽ പലാശക്ഷാരജലത്തിൽ യവച്ചോറുണ്ടാക്കി ഭക്ഷിക്കണം. പാതിരിവേര്, വലിയ കടലാടിവേര്, ചെറ്റവദിനിവേര്, ചമതത്തോല് ഇവ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ക്ഷാരജലം നല്ലവണ്ണം അരിച്ച് നെയ്യ് ചേത്ത് ദിനംപ്രതി സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ കുടകപ്പാല വേത്തോലും വന്ദാകവേരും (ഇത്തിക്കണ്ണി) അരച്ച് മോരിൽ കലക്കി സേവിക്കണം. കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ്, ആവിൽത്തോല്, ചുക്ക് ഇവ അരച്ച് ആവിൽത്തോല് കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ക്ഷാരജലത്തിൽ ചേത്ത് സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ക്ഷാരജലത്തിൽ പിപ്പല്യാദിഗണം കല്ക്കമായി കാച്ചിയ നെയ്യ് സേവിക്കണം. കറുത്ത എള്ള് ഒരു കയ്യിൽ കൊള്ളുന്നത്രയൊ ഒരു പലമൊ ദിവസേന കാലത്ത് സേവിക്കണം. അനുപാനമായി ശുദ്ധജലം കുടിക്കണം. ഈ പ്രയോഗങ്ങളെക്കൊണ്ട് ജഠരാഗ്നി വർദ്ധിക്കുകയും അശ്ശസ്സ് ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

ദ്വിപഞ്ചമൂലീദന്തീ ചിത്രകപഥ്യാനാം തുലാമാഹൃത്യജലചതുർദ്രോണേ, വിപാചയേൽ, തതഃപാദാവശിഷ്ടം കഷായമാദായ സുശീതം ഗുഡതുലയാസഹോന്മിശ്ര്യ ഘൃതഭാജനേ നിഃക്ഷിപ്യമാസമുപേക്ഷേതയവപല്ലേ, തതഃപ്രാതഃപ്രാതർമ്മാത്രാം പായയേൽ. തേനാർശോഗ്രഹണീദോഷ പാണ്ഡുരോഗോദാവർത്താരോചകാന്ന ഭവന്തി ദീപ്തശ്ചാഗ്നിർഭവതി. 14

ദശമൂലം, നാഗദന്തിവേര്, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, കടുക്ക ഇവയെല്ലാംകൂടി ഒരു തുലാം 64 ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച് നാലിലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച കഷായം തണിഞ്ഞാൽ ഒരു തുലാം ശർക്കര കലക്കി നെയ്യ്പുരട്ടിയ പാത്രത്തിലാക്കി (രണ്ടുപലം താതിരിപ്പൂവും ചേർക്കണം) വായ്പൊതി കെട്ടി യവധാന്യത്തിൽ കുഴിച്ചിട്ട് ഒരുമാസം കഴിഞ്ഞാൽ എടുത്ത് ദിനംപ്രതി കാലത്ത് രോഗാവസ്ഥക്കനുസരിച്ച മാത്രയിൽ സേവിക്കണം. ഈ അരിഷ്ടം സേവിച്ചാൽ അർശസ്സ്, ഗ്രഹണി, പാണ്ഡുരോഗം, ഉദാവർത്തം, അരോചകം ഇവ ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. ജഠരാഗ്നി വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്യും. (ഇതിന് ചരകത്തിൽ ദന്ത്യാരിഷ്ടമെന്നാണ് പേര് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്.)

പിപ്പലീമരിച വിഡംഗൈലാവാലുകലോധ്രാണാം ദ്വേ ദ്വേ പലേ, ഇന്ദ്രവാരുണ്യാഃ പഞ്ചപലാനി, കപിത്ഥമദ്ധ്യസ്യദശ, പഥ്യാഫലാനാമർദ്ധപ്രസ്ഥഃ, പ്രസ്ഥോധാത്രീഫലാനാം, ഏതദൈകദ്ധ്യംജലചതുർദ്രോണേ വിപാച്യ, പാദാവശേഷം പരിസ്രാവ്യസുശീതം ഗുഡതുലാദ്വയേനോന്മിശ്ര്യ,

ഘൃതഭാജനേ നിക്ഷിപ്യ പക്ഷമുപേക്ഷേതയവപല്ലേ, തതഃപ്രാതഃപ്രാതര്യ്യഥാബലമുപയുഞ്ജീത, ഏഷ ഖലരിഷ്ടഃ പ്ലീഹാഗ്നിസംഗാർശോ ഗ്രഹണീഹൃൽ പാണ്ഡുരോഗ ശോഫകുഷ്ഠഗുന്മോദര കൃമിഹരോബലവർണ്ണശ്ചേതി 15

തിപ്പല്ലി, കുരുമുളക്, വിഴാലരി, ഏലാവാലുകം, പാച്ചോററിത്തോല് ഇവ ഈരണ്ടു് പലം, കാട്ടവെള്ളരി വേര് പലം അഞ്ചു്, തോട്നീക്കിയ വിളാമ്പഴം പലം പത്തു്, കടുക്ക കുരുകളഞ്ഞു് രണ്ടുനാഴി, നെല്ലിക്ക കുരുകളഞ്ഞു് ഒരിടങ്ങഴി ഇവയെല്ലാംകൂടി 64 ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു് നാലിലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു തണിഞ്ഞാൽ രണ്ടുതുലാം ശക്കര കലക്കി നെയ്യു് പുരട്ടിയ പാത്രത്തിലാക്കി (നാലുപലം താതിരിപ്പൂവും ചേക്കണം) വായ്പൊതി കെട്ടി യവധാന്യത്തിൽ കുഴിച്ചിട്ടു് പതിനഞ്ചുദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ എടുത്തു് രാവിലെ രാവിലെ അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചു സേവിക്കണം. ഈ അരിഷ്ടം പ്ലീഹ, അഗ്നിമാന്ദ്യം, അർശസ്സു്, ഗ്രഹണി, ഹൃദ്രോഗം, പാണ്ഡുരോഗം, നീരു്, കുഷ്ഠം, ഗുന്മൻ, മഹോദരം, കൃമിരോഗം ഇവയെ നശിപ്പിക്കുകയും ശരീരത്തിൻെറ ബലത്തേയും വർണ്ണത്തേയും വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. (ഇതിനു് ചരകത്തിൽ അഭയാരിഷ്ടമെന്നാണു് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്.)

തത്രവാതപ്രായേഷു സ്നേഹസ്വേദവമനവിരേചനാസ്ഥാപനാനുവാസനമപ്രതിഷിദ്ധം, പിത്തജേഷു വിരേചനം, ഏവം രക്തജേഷുസംശമനം, കഫജേഷു ശൃംഗവേരകുലത്ഥോപയോഗഃ, സർവ്വദോഷഹ

രം യഥോക്തം സർവ്വജേഷു. യഥാസ്വൈൗഷധിസി
ദ്ധംചപയഃസർവ്വേഷ്വിതി. 16

വാതപ്രധാനമായ അശ്സ്സുകളിൽ സ്നേഹം, സ്വേദം, വമനം, വിരേചനം, കഷായവസ്തി, സ്നേഹവസ്തി എന്നിവ നിഷിദ്ധമല്ല. പിത്തപ്രധാനമായ അശ്സ്സുകളിൽ വിരേചനം ചെയ്യാം. രക്താധിക്യത്തിലും പിത്താധിക്യ ചികിത്സതന്നെയാണ് ചെയ്യേണ്ടതു്. എന്നാൽ അതു് സംശമന ചികിത്സയായിരിക്കണം. കഫപ്രധാനമായ അശ്സ്സുകളിൽ ചുക്കും മുതിരയും ഉപയോഗിക്കണം. സന്നിപാതജമായ അശ്സ്സുകളിൽ ഈ പറഞ്ഞവയെല്ലാം യുക്തിപോലെ ഒന്നിച്ചുചേർത്തു പ്രയോഗിക്കണം. അതാതു് അശ്സ്സുകൾക്കു് പററുന്ന ഔഷധങ്ങളിട്ടുകാച്ചിയ പാൽ സേവിക്കുന്നതു് എല്ലാവിധ അശ്സ്സുകൾക്കും നല്ലതാണു്. (സംശമനലക്ഷണം "നശോധയതി നദ്വേഷ്ടീസമാൻ ദോഷാംസ്തതോദ്ധതാൻ സമീകരോതി വിഷമാൻ ശമനം തദ്യഥാമൃതാ" ഇതി ശാർങ്ഗധരഃ).

അതഊർദ്ധ്വം ഭല്ലാതകവിധാനമുപദേക്ഷ്യാമഃ—ഭല്ലാതകാനി പരിപക്വാന്യനുപഹതാന്യാഹൃത്യതത ഏകമാദായദ്വിധാത്രിധാ ചതുർദ്ധാവാ ഛേദയിത്വാ കഷായകല്ലേനവിപാച്യതസ്യ കഷായസ്യ ശുക്തിമനുഷ്ണാം ഘൃതാഭ്യക്തതാലുജിഹ്വൌഷ്ഠഃ പ്രാതഃപ്രാതഃരുപസേവേത, തതോഽപരാഹ്നേക്ഷീരം സർപ്പിരോദന ഇത്യാഹാരഃ, ഏവമേകൈകംവർദ്ധയേദ്യാവൽ പഞ്ചേതി, തതഃപഞ്ച പഞ്ചാഭിവർദ്ധയേദ്യാവൽ സപ്തതിരിതി, പ്രാപ്യചസപ്തതിമപകർഷയേൽ, ഭൂയപഞ്ചപഞ്ചയാവൽ പഞ്ചേതി, പഞ്ചാ

ഭ്യസ്യേകൈകംയാവദേകമിതി. ഏവം ഭല്ലാതക സഹസ്രമുപയുജ്യ സർവ്വകുഷ്ഠാർശോഭിർവിമുക്തോ ബലവാനരോഗഃശതായുർഭവതി. 17

ഇനി ചേക്കുരു സേവിക്കേണ്ടുന്ന ക്രമത്തെ ഉപദേശിച്ചു തരാം. നല്ലവണ്ണം പഴുത്തതും കേടില്ലാത്തതുമായ കുറേ ചേക്കുരു ശേഖരിച്ചിട്ട് അതിൽനിന്നു ഒരെണ്ണമെടുത്ത് രണ്ടോ മൂന്നോ നാലോ കഷ്ണമാക്കിയിട്ട് കഷായവിധി പ്രകാരം പാകംചെയ്ത് ആഴക്കാകുമ്പോൾ എടുത്തു പിഴിഞ്ഞരിച്ചു തണിഞ്ഞാൽ അണ്ണാക്കിലും നാവിലും ചുണ്ടിലും നെയ്യ്പുരട്ടി രാവിലെ രാവിലെ സേവിക്കണം. പിന്നെ ഉച്ചക്കശേഷം നെയ്യും കൂട്ടി ചോറുണ്ണണം. ഇങ്ങിനെ ദിവസംതോറും ഓരോ കായ് വർദ്ധിപ്പിച്ച് അഞ്ച് കായ്‌വരെ എത്തിയാൽ പിന്നെ ആറാമത്തെ ദിവസം മുതൽ അയ്യഞ്ചുവീതം വർദ്ധിപ്പിച്ച് ഒരുദിവസം എഴുപത് കായ് ആകുന്നതുവരെ സേവിച്ചു പിന്നെ ദിവസേന അയ്യഞ്ചുവീതം കുറച്ചു ഒന്നായാൽ നിർത്തുക. ഇങ്ങിനെ ഉൽക്കർഷത്തിൽ 18 ദിവസംകൊണ്ടു് 535 ഭല്ലാതകവും അപകർഷത്തിൽ 17 ദിവസംകൊണ്ടു് 465 ഭല്ലാതകവും കൂടി ആകെ 35 ദിവസംകൊണ്ടു് 1000 ഭല്ലാതകം സേവിച്ചാൽ സർവ്വവിധ കുഷ്ഠരോഗത്തിൽനിന്നും അർശസ്സിൽനിന്നും വിമുക്തനായി ബലത്തോടുകൂടിയാതൊരുവിധ രോഗവുമില്ലാതെ നൂറുകൊല്ലം ജീവിക്കാം.

ദ്വിവ്രണീയോക്തവിധാനേന ഭല്ലാതകനിശ്ച്യുതിതം സ്നേഹമാദായ പ്രാതഃപ്രാതഃ ശുക്തിമാത്രമുപയുഞ്ജീത, ജീർണ്ണേപൂർവ്വവദാഹാരഃ ഫലപ്രകർഷശ്ച. ഭല്ലാ

തകമജ്ജഭ്യോവാ സ്നേഹാദായാപകൃഷ്ടദോഷഃപ്ര
തിസംസൃഷ്ടഭക്തോനിവാതാഗാരംപ്രവിശ്യ യഥാ
ബലംപ്രസൃതിം പ്രകുഞ്ചംഃവാപയുഞ്ജീത, തസ്മിൻ
ജീർണ്ണേക്ഷീരം സർപ്പിരോദന ഇത്യാഹാരഃ, ഏവം
മാസമുപയുജ്യ മാസത്രയമാദിഷ്ടാഹാരോ രക്ഷേദാ
ത്മാനം, തതഃസർവ്വോപതാപാനപഹൃത്യ വർണ്ണവാൻ
ബലവാൻശ്രവണഗ്രഹണധാരണശക്തിസമ്പന്നോ
വർഷശതായുർഭവതി. മാസേമാസേചപ്രയോഗേ
വർഷശതം വർഷശതമായുഷോഽഭിവൃദ്ധിർഭവതി,
ഏവം ദശമാസാനുപയുജ്യ വർഷസഹസ്രായുർഭ
വതി. 18

ദ്വിവ്രണീയ ചികിത്സിതാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം
ചേർക്കുരുവിൽനിന്നെടുക്കുന്ന നെയ്യ് രാവിലെ രാവിലെ
ആഴക്കുവീതം (വായിൽ നെയ്യ്പുരട്ടി) സേവിക്കണം.
നെയ്യ് നല്ലവണ്ണം ദഹിച്ചാൽ മുമ്പ് പറഞ്ഞതുപോലെ
പാലൊ നെയ്യൊ കൂട്ടി ഭക്ഷണം കഴിക്കണം. ഇതു് മുമ്പ്
പറഞ്ഞ കഷായത്തേക്കാൾ കൂടുതൽ ഫലം ചെയ്യുന്ന
താണ്. അല്ലെങ്കിൽ ചേർക്കുരുപ്പരിപ്പിൽനിന്നെടുക്കുന്ന
എണ്ണ വമനവിരേചനങ്ങൾകൊണ്ട് ദോഷങ്ങളെ ശമി
പ്പിച്ചു അതിലെ പേയാദിക്രമങ്ങൾ ശീലിച്ചു കാററുത
ട്ടാത്ത വീട്ടിൽ താമസിച്ചു രോഗിയുടെ ബലത്തിന്നനു
സരിച്ചു ഉഴക്കൊ ഉരിയൊ സേവിക്കണം. ഇതു് ദഹി
ച്ചാൻ പാലും നെയ്യും ചേർത്തു ചോറുണ്ണണം. ഇപ്രകാരം
ഒരുമാസം സേവിച്ചിട്ടു് പിന്നെ മൂന്നുമാസം മേൽപറ
ഞ്ഞ ആഹാരക്രമങ്ങൾ ശീലിച്ചു് പത്ഥ്യംതെററാതെ
ആത്മരക്ഷ ചെയ്തുകൊള്ളണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ

സർവ്വവിധ രോഗങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തനായിട്ട് വർണ്ണപ്രസാദം, ശരീരബലം, ശ്രവണശക്തി, ഗ്രഹണശക്തി, ധാരണാശക്തി എന്നിവകളിൽ പുഷ്ടവാനായി നൂറുവയസ്സുവരെ ജീവിക്കും. ഇങ്ങിനെ എത്രമാസം സേവിക്കുന്നുവോ അത്രയും നൂറുകൊല്ലം ആയുസ്സ് വർദ്ധിക്കുന്നതായിരിക്കും. ഇപ്രകാരം പത്തുമാസം സേവിച്ചാൽ ആയിരം കൊല്ലം ജീവിച്ചിരിക്കും.

ഭവന്തിചാത്ര—

യഥാസർവ്വാണി കുഷ്ഠാനി ഹതഃഖദിരബീജകൌ
തംഥൈവാശ്ശാംസിസർവ്വാണി വൃക്ഷകാരുഷ്കരൌഹത:
ഹരദ്രായാംപ്രയോഗേണ പ്രമേഹാ ഇവഷോഡശ
ക്ഷാരാഗ്നിനാനിവർത്തന്തേ തഥാദൃശ്യാ ഗുദോത്ഭവാഃ

എപ്രകാരം എല്ലാവിധ കുഷ്ഠങ്ങളേയും കരിങ്ങാലിക്കാതലും വേങ്ങക്കാതലും നശിപ്പിക്കുന്നുവൊ അപ്രകാരം തന്നെ എല്ലാവിധ അർശ്ശസ്സുകളേയും കുടകപ്പാലയും ചേർക്കുരുവും നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്. മഞ്ഞളിൻെറ പ്രയോഗം കൊണ്ട് 16 വിധ പ്രമേഹങ്ങളും നശിക്കുന്നതുപോലെ ക്ഷാരപ്രയോഗംകൊണ്ടും അഗ്നിപ്രയോഗംകൊണ്ടും ദൃശ്യങ്ങളായ ഗുദാങ്കുരങ്ങൾ നശിക്കുന്നതാണ്.

ഘൃതാനിദീപനീയാനി ലേഹായസ്കൃതയഃസുരാഃ
ആസവാശ്ചപ്രയോക്തവ്യാ വീക്ഷ്യദോഷസ
മുച്ഛ്റിതം. 21

ദോഷകോപങ്ങളുടെ ആധിക്യത്തെ കണ്ടറിഞ്ഞു അതാതിന്നനുസരിച്ച വിധത്തിൽ പിപ്പല്യാദിഘൃതം മുതലായ ദീപനീയഘൃതങ്ങളും കുടജാവലേഹം മുതലായ

ലേഹ്യങ്ങളും നവായസം മുതലായ അയസ്കൃതികളും മദ്യങ്ങളും ആസവങ്ങളും പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.

വേഗാവരോധസ്ത്രീ പൃഷ്ഠയാനാന്യുല്ക്കടികാസനം
യഥാ സ്വംദോഷളഞ്ചാന്നമർശസു പരിവർജ്ജയേൽ.

പ്രവർത്തമാനങ്ങളായ മലമൂത്രാദി വേഗങ്ങളെ വിട്ടുകളയാതെ ധരിച്ചുവെക്കുക, സ്ത്രീസേവ ചെയ്യുക, ആന–കുതിര മുതലായവകളുടെ പുറത്തിരുന്നു സവാരിചെയ്യുക, ഉക്കററിരിക്കുക ഏതു് ദോഷം കോപിച്ചുണ്ടായതാണോ ആ ദോഷത്തെ ദുഷിപ്പിക്കുന്ന ആഹാരം കഴിക്കുക ഇവ അശോരോഗി വർജ്ജിക്കണം.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
അശ്ശശ്ചികിത്സിതംനാമ ഷഷ്ഠോƒദ്ധ്യായഃ

ഏഴാം അദ്ധ്യായം
അശ്മരീ ചികിത്സിതം

അഥാതോഽശ്മരീ ചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

ഇനി അശ്മരീ ചികിത്സിതാദ്ധ്യായത്തെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

അശ്മരീദാരുണോവ്യാധി രന്തകപ്രതിമോമതഃ
ഔഷധൈസ്തരുണഃസാദ്ധ്യഃ പ്രവൃദ്ധഃഛേദമർഹതി.

അശ്മരി എന്ന ഭയങ്കരവ്യാധി അന്തകനു് തുല്യമാണെന്നു് (മരിപ്പിക്കുന്നതാണെന്നു്) മനസ്സിലാക്കണം. അശ്മരിയുടെ ഉത്ഭവത്തിൽ ഔഷധപ്രയോഗംകൊണ്ടു് മാററാവുന്നതാണു്. കൂടുതൽ വർദ്ധിച്ചുപോയാൽ ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യേണ്ടിവരും.

തസ്യപൂർവ്വേഷുരൂപേഷു സ്നേഹാദിക്രമ ഇഷ്യതേ
തേനാസ്യാപചയംശാന്തി വ്യാധേർമ്മൂലാന്യ
ശേഷതഃ 4

അശ്മരിയുടെ പൂർവ്വരൂപത്തിൽ സ്നേഹസ്വേദാദിശോധന ചികിത്സ ചെയ്യണം. ശോധനചികിത്സകൊണ്ടു് ഈ വ്യാധിയുടെ സമൂലനാശം വരുന്നതാണു്.

പാഷാണഭേദൊവസുകോ വശിരാശ്മന്തകൌതഥാ
ശതാവരീശ്വദംഷ്ട്രാച ബൃഹതീകണ്ടകാരികാ 5
കപോതപങ്കാത്തഗളഃകച്ഛകോശീരകുബ്ജകാഃ
വൃക്ഷാദനീഭല്ലുകശ്ച വരുണഃശാകജംഫലം 6
യവാഃകുലത്ഥാഃകോലാനി കതകസ്യഫലാനിച
ഊഷകാദിപ്രതീവാപ മേഷാംകഷായൈർഘൃതംകൃതം
ഭിനത്തിവാതസംഭൂതാ മശ്മരീക്ഷിപ്രമേവതു
ക്ഷാരാൻയവാഗൂശ്ച്യൂഷാംശ്ച കഷായാണിപയാംസിച
ഭോജനാനിച്ചകുർവ്വീത വർഗ്ഗേസ്മിൻ വാതനാശനേ

കല്ലൂർവ്വഞ്ചിവേര്, താർതാവൽവേര്, കടലാടിവേര്, മുളപ്ലാശിൻവേര്, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, ഞെരിഞ്ഞിൽ, ചെറുവഴുതിനിവേര്, കണ്ടകാരിച്ചുണ്ടവേര്, ബ്രഹ്മി, കരിങ്കുറുഞ്ഞിവേര്, കവഹകം (ഇതു് മാളവരാജ്യത്തുണ്ടാകുന്നതാണെന്നു് ഡല്ലണൻ), രാമച്ചം, കുന്നിവേര്, ഇത്തിക്കണ്ണി, പയ്യാനവേര്, നീർമ്മാതളത്തോല്, തേക്കിൻകുരു, യവം, മുതിര, ലന്തക്കുരു, തേററാങ്കുരു ഇല സമംചേർത്തുവെച്ച കഷായത്തിൽ ഊഷകാദിഗണം കല്ക്കമായി കാച്ചിയ നെയ്യു് വാതപ്രധാനമായ അശ്മരിയെ വേഗത്തിൽ തന്നെ ഭേദിച്ചുകളയുന്നതാണു്. ഈ വാതാശ്മരിനാശൌഷധങ്ങൾകൊണ്ടു് ക്ഷാരം, കഷായക്കഞ്ഞി, രസം, കഷായം, പാൽക്കഷായം, ചോറ് ഇവ അതാതിന്നു് പറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരമുണ്ടാക്കി ശീലിക്കുന്നതു് നല്ലതാണു്.

കുശഃകാശഃസരോഗുന്ദ്രാ ഇൽക്കടോമോരടോശ്മഭിൽ. 9
വരീവിദാരീവാരാഹീ ശാലിമൂലത്രികണ്ടകം
ഭല്ലൂകഃപാടലാപാഠാ പത്തൂരോഥകുരണ്ടികാ. 10

പുനൎന്നവാശിരീഷശ്ച കഥിതാസ്തേഷുസാധിതം
ഘൃതംശിലാജമധുക ബീജൈരിന്ദീവരസ്യച 11
ത്രപുസൈർവ്വാരുകാദീനാം ബീജൈശ്ചാവാപിതംശുഭം
ഭിനത്തിപിത്തസംഭൃതാ മശ്മരീം ക്ഷിപ്രമേവതു 12
ക്ഷാരാൻയവാഗ്ഗൂഷ്യ്രൂഷാംശ്ച കഷായാണിപയാംസിച
ഭോജനാനിചകുൎവ്വീത വൎഗ്ഗേസ്മിൻ പിത്തനാശനേ 13

കശ, ആററ്ദർഭ, അമ, പോട്ടപ്പുല്ല്, അഴിഞ്ഞിൽവേര്, പെരുങ്കുമ്പവേര്, കല്ലുർവഞ്ചിവേര്, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, പാൽമുതുക്കിൻകിഴങ്ങ്, പന്നിക്കിഴങ്ങ്, പെന്നെല്ലിൻവേര്, ഞെരിഞ്ഞിൽ, പയ്യാനവേര്, പാതിരിവേര്, പാടക്കിഴങ്ങ്, മീനാങ്ങാണി, മഞ്ഞക്കുറുഞ്ഞിവേര്, തെഴുതാമവേര്, നെന്മേനിവാകത്തോല് ഇവ സമം കഷായംവെച്ച് അതിൽ കന്മദം, ഇരട്ടിമധുരം, താമരക്കുരു ഇവയും കക്കിരി, വെള്ളരി മുതലായവയുടെ വിത്തും അരച്ചു കല്ക്കംചേൎത്തു കാച്ചിയെടുക്കുന്ന നെയ്യ് പിത്തപ്രധാനമായ അശ്മരിയെ ഉടനെതന്നെ ഭേദിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഈ പിത്താശ്മരി നാശനവൎഗ്ഗൌഷധങ്ങളേക്കൊണ്ടു് ക്ഷാരം, കഞ്ഞി, യൂഷം, കഷായം, പാൽക്കഷായം, ചോറ് ഇവ അതാതിൻെറ വിധിപ്രകാരമുണ്ടാക്കി ശീലിക്കുന്നതും നല്ലതാണ്.

ഗണോവരണകാദിസ്തു ഗുൽഗ്ഗുലേലാഹരേണവഃ
കുഷ്ഠഭദ്രാദിമരിച ചിത്രകൈഃസസുരാഹ്വയൈഃ 14
ഏതൈഃസിദ്ധമജാസപ്പി ത്രൂഷകാദിഗണേനച
ഭിനത്തികഫസംഭൃതാ മശ്മരീംക്ഷിപ്രമേവതു 15
ക്ഷാരാൻയവഗ്ഗൂഷ്യ്രൂഷാംശ്ച കഷായാണിപയാംസിച
ഭോജനാനിചകുൎവ്വീത വൎഗ്ഗേസ്മിൻ കഫനാശനേ 16

വരണകാദിഗണൌഷധം, ഗുൽഗുലു, ഏലത്തരി, അരേണുകം, കൊട്ടം, ഭദ്രാദിഗണൌഷധം, കുരുമുളക്, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ്, ദേവതാരം ഇവയും ഊഷകാദിഗണവും കല്ക്കമാക്കി കാച്ചിയെടുത്ത ആട്ടിൻനെയ്യ് കഫാശ്മരിയെ വേഗത്തിൽതന്നെ ഭിന്നമാക്കുന്നതാണ്. ഈ കഫാശ്മരി നാശൌഷധങ്ങൾകൊണ്ട് ക്ഷാരം, കഞ്ഞി, യൂഷം, കഷായം, പാൽ, ചോറ് ഇവ അതാതിൻെറ വിധിപ്രകാരമുണ്ടാക്കി ശീലിക്കുന്നതും നല്ലതാണ്. (ഈ കഫാശ്മരി ചികിത്സതന്നെയാണ് ശുക്ലാശ്മരിക്കും ചെയ്യേണ്ടതെന്നാണ് ഡല്ലണൻെറ അഭിപ്രായം.)

പിചുകാങ്കോലകതക ശാകേന്ദീവരജൈഃഫലൈഃ
ചൂർണ്ണിതൈഃ സഗുഡംതോയം ശർക്കരാശമനം
പിബേൽ. 17

പരുത്തിക്കുരു, അങ്കോലക്കുരു, തേററാങ്കുരു, തേക്കിൻകുരു, താമരക്കുരു ഇവ സമം പൊടിച്ചു പൊടിക്കു സമം വെല്ലവും ചേർത്തു ചൂടുവെള്ളത്തിൽ കലക്കി കുടിച്ചാൽ ശർക്കരാശ്മരി ശമിക്കും.

ക്രൌഞ്ചോഷ്ട്രരാസഭാസ്ഥീനി ശ്വദംഷ്ട്രാതാലമൂലികാ
അജമോദാകദംബസ്യ മൂലംനാഗരമേവച. 18
പീതാനിശർക്കരാംഭിന്ദ്യുഃ സുരയോഷ്ണോദകേനവാ

ക്രൌഞ്ചപക്ഷി, ഒട്ടകം, കഴുത ഇവയുടെ എല്ല്, ഞെരിഞ്ഞിൽ, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ്, അയമോദകം, കടമ്പിൻവേര്, ചുക്ക് ഇവ പൊടിച്ച് സുരാമദ്യത്തിലൊ ചൂടുവെള്ളത്തിലൊ കുടിച്ചാൽ കല്ലുപോലെ ഉറച്ചുനില്ക്കുന്ന അശ്മരിയെ പൊടിപൊടിയാക്കി നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

ത്രികണ്ടകസ്യബീജാനാം ചൂർണ്ണംമാക്ഷികസംയുതം 19
അവിക്ഷീരേണസപ്താഹ മശ്മരീഭേദനം പിബേൽ

ഞെരിഞ്ഞിലിൻെറ വിത്ത് പൊടിച്ച പൊടി തേൻ ചേർത്ത് കുഴച്ചു കുറിയാട്ടിൻ പാലിൽ കലക്കി ഏഴുദിവസം സേവിച്ചാൽ അശ്മരി വീണുപോകുന്നതാണ്.

ദ്രവ്യാണാന്തുഘൃതോക്താനാം ക്ഷാരോഽവിമൂത്രഗാളിതഃ
ഗ്രാമ്യസത്ത്വശകൃൽക്ഷാരൈഃ സംയുക്തഃസാധിതഃ ശനൈഃ
തത്രോഷകാദിരാവാപഃ കാർശ്ചസ്ത്രികടുകാന്വിതഃ 21
ഏഷക്ഷാരോഽശ്മരീംഗുല്മം ശക്കരാഞ്ചഭിനത്ത്യപി

മുൻ പറഞ്ഞ പാഷാണഭേദകാദിഘൃതയോഗത്തിലെ ഔഷധങ്ങളുടെ ക്ഷാരം കുറിയാട്ടിൻ മൂത്രത്തിൽ കലക്കി അതിൽ ഗ്രാമ്യങ്ങളായ പശു, ആട് മുതലായവയുടെ മലം ചുട്ട ഭസ്മവും ഊഷകാദിഗണൌഷധങ്ങളും ചുക്ക്-മുളക്-തിപ്പലിയും അരച്ചുചേർത്ത് മൃദ്വഗ്നിയിൽ പാകം ചെയ്യേട്ടുക്കണം. ഈ ക്ഷാരം അശ്മരിയേയും ഗുന്മത്തേയും ശക്കരാശ്മരിയേയും നശിപ്പിക്കും.

തിലാപാമാർഗ്ഗകദളീ പലാശയവസംഭവഃ 22
ക്ഷാരഃപേയോഽവിമൂത്രേണ ശക്കരാനാശനഃപരഃ

എള്ള്, കടലാടി, കദളിക്കിഴങ്ങ്, ചമതത്തോല്, യവം എന്നിവകളുടെ ക്ഷാരം കുറിയാട്ടിൻ മൂത്രത്തിൽ കലക്കി സേവിക്കുന്നത് ശക്കരാശ്മരിയെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

പാടലാകരവീരാണാം ക്ഷാരമേവം സമാചരേൽ 23

പാതിരിയുടേയും കണവീരത്തിൻേറയും ക്ഷാരം മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

ശ്വദംഷ്ട്രായഷ്ടികാബ്രാഹ്മീ കല്കംവാ/ക്ഷസമം
പിബേൽ
സഹൈഡകാഖ്യൈരുപേയൈരു വാശോഭാഞ്ജന
കമാക്കൈരു. 24
കപോതപങ്കാമൂലംവാ പിബേദമ്ലൈഃസുരാദിഭിഃ
തൽസിദ്ധംവാ പിബേൽക്ഷീരം വേദനാഭിരുപദ്രുതഃ
ഹരീതക്യാദിസിദ്ധംവാ വർഷാഭ്രസിദ്ധമേവവാ
സർവ്വഥൈവോപയോജ്യഃസ്യാൽ ഗണോവീര
തരാദികഃ 26

ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇരട്ടിമധുരം, മുത്തിൾ ഇവ അരച്ചതൊ മുരിങ്ങവേരും എരുക്കിൻവേരും കൂടി അരച്ചതൊ ഒരു താന്നിക്കാപ്രമാണത്തിൽ കുറിയാട്ടിൻ മൂത്രത്തിൽ കലക്കി കുടിക്കണം. ബ്രഹ്മിവേരരച്ചു വെപ്പുകാടിയിലൊ സുരാ മദ്യത്തിലൊ കലക്കി കുടിക്കുന്നതും നല്ലതാണു്. വേദന കൊണ്ടു് ദുഃഖിക്കുന്നവൻ ബ്രഹ്മിവേരു് ചേർത്തു കാച്ചിയ പാലൊ ത്രിഫലയൊ തെഴതാമവേരൊ ഇട്ടു കാച്ചിയ പാലൊ കുടിക്കണം. വീരതർവ്വാദിഗണൌഷധങ്ങൾ കഷായ-ക്ഷീര-പേയാദികളിലെല്ലാററിലും ചേർത്തുപയോഗിക്കാവുന്നതാണു്.

ഘൃതൈഃക്ഷാരൈഃ കഷായൈശ്ച ക്ഷീരൈഃ
സോത്തരവസ്തിഭിഃ
യദിനോപശമംഗച്ഛേ ച്ഛേദസ്തത്രോത്തരോവിധിഃ 27

നെയ്യ്സേവകൊണ്ടും ക്ഷാരപ്രയോഗംകൊണ്ടും കഷായപാനംകൊണ്ടും പാൽക്കഷായസേവകൊണ്ടും ഉത്തരവസ്തികൊണ്ടും (ലിംഗത്തിലും യോനിയിലും ചെയ്യുന്ന വസ്തിക്രിയ) അശ്മരി ശമിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ അശ്മരി കീറി

യെടുത്തുകളയുവാൻ പറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരം കീറിയെടുത്തുകളയണം.

കുശലസ്യാപിവൈദ്യസ്യ യത:സിദ്ധിരിഹാധ്രുവാ
ഉപക്രമോജഘന്യോയ മത:സംപരികീർത്തിത: 28

ശസ്ത്രക്രിയയിൽ സമർത്ഥനായ വൈദ്യനുകൂടി ശസ്ത്രക്രിയകൊണ്ടു് അശ്മരി മാറുമൊ എന്നു് നിശ്ചയിക്കാനാവില്ല. അതുകൊണ്ടു് അശ്മരിക്കു് ശസ്ത്രക്രിയാപ്രയോഗം താണതരം ചികിത്സയാണു്. (അതുകൊണ്ടാണു് എല്ലാവിധ പ്രയോഗങ്ങളും പരാജയപ്പെട്ടാൽ മാത്രമെ ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യുവാൻ പാടുള്ളു എന്നു് പറഞ്ഞതു്.)

അക്രിയായാംധ്രുവോമൃത്യു: ക്രിയായാം സംശയോ
ഭവേൽ
തസ്മാദാപൃച്ഛ്യകർത്തവ്യ മീശ്വരംസാധുകാരിണാ. 29

ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ രോഗി മരിക്കുമെന്നു് തീർച്ചയാണു്. ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്താൽ രോഗം മാറുമൊ രോഗി മരിക്കുമൊ എന്നു് സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ജീവനെ രക്ഷിക്കുക എന്ന നല്ലകാര്യം ചെയ്യുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന വൈദ്യൻ രാജാവിനോടു് ചോദിച്ചു് സമ്മതം വാങ്ങിയിട്ടു് ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യണം.

അഥരോഗാന്വിതമുപസ്നിഗ്ദ്ധമപകൃഷ്ടദോഷമീഷൽ കർഷിതമഭ്യക്തസ്വിന്നശരീരം ഭുക്തവന്തം കൃതബലിമംഗലസ്വസ്തി വാചനമഗ്രോപഹരണീയോക്തേന വിധാനേനോപകല്പിതസംഭാരമാശ്വാസ്യ, തതോ ബലവന്തമവിക്ലവമാജാനുസമേഫലകേ പ്രാഗുപവിഷ്ടാന്യ പുരുഷസ്യോത്സംഗേനിഷണ്ഡ പൂർവ്വ

കായമുത്താനമുന്നതകടികം വസ്ത്രാധാരകോപവിഷ്ടം സങ്കുചിതജാനുകൂപ്പ്രമിതരേണസഹാവബന്ധനം സൂത്രേണശാടകൈവ്വാ, തതഃസ്വഭ്യക്തനാഭിപ്രദേശസ്യ വാമപാൎശ്വംവിമൃദ്യ മുഷ്ടിനാവപീഡയേദധോ നാഭേൎയ്യാവദശ്മൎയ്യധഃപ്രപന്നേതി, തതഃസ്നേഹാഭ്യക്തേ ക്ലൃപ്തനഖേ വാമഹസ്തപ്രദേശിനീ മധ്യമേ അംഗുല്യൌ പായൌ പ്രണിധായാനുസേവനീമാസാദ്യപ്രയത്നബലാഭ്യാം പായുമേഢ്രാന്തരമാനീയ നിൎവ്യളീകമനായതമവിഷമഞ്ചവസ്തിംസന്നിവേശ്യ, ഭൃശമുല്പീഡയേദംഗുലീഭ്യാം യഥാഗ്രന്ഥിരിവോന്നതം ശല്യം ഭവതി. 30

രാജാവിന്റെ അനുമതി വാങ്ങിയതിനുശേഷം അശ്മരീരോഗിയെ വേണ്ടവിധത്തിൽ സ്നിഗ്ദ്ധത വരുത്തി വമനവിരേചനങ്ങൾ ചെയ്തു ദോഷങ്ങളെ പുറത്തുകളഞ്ഞു് അല്പം ലഘുവായ ആഹാരം കൊടുത്തു ശരീരത്തിൽ എണ്ണ തേച്ചു വിയൎപ്പിച്ചു ആഹാരം കൊടുത്തു ബലിപൂജാദികൾ ചെയ്തു നല്ലവാക്കുകൾ പറഞ്ഞു സമാധാനിപ്പിച്ചു അഗ്രോപഹരണീയാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം ശസ്ത്രക്രിയക്കു വേണ്ടുന്ന എല്ലാവിധ സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചുവെച്ചു് രോഗിയെ ആശ്വസിപ്പിച്ചിട്ടു് ബലവാനും ധൈൎയ്യവാനുമായ രോഗിയെ മുട്ടോളം പൊക്കമുള്ള ഒരു പീഠത്തിൽ കിഴക്കോട്ടു് തിരിഞ്ഞിരിക്കുന്ന മറെറാരാളുടെ മടിയിൽ ഇരുത്തി അരക്കുമേലെയുള്ള ശരീരത്തിന്റെ മുൻഭാഗം മലൎന്നുവരുമാറു് കടീപ്രദേശം ഉയൎത്തി വസ്ത്രംകൊണ്ടു് തെരികയുണ്ടാക്കി അതിന്മേൽ വെച്ചു് ഉയൎത്തി ഇരുത്തി കാൽമുട്ടുകളും കൈമുട്ടുകളും മടക്കി

ചരടുകൊണ്ടോ വസ്ത്രംകൊണ്ടോ കെട്ടിയിടണം. അതിനുശേഷം നാഭിപ്രദേശത്ത് നല്ലവണ്ണം സ്നേഹദ്രവ്യം പുരട്ടി നാഭിയുടെ ഇടത്തുഭാഗത്ത് നല്ലവണ്ണം തിരുമ്മി കൈമടക്കിപ്പിടിച്ച് നാഭിയുടെ കീഴ്ഭാഗത്ത് നല്ലവണ്ണം ഞെക്കി അശ്മരി താഴത്തേക്കിറങ്ങിവന്നാൽ നെയ്യ് പുരട്ടിയതും നഖം മുറിച്ച വൃത്തിയാക്കിയതുമായ ഇടത്തെ കയ്യിന്റെ ചൂണ്ടാണിവിരലും നടുവിരലും ഗുദത്തിൽ കടത്തിയിട്ട് സീവനിയുടെനേരെ കൊണ്ടുപോയി അശ്മരിയെ പിടിച്ച പ്രയാസപ്പെട്ടും ബലംപ്രയോഗിച്ചും ഗുദത്തിന്റെയും ലിംഗത്തിന്റെയും ഇടക്കു കൊണ്ടുവന്നു മൂത്രാശയം ചുളിയാതെയും നീണ്ടുപോകാതെയും സമാവസ്ഥയിൽ നിർത്തി ആ രണ്ടുവിരൽകൊണ്ടു് നല്ലവണ്ണം ഞെക്കി അശ്മരിയെ പുറത്തേക്ക് തള്ളണം. അപ്പോൾ ശല്യമായിരിക്കുന്ന അശ്മരി ഒരു മുഴപോലെ പൊന്തിക്കാണും.

സചേൽഗൃഹീതശല്യേതു വിവൃതാക്ഷോവിചേതനഃ
ഹതവൽലംബശീഷശ്ച നിർവ്വികാരോമൃതോപമഃ 31
നതസ്യനിർഹരേച്ഛല്യം നിർഹരേത്തുമ്രിയേത സഃ
വിനാതേപതേഷുത്രുപേഷു നിർഹർത്തും
പ്രയതേതവൈ. 32

അപ്രകാരം ശല്യമായിരിക്കുന്ന അശ്മരിയെ പിടിച്ചു പൊക്കുമ്പോഴേക്കും രോഗി കണ്ണുതുറിക്കുകയും മോഹാലസ്യപ്പെടുകയും കൊല്ലപ്പെട്ടവനെപ്പോലെ കഴുത്ത് കൊയ്യാടിപ്പോവുകയും മരിച്ചതുപോലെ ചേഷ്ടകളൊന്നുമില്ലാതായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നെങ്കിൽ അവന്റെ അശ്മരി കീറരുതു്. കീറിയാൽ അവൻ മരിച്ചുപോകും. ഈ പറഞ്ഞ വിവൃതാക്ഷാദി ലക്ഷണങ്ങളൊന്നുമുണ്ടായിട്ടില്ലെ

കിൽ അവൻെറ അശ്മരിയെ എത്ര പ്രയാസപ്പെട്ടും കീറി യെടുത്തുകളയണം.

തതഃ സവ്യേപാർശ്വേ സേവനീം യവമാത്രേണമുക്താവപാരയേൽ ശസ്ത്രമശ്മരീപ്രമാണം; ദക്ഷിണതോവാക്രിയാ സൌകര്യ്യഹേതോരിത്യേകേ, യഥാ സാനഭിദ്യതേചൂർണ്ണ്യതേവാ തഥാപ്രയതേത, ചൂർണ്ണമല്പമപ്യവസ്ഥിതം ഹി പുനഃപരിവൃദ്ധിമേതി, തസ്മാൽ സമസ്താമഗ്രവക്ത്രേണാദദീത 33

അനന്തരം സീവനിയുടെ ഇടത്തുഭാഗത്തായി സീവനിയിൽനിന്നു് ഒരു യവത്തോളം വിട്ടിട്ടു് അശ്മരിയുടെ വലുപ്പത്തിന്നനുസരിച്ചു് കീറണം. ക്രിയാസൌകര്യത്തിന്നനുസരിച്ചു് സീവനിയുടെ വലത്തുഭാഗത്തും കീറാമെന്നു് ചില ആചാര്യന്മാർ പറയുന്നു. എത്ര പ്രയത്നിച്ചും അശ്മരി പൊട്ടിപ്പോവുകയൊ പൊടിഞ്ഞുപോവുകയൊ ചെയ്യാതെ എടുത്തുകളയണം. കാരണം അത്തു് അല്പമെങ്കിലും അവിടെ അവശേഷിച്ചുപോയാൽ വീണ്ടും വർദ്ധിക്കുന്നതായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു് എല്ലാവിധ അശ്മരിയും കീറിയാൽ തലവളഞ്ഞ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് മുഴുവൻ തോണ്ടി എടുത്തുകളയണം.

സ്ത്രീണാംന്തുവസ്തി പാർശ്വഗതോ ഗർഭാശയഃസന്നികൃഷ്ടഃ, തസ്മാത്താസാമുൽസംഗവൽശസ്ത്രം പാതയേൽ, അതോന്യഥാഖലവാസാം മൂത്രസ്രാവീവ്രണോ ഭവേൽ, പുരുഷസ്യവാ മൂത്രപ്രസേക ക്ഷണനാന്മൂത്രക്ഷരണം, അശ്മരീവ്രണാദൃതേ ഭിന്നവസ്തിരേകധാ പിനഭവതി, ദ്വിധാഭിന്നവസ്തിരാശ്മരികോനസിദ്ധ്യതി, അശ്മരീവ്രണനിമിത്തമേകധാ ഭിന്നവസ്തി

ർജ്ജീവതി, ക്രിയാഭ്യാസാൽ ശാസ്ത്രവിഹിതഃഛേദാന്നിസ്സ്യന്ദപരിവൃദ്ധത്വാച്ച ശല്യസ്യേതി, ഉദ്ധൃതശല്യന്തു ഉഷ്ണോദകദ്രോണ്യാമവതാര്യ്യ സ്വേദയേൽ, തഥാഹിവസ്തിരസൃജാനപൂര്യ്യതേ, പൂർണ്ണേവാ ക്ഷീരവൃക്ഷകഷായം പുഷ്പനേത്രേണ വിദദ്ധ്യാൽ. 34

സ്ത്രീകൾക്കു് വസ്തിയുടെ അടുത്തു് പാർശ്വഭാഗത്തായി ഗർഭാശയം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അവർക്കു് ശസ്ത്രം അധികം ആഴത്തിൽ പ്രയോഗിക്കരുതു്. ഇതിന്നു് വിപരീതമായാൽ (ശസ്ത്രം ആഴത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചുപോയാൽ) സ്ത്രീകൾക്കു് എപ്പോഴും മൂത്രം സ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വ്രണമായിത്തീരും. പുരുഷന്നും മൂത്രവസ്തിക്കു് മുറിവു്പററിയാൽ മൂത്രം ഇടവിടാതെ സ്രവിക്കുന്നതായിരിക്കും. അശ്മരി കീറിയെടുക്കുവാനുള്ള ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യുമ്പോളല്ലാതെ മററുവിധത്തിൽ വസ്തിക്കു്മുറിവു്പററിയാൽ ആ മുറി കൂടുന്നതല്ല. അശ്മരി കീറിയെടുക്കുമ്പോൾ വസ്തിയിൽ ഒരു ദിക്കിൽമാത്രം മുറിഞ്ഞാൽ അവൻ ജീവിക്കും. കാരണം ഉഷ്ണോദകസ്വേദ ക്ഷീരവൃക്ഷകഷായാദിക്രിയാഭ്യാസംകൊണ്ടും അശ്മരീമുഖമാത്രപ്രമാണമായി സേവനിയുടെ ഇടത്തു കീറണമെന്നുള്ള ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരമുള്ള കീറലുകൊണ്ടും തുള്ളിതുള്ളിയായിപ്പോകുന്ന മൂത്രം ശരിക്കു് പുറത്തേക്കൊഴിഞ്ഞുപോകുന്നതുകൊണ്ടും രോഗി രക്ഷപ്പെടുമെന്നർത്ഥം. അശ്മരി എടുത്തുകളഞ്ഞതിനുശേഷം രോഗിയെ ചൂടുവെള്ളം നിറച്ച പാത്തിയിലിരുത്തി വിയർപ്പിക്കണം. അങ്ങിനെ വിയർപ്പിച്ചാൽ വസ്തിയിൽ രക്തം നിറയുന്നതല്ല. അഥവാ വസ്തിയിൽ രക്തം നിറഞ്ഞെങ്കിൽ നാല്പാമരക്കഷായം കൊണ്ടു് ഉത്തരവസ്തി ചെയ്യണം.

ഭവന്തിചാത്ര—

ക്ഷീരവൃക്ഷകഷായസ്തു പുഷ്പനേത്രേണയോജിതഃ
നിർഹരേദശ്മരീംചൂർണ്ണം രക്തംവസ്തിഗതഞ്ചയൽ. 35

ഉത്തരവസ്തിയിൽക്കൂടി പ്രയോഗിക്കുന്ന നാല്പാമരക്കഷായമാകട്ടെ അശ്മരിയെ ശമിപ്പിക്കുകയും വസ്തിയിൽ പ്രാപിച്ച രക്തത്തെ ക്ഷണത്തിൽ പുറത്തേക്ക് കളയുകയും ചെയ്യും.

മൂത്രമാർഗ്ഗ വിശോധനാർത്ഥഞ്ചാസ്മൈ ഗുഡസൌഹിത്യംവിതരേൽ, ഉദ്ധൃത്യചൈനം മധുഘൃതാഭ്യക്തവ്രണം മൂത്രവിശോധനദ്രവ്യസിദ്ധാമുഷ്ണാംസഘൃതാം യവാഗൂം പായയേദുഭയകാലം ത്രിരാത്രം, ത്രിരാത്രാദൂർദ്ധ്വം ഗുഡപ്രഗാഢേനപയസാ മൃദ്വോദനമല്പം ഭോജയേദ്ദശരാത്രം മൂത്രാസൃഗ്വിശുദ്ധ്യർത്ഥം വ്രണക്ലേദനാർത്ഥഞ്ച ദശരാത്രാദൂർദ്ധ്വം ഫലാമ്ലൈർജാംഗലരസൈരുപാചരേൽ, തതോ ദശരാത്രംചൈനമപ്രമത്തഃസ്വേദയേൽ സ്നേഹേനദ്രവസ്വേദേനവാ, ക്ഷീരവൃക്ഷകഷായേണചാസ്യവ്രണം പ്രക്ഷാളയേൽ ലോദ്ധ്രമധുകമഞ്ജിഷ്ഠാപ്രപൌണ്ഡരീക കല്ക്കൈഃ വ്രണം പ്രതിഗ്രാഹയേൽ, ഏതേഷ്വേവ ഹരിദ്രായുതേഷു തൈലം ഘൃതംവാ വിപാക്യ വ്രണാഭ്യഞ്ജനമിതി. സ്ത്യാനശോണിതം ചോത്തരവസ്തിഭിരുപാചരേൽ, സപ്തരാത്രാച്ച സ്വമാർഗ്ഗ്പ്രതിപദ്യമാനേ മൂത്രേവ്രണം യഥോക്തേന വിധിനാദഹേദഗ്നിനാ, സ്വമാർഗ്ഗ്പ്രതിപന്നേചോത്തരവസ്ത്യാ സ്ഥാപനാനുവാസനൈരുപാചരേന്മധുരകഷായൈരിതി, യദ്ഛയാവാമൂത്രമാർഗ്ഗ്പ്രതിപന്നാമന്തരാസക്താം ശുക്രാ

ശ്മരീം ശക്കരാംവാ സ്രോതസാപഹരേൽ ഏവഞ്ചാ
ശക്യേവിദായ്യ്വാനാഢീം ശസ്ത്രേണബഢിശേനോ
ദ്ധരേൽ, ശുദ്ധവ്രണശ്ചാംഗനാശ്ച നഗനാഗരഥദ്രു
മാൻ നാരോഹേതവഷം. നാപ്സുപ്ലവേത. ഭുഞ്ജീത
വാഗുരു 36

മൂത്രമാൎഗ്ഗത്തിന്നു് ശുദ്ധിവരുവാൻ രോഗിക്കു് ശക്കര ധാരാളം കൊടുക്കണം. ഉഷ്ണജലദ്രോണിയിൽനിന്നു് രോഗിയെ പുറത്തേക്കെടുത്തതിനുശേഷം തേനും നെയ്യും കൂട്ടിച്ചേൎത്തു വ്രണത്തിൽ പുരട്ടണം. തൃണപഞ്ചമൂലം, ഞെരിഞ്ഞിൽ മുതലായ മൂത്രവിരേചനദ്രവ്യങ്ങൾ ചേൎത്തുവെച്ച കഞ്ഞി നെയ്യ് ചേൎത്തു ചൂടോടുകൂടി ദിവസം രണ്ടുനേരങ്ങളിലായി മൂന്നുദിവസം കുടിക്കുവാൻ കൊടുക്കണം. മൂന്നുദിവസത്തിനുശേഷം പത്തുദിവസംവരെ മൂത്രരക്തങ്ങളുടെ ശുദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടും വ്രണക്ലേദനത്തിന്നായിക്കൊണ്ടും ധാരാളം ശക്കര ചേൎത്ത പാൽ കൂട്ടി മൃദുവായിട്ടുള്ള അന്നം അല്പാല്പമായി കൊടുക്കണം. പത്തുദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ അമ്ലഫലങ്ങൾ ചേൎത്തു പാകംചെയ്ത ജാംഗലമാംസരസം കൂട്ടി ആഹാരം കൊടുക്കണം. അതിനുശേഷം പത്തുദിവസം സാവധാനത്തിൽ രോഗിയെ സ്നേഹസ്വേദംകൊണ്ടോ ദ്രവസ്വേദംകൊണ്ടോ വിയൎപ്പിക്കണം. നാല്പാമര കഷായംകൊണ്ടു് രോഗിയുടെ വ്രണം കഴുകുകയും വേണം. പാച്ചോറ്റിത്തോലു്, ഇരട്ടിമധുരം, മഞ്ചട്ടിക്കോലു്, കൽത്താമരക്കിഴങ്ങു് ഇവ അരച്ചു വ്രണത്തെ പൊതിയണം. ഈ പറഞ്ഞ മരുന്നുകൾതന്നെ മഞ്ഞളും കൂട്ടിച്ചേൎത്തു കല്ക്കമാക്കി എണ്ണയോ നെയ്യോ കാച്ചിയെടുത്തു വ്രണത്തിൽ പുരട്ടുകയും ചെയ്യാം. വസ്തിയിൽ രക്തം കട്ടപിടിച്ചുനില്ക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഉത്ത

രവസ്തി ചെയ്യണം. അശ്മരി കീറിയെടുത്തു ഏഴുദിവസം കഴിഞ്ഞിട്ടും മൂത്രം സ്വമാൎഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി പോകുന്നില്ലെങ്കിൽ അഗ്നികൎമ്മവിധിപ്രകാരം വ്രണത്തെ അഗ്നികൊണ്ടു് പൊള്ളിക്കണം. മൂത്രം സ്വമാൎഗ്ഗത്തിൽക്കൂടിത്തന്നെ പോയിത്തുടങ്ങിയാലും മധുരഗണകഷായംകൊണ്ടും നാല്പാമരകഷായംകൊണ്ടും ഉത്തരാവസ്തി, കഷായവസ്തി, സ്നേഹവസ്തി എന്നിവ ചെയ്യണം. ചിലപ്പോൾ ശുക്ലാശ്മരിയൊ ശൎക്കരാശ്മരിയൊ മൂത്രക്കുഴലിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ തടഞ്ഞുനിന്നുപോയെന്നും വരാം. അങ്ങിനെ വന്നാൽ അതിനെ മൂത്രമാൎഗ്ഗത്തിൽക്കൂടിത്തന്നെ എടുത്തുകളയണം. അപ്രകാരം എടുത്തുകളയുവാൻ കഴിയാത്ത അശ്മരിയെ മൂത്രമാൎഗ്ഗത്തിൽ അതു് നില്ക്കുന്ന സ്ഥലത്തു് ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറി ചൂണ്ടൽപോലുള്ള ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് തോണ്ടിയെടുത്തുകളഞ്ഞു ആ വ്രണമുണക്കണം. അശ്മരി കീറിയെടുത്ത വ്രണമുണങ്ങിയാലും ഒരുകൊല്ലംവരെ സ്ത്രീസേവ ചെയ്യുക, കുതിരപ്പുറത്തു് സവാരിചെയ്യുക, മലകയറുക, ആനപ്പുറത്തു് കയറുക, വണ്ടിയിൽ കയറി യാത്രചെയ്യുക, മരത്തിന്മേൽ കയറുക, വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങുക, ഗുരുത്വമുള്ള ആഹാരം കഴിക്കുക ഇവ വൎജ്ജിക്കണം.

> മൂത്രവഹ ശുക്ലവഹ മുഷ്കസ്രോതോ മൂത്രപ്രസേക
> സേവനീയോനി ഗുദവസ്തീൻ പരിഹരേൽ, തത്ര
> മൂത്രവഹച്ഛേദാൽമരണം മൂത്രപൂൎണ്ണവസ്തേഃ, ശുക്ല
> വഹച്ഛേദാൽമരണം ക്ലൈബ്യംവാ, മുഷ്കസ്രോതസ
> ഉപഘാതാൽധ്വജഭംഗഃ, മൂത്രപ്രസേകക്ഷണനാൽ
> മൂത്രപ്രക്ഷരണം, സേവനീയോനിച്ഛേദാദ്രുജഃപ്രാദു
> ൎഭാവഃ, വസ്തിഗുദവിദ്ധലക്ഷണം പ്രാഗുക്തമിതി. 37

ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യുമ്പോൾ മൂത്രവഹസ്രോതസ്സുകൾ, ശുക്ലവഹസ്രോതസ്സുകൾ, മുഷ്കസ്രോതസ്സുകൾ, മൂത്രപ്രസേക

ക്കുഴലുകൾ, സേവനി, യോനി, ഗുദം, വസ്തി ഇവ പരിഹരിക്കണം. (ഇവകളിൽ ശസ്ത്രം പ്രയോഗിച്ചുപോകരുതു്.) ഇവകളിൽ മൂത്രവഹസ്രോതസ്സുകൾ മുറിഞ്ഞാൽ വസ്തിയിൽ മൂത്രം നിറഞ്ഞു മരിക്കും. ശുക്ലവഹസ്രോതസ്സുകൾ മുറിഞ്ഞാൽ മരണമൊ നപുംസകത്വമൊ വരും. വൃഷണസ്രോതസ്സുകൾ മുറിഞ്ഞാൽ ലിംഗഭംഗം വരും. മൂത്രപ്രസേകക്കുഴലുകൾ മുറിഞ്ഞാൽ സദാ മൂത്രം ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കും. സേവനിയിലും യോനിയിലും മുറിഞ്ഞാൽ കഠിന വേദനയുണ്ടാകും. വസ്തിയിലും ഗുദത്തിലും മുറിഞ്ഞാലുള്ള ലക്ഷണം മുമ്പു് ശാരീരസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

ഭവതശ്ചാത്ര—

മർമ്മണ്യഷ്ടാവസംബുദ്ധ്യ സ്രോതോജാനിശരീരിണാം
വ്യാപാദയേൽബഹൂൻമർത്ത്യാൻ ശസ്ത്രകർമ്മാ
പടുർഭിഷക് 38

സേവനീശുക്ലഹരണി സ്രോതസീഫലയോർഗ്ഗുദം
മൂത്രസേകം മൂത്രവഹം മൂത്രവസ്തിസ്തഥാഷ്ടമഃ 39

ശസ്ത്രക്രിയ നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത വൈദ്യൻ മനുഷ്യന്റെ സ്രോതസ്സുകളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന എട്ടുവിധത്തിലുള്ള മർമ്മങ്ങളെ തിരിച്ചറിയാൻ കഴിയാതെ ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യുകനിമിത്തം അനേകം വ്യക്തികളെ കൊല്ലുന്നതായിരിക്കും. സേവനി, ശുക്ലവഹസ്രോതസ്സ്, യോനി, വൃഷണസ്രോതസ്സ്, ഗുദം, മൂത്രപ്രസേകക്കുഴലുകൾ, മൂത്രവഹസ്രോതസ്സ്, മൂത്രവസ്തി ഇവയാകുന്നു എട്ടു മർമ്മങ്ങൾ.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
അശ്മരീചികിത്സിതംനാമ സപ്തമോƒദ്ധ്യായഃ

———

എട്ടാം അദ്ധ്യായം
ഭഗന്ദര ചികിത്സിതം

അഥാതോ ഭഗന്ദരാണാം ചികിത്സിതം
വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1

യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

ഇനി ഭഗന്ദര രോഗങ്ങളുടെ ചികിത്സയെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചുകൊടുത്തതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു, (ഗുദത്തിന്നും ലിംഗത്തിന്നും മദ്ധ്യേയുള്ള സ്ഥലത്തുണ്ടാകുന്ന വ്രണങ്ങൾക്കാണ് ഭഗന്ദരം എന്നു പറയുന്നതു്.)

പഞ്ചഭഗന്ദരാ വ്യാഖ്യാതാഃ തേഷ്വസാദ്ധ്യഃ ശംബൂകാവർത്തഃ ശല്യനിമിത്തശ്ചേതി, ശേഷഃ കൃച്ഛ്റസാദ്ധ്യാഃ 3

നിദാനസ്ഥാനത്തിൽ ശതപോനകം, ഉഷ്ട്രഗ്രീവം, പരിസ്രാവി, ശംബൂകാവർത്തം, ഉന്മാർഗ്ഗി എന്നിങ്ങിനെ അഞ്ചുവിധ ഭഗന്ദരത്തെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ ശംബൂകാവർത്തവും ക്ഷതജന്യമായുണ്ടായതും അസാദ്ധ്യമാകുന്നു. ശേഷമുള്ളവ കഷ്ടസാദ്ധ്യമാകുന്നു.

തത്ര ഭഗന്ദരപിഡകോപദ്രുതമാതുര മപതർപ്പണാദി വിരേചനാന്തേനൈകാദശവിധേനോപക്രമേണോപക്രമേതാപക്വപിഡകം, പക്വേഷുചോപസ്നിഗ്ദ്ധമവഗാഹസ്വിന്നം ശയ്യായാം സന്നിവേശ്യാർശസമിവയന്ത്രയിത്വാ, ഭഗന്ദരം സമീക്ഷ്യപരാചീനമവാചീനംവാ തതഃപ്രണിധായൈഷണിമുന്നമ്യസാശയമുദ്ധരേച്ഛസ്ത്രേണ, അന്തർമ്മുഖേചൈവം സമ്യഗ്യന്ത്രം പ്രണിധായപ്രവാഹമാണസ്യ ഭഗന്ദരമുഖമാസാദ്യൈഷണിംദത്വാ ശസ്ത്രംപാതയേൽ, ആസാദ്യവാഗ്നിംക്ഷാരഞ്ചേതി, ഏതൽ സാമാന്യം സർവ്വേഷു. 4

ഭഗന്ദരക്കുരുകൊണ്ടു് ബുദ്ധിമുട്ടുന്ന രോഗിയെ ആ കുരു പഴുത്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ ദ്വിവ്രണീയ ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ അപതർപ്പണാദി വിരേചനാന്തംവരെയുള്ള പതിനൊന്നുവിധ ചികിത്സ ചെയ്യണം. ഭഗന്ദരക്കുരു പഴുത്താൽ എണ്ണതേപ്പിച്ചു ചൂടുവെള്ളത്തിലിരുത്തി വിയർപ്പിച്ചതിന്നുശേഷം മെത്തയിൽ ഇരുത്തി അർശോരോഗിയെ കെട്ടിയിടാൻ പറഞ്ഞതുപ്രകാരം കെട്ടിയിട്ടു് ഭഗന്ദരക്കുരു ബഹിർമ്മുഖമാണോ അന്തർമ്മുഖമാണോ എന്നു യന്ത്രം വെച്ചുനോക്കി മനസ്സിലാക്കിയതിന്നുശേഷം ഏഷണി എന്ന ശലാക കടത്തി കുറച്ചൊന്നുയർത്തി ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് വ്രണാശയം മുഴുവൻ കീറി എടുത്തുകളയണം. (ഇതു് ബഹിർമ്മുഖമായ ഭഗന്ദരത്തിന്നുള്ള ചികിത്സയാകുന്നു.) അന്തർമ്മുഖത്തിലും ഇതുപോലെതന്നെ ദർശനയന്ത്രം നല്ലവണ്ണം പ്രവേശിപ്പിച്ചിട്ടു് രോഗി മുക്കുമ്പോൾ ഭഗന്ദരമുഖത്തെ നോക്കി മനസ്സിലാക്കി ഏഷണികൊണ്ടു് പൊക്കിയെടുത്തു് ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യ

ണം. ഏഷണികൊണ്ടു് പൊക്കി ഭഗന്ദരത്തിന്റെ സ്ഥിതിഗതി മനസ്സിലാക്കിയിട്ടു് യുക്തിപോലെ അഗ്നികർമ്മമോ ക്ഷാരപ്രയോഗമോ ചെയ്യാവുന്നതാണു്. ഇതു് എല്ലാവിധ ഭഗന്ദരത്തിനുമുള്ള ഒരു സാമാന്യ ചികിത്സയാകുന്നു.

വിശേഷതസ്തു—

നാഡ്യന്തരേവ്രണാൻകുര്യാൻ ഭിഷക്തുശതപോനകേ
തതസ്തേഷൂപരൂഢേഷു ശേഷാനാഡീരുപാചരേൽ 5
ഗതയോഽന്യോന്യസംബദ്ധാ ബാഹ്യാഃഛേദ്യാസ്ത്വനേകധാ
നാഡീരനഭിസംബദ്ധായഃ ഛിന്ദ്യാത്ത്വേകധാഭിഷക് 6
സകുര്യാദ്വിവൃതംജന്തോർവ്രണം ഗുദവിദാരണം
തസ്യതദ്വിവൃതംമാർഗ്ഗം വിൺമൂത്രമനുഗച്ഛതി 7
ആടോപംഗുദശൂലഞ്ച കരോതിപവനോദ്ഭവം
തത്രാധിഗതതന്ത്രോഽപി ഭിഷഗ്മുഹ്യേദസംശയം 8
തസ്മാന്നവിവൃതഃകാര്യോ വ്രണസ്തുശതപോനകേ

ഓരോവിധ ഭഗന്ദരത്തിനുമുള്ള വിശേഷ ചികിത്സയെ പറയുന്നു ശതപോനക ഭഗന്ദരത്തിന്നു് (അനേകം സുഷിരങ്ങളുള്ള ഭഗന്ദരത്തിന്നു്) സമർത്ഥനായ വൈദ്യൻ അതിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഒരു വ്രണമുണ്ടാക്കണം. അപ്പോൾ അതിനടുത്തുള്ള കണ്ണുകളിൽക്കൂടി സ്രവിക്കുന്ന ചലമെല്ലാം അതിൽക്കൂടി വന്നുതുടങ്ങും. അങ്ങിനെ അതിന്റെ ചുററുമുള്ള കണ്ണുകളെയെല്ലാം ഉണക്കുവാൻ കഴിയും. അവ ഉണങ്ങിയാൽ മററു് കണ്ണുകളുടെ മദ്ധ്യത്തിലും ഇതുപോലെ വ്രണമുണ്ടാക്കി ആ കണ്ണുകളേയും ഉണക്കി പിന്നെ ആ വ്രണത്തേയും ഉണക്കണം. ഒരു വ്രണദ്വാരം

മററൊരു വ്രണദ്വാരവുമായി സംബന്ധമുണ്ടായിരിക്കകയും അതിന്നും പുറമെ പല ദിക്കിലായി കീറുകയും, അന്യോന്യം സംബന്ധമില്ലാത്തതിനെ ഒരുദിക്കിൽ തന്നെ കീറുകയും ചെയ്താൽ അതു് രോഗിയുടെ വ്രണത്തെ വലുതാക്കുകയും ഗുദത്തെത്തന്നെ പിളക്കുകയും ചെയ്യും. അങ്ങിനെ വിടൎന്നനില്ക്കുന്ന വ്രണത്തിൽക്കൂടി മലവും മൂത്രവും പുറത്തുവരികയും അതുനിമിത്തം വായു കോപിച്ചു് വയരിരമ്പലും ഗുദത്തിൽ കഠിനവേദനയുണ്ടാവുകയും ചെയ്യും. ഇപ്രകാരമുണ്ടായിക്കണ്ടാൽ എത്ര നിപുണനായ വൈദ്യനായാൽക്കൂടി പരിഭ്രമിച്ചുപോകുമെന്നകാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. അതുകൊണ്ടു് ശതപോനകഭഗന്ദരത്തിൽ കീറി വ്രണമുണ്ടാക്കുമ്പോൾ അതു് കൂടുതൽ വലുതായിപ്പോകരുതു്.

വ്യാധൌതത്രബഹുച്ഛിദ്രേ ഭിഷജാവൈവിജാനതാ 9
അൎദ്ധലാംഗലകഃഛേദഃ കാൎയ്യോലാംഗലകോപിവാ
സൎവ്വതോഭദ്രകോവാപി കാൎയ്യോഗോതീൎത്ഥകോപിവാ
സൎവ്വതഃസ്രാവമാൎഗ്ഗാംസ്തു ദഹേദ്വൈദ്യസ്തഥാഗ്നിനാ
സുകുമാരസ്യഭീരോൎഹി ദുഷ്ടരഃശതപോനകഃ 11

സമൎത്ഥനായ വൈദ്യൻ അനേകം ദ്വാരങ്ങളുള്ള ശതപോനക ഭഗന്ദരത്തിൽ വ്രണമുണ്ടാക്കുന്നതു് അൎദ്ധകലപ്പയുടെ ആകൃതിയിലൊ മുഴുവൻ കലപ്പയുടെ ആകൃതിയിലൊ വൃത്താകൃതിയിലൊ പശുവിൻകുളമ്പിൻെറ ആകൃതിയിലൊ ആയിരിക്കണം. ഇപ്രകാരം കീറിയതിന്നുശേഷം വൈദ്യൻ സ്രാവമാൎഗ്ഗങ്ങളെല്ലാം പൊള്ളിക്കുകയും വേണം. സുകുമാരന്നും ഭീരുവിന്നും ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ശതപോനക ഭഗന്ദരം കഷ്ടസാദ്ധ്യമാകുന്നു.

രുജാസ്രാവാപഹംതത്ര സ്വേദമാശുപ്രയോജയേൽ
സ്വേദദ്രവ്യൈഘോട്ടിഷ്ഠൈ: കൃശരാപായസാദിഭി:
ഗ്രാമ്യാനൂപൌദകൈർമ്മാംസൈർ ലാവാദൈർവ്വാ
പിവിഷ്ഠിരൈ:
വൃക്ഷാദനീമഥൈരണ്ഡം വില്വാദിംചഗണംതഥാ 13
കഷായംസുകൃതംകൃത്വാ സ്നേഹകുംഭേനിഷേചയേൽ
നാഡിസ്വേദേനതേനാസ്യതംവ്രണം സ്വേദയേൽ
ഭിഷക് 14
തിലൈരണ്ഡാതസീമാഷ യവഗോധൂമസർഷപാൻ
ലവണാന്യമ്ലവർഗ്ഗഞ്ച സ്ഥാല്യാമേവോപസാധയേൽ
ആതുരംസ്വേദയേത്തേന തഥാസിദ്ധ്യതികുർവ്വത:

പൊള്ളിച്ചതിന്നുശേഷം അവിടെ ഉടനെത്തന്നെ വേദനയും സ്രാവവും ശമിക്കുന്നതായ സ്വേദക്രിയ ചെയ്യണം. അതിന്ന് സ്വേദവിധിയിൽ പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങളെക്കൊണ്ടും എൾച്ചോറ്, പായസം മുതലായവകൊണ്ടും ഗ്രാമ്യജീവികളുടെ മാംസം, ആനൂപജീവികളുടെ മാംസം, ജലജീവികളുടെ മാംസം, കാടപ്പക്ഷി മുതലായ പക്ഷികളുടെ മാംസം എന്നിവകൊണ്ടും ഇത്തിക്കണ്ണി, ആവണക്കിൻവേര്, മഹൽപഞ്ചമൂലം ഇവകൊണ്ടും നന്നായി കഷായംവെച്ച് നെയ്യ് പുരട്ടിയ പാത്രത്തിലാക്കി നാഡീസ്വേദവിധിപ്രകാരം വൈദ്യൻ ആ വ്രണത്തെ വിയർപ്പിക്കണം. എള്ള്, ആവണക്കിൻവേര്, അലസിവേര്, ഉഴുന്ന്, യവം, ഗോതമ്പം, കടുക്, പഞ്ചലവണം, അമ്ലവർഗ്ഗൌഷധങ്ങൾ ഇവയെല്ലാംകൂടി ഒരു വലിയ പാത്രത്തിൽ കഷായംവെച്ച് അതുകൊണ്ടും രോഗിയെ വിയർപ്പിക്കാം. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ ശതപോനക ഭഗന്ദരം ശമിക്കുന്നതാണ്.

സ്വിന്നഞ്ചപായയേദ്ദേനം കുഷ്ഠഞ്ചലവണാനിച 16
വചാഹിംഗ്വജമോദഞ്ച സമഭാഗാനിസർപ്പിഷാ
മാർദ്ദ്വീകേനാഥവാമ്ലേന സുരാസൌവീരകേണവാ 17
തതോമധുകതൈലേന തസ്യസിഞ്ചേദ് ഭിഷഗ്വ്രണം
പരിഷിഞ്ചേദ്ഗുദംചാസ്യ തൈലൈർവ്വാത

രുജാപഹൈ: 18

വിധിനാനേനവിൺമൂത്രം സ്വമാർഗ്ഗമധിഗച്ഛതി
അന്യേചോപദ്രവാസ്തീവ്രാ: സിദ്ധ്യന്ത്യത്രനസംശയ:
ശതപോനകമാഖ്യാത ഉഷ്ട്രഗ്രീവേക്രിയാംശൃണു

ശതപോനക ഭഗന്ദരരോഗിയെ വിയർപ്പിച്ചതിന്നുശേഷം കൊട്ടം, പഞ്ചലവണം, വയമ്പ്, കായം, അയമോദകം ഇവ സമം പൊടിച്ചു നെയ്യിൽ ചാലിച്ചു സേവിപ്പിക്കണം. മുന്തിരിങ്ങകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മദ്യംകൊണ്ടോ പുളിച്ച സുരാമദ്യംകൊണ്ടോ കാടികൊണ്ടോ വൈദ്യൻ രോഗിയുടെ ഭഗന്ദരവ്രണത്തെ കഴുകുകയും അതിന്നുശേഷം ഇരട്ടിമധുരമിട്ടുകാച്ചിയ തൈലംകൊണ്ട് നനക്കുകയും വേണം. വാതവേദനയെ ശമിപ്പിക്കുന്ന തൈലംകൊണ്ട് രോഗിയുടെ ഗുദത്തിൽ ധാരചെയ്യുകയും വേണം. ഈ പറഞ്ഞ ചികിത്സകൊണ്ട് മലമൂത്രങ്ങൾ അതാതുകളുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി പോയിത്തുടങ്ങുകയും ആധ്മാന ഗുദഭ്രംശാദി ഭയങ്കര ഉപദ്രവങ്ങളെല്ലാം ശമിക്കുകയും ചെയ്യും. അതിന്നു് യാതൊരു സംശയവുമില്ല. ശതപോനക ഭഗന്ദരചികിത്സ പറഞ്ഞു. ഇനി ഉഷ്ട്രഗ്രീവ ഭഗന്ദരചികിത്സ കേട്ടുകൊൾക.

അഥോഷ്ട്രഗ്രീവമേഷിത്വാ ഛിത്വാക്ഷാരം

നിപാതയേൽ 20

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM

പൂതിമാംസവ്യപോഹാർത്ഥ മഗ്നിരത്രനപൂജിത:
അഥൈനംഘൃതസംസൃഷ്ടൈസ്തിലൈ:പിഷ്ടൈ:
പ്രലേപയേൽ 21
ബന്ധംതതോഽനുകുർവ്വീത പരിഷേകന്തുസർപ്പിഷാ
തൃതീയേദിവസേമുക്ത്വാ യഥാസ്വംശോധയേദ്
ഭിഷക് 22
തത:ശുദ്ധംവിദിത്വാപ രോപയേത്തുയഥാക്രമം

ഉഷ്ട്രഗ്രീവമെന്ന പിത്തഭഗന്ദരത്തെ ഏഷണി പ്രയോഗിച്ചു് മുരട്ട് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടു് ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറി ക്ഷാരം പ്രയോഗിക്കണം. ഉഷ്ട്രഗ്രീവ ഭഗന്ദരത്തിൽ ചീഞ്ഞുനാറിക്കിടക്കുന്ന മാംസം പുറത്തേക്കു കളയുവാൻ അഗ്നികർമ്മം നല്ലതല്ല, ക്ഷാരപ്രയോഗത്തിന്നുശേഷം അവിടെ എള്ളരച്ചു നെയ്യ്ചേർത്തു പുരട്ടണം. പിന്നീടു് ഗോഫണകബന്ധനം ചെയ്യുകയും നെയ്യ്കൊണ്ടു് ധാര ചെയ്യുകയും വേണം. മൂന്നാമത്തെ ദിവസം വൈദ്യൻ കെട്ടഴിച്ചു പിത്തവും താപവും ശമിപ്പിക്കുന്ന ഔഷധം കൊണ്ടു് വ്രണശുദ്ധി വരുത്തണം. വ്രണശുദ്ധി വന്നാൽ രോപണൌഷധം പ്രയോഗിച്ചു് വ്രണമുണക്കുകയും വേണം.

ഉൽകൃത്വാസ്രാവമാർഗ്ഗാംസ്തു പരിസ്രാവിണി
ബുദ്ധിമാൻ 23
ക്ഷാരേണവാസ്രാവഗതിം ദഹേദ്ധുതവഹേനവാ
സുഖോഷ്ണേനാണുതൈലേന സേചയേൽ
ഗുദമണ്ഡലം. 24
ഉപനാഹ:പ്രദേഹാശ്ച മൂത്രക്ഷാരസമന്വിതാ:
വമനീയൌഷധൈ:കാര്യ്യാ: പരിഷേകാശ്ചമാത്രയാ 25

മൃദുഭൂതംവിദിതോന്മ മല്പസ്രാവരുഗന്വിതം
ഗതിമന്വിഷ്യശസ്ത്രേണ ഛിന്ദ്യാൽഖർജ്ജൂര
പത്രകം 26
ചന്ദ്രാർദ്ധംചന്ദ്രചക്രംച സൂചീമുഖമവാങ്മുഖം
ഛിത്വാഗ്നിനാദഹേൽസമ്യഗേവം ക്ഷാരേണവാപുന:
തത:സംശോധനൈരേവം മൃദുപൂർവ്വൈർവ്വിരേചയേൽ

പരിസ്രാവിയെന്ന കഫഭഗന്ദരത്തെ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ അതിൻെറ സ്രാവമാൎഗ്ഗത്തെ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറിയിട്ടു് ക്ഷാരംകൊണ്ടോ അഗ്നികൊണ്ടോ പൊള്ളിക്കണം. അല്പം ചൂടാക്കിയ അണുതൈലംകൊണ്ടു് ഗുദമണ്ഡലം നനക്കണം. ഗോമൂത്രവും ക്ഷാരദ്രവ്യവും ചേൎത്ത ഔഷധം കൊണ്ടു് ഉപനാഹസ്വേദവും ലേപനവും ചെയ്യണം. മലങ്കാരക്ക മുതലായ വമനൌഷധങ്ങൾ കഷായംവെച്ചു് അതുകൊണ്ടു് കുറച്ചു കുറച്ചായി ധാരചെയ്യണം. ഈ പറഞ്ഞ ചികിത്സകൊണ്ടു് മാൎദ്ദവം വരികയും പൊട്ടി ഒലിക്കലും വേദനയും കുറഞ്ഞാൽ ഏഷണികൊണ്ടു് സ്രാവമാൎഗ്ഗത്തെ അന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞിട്ടു് ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് ഈത്തപ്പനയോലയുടെ ആകൃതിയിലൊ അൎദ്ധചന്ദ്രാകൃതിയിലൊ പൂൎണ്ണചന്ദ്രാകൃതിയിലൊ സൂചിമുനയോളം അളവിൽ ഊൎദ്ധ്വമുഖമായൊ അധോമുഖമായൊ കീറിയിട്ടു് അഗ്നികൊണ്ടോ ക്ഷാരംകൊണ്ടോ നല്ലവണ്ണം വീണ്ടും പൊള്ളിക്കണം. അതിനുശേഷം ശോധനദ്രവ്യങ്ങൾ കൊടുത്തു ആദ്യം മൃദുവായും പിന്നീടു് കോഷ്ഠസ്വഭാവത്തിന്നനുസരിച്ചും വിരേചിപ്പിക്കണം.

ബഹിരന്തൎമ്മുഖശ്ചാപി ശിശോൎയ്യസ്യഭഗന്ദര: 28
തസ്യാഹിതംവിരേകാഗ്നി ശസ്ത്രക്ഷാരാവചാരണം
യദ്യൻമൃദുചതീക്ഷ്ണഞ്ച തത്തത്തസ്യാവചാരയേൽ 29

കുട്ടികൾക്കുണ്ടാകുന്ന ഭഗന്ദരം ബഹിർമ്മുഖമായാലും അന്തർമ്മുഖമായാലും വിരേചനം, അഗ്നികർമ്മം, ശസ്ത്രക്രിയ, ക്ഷാരപ്രയോഗം ഇവ ചെയ്യരുതു്. അതിന്നു് മൃദുവും തീഷ്ണവുമായ (കൂടുതൽ മൃദുവും തീഷ്ണവുമല്ലാത്ത) ഔഷധങ്ങൾ അതാതിന്നു് യോജിക്കുന്ന വിധത്തിൽ പ്രയോഗിക്കണം.

ആരഗ്വധനിശാകാളാചൂർണ്ണം മധ്വാജ്യസംയുതം
അഗ്രവത്തിപ്രണിഹിതം വ്രണാനാംശോധനംഹിതം
യോഗോയംനാശയത്യാശു ഗതിംമേഘമിവാനില:

കൊന്നത്തോല് മഞ്ഞൾ, മഞ്ചട്ടിക്കോല് ഇവ സമം പൊടിച്ചു തേനും നെയ്യും ചേർത്തു ചാലിച്ചു അതിൽ തിരിമുക്കി വ്രണത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നതു് വ്രണശോധനക്കു് നല്ലതാണു്. ഈ ആരഗ്വധാദി വർത്തിപ്രയോഗംകൊണ്ടു് സ്രാവമാർഗ്ഗത്തെ കാററ് മേഘത്തെയെന്ന പോലെ ഉടനെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

ആഗന്തുജേഭിഷങ്ങ്നാഡീം ശസ്ത്രേണോൽകൃത്യ
യത്നത: 31
ജംബ്വോഷ്ഠേനാഗ്നിവർണ്ണേന തപ്തയാവാശലാകയാ
ദഹേദ്യഥോക്തംമതിമാംസ്തം വ്രണംസുസമാഹിത: 32
കൃമിഘ്നശ്ചവിധിംകുര്യാച്ഛല്യാനയനമേവച
പ്രത്യാഖ്യായൈഷചാരഭ്യോ വർജ്ജ്യശ്ചാപി
ത്രിദോഷജ: 33
ഏതൽകർമ്മസമാഖ്യാതം സർവ്വേഷാമനുപൂർവ്വശ:

ആഗന്തുജമായ ഉന്മാർഗ്ഗിഭഗന്ദരത്തിന്നു് ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ മനസ്സിരുത്തി സ്രാവമാർഗ്ഗത്തെ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറി പഴുപ്പിച്ചു അഗ്നിവർണ്ണമാക്കിയ ഞാവൽപഴം

പോലെയുള്ള ശലാകകൊണ്ടു് മുമ്പു് പറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരം ആ വ്രണാത്തെ പൊള്ളിക്കണം. വ്രണം കൃമിച്ചു പോകാത്തവിധത്തിലുള്ള ചികിത്സ ചെയ്യുകയും ശല്യമുണ്ടെങ്കിൽ എടുത്തുകളയുകയും വേണം. ഈ ആഗന്തുക ഭഗന്ദരം അസാദ്ധ്യമാണെന്നു് പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ചികിത്സ തുടങ്ങേണ്ടതാണു്. ത്രിദോഷജന്യമായുണ്ടാകുന്ന ശംബൂകാവർത്തമെന്ന ഭഗന്ദരം ചികിത്സിക്കാതെ വർജ്ജിക്കേണ്ടതാണു്. ശതപോനകാദി അഞ്ചുവിധ ഭഗന്ദര രോഗങ്ങൾക്കു് ക്രമത്തിലുള്ള ചികിത്സാവിധി ഈ പറഞ്ഞതുപ്രകാരമാകുന്നു.

എഷാന്തുശസ്ത്രപതനാ ദ്വേദനായത്രജായതേ 34
തത്രാണുതൈലേനോഷ്ണേന പരിഷേകഃപ്രശസ്യതേ
വാതഘ്നൌഷധസമ്പൂർണ്ണാം സ്ഥാലീംഛിദ്ര
ശരാവികാം 35
സ്നേഹാഭ്യക്തഗുദസ്തപ്പാ മദ്ധ്യാസീതസബാഷ്പികാം
നാഡ്യ്യാവാഽസ്യാഹരേൽസ്വേദം ശയാനസ്യ
രുജാപഹം 36
ഉഷ്ണോദകേഽവഗാഹ്യോവാ തഥാശാമ്യതിവേദനാം.

ഏതുവിധ ഭഗന്ദരത്തിന്നും ശസ്ത്രപ്രയോഗം ചെയ്യുക നിമിത്തം കലശലായ വേദനയുണ്ടായാൽ അവിടെ അണുതൈലം ചൂടാക്കി ധാരചെയ്യുന്നതു് നല്ലതാണു്. വാതഹരൌഷധങ്ങളിട്ടു തിളിപ്പിച്ച കഷായം നിറച്ച പാത്രത്തെ ദ്വാരമുള്ള ചട്ടികൊണ്ടു് മൂടി ആ ചട്ടിയിന്മേൽ, ഗുദപ്രദേശത്തു് സ്നേഹദ്രവ്യം പുരട്ടിയ രോഗിയെ ഇരുത്തി വിയർപ്പിക്കണം. ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കുവാൻകഴിയാത്ത രോഗിയെ കിടത്തി ശരാവദ്വാരത്തിൽ ഒരു കുഴൽവെച്ചു

അതിൽക്കൂടി വരുന്ന ആവി ഏല്പിച്ചു വിയർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യാം. ഈ സ്വേദക്രിയകളും വേദനയെ ശമിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ചൂടുവെള്ളത്തിലിരുത്തി അവഗാഹസ്വേദം ചെയ്താലും അതുപോലെതന്നെ വേദന ശമിക്കുന്നതാണ്.

കദളീമൃഗലോപാക പ്രിയകാജിനസംഭൃതാൻ 37
കാരയേദുപനാഹാംശ്ച സാല്വണാദീൻവിചക്ഷണഃ

ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ കദളീമൃഗം=പുള്ളിയും പുറത്തു വരയുമുള്ളതും ഗുഹയിൽ കിടക്കുന്നതുമായ ഒരുതരം മാൻ, ലോപാകം=കുറുനരി, പ്രിയകം=ചെങ്കറുപ്പുനിറ രോമമുള്ള മാൻ (പ്രിയകം പെരുമ്പാമ്പാണെന്നും പക്ഷമുണ്ട്) ഇവകളുടെ തോൽ കൊണ്ടുവന്നു അതിൽ സാല്വണാദി ഉപനാഹസ്വേദൗഷധങ്ങൾ വെച്ചുകെട്ടി ഉപനാഹസ്വേദം ചെയ്യുന്നതും ഭഗന്ദരത്തിന്നു നല്ലതാണ്.

കടുത്രികംവചാഹിംഗു ലവണാന്യഥദീപ്യകം 38
പായയേച്ചാമ്ലകൗലത്ഥ സുരാസൗവീരകാദിഭിഃ

ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പല്ലി, വയമ്പ്, കായം, പഞ്ചലവണം, അയമോദകം ഇവ പൊടിച്ചു വെപ്പുകാടി, മുതിരച്ചാറ്, സുരാമദ്യം, പുളിച്ച കാടിവെള്ളം എന്നിവകളിൽ ചേർത്തു സേവിക്കുന്നതും ഭഗന്ദരത്തിന്നു നല്ലതാണ്.

ജ്യോതിഷ്മതീലാംഗലകീശ്യാമാദന്തീത്രിവൃത്തിലാഃ 39
കുഷ്ഠംശതാഹ്വാഗോലോമീ തില്വകോഗിരികർണ്ണികാ
കാസീസകാഞ്ചനക്ഷീര്യൗ വർഗ്ഗഃശോധനഇഷ്യതേ

ചെറുപ്പുന്നയരി, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ്, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, നാഗദന്തിവേര്, ത്രികോല്പകൊന്ന, എള്ള്, കൊട്ടം,

ചതുകുപ്പ, കറുക, കമ്മട്ടി, മലയമുക്കി, അന്നഭേദി, എരു മക്കള്ളി ഈ ഔഷധവർഗ്ഗം ഭഗന്ദരരോഗിക്ക് ശോധന വരുത്തുവാൻ നല്ലതാകുന്നു.

ത്രിവൃത്തിലാ നാഗദന്തീ മഞ്ജിഷ്ഠാപയസാസഹ
ഉത്സാദനംഭവേദേതൽ സൈന്ധവക്ഷൌദ്രസംയുതം

ത്രികോല്പകുന്ന, എള്ള്, നാഗദന്തിവേര്, മഞ്ചട്ടിക്കോല് ഇവ സമം പശുവിൻപാലിലരച്ച് ഇന്തുപ്പും തേനും ചേർത്തു പുരട്ടിയാൽ കുഴിഞ്ഞ ഭഗന്ദരവ്രണം നികന്നു വരും.

രസാഞ്ജനംഹരിദ്രേദ്വേ മഞ്ജിഷ്ഠാനിംബപല്ലവാഃ
ത്രിവൃത്തേജോവതീദന്തീ കല്കോനാഡീവ്രണാപഹഃ

രസാഞ്ജനം, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തോല്, മഞ്ചട്ടിക്കോല്, വേപ്പിൻതോല്, ത്രികോല്പകുന്ന, ചെറുപ്പുന്നയരി, നാഗദന്തിവേര് ഇവ സമം അരച്ചുപുരട്ടിയാൽ നാഡീവ്രണം ശമിക്കും.

കുഷ്ഠംത്രിവൃത്തിലാദന്തീ മാഗധ്യഃസൈന്ധവംമധു
രജനീത്രിഫലാതുത്ഥം ഹിതംസ്യാൽ വ്രണശോധനം

കൊട്ടം, ത്രികോല്പകുന്ന, എള്ള്, നാഗദന്തിവേര്, തിപ്പലി, കാട്ടുതിപ്പലിവേര്, ഇന്തുപ്പ്, തേൻ, മഞ്ഞൾ, കടുക്ക, താനിക്ക, നെല്ലിക്ക, മൈത്തുത്ഥം ഇവ വ്രണം ശുദ്ധി വരുത്തുവാൻ നല്ലതാകുന്നു.

മാഗധ്യോമധുകംലോദ്ധ്രം കുഷ്ഠമേലാഹരേണവഃ
സമംഗാധാതകീചൈവ ശാരിബാരജനീദ്വയം 44
പ്രിയംഗവഃസർജ്ജരസഃ പത്മകംപത്മകേസരം

സുധാവപാലാംഗലകീ മധൂച്ഛിഷ്ടംസസൈന്ധവം
ഏതൽ സംഭൃത്യസംഭാരം തൈലം ധീരോ
വിപാചയേൽ
ഏതദ്ദൈ ഗണ്ഡമാലാസു മണ്ഡലേഷ്വ ഥമേഹിഷു
രോപണാൎത്ഥംഹിതംതൈലം ഭഗന്ദരവിനാശനം.

തിപ്പലി, അത്തിത്തിപ്പലി, കാട്ടുതിപ്പലിവേര്, ഇരട്ടിമധുരം, പാച്ചോററിത്തോല്, കൊട്ടം, ഏലത്തരി, അരേണുകം, തൊട്ടാവാടിവേര്, താതിരിപ്പൂവ്, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തോല്, ഞാഴൽപ്പൂവ്, പെഞ്ചല്യം, പതുമുകം, താമരയല്ലി, കള്ളിവേര്, വയമ്പ്, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ്, മെഴ, ഇന്തുപ്പ് ഇവയെല്ലാം സംഭരിച്ചുവെച്ചിട്ട് യുക്തംപോലെ കഷായവും കല്ക്കവും പാത്രപാകവും ചേൎത്തു ധീരനായ വൈദ്യൻ തൈലം കാച്ചിയെടുക്കണം. ഈ തൈലം ഗണ്ഡമാല, മണ്ഡലകുഷ്ഠം, പ്രമേഹവ്രണം ഇവ ഉണങ്ങുവാൻ വളരെ നല്ലതും ഭഗന്ദരവ്രണത്തെ തീരെ നശിപ്പിക്കുന്നതുമാണ്.

ന്യഗ്രോധാദിഗണെശ്ചെവ ഹിതഃശോധനരോപണേ
തൈലം ഘൃതം വാതൽപക്വം ഭഗന്ദരവിനാശനം

ന്യഗ്രോധാദിഗണം വ്രണശുദ്ധി വരുത്തുവാനും ഉണങ്ങുവാനും നല്ലതാണ്. അതിനാൽ ആ ഗണൌഷധങ്ങൾ ചേൎത്തു വിധിപ്രകാരം തൈലമോ നെയ്യോ കാച്ചി പ്രയോഗിച്ചാൽ ഭഗന്ദരവ്രണം ശമിക്കും.

ത്രിവൃദ്ദന്തീഹരിദ്രാൎക്കമൂലം ലോഹാശ്വമാരകൌ 48
വിളംഗസാരംത്രിഫലാ സ്നുഹ്യൎക്കപയസീമധു
മധൂച്ഛിഷ്ടസമായുക്തൈ സ്തൈലമേതെദ്വി
പാചയേൽ 49

ഭഗന്ദരവിനാശാർത്ഥ മേതദ്ദ്യോജ്യംവിശേഷതഃ

ത്രികോല്പകുന്ന, നാഗദന്തിവേര്, മഞ്ഞൾ, എരുക്കിൻ വേര്, അകിൽ, കണവീരം, വിഴാലരി, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, കള്ളിപ്പാല്, എരുക്കിൻപാല്, തേൻ, മെഴു ഇവയെല്ലാം യുക്തംപോലെ ചേർത്തു തൈലം കാച്ചിയെടുക്കണം. ഈ തൈലം വിശേഷിച്ചും ഭഗന്ദര വ്രണത്തെ നശിപ്പിക്കുവാൻ വളരെ നല്ലതാണു്. (സ്നുഹ്യക്ക്ഷീരം എണ്ണയോടൊന്നിച്ചും മെഴു പാത്രപാകമായും തേൻ കാച്ചി അരിച്ചതിന്നുശേഷവും മറ്റുള്ളവ കല്ക്കമായും ചേർക്കേണ്ടതാണു്.)

ചിത്രകാർക്കൌ ത്രിവൃൽപാഠേ മലപൂംഹയമാരകം 50
സുധാംവചാംലാംഗലകീം സപ്തപർണ്ണംസുവർച്ചികാം
ജ്യോതിഷ്മതീംചസംഭൃത്യ തൈലം ധീരോ
വിപാചയേൽ 51
ഏതദ്ധിസ്യന്ദനംതൈലം ഭൃശംദദ്യാദ്ഭഗന്ദരേ
ശോധനം രോപണംചൈവ സവർണ്ണകരണംതഥാ 52
ദ്വിവ്രണീയമവേക്ഷേത വ്രണാവസ്ഥാസുബുദ്ധിമാൻ

കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ്, എരുക്കിൻവേര്, ത്രികോല്പകുന്ന, പാടക്കിഴങ്ങ്, കാട്ടത്തിത്തോല്, കണവീരവേര്, കള്ളിവേര്, വയമ്പ്, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ്, ഏഴിലമ്പാല ത്തോല്, തുവർച്ചിലക്കാരം, ചെറുപ്പുന്നയരി ഇവയെല്ലാം കൂടി ചേർത്തു പണ്ഡിതനായ വൈദ്യൻ കല്ക്കവിധിപ്രകാരം തൈലം കാച്ചിയെഴുക്കണം. (ഇതിന്നു് സ്യന്ദനം തൈലമെന്നു് പേരാകുന്നു.) ഈ സ്യന്ദനം തൈലം ഭഗന്ദരത്തിൽ ഏതവസ്ഥയിലും പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണു്. ഇതു് വ്രണത്തെ ശുദ്ധിവരുത്തുന്നതും ഉണക്കുന്നതും വ്രണ

മുണങ്ങിയ സ്ഥലത്തെ തോലിന്റെ നിറം പൂർവ്വസ്ഥിതി ലാക്കുന്നതുമാണ്. ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ഭഗന്ദര വ്രണത്തിന്റെ അവസ്ഥാവിശേഷത്തിന്നനുസരിച്ച് ദ്വിവ്രണീയ ചികിത്സിതത്തിൽ പറഞ്ഞ ചികിത്സകൂടി ചെയ്തുകൊള്ളേണ്ടതാണ്.

ഛിദ്രാദൂർദ്ധ്വം ഹരേദോഷ്ഠ മശോയന്ത്രസ്യയന്ത്രവിൽ
തതോഭഗന്ദരേ ദദ്യാദേതദർദ്ധേന്ദുസന്നിഭം 53

യന്ത്രപ്രയോഗമറിയുന്ന വൈദ്യൻ അശോയന്ത്രത്തിന്റെ ഛിദ്രത്തിന്നു് മേൽഭാഗത്തുള്ള വളയം എടുത്തുകളഞ്ഞു ആ യന്ത്രത്തിന്റെ ദ്വാരം അർദ്ധചന്ദ്രാകൃതിയിലാക്കി ഭഗന്ദരത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കണം.

വ്യായാമം മൈഥുനം കോപം പൃഷ്ഠയാനംഗുരുണിച
സംവത്സരംപരിഹരേ ദുപരൂഢവ്രണോനരഃ 54

ഭഗന്ദരവ്രണം ഉണങ്ങിയാലും രോഗി ഒരു കൊല്ലക്കാലം വരെ വ്യായാമം, മൈഥുനം, കോപം, ആന, കുതിര മുതലായവയുടെ പുറത്തു കയറിയുള്ള യാത്ര, ഗുരുത്വമുള്ള ആഹാരം ഇവ വർജ്ജിക്കണം.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
ഭഗന്ദര ചികിത്സിതംനാമ അഷ്ടമോऽദ്ധ്യായഃ

ഒമ്പതാം അദ്ധ്യായം

കുഷ്ഠചികിത്സിതം

അഥാതഃ കുഷ്ഠചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

അനന്തരം കുഷ്ഠചികിത്സയെ ഭഗവാൻ ധന്വന്തരി ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

വിരുദ്ധാദ്ധ്യശനാസാത്മ്യ വേഗവിഘാതൈഃ സ്നേഹാദീനാം ചായഥാരംഭൈഃ പാപക്രിയയാ പുരാകൃതകർമ്മയോഗാച്ചത്വഗ്ദോഷോ ഭവതി. 3

വിരുദ്ധാഹാരം കഴിക്കുക, തിന്നതിന്നുമേലെ വീണ്ടും തിന്നുക, സാത്മ്യമല്ലാത്ത ആഹാരം കഴിക്കുക, മലമൂത്രാദ്യോ വാതാദിവേഗങ്ങളെ തടയുക, സ്നേഹസ്വേദാദി പഞ്ചകർമ്മങ്ങൾ ക്രമവിരുദ്ധമായി ചെയ്യുക, പാപകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുക എന്നിവ ഹേതുവായും പൂർവ്വജന്മാർജ്ജിതമായ കർമ്മഫലം ഹേതുവായും കുഷ്ഠം ഉണ്ടാകുന്നു.

തത്ര ത്വഗ്ദോഷീമാംസവസാദുഗ്ദ്ധദധി തൈലകുലത്ഥമാഷനിഷ്പാവേക്ഷുപിഷ്ട വികാരാമ്ലവിരുദ്ധാദ്ധ്യശനാജീർണ്ണ വിദാഹ്യഭിഷ്യന്ദിനി ദിവാസ്വപ്നം വ്യവായഞ്ചപരിഹരേൽ. 4

കുഷ്ഠരോഗി മാംസം, വസ, പാൽ, തൈരു്, തൈലം, മുതിര, ഉഴുന്നു്, ചണംപയറു്, കരിമ്പിൻനീരുകൊണ്ടു ണ്ടാക്കിയ വെല്ലം മുതലായവ, അമ്ലദ്രവ്യങ്ങൾ, വിരുദ്ധാഹാരം, അദ്ധ്യശനം, അജീൎണ്ണംപിടിക്കുന്ന ആഹാരം, വിദാഹിയും അഭിഷ്യന്ദിയുമായ പദാൎത്ഥങ്ങൾ, പകലുറക്കം, മൈഥുനം ഇവ വൎജ്ജിക്കണം. (വിദാഹി—"ദ്രവസ്വഭാവാദഥ ഗൌരവാദ്വാചിരേണപാകം ജഠരാഗ്നിയോഗാൽ പിത്തപ്രകോപംവിദഹൽകരോതി തദന്നപാനം കഥിതം വിദാഹി" ഇതി.) അഭിഷ്യന്ദി—"പൈച്ഛില്യാൽ ഗൌരവാൽദ്രവ്യം രുദ്ധ്വാരസവഹാഃ സിരാഃ ധത്തേയൽഗൌരവം തൽ സ്യാദഭിഷ്യന്ദി യഥാദധി" ഇതി)

തതഃശാലിഷഷ്ടിക യവഗോധൂമകോരദൂഷശ്യാമാകോദ്ദാളകാദീന നവാൻഭുഞ്ജീതമുദ്ഗാഢക്യോരന്യതരസ്യയൂഷേണ സൂപേനവാ നിംബപത്രാരുഷ്കരവ്യാമിശ്രേണ, മണ്ഡൂകപൎണ്ണ്യവൽഗുജാടരൂഷകരുപികാപുഷ്പൈഃ സൎപ്പിഃ സിദ്ധൈഃ സഷപതൈലസിദ്ധൈൎവ്വാ, തിക്തവൎഗ്ഗേണവാഭിഹിതേന, മാംസസാത്മ്യായവാ ജാംഗലമാംസമമേദസ്കം വിതരേൽ, തൈലംവജ്രകമഭ്യംഗാൎത്ഥേ, ആരഗ്വധാദികഷായമുത്സാദനാൎത്ഥേ, പാനപരിഷേകാവഗാഹാദിഷുച ഖദിരകഷായം ഇത്യേഷ ആഹാരാചാരവിഭാഗഃ 5

കുഷ്ഠരോഗി ചെന്നെല്ലരി, നവരയരി, യവം, ഗോതമ്പു്, വരകു്, ചാമയരി, കഴുങ്ങിൻ പൂത്താടയരി മുതലായ ലഘുക്കളായ പഴകിയ ധാന്യങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ

ആഹാരം കഴിക്കണം. പെറ്റപയറ് പരിപ്പുകൊണ്ടോ തുവരപ്പരിപ്പുകൊണ്ടോ ഇതുപോലുള്ള മറേറതെങ്കിലും പരിപ്പുകൊണ്ടോ ഉണ്ടാക്കിയ രസമൊ വേപ്പിലയും ചേറിൻതളിരും പരിപ്പും ചേർത്തുവെച്ചതൊ മഞ്ചെട്ടിഇല, കാർകോകില, ആടലോടകത്തില, എരുക്കിൻപൂവ് ഇവ നെയ്യിലൊ കടുകെണ്ണയിലൊ വറുത്തതൊ തിക്തവർഗ്ഗങ്ങളിൽ പറയപ്പെട്ടവകൊണ്ടു് കറിയുണ്ടാക്കിയൊ ഉപയോഗിക്കാം. മാംസാഹാരം ശീലിച്ച രോഗിയാണെങ്കിൽ വനജീവികളുടെ മാംസം കൊഴുപ്പു്കളഞ്ഞു് ഉപയോഗിക്കാം. മേൽ തേക്കുവാൻ വജ്രകതൈലമുപയോഗിക്കണം. വ്രണം നികന്നുവരുവാൻ ആരഗ്വധാദികഷായമുപയോഗിക്കണം. കുടിക്കുക, കുളിക്കുക, അവഗാഹസേ്വദം ചെയ്യുക മുതലായ ജലക്രിയകൾക്കെല്ലാം കരിങ്ങാലിക്കഷായമുപയോഗിക്കണം കുഷ്ഠരോഗികൾക്കുള്ള ആഹാരാചാരവ്യവസ്ഥകൾ ഇപ്രകാരമാകുന്നു.

തത്ര പൂർവ്വരൂപേഷൂഭയതഃ സംശോധനമാസേവേത. തത്രത്വക്സംപ്രാപ്തേ ശോധനാലേപനാനി, ശോണിതപ്രാപ്തേ സംശോധനാലേപന കഷായപാന ശോണിതാവസേചനാനി, മാംസപ്രാപ്തേ ശോധനാലേപനകഷായപാന ശോണിതാവസേചനാരിഷ്ടമന്ഥപ്രാശാഃ, ചതുർത്ഥകർമ്മഗുണപ്രാപ്തം യാപ്യമാത്മവതഃസംവിധാനവതശ്ച, തത്രസംശോധനാച്ഛോണിതാവസേചനാച്ചോർദ്ധ്വം ഭല്ലാതകശിലാജതു ധാതുമാക്ഷികഗുഗ്ഗുലഗുരുതുവരക ഖദിരാസനായസ്കൃതി വിധാനമാസേവേത, പഞ്ചമം നൈവ ചോപക്രമേൽ. 6

കുഷ്ഠത്തിന്റെ പൂർവ്വരൂപത്തിൽ വമനവിരേചനങ്ങൾ ചെയ്തു ഉർദ്ധ്വാധശ്ശോധന വരുത്തണം. ത്വക്കിനെമാത്രം ആശ്രയിച്ചുനില്ക്കുന്ന കുഷ്ഠമാണെങ്കിൽ വമനവിരേചനങ്ങൾ ചെയ്യുകയും മരുന്നരച്ചുപുരട്ടുകയും വേണം രക്തത്തെ പ്രാപിച്ചതിൽ വമനവിരേചനം, മരുന്നരച്ചുപുരട്ടൽ, കഷായപാനം, രക്തമോക്ഷണം ഇവ ചെയ്യണം. മാംസത്തെ പ്രാപിച്ചതിൽ വിരേചനം, ലേപനം, കഷായപാനം, രക്തമോക്ഷണം, ആസവാരിഷ്ടപാനം, തണുത്ത വെള്ളത്തിൽ ഔഷധങ്ങളും മലർപ്പൊടിയും മററും ചേർത്തുണ്ടാക്കുന്ന മന്ഥപാനം, ലേഹ്യസേവ ഇവ ശീലിക്കണം. നാലാമത്തെ ധാതുവായ മേദസ്സിനെ പ്രാപിച്ച കുഷ്ഠം പത്ഥ്യംതെററാതെ ആഹാരാചാരങ്ങൾ ശീലിക്കുവാനുള്ള മനോനിയന്ത്രണമുള്ളവനും സാധനസമ്പന്നനുമാണെങ്കിൽ ചികിത്സിച്ചുകൊണ്ടേയിരുന്നാൽ മാററാൻ കഴിയുന്നതാകുന്നു. മേദോഗതകുഷ്ഠത്തിന്നു് വമനവിരേചനവും രക്തമോക്ഷണവും ചെയ്തതിനുശേഷം ചേക്കുരു, കന്മദം, മാക്കിരക്കല്ലു്, ഗുൽഗുലു, അകിൽ, നീരട്ടിക്കുരു, കരിങ്ങാലി, വേങ്ങക്കാതൽ, അയസ്കൃതി ഇവ അതാതുകളുടെ സേവനവിധിപ്രകാരം സേവിക്കണം. അഞ്ചാമത്തെ ധാതുമുതൽ അങ്ങോട്ടു് വ്യാപിച്ച കുഷ്ഠത്തിന്നു് ചികിത്സിക്കേണ്ടതില്ല അതു് അസാദ്ധ്യമാണെന്നു് മനസ്സിലാക്കി ഉപേക്ഷിക്കണം.

തത്ര പ്രഥമമേവകുഷ്ഠിനം സ്നേഹപാനവിധാനേനോപപാദയേൽ, മേഷശൃംഗീശ്വദംഷ്ട്രാ ശാർങ്ഗേഷ്ടാഗുളൂചീ ദ്വിപഞ്ചമൂലീ സിദ്ധംതൈലം ഘൃതം വാ വാതകുഷ്ഠിനാം പാനാഭ്യംഗയോർവിദധ്യാൽ, ധവാശ്വകർണ്ണകകുഭപലാശപിചുമർദ്ദ പർപ്പടകമധുക

ലോദ്ധ്രസമംഗാസിദ്ധംസപ്പിഃ പിത്തകുഷ്ഠിനാം, പ്രിയാളസാലാരഗ്വധനിംബസപ്തപൎണ്ണ ചിത്രകമരിചവചാകുഷ്ഠസിദ്ധം ശ്ലേഷ്മ കുഷ്ഠിനാം, ഭല്ലാതകാഭയാ വിഡംഗസിദ്ധംവാ, സൎവ്വേഷാം തുവരകതൈലം ഭല്ലാതകതൈലംവേതി. 7

കുഷ്ഠരോഗിയെ ആദ്യംതന്നെ സ്നേഹപാനവിധിപ്രകാരം സ്നേഹം ശീലിപ്പിക്കണം. ആട്ടുകൊട്ടമ്പാലവേര്, ഞെരിഞ്ഞിൽ, പൊങ്ങിൻതോല്, ചിററമൃതു്, ദശമൂലം ഇവ ചേൎത്തു കാച്ചിയ എണ്ണയോ നെയ്യോ വാതകുഷ്ഠരോഗികൾക്കു് സേവിക്കുവാനും തേക്കുവാനും ഉപയോഗിക്കാം. ഞമത്തോല്, പെരുമരത്തോല്, നീർമരുതിൻതോല്, ചമതത്തോല്, വേപ്പിൻതോല്, പപ്പടം, ഇരട്ടിമധുരം, പാച്ചോററിത്തോല്, പൂവത്തം ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് പിത്തകുഷ്ഠരോഗികൾക്കു് നല്ലതാണു്. മുരൾമരക്കായ, പയനിൻതോല്, കൊന്നത്തോല്, വേപ്പിൻതോല്, ഏഴിലമ്പാലത്തോല്, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ്, കുരുമുളകു്, വയമ്പ്, കൊട്ടം ഇവ ചേൎത്തു കാച്ചിയ നെയ്യോ കഫകുഷ്ഠരോഗികൾക്കു് നല്ലതാണു്. എല്ലാവിധ കുഷ്ഠരോഗികൾക്കും മരോട്ടിഎണ്ണയും ചേക്കുരുഎണ്ണയും നല്ലതാണു്.

സപ്തപർണ്ണാരഗ്വധാതിവിഷോശീരപാഠാ കടുരോഹിണ്യമൃതാത്രിഫലാ പടോലപിചുമൎദ്ദപപ്പടകദുരാലഭാത്രായമാണാ മുസ്താചന്ദന പത്മകഹരിദ്രോപകുല്യാ വിശാലാമൂൎവ്വാ ശതാവരീശാരിബേന്ദ്രയവാടരൂഷക ഷട്ഗ്രന്ഥാമധുകഭൂനിംബഗൃഷ്ടികാ ഇതി സമഭാഗഃകല്കഃസ്യാൽ, കല്കാൽ ചതുൎഗ്ഗുണംസപ്പിഃ

പ്രക്ഷിപ്യതദചിഗ്ഗുണോധാത്രീ ഫലരസസ്തച്ചതുർഗ്ഗുണം ആപസ്തദൈകധ്യം സമാലോഡ്യവിപചേൽ ഘൃതന്മഹാതിക്തകംനാമസർപ്പിഃ കുഷ്ഠവിഷമജ്വരരക്തപിത്ത ഹൃദ്രോഗോന്മാദാപസ്മാരഗുന്മപിഡകാസൃഗ്ദരഗളഗണ്ഡ ഗണ്ഡമാലാശ്ലീപദ പാണ്ഡുരോഗവിസർപ്പഷാൺഢ്യകണ്ഡൂപാമാദീൻ ശമയേദിതി. 8

ഏഴിലമ്പാലത്തോല്, കൊന്നത്തോല്, അതിവിടയം, രാമച്ചം, പാടക്കിഴങ്ങ്, കടുരോഹിണി, ചിററമൃത്, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, കാട്ടുപടോലം, വേപ്പിൻതോല്, പർപ്പടം, കൊടിത്തൂവവേര്, ബ്രഹ്മി, മുത്തങ്ങ, ചന്ദനം, പതുമുകം, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തോല്, തിപ്പലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര്, പെരുങ്കുറുമ്പവേര്, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, പാൽവള്ളിക്കിഴങ്ങ്, കുടകപ്പാലയരി, ആടലോടകംവേര്, വയമ്പ്, ഇരട്ടിമധുരം, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേര്, പന്നിക്കിഴങ്ങ് ഇവ സമം അരച്ചു കല്ക്കവും കല്ക്കത്തിൻെറ നാലിരട്ടി നെയ്യും നെയ്യിൻെറ ഇരട്ടി പച്ചനെല്ലിക്കനീരും അതിൻെറ നാലിരട്ടി ശുദ്ധജലവും ചേർത്തു പാകംചെയ്യേണ്ടുകണം. മഹാതിക്തകം എന്നു പേരായ ഈ നെയ്യ് കുഷ്ഠം, വിഷമജ്വരം, രക്തപിത്തം, ഹൃദ്രോഗം, ഭ്രാന്ത്, അപസ്മാരം, ഗുന്മൻ, കുരു, രക്തസ്രാവം, ഗളഗണ്ഡം, ഗണ്ഡമാല, പെരുക്കാല്, പാണ്ഡുരോഗം, വിസർപ്പം, നപുംസകത, ചൊറി, ചിരങ്ങ് മുതലായ രോഗങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും.

ത്രിഫലാപടോല പിചുമന്ദാടരൂഷക കടുരോഹിണീ ദുരാലഭാത്രായമാണാഃ പർപ്പടകശ്ചൈതേഷാം ദ്വിപലികാൻഭാഗാൻ ജലദ്രോണേപ്രക്ഷിപ്യ പാ

ദാവശേഷം കഷായമാദായകല്ക്കപേഷ്യാണീമാനി ഭേഷജാന്യർദ്ധപലികാനിത്രായമാണാം മുസ്തേന്ദ്രയവചന്ദന കിരാതതിക്താനി പിപ്പല്യശ്ചൈതാനി ഘൃതപ്രസ്ഥേ സമാവാപ്യവിപചേൽ, ഏതത്തിക്തകംനാമസപ്പിഃകുഷ്ഠവിഷമജ്വരഗുന്മാശ്ശോ ഗ്രഹണീദോഷശോഫ പാണ്ഡുരോഗ വിസപ്പഷാൺഡ്യശമനമൂർദ്ധജത്രുഗതരോഗഘ്നഞ്ചേതി 9

കടുക്ക, താനിക്ക, നെല്ലിക്ക, കാട്ടുപടോലം, വേപ്പിൻതോല്, ആടലോടകംവേര്, കടുരോഹിണി, കൊടിത്തൂവവേര്, ബ്രഹ്മി, പപ്പടം ഇവ ഈരണ്ടു പലം എടുത്തു പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു കുറുക്കി നാലിലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു ബ്രഹ്മി, മുത്തങ്ങ, കടകപ്പാലയരി, ചന്ദനം, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേര്, തിപ്പലി ഇവ അരേരപ്പലം എടുത്തരച്ചു കല്ക്കംചേർത്തു ഒരിടങ്ങഴി നെയ്യും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കണം. നിക്തകം എന്നു പേരായ ഈ നെയ്യ് കുഷ്ഠം, വിഷമജ്വരം, ഗുന്മം, അശ്സ്സ്, ഗ്രഹണി, വീക്കം, പാണ്ഡുരോഗം, വിസപ്പം, നപുംസകത്വം ഇവയേയും കഴുത്തിന്നു മേല്പോട്ടുള്ള രോഗങ്ങളേയും ശമിപ്പിക്കും.

അതോന്യതമേന ഘൃതേനസ്നിഗ്ദ്ധസ്വിന്നസ്യൈകാം ദ്വേതിസ്രശ്ചതസ്രഃപഞ്ചവാസിരാവിദ്ധ്യേൽ,മണ്ഡലാനിചോത്സന്നാന്യവലിഖേദഭീക്ഷ്ണം, പ്രച്ഛയേദ്വാ, സമുദ്രഫേനശാകഗോജീകാകോദുംബരികാപത്രൈർവാƒവഷ്യൃഘ്യലേപയേല്ലാക്ഷാ സജ്ജരസരസാഞ്ജനപ്രപുന്നാടാവൽഗുജതേജോവത്യശ്വമാരകാക്ക്കുടജാരേവതമൂലകല്ക്കൈർമ്മൂത്രപിഷ്ടൈഃ പിത്ത

പിഷ്ട്വാ, സർജ്ജികാതുത്ഥകാസീസവിഡംഗാഗാര ധൂമചിത്രകകടുക സുധാഹരിദ്രാസൈന്ധവകല്കൈർവ്വാ, ഏതാന്യേവാവാപ്യക്ഷാരകല്പേനനിഃസ്രുതേ പാലാശേ ക്ഷാരേ തതോവിപാച്യഫാണിതമിവ സംജാതമവതാര്യ്യലേപയേൽ, ജ്യോതിഷ്കഫലലാക്ഷാമരിചപിപ്പലീസുമനഃപത്രൈർവ്വാ, ഹരിതാലമനശ്ശിലാർക്കക്ഷീര തിലശിഗ്രുമരിചകല്കൈർവ്വാ, സർജ്ജികാകുഷ്ഠതുത്ഥകുടജചിത്രകവിഡംഗമരിചലോധ്രമനശ്ശിലാകല്കൈർവ്വാ. ഹരീതകീകരഞ്ജികാ വിളംഗസിദ്ധാർത്ഥകലവണരോചനാവൽഗുജഹരിദ്രാകല്കൈർവ്വാ. 10

ഈ പറഞ്ഞ ഏതെങ്കിലും നെയ്യ് സേവിപ്പിച്ചു രോഗിയെ സ്നിഗ്ദ്ധത വരുത്തുകയും വിയർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തതിന്നു ശേഷം രോഗാവസ്ഥക്കനുസരിച്ചു ഒന്നോ രണ്ടോ മൂന്നോ നാലോ അഞ്ചോ സിര വേധിക്കണം. ഉയർന്നുനില്ക്കുന്ന വട്ടപ്പുണ്ണുകളെ പലപ്രാവശ്യമായി ഉരച്ചുകളയുകയൊ ചെത്തിക്കളയുകയൊ ചെയ്യണം. കടൽനാക്ക്, തേക്കില, ഗോജിഹ്വ, പാറകത്തില ഇവയിലേതെങ്കിലുംകൊണ്ട് ഉരസിക്കളഞ്ഞു് മരുന്നരച്ചുപുരട്ടണം. കോലരക്ക്, ചെഞ്ചല്യം, രസാഞ്ജനം, തവരക്കുരു, കാർകോകിലരി, ചെറുപ്പുന്നയരി, കണവീരത്തിൻവേര്, എരുക്കിൻവേര്, കുടകപ്പാലയരി, കൊന്നത്തോല് ഇവ ഗോമൂത്രത്തിലൊ ഗോപിത്തത്തിലൊ അരച്ചു പുരട്ടണം. അല്ലെങ്കിൽ തുവച്ചിലക്കാരം, മൈത്തുത്ഥം, അന്നഭേദി, വിഴാലരി, ഇല്ലട്ടക്കരി, കൊട്ടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, കടുരോഹിണി, കള്ളിവേര്, മഞ്ഞൾ, ഇന്തുപ്പ് ഇവ അരച്ചുപുരട്ടുകയൊ ചെയ്യാം. അല്ലെങ്കിൽ ഈ പറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ ക്ഷാര

കല്പവിധിപ്രകാരം ക്ഷാരമുണ്ടാക്കി വെള്ളത്തിൽ കലക്കി അരിച്ചെടുത്തു പലാശക്ഷാരവും ചേർത്തു വീണ്ടും പാകം ചെയ്തു ശക്കരപാകമായാൽ വാങ്ങിവെച്ച് പുരട്ടണം. അല്ലെങ്കിൽ ചെറുപ്പുന്നയരി, കോലരക്ക്, കരുമുളക്, തിപ്പലി, പിച്ചകത്തില ഇവ സമം അരച്ചുപുരട്ടുകയൊ, അരിതാരം, മനശ്ശില, എരുക്കിൻവേര്, എള്ള്, മുരിങ്ങാക്കുരു, കുരുമുളക് ഇവ അരച്ചുപുരട്ടുകയൊ, തുവച്ചിലക്കാരം, കൊട്ടം, മൈത്തുത്ഥം, കടകപ്പാലയരി, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, വിഴാലരി, കുരുമുളക്, പാച്ചോററിത്തോല്, മനശ്ശില ഇവ അരച്ചുപുരട്ടുകയൊ, കടുക്ക, ഉങ്ങിൻകുരു, വിഴാലരി, കടുക്, ഇന്തുപ്പ്, ഗോരോചനം, കാർകോകിലരി, മഞ്ഞൾ ഇവ അരച്ചുപുരട്ടുകയൊ ചെയ്യാം.

സർവ്വേ കുഷ്ഠാപഹാഃ സിദ്ധാലേപാഃ
സപ്ത പ്രകീർത്തിതാഃ
വൈശേഷികാനതസ്സൂർദ്ധ്വം ദദ്രുശചിത്രേഷ്വമശ്ശൃണു 11

ഈ പറയപ്പെട്ട ഫലപ്രദമായ ഏഴ് ലേപനയോഗങ്ങൾ എല്ലാവിധ കുഷ്ഠത്തേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. ഇനി ദദ്രുകുഷ്ഠത്തിന്നും പാണ്ടിന്നുമുള്ള വിശേഷമായ ലേപനയോഗങ്ങളെ പറഞ്ഞുതരാം. കേട്ടു ധരിച്ചുകൊൾക.

ലാക്ഷാകുഷ്ഠം സർഷപാഃ ശ്രീനികേതം
രാത്രീവ്യോഷം ചക്രമർദ്ദസ്യബീജം
കൃത്വൈകസ്ഥം തക്രപിഷ്ടഃപ്രലേപോ
ദദ്രൂഷൂക്തോ മൂലകാൽബീജയുക്തഃ 12

കോലരക്ക്, കൊട്ടം, കടുക്, തിരുവട്ടപ്പശ, മഞ്ഞൾ, ചുക്ക്, കുരുമുളക്, തിപ്പലി, തവരക്കുരു, മുല്ലങ്കിക്കുരു ഇവയെല്ലാംകൂടി മോരിൽ അരച്ചുപുരട്ടിയാൽ ദദ്രുകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

സിന്ധൂൽഭൂതം ചക്രമർദ്ദസ്യബീജ-
മിക്ഷൂൽഭൂതം കേസരംതാർക്ഷ്യശൈലം
പിഷ്ടോലേപോഽയം കപിത്ഥാദ്രസേന
ദദ്രൂസ്തൂർണ്ണം നാശയേത്ത്യേഷയോഗഃ 13

ഇന്തുപ്പ്, തവരക്കുരു, വെല്ലം, നാഗപ്പൂവ്, മാക്കീരക്കല്ല് ഇവ വിളാമ്പഴരസത്തിൽ അരച്ചുപുരട്ടിയാൽ ദദ്രുകുഷ്ഠം ക്ഷണത്തിൽ ശമിക്കും.

ഹേമക്ഷീരീവ്യാധിഘാതഃ ശിരീഷോ
നിംബഃസർജ്ജാവത്സകഃ സാജകർണ്ണഃ
ശീഘ്രം തീവ്രാന്നാശയന്തീഹദദ്രുഃ
സ്നാനാലേപോദ്ധർഷണേഷുപ്രയുക്താഃ 14

എരുമക്കള്ളി, കൊന്നത്തോല്, നെന്മേനിവാകത്തോല്, വേപ്പിൻതോല്, പയനിൻതോല്, കുടകപ്പാലവേത്തോല്, മരുതിൻതോല് ഇവ കുളിക്കുവാനുള്ള വെള്ളം വെക്കുവാനും അരച്ചുപുരട്ടുവാനും പൊടിച്ചു പൊടിയിട്ടു തിരുമ്മുവാനും ഉപയോഗിക്കാം. ഇതുകൊണ്ട് എത്ര തീവ്രമായ ദദ്രുകുഷ്ഠവും വേഗത്തിൽ നശിക്കും.

ഭദ്രാസംജ്ഞോദുംബരീമൂലതുല്യം
ദത്വാമൂലം ക്ഷോദയിത്വാമലൂപ്വാഃ
സിദ്ധംതോയം പീതമുഷ്ണേസുഖോഷ്ണം
സ്ഫോടാൻശ്വിത്രേ പുണ്ഡരീകേചകുര്യാൽ 15

വലിയ കാട്ടത്തിവേരും ചെറിയ കാട്ടത്തിവേരും സമം എടുത്തു പൊടിച്ചു ചൂടുവെള്ളത്തിൻ കലക്കി ഉഷ്ണകാലത്തു് കുടിച്ചാൽ പാണ്ഡുള്ള ദിക്കിലും പുണ്ഡരീകകുഷ്ഠമുള്ള ദിക്കിലും പൊക്കിളയുണ്ടാകും.

ദ്വൈപംദഗ്ദ്ധം ചർമ്മമാതംഗജംവാ
ഭിന്നേസ്ഫോടേ തൈലയുക്തംപ്രലേപഃ
പൂതിഃകീടോ രാജവൃക്ഷോത്ഭവേന
ക്ഷാരേണോക്താശ്ചിത്രമേകോനിഹന്തി 16

മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം പൊക്കിളയുണ്ടായാൽ അതു് പൊട്ടിച്ചുകളഞ്ഞു പുലിത്തോലൊ ആനത്തോലൊ കരിച്ച മഷി എണ്ണയിൽ ചാലിച്ചു പുരട്ടണം. വെരുകിൻപുഴുക്, കൊന്നത്തോല് ചുട്ട ക്ഷാരംചേർത്തു പുരട്ടിയാൽ പാണ്ടു് നശിക്കും. "ഇതു് ഒരു പ്രയോഗം."

കൃഷ്ണസ്യസർപ്പസ്യമഷീസുദഗ്ദ്ധാ
വൈഭീതകം തൈലമഥദ്വിതീയം
ഏതൽസമസ്തം മൃദിതംപ്രലേപാൽ
ശ്വിത്രാണി സർവ്വാണ്യപഹന്തിശീഘ്രം 17

കരിമൂർഖനെ നല്ലവണ്ണം ചുട്ടെടുത്ത മഷി താന്നിയെണ്ണയിൽ ചേർത്തു പുരട്ടുക "ഇതു് രണ്ടാമത്തെ പ്രയോഗം." ഈ രണ്ടു് യോഗവും ഒന്നായി ചേർത്തു കടഞ്ഞു പുരട്ടിയാൽ എല്ലാവിധ പാണ്ടും ക്ഷണത്തിൽ ശമിക്കും.

അദ്ധ്യർദ്ധതോയേസുമതിസ്രുതസ്യ
ക്ഷാരാസ്യകല്പേനതു സപ്തകൃത്വഃ
തൈലംശ്രുതംതേന ചതുർഗ്ഗുണേന
ശ്വിത്രാപഹംമ്രക്ഷണമേതദഗ്ര്യം 18

മൂർഖപാമ്പിനെ ചുട്ട ക്ഷാരം അതിൻെറ ഒന്നര ഇരട്ടി വെള്ളത്തിൽ കലക്കി ക്ഷാരകല്പനവിധിപ്രകാരം ഏഴു പ്രാവശ്യം അരിച്ചെടുത്തു ആ ക്ഷാരജലത്തിൻെറ നാലിലൊന്നു് എണ്ണചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കണം. പാണ്ടിനെ ശമിപ്പിക്കുവാൻ ഇതു് ഉത്തമമായ ലേപനമാകുന്നു.

ഘൃതേനയുക്തം പ്രപുന്നാഡബീജം
കുഷ്ഠഞ്ചയഷ്ടീമധുകഞ്ചപിഷ്ടാ
ശ്വേതായദദ്യാൽ ഗൃഹകുക്കുടായ
ചതുർത്ഥഭക്തായബുഭുക്ഷിതായ. 19
തസ്യോപസംഗൃഹ്യചതൽപുരീഷ-
മുൽപാജിതം സവ്വ്ത ഏവലിമ്പേൽ
അഭ്യന്തരം മാസമിമംപ്രയോഗം
പ്രയോജയേൽ ശ്വിത്രമഥോനിഹന്തി. 20

തവരക്കുരു, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ സമം അരച്ചു നെയ്യിൽ ചാലിച്ചു ഒരുദിവസം മുഴുവൻ പട്ടിണികിടത്തിയ ഒരു വെളുത്ത പൂവൻകോഴിക്കു് തിന്നാൻ കൊടുക്കണം. പിന്നെ അതിൻെറ കാഷ്ഠമെടുത്തുവെച്ചു് മുൻപറഞ്ഞ പൊക്കിള പൊട്ടിച്ചതായ ശ്വിത്രസ്ഥാനങ്ങളിലെല്ലാം തന്നെ പുരട്ടണം. ഈ പ്രയോഗം ഒരുമസക്കാലം ചെയ്യാൽ പാണ്ടു് നശിക്കും.

ക്ഷാരേസുദഗ്ദ്ധേ ഗജലേണ്ഡജേതു
ഗജസ്യമൂത്രേണ ബഹുസ്രുതേച
ദ്രോണപ്രമാണേ ദശഭാഗയുക്തം
ദത്വാപചേൽബീജമവൽഗുജസ്യ 21
ഏതദ്യദാചിക്കണതാമുപൈതി
തദാസമസ്തം ഗുഡികാവിദദ്ധ്യാൽ

ശ്വിത്രം പ്രലിമ്പേദഥസംപ്രഘൃഷ്യ
തഥാവ്രജേദാശു സവർണ്ണഭാഗം 22

ആനപ്പിണ്ടി നല്ലവണ്ണം കത്തിച്ചു ക്ഷാരമാക്കി (ഗജലേണ്ഡജം = നദീതിപ്പലിയാണെന്നു് ചിലർക്കഭിപ്രായമുണ്ടു്) ആനമൂത്രത്തിൽ കലക്കി വളരെ പ്രാവശ്യം അരിച്ചെടുക്കണം. അങ്ങിനെ അരിച്ചെടുത്ത പതിനാറിടങ്ങഴി ക്ഷാരജലത്തിൽ അതിൻെറ പത്തിലൊരുഭാഗം കാർകോകിലരി അരച്ചുചേർത്തു പാകംചെയ്യുചിക്കണെ പാകമായാൽ വാങ്ങിവെച്ചു എല്ലാം ഗുളികയാക്കി വെക്കണം. ശ്വിത്രസ്ഥാനം പാറകത്തിലകൊണ്ടൊ മററൊ ഉരസിക്കളഞ്ഞതിനുശേഷം ഈ ഗുളിക ആനമൂത്രത്തിലൊ ശുദ്ധജലത്തിലൊ തേയച്ചു പുരട്ടിയാൽ ശരീരത്തിൽ മററു ഭാഗങ്ങളിലുള്ളതുപോലുള്ള നിറം ക്ഷണത്തിൽ അവിടേയും വരുന്നതായിരിക്കും.

കഷായകല്പേന സുഭാവിതാംത്രു
ജലംതപചാചൂത ഹരീതകീനാം
താം താമ്രദീപേ പ്രണിധായധീമാൻ
വർത്തിംവടക്ഷീര സുഭാവിതാംത്രു 23
ആദീപ്യതജ്ജാതമഷീംഗൃഹീത്വാ
താഞ്ചാപിപത്ഥ്യാംഭസി ഭാവയിത്വാ
സംപ്രച്ഛിതംതൽ ബഹുശഃകിലാസം
തൈലേനസിക്തം കട്ടനാപ്രയാതി. 24

കഷായവിധിപ്രകാരം മാവിൻതോലും കട്ടക്കമരത്തിൻതോലും കഷായംവെച്ചു് ആ കഷായത്തിലും പിന്നെ പേരാലിൻ കറയിലും പല പ്രാവശ്യമായി ശീല മുക്കുകയും ഉണക്കുകയും ചെയ്തു ആ ശീലകൊണ്ടു് തിരിയുണ്ടാ

ക്കി ആ തിരി ചെമ്പിന്റെ വിളക്കിൽവെച്ച് കടുകെണ്ണ ഒഴിച്ചു കത്തിച്ചു അതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന മഷിയെടുത്തു ആ മഷി വീണ്ടും കടുക്കക്കഷായത്തിൽ ഭാവനചെയ്തെടുത്തു കടുകെണ്ണയിൽ ചാലിച്ചു കുറേ പ്രാവശ്യം പുരട്ടിയാൽ കിലാസകുഷ്ഠം (പാണ്ട്) ശമിക്കും.

ആവൽഗുജം ബീജമഗ്ര്യംനദീജം
കാകാഹ്വാനോദുംബരിയാഫലാക്ഷാ
ലൌഹംചൂർണ്ണം മാഗധീതാർക്ഷ്യശൈലം.
തുല്യാഃകാര്യാഃ കൃഷ്ണപർണ്ണാസ്തിലാശ്ച. 25

വർത്തീംകൃത്വാതാംഗവാം പിത്തപിഷ്ടാം
ലേപഃകാര്യഃ ശ്വിത്രിണാംശ്വിത്രഹാരീ
ലേപാൽപിത്തം ശൈഖിനംശ്വിത്രഹാരീ
ഹ്രീബേരം വാദശ്ച്യമേതേനയുക്തം. 26

കാർകോകിലരി, നല്ല മാക്കീരക്കല്ല്, കാട്ടത്തിത്തോല്, കോലരക്ക്, ലോഹചൂർണ്ണം, തിപ്പലി, രസാഞ്ജനം ഇവ സമമായെടുത്ത് എല്ലാം കൂടിയേടത്തോളം കാരെള്ളും ചേർത്തു ഗോപിത്തത്തിലരച്ചു തിരിയാക്കി കത്തിച്ചു മഷിയെടുത്തു പുരട്ടിയാൽ ശ്വിത്രം നശിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ ഇരുവേരി കത്തിച്ചെടുത്ത മഷി മയിലിന്റെ പിത്തത്തിലരച്ചു പുരട്ടിയാലും പാണ്ട് നശിക്കും.

ത്രഫലാലകടുകാവ്യോഷ സിംഹാക്ഷഹയമാരകാഃ
കുഷ്ഠാവൽഗുജഭല്ലാത ക്ഷീരിണീസപ്തപാഃസ്നുഹി.
തിലാകാരിഷ്ടപീലൂനാം പത്രാണ്യാരഗ്വധസ്യച
ബീജം വിളംഗാശ്വഹന്ത്രോർ ഹരിദ്രേ
ബൃഹതീദ്വയം. 28
ആഭ്യാംശ്ചിത്രാണിയോഗാഭ്യാം ലേപാന്നശ്യന്ത്യ
ശേഷതഃ

മൈത്തുത്ഥം, അരിതാരം, കടുരോഹിണി, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, പെമ്മുരിങ്ങാത്തോല്, എരുക്കിൻവേര്, കണ്ണവീരത്തിൻവേര്, കൊട്ടം, കാർകോകിലരി, ചേക്കുരു, കിണികിണിപ്പാല, കടുക്, കള്ളിവേര് (1) കുമ്പട്ടി ഇല, വേപ്പില, കാപ്പിയില, കൊന്നഇല, വിഴാലരി, കണവീരക്കുരു, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തോല്, ചെറുവഴുതിനിവേര്, വെൺവഴുതിനിവേര് (2) ഈ പറഞ്ഞ രണ്ടു യോഗവും അരച്ചു പുരട്ടിയാൽ പാണ്ടു് നിശ്ശേഷം നശിക്കുന്നതാണ്.

വായസീഫൽഗുതിക്താനാം ശതംദത്വാ
പൃഥക് പൃഥക് 29
ദേലോഹരജസഃപ്രസ്ഥേ ത്രിഫലാത്ര്യാഢകംതഥാ
ദ്വിദ്രോണേഽപാംപചേദ്യാവൽ ഭാഗൌദ്വാവ
സനാദപി. 30
ശിഷ്ടൌച വിപചേൽഭ്രയ ഏതൈഃശ്ലക്ഷ്ണ
പ്രപേഷിതൈഃ
കല്ക്കൈരിന്ദ്രയവവ്യോഷ ത്വഗ്ദാരുചതുരംഗുലൈഃ 31
പാരാവതപദീദന്തീ ബാകുചീകേസരാഹ്വയൈഃ
കണ്ടകാര്യ്യാചതൽപാകം ഘൃതംകുഷ്ഠിഷുയോജയേൽ
ദോഷധാതാശ്രിതംപാനാ ദഭ്യംഗാൽത്വഗ്ഗതംതഥാ
അപ്യസാദ്ധ്യംനൃണാംകുഷ്ഠം നാശ്നാനീലംനിയച്ഛതി.

കരിന്തക്കാളി, കാട്ടത്തിത്തോല്, കടുരോഹിണി ഇവ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം നൂറ് പലംവീതം, ലോഹചൂർണ്ണം മുപ്പത്തിരണ്ടുപലം, ത്രിഫല ഓരോന്നും അറുപത്തിനാലു പലംവീതം, വേങ്ങക്കാതൽ മുപ്പത്തിരണ്ടുപലം ഇവയെല്ലാംകൂടി മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായം

വെച്ചു നാലിലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു അതിൽ രണ്ടിടങ്ങഴി നെയ്യും കുടകപ്പാലയരി, ചുക്കു്, മുളകു്, തിപ്പലി, ഇലവംഗം, ദേവതാരം, കൊന്നത്തോലു്, കാക്കത്തൊണ്ടിവേരു്, നാഗദന്തിവേരു്, കാർകോലരി, നാഗപ്പൂവു്, കണ്ടകാരിച്ചുണ്ടവേരു് ഇവ നല്ലവണ്ണം അരച്ചു കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കുന്ന നെയ്യ് കുഷ്ഠരോഗിയിൽ പ്രയോഗിക്കണം. സേവിച്ചാൽ ധാത്വാശ്രിതമായ കുഷ്ഠവും പുരട്ടിയാൽ ത്വഗാശ്രിതമായ കുഷ്ഠവും നശിക്കും. നീലഘൃതമെന്നു് പേരായ ഈ ഘൃതം മനുഷ്യന്മാരുടെ എത്ര അസാദ്ധ്യമായ കുഷ്ഠത്തേയും നശിപ്പിക്കും

ത്രിഫലാത്വക് ത്രികടുകം സുരസാമദയന്തികാ
വായസ്യാരഗ്വധശ്ചൈഷാം തുലാംകുര്യാൽ
പൃഥക് പൃഥക്. 34
കാകമാച്യക്വരുണദന്തി കുടജചിത്രകാൽ
ദാർവ്വീനിദിഗ്ദ്ധികാഭ്യാംതു പൃഥക്ദശപലംതഥാ 35
ത്രിദ്രോണേഽപാംപചേദ്യാവൽ ഷട്പ്രസ്ഥം
പരിശേഷിതം
ഗവ്യദ്രസദധിക്ഷീര മൂത്രാണാംപൃഥഗാഢകം 36
തദ്വൽഘൃതസ്യതത്സാധ്യം ഭൂനിംബവ്യോഷചിത്രകൈഃ
കരഞ്ജഫലനീലികാശ്യാമാവൽഗുജപീലുഭിഃ 37
നിലിനീനിംബകുസുമൈ സ്സിദ്ധംകുഷ്ഠാപഹംഘൃതം
മ്രക്ഷണാദംഗസാവർണ്ണ്യം ശ്വിത്രാണാംജനയേന്നൃണാം.
ഭഗന്ദരം കൃമീനർശോ മഹാനീലം നിയച്ഛതി.

കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, ഇലവംഗം, ചുക്കു്, മുളകു്, തിപ്പലി, തുളസിവേരു്, വള്ളിമുല്ലവേരു്, കാക്കത്തൊണ്ടിവേരു്, കൊന്നത്തോലു് ഇവ ഓരോ തുലാം. കരി

ന്തക്കാളി, എരുക്കിൻവേര്, നീർമാതളത്തോല്, നാഗ ദന്തിവേര്, കുടകപ്പാലയരി, കൊട്ടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, മര മഞ്ഞത്തോല്, ചെറുവഴുതിനിവേര് ഇവ പത്തു പത്തു പലം വീതം. എല്ലാംകൂടി നാല്പത്തിയെട്ട് ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു കുറുക്കി ആറിടങ്ങഴി ആക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു അതിൽ പശുവിൻചാണകനീര്, തൈ ര്, പാല്, ഗോമൂത്രം, നെയ്യ് ഇവ നന്നാലിടങ്ങഴി ചേർത്തു പുത്തരിച്ചുണ്ടവേര്, ചുക്ക്, മുളക, തിപ്പലി, കൊട്ടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, ഉങ്ങിൻകുരു, അമരിവേര്, പക്കു ന്ന, കാർകോകിലരി, കാപ്പിക്കുരു, അമരിപ്പൂവ്, വേപ്പിൻ പൂവ് ഇവ കല്ക്കമായും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കുന്ന നെയ്യ് കുഷ്ഠത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഈ നെയ്യ് പുരട്ടി യാൽ പാണ്ടുള്ളവരുടെ തോലിൻെറ നിറം പൂൎവ്വസ്ഥിതി യിലാകും. മഹാനീലഘൃതമെന്നു് പേരായ ഈ നെയ്യ് ഭഗന്ദരം, കൃമിരോഗം, അൎശസ്സ് ഇവയേയും നശി പ്പിക്കും.

മൂത്രംഗവ്യം ചിത്രകവ്യോഷയുക്തം
സൎപ്പിഃകുംഭേ ക്ഷൌദ്രയുക്തംസ്ഥിതംഹി
പക്ഷാദൂൎദ്ധ്വം ശ്വിത്രിഭിഃപേയമേതൽ
കുൎയ്യാച്ചാസ്മിൻ കുഷ്ഠദിഷ്ടംവിധാനം. 39

ഗോമൂത്രത്തിൽ കൊട്ടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി തേനും ചേർത്തു നെയ്യ് പുര ട്ടിയ പാത്രത്തിലാക്കി വായ്പൊതി കെട്ടിവെച്ച് പതിന ഞ്ചുദിവസം കഴിഞ്ഞാലെടുത്തു ശ്വിത്രരോഗിയെ സേവി പ്പിക്കണം. ഇതു് സേവിക്കുമ്പോൾ കുഷ്ഠരോഗിക്കു് പറഞ്ഞ പത്ഥ്യകൾ അനുഷ്ഠിക്കുകയും വേണം.

പൂതീകാക്സ്നുക നരേന്ദ്രദ്രുമാണാം
മൂത്രൈഃപിഷ്ടാഃ പല്ലവാഃസൌമനാശ്ച
ലേപഃശ്വിത്രം ഹന്തിദദ്രൂർവ്രണാംശ്ച
ദുഷ്ടാന്യർശാംസ്യേഷനാഡീവ്രണാംശ്ച 40

ആവിൽ, എരിക്ക്, കള്ളി, കൊന്ന, പിച്ചകം ഇവയുടെ തളിരുകൾ ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചുപുരട്ടിയാൽ പാണ്ട്, ദദ്രുകുഷ്ഠം, വ്രണം, ദുഷ്ടാർശസ്സ്, നാഡീവ്രണം എന്നിവ നശിക്കും.

അസ്ഥാദൂർദ്ധ്വം നിഃസൃതേദുഷ്ടരക്തേ
ജാതപ്രാണം സർപ്പിഷാസ്നേഹയിത്വാ
തീക്ഷ്ണൈര്യോഗൈഃഛർദ്ദയിത്വാപ്രഗാഢം
പശ്ചാദ്ദോഷം നിർഹരേച്ചാപ്രമത്തഃ 41

ഇതുവരെ പറഞ്ഞ ചികിത്സകളെല്ലാം ചെയ്തതിനുശേഷം രക്തമോക്ഷണംചെയ്തു ദുഷ്ടരക്തങ്ങളെല്ലാം നീക്കി ശരീരബലം വീണ്ടുകിട്ടിയാൽ നെയ്യ്സേവിപ്പിച്ചു സ്നിഗ്ദ്ധത വരുത്തുകയും, തീക്ഷ്ണങ്ങളായ ഛർദ്ദനൌഷധങ്ങൾ കൊടുത്തു നല്ലവണ്ണം ഛർദ്ദിപ്പിക്കുകയും വേണം. പിന്നീട് മലശോധന വരുത്തുവാൻ പററുമോ എന്ന് ചിന്തിച്ചു മലശോധന വരുത്തുകയും വേണം.

ദുർവ്വാന്തോവാ ദുർവ്വിരിക്തോപിവാസ്യാൽ
കുഷ്ഠീദോഷൈരുദ്ധതൈർവ്വ്യാപ്തദേഹഃ
നിസ്സന്ദിഗ്ദ്ധംയാത്യസാദ്ധ്യത്വമാശു
തസ്മാൽ കൃത്സ്നാന്നിർഹരേത്തസ്യദോഷാൻ

വമനമൊ വിരേചനമൊ ചെയ്യുമ്പോൾ വേണ്ടിടത്തോളം ദോഷങ്ങൾ പുറത്തുപോകാതിരുന്നാൽ ശേഷിച്ച ദോ

ഷങ്ങൾ വീണ്ടും കോപിച്ചു കുഷ്ഠരോഗിയുടെ ശരീരം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചു ഉടനെ അസാദ്ധ്യമായിത്തീരുമെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. അതുകൊണ്ടു് രക്തമോക്ഷണാദി ശോധനക്രിയ ചെയ്യുമ്പോൾ ദോഷങ്ങളെ സമ്പൂർണ്ണമായി പുറത്തു കളയേണ്ടതാണു്.

പക്ഷാൽ പക്ഷാൽ ഛർദ്ദനാന്യഭ്യുപേയാൽ
മാസാൽ മാസാൽസ്രംസനഞ്ചാപിദേയം
സ്രാവ്യരംക്തം വത്സരേഹിദ്വിരല്പം
നസ്യംദദ്യാച്ച ത്രിരാത്രാത്ത്രിരാത്രാൽ 43

കുഷ്ഠരോഗിയെ പതിനഞ്ചു് പതിനഞ്ചു് ദിവസം കൂടുമ്പോൾ ഛർദ്ദിപ്പിക്കുകയും ഓരോമാസം കൂടുമ്പോൾ വിരേചിപ്പിക്കുകയും കൊല്ലത്തിൽ രണ്ടുപ്രാവശ്യം അല്പാല്പമായി രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയും മുമ്മൂന്നുദിവസം കൂടുമ്പോൾ നസ്യംചെയ്യുകയും വേണം.

പത്ഥ്യാവ്യോഷം സേക്ഷുജാതംസതൈലം
ലീഢ്വാശീഘ്രംമുച്യതേ കുഷ്ഠരോഗാൽ
ധാത്രീപത്ഥ്യാക്ഷോപകുല്യാവിഡംഗാൻ
ക്ഷൌദ്രാജ്യാഭ്യാമേകതോവാഽവലിഹ്യാൽ. 44
പീതാമാസംവാപലാംശാംഹരിദ്രാം
മൂത്രേണാന്തം പാപരോഗസ്യഗച്ഛേൽ
ഏവം പേയശ്ചിത്രകഃശ്ലക്ഷ്ണപിഷ്ടഃ
പിപ്പല്യോവാ പൂർവ്വവന്മൂത്രയുക്താഃ 45

കടുക്ക, ചുക്കു്, മുളകു്, തിപ്പലി, വെല്ലം ഇവ സമം പൊടിച്ചു എണ്ണചേർത്തു സേവിച്ചാൽ കുഷ്ഠരോഗത്തിൽനിന്നു ക്ഷണത്തിൽ മോചിക്കുന്നതാണു്. അല്ലെങ്കിൽ നെല്ലിക്ക, കടുക്ക, താന്നിക്ക, തിപ്പലി, വിഴാലരി ഇവ പൊ

ടിച്ചു തേനിലൊ നെയ്യിലൊ ചേൎത്തു സേവിച്ചാലും കുഷ്ഠരോഗത്തിൽനിന്നു് മോചനം കിട്ടുന്നതാണു്. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു പലം വരട്ടുമഞ്ഞൾ പൊടിച്ചു ഗോമൂത്രത്തിൽ കലക്കി ഒരു മാസക്കാലം സേവിച്ചാൽ പാപരോഗമായിരിക്കുന്ന കുഷ്ഠം അതിന്റെ അന്ത്യത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതാണു്. ഇതുപോലെതന്നെ കൊട്ടുവേരിക്കിഴങ്ങോ തിപ്പലിയൊ നല്ലവണ്ണം അരച്ചു ഗോമൂത്രത്തിൽ കലക്കി ഒരുമാസക്കാലം സേവിച്ചാലും കുഷ്ഠരോഗം നശിക്കും. (തൈലവും വെല്ലവും കുഷ്ഠത്തെ വൎദ്ധിപ്പിക്കുന്നതാണെങ്കിലും ഹരീതകീത്രികട്ടു സംയോഗംകൊണ്ടു് കുഷ്ഠത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.)

തദ്വത്താൎക്ഷ്യം മാസമാത്രഞ്ചപേയം
തേനാജസ്രം ദേഹമാലേപയേച്ച
ആരിഷ്ടത്വക് സാപ്തപൎണ്ണീപതുല്യാ
ലാക്ഷാമുസ്താ പഞ്ചമൂലൌഹരിദ്രേ 46
മഞ്ജിഷ്ഠാക്ഷൌവാസകോദേവദാരു
പത്ഥ്യാവഹ്നീവ്യോഷധാത്രീവിഡംഗഃ
സാമാന്യാംശം യോജയിത്വാവിളംഗൈ—
ശ്ചൂൎണ്ണം കൃത്വാതൽപലോന്മാനമശ്നൻ 47
കുഷ്ഠാജ്ജന്തുൎമ്മുച്യതേ ത്രൈഫലംവാ
സൎപ്പിൎദ്രോണം വ്യോഷയുക്തഞ്ചയുഞ്ജൻ
ഗോമൂത്രാംബുദ്രോണസിദ്ധേഽക്ഷപീഡേ
സിദ്ധംസൎപ്പിന്നാശയേച്ചാപികുഷ്ഠം 48
ആരഗ്വധേ സപ്തപൎണ്ണേപടോലേ
സവൃക്ഷകേനക്തമാലേസനിംബേ
ജീൎണ്ണംപക്വം തദ്ധരിദ്രാദ്വയേന
ഹന്യാൽകുഷ്ഠം മുഷ്കകേചാപിസൎപ്പിഃ 49

മേൽ പറഞ്ഞതുപ്രകാരം ഒരു മാസക്കാലം മാക്കീരക്കല്ല് ഗോമൂത്തിൽ സേവിക്കുകയും അതുതന്നെ എല്ലായ്പ്പോഴും ശരീരത്തിൽ പുരട്ടുകയും ചെയ്താൽ കുഷ്ഠം നശിക്കും. വേപ്പിൻതോല്, ഏഴിലമ്പാലത്തോല്, മഞ്ചട്ടിക്കോല്, താന്നിക്ക, ആടലോടകംവേര്, ദേവതാരം, കടുക്ക, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, നെല്ലിക്ക, വിഴാലരി ഇവ സമമായെടുത്തു ഇവക്കു സമം വിഴാലരിയും ചേർത്തു പൊടിച്ചു ഓരോ പലം ചൂർണ്ണം ഗോമൂത്രത്തിൽ ചേർത്തു ഒരു മാസംവരെ സേവിച്ചാൽ കുഷ്ഠരോഗത്തിൽനിന്നു് മുക്തനാകുന്നതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ പതിനാറിടങ്ങഴി ത്രൈഫലഘൃതം വ്യോഷചൂർണ്ണവും ചേർത്തു സേവിച്ചാൽ കുഷ്ഠരോഗം ശമിക്കും. കീരിവള്ളിക്കിഴങ്ങ് പതിനാറിടങ്ങഴി ഗോമൂത്രത്തിൽ കഷായം വെച്ചു നാലിലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു അതിൽ നെയ്യ് ചേർത്തു കാച്ചി അരിച്ചു സേവിച്ചാലും കുഷ്ഠം ശമിക്കും. കൊന്നത്തോല്, ഏഴിലമ്പാലത്തോല് കാട്ടുപട്ടോലവള്ളി, കുടകപ്പാലവേത്തോല്, ഉങ്ങിൻതോല്, വേപ്പിൻതോല്, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾത്തോല്, വെൺപാതിരിവേര് ഇവ കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കുന്ന നെയ്യ് കുഷ്ഠത്തെ നശിപ്പിക്കും.

ലോദ്ധ്രാരിഷ്ടം പത്മകംരക്തസാരഃ
സപ്താഹ്വാക്ഷൌ വൃക്ഷകോബീജകശ്ച
യോജ്യാഃസ്നാനേദഹ്യമാനസ്യജന്തോഃ
പേയാവാസ്യാൽ ക്ഷൌദ്രയുക്താത്രിഭണ്ഡീ.

പാച്ചോറ്റിത്തോല്, വേപ്പിൻതോല്, പത്മകം, രക്തചന്ദനം, ഏഴിലമ്പാലത്തോല്, താന്നിത്തോല്, കുടക

പ്പാലവേർത്തോല്, വേങ്ങക്കാതൽ എന്നിവകൊണ്ടു് ഹിമകഷായമുണ്ടാക്കി, പിത്തപ്രാധാന്യം നിമിത്തം കൂടുതൽ ചുട്ടനീറലുള്ള രോഗിയെ കുളിപ്പിക്കണം. ത്രികോല്പകന്ന പൊടിച്ചു തേൻചേർത്തു സേവിക്കുന്നതും ചുട്ടനീറൽ ശമിക്കുവാൻ നല്ലതാണു്.

ഖാദേൽകുഷ്ഠീ മാംസശാതേപുരാണാൻ
മുദ്ഗാൻസിദ്ധാൻ നിംബതോയേസതൈലാൻ
നിംബകഷായം ജാതസത്വഃപിബേദ്വാ
കഷായംവാക്ക്ാളക്ക് സപ്തച്ഛദാനാം 51

മാംസം പൊട്ടി ഉതിന്നുവീണുപോകുന്ന കുഷ്ഠരോഗി വേപ്പിൻതോലിന്റെ കഷായത്തിൽ വേവിച്ചെടുത്ത പഴകിയ ചെറുപയറു് എണ്ണചേർത്തു തിന്നണം. വ്രണത്തിൽ കൃമിയുള്ള കുഷ്ഠരോഗി വേപ്പിൻതോലിന്റെ കഷായമൊ എരുക്കിൻവേരും വെള്ളത്ത എരുക്കിൻവേരും ഏഴിലമ്പാലത്തോലുംകൂടി വെച്ച കഷായമൊ കുടിക്കണം.

ജശ്ശേധഷ്വംശേഷ്വശ്വമാരസ്യമൂലം
ലേപോയുക്തഃസ്യാദ്വിളംഗൈസ്സമൂത്രൈഃ
മൂത്രൈശ്ചൈനം സേചയേൽയോജയേച്ച
സർവ്വാഹാരാൻ സംപ്രയുക്താൻവിളംഗൈഃ 52

കൃമി തിന്നുപോയ അംഗത്തിൽ അരളിവേരും വിഴാലരിയും ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചു പുരട്ടണം. ഗോമൂത്രംകൊണ്ടു് കുളിപ്പിക്കുകയും ഭക്ഷണപദാൎത്ഥങ്ങളിലെല്ലാം വിഴാലരി ചേർത്തു കൊടുക്കുകയും വേണം.

കാരഞ്ജംവാസാർഷപംവാ ക്ഷതേഷു
ക്ഷേപ്യംതൈലം ശിഗ്രുകോശാമ്രയോർവ്വാ

ചകചം സവ്വൈവ്വാകടുതൈലൈഃസതിക്കൈതഃ
ശേഷംചാസ്യാൽ ദുഷ്ടവൽസംവിധാനം. 53

കൃമിയുള്ള വ്രണത്തിൽ ഉങ്ങെണ്ണയൊ, കടുകെണ്ണയൊ, മുരിങ്ങയെണ്ണയൊ, വജ്രപ്പുളിയെണ്ണയൊ നിറക്കണം. ഈ എണ്ണകൾ കടൂഷ്ണങ്ങളും തിക്തങ്ങളുമായ ദ്രവ്യങ്ങൾ ചേർത്തു കാച്ചിയും വ്രണത്തിൽ വെക്കുവാനുപയോഗിക്കാം. കൃമി നശിച്ചതിനുശേഷം ദുഷ്ടവ്രണത്തിന്നു ചികിത്സിക്കുംപോലെ ചികിത്സിക്കണം.

സപ്തപണ്ണകരഞ്ജാർക്ക മാലതീകരവീരജം
സ്നുഹീശിരീഷയോർമ്മൂലം ചിത്രകാ
സ്പോതയോരപി. 54
വിഷലാംഗലവജ്രാഖ്യ കാസീസാലമനശ്ശിലാഃ
കരഞ്ജബീജംത്രികടു ത്രിഫലാംരജനിദ്വയം 55
സിദ്ധാർത്ഥകാൻവിഡംഗാനി പ്രപുന്നാടഞ്ച
സംഹരേൽ
മൂത്രപിഷ്ടൈഃപചേതൈതൈ സ്തൈലംകുഷ്ഠവിനാശനം
ഏതദ്വജ്രകമഭ്യംഗാ ന്നാഡീദുഷ്ടവ്രണാപഹം.

ഏഴിലമ്പാലത്തോല്, പൊങ്ങിൻതോല്, എരുക്കിൻവേര്, പിച്ചകപ്പൂവ്, അരളിവേര്, കള്ളിവേര്, നെന്മേനിവാകവേര്, കൊട്ടുവരിക്കിഴങ്ങ്, വെളുത്ത എരിക്കിൻവേര്, വത്സനാഭി, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ്, ചതുരക്കള്ളി, അന്നഭേദി, അരിതാരം, മനശ്ശില, പൊങ്ങിൻകുരു, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തോല്, കടുക്, വിഴാലരി, തവരക്കുരു ഇവ സമം ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കുന്ന തൈലം കുഷ്ഠത്തെ നശിപ്പി

ക്കുന്നതാണ്. ഈ വജ്രകതൈലം തേച്ചാൽ നാഡീവ്രണവും ദുഷ്ടവ്രണവും നശിക്കും. (കല്ക്കത്തിന്റെ നാലിരട്ടി എണ്ണയും എണ്ണയുടെ നാലിരട്ടി ഗോമൂത്രവും ചേർത്തു കാച്ചണം, എള്ളെണ്ണയല്ല കടുകെണ്ണയാണ് ചേർക്കേണ്ടതെന്നും ചിലർക്കഭിപ്രായമുണ്ട്.)

സിദ്ധാർത്ഥകഃകരഞ്ജൌദ്വൌദ്വേ ഹരിദ്രേരസാഞ്ജനം
കുടജശ്ചപ്രപുന്നാട സപ്തപർണ്ണമൃഗാദനീ
ലാക്ഷാസർജ്ജരസോക്കശ്ച സാരസ്സ്വതാരഗ്വ
ധൌ സ്നുഹീ. 58
ശിരീഷസ്ഥവരാഖ്യസ്ഥ കുടജാരുഷ്ക്കരൌവചാ
കുഷ്ഠംകൃമിഘ്നംമഞ്ജിഷ്ഠാ ലാംഗലീചിത്രകംതഥാ. 59
മാലതീകടുതുംബീച ഗന്ധാഹ്വാമൂലകംതഥാ
സൈന്ധവംകരവീരശ്ച ഗൃഹധൂമം വിഷംതഥാ. 50
കമ്പില്ലകംസസിന്ദൂരം തേജോഹ്വാതുത്ഥകാഹ്വയേ
സമഭാഗാനിസർവ്വാണി കല്ക്കപേഷ്യാനികാരയേൽ.
ഗോമൂത്രം ദ്വിഗുണംദദ്യാൽ തിലതൈലാച്ചതുർഗ്ഗുണം
കാരഞ്ജംവാമഹാവീര്യം സാർഷപംവാമഹാഗുണം. 62
അഭ്യംഗാൽ സർവ്വകുഷ്ഠാനി ഗണ്ഡമാലാഭഗന്ദരാൻ
നാഡീദുഷ്ടവ്രണാൻഘേലാരാൻ നാശയേന്നാത്രസംശയഃ
മഹാവജ്രകമിത്യേതന്നാമ്നാതൈലം മഹാഗുണം.

വെൺകടുക്, ഉങ്ങിൻതോല്, ആവിൽത്തോല്, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തോല്, രസാഞ്ജനം, കുടകപ്പാലയരി, തവരക്കുരു, ഏഴിലമ്പാലത്തോല്, കാട്ടുവെള്ളരിവേര്, കോലരക്ക്, ചെഞ്ചല്യം, എരുക്കിൻവേര്, വെള്ളത്ത എരുക്കിൻവേര്, കൊന്നത്തോല്, കള്ളിവേര്, നെന്മേനിവാകത്തോല്, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, കുടകപ്പാല

വേർത്തോല്, ചേക്കുരു, വയമ്പ്, കൊട്ടം, വിഴാലരി, പൂവത്തം, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ്, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, പിച്ചകപ്പൂവ്, കയ്യുച്ചുരവള്ളി, ചന്ദനം, മുല്ലങ്കി, ഇന്തുപ്പ്. അരളിവേര്. ഇല്ലട്ടക്കരി, വത്സനാഭി, കമ്പിപ്പാലവേര്, ഈയസിന്ദൂരം, ചെറുപുന്നയരി, മൈത്തുത്ഥം ഇവയെല്ലാം സമമായെടുത്തു അരച്ചു കല്ക്കംചേർത്തു എണ്ണയും എണ്ണയുടെ രണ്ടിരട്ടി ഗോമൂത്രവും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കണം ഇതിൽ ചേക്കുന്ന എണ്ണ എണ്ണയുടെ നാലിരട്ടി ഉങ്ങെണ്ണയായാൽ വീര്യം കൂടും. അല്ലെങ്കിൽ നാലിരട്ടി കടുകെണ്ണ ചേർത്തു കാച്ചിയാലും ഗുണം കൂടും. ഈ തൈലം തേച്ചാൽ എല്ലാവിധ കുഷ്ഠങ്ങളും എത്ര ഭയങ്കരമായ ഗണ്ഡമാല, ഭഗന്ദരം, നാഡീവ്രണം, ദുഷ്ടവ്രണം എന്നിവയും നശിക്കുമെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. മഹാവജ്രകമെന്നു പേരായ ഈ തൈലം വളരെ ഗുണമുള്ളതാണ്.

പിത്താവാപൈർമ്മൂത്രപിഷ്ടൈ സ്തൈലം
ലാക്ഷാദികൈഃകൃതം. 64
സപ്താഹംകടുകാലാബപാം നിദധീതചികിത്സകഃ
പീതവന്തം തതോമാത്രാം തേനാഭ്യക്തഞ്ചമാനവം 65
ശായയേദാതപേതസ്യ ദോഷാഗച്ഛന്തിസർവ്വശഃ

ഗോരോചനവും ലാക്ഷാദിഗണൌഷധങ്ങളും ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചുചേർത്തു എണ്ണയും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കുന്ന തൈലം ഏഴുദിവസം കൈപ്പച്ചുരത്തൊണ്ടിലാക്കി വൈദ്യൻ സൂക്ഷിക്കണം. അതിനുശേഷം എടുത്തു രോഗിക്കു യോജിക്കുന്നത്ര മാത്രയിൽ തൈലം കൊടുക്കുകയും ആ തൈലം തന്നെ മേൽതേക്കുകയും ചെയ്തു രോഗിയെ വെ

യിലത്തു് കിടത്തണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ കുഷ്ഠരോഗിയുടെ എല്ലാവിധ ദോഷങ്ങളും പോകും.

സ്രുതദോഷംസമുത്ഥാപ്യ സ്നാനംഖദിരവാരിണാ 66
യവാഗൂംപായയേദ്ദേനം സാധിതാം ഖദിരാംബുനാ

വെയിലത്തു് കിടത്തി നല്ലവണ്ണം വിയർത്തു ദുഷിച്ച ദോഷങ്ങൾ പുറത്തു പോയതിനുശേഷം രോഗിയെ എഴുന്നേല്പിച്ചു് കരിങ്ങാലിക്കഷായംകൊണ്ടു് കുളിപ്പിച്ചു് കരിങ്ങാലിക്കഷായത്തിൽവെച്ച കഞ്ഞി കൊടുക്കണം.

ഏവം സംശോധനേവർഗ്ഗേ കുഷ്ഠഘ്നേഷ്വൌ
ഷധേഷുച. 67
കുര്യാൽ തൈലാനിസർപ്പീംഷി പ്രദേഹോ
ദ്ധർഷണാനിച
പ്രാതഃപ്രാതശ്ചസേവേത യോഗാൻ വൈരേച
നാൻ ശുഭാൻ. 68
പഞ്ചഷഡ്സപ്തചാഷ്ടൌവാ യൈരുത്ഥാനംന
ഗച്ഛതി

ഇപ്രകാരം സംശോധനവർഗ്ഗൌഷധങ്ങളിലും കുഷ്ഠഹരൌഷധങ്ങളിലും തൈലങ്ങളും നൈകളും ഉണ്ടാക്കി പ്രയോഗിക്കുകയും ഈ ഔഷധങ്ങൾതന്നെ അരച്ചുപുരട്ടുകയും പൊടിച്ച പൊടിയിട്ടു തിരുമ്മുകയും ചെയ്യാം. ദിവസേന രാവിലെ രാവിലെ നല്ല വിരേചനൌഷധങ്ങൾ സേവിച്ചു വിരേചനം വരുത്തണം. അങ്ങിനെ അഞ്ചൊ ആറൊ ഏഴൊ എട്ടൊ വിരേചനം ചെയ്താൽ ദോഷപ്രകോപം വീണ്ടും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല

കാരഭംവാപിബേന്മൂത്രം ജീർണ്ണേതൽക്ഷീരഭോജനം
ജാതസതാനികുഷ്ഠാനി മാസൈഃഷൾഭിരപോഹതി.

കുഷ്ഠവ്രണത്തിൽ കൃമിയുള്ള രോഗി ഒട്ടകത്തിൻെറ മൂത്രം കുടിക്കുകയും അതു് ദാഹിച്ചാൽ ഒട്ടകപ്പാൽ കൂട്ടി ഉണ്ണുകയും വേണം. ഇങ്ങിനെ ആറുമാസം ചെയ്താൽ കൃമികുഷ്ഠം നശിക്കും.

ദിട്ടക്ഷുരന്തംകുഷ്ഠസ്യ ഖദിരം കുഷ്ഠപീഡിതഃ
സർവ്വഥൈവപ്രയുഞ്ജീത സ്നാനപാനാശനാദിഷു. 70
യഥാഹന്തിപ്രവൃദ്ധത_ാൽ കുഷ്ഠമാതുരമോജസാ
യഥായന്ത്യുപയുക്തസ്തു ഖദിരഃകുഷ്ഠമോജസാ. 71

കുഷ്ഠരോഗം നശിപ്പുകാണണമെന്നാഗ്രഹമുള്ള രോഗി സ്നാനപാനാശനാദി എല്ലാ കാര്യങ്ങളിലും കരിങ്ങാലി ഉപയോഗിക്കണം. വർദ്ധിച്ച കുഷ്ഠരോഗം തൻെറ ശക്തി കൊണ്ടു് ആതുരനെ എപ്രകാരം നശിപ്പിക്കുന്നുവൊ അപ്രകാരം കരിങ്ങാലി ഉപയോഗിച്ചാൽ തൻെറ ശക്തികൊണ്ടു് കുഷ്ഠരോഗത്തേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

നീചരോമനഖഃശ്രാന്തോ ഹിതാശ്യൌഷധതല്പരഃ
യോഷിന്മാംസസുരാവർജ്ജീ കുഷ്ഠീകുഷ്ഠമപോഹതി.

രോമനഖങ്ങൾ വളത്താതിരിക്കുക, വിശ്രമിക്കുക, രോഗത്തിന്നു് പററാത്ത ആഹാരങ്ങൾ കഴിക്കാതിരിക്കുക, വൈദ്യൻ വിധിക്കുന്ന ഏതൌഷധങ്ങളും കഴിക്കുവാനുള്ള താല്പര്യമുണ്ടായിക്കുക, സ്ത്രീസേവ, മാംസഭക്ഷണം, മദ്യപാനം ഇവ തീരേ വർജ്ജിക്കുക എന്നിവയെല്ലാം കൃത്യമായി അനുഷ്ഠിക്കുന്ന കുഷ്ഠരോഗി കുഷ്ഠത്തിൽനിന്നു് മുക്തനാകുന്നതാണു്.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
കുഷ്ഠചികിത്സിതംനാമ നവമോഽദ്ധ്യായഃ

പത്താം അദ്ധ്യായം
മഹാകുഷ്ഠ ചികിത്സിതം

അഥാതോ മഹാകുഷ്ഠ ചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

ഇനി മഹാകുഷ്ഠചികിത്സിതം എന്ന അദ്ധ്യായത്തെ ധന്വന്തരിഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

കുഷ്ഠേഷുമേഹേഷു കഫാമയേഷു
സർവ്വാംഗശോഫേഷ്വപി ദാരുണേഷു
കൃശത്വമിച്ഛത്സുച മേദുരേഷു
യോഗാനിമാനഗ്ര്യമതിർവ്വിദധ്യാൽ. 3

ഭയങ്കരമായ കുഷ്ഠങ്ങളിലും പ്രമേഹങ്ങളിലും കഫരോഗങ്ങളിലും സർവ്വാംഗശോഫങ്ങളിലും മെലിയണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്ന മേദോരോഗികളിലും ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ താഴെ പറയുന്ന ഔഷധങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കണം.

ക്ഷുണ്ണാൻയവാൻ നിഷ്പൂതാൻരാത്രൌ ഗോമൂത്രപര്യുഷിതാൻമഹതി കിളിഞ്ജേശോഷയേൽ, ഏവം സപ്തരാത്രം ഭാവയേച്ഛോഷയേച്ച, തതസ്താൻകപാലഭൃഷ്ടാൻ സക്തൂൻകാരയിത്വാ പ്രാതഃപ്രാതരേവ

കുഷ്ഠിനം പ്രമേഹിണംവാ സാലസാരാദികഷായേണ കണ്ടകീവൃക്ഷകഷായേണവാ പായയേൽ ഭല്ലാതകപ്രപുന്നാടവൽഗുജാക്ക ചിത്രകവിഡംഗമുസ്തചൂർണ്ണചതുർഭാഗയുക്താൻ. 4

കുത്തി പാററി വൃത്തിയാക്കിയ യവധാന്യം രാത്രി ഗോമൂത്രത്തിലിട്ടുവെച്ച് രാവിലെ എടുത്തു പായയിൽ ചിക്കി ഉണക്കണം. ഇപ്രകാരം ഏഴുദിവസം ഭാവനചെയ്തു ഉണക്കി എടുക്കണം. അതിനുശേഷം ആ യവം ഓട്ടിലിട്ട് വറുത്തു പൊടിച്ചു പൊടിയാക്കിയിട്ട് രാവിലെ രാവിലെ കുഷ്ഠരോഗിയെ പ്രമേഹരോഗിയെ സാലസാരാദിഗണകഷായത്തിലൊ കരിങ്ങാലി, ലന്ത മുതലായ മുള്ളുള്ള വൃക്ഷങ്ങളുടെ കാതൽ കഷായംവെച്ചതിലൊ ചേക്കുരു, തവരക്കുരു, കാർകോകിലരി, എരുക്കിൻവേര്, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, വിഴാലരി, മുത്തങ്ങ ഇവ സമം ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച പൊടി യവപ്പൊടിയിൽ നാലിലൊരുഭാഗം ചേർത്തു മാത്രക്ക് തക്കവണ്ണം എടുത്തു കലക്കി കുടിക്കണം.

ഏവമേവ സാലസാരാദികഷായപരിപീതാനാമാരഗ്വധാദികഷായപരിപീതാനാംവാ ഗോശകൃദ്ഭൃതാനാംവാ യവാനാംസക്തൂം കാരയിത്വാ ഭല്ലാതകാദീനാം ചൂർണ്ണാന്യാവാപ്യ ഖദിരാസനനിംബരാജവൃക്ഷരോഹീതക ഗുഡൂചീനാമന്യതമസ്യകഷായേണ ശക്കരാമധുമധുരേണ ദ്രാക്ഷായുക്തേന ദാഡിമാമലകവേതസാമ്ലേന സൈന്ധവലവണാന്വിതേന പായയേൽ ഏഷസർവ്വമന്ഥകല്പഃ 5

മേൽ പറഞ്ഞ പ്രകാരം തന്നെ സാലസാരാദികഷായത്തിൽ ഭാവനചെയ്തതൊ ആരഗ്വധാദികഷായത്തിൽ ഭാ

വനചെയ്യുതൊ പശുവിൻപിണ്ണകത്തിലിട്ടുവെച്ചെടുത്ത തൊ ആയ യവം വറുത്തു പൊടിച്ചു അതിൽ മേൽപറഞ്ഞ ഭല്ലാതകാദിചൂർണ്ണം നാലിലൊന്നു ചേർത്തു കരിങ്ങാലി, വേങ്ങക്കാതൽ, വേപ്പിൻതോല്, കൊന്നത്തോല്, ചെമ്മരത്തിൻതോല്, ചിററമൃതു് ഇവയിലേതെങ്കിലും ഒന്നിൻെറ കഷായത്തിൽ കലക്കി നല്ല മധുരത്തിൽ പഞ്ചസാര ചേർത്തു കാച്ചു മുന്തിരിങ്ങയും കൂട്ടി ഉറുമാമ്പഴവും നെല്ലിക്കയും പുളിവഞ്ചിക്കായയും ചേർത്തു പുളിപ്പിച്ചു ഉപ്പുരസം വരത്തക്കവിധത്തിൽ ഇന്തുപ്പും ഇട്ടു് കുടിക്കണം. ഇതു് എല്ലാവിധ മന്ഥങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുവാനുള്ള വിധിയാകുന്നു (മന്ഥം അന്യത്ര. "സക്തവഃസർപ്പിഷാഭ്യക്താഃ ശീതവാരിപരിപ്ലുതാഃ നാതിദ്രവാനാതിസാന്ദ്രാ മന്ഥഇത്യുപദിശ്യതേ" ഇതി)

> യാവകാംശ്ചഭക്ഷ്യാൻ ധാനോല്ലുംബകകുല്മാഷാപൂപപൂർണ്ണകോശോല്ലാരികാ ശഷ്കുലികാകുണാവീ പ്രഭൃതീൻ സേവേത, യവവിധാനേന ഗോധൂമവേണുയവാനുപയുഞ്ജീത. 6

മേൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം ഭാവനചെയ്യെടുത്ത യവംകൊണ്ടു്—വറുത്തതു് (ഊമൻമലർ വറുത്തു് പൊടിച്ചതു്, പകുതി വേവിച്ചതു്, അപ്പം, അട, കൊഴക്കട്ട, വട, പൂരി മുതലായ ഭക്ഷണസാധനങ്ങളുണ്ടാക്കി കഴിക്കുന്നതും നല്ലതാണു്. യവത്തിൻെറ സ്ഥാനത്തു് ഗോതമ്പമൊ കായലരിയൊ ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണു്.

> അരിഷ്ടാനതോവക്ഷ്യാമഃ–പൂതീകചവ്യചിത്രകസുരദാരു ശാരിബാദന്തീത്രിവൃത്ത്രികടുകാനാം പ്രത്യേകം ഷട്പലികാഭാഗാ ബദരകുഡവ സ്ത്രിഫലാകുഡവ

ഇത്യേതേഷാംചൂർണ്ണാനി, തതഃപിപ്പലീമധുഘൃതൈരന്തഃ പ്രലിപ്തേഘൃതഭാജനേപ്രാക് കൃതസംസ്കാരേ സപ്തോദകകുഡവാനയോ രജോഽർദ്ധകുഡവമർദ്ധതുലാംച ഗുഡസ്യാഽഭിഹിതാനി ചൂർണ്ണാന്യാവാപ്യ സാനുഗുപ്തം കൃതായവപല്ലേ സപ്തരാത്രംവാസയേൽ,തതോയഥാബലമുപയുഞ്ജീത, ഏഷോഽരിഷ്ടഃ കുഷ്ഠമേഹമേദഃ പാണ്ഡുരോഗശ്വയഥൂനപഹന്തി. ഏവം സാലസാരാദൌ ന്യഗ്രോധാദാവാരഗ്വധാദൌചാരിഷ്ടാൻ കുർവ്വീത. 7

ഇനി കുഷ്ഠം മുതലായവക്കുള്ള അരിഷ്ടയോഗങ്ങളെ ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം. ആലിൻതോല്, കാട്ടുമുളകിൻവേര്, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ്, ദേവതാരം, നന്നാറി, നാഗദന്തിവേര്, ത്രുകോല്പകൊന്ന, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി ഇവ ഓരോന്നും ആറാറ്പലം വീതം, ലന്തക്കുരു നാഴി, ത്രിഫല നാഴി ഇവയെല്ലാംകൂടിപ്പൊടിച്ചു അതിനുശേഷം മുമ്പ്പറഞ്ഞതുപോലെ പുകയേല്പിച്ചു സംസ്കരിച്ചു നെയ്യ്പുരട്ടിയ പാത്രത്തിൽ തിപ്പലി അരച്ചു നെയ്യും തേനുംകൂടി ചേർത്തു പുരട്ടി അതിൽ ഏഴുനാഴി വെള്ളവും രണ്ടുപലം ലോഹഭസ്മവും അരത്തുലാം വെല്ലവും ആദ്യം പറഞ്ഞ പൊടിയും ചേർത്തു ഇളക്കി യോജിപ്പിച്ചു നല്ലവണ്ണം വായ്മൂടി കെട്ടി യവധാന്യത്തിൽ ഏഴുദിവസം വെക്കണം. അതിനുശേഷം എടുത്തു അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ച് ഉപയോഗിക്കണം. ഈ അരിഷ്ടം കുഷ്ഠം, പ്രമേഹം, ദുർമ്മേദസ്സ്, പാണ്ഡുരോഗം, നീരു് ഇവയെ നശിപ്പിക്കും. ഇപ്രകാരം സാലസാരാദി, ന്യഗ്രോധാദി, ആരഗ്വധാദി എന്നീ ഗണങ്ങളെക്കൊണ്ടും അരിഷ്ടങ്ങ

ളുണ്ടാക്കാം. (ഇതിൻെറ പേര് പിണ്ഡാരിഷ്ടമാണെന്നും ഇതു് കരിങ്ങാലിക്കഷായത്തിൽ ചേർത്തിട്ടാണ് സേവിക്കേണ്ടതെന്നും പറഞ്ഞുകാണുന്നുണ്ട്.)

ആസവാനതോവക്ഷ്യാമ:—പലാശഭസ്മപരിസ്രുതസ്യ ഉഷ്ണോദകസ്യ ശീതീഭൂതസ്യ ത്രയോഭാഗാദ്വൌ ഫാണിതസ്യൈകദ്ധ്യമരിഷ്ടകല്പേന വിദദ്ധ്യാൽ, ഏവം തിലാദീനാംക്ഷാരേഷു സാലസാരാദൌ ന്യഗ്രോധാദാവാരഗ്വധാദൌമൂത്രേഷു ചാസവാൻ വിദധ്യാൽ. 8

ഇനി കുഷ്ഠത്തിന്നുള്ള ആസവയോഗങ്ങളെ പറയാം. പലാശഭസ്മം തിളപ്പിച്ച വെള്ളത്തിൽ കലക്കി അരിച്ചെടുത്തു തണിഞ്ഞാൽ ആ വെള്ളം മൂന്നുഭാഗം അതിൽ രണ്ടുഭാഗം നീക്കണ്ടിശക്കര ചേർത്തു പൊടിമരുന്നും ചേർത്തു അരിഷ്ടംവെക്കാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ വെക്കണം. ഇപ്രകാരം അശ്മരിചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ തിലാപമാർഗ്ഗാദി ഔഷധങ്ങളുടെ ക്ഷാരം കലക്കിയ വെള്ളത്തിലും സാലസാരാദി, ന്യഗ്രോധാദി, ആരഗ്വധാദി എന്നീ ഗണങ്ങളുടെ ക്ഷാരജലത്തിലും ഗോമൂത്രത്തിലും ആസവങ്ങളുണ്ടാക്കാവുന്നതാണ്.

അഥസുരാവക്ഷ്യാമ:— ശിംശപാഖദിരയോഃ സാരമാദായോല്പാട്യ ചോത്തമാരണീബ്രാഹ്മീ കോശാതകീസ്സർവ്വമേകതഃ കഷായകല്പേന വിപാച്യോദകമാദദീത മണ്ഡോദകാർത്ഥം, കിണ്വപിഷ്ടമഭിക്ഷുണ്ണയാച്ഛയഥോക്തം. ഏവം സുരാഃസാലസാരാദൌ ന്യഗ്രോധാദാവാരഗ്വധാദൌച വിദധ്യാൽ. 9

ഇനി സുരയുണ്ടാക്കുവാനുള്ള ക്രമം പറയാം. ഇരുളിൻേറയും കരിങ്ങാലിയുടേയും കാതലെടുത്തു തറച്ചിടിച്ചു

വേലിപ്പരുത്തി, മുത്തിൾ, പുട്ടൽപീരം ഇവയും ചേർത്തു എല്ലാംകൂടി കഷായവിധിപ്രകാരം പാകംചെയ്തു സുരയു ണ്ടാക്കുവാനുള്ള വെള്ളം (കഷായം) എടുക്കുക. അതിൽ സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ വിരേചനാധികാരത്തിൽ സുരയുണ്ടാ ക്കുവാൻ പറഞ്ഞതുപോലുള്ള കിണ്വപിഷ്ടവും ചേർത്തു വെക്കുക. (ഇതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന തെളിവെള്ളത്തിന്നാ ണ് സുരാ എന്നു് പറയുന്നതു്.) ഇപ്രകാരം സാലസാ രാദി, ന്യഗ്രോധാദി, ആരഗ്വധാദി എന്നീ ഗണകഷാ യങ്ങളെക്കൊണ്ടും സുരയുണ്ടാക്കാവുന്നതാണു്.

അതോവലേഹാൻവക്ഷ്യാമ:—ഖദിരസാരനിംബരാ ജവൃക്ഷ സാലസാരകഷായേ തത്സാരപിണ്ഡാൻ ശ്ല ക്ഷ്ണപിഷ്ടാൻ പ്രക്ഷിപ്യവിപചേൽ. തതോനാ തിദ്രവം നാതിസാന്ദ്രമവതാര്യ്യതസ്യപാണിതലം പൂ ർണ്ണമപ്രാതരാശോ മധുമിശ്രംലിഹ്യാൽ. ഏവം സാ ലസാരാദൌ ന്യഗ്രോധാദാവാരഗ്വധാദൌച ലേ ഹാൻ കാരയേൽ. 10

ഇനി ലേഹ്യക്രമങ്ങൾ പറയാം. കരിങ്ങാലിക്കാതൽ, വേങ്ങക്കാതൽ, വേപ്പിൻതോല്, കൊന്നത്തോല്, മരു തിൻകാതൽ ഇവയുടെ കഷായത്തിൽ ഈ പറഞ്ഞ മരു ന്നുകൾതന്നെ നല്ലവണ്ണം അരച്ചുചേർത്തു പാകംചെയ്യണം. കൂടുതൽ ദ്രവവും കൂടുതൽ സാന്ദ്രവുമല്ലാത്ത പാകത്തിൽ വാങ്ങിവെച്ചു തണിഞ്ഞാൽ തേൻ ചേർത്തുവെച്ചു് കാല ത്തു് മററാഹാരങ്ങളൊന്നും കഴിക്കാതെ രോഗിയുടെ ഉള്ളംകൈ നിറയെ ലേഹ്യമെടുത്തു നക്കിത്തിന്നണം, ഇപ്രകാരം സാലസാരാദി മൂന്നു ഗണൌഷധങ്ങളെക്കൊ ണ്ടും ലേഹ്യങ്ങളുണ്ടാക്കാം.

അതശ്ചൂർണ്ണക്രിയാംവക്ഷ്യാമഃ— സാലസാരാദീനാം സാരചൂർണ്ണപ്രസ്ഥമാഹൃത്യാരഗ്വധാദി കഷായപ ദിപീതമനേകശഃ സാലസാരാദികഷായേണൈവ പായയേൽ. ഏവം ന്യഗ്രോധാദീനാം ഫലേഷുപു ഷ്പേഷ്വാരഗ്വധാദീനാം ചൂർണ്ണക്രിയാംകാരയേൽ. 11

ഇനി കുഷ്ഠത്തിന്നുള്ള ചൂർണ്ണക്രിയ പറയാം. സാലസാരാദി ഗണൌഷധങ്ങളുടെ കാതൽ പൊടിച്ച പൊടി ഒരിടങ്ങഴിയെടുത്തു ആരഗ്വധാദികഷായത്തിൽ അനേകം പ്രാവശ്യം ഭാവനചെയ്തെടുത്തു സാലസാരാദികഷായത്തിൽ തന്നെ കലക്കി കുടിക്കണം. ഇപ്രകാരം ന്യഗ്രോധാദി ഗണൌഷധങ്ങളുടെ കായ പൊടിച്ച പൊടി ആരഗ്വധാദിഗണകഷായത്തിൽ ഭാവനചെയ്തെടുത്തു ന്യഗ്രോധാദികഷായത്തിലും ആരഗ്വധാദി ഗണൌഷധങ്ങളുടെ പുഷ്പങ്ങൾ ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച പൊടി സാലസാരാദി ഗണകഷായത്തിൽ ഭാവനചെയ്തെടുത്തു ആരഗ്വധാദി കഷായത്തിലും സേവിക്കാം.

അതഊർദ്ധ്വമയസ്കൃതീർവ്വക്ഷ്യാമഃ-തീക്ഷ്ണലോഹപത്രാണിതനൂനി ലവണവർഗ്ഗപ്രദിഗ്ദ്ധാനിഗോമയാഗ്നിപ്രതപ്താനി ത്രിഫലാസാലസാരാദി കഷായേണനിർവ്വാപയേൽ ഷോഡശവരാൻ, തതഃഖദിരാംഗാരതപ്താനി ഉപശാന്തതാപാനി സൂക്ഷ്മചൂർണ്ണാനി കാരയേൽ ഗാഢതാന്തവ പരിസ്രാവിതാനി. തതോ യഥാബലംമാത്രാം സർപ്പിർമ്മധുഭ്യാം സംസൃജ്യോപയുഞ്ജീത, ജീർണ്ണേ യഥാവ്യാധ്യനമ്ലലവണമാഹാരം കുർവ്വീത, ഏവം തുലാമുപയുജ്യകുഷ്ഠമേഹമേദഃശ്വയഥുപാണ്ഡുരോഗോന്മാദാപസ്മാരാനപഹത്യ വർഷശ

തംജീവതി, തുലായാം തുലായാം വർഷശതമുല്ക്കർഷഃ,
ഏതേന സർവ്വലോഹേഷ്വയസ്കൃതയോവ്യാഖ്യാതാഃ

ഇനിയങ്ങോട്ട് കുഷ്ഠത്തിന്നുള്ള അയസ്കൃതി പറഞ്ഞു തരാം. കാരിരുമ്പിൻെറ നേരിയ തകിടിൽ പഞ്ചലവണ മരച്ചുപുരട്ടി ചാണകവരടി കത്തിച്ച തീയ്യിലിട്ടു പഴുപ്പിച്ചു ത്രിഫലയും സാലസാരാദിഗണവും കഷായംവെച്ചതിൽ മുക്കണം. ഇങ്ങിനെ പതിനാറ് പ്രാവശ്യം ചെയ്യണം. അതിനുശേഷം കരിങ്ങാലി കത്തിച്ച തീയ്യിലിട്ടു പഴുപ്പിച്ചെടുത്തു തണിഞ്ഞാൽ നല്ലവണ്ണം പൊടിച്ചു തുണിയിൽ അരിച്ചെടുക്കണം. അതിനുശേഷം ആ പൊടി അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചെടുത്തു നെയ്യും തേനും ചേർത്തു സേവിക്കണം. അതു് ദഹിച്ചാൽ രോഗത്തിന്നനുസരിച്ച വിധത്തിലുള്ള ആഹാരം പുളിയും ഉപ്പും ചേക്കാതെ കഴിക്കണം. ഇങ്ങിനെ ഒരു തുലാം ഇരുമ്പുപൊടി സേവിച്ചാൽ കുഷ്ഠം, പ്രമേഹം, ദുർമ്മേദസ്സ്, നീരു്, പാണ്ഡുരോഗം, ഉന്മാദം, അപസ്മാരം ഇവ ശമിക്കുകയും നൂറു കൊല്ലം ജീവിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്യും. പിന്നേയും സേവിക്കുന്നതായാൽ ഓരോ തുലാത്തിന്നും ഓരോ നൂറുകൊല്ലം ആയുസ്സ് വർദ്ധിക്കുന്നതായിരിക്കും. ഈ പറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരം സ്വർണ്ണം, വെള്ളി, ചെമ്പ് മുതലായ എല്ലാവിധ നാതുക്കളും ചൂർണ്ണമാക്കി ശീലിക്കാവുന്നതാണു്.

ത്രിവൃച്ഛ്യാമാഗ്നിമന്ഥസപ്തലാകേവുക ശംഖിനീതിലചകത്രിഫലാ പലാശശിംശപാനാം സ്വരസമാദായപാലാശ്യാംദ്രോണ്യാമഭ്യസിച്യ ഖദിരാംഗാരതപ്തമയഃ പിണ്ഡംത്രിസപ്തകൃത്വോ നിർവ്വാപ്യതമാ

ദായ പുനരാസിച്യസ്ഥാല്യാം ഗോമയാഗ്നിനാവി പചേൽ, തതശ്ചതുൎത്ഥഭാഗാവശിഷ്ടമവതാൎയ്യ പരി സ്രാവ്യഭ്രൂയോഽഗ്നിതപ്താന്യയഃ പത്രാണി പ്രക്ഷി പേൽ, സിദ്ധ്യതിചാസ്മിൻ പിപ്പല്യാദിചൂർണ്ണഭാ ഗംദൈൗ മധുനസ്താവൽ ഘൃതസ്യേതിദദ്യാൽ, തതഃ പ്രശാന്തമായസേപാത്രേ സ്വനുഗുപ്തംവിദധ്യാൽ, തതോയഥായോഗംശ്രുക്തിം പ്രകുഞ്ചംചോപയുഞ്ജീ ത, ജീൎണ്ണേതഥാവ്യാധ്യാഹാരമുപസേവേത, ഏഷൌ ഷധായസ്കൃതിരസാദ്ധ്യം കുഷ്ഠപ്രമേഹംവാ സാധ യതി, സ്ഥൂലമപഹൎഷതി, ശോഫമുപഹന്തി,സന്ന മഗ്നിമുദ്ധരതി, വിശേഷേണചോപദിശ്യതേ രാജ യക്ഷ്മിണാം. വർഷശതായുശ്ചാനയാ പുരുഷോ ഭവതി. 13

ത്രികോല്പകൊന്ന, നന്നാറി, മുഞ്ഞ, ലന്ത, കേവുകം, ശംഖുപുഷ്പം, കുമ്മട്ടി, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, ചമത, ഇത്രൎം ഇവകളുടെ സ്വരസമെടുത്തു് (ഇവയിൽ കാതലിന്നു് പ്രാധാന്യമുള്ളവയുടെ കാതൽ കഷായംവെച്ചും ഇലക്കു് പ്രാധാന്യമുള്ളവയുടെ ഇലയും തൊലിക്കു് പ്രാധാന്യമുള്ളവയുടെ തൊലിയും കായക്കു് പ്രാധാന്യമുള്ളവയുടെ കായയും കിഴങ്ങിന്നു് പ്രാധാന്യമുള്ളവയുടെ കിഴങ്ങും ഇടിച്ചുപിഴിയുവാൻ എടുക്കണം.) ചമതവൃക്ഷംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ തോണിയിലൊഴിച്ചു അതിൽ കരിങ്ങാലിക്കാതൽ കത്തിച്ച തീയ്യിലിട്ടു പഴുപ്പിച്ച ഇരുമ്പുതകിടു് മുക്കണം. ഇങ്ങിനെ 21 പ്രാവശ്യം പഴുപ്പിച്ചു് മുക്കിയെടുത്തതിനുശേഷം പ്ലാശിൻതോണിയിൽ ശേഷിപ്പുള്ള സ്വരസം ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി ചാണകവരടി കത്തിച്ചു കുറുക്കണം. കുറുക്കി നാലിലൊന്നായാൽ വാങ്ങിവെച്ചു

അരിച്ചു വീണ്ടും ഇരിമ്പുതകിട്ട് പഴുപ്പിച്ചു അതിൽ ഇടണം. ആ ഇരിമ്പുതകിട്ട് അതിൽതന്നെ അരച്ചുചേർത്തു അതിൽ അത്രതന്നെ പിപ്പല്യാദിഗണചൂർണ്ണവും ചൂർണ്ണത്തിൻെറ രണ്ടിരട്ടി തേനും അത്രതന്നെ നെയ്യും ചേർത്തു ഇളക്കി യോജിപ്പിച്ചു ഒരു ഇരുമ്പിൻെറ പാത്രത്തിലാക്കി അടച്ചു സൂക്ഷിക്കണം. അതിൽനിന്നു് രോഗാവസ്ഥക്കനുസരിച്ചു് അരപലമൊ ഒരുപലമൊ എടുത്തു ഉപയോഗിക്കണം. അതു് ദഹിച്ചാൽ വ്യാധിക്കനുകൂലമായ ആഹാരം കഴിക്കണം ഈ ഔഷധായസ്കൃതി അസാദ്ധ്യമായ കുഷ്ഠത്തേയും പ്രമേഹത്തേയും ശമിപ്പിക്കും. തടിച്ച ആളെ കൃശനാക്കും, നീരിനെ നശിപ്പിക്കും, മന്ദമായ ജഠരാഗ്നിയെ ജ്വലിപ്പിക്കും, ഇതു് ക്ഷയരോഗത്തിന്നു് വിശേഷമാണെന്നു് പറയപ്പെടുന്നു. ഇതു് സേവിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ 100 കൊല്ലം ജീവിക്കുന്നതാണു്.

സാലസാരാദികഷായമാസിച്യ പാലാശ്യാം ദ്രോണ്യാമയോഘനം തപ്തംനിർവ്വാപ്യകൃതസംസ്കാരേകലശേഽഭ്യാസിച്യ പിപ്പല്യാദിചൂർണ്ണഭാഗംക്ഷൌദ്രം ഗുളമിതിചദത്വാസ്വനുഗുപ്തം നിദദ്ധ്യാൽ, ഏതാം മഹൌഷധായസ്കൃതിം മാസമർദ്ധമാസംവാസ്ഥിതാം യഥാബലമുപയുഞ്ജീത. ഏവം ന്യഗ്രോധാദാവാരേവതാദിഷുച വിദദ്ധ്യാൽ. 14

പലാശത്തോണിയിൽ സാലസാരാദിഗണകഷായമൊഴിച്ചു അതിൽ ഇരിമ്പുതകിട്ട് പഴുപ്പിച്ചു മുക്കി പിന്നെ മുൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം ചെയ്തു പുകയേല്പിച്ചു നെയ്യ്പുരട്ടിയ പാത്രത്തിലാക്കി അത്രതന്നെ പിപ്പല്യാദിചൂർണ്ണവും ചൂർണ്ണത്തിൻെറ രണ്ടിരട്ടി തേനും തേനിൻെറത്ര നെ

യ്യും ചേർത്തു അടച്ചുവെച്ചു സൂക്ഷിക്കണം. ഈ മഹൌഷധായസ്കൃതി ഒരു മാസമൊ ചുരുങ്ങിയതു് പതിനഞ്ചുദിവസമൊ വെച്ചതിനുശേഷം എടുത്തു അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചു് ഉപയോഗിക്കണം. ഇപ്രകാരം ന്യഗ്രോധാദികഷായത്തിലും ആരഗ്വധാദികഷായത്തിലും അയസ്കൃതി ഉണ്ടാക്കാവുന്നതാണു്.

അതഃഖദിരവിധാനമുപദേക്ഷ്യാമഃ—പ്രശസ്തദേശജാതമനുപഹതംമദ്ധ്യമവയസം ഖദിരംപരിതഃഖാനയിത്വാ തസ്യമദ്ധ്യമംമൂലം ഛിത്വാഽയോമയംകുംഭം തസ്മിന്നന്തരേ നിദദ്ധ്യാദ്യഥാരസഗ്രഹണസമർത്ഥോ ഭവതി, തതസ്തംഗോമയമൃദാവലിപ്തമവകീര്യേന്ധനൈർഗ്ഗോമയമിശ്രൈരാദീപയേൽ, യഥാസ്യദഹ്യമാനസ്യ രസഃസ്രവത്യധസ്താൽ തദ്യദാജാനീയാൽ പൂർണ്ണംഭാജനമിതി, അഥൈനമുദ്ധൃത്യപരിസ്രാവ്യരസമന്യസ്മിൻപാത്രേ നിധായാനുഗുപ്തം നിദദ്ധ്യാൽ, തതോയഥായോഗം മാത്രാമാമലകരസമധുസർപ്പിർഭിഃ സംസൃജ്യോപയുഞ്ജീത, ജീർണ്ണേ ഭല്ലാതകവിധാനവദാഹാരഃ പരിഹാരശ്ച, പ്രസ്ഥേചോപയുക്തേശതം വർഷാണാമായുഷോഽഭിവൃദ്ധിർഭവതി. 15

ഇനി കുഷ്ഠത്തിന്നു് കരിങ്ങാലികൊണ്ടുള്ള പ്രയോഗം പറഞ്ഞുതരാം. നല്ല സ്ഥലത്തുണ്ടായതും കേടില്ലാത്തതും തരുണപ്രായമായിട്ടുള്ളതുമായ കരിങ്ങാലിമരത്തിൻെറ നാലുഭാഗത്തുനിന്നും മണ്ണു്നീക്കി അതിൻെറ മദ്ധ്യത്തിലുള്ള വേര് മുറിച്ചു് അതിൽനിന്നു് വീഴുന്ന രസം എടുക്കത്തക്കവിധത്തിൽ ആ വേരിൻെറ അററം ഒരു ഇരിമ്പുപാത്രത്തിലാക്കി വെക്കണം. അതിനുശേഷം അവിടെ

ചാണകംകൊണ്ടും മണ്ണുകൊണ്ടും പൊതിഞ്ഞു (ശിലമൺ ചെയ്തു) ആ കരിങ്ങാലിവൃക്ഷത്തിൻെറ ചുററും വിറകും ചാണകവരടിയും ഇട്ടു കത്തിക്കണം. അങ്ങിനെ കത്തിക്കുമ്പോൾ അതിൻെറ നീരു് കീഴ്പോട്ടു് സ്രവിക്കും. ആ നീരു് പാത്രത്തിൽ നിറഞ്ഞെന്നുതോന്നിയാലെടുത്തു് അരിച്ചു മറെറാരു പാത്രത്തിലാക്കി അടച്ചുവെച്ചു സൂക്ഷിക്കണം. അതിൽനിന്നു് മാത്രക്കു് തക്കവണ്ണമെടുത്തു് നെല്ലിക്കാനീരും തേനും നെയ്യും ചേർത്തു ഉപയോഗിക്കണം. അതു് ദഹിച്ചാൽ മുമ്പു് ഭല്ലാതകവിധാനത്തിൽ പറഞ്ഞതുപോലുള്ള ആഹാരം കഴിക്കുകയും അതേവിധം പത്ഥ്യം ശീലിക്കുകയും വേണം. ഈ മരുന്നു് ഒരിടങ്ങഴി സേവിച്ചാൽ ആയുസ്സു് നൂറുകൊല്ലമായി വർദ്ധിക്കുന്നതായിരിക്കും.

> ഖദിരസാരതുലാമുദകദ്രോണേ വിപാച്യഷോഡശാംശാവശിഷ്ടമവതാര്യാനുഗുപ്തം നിദദ്ധ്യാൽ, തമാമലകരസമധുസർപ്പിർഭിഃ സംസൃജ്യോപയുഞ്ജീത, ഏഷ ഏവ സർവ്വവൃക്ഷസാരേഷുകല്പഃ, ഖദിരസാരചൂർണ്ണതുലാം ഖദിരസാരകഷായമാത്രാംവാ പ്രാതഃപ്രാതരുപസേവേത, ഖദിരസാരകഷായസിദ്ധമാവികംവാ സർപ്പിഃ 16

ഒരു തുലാം കരിങ്ങാലിക്കാതൽ പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു ഒരിടങ്ങഴിയാകുമ്പോൾ വാങ്ങിവെച്ചു പിഴിഞ്ഞരിച്ചു ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി അടച്ചു സൂക്ഷിക്കണം. അതിൽനിന്നു് സേവിക്കേണ്ടുന്നതു എടുത്തു നെല്ലിക്കരസവും തേനും നെയ്യും ചേർത്തു ഉപയോഗിക്കണം. എല്ലാവിധ വൃക്ഷക്കാതലുകളിൽനിന്നും ഔഷ

ധം എടുക്കുവാനുള്ള വിധി ഇതുതന്നെയാകുന്നു. കരിങ്ങാലിക്കാതൽ പൊടിച്ച പൊടി ഒരു തുലാം ആമലകരസാദികൾ ചേർത്തു കഴിക്കുന്നതും കരിങ്ങാലിക്കഷായം രാവിലെ രാവിലെ പതിവായി സേവിക്കുന്നതും നല്ലതാണു്. കരിങ്ങാലിക്കഷായത്തിൽ ആട്ടിൻപാൽ ചേർത്തു ഉറതൊട്ടു കലക്കിയെടുക്കുന്ന നെയ്യു് സേവിക്കുന്നതും കുഷ്ഠശമനത്തിന്നു് നല്ലതാണു്.

അമൃതവല്ലീസ്വരസംക്വാഥംവാ പ്രാതഃപ്രാതരുപസേവേത, തത്സിദ്ധംവാസപ്പിഃ, അപരാഹ്നേസസപ്പിഷ്കമോദനമാമലകയൂഷേണ ഭുഞ്ജീത, ഏവം മാസമുപയുജ്യ സവ്വകഷ്ഠൈർവിമുച്യത ഇതി. 17

ചിററമൃതു് ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരൊ ചിററമൃതിൻ കഷായമൊ ചിററമൃതു് ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യൊ രാവിലെ രാവിലെ സേവിക്കണം. ഇതു് സേവിക്കുമ്പോൾ വൈകുന്നേരം നെയ്യും നെല്ലിക്കവെച്ചൂററിയെടുത്ത രസവും ചേർത്തു ഭക്ഷണം കഴിക്കണം. ഇപ്രകാരം ഒരുമാസമുപയോഗിച്ചാൽ എല്ലാവിധ കുഷ്ഠത്തിൽനിന്നും മോചനം കിട്ടുന്നതാണു്.

കൃഷ്ണതിലഭല്ലാതകതൈലാമലകരസ സപ്പിഷാംദ്രോണം സാലസാരാദികഷായസ്യച, ത്രിഫലാത്രികടുകപരൂഷഫലമജ്ജവിഡംഗഫലസാര ചിത്രാക്ഷാവൽഗുജഹരിദ്രാദ്വയത്രിവൃദ്ദന്തീന്ദ്രയവയഷ്ടീ മധുകാതിവിഷാരസാഞ്ജനപ്രിയംഗുനാം പാലികാഭാഗാസ്താനൈകദ്ധ്യം സ്നേഹപാകവിധാനേനപചേൽ, തൽസാധുസിദ്ധമവതാൎയ്യ പരിസ്രാവ്യാനുഗുപ്തം നിദദ്ധ്യാൽ, തതഃഉപസംസ്കൃതശരീരഃ പ്രാതഃപ്രാത

രുത്ഥായപാണിശ്ശുക്തിമാത്രം ക്ഷൌദ്രേണ പ്രതിസം സൃജ്യോപയുഞ്ജീത. ജീർണ്ണേമുൽഗാമലകയൂഷേണാലവണേനസപ്പ്രിഷ്മന്തം ഖദിരോദകസിദ്ധം മൃദ്വോദനമശ്നീയാൽ ഖദിരോദകസേവീ, ഇത്യേവം ദ്രോണമുപയുജ്യ സർവ്വകുഷ്ഠൈർവ്വിമുക്തഃ ശുദ്ധതനുഃസ്മൃതിമാൻ വർഷശതായുരരോഗോ ഭവതി. 18

കാരെള്ളിൻെറ എണ്ണ, ചേറിൻകുരുവിൻെറ എണ്ണ, പച്ചനെല്ലിക്കനീര്, നെയ്യ്, സാലസാരാദിഗണകഷായം ഇവ ഓരോന്നും പതിനാറുവീതം ഇടങ്ങഴി. ഇവയെല്ലാം ഒന്നിച്ചുചേർത്ത് കല്ക്കത്തിന്നു കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, ചിററീന്തിൻകായയുടെ മജ്ജ, വിഴാലരി, ആവണക്കിൻവേര്, എരുക്കിൻവേര്, കാർകോകിലരി, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾ, ത്രികോല്പക്കൊന്ന, നാഗദന്തിവേര്, കുടകപ്പാലയരി, ഇരട്ടിമധുരം, അതിവിടയം, രസാഞ്ജനം, ഞാഴൽപ്പൂവ് ഇവ ഓരോപലം അരച്ചുചേർത്തു സ്നേഹപാകവിധിപ്രകാരം പാകംചെയ്യണം. അതു് നല്ല മെഴുപ്പാകമായാൽ വാങ്ങിവെച്ചു അരിച്ചു നല്ല പാത്രത്തിലാക്കി അടച്ചു സൂക്ഷിക്കണം. പിന്നെ വമനവിരേചനാദികൾ ചെയ്തു ശരീരശുദ്ധി വരുത്തിയ രോഗി ദിനംപ്രതി കാലത്തു് എഴുനേററ് ഓരോ പലം നെയ്യ് തേൻചേർത്തു സേവിക്കണം. നെയ്യ് നല്ലവണ്ണം ദഹിച്ചാൽ കരിങ്ങാലിക്കഷായത്തിൽ വെച്ച നേരിയ ചോറ് ചെറുപയർരസവും നെല്ലിക്കരസവും നെയ്യും കൂട്ടി ഉപ്പ്ചേർക്കാതെ ഭക്ഷിക്കണം. കരിങ്ങാലിവെള്ളം കുടിക്കുകയും വേണം. ഇപ്രകാരം പതിനാറിടങ്ങഴി നെയ്യ് സേവിച്ചാൽ എല്ലാവിധ കുഷ്ഠത്തിൽനിന്നും മുക്തനായി ശരീരശുദ്ധിയോടും ധാരണാശക്തിയോടും

കൂടി യാതൊരു രോഗവുമില്ലാതെ നൂറുകൊല്ലം ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ കഴിയും.

ഭവതിചാത്ര—

സുരാമന്ഥാസവാരിഷ്ടാം ല്ലേപാംശ്ചൂർണ്ണാ
ന്യയസ്കൃതിഃ
സഹസ്രശോഽപികുർവ്വീത ബീജേനാനേനബുദ്ധിമാൻ.

ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യന്നു് മേൽ പറഞ്ഞ ബീജതുല്യമായ ഔഷധയോഗങ്ങൾകൊണ്ടു് ആയിരക്കണക്കിനു് സുര, മന്ഥം, ആസവം, അരിഷ്ടം, ലേഹ്യം, ചൂർണ്ണം, അയസ്കൃതി എന്നിവ ഉണ്ടാക്കാം.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
മഹാകുഷ്ഠ ചികിത്സിതംനാമ ദശമോഽദ്ധ്യായഃ

പതിനൊന്നാം അദ്ധ്യായം
പ്രമേഹ ചികിത്സിതം

അഥാതഃ പ്രമേഹചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

അനന്തരം പ്രമേഹ ചികിത്സിതം എന്ന അദ്ധ്യായത്തെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുത മഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

ദ്വൌപ്രമേഹൌഭവത:- സഹജോƒപഥ്യനിമിത്താശ്ച. തത്രസഹജോ മാതൃപിതൃബീജദോഷകൃതഃ, അഹിതാഹാരജോƒപഥ്യനിമിത്തഃ,തയോഃപൂർവ്വേണോപദ്രുതഃ കൃശോരൂക്ഷോƒല്പാശീപിപാസുർഭൃശം പരിസരണശീലശ്ചഭവതി. ഉത്തരേണസ്ഥൂലോബഹ്വാശീസ്നിഗ്ദ്ധഃ ശയ്യാസനസ്വപ്നശീലഃപ്രായേണേതി. 3

പ്രമേഹം രണ്ടുവിധത്തിലുണ്ടാകുന്നു. ഒന്നു് ജന്മനാ ഉള്ളതു്. രണ്ടാമത്തേതു് അപത്ഥ്യം നിമിത്തവും. അതിൽ സഹജമെന്നതു് മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ ബീജദോഷംനിമിത്തവും അപത്ഥ്യമെന്നതു് അഹിതമായ ആഹാരവിഹാരാദികളെക്കൊണ്ടുണ്ടാകുന്നതുമാകുന്നു. ഈ രണ്ടു പ്രമേഹരോഗങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെ സഹജരോഗി മെലി

ഞ്ഞും, രൂക്ഷശരീരിയും, അല്പാഹാരം കഴിക്കുന്നവനും, കൂടുതൽ വെള്ളം കുടിക്കുന്നവനും, ചുററിസ്സഞ്ചരിക്കുന്ന ശീലമുള്ളവനുമായിരിക്കും. രണ്ടാമതു് പറഞ്ഞ അപഥ്യനിമിത്തരോഗി തടിച്ചവനും, കൂടുതൽ ആഹാരംകഴിക്കുന്നവനും, സ്നിഗ്ദ്ധശരീരിയും, കിടക്കുവാനും, ഇരിക്കുവാനും, ഉറങ്ങുവാനും കൂടുതൽ താല്പയ്യമുള്ളവനുമായരിക്കും. മിക്കവാറും ഇപ്രകാരമായിരിക്കും പ്രമേഹരോഗികളുടെ ലക്ഷണം. (സ്ത്രീകൾക്കു് പ്രമേഹരോഗമുണ്ടാവുകയില്ലെന്നു് പിലൎക്കഭിപ്രായമുണ്ടു്. ("രജഃപ്രസേകാൻ നാരീണാം മാസീമാസീവിശുദ്ധ്യതി സവ്വേശരീരംദോഷാംശ്ച നപ്രമേഹന്ത്യതഃസ്ത്രീയഃ" എന്നു് പറഞ്ഞുകാണുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ ഇതു് ശരിയാണെന്നു് തോന്നുന്നില്ല. സ്ത്രീകൾക്കും പ്രമേഹരോഗമുണ്ടായതായിക്കാണുന്നുണ്ടു്. പക്ഷെ ദുർല്ലഭമായിരിക്കുമെന്നുമാത്രം.)

തത്ര കൃശമന്നപാനപ്രതിസംസ്കൃതാഭിഃ ക്രിയാഭി
ശ്ചികിത്സേത, സ്ഥൂലമപതപ്പ്ണയുക്താഭിഃ 4

അതിൽ കൃശാദിലക്ഷണങ്ങളുള്ള സഹജരോഗിയെ പ്രമേഹശമനൌഷധങ്ങൾ ചേർത്തുവെച്ചതായ അന്നപാനാദികൾ കൊടുത്തു ചികിത്സിക്കണം. അപഥ്യജന്യമായ സ്ഥൂലാദിലക്ഷണങ്ങളുള്ളവനെ അപതപ്പ്ണാദിക്രിയകൾ ചെയ്തു ചികിത്സിക്കണം. (അപതർപ്പണാനി=ലംഘനവ്യായാമശോധനാനി തിക്തകടുകാനിച)

സവ്വ ഏവച പരിഹരേയുഃ സൌവീരകതുഷോദക
ശുക്തമൈരേയസുരാസവതോയ പയസ്തൈലഘൃതേ
ക്ഷുവികാര ദധിപിഷ്ടാന്നാമ്ലയവാഗൂ പാനകാനി
ഗ്രാമ്യാനൂപൌദകമാംസാനിചേതി. 5

എല്ലാവിധ പ്രമേഹരോഗിയും സൌവീരകം, അരിക്കാടി, ശുക്തം, മൈരേയം (ഒരുതരം മദ്യം), സുര, ആസവം, ശുദ്ധജലം, പാൽ, തൈലം, നെയ്യ്, ഇക്ഷുജന്യങ്ങളായ വെല്ലം, പഞ്ചസാര മുതലായവ, തൈരു്, അരി അരച്ചുണ്ടാക്കിയ അപ്പം, പഴങ്കഞ്ഞി, സവ്വത്തു്, ഗ്രാമ്യങ്ങളും ആനൂപങ്ങളും ജലജങ്ങളുമായ ജീവികളുടെ മാംസം എന്നിവ വർജ്ജിക്കണം.

തതഃശാലിഷഷ്ടിക യവഗോധൂമകോദ്രവോദ്ദാളകാനനവാൻഭുഞ്ജീത. ചണകാഢകീകുലത്ഥമുൽഗ വികല്പേന തിക്തകഷായാഭ്യാം ശാകഗണാഭ്യാം നികുംഭേംഗുദീ സർഷപാതസീ തൈലസിദ്ധാഭ്യാം, ബദ്ധമൂത്രൈർവ്വാ ജാംഗലൈർമ്മാംസൈരപഹൃത മേദോഭിരനമ്ലൈരഘൃതൈശ്ചേതി. 6

പ്രമേഹരോഗി ചെന്നെല്ലു്, നവര, യവം, ഗോതമ്പു്, വരകു്, കഴങ്ങിൻപൂത്താടനെല്ലു് ഇവയുടെ പഴകിയ അരികൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ചോറുണ്ണണം. ചണമ്പയറു്, തുവര, മുതിര, ചെറുപയറു് എന്നിവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കറി മാറി മാറിയും കയ്പു്രസമുള്ളതും ചവർപ്പു്രസമുള്ളതുമായ ഇലകൾ, നാഗദന്തി, ഓട, കടുകു്, അതസി എന്നിവകളുടെ എണ്ണയിൽ വറുത്തും ഉപയോഗിക്കാം. മൂത്രത്തിന്നു് തടസ്സമുള്ള രോഗിയാണെങ്കിൽ മാൻ മുതലായ ജാംഗലജീവികളുടെ മാംസം കൊഴുപ്പുനീക്കി പുളിയും നെയ്യും ചെക്കാതെ പാകംചെയ്തു കറിയായുപയോഗിക്കാം.

തത്രാദിത ഏവ പ്രമേഹിണം സ്നിഗ്ദ്ധാമന്യതമേന തൈലേന പ്രിയംഗ്വാദിസിദ്ധേനവാ ഘൃതേനവാ

മയേൽപ്രഗാഢം വിരേചയേച്ച, വിരേചനാനന്തരം സുരസാദികഷായേണാ സ്ഥാപയേന്മഹൌഷധ ഭദ്രദാരുമുസ്താവാപേന മധുസൈന്ധവയുക്തേന, ദഹ്യമാനഞ്ച ന്യഗ്രോധാദികഷായേണ നിസ്സ്നേഹലേന. 7

സ്നിഗ്ദ്ധതവരുത്തേണ്ടതായ പ്രമേഹരോഗിയെ ആദ്യംതന്നെ നികുംഭസർഷപാദിതൈലങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും സേവിപ്പിച്ചൊ പ്രിയംഗ്വാദിഗണം ചേത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് സേവിപ്പിച്ചോ സ്നിഗ്ദ്ധതവരുത്തിയതിനുശേഷം വമനവിധിപ്രകാരം ഛർദ്ദിപ്പിക്കുകയും വിരേചനവിധിപ്രകാരം നല്ലവണ്ണം വിരേചിപ്പിക്കുകയും വേണം. വിരേചനം വരുത്തിയതിനുശേഷം സുരസാദിഗണകഷായത്തിൽ ചുക്ക്, ദേവതാരം, മുത്തങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി തേനും ഇന്തുപ്പും ചേത്തു അതുകൊണ്ടു് കഷായവസ്തി ചെയ്യണം. ചുട്ടനീറലുള്ള പ്രമേഹരോഗിക്കു് എണ്ണചേക്കാത്ത ന്യഗ്രോധാദികഷായംകൊണ്ടു് വസ്തിചെയ്യണം.

തതഃശ്ശുദ്ധദേഹമാമലകരസേന ഹരിദ്രാംമധുസംയുക്താം പായയേൽ. ത്രിഫലാവിശാലാ ദേവദാരു മുസ്തകഷായംവാ, സാലകമ്പില്ല്യകമുഷ്കക കല്ക്കമക്ഷമാത്രംവാ മധുമധുരമാമലകരസേന ഹരിദ്രായുതം, കുടജകപിത്ഥരോഹിതകവിഭീതക സപ്തപർണ്ണപുഷ്പകല്ക്കംവാ, നിംബാരഗ്വധ സപ്തപർണ്ണമൂർവ്വാകുടജസോമവൃക്ഷപലാശാനാംവാ ത്വക്പത്രമൂലഫലപുഷ്പകഷായാണി, ഏതേ പഞ്ചയോഗാഃ സർവ്വമേഹാനാമപഹന്താരോ വ്യാഖ്യാതാഃ 8

വമനവിരേചനാസ്ഥാപനാദികൊണ്ടു് ശരീരശ്ശുദ്ധിവരുത്തിയ പ്രമേഹരോഗി നെല്ലിക്ക ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ വെ

ള്ളത്തിൽ മഞ്ഞൾപ്പൊടിയും തേനും ചേർത്തു സേവിക്കണം. കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, കാട്ടുവെള്ളരിവേര്, ദേവതാരം, മുത്തങ്ങ ഇവ കഷായംവെച്ച് സേവിക്കുകയൊ, മരുതിൻതോല്, കമ്പിപ്പാലവേര്, പാതിരിവേര് ഇവ സമം അരച്ചു ഒരു താന്നിക്കയുടെ വലിപ്പത്തിലെടുത്തു നല്ല മധുരത്തിൽ തേനും നെല്ലിക്കാനീരും മഞ്ഞൾപ്പൊടിയും ചേർത്തു സേവിക്കുകയൊ, കുടകപ്പാല, വിളാർമരം, ചെമ്മരം, താന്നി, ഏഴിലമ്പാല എന്നിവകളുടെ പുഷ്പം അരച്ചു നെല്ലിക്കനീരും തേനും ചേർത്തു സേവിക്കുകയൊ, വേപ്പ്, കൊന്ന, ഏഴിലമ്പാല, പെരുങ്കുറുമ്പ, കുടകപ്പാല, തോമരായി, ചമത എന്നിവകളുടെ തൊലി, ഇല, വേര്, കായ, പൂവ് ഇവകളെല്ലാം കഷായംവെച്ച് തേൻചേർത്തു സേവിക്കുകയൊ ചെയ്യണം. ഈ പറഞ്ഞ അഞ്ചുവിധ യോഗങ്ങൾ സർവ്വ പ്രമേഹങ്ങളേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു.

വിശേഷതശ്ചാത ഉർദ്ധ്വം:— തത്രോദകമേഹിനം പാരിജാതകഷായം പായയേൽ, ഇക്ഷുമേഹിനം വൈജയന്തീകഷായം, സുരാമേഹിനം നിംബകഷായം, സികതാമേഹിനം ചിത്രകകഷായം, ശനൈർമ്മേഹിനം ഖദിരകഷായം, ലവണമേഹിനം പാഠാഗുരുഹരിദ്രാകഷായം, പിഷ്ടമേഹിനം ഹരിദ്രാദാരുഹരിദ്രാകഷായം, സാന്ദ്രമേഹിനം സപ്തപർണ്ണകഷായം, ശുക്ലമേഹിനം ദൂർവ്വാശൈവലപ്ലവഹംകരഞ്ജകശേരുകകഷായം കകുഭചന്ദനകഷായംവാ, ഫേനമേഹിനം ത്രിഫലാരഗ്വധമൃദ്വീകാകഷായം മധുമധുരമിതി. 9

ഇനി ഓരോവിധ പ്രമേഹത്തിന്നുമുള്ള വിശേഷയോഗങ്ങളും പറഞ്ഞുതരാം. ഉദകമേഹി മുരിക്കിൻതോല് കഷായംവെച്ചു കുടിക്കണം. ഇക്ഷുമേഹി മുഞ്ഞകഷായം, സുരാമേഹി വേപ്പ്കഷായം, സികതാമേഹി കൊട്ടവേരി കഷായം, ശനൈമ്മേഹി കരിങ്ങാലികഷായം, ലവണമേഹി പാടക്കിഴങ്ങ്, അകിൽ, മഞ്ഞൾ ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം, പിഷ്ടമേഹി മഞ്ഞളും മരമഞ്ഞളുംകൂടി വെച്ച കഷായം, സാന്ദ്രമേഹി ഏഴിലമ്പാലത്തോല് കഷായം, ശുക്ലമേഹി കറുക, കൊത്തച്ചുണ്ടി, കയിമുത്തങ്ങ, കടപ്പായൽ, പൊങ്ങിൻതോല്, നീർമുത്തങ്ങ ഇവകളുടെ കഷായമൊ നീർമരുതിൻതോലും ചന്ദനവുംകൂടി വെച്ച കഷായമൊ, ഫേനമേഹി കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, കൊന്നത്തോല് മുന്തിരിങ്ങ ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം. ഈ കഷായങ്ങളിലെല്ലാംതന്നെ തേൻ നല്ലവണ്ണം ചേർത്തു കൊടുക്കേണ്ടതാണ്. (ഇതു് കഫകോപജമായ ഉദകമേഹാദി 10 വിധം പ്രമേഹത്തിന്നുള്ള പ്രത്യേക കഷായയോഗമാണ്.)

പൈത്തികേഷുനീലമേഹിനം സാലസാരാദികഷായമശ്വത്ഥകഷായംവാ പായയേൽ, ഹരിദ്രാമേഹിനം രാജവൃക്ഷകഷായം, അമ്ലമേഹിനം ന്യഗ്രോധാദികഷായം, ക്ഷാരമേഹിനം ത്രിഫലാകഷായം, മഞ്ജിഷ്ഠാമേഹിനം മഞ്ജിഷ്ഠാചന്ദനകഷായം, ശോണിതമേഹിനം ഗുളൂചീതിന്ദുകാസ്ഥികാശ്മര്യ ഖർജ്ജൂരകഷായം മധുമിശ്രം. 10

പിത്തജന്യമായ മേഹങ്ങളിൽ നീലമേഹി സാലസാരാദി കഷായമൊ അരയാൽതോലുകൊണ്ടുള്ള കഷായമൊ

കുടിക്കണം. ഹരിദ്രാമേഹി കൊന്നത്തോല് കഷായം, അമ്ലമേഹി ന്യഗ്രോധാദികഷായം, ക്ഷാരമേഹി ത്രിഫല കഷായം, മഞ്ജിഷ്ഠാമേഹി മഞ്ചട്ടിക്കൊലും ചന്ദനവും കൊണ്ടുള്ള കഷായം, ശോണിതമേഹി ചിററമൃതു്, പനിച്ചിക്കരു, കുമുദിൻവേര്, ഇത്തപ്പഴം ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം. ഈ കഷായങ്ങളിലെല്ലാം തേൻ ചേർത്തു കുടിക്കണം.

അതഊർദ്ധ്വമസാദ്ധ്യേഷ്വപിയോഗാൻ യാപനാർത്ഥം വക്ഷ്യാമഃ തദ്യഥാ—സർപ്പിർമ്മേഹിനം കുഷ്ഠകുടജപാഠാ ഹിംഗുകടുരോഹിണീകല്കം ഗുഡൂചീചിത്രകകഷായേണ പായയേൽ, വസാമേഹിനമഗ്നിമന്ഥകഷായം ശിംശപാകഷായംവാ, ക്ഷൌദ്രമേഹിനം ഖദിരക്രമുകകഷായം, ഹസ്തിമേഹിനം തിന്ദുകകപിത്ഥശിരീഷപലാശപാഠാ മൂർവ്വാദുഃസ്പർശകഷായംമധുമിശ്രം ഹസ്ത്യശ്വസൂകരഖരോഷ്ട്രാസ്ഥിക്ഷാരംചേതി, ദഹ്യമാനമൌദക കന്ദകവാഥസിദ്ധാംയവാഗൂം ക്ഷീരേക്ഷുരസമധുരാം പായയേൽ. 11

ഇനി വാതമേഹങ്ങൾ അസാദ്ധ്യമാണെങ്കിലും ചികിത്സിച്ചുകൊണ്ടേയിരുന്നാൽ കുറച്ചുകാലം ശമിപ്പിച്ചുനിർത്തുവാനുള്ള ഔഷധയോഗങ്ങൾ പറയാം. അതു് എപ്രകാരമെന്നാൽ സർപ്പിർമ്മേഹി കൊട്ടം, കുടകപ്പാലയരി, പാടക്കിഴങ്ങു്, കായം, കടുരോഹിണി ഇവ അരച്ചു ചിററമൃതും കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങും കൂടി വെച്ച കഷായത്തിൽ ചേർത്തു കുടിക്കണം. വസാമേഹി മുഞ്ഞവേര് കഷായമൊ ഇരുവിൾക്കാതൽ കഷായമൊ, ക്ഷൌദ്രമേഹി കരിങ്ങാലിയും അടക്കയുംകൂടി വെച്ച കഷായം, ഹസ്തിമേഹി

KOTTAYAM PUBLIC L... KOTTAYAM.

പനിച്ചിക്കായ, വിളാമ്പഴം, നെന്മേനിവാകത്തോല്, ചമതത്തോല്, പാടക്കിഴങ്ങ്, പെരുങ്കുറുമ്പവേര്, കൊടിത്തൂവവേര് ഇവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായം, ഈ കഷായങ്ങളിലെല്ലാംതന്നെ തേൻചേർത്തു കൊടുക്കണം. ആന കുതിര, പന്നി, കഴുത, ഒട്ടകം ഇവകളുടെ അസ്ഥികൾ ചുട്ടുകരിച്ചുണ്ടാക്കിയ ക്ഷാരജലം കുട്ടികളവാൻ കൊടുക്കുകയും വേണം. ചുട്ടുനീറലുള്ള പ്രമേഹരോഗിക്ക് താമരക്കിഴങ്ങ്, ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ് മുതലായ ജലകന്ദങ്ങൾ കൊണ്ടു് വെച്ച കഷായത്തിൽവെച്ച കഞ്ഞി പാലും കരിമ്പിൻനീരും ചേർത്തു് കൊടുക്കണം, ("കഷായേക്ഷിപേൽ സിതാമംശൈ ശ്ചതുർത്ഥാഷ്ടമഷോഡശൈഃ വാതപിത്തകഫാതങ്കേ വിപരീതം മധുസ്മൃതം." കഷായത്തിൽ തേനൊ പഞ്ചസാരയൊ ചേക്കുമ്പോൾ ഈ വിധിപ്രകാരം ചേക്കേണ്ടതാണു്. വാതത്തിൽ പഞ്ചസാര കഷായത്തിൻെറ നാലിലൊന്നു്. പിത്തത്തിൽ എട്ടിലൊന്നു്. കഫത്തിൽ പതിനാറിലൊന്നു്. തേൻ ഇതിന്നു് വിപരീതമായി കഫത്തിൽ കഷായത്തിൻെറ നാലിലൊന്നു്. പിത്തത്തിൽ എട്ടിലൊന്നു്. വാതത്തിൽ പതിനാറിലൊന്നു്.)

തതഃപ്രിയംഗ്വനന്തായൂഥികാ പത്മാത്രായന്തീകാ ലോഹിതികാംബഷ്ഠാ ദാഡിമത്വക്സാലപർണ്ണീ പത്മതുംഗകേസരധാതകീബകുളശാല്മലീശ്രീവേഷ്ട കമോചരസേഷ്വരിഷ്ഠാനയസ്കൃതീർല്ലേഹാനാസവാംശ്ച കുർവ്വീത, ശൃംഗാടകഗിലോഡ്യവിസമൃണാള കാശകശേരുക മധുകാമ്രജംബ്വസനതിനിശകകുഭക ട്വംഗലോദ്ധ്റ ഭല്ലാതകപലാശ ചമ്മിവൃക്ഷഗിരി

കണ്ണീ ശീതശിവനിചുളദാഡിമാജകർണ്ണ ഹരിവൃക്ഷ രാജാദനഗോപഘെണ്ടാ വികങ്കതേഷുവാ, യവാന്ന വികാരാംശ്ച സേവേത, യഥോക്തകഷായസിദ്ധാം യവാഗൂം പാനെസ്മ പ്രയച്ഛേൽ, കഷായാണിവാ പാതും. 12

ഇനി എല്ലാവിധ പ്രമേഹങ്ങൾക്കും ഉപയോഗിക്കാവുന്ന അരിഷ്ടാസവാദി യോഗങ്ങൾ പറയാം. ഞാഴൽപ്പൂവ്, കൊടിത്തൂവവേര്, മുല്ലവേര്, പെററതേക്കിൻവേര്, ബ്രഹ്മി, മഞ്ചട്ടിക്കോല്, അമ്പഴത്തോല്, ഉറുമാമ്പഴത്തോട്, മൂവിലവേര്, താമരയല്ലി, പുന്നപ്പൂവ്, നാഗപ്പൂവ്, താതിരിപ്പൂവ്, എരിഞ്ഞിപ്പൂവ്, പൂളപ്പൂവ്, തിരുവട്ടപ്പശ, പൂളക്കറ എന്നിവകളെക്കൊണ്ടു് അരിഷ്ടം, അയസ്കൃതി, ലേഹ്യം, ആസവം എന്നിവ ഉണ്ടാക്കണം. വൻകൊട്ടക്കിഴങ്ങ്, ഗിലോഡ്യം, താമരക്കിഴങ്ങ്, താമരവള, അമഃവര്, കയിമുത്തങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം, മാവിൻതോല്, ഞാവൽത്തോല, വേങ്ങക്കാതൽ, തൊട്ടകാരത്തോല്, നീർമരുതിൻതോല്, പയ്യാനവേര്, പാച്ചോററിത്തോല്, ചേക്കുരു, പമ്മിവൃക്ഷത്തോല്, ശംഖുപുഷ്പത്തിൻവേരു്, കാട്ടപതുകപ്പ, ആററ്‌വഞ്ചിത്തോല്, ഉറുമാമ്പഴത്തോട്, പയനിൻതോല്, ദേവതാരം, പഴമുൻപാലത്തോല്, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, ലന്തക്കുരു, വയ്യങ്കതവിൻതോല് എന്നിവകളെക്കൊണ്ടോ അരിഷ്ടങ്ങളുണ്ടാക്കാവുന്നതാണ്. യവംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ചോറും പലഹാരങ്ങളും ഉപയോഗിക്കാം. അതാതു് മേഹത്തിന്നു് പറഞ്ഞ കഷായത്തിൽ കഞ്ഞിവെച്ചു് അതാതു്മേഹരോഗിക്കു് കൊടുക്കുകയും ചെയ്യാം. അല്ലെ

ങ്കിൽ അതാത്തു് കഷായംതന്നെ സേവിക്കുന്നതും നല്ല താണു്.

മഹാധനമഹിതാഹാര മൌഷധദ്വേഷിണമീശ്വരം വാ പാഠാഭയാ ചിത്രകപ്രഗാഢമനല്പമാക്ഷികമന്യതമമാസവം പായയേൽ, അംഗാരശൂല്യാവദംശം വാമാധ്വികമഭീക്ഷ്ണം, ക്ഷൌദ്രകപിത്ഥമരിചാനുവിദ്ധാനിചാസ്യൈ പാനഭോജനാന്യുപഹരേൽ, ഉഷ്ട്രാശ്വതരഖരപുരീഷചൂർണ്ണാനിചാസ്യൈ ദദ്യാദശനേഷു, ഹിംഗുസൈന്ധവയുക്തൈർയൂഷൈഃ സാഷ്പൈശ്ച രാഗൈർഭോജയേൽ അവിരുദ്ധാനിചാസ്യൈ പാനഭോജനാന്യുപഹരേദ്രസഗന്ധവന്തിച, പ്രവൃദ്ധമേഹാസ്തു വ്യായാമനിയുദ്ധക്രീഡാഗജതുരഗരഥപദാതിചര്യ്യാ പരിക്രമണാന്യസ്ത്രോപാസ്ത്രേവാ സേവേരൻ. 13

മഹാ ധനവാനും രോഗത്തിനു് ഹിതമല്ലാത്ത ആഹാരശീലനും ഔഷധത്തെ വെറുക്കുന്നതുമായ രോഗി പാടക്കിഴങ്ങ്, കടുക്ക, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങ് ഇവ ധാരാളം ചേർത്തു നല്ല മധുരത്തിൽ തേനും ചേർത്തു മേൽ പറഞ്ഞതുപോലെ ഏതെങ്കിലും ഒരാസവമുണ്ടാക്കി സേവിക്കണം. മേഹരോഗിക്കു് നിഷിദ്ധങ്ങളല്ലാത്ത മാംസം ശൂലത്തിൽ കോർത്തു തീക്കനലിൽ കാണിച്ചു് വേവിച്ചു കൊടുക്കുകയും മധുമദ്യം ധാരാളമായി കുടിക്കുവാൻ കൊടുക്കുകയും പാനഭോജനാദികളിൽ തേനും വിളാമ്പഴവും കുരുമുളകും ചേർത്തു കൊടുക്കുകയും വേണം. ഒട്ടകം, കോവർക്കഴുത, കഴുത എന്നിവകളുടെ ചാണകം ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച പൊടിയും ഭക്ഷണത്തിൽ ചേർത്തു കൊടുക്കണം.

കായവും ഇന്തുപ്പും ചേർത്ത പരിപ്പുരസവും കടുക് ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ രാഗവും (ഒരുതരം കറി) കൂട്ടി ഭക്ഷണം കഴിക്കണം. രോഗത്തിന്നു വിരുദ്ധങ്ങളല്ലാത്തതും രുചിയുള്ളതും സുഗന്ധമുള്ളതുമായ പാനഭോജനാദികൾ കൊടുക്കണം. വർദ്ധിച്ച മേഹരോഗമുള്ള സമ്പന്നനായ രോഗി വ്യായാമം ചെയ്യുക, ഗുസ്തിപിടിക്കുക, പലമാതിരി കളികളിലും ഏർപ്പെടുക, ആനപ്പുറത്തും കുതിരപ്പുറത്തും തേരാളിയാവുക, കവാത്തു്ചെയ്യുക, കാൽനടയായി പുറിസഞ്ചരിക്കുക, അസ്ത്രാഭ്യാസം ചെയ്യുക, പ്രാധാന്യമില്ലാത്ത ആയുധങ്ങളെടുത്തു പ്രയോഗിക്കുക ഇവ ശീലിക്കണം. (രാഗം="സിതാരുചകസിന്ധൂത്ഥൈഃ സവൃക്ഷാമ്ലപരുഷകൈഃ ജംബൂഫലരസൈര്യുക്തോ രാഗോ രാജികയാകൃതഃ" ഇതി.)

അധനസ്ത്വബാന്ധവോവാ പാദത്രാണാതപത്രവിരഹിതോ ഭൈക്ഷ്യാശീഗ്രാമൈകരാത്രവാസീ മുനിരിവസംയതാത്മാ യോജനശതമധികംവാƒഗച്ഛേൽ, മഹാധനോവാ ശ്യാമാകനിവാരവൃത്തിരാമലകകപിത്ഥതിന്ദുകാശ്മന്തക ഫലാഹാരോമൃഗൈഃ സഹവസേൽ, തന്മൂത്രശകൃൽഭക്ഷഃ സതതമനുവ്രജേദ്ഗാഃ, ബ്രാഹ്മണോവാ ശിലോഞ്ഛവൃത്തിർ ഭ്രത്വാബ്രഹ്മരഥമുദ്ധരേൽ, കൃഷേൽസതതമിതരഃ ഖനേദ്വാ കൂപം കൃശസ്തു സതതംരക്ഷേൽ. 14

നിർദ്ധനനും ബന്ധുക്കളില്ലാത്തതുമായ പ്രമേഹരോഗി ചെരിപ്പും കുടയുമില്ലാതെ ഭിക്ഷാന്നം മാത്രം ഭക്ഷിച്ചു ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു ദിവസംമാത്രം താമസിച്ചു മഹർഷിമാരെപ്പോലെ ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം ചെയ്തു നൂറു യോജനയി

ലധികം വഴിനടക്കണം. ഇ പ്ര കാ ര ം നടക്കാൻകഴി യാത്ത ധനവാനായ രോഗിയാണെങ്കിൽ ചാമയരിയൊ വരിയരിയൊ വെച്ചുണ്ണുകയും നെല്ലിക്ക, വിളാമ്പഴം, പനിച്ചിക്കായ, കല്ലർവഞ്ചിക്കായ എന്നിവ തിന്നുകയും പശു, ആട് മുതലായ മൃഗങ്ങളോടുകൂടി വസിക്കുകയും അവയുടെ മൂത്രവും ചാണകവും കഴിക്കുകയും എല്ലായ്പ്പോഴും അവയുടെകൂടെ സഞ്ചരിക്കുകയും വേണം. രോഗി ബ്രാഹ്മണനാണെങ്കിൽ കൊയ്തൊഴിഞ്ഞ പാടത്തിലുള്ള ധാന്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു അതുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ആഹാരം കഴിച്ചു വേദാദ്ധ്യയനം ചെയ്യണം. ബ്രാഹ്മണേതരർ സദാ കൃഷിപ്പണിയിലേർപ്പെടുകയൊ ഒരു കിണർ സ്വയം കഴിക്കുകയൊ ചെയ്യണം. ശരീരം ക്ഷീണിച്ച പ്രമേഹരോഗിയെ മേദസ്സും മൂത്രവും വർദ്ധിക്കാത്തവിധത്തിലുള്ള ആഹാരവിഹാരാദികൾ ശീലിപ്പിച്ചു എപ്പോഴും ശരീരത്തെ രക്ഷിക്കണം.

ഭവതിചാത്ര—

അധനോവൈദ്യസന്ദേശാ ദേവംകുർവ്വന്നതന്ദ്രിതഃ
സംവത്സരാദന്തരാദ്വാ പ്രമേഹാൽപ്രതിമുച്യതേ. 15

നിർദ്ധനനായ പ്രമേഹരോഗി വൈദ്യൻെറ ഉപദേശപ്രകാരം ഈ പറഞ്ഞ പഥ്യങ്ങളെല്ലാം മടികൂടാതെ ചെയ്താൽ ഒരു കൊല്ലംകൊണ്ടൊ അതിലിടക്കു തന്നെയൊ പ്രമേഹരോഗത്തിൽനിന്നു് മുക്തനാകുന്നതാണു്.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
പ്രമേഹചികിത്സിതം നാമൈകാദശോഽദ്ധ്യായഃ

———

പന്ത്രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

പ്രമേഹപിഡകാ ചികിത്സിതം

അഥാതഃ പ്രമേഹപിഡകാ ചികിത്സിതം
വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

ഇനി പ്രമേഹപിഡകാ ചികിത്സിതം എന്ന അദ്ധ്യായത്തെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ പറഞ്ഞതുപ്രകാരം സുശ്രുത മഹർഷി വിവരിക്കുന്നു

ശരാവികാദ്യാനവപിഡകാഃ പ്രാഗുക്താ, താഃപ്രാണ
വതോഽല്പാസ്ത്വങ്മാംസപ്രാപ്താ മൃദ്വ്യോല്പരുജഃക്ഷി
പ്രപാകഭേദിന്യശ്ചസാദ്ധ്യാഃ 3

പ്രമേഹനിദാനത്തിൽ ശരാവികാ, സർഷപികാ, കച്ഛപികാ, ജാലിനീ, വിനതാ, പുത്രിണീ, മസൂരികാഃ അലജീ, വിദാരികാ, വിദ്രധികാ എന്നിങ്ങിനെ പത്തുവിധം പിഡകകൾ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അതിൽ ശരാവിക മുതൽ വിദാരിക വരെയുള്ള ഒമ്പതുവിധം പിഡകകൾ ശരീരബലമുള്ളവന്നുണ്ടാവുക, സ്വാത്രൂപവേദനാദികൾ അല്പമായിരിക്കുക, ചർമ്മത്തെയൊ മാംസത്തെയൊ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുക, മൃദുത്വമുണ്ടായിരിക്കുക, വേദന കുറഞ്ഞിരിക്കുക, വേഗത്തിൽ പഴുത്തു പൊട്ടുക എന്നീ ലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയതായാൽ ചികിത്സിച്ചു മാററാവുന്നതാണു്.

താഭിരുപദ്രുതം പ്രമേഹിണമുപചരേൽ. തത്ര പൂൎവ്വ രൂപേഷ്വപതൎപ്പണം വനസ്പതികഷായം ബസ്തമൂത്രഞ്ചോപദിശേൽ. ഏവമകുൎവ്വതസ്തസ്യ മധുരാഹാരസ്യമൂത്രം സ്വേദഃശ്ലേഷ്മാചമധുരീഭവതി പ്രമേഹശ്ചാഭിവ്യക്തോഭവതി, തത്രോഭയതഃ സംശോധനമാസേവേത, ഏവമകുൎവ്വതസ്തസ്യദോഷാഃ പ്രവൃദ്ധാ മാംസശോണിതേ പ്രദൂഷ്യശോഫം ജനയന്ത്യുപദ്രവാൻ വാ കാംശ്ചിൽ, തത്രോക്തഃപ്രതികാരഃ സിരാമോക്ഷശ്ച, ഏവമകുൎവ്വതസ്തസ്യശോഫോവൃദ്ധോഽതിമാത്രം രുജോവിദാഹമാപദ്യതേ, തത്രശസ്ത്രപ്രണിധാനമുക്തം വ്രണക്രിയോപസേവാച, ഏവമകുൎവ്വതസ്തസ്യ പൂയോഽഭ്യന്തരമവദാൎയ്യോത്സംഗം മഹാന്തമവകാശംകൃത്വാ പ്രവൃദ്ധോ ഭവത്യസാദ്ധ്യഃ, തസ്മാദാദിത ഏവപ്രമേഹിണമുപക്രമേൽ. 4

മേൽ പറഞ്ഞ ചികിത്സിച്ചു മാററാൻകഴിയുന്ന ശരാവികാദി പിഡകകളുള്ള പ്രമേഹരോഗിയെ ചികിത്സിക്കണം. ഈവിധം പിഡകകളുടെ പൂൎവ്വരൂപം കണ്ടാൽ ലംഘനം ചെയ്യുവാനും നാല്പാമരക്കഷായം സേവിക്കുവാനും ആട്ടിൻമൂത്രം കുടിക്കുവാനും നിൎദ്ദേശിക്കണം. ഈ നിൎദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിക്കാതെ മധുരാഹാരങ്ങൾ ശീലിച്ചാൽ അവൻെറ മൂത്രവും വിയൎപ്പും കഫവും മധുരരസമായിത്തീരുകയും പ്രമേഹരോഗത്തിൻെറ ലക്ഷണങ്ങൾ വ്യക്തമാകുകയും ചെയ്യും. അപ്പോൾ വമനവിരേചനം ചെയ്തു ശരീരശുദ്ധി വരുത്തണം. അതും ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ദോഷങ്ങൾ വൎദ്ധിച്ചു മാംസരക്തങ്ങളെ ദൂഷിപ്പിച്ചു വീക്കവും മററു പലമാതിരി ഉപദ്രവങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നു. ഈ നിലയിലെത്തിയാൽ മുമ്പ് പറഞ്ഞ അപ

തർപ്പണാദി വിരേചനാന്തംവരെയുള്ള ചികിത്സകളും സിരാവേധവും ചെയ്യണം. ഇതും ചെയ്യാതിരുന്നാൽ വീക്കം വർദ്ധിക്കുകയും കഠിനവേദനയുണ്ടാവുകയും പഴുപ്പ് വരികയും ചെയ്യും. ആ അവസ്ഥയിലെത്തിയാൽ ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യുകയും ദ്വിവ്രണീയാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ 60 വിധം ചികിത്സാവിധികളിൽ യുക്തമായവ ചെയ്യുകയും വേണം. ഇതേവിധവും ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ഉള്ളിൽ ചലം നിറഞ്ഞു പൊട്ടിഒലിക്കുകയും വ്രണം വളരെ വലുതാവുകയും അസാദ്ധ്യമായിത്തീരുകയും ചെയ്യും. അതുകൊണ്ട് ആദ്യംതന്നെ (പൂർവ്വരൂപത്തിൽ തന്നെ) പ്രമേഹരോഗിയെ വേണ്ടവിധത്തിൽ ചികിത്സിക്കണം.

ഭല്ലാതകവില്വാംബു പിപ്പലീമൂലോദകീര്യ്യാ വർഷാ
ഭൂപുനർന്നവാ ചിത്രകശഠീസ്നുഹീ വരുണകപുഷ്ക
രദന്തീ പത്ഥ്യാദശപലോന്മിതാ യവകോലകുല
ത്ഥാംശ്ച പ്രസ്ഥികാൻ സലിലദ്രോണനിഷ്ക്വാഥ്യ
ചതുർഭാഗാവശിഷ്ടേവതാര്യ്യ വചാത്രിവൃൽകമ്പില്ലക
ഭാർങ്ങീനിചുളത്രുങ്ങീ ഗജപിപ്പലീവിഡംഗലോ
ധ്രശിരീഷാണാം ഭാഗൈരർദ്ധപലികൈർഘൃത
പ്രസ്ഥം വിപാചയേന്മേഹശ്വയഥുകുഷ്ഠ ഗുന്മോദ
രാർശഃ പ്ലീഹവിദ്രധി പിഡകാനാം നാശനം നാമ്നാ
ധാന്വന്തരം. 5

ചേർക്കുരു, കൂവളംവേര്, ഇരുവേരി, കാട്ടുതിപ്പലിവേര്, ഉങ്ങിൻതോല്, വെളുത്ത തെഴുതാമവേര്, ചുകന്ന തെഴുതാമവേര്, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, കച്ചൂരം, കള്ളിവേര്, നീർമ്മാതളത്തോല്, പുഷ്കരമൂലം, നാഗദന്തിവേര്, കടുക്ക ഇവ ഓരോന്നും 10–10 പലം, യവം, ലന്തക്കുരു,

മുതിര ഇവ ഓരോ ഇടങ്ങടി—എല്ലാംകൂടി 16 ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച നാലിലൊന്നാക്കി വാങ്ങി വെച്ച പിഴിഞ്ഞരിച്ചു വയമ്പ്, ത്രികോല്പകൊന്ന, കമ്പിപ്പാലവേര്, ചെറുതേക്കിൻവേര്, ആറാ്വഞ്ഞിവേര്, ചുക്ക്, അത്തിത്തിപ്പലി, വിഴാലരി, പാച്ചോററിത്തൊലി, നെന്മേനിവാകത്തോല് ഇവ ഓരോന്നും അര-അര പലം വീതം അരച്ചു കല്ക്കംചേത്തു ഒരിടങ്ങഴി നെയ്യും ചേത്തു പാകംചെയ്തു മെഴപ്പാകത്തിൽ അരിച്ചെടുക്കണം. ധാനന്തരം എന്നു പേരായ ഈ നെയ്യ് പ്രമേഹം, ശോഫം, കുഷ്ഠം, ഗുന്മൻ, മഹോദരം, അശ്ശസ്സ്, പ്ലീഹ, വിദ്രധി, പിഡക എന്നിവകളെ നശിപ്പിക്കും.

ദുർവ്വിരേച്യാഹി മധുമേഹിനോ ഭവന്തി മേദോഽഭിവ്യാപ്തശരീരത്വാൽ, തസ്മാൽ തീക്ഷ്ണമേതേഷാം ശോധനം കുർവ്വീത: പിഡകാപീഡിതാഃ സോപദ്രവാഃ സർവ്വ ഏവപ്രമേഹാ മൂത്രാദിമാധുര്യ്യേ മധുഗന്ധസാമാന്യാൽ പരിഭാഷികീം മധുമേഹാഖ്യാം ലഭന്തേ. 6

മേദസ്സ് കൂടുതലുള്ള ശരീരപ്രകൃതിനിമിത്തം മധുമേഹികൾ വിരേചിപ്പിക്കുവാൻ പ്രയാസമുള്ളവരായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു് അവക്ക് തീക്ഷ്ണമായ വിരേചനൌഷധം കൊടുത്തു ശോധന വരുത്തണം. ശരാവികാദി പിഡകകളൊ മാക്ഷികോപസപ്പ്ണാദി ഉപദ്രവങ്ങളൊ ഉള്ള എല്ലാവിധ പ്രമേഹരോഗികളുടെയും മൂത്രസ്വേദകഫങ്ങൾക്കു് മാധുയ്യവും തേനിൻെറ ഗന്ധവുമുണ്ടായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു് അതിന്നു് മധുമേഹം എന്നു് പറയുന്നു.

നചൈതാൻ കഥഞ്ചിദപി സ്വേദയേൽ, മേദോ
ബഹുത്വാദേതേഷാം വിശീൎയ്യതേദേഹഃ സ്വേദേന. 7

മധുമേഹികളെ ഒരിക്കലും വിയൎപ്പിക്കരുതു്. മേദസ്സ് കൂടുതലായുള്ളതുകൊണ്ടു് വിയൎപ്പിച്ചാൽ അവരുടെ ശരീരം പഴുത്തു ചീഞ്ഞുപോകും.

രസായനീനാഞ്ചദൌൎബ്ബല്യാന്നോൎദ്ധ്വമുത്തിഷ്ഠന്തി
പ്രമേഹിണാംദോഷാഃ, തതോ മധുമേഹിനാമധഃ
കായേ പിഡകാഃ പ്രാദുൎഭവന്തി. 8

രസരക്തകഫപിത്തങ്ങളെ വഹിക്കുന്ന സിരകൾക്കു് ബലക്ഷയം വരികനിമിത്തം പ്രമേഹരോഗികൾക്കു് ദോഷങ്ങൾ ശരീരത്തിന്റെ ഊൎദ്ധ്വഭാഗങ്ങളിലേക്കു് വ്യാപിക്കുന്നതല്ല. അതുകൊണ്ടു് ശരീരത്തിന്റെ അധോഭാഗങ്ങളിൽ ശരാവികാദി പിഡകകൾ ഉത്ഭവിക്കുന്നു.

അപകാനാന്തുപിഡകാനാം ശോഫവൽപ്രതികാ
രഃ, പക്വാനാം വ്രണവദിതി. തൈലന്തുവ്രണരോ
പണമേവാദൌകുൎവ്വീത, ആരഗ്വധാദികഷായമുത്സാ
ദനാൎത്ഥം, സാലസാരാദികഷായം പരിഷേചനേ,
പിപ്പല്യാദികഷായം പാനഭോജനേഷു, പാഠാചി
ത്രകശാൎങ്ഗേഷ്ടാ ക്ഷുദ്രാബൃഹതീ ശാരിബാസോമവ
ല്ക്ക സപ്തപൎണ്ണാരഗ്വധ കുടജമൂലചൂൎണ്ണാനി മധുമി
ശ്രാണി പ്രാശ്നീയാൽ. 9

പഴുക്കാത്ത പിഡകകൾക്കു് ശോഫത്തിന്നു് ചികിത്സിക്കുംപോലെ ചികിത്സിക്കണം. പഴുത്തതിന്നു് വ്രണത്തിന്നു് ചികിത്സിക്കുംപോലെയും ചികിത്സിക്കണം. വ്രണരോപണൌഷധങ്ങൾ ചേൎത്തു കാച്ചിയ തൈലം

വ്രണത്തിൽ ആദ്യംതന്നെ പ്രയോഗിക്കണം. കഴിഞ്ഞ വ്രണം നികന്നുവരുവാൻ ആരഗ്വധാദികഷായം സേവിക്കണം. വ്രണത്തിൽ ധാരചെയ്യുവാൻ സാലസാരാദി കഷായമുപയോഗിക്കണം. കുടിക്കുവാനുള്ള വെള്ളത്തിന്നും അരിവെക്കുവാനുള്ള വെള്ളത്തിന്നും പിപ്പല്യാദി കഷായമുപയോഗിക്കണം. പാടക്കിഴങ്ങ്, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ്, പൊങ്ങിൻതോല്, ചെറുവഴുതിനിവേര്, വെൺവഴുതിനിവേര്, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, തോവരായിവേര്, ഏഴിലമ്പാലത്തോല്, കൊന്നത്തോല്, കുടകപ്പാലവേര് ഇവ സമം പൊടിച്ച് തേനിൽ കുഴച്ചു സേവിക്കണം.

സാലസാരാദിവർഗ്ഗകഷായം ചതുർഭാഗാവശിഷ്ടമവതാര്യ്യ പരിസ്രാവ്യപുനരുപനീയസാധയേൽ, സിദ്ധ്യതിചാമലകലോദ്ധ്റ പ്രിയംഗുദന്തീ കൃഷ്ണായസ്താമ്രചൂർണ്ണാന്യാവപേൽ, ഏതദനുപദഗ്ദ്ധംലേഹീഭൂതമവതാര്യ്യാനുഗുപ്തംനിദദ്ധ്യാൽ തതോ യഥായോഗമുപയുഞ്ജീത, ഏഷ ലേഹഃ സർവ്വമേഹാനാം ഹന്താ. 10

സാലസാരാദി ഗണൌഷധങ്ങൾ കഷായംവെച്ച നാലിലൊന്നാക്കി വാങ്ങിവെച്ചു പിഴിഞ്ഞരിച്ചു വീണ്ടും അടുപ്പത്തുവെച്ച് കുറുക്കണം. അതിൽ നെല്ലിക്ക, പാച്ചോററിത്തോല്, ഞാഴൽപ്പൂവ്, നാഗദന്തിവേര് ഇവ പൊടിച്ച പൊടിയും കാരിരിമ്പുഭസ്മവും താമ്രഭസ്മവും ചേർക്കണം. ഇതു് ക്രമത്തിൽ കത്തിച്ചു പാകംചെയ്തു ലേഹ്യപ്രായമായാൽ വാങ്ങിവെച്ചു ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി വായ്പ്പൊതികെട്ടി സൂക്ഷിച്ചുവെക്കണം. പിന്നീട് അതിൽ

നിന്നു് മാത്രക്കു് തക്കവണ്ണമെടുത്തുപയോഗിക്കണം. ഈ ലേഹ്യം എല്ലാവിധ പ്രമേഹങ്ങളേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

ത്രിഫലാ ചിത്രക ത്രികടുവിളംഗമുസ്താനാം നവഭാഗാസ്താവന്ത എവ കൃഷ്ണായശ്ചൂർണ്ണസ്യ തത്സർവ്വമൈകധ്യം കൃത്വാ യഥായോഗംമാത്രാം സർപ്പിർമ്മധുഭ്യാം സംസൃജ്യോപയുഞ്ജീത, ഏതന്നവായസം ഏതേന ജാഠ്യ്യംഭവതി, സന്നോഽഗ്നിരാപ്യായതേ. ദുർന്നാമ ശോഫപാണ്ഡുകുഷ്ഠരോഗാവിപാക കാസശ്വാസ പ്രമേഹാശ്ചനഭവന്തി. 11

കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, കൊട്ടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, ചുക്ക്, മുളകു്, തിപ്പലി, വിഴാലരി, മുത്തങ്ങ ഇവ ഒമ്പതും സമമായെടുത്തു പൊടിച്ചു അത്രതന്നെ കാരിരിമ്പുഭസ്മവും ചേർത്തരച്ചു മാത്രക്കു് തക്കവണ്ണമെടുത്തു് തേനും നെയ്യും ചേർത്തു സേവിക്കുക. ഇതു് നവായസചൂർണ്ണമാകുന്നു. (ഇതു് ഗുളികയാക്കിയും ഉപയോഗിക്കാറുണ്ടു്.) ഇതു് സേവിച്ചാൽ മഹോദരം മുതലായി വയററിൽ ഉണ്ടാകുന്ന യാതൊരു രോഗവും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. ജഠരാഗ്നി വർദ്ധിക്കുന്നതായിരിക്കും. അശ്സ്സു്, ശോഫം, പാണ്ഡുരോഗം, കുഷ്ഠം, ദഹനക്ഷയം, കാസം, ശ്വാസം മുട്ടൽ, പ്രമേഹം ഇവയും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

സാലസാരാദിനിര്യൂഹേ ചതുർത്ഥാംശാവശേഷിതേ
പരിസ്രുതേ തതഃശീതേ മധുമാക്ഷികമാവപേൽ. 12
ഫാണിതീഭാവമാപന്നം ഗുഡം ശോധിതമേവച
ശ്ലക്ഷ്ണപിഷ്ടാനിചൂർണ്ണാനി പിപ്പല്യാദി
ഗണസ്യച. 13

ഐകധ്യമാവപേൽകുംഭേ സംസ്കൃതേഘൃതഭാവിതേ
പിപ്പലീചൂർണ്ണമധുഭിഃപ്രലിപ്തേഽന്തഃശ്ലൂപൈഊദ്ധഡേ 14
ശ്ലക്ഷ്ണാനിതീക്ഷ്ണലോഹസ്യ തത്രപത്രാണി
ബുദ്ധിമാൻ
ഖദിരാംഗാരതപ്താനി ബഹുശഃസന്നിപാതയേൽ 15
സുപിധാനന്തുതംകൃത്വാ യവപല്ലേന്നിധാപയേൽ
മാസാംസ്ത്രീംശ്ചതുരോവാപി യാവദാലോഹ
സംക്ഷയാൽ. 16
തതോജാതരസംതന്തു പ്രാതഃപ്രാതര്യ്ഥാബലം
നിഷേവേതയഥായോഗ മാഹാരംചാസ്യകല്പയേൽ.
കാർശ്യകൃൽബലിനാമേഷ സന്നസ്യാഗ്നേഃപ്രസാധകഃ
ശോഫഘ്നൽ ഗുന്മഹൃൽകുഷ്ഠ മേഹപാണ്ഡ്വാ
മയാപഹഃ 18
പ്ലീഹോദരഹരഃശീഘ്രം വിഷമജ്വരനാശനഃ
അഭിഷ്യന്ദാപഹരണോ ലോഹാരിഷ്ടോമഹാഗുണഃ

സാലസാരാദി ഗണൌഷധങ്ങൾ കഷായംവെച്ചു നാലി ലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു തണിഞ്ഞാൽ തേനും നല്ല വെല്ലവും ശീലപ്പൊടിയാക്കി പൊടിച്ച പിപ്പല്യാദി ഗണചൂർണ്ണവും ചേർത്തു യോജിപ്പിച്ചു, നല്ല വൃത്തിയുള്ളതും ഉറപ്പുള്ളതും നെയ്യ്പുരട്ടിയതും തേനും തിപ്പലിപ്പൊടിയും കൂട്ടിക്കഴച്ചു പൂശിയതുമായ പാത്രത്തിലാക്കി ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ഉരുക്കിൻെറ കനംകുറഞ്ഞ കുറേ തകിടുകൾ കരിങ്ങാലിക്കാതലിട്ടു കത്തിച്ച ഉലയിലിട്ടു പഴുപ്പിച്ചു കുറേപ്രാവശ്യം അതിൽ മുക്കി ഒടുവിൽ ആ തകിടും അതിലിട്ടു വായ്പൊതി കെട്ടി യവധാന്യത്തിൽ കുഴിച്ചിട്ടു മൂന്നോ നാലോ മാസമൊ ആ ലോഹത്തകിട് അതിൽ ദ്രവിച്ചുചേരുന്നതുവരെയൊ വെക്കണം. അതി

നശേഷം അതിൽനിന്നെടുക്കുന്ന അരിഷ്ടം അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചു രാവിലെ രാവിലെ സേവിക്കണം. ഇതു് സേവിക്കുമ്പോൾ രോഗത്തിന്നു് ഹിതമായ ആഹാരം ശീലിക്കുകയും വേണം. ഇതു് സേവിച്ചാൽ തടിച്ചവർ മെലിയും. മന്ദാഗ്നിയായിട്ടുള്ളവർക്കു് അഗ്നിദീപ്തിയുണ്ടാകും. ശോഫം, ഗുന്മൻ, കുഷ്ഠം, പ്രമേഹം, പാണ്ഡു, പ്ലീഹ, വിഷമജ്വരം, മൂത്രാഭിഷ്യന്ദം എന്നിവ നശിക്കുകയും ചെയ്യും. ഈ ലോഹാരിഷ്ടം വളരെ ഗുണമുള്ളതാകുന്നു.

പ്രമേഹിണോയദാമൂത്ര മപിച്ഛിലമനാവിലം
വിശദംതിക്തകടുകം തദാരോഗ്യംപ്രചക്ഷതേ. 20

പ്രമേഹരോഗിയുടെ മൂത്രം എപ്പോൾ കൊഴപ്പും കലക്കവുമില്ലാതെ തെളിഞ്ഞു തിക്തകടുരസങ്ങളുള്ളതായി കാണുന്നുവോ അപ്പോൾ രോഗം ശമിച്ചു എന്നു് മനസ്സിലാക്കണം.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
പ്രമേഹപിഡകാ ചികിത്സിതംനാമ
ദ്വാദശോഽദ്ധ്യായഃ

പതിമൂന്നാം അദ്ധ്യായം

മധുമേഹ ചികിത്സിതം

അഥാതോ മധുമേഹ ചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

അനന്തരം മധുമേഹചികിത്സിതം എന്ന അദ്ധ്യായത്തെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

മധുമേഹിത്വമാപന്നം ഭിഷഗ്ഭിഃപരിവജ്ജിതം
യോഗേനാനേനമതിമാൻ പ്രമേഹിണമുപാചരേൻ 3

വൈദ്യന്മാരാൽ ഉപേക്ഷിതനായ മധുമേഹമെന്ന ആപത്തിൽ പെട്ട രോഗിയെ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ഇനി പറയുന്ന ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടു് ചികിത്സിക്കണം.

മാസേശുക്ലേശുചൌചൈവ ശൈലാഃസൂൎയ്യാംശുതാപിതാഃ
ജതുപ്രകാശംസ്വരസം ശിലാഭ്യഃപ്രസ്രവന്തിഹി. 4
ശിലാജത്വിതിവിഖ്യാതം സൎവ്വവ്യാധിവിനാശനം.

ജ്യേഷ്ഠ ആഷാഢമാസങ്ങളിൽ സൂൎയ്യരശ്മി തട്ടി പഴുത്ത പൎവ്വതങ്ങൾ അരക്കുപോലെയുള്ള സ്വരസത്തെ പാറകളിൽനിന്നു് സ്രവിപ്പിക്കുന്നു. അതിൻെറ പേരു് ശിലാ

ജതു (കന്മദം) എന്നാകുന്നു. അതു് ഏതു് വ്യാധിയേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

ത്രപ്വാദീനാന്തുലോഹാനാം ഷണ്ണാമന്യതമാന്വയം. 5
ജ്ഞേയംസ്വഗന്ധതശ്ചാപി ഷഡ്ധ്യോനിപ്രഥിതം
ക്ഷിതൌ.

വെള്ളീയം, കാരീയം, ചെമ്പു്, വെള്ളി, സ്വർണ്ണം, കാരിരുമ്പു് എന്നീ ആറു് ധാതുക്കളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിൻെറ സംബന്ധമുള്ള പാറയിൽനിന്നാണു് കന്മദമുണ്ടാകുക. ഭൂമിയിൽ ഇതിൻെറ ഉല്പാദനം ഈ ആറു് സ്ഥാനങ്ങളാണെന്നു് പ്രസിദ്ധമാണു്. ഇതു് ഏതു് ധാതുവിൽനിന്നുണ്ടായതാണെന്നു് അതിൻെറ ഗന്ധാദിഗുണങ്ങളിൽനന്നു് മനസ്സിലാക്കുകയും വേണം.

ലോഹാൽഭവതി തദ്യസ്മാച്ഛിലാജതു ജതുപ്രഭം 6
തസ്യലോഹസ്യതദ്വീര്യം രസഞ്ചാപിബിഭർത്തിതൽ

കോലരക്കു്പോലെയുള്ള ശിലാജതു ഏതു് ലോഹകലപ്പുള്ള പാറയിൽനിന്നുണ്ടാകുന്നുവൊ ആ ലോഹത്തിൻെറ വീര്യവും രസവും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണു്.

ത്രപുസീസായസാദീനി പ്രധാനാന്യുത്തരോത്തരം 7
യഥാതഥാ പ്രയോഗേഽപി ശ്രേഷ്ഠേശ്രേഷ്ഠ
ഗുണാഃസ്മൃതാഃ

വെള്ളീയം, കാരീയം, കാരിരുമ്പു് മുതലായ ധാതുക്കളുടെ പ്രാധാന്യം ഉത്തരോത്തരം എപ്രകാരമാണൊ അപ്രകാരം അതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന കന്മദപ്രയോഗത്തിലും ശ്രേഷ്ഠത്വത്തിന്നനുസരിച്ചു് ഉത്തരോത്തരം ഗുണവർദ്ധനവുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു് മനസ്സിലാക്കണം.

തത്സർവ്വം തിക്തകടുകം കഷായാനുരസംസരം 8
കടുപാകൃുഷ്ണവീര്യഞ്ച ശോഷണം ഛേദനംതഥാ

ഈ പറഞ്ഞ ആറുവിധ കന്മദവും തിക്തകടുരസവും കഷായാനുരസത്തോടുകൂടിയതും മലശോധനയുണ്ടാക്കുന്നതും പാകത്തിൽ കടുരസവും ഉഷ്ണവീര്യമുള്ളതും ദോഷങ്ങളെ ശോഷിപ്പിക്കുകയും ഛേദിച്ചുകളയുകയും ചെയ്യുന്നതാകുന്നു.

തേഷുയൽകൃഷ്ണമലഘു സ്നിഗ്ദ്ധം നിശ്ശർക്കരംചയൽ. 9
ഗോമൂത്രഗന്ധിയച്ചാപി തൽപ്രധാനം പ്രചക്ഷ്യതേ.

ആറുവിധം കന്മദങ്ങളിൽ കറുത്തനിറമുള്ളതും ഘനം കൂടുതലുള്ളതും മിനുമിനുപ്പുള്ളതും കല്ലും മണ്ണുമില്ലാത്തതും ഗോമൂത്രത്തിൻെറ ഗന്ധമുള്ളതുമായ കന്മദം ശ്രേഷ്ഠതമമുള്ളതാണെന്നു് മനസ്സിലാക്കണം.

തത്ഭാവിതംസാരഗണൈർ ഹൃതദോഷോദിനോദയേ
പിബേൽസാരോദകേനൈവ ശ്ലക്ഷ്ണപിഷ്ടം
യഥാബലം
ജാംഗലേനരസേനാന്നം തസ്മിൻജീർണ്ണേതുഭോജയേൽ
ഉപയുജ്യതുലാമേവം ഗിരിജാദമൃതോപമാൽ
വപുർവ്വർണ്ണബലോപേതോ മധുമേഹവിവർജ്ജിതഃ 12
ജീവേദ്വർഷശതംപൂർണ്ണ മജരോƒമരസന്നിഭഃ
ശതംശതംതുലായാന്തു സഹസ്രംദശതൌലികേ. 13
ഭല്ലാതകവിധാനേന പരിഹാരവിധിഃസ്മൃതഃ
മേഹം കുഷ്ഠമപസ്മാര മുന്മാദം ശ്ലീപദംഗരം 14
ശോഷംശോഫാശ്സീഗുന്മം പാണ്ഡുതാംവിഷമജ്വരം
അപോഹത്യപിരാൽകാലാൽ ശിലാജതുനിഷേവിതം

നസോഽസ്തിരോഗോയംചാപി നിഹന്യാന്നശിലാജതു
ശക്കരാംചിരസംഭൃതാം ഭിനത്തിചതഥാശ്മരീം. 16
ഭാവനാലോഡനേചാസ്യ കർത്തവ്യേഭേഷജൈർഹിതൈഃ

സാലസാരാദികഷായത്തിൽ ഭാവനചെയ്തെടുത്ത കന്മദം, വമനവിരേചനാദി ചെയ്തു ശരീരശുദ്ധി വരുത്തിയ രോഗി, സാലസാരാദികഷായത്തിൽ തന്നെ നല്ലവണ്ണം അരച്ചുകലക്കി, കാലത്ത് പതിവായി അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചു സേവിക്കണം. അതു് ദഹിച്ചാൽ മാൻ മുതലായ ജാംഗലജീവികളുടെ മാംസരസം കൂട്ടി ഉണ്ണണം. ഇപ്രകാരം അമൃതിന്നു് തുല്യമായ ശിലാജതു ഒരു തുലാം സേവിച്ചാൽ മധുമേഹരോഗത്തിൽനിന്നു് മുക്തനായി ശരീരകാന്തിയോടും നല്ല ബലത്തോടുംകൂടി ജരാനരകൾ ബാധിക്കാതെ ദേവന്മാരെപ്പോലെ നൂറുകൊല്ലം പൂർണ്ണമായും ജീവിക്കും. ഇങ്ങിനെ സേവിക്കുന്ന ഓരോ തുലാത്തിന്നും ഓരോ നൂറുകൊല്ലം ആയുസ്സ് വർദ്ധിക്കുന്നതായിരിക്കും. പത്തുതുലാം സേവിച്ചാൽ ആയിരം കൊല്ലം ജീവിക്കാം. ഭല്ലാതകസേവയിൽ പറഞ്ഞ പത്ഥ്യാനുഷ്ഠാനങ്ങളാണു് ഈ ശിലാജതു സേവിച്ചാലും എന്നു് മനസ്സിലാക്കണം. ശിലാജതു സേവിച്ചാൽ ചുരുങ്ങിയ കാലംകൊണ്ടു് തന്നെ പ്രമേഹം, കുഷ്ഠം, അപസ്മാരം, ഭ്രാന്തു്, മന്തു്, കൈവിഷം, ക്ഷയം, ശോഫം, അശ്സ്സ്, ഗുന്മൻ, പാണ്ഡുരോഗം, വിഷമജ്വരം എന്നിവ നശിക്കുന്നതായിരിക്കും. കന്മദം സേവിച്ചാൽ മാറാത്ത രോഗങ്ങളില്ല. ഇതു് വളരെ പഴക്കംചെന്ന ശക്കര, അശ്മരി എന്നിവകളെ ഉടച്ചുകളയുന്നതാണു്. കന്മദം ഭാവന

ചെയ്യുവാനും ശുദ്ധിയാക്കുവാനും അതിനു് യോജിക്കുന്നതായ ഔഷധജലമെടുക്കണം.

ഏവഞ്ചമാക്ഷികംധാതും താപീജമമൃതോപമം 17
മധുരംകാഞ്ചനാഭാസ മമ്ലംവാരജതപ്രഭം
പിബൻഹന്തിജരാകുഷ്ഠ മേഹപാണ്ഡ്വാമയക്ഷയാൻ
തൽഭാവിതഃകപോതാംശ്ച കുലത്ഥാംശ്ച
വിവർജ്ജയേൽ

കന്മദം സേവിച്ചാലെന്നതുപോലെതന്നെ താപീനദിയിലുണ്ടാകുന്നതും അമൃതിനു് തുല്യമായിട്ടുള്ളതും മധുരരസത്തോടുകൂടിയതും സ്വർണ്ണസദൃശവുമായ മാക്കീരക്കല്ലോ (സ്വർണ്ണമാക്ഷികം) പുളിരസത്തോടുകൂടിയതും വെള്ളിപോലെയുള്ളതുമായ മാക്കീരക്കല്ലോ (രജതമാക്ഷികം) സേവിച്ചാലും ജരാനര, കുഷ്ഠം, പ്രമേഹം, പാണ്ഡുരോഗം, ക്ഷയം എന്നിവ നശിക്കും. കന്മദവും മാക്കീരക്കല്ലും സേവിക്കുന്ന രോഗി മാടപ്രാവിൻെറ മാംസവും മുതിരയും തീരെ വർജ്ജിക്കേണ്ടതാണു്.

പഞ്ചകമ്മഗുണാതീതം ശ്രദ്ധാവന്തംജിജീവിഷും. 19
യോഗേനാനേനമതിമാൻ സാധയേദപികുഷ്ഠിനം

സ്നേഹസ്വേദാദി പഞ്ചകർമ്മചികിത്സകൊണ്ടു് ഗുണം കിട്ടാത്തവനും വൈദ്യൻെറ നിർദ്ദേശത്തെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി ആചരിക്കുന്നവനും സുഖമായി ജീവിക്കണമെന്നാഗ്രഹമുള്ളവനുമായ മധുമേഹരോഗിയെ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ താഴെ പറയുന്ന ഔഷധയോഗങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു രോഗം ശമിപ്പിക്കണം. ഈ പറഞ്ഞവിധത്തിലുള്ള കുഷ്ഠരോഗിയേയും ഇപ്രകാരംതന്നെ ചികിത്സിക്കേണ്ടതാണു്. (ഇവിടെ പഞ്ചകമ്മഗുണാതീതൻ എന്ന

തിന്നു് പന്ത്രണ്ടാം അദ്ധ്യായത്തിൽ നാലാം ഗദ്യത്തിൽ പറഞ്ഞ ചികിത്സകൊണ്ടൊന്നും ഗുണംകിട്ടാത്ത പ്രമേഹരോഗിയാണെന്നും കുഷ്ഠരോഗിയിൽ അസ്ഥിവ്യാപ്ത കുഷ്ഠരോഗിയാണെന്നും സംശോധനം, സംശമനം, അഭ്യംഗം, ഗുൽഗുലുപ്രയോഗം, ശിലാജതുപ്രയോഗം എന്നീ പഞ്ചകർമ്മചികിത്സകളെക്കൊണ്ടു് ഗുണംകിട്ടാത്ത രോഗിയാണെന്നും അഭിപ്രായമുണ്ടു്.)

വൃക്ഷാസ്തുവരകായേസ്യുഃ പശ്ചിമാണ്ണവഭൂമിഷു 20
വീചീതരംഗവിക്ഷേപ മാരുതോദ്ധൂതപല്ലവാഃ
തേഷാംഫലാനിഗൃഹ്ണീയാൽ സുപക്വാന്യം
ബുദാഗമേ. 21
മജ്ജാംതേഭ്യോപിസംഹൃത്യ ശോഷയിത്വാ
വിചൂർണ്ണ്യച
തിലവൽപീഡയേൽദ്രോണ്യാം സ്രാവയേദ്വാ
കുസുംഭവൽ. 22
തത്തൈലം സംഹൃതംഭൂയഃ പചേദാതോയ
സംക്ഷയാൽ
അവതാര്യ്യകരീഷേച പക്ഷമാത്രംനിധാപയേൽ. 23
സ്നിഗ്ദ്ധഃസ്വിന്നോഹൃതമലഃ പക്ഷാദൂദ്ധ്വംപ്രയതവാൻ
ചതുർത്ഥഭക്താന്തരിതഃ ശുക്ലാദൌദിവസേശുഭേ. 24
മന്ത്രപൂതസ്യതൈലസ്യ പിബേന്മാത്രാം യഥാബലം
തത്രമന്ത്രംപ്രവക്ഷ്യാമി യേനേദമഭിമന്ത്ര്യതേ. 25

പടിഞ്ഞാറെ സമുദ്രക്കരയിൽ തിരമാലകളിൽ തട്ടിവരുന്ന കാറ്റേററു് ഇളകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന തളിരുകളോടു കൂടിയ നീരട്ടി എന്ന ഒരുതരം വൃക്ഷങ്ങളുണ്ടു്. മഴക്കാലം വരുമ്പോൾ നല്ലവണ്ണം പഴുക്കുന്ന അവകളുടെ കായ ശേഖരിച്ചു അതിൻെറ ഉള്ളിലെ പരിപ്പെടുത്തു ഉണക്കി

പ്പൊടിച്ചു എള്ളാട്ടുന്നതുപോലെ ആട്ടിയൊ കയ്യുമ്പിൻ കായ വേവുന്നതുപോലെ വെന്തൊ എണ്ണയെടുക്കണം. ആ എണ്ണ വീണ്ടും അടുപ്പത്തുവെച്ച് കത്തിച്ചു നീരു് വററിച്ച് വാങ്ങിവെച്ച് ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി പതിനഞ്ചുദിവസംവരെ ഉണങ്ങിയ ചാണകപ്പൊടിയിൽ കഴിച്ചിടണം. സ്നേഹസ്വേദങ്ങൾ ചെയ്തു ശരീരമാലിന്യങ്ങൾ കളഞ്ഞ രോഗി പതിനഞ്ചുദിവസത്തിനുശേഷം വെളുത്തപക്ഷത്തിൻെറ ആദിയിൽ നല്ലദിവസം നോക്കി മന്ത്രംകൊണ്ടു് ശുദ്ധമാക്കിയ തൈലം അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചെടുത്തു് നാലാമത്തെ ചോററുരുളയുടെ മദ്ധ്യത്തിലാക്കി സേവിക്കണം. തൈലം ശുദ്ധിവരുത്തുവാനുള്ള മന്ത്രം ഞാൻ ഉപദേശിച്ചുതരാം.

മജ്ജസാരമഹാവീര്യ്യ സർവ്വാൻധാതൂൻ വിശോധയ
ശംഖചക്രഗദാപാണി സ്ത്വാമാജ്ഞാപയതേഽച്യുതഃ

മഹാപ്രഭാവത്തോടുകൂടിയ മജ്ജസാരമേ! നീ സർവ്വ ധാതുക്കളേയും ശുദ്ധീകരിച്ചാലും. അതിന്നായി ശംഖ് ചക്രഗദാധാരിയായ അച്യുതൻ നിന്നെ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു.

തേനാസ്യോർദ്ധ്വമധശ്ചാപി ദോഷായാന്ത്യസ
കൃത്തതഃ
അസ്നേഹലവണംസായം യവാഗൂംശീതലാംപിബേൽ.
പഞ്ചാഹംപ്രപിബേത്തൈല മനേനവിധിനാനരഃ
പക്ഷംപരിഹരേച്ചാപി മുൽഗയുഷൌദനാശനഃ 28

ഈ തൈലം സേവിച്ചാൽ രോഗിയുടെ ഉള്ളിൽ കെട്ടിക്കിടക്കുന്ന ദോഷങ്ങൾ ഛർദ്ദിച്ചും അതിസരിച്ചും പല

പ്രാവശ്യമായി പുറത്തേക്കു് പോകും. പിന്നീടു് വൈകുന്നേരമായാൽ ഉപ്പും നെയ്യും ചേക്കാത്ത തണുത്ത കഞ്ഞി കുടിക്കണം. ഈ വിധിപ്രകാരം രോഗി അഞ്ചുദിവസം തൈലം സേവിക്കുകയും പതിനഞ്ചുദിവസംവരെ ലവണാദികൾ വജ്ജിച്ചു പത്ഥ്യമാചരിക്കുകയും ചെറുപയറ് പരിപ്പിൻചാറ് കൂട്ടി ഉണ്ണുകയും വേണം.

പഞ്ചഭിട്ടിവസൈരേവം സവ്വകുഷ്ഠൈർവിമുച്യതേ
തദേവഖദിരക്വാഥേ ത്രിഗുണേ സാധുസാധിതം. 29
നിഹിതം പൂവ്വവൽപക്ഷാൽ പിബേന്മാസമതന്ദ്രിതഃ
തേനാഭ്യക്തശരീരശ്ച കുവ്വീതാഹാരമീരിതം 30
ഭിന്നസ്വരം രക്തനേത്രം വിശീണ്ണംകൃമിഭക്ഷിതം
അനേനാശുപ്രയോഗേണ സാധയേൽകുഷ്ഠിനംനരം.
സപ്പിമ്മധുയുതംപീതം തദേവഖദിരാംബുനാ
പക്ഷിമാംസരസാഹാരം കരോതിദ്വിശതായുഷം 32
തദേവനസ്യേപഞ്ചാശ് ദ്ദിവസാനുപയോജിതം
വപുഷ്മന്തംശ്രുതിധരം കരോതിത്രിശതായുഷം 33
ശോധയന്തിനരംപീതാ മജ്ജാനസ്തസ്യമാത്രയാ
മഹാവീയ്യസ്തുവരകഃ കുഷ്ഠമേഹാപഹഃപരഃ 34

തുവരകതൈലം (നീരട്ടിഎണ്ണ) ഇപ്രകാരം സേവിച്ചാൽ അഞ്ചുദിവസംകൊണ്ടു്തന്നെ എല്ലാവിധ കുഷ്ഠത്തിൽ നിന്നും മുക്തനാകുന്നതാണു്. ഈ നീരട്ടി എണ്ണതന്നെ മൂന്നിരട്ടി കരിങ്ങാലിക്കഷായത്തിൽ ചേത്തു കാച്ചിയരിച്ചു മുൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം പതിനഞ്ചുദിവസം ചാണകപ്പൊടിയിൽ കുഴിച്ചിട്ടെടുത്തു ഒരുമാസം മടികൂടാതെ സേവിക്കുകയും ആ എണ്ണതന്നെ മേൽതേക്കുകയും മുൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം മുൾഗയൂഷം കൂട്ടി ഉണ്ണുകയും വേണം.

ഇങ്ങിനെയെല്ലാമുള്ള പ്രയോഗംകൊണ്ടു് കുഷ്ഠരോഗിയുടെ ഒച്ചയടപ്പ്, കണ്ണു്ചുവപ്പ്, മാംസം പൊട്ടിയുതിരൽ, വ്രണങ്ങളിൽ കൃമിനിറയുക എന്നിവ ക്ഷണത്തിൽ നശിക്കും. ഈ തൈലംതന്നെ നെയ്യും ചേർത്തു കരിങ്ങാലിക്കഷായത്തിൽ സേവിക്കുകയും പക്ഷിമാംസരസം കൂട്ടി ഉണ്ണുകയും ചെയ്താൽ ഇരുന്നൂറുവർഷം ജീവിക്കും. ഈ നീരട്ടി എണ്ണകൊണ്ടുതന്നെ അമ്പതുദിവസം ഇടവിടാതെ നസ്യംചെയ്താൽ നല്ല ശരീരത്തോടുകൂടിയും ധാരണാശക്തിയോടുകൂടിയും മുന്നൂറ്റു്വഷം ജീവിക്കും. നീരട്ടിക്കുരുപ്പരിപ്പ് (എണ്ണ) അതിൻെറ മാത്രക്കുതക്കവണ്ണം സേവിച്ചാൽ മനുഷ്യശരീരത്തെ ആകെ ശുദ്ധിവരുത്തുന്നതാണു്. മഹാപ്രഭാവമുള്ള ഈ നീരട്ടി കുഷ്ഠത്തെയും പ്രമേഹത്തെയും നശിപ്പിക്കുന്ന ശ്രേഷ്ഠമായ ഔഷധമാകുന്നു.

സാന്തർദ്ധുമസ്തസ്യമജ്ജാത്തുദശഃ
ക്ഷിപ്തസ്തൈലേ സൈന്ധവഞ്ചാഞ്ജനഞ്ച
പൈല്ല്യം ഹന്യാദമ്മനക്താന്ധ്യകാചാൻ
നീലീരോഗം തൈമിരഞ്ചാഞ്ജനേന 35

നീരട്ടിക്കുരുവിൻെറ പരിപ്പും ഇന്തുപ്പും അഞ്ജനക്കല്ലും സമം അരച്ചു അന്തർദ്ധൂമവിധിപ്രകാരം സ്ഫുടംവെച്ചെടുത്തു എണ്ണയിൽ ചാലിച്ചു അഞ്ജനംചെയ്താൽ വില്ലരോഗം, അമ്മം, രാക്കണ്ണു്കാണായ്മ, കാചം, നീലിരോഗം, തിമിരം എന്നീ നേത്രരോഗങ്ങളെല്ലാം നശിക്കും.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
മധുമേഹചികിത്സിതംനാമ ത്രയോദശോഽദ്ധ്യായഃ

പതിനാലാം അദ്ധ്യായം

ഉദരചികിത്സിതം

അഥാത ഉദരാണാം ചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1

യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

അനന്തരം ഉദരചികിത്സിതം എന്ന അദ്ധ്യായത്തെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

അഷ്ടാവുദരാണി പൂർവ്വമുദ്ദിഷ്ടാനി. തേഷ്വസാദ്ധ്യം ബദ്ധഗുദം പരിസ്രാവീച. അവശിഷ്ടാനി കൃച്ഛ്റസാദ്ധ്യാനി, സർവ്വാണ്യേവപ്രത്യാഖ്യായോപക്രമേത. തേഷ്വാദ്യശ്ചതുർവ്വർഗ്ഗോ ഭേഷജസാദ്ധ്യഃ, ഉത്തരഃശസ്ത്രസാദ്ധ്യഃ, കാലപ്രകർഷാൽ സർവ്വാണ്യേവ ശസ്ത്രസാദ്ധ്യാനി വർജ്ജയിതവ്യാനിവാ. 3

എട്ട് വിധത്തിലുള്ള മഹോദരങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും മുമ്പ് നിദാനസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിൽ ബദ്ധഗുദോദരവും പരിസ്രാവിയും അസാദ്ധ്യമാകുന്നു. മറ്റുള്ളവ കഷ്ടസാദ്ധ്യവുമാകുന്നു. എല്ലാവിധ മഹോദരവും അസാദ്ധ്യമാണെന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ ചികിത്സിക്കണം. അതിൽ ആദ്യം പറഞ്ഞ വാതോദരം, പിത്തോദരം, കഫോദരം, ദൂഷ്യോദരം എന്നീ നാലും ഔഷ

KOTTAYAM PUBLIC L... KOTTAYAM.

ധപ്രയോഗംകൊണ്ടു് മാറ്റുന്നതാണു്. ശേഷമുള്ള പ്ലീഹോദരം, ബദ്ധഗുദോദരം, ക്ഷതോദരം, ദകോദരം എന്നീ നാലും ശസ്ത്രക്രിയകൊണ്ടു് മാറ്റുന്നതാണു്. കാലപ്പഴക്കം ചെന്നാൽ എല്ലാ മഹോദരവും ശസ്ത്രസാദ്ധ്യമോ അസാദ്ധ്യമോ ആയിത്തീരും.

ഉദരീതുഗുർവ്വഭിഷ്യന്ദി രൂക്ഷവിദാഹിസ്നിഗ്ദ്ധപിശിതപരിഷേകാവഗാഹാൻ പരിഹരേൽ. ശാലിഷഷ്ടിക യവഗോധൂമനീവാരാൻ നിത്യമശ്നീയാൽ. 4

മഹോദരരോഗി ഗുരുത്വമുള്ളതും അഭിഷ്യന്ദിയായിട്ടുള്ളതും (ദോഷധാതുമലസ്രോതസാം ക്ലേദജനനമഭിഷ്യന്ദി) രൂക്ഷത്വമുള്ളതും ഉൾപ്പുഴുക്കുണ്ടാക്കുന്നതുമായ ആഹാരങ്ങളും കൊഴുപ്പു് കൂടുതലുള്ള മാംസങ്ങളും ധാരയും മുങ്ങിക്കുളിയും വർജ്ജിക്കണം. ചെന്നെല്ലരി, നവരയരി, യവം, ഗോതമ്പു്, വരിനെല്ലരി എന്നിവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ആഹാരം എപ്പോഴും ശീലിക്കണം.

തത്രവാതോദരിണം വിദാരിഗന്ധാദിസിദ്ധേന സർപ്പിഷാസ്നേഹയിത്വാ, തില്വകവിപക്വേനാനുലോമ്യ, ചിത്രാഫലതൈലപ്രഗാഢേന വിദാരിഗന്ധാദികഷായേണാസ്ഥാപയേദനുവാസയേച്ച, സാല്വണേനചോപനാഹയേദുദരം, ഭോജയേച്ചൈനം വിദാരിഗന്ധാദിസിദ്ധേന ക്ഷീരേണജാംഗലരസേന വാ, സ്വേദയേച്ചാഭീക്ഷ്ണം 5

ഔഷധസാദ്ധ്യങ്ങളായവയിൽ വാതോദരരോഗിയെ വിദാര്യാദിഗണൗഷധങ്ങൾ ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് സേവിപ്പിച്ചു സ്നിഗ്ദ്ധതവരുത്തി തില്വകഘൃതം കൊടുത്തു വിരേചിപ്പിച്ചു വിദാരിഗന്ധാദികഷായത്തിൽ ആവ

നെക്കെണ്ണ നല്ലവണ്ണം ചേത്തു കഷായവസ്തിയും വിദാരിഗന്ധാദി ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ്കൊണ്ടു് സ്നേഹവസ്തിയും ചെയ്യണം. സാലപണംകൊണ്ടു്വയററത്തു് ഉപനാഹസ്വേദം ചെയ്യുകയും വേണം. ഇങ്ങിനെയുള്ള രോഗിയെ വിദാരിഗന്ധാദികഷായം ചേത്തു കാച്ചിയ പാലും ജാംഗലമാംസരസവും കൂട്ടി ഭക്ഷണം കഴിപ്പിക്കുകയും കൂടെക്കൂടെ വിയപ്പിക്കുകയും വേണം.

പിത്തോദരിണന്തു മധുരഗണവിപക്വേന സർപ്പിഷ സ്നേഹയിത്വാ, ശ്യാമാത്രിഫലാ ത്രിവൃദ്വിപക്വേനാനുലോമ്യ, ശക്കരാമധുഘൃതപ്രഗാഢേന ന്യഗ്രോധാദികഷായേണാസ്ഥാപയേദനുവാസയേച്ച, പായസേനോപനാഹയേദുദരം, ഭോജയേച്ചൈനം വിദാരിഗന്ധാദിസിദ്ധേനപയസാ. 6

പിത്തോദരരോഗിയെ കാകോള്യാദിഗണം ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് സേവിപ്പിച്ചു സ്നിഗ്ദ്ധതവരുത്തി നാല്പ്പൊല്പകുന്ന, ത്രിഫല, ത്രികോല്പകുന്ന ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ്കൊടുത്തു വിരേചിപ്പിച്ചു പഞ്ചസാരയും തേനും നെയ്യും നല്ലവണ്ണം ചേത്ത ന്യഗ്രോധാദികഷായംകൊണ്ടു് കഷായവസ്തിയും ന്യഗ്രോധാദി ചേത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് കൊണ്ടു് സ്നേഹവസ്തിയും ചെയ്യണം. നവരപ്പായസം കൊണ്ടു് വയററത്തു് ഉപനാഹസ്വേദം ചെയ്യണം. വിദാരിഗന്ധാദികഷായം ചേത്തു കാച്ചിയ പാൽ കൂട്ടി ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയും വേണം.

ശ്ലേഷ്മോദരിണന്തു പിപ്പല്യാദികഷായസിദ്ധേന സർപ്പിഷോപസ്നേഹ്യ, സ്നുഹിക്ഷീരവിപക്വേനാനുലോമ്യ, ത്രികടുകമൂത്രക്ഷാരതൈലപ്രഗാഢേന

മുഷ്ഷകാദികഷായേണാ സ്ഥാപയേദനുവാസയേച്ച, ശണാതസീധാതകീകിണ്വ സർഷപമൂലകബീജക ല്ക്കൈ ശ്ചോപനാഹയേദുദരം, ഭോജയേച്ചൈനം ത്രികടുകപ്രഗാഢേന കുലത്ഥയൂഷേണ പായസേന വാ, സ്വേദയേച്ചാഭീക്ഷ്ണം. 7

കഫോദരരോഗിയെ പിപ്പല്യാദിഗണം ചേൎത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് സേവിപ്പിച്ചു അല്പം സ്നിഗ്ദ്ധതവരുത്തി കള്ളിപ്പാൽ ചേൎത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ്കൊടുത്തു വിരേചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തതിനുശേഷം ത്രികടു, ഗോമൂത്രം, ചവക്കാരം, എണ്ണ ഇവ നല്ലവണ്ണം ചേൎത്ത മുഷ്ഷകാദി കഷായം കൊണ്ടു് കഷായവസ്തിയും മുഷ്ഷകാദി ചേൎത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ്കൊണ്ടു് സ്നേഹവസ്തിയും ചെയ്യണം. ചണവിത്തു്, അലസിവിത്തു്, താതിരിപ്പൂവ്, മദ്യത്തിന്റെ ഊറൽ, കടുക്, മുല്ലങ്കിക്കുരു ഇവ സമം അരച്ചു വയററത്തു് വെച്ചുകെട്ടണം. ഇവനെ ത്രികടുപൊടി ധാരാളം ചേൎത്ത മുതിരരസം കൂട്ടിയൊ പായസം കൂട്ടിയൊ ഭക്ഷണം കഴിപ്പിക്കുകയും കൂടെക്കൂടെ വിയൎപ്പിക്കുകയും വേണം.

ദൂഷ്യോദരിണന്തു പ്രത്യാഖ്യായ സപ്തലാശംഖിനീ സ്വരസസിദ്ധേനസൎപ്പിഷാ വിരേചയേന്മാസമൎദ്ധമാസംവാ, മഹാവൃക്ഷക്ഷീരസുരാ ഗോമൂത്രസിദ്ധേനവാ, ശുദ്ധകോഷ്ഠന്തു മദ്യേനാശ്വമാരകഗുഞ്ജാ കാകാദനീമൂലകല്ക്കം പായയേൽ, ഉക്ഷുകാണ്ഡാനി വാ, കൃഷ്ണസൎപ്പേണദംശയിത്വാ ഭക്ഷയേൽ വല്ലീഫലാനിവാ, മൂലജംകന്ദജംവാ വിഷമാസേവയേൽ, തേനാഗദോ ഭവത്യന്യംവാ ഭാവമാപദ്യതേ. 8

ദൂഷീവിഷജന്യമായി ത്രിദോഷങ്ങളും കോപിച്ചുണ്ടാകുന്ന ദൂഷ്യോദരരോഗിയെ ചികിത്സിച്ചു മാററിത്തരാമെന്നുള്ള

ഉറപ്പൊന്നും പറയാതെ ചതുരക്കള്ളിയും ശംഖുപുഷ്പം സമൂലവും ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീര് ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് സേവിപ്പിച്ചു തുടർച്ചയായി ഒരുമാസക്കാലംവരെയോ പതിനഞ്ച് ദിവസംവരെയൊ വിരേചിപ്പിക്കണം. കള്ളിപ്പാലും സുരാമദ്യവും ഗോമൂത്രവും ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് കൊടുത്തോ വയറിളക്കാവുന്നതാണ്. കോഷ്ഠശുദ്ധി വന്നതിനുശേഷം മദ്യത്തിൽ കണവീരവേര്, കുന്നിവേര്, കാക്കത്തൊണ്ടിവേര് ഇവ അരച്ചുകലക്കി സേവിപ്പിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ കൃഷ്ണസർപ്പത്തെക്കൊണ്ട് കൊത്തിച്ചതായ കരിമ്പിൻകഷ്ണമൊ വെള്ളരിക്ക, കക്കിരിക്ക മുതലായ വല്ലീഫലങ്ങളൊ തിന്നാൻ കൊടുക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ വത്സനാഭി മുതലായ വിഷമുള്ള കിഴങ്ങുകളൊ വേരുകളൊ കൊടുക്കുകയും വേണം. ഈ വിഷപ്രയോഗംകൊണ്ട് ഒന്നുകിൽ രോഗമുക്തനാകും. അല്ലെങ്കിൽ മരിക്കും. (മററു ചികിത്സകളൊന്നും ഫലിക്കാതെ വരുമ്പോൾ വിഷജന്യമായ മഹോദരരോഗിയിൽ ഇത്തരം വിഷപ്രയോഗങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചുനോക്കേണ്ടതാണ്. "വിഷസ്യവിഷമൌഷധം" എന്ന സിദ്ധാന്തപ്രകാരം ചിലപ്പോൾ രക്ഷപ്പെട്ടെന്നുവരാം.)

ഭവന്തിചാത്ര—

കുപിതാനിലമൂലത്വാൽ സഞ്ചിതത്വാൽമലസ്യച
സർവ്വോദരേഷുശംസന്തി ബഹുശസ്ത്വനുലോമനം. 9

വായുകോപവും മലബന്ധവും ഉദരരോഗോല്പത്തിയുടെ മൂലകാരണമാകയാൽ എല്ലാവിധ മഹോദരങ്ങളിലും അനേകം പ്രാവശ്യമായി മലശോധന ചെയ്യുന്നതു നല്ലതാണ്.

അതഊർദ്ധ്വം സാമാന്യയോഗാൽ വക്ഷ്യാമഃ തദ്യഥാ—ഏരണ്ഡതൈലമഹരഹർമ്മാസംദ്വൌവാ കേവലംമൂത്രയുക്തം ക്ഷീരയുക്തംവാ സേവേതോദകവൎജ്ജീ, മാഹിഷംവാമൂത്രം ക്ഷീരേണനിരാഹാരഃസപ്തരാത്രം, ഉഷ്ട്രിക്ഷീരാഹാരോവാന്നവാരിവൎജ്ജീ, പക്ഷം, പിപ്പലീംവാമാസം പൂൎവ്വോക്തേന വിധാനേനാസേവേത, സൈന്ധവാജമോദായുക്തംവാ നികുംഭതൈലം, ആൎദ്രശൃംഗവേരരസപാത്രശതസിദ്ധംവാ വാതശൂലേഽവപായ്യ, ശൃംഗവേരരസവിപക്വം ക്ഷീരമാസേവേത, ചവ്യശൃംഗവേരകല്ക്കംവാ പയസാ, സരളദേവദാരു ചിത്രകമേവവാ, (മൂ) സുരംഗീസാലപൎണ്ണീ ശ്യാമാപുനൎന്നവാകല്ക്കംവാ, ജ്യോതിഷ്മഫലതൈലംവാ ക്ഷീരേണ സൎജ്ജികാഹിംഗുമിശ്രം പിബേൽ, ഗുളദ്വിതീയംവാ ഹരീതകീംഭക്ഷയേൽ, സ്നുഹിക്ഷീരഭാവിതാനാംവാ പിപ്പലീനാംസഹസ്രംകാലേന, പത്ഥ്യാകൃഷ്ണചൂൎണ്ണംവാസ്നുഹിക്ഷീരഭാവിതമുല്ക്കാരികാം പക്വാംദാപയേൽ. 10

ഇനിയങ്ങോട്ട് എല്ലാ മഹോദരങ്ങൾക്കും പ്രയോഗിക്കാവുന്ന സാമാന്യയോഗങ്ങളെ ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം. അത് എപ്രകാരമെന്നാൽ—ആവണക്കെണ്ണ ഗോമൂത്രത്തിൽ ചേൎത്തോ പാലിൽ ചേൎത്തോ പതിവായി ഒരു മാസമൊ രണ്ടുമാസമൊ മററ് വെള്ളങ്ങളൊന്നും കുടിക്കാതെ സേവിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ എരുമമൂത്രം പശുവിൻപാലിൽ ചേൎത്തു ഏഴുദിവസം മററ് ആഹാരങ്ങളൊന്നും കഴിക്കാതെ സേവിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ പതിനഞ്ച് ദിവസം എല്ലാവിധ അന്നപാനാദികളും ഉപേക്ഷിച്ചു ഒട്ടകത്തിൻെറ പാൽമാത്രം സേവിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ മുമ്പ് മഹാ

വാതവ്യാധി ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ പിപ്പലീവർദ്ധമാന വിധിപ്രകാരം ഒരുമാസം പിപ്പലി സേവിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ ഇന്തുപ്പും അയമോദകവും ചേർത്ത നാഗദന്തി എണ്ണ സേവിക്കുക. വാതശൂലയിൽ 400 ഇടങ്ങഴി ഇഞ്ചിനീരു് ചേർത്തു കാച്ചിയ ദന്തീതൈലം സേവിക്കുക. (ഇവിടെ എള്ളെണ്ണയാണു് ചേർക്കേണ്ടതെന്നും പക്ഷമുണ്ടു്) ഇഞ്ചിനീരു് ചേർത്തു കാച്ചിയ പാൽ സേവിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ കാട്ടുമുളകിൻവേരും ഇഞ്ചിയും അരച്ചു പാലിൽ സേവിക്കുകയൊ, ചരളം, ദേവതാരം, കൊട്ടുവേരിക്കിഴങ്ങു് ഇവ അരച്ചു പാലിൽ സേവിക്കുകയൊ, മുരിങ്ങവേരു്, മുവിലവേരു്, പകുന്ന, തെഴുതാമവേരു് ഇവ അരച്ചു പാലിൽ സേവിക്കുകയൊ ചെയ്യുക പെറ്റുപ്പുന്നയെണ്ണയും തുവച്ചിലക്കാരവും കായവും പാലിൽ ചേർത്തു സേവിക്കുക. (ജ്യോതിഷ്മമെന്നതിന്നു് കാകമർദ്ദിനികാ എന്നും പറഞ്ഞുകാണുന്നുണ്ടു്.) അല്ലെങ്കിൽ കടുക്ക ഇരട്ടി വെല്ലം ചേർത്തു തിന്നണം. അല്ലെങ്കിൽ കള്ളിപ്പാലിൽ ഭാവനചെയ്തെടുത്ത ആയിരം തിപ്പലി എത്രകാലംകൊണ്ടു് തിന്നുതീക്കുവാൻ കഴിയുമോ അത്രയും കാലംകൊണ്ടു് തിന്നുതീക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ കടുക്കയും തിപ്പലിയും പൊടിച്ചു കള്ളിപ്പാലിൽ ഭാവനചെയ്തെടുത്തു കൊഴക്കട്ടയുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കണം.

ഹരീതകീചൂർണ്ണം പ്രസ്ഥമാഢകേ ഘൃതസ്യാവാപ്യാം
ഗാരേഷ്വഭിവിലാപ്യ ഖജേനാഭിമഥ്യാനുഗുപ്തംകൃ
താർദ്ധമാസം യവപല്ലേവാസയേൽ, തതശ്ചോ
ദ്ധൃത്യപരിസ്രാവ്യ ഹരീതകീകാഥാമ്ലദധീന്യാവാ
പ്യവിപചേൽ, തദ്യഥായോഗം മാസമർദ്ധമാസം
വാപായയേൽ, ഗവ്യേപയസി മഹാവൃക്ഷക്ഷീരമാ

വാപ്യവിപചേൽ, വിപക്വഞ്ചാവതാൎയ്യ ശീതീഭൂതം മന്ഥാനേനാഭിമഥ്യ നവനീതമാദായ ഭൂയോമഹാവൃക്ഷക്ഷീരേണൈവവിപചേൽ, തദ്യഥായോഗം മാസംമാസാർദ്ധംവാപായയേൽ, ചവ്യചിത്രകദന്ത്യതിവിഷാകുഷ്ഠസാരിവാ ത്രിഫലാജമോദാ ഹരിദ്രാശംഖിനീത്രിവൃത്തുകടുകാനാമർദ്ധകാൎഷികാഭാഗാ രാജവൃക്ഷഫലമജ്ഞാമഷ്ടൗകർഷാഃ, മഹാവൃക്ഷക്ഷീരപലേദ്വേ, ഗവാംക്ഷീരമൂത്രയോരഷ്ടാവഷ്ടൗപലാനി, ഏതൽ സൎവ്വം ഘൃതപ്രസ്ഥേ സമാവാപ്യവിപചേൽ, തദ്യഥായോഗം മാസമർദ്ധമാസംവാ പായയേൽ. ഏതാനി തില്വകഘൃതചതുൎത്ഥാനി സൎപ്പീംഷ്യുദര ഗുന്മവിദ്രധ്യഷ്ഠീലാനാഹ കുഷ്ഠോന്മാദാപസ്മാരേഷൂപയോജ്യാനി വിരേചനാൎത്ഥം, മൂത്രാസവാരിഷ്ടസുരാശ്ചാഭീക്ഷ്ണം മഹാവൃക്ഷക്ഷീരസംഭൃതാഃ സേവേത, വിരേചനദ്രവ്യകഷായംവാ ശൃംഗവേര ദേവദാരുപ്രഗാഢം. 11

ഒരിടങ്ങഴി കടുക്കപ്പൊടി നാലിടങ്ങഴി നെയ്യിൽ ചേൎത്തു തീക്കനലിൽ വെച്ചുരുക്കി കടകോൽകൊണ്ടു് കടഞ്ഞു യോജിപ്പിച്ചു വായ്പൊതികെട്ടി പതിനഞ്ചുദിവസം യവത്തിൽ കുഴിച്ചിടണം. അതിനുശേഷം എടുത്തരിച്ചു ചണ്ടികളഞ്ഞു കടുക്കാക്കഷായവും പുളിച്ച തൈരും ചേൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചെടുക്കണം. ആ നെയ്യു് അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചു ഒരുമാസംകൊണ്ടോ പതിനഞ്ചു് ദിവസംകൊണ്ടോ സേവിക്കണം. പശുവിൻപാലിൽ കള്ളിപ്പാൽ ചേൎത്തു കാച്ചി വാങ്ങിവെച്ചു് തണിഞ്ഞാൽ മത്തുകൊണ്ടു് കടഞ്ഞു വെണ്ണയെടുത്തു ആ വെണ്ണ വീണ്ടും കള്ളിപ്പാലിൽതന്നെ ചേൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചെടുക്കണം. ആ

നെയ്യ് അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചു ഒരുമാസമൊ പതിനഞ്ചു ദിവസമൊ സേവിക്കണം. കാട്ടുമുളകിൻവേര്, കൊട്ടുവേരിക്കിഴങ്ങ്, നാഗദന്തിവേര്, അതിവിടയം, കൊട്ടം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, അയമോദകം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ശംഖുപുഷ്പത്തിൻവേര്, തൃകോല്പകൊന്ന, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി ഇവ കഴഞ്ചി ഒന്നര–ഒന്നര. ഒകാന്നക്കായപ്പരിപ്പ് പലം രണ്ടു്. കള്ളിപ്പാല് പലം രണ്ടു്. പശുവിൻപാല് പലം ഏഴ്. ഗോമൂത്രം പലം ഏഴ്. ഇവയെല്ലാംകൂടി ഒരിടങ്ങഴി നെയ്യ് ചേത്തു കാച്ചി അരിച്ചെടുക്കണം. ആ നെയ്യ് അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചു ഒരുമാസമൊ പതിനഞ്ച് ദിവസമൊ സേവിക്കണം. ഈ പറഞ്ഞ മൂന്ന് ഘൃതങ്ങളും വാതവ്യാധി ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ തില്വകഘൃതവും മഹോദരം, ഗുന്മൻ, വിദ്രധി, അഷ്ഠീല, ആനാഹം, കുഷ്ഠം, ഉന്മാദം, അപസ്മാരം എന്നിവകളിൽ വിരേചിപ്പിക്കുവാൻ ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാണു്. ഗോമൂത്രം, ആസവം, അരിഷ്ടം, സുരാമദ്യം എന്നിവകളിൽ കള്ളിപ്പാൽ ചേത്തു ധാരാളമായി സേവിക്കുകയൊ വിരേചനദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായത്തിൽ ചുക്കും ദേവതാരവും പൊടിച്ച പൊടി കൂട്ടതൽ ചേർത്തു സേവിക്കുകയൊ ചെയ്യണം.

വമനവിരേചനദ്രവ്യാണാം പാലികാഭാഗാഃ പിപ്പല്യാദിവചാദി ഹരിദ്രാദിപരിപഠിതാനാംച ദ്രവ്യാണാം ശ്ലക്ഷ്ണപിഷ്ടാനാം യഥോക്താനാഞ്ചലവണാനാം, തത്സർവ്വംമൂത്രഗണേപ്രക്ഷിപ്യ മഹാവൃക്ഷക്ഷീരപ്രസ്ഥപമുദഗ്നിനാ അവഘട്ടയൻ വിപചേദപ്രദശ്ധകല്ക്കം, തത്സാധുസിദ്ധമവതാര്യ്യ ശീതീഭൂ

തമക്ഷമാത്രാഗ്ഗുടികാവൎത്തയേൽ, താസാമേകാംദ്വേ തിസ്രോവാഗ്ഗുടികാ ബലാപേക്ഷയാമാസാംസ്ത്രീം ശ്ചതുരോവാസേവേത, ഏഷാനാഹവൎത്തിക്രിയാ വിശേഷേണമഹാവ്യാധിഷൂപയുജ്യതേ (വിശേഷേ ണ) കോഷ്ഠജാംശ്ചകൃമീനപഹന്തി കാസശ്വാസകൃ മികുഷ്ഠ പ്രതിശ്യായാരോചകാവിപാകോദാവൎത്താം ശ്ച നാശയതി. 12

വമനവിരേചനാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ മലങ്കാരക്ക, പാക്ക മുതലായ വമനവിരേചനൌഷധങ്ങളും പിപ്പല്യാദി, വചാദി, ഹരിദ്രാദി എന്നീ ഗണൌഷധങ്ങളും അഞ്ചുവിധം ഉപ്പും ഓരോപലം എടുത്തു നല്ലവണ്ണമരച്ചു ഗോമൂത്രാദി എട്ടുവിധം മൂത്രങ്ങളിൽ ചേൎത്തു അതിൽ ഒരിടങ്ങഴി കള്ളിപ്പാലും ചേൎത്തു മന്ദാഗ്നിയിൽ പാകം ചെയ്തു കരിഞ്ഞുപോവുകയൊ പാത്രത്തിന്റെ അടിയിൽ പിടിച്ചുപോവുകയൊ ചെയ്യാതെ ഇളക്കി പാകമായാൽ വാങ്ങിവെച്ചു തണിഞ്ഞാൻ താനിക്കപ്രമാണത്തിൽ ഗുളികയാക്കണം. അതിൽനിന്നു് അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചു് ദിവസം ഒന്നോ രണ്ടോ മൂന്നോ ഗുളികവീതം മൂന്നോ നാലോ മാസംവരെ സേവിക്കണം. ഈ ആനാഹവൎത്തിപ്രയോഗം വിശേഷിച്ചു് മഹോദരാദി മഹാവ്യാധികളിൽ ഉപയുക്തമാകുന്നു. വിശേഷിച്ചു് വയററിലുള്ള കൃമികളെ നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. കാസം. ശ്വാസം, കൃമി, കുഷ്ഠം, ജലദോഷം (പീനസം), അരോചകം, ദഹനക്ഷയം, ഉദാവൎത്തം എന്നിവകളേയും നശിപ്പിക്കും.

മദനഫലമജ്ജകുടജജീമൂതകേക്ഷ്വാകുധാമാൎഗ്ഗവ ത്രി വൃത്ത്രികടുകസൎഷപലവണാനി മഹാവൃക്ഷക്ഷീര

മൂത്രയോരന്യതരേണ പിഷ്ട്വാംഗുഷ്ഠമാത്രാംവർത്തിം കൃതോദരിണ ആനാഹേതൈലലവണാഭ്യക്തഗുദസൈ്യകാംദ്വേതിസ്രോവാപായൌനിദദ്ധ്യാൽ, ഏഷാനാഹവർത്തിക്രിയാ വാതമൂത്രപുരീഷോദാവർത്താധ്മാനാനാഹേഷു വിധേയാ. 13

മലങ്കാരക്കയുടെ മജ്ജ, കടകപ്പാലയരി, ദേവതാളിക്കുരു, കയ്പച്ചുരക്കുരു, പുട്ടൽപീരം, ത്രികോല്പകൊന്ന, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, കടുക്, പഞ്ചലവണം ഇവ സമം കള്ളിപ്പാലിലൊ ഗോമൂത്രത്തിലൊ അരച്ചു പെരുവിരൽപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി (തിരിയുണ്ടാക്കി) മഹോദരരോഗിക്ക് മലശോധനയില്ലാതെ വയർവീർത്തുപോയാൽ അവൻെറ ഗുദത്തിൽ ഇന്തുപ്പ് ചേർത്ത എണ്ണപുരട്ടിയതിനുശേഷം ഈ ഫലവർത്തി ഒന്നോ രണ്ടോ ഗുദത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കണം. ഈ ആനാഹവർത്തി അധോവാതതടസ്സം, മൂത്രതടസ്സം, മലബന്ധം, ഉദാവർത്തം, മേൽവയർവീപ്പ്, കീഴ്‌വയർവീപ്പ് എന്നിവകളിലും പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

പ്ലീഹോദരിണഃ സ്നിഗ്ദ്ധസ്വിന്നസ്യദദ്ധ്നാ ഭുക്തവതോ വാമബാഹൌ കൂർപ്പരാഭ്യന്തരതഃ സിരാംവിദ്ധ്യേൽ,വിമർദ്ദയേച്ചപാണിനാ പ്ലീഹാനംരുധിരസ്യന്ദനാർത്ഥം, തതഃസംശുദ്ധദേഹം സമുദ്രശുക്തികാക്ഷാരം പയസാപായയേത, ഹിംഗുസൌവർച്ചികേവാക്ഷീരേണ, സ്രുതേനപലാശക്ഷാരേണവാ യവക്ഷാരം, പാരിജാതകേക്ഷുരകാപാമാർഗ്ഗക്ഷാരംവാ, തൈലസംസൃഷ്ടംശോഭാഞ്ജനയൂഷം പിപ്പലീസൈന്ധവചിത്രകയുക്തം, പൂതീകരഞ്ജക്ഷാരംവാമ്ലസ്രുതം വിഡ്‌ലവണ പിപ്പലീപ്രഗാഢം. 14

പ്ലീഹോദരരോഗി സ്നേഹസേ്വദം ചെയ്തതിനുശേഷം തൈരുകൂട്ടി ഭക്ഷണം കഴിച്ചതിൽപിന്നെ ഇടത്തെ കൈമുട്ടിൻെറ ഉള്ളിലുള്ള സിര വേധിക്കണം. രക്തം സ്രവിക്കുവാൻ പ്ലീഹയെ കൈകൊണ്ടു് ഉഴിയുകയും വേണം. സമ്യഗ്യോഗം വന്നാൽ വീണ്ടും വമനവിരേചനം ചെയ്തു ശരീരശ്ശുദ്ധി വരുത്തി മുത്തുച്ചിപ്പിഭസ്മം പാലിൽ ചേർത്തു സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ കായവും തുവച്ചിലക്കാരവും പാലിൽ ചേർത്തോ അരിച്ചെടുത്ത പലാശക്ഷാരത്തിൽ ചവക്കാരം ചേർത്തോ കുറേ പ്രാവശ്യം അരിച്ചെടുത്ത കിംശുക (മുരിക്കു്) ക്ഷാരത്തിൽ ചവക്കാരം ചേർത്തോ സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ പാരിജാതകം, വയൽച്ചുള്ളി, കടലാടി ഇവയുടെ ക്ഷാരമൊ സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ മുരിങ്ങാക്കായവെച്ചുററിയെടുത്ത രസത്തിൽ എള്ളെണ്ണയും തിപ്പലി, ഇന്തുപ്പു്, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങു് ഇവയും അരച്ചുചേർത്തു സേവിക്കണം. ആവിൽത്തോലു്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ക്ഷാരം വെപ്പുകാടിയിൽ കലക്കി അരിച്ചു അതിൽ വിളയുപ്പും തിപ്പലിയും പൊടിച്ചു നല്ലവണ്ണം ചേർത്തു സേവിക്കണം.

> പിപ്പലീപിപ്പലീമൂലചവ്യ ചിത്രകശൃംഗവേരയവക്ഷാരസൈന്ധവാനാം പാലികാഭാഗാഃ, ഫ്ലുതപ്രസ്ഥംതത്തുല്യംച ക്ഷീരംതദൈകധ്യം വിപാചയേൽ, ഏതൽ ഷട്പലകംനാമസപ്പിഃപ്ലീഹാഗ്നിസംഗഗുന്മോദരോദാവത്തശ്വയഥു പാണ്ഡുരോഗകാസശ്വാസപ്രതിശ്യായോൎദ്ധ്വവാത വിഷമജ്വരാനപഹന്തി. മന്ദാഗ്നിവ്വാഹിംഗ്വാദികം ചൂണ്ണമുപയുഞ്ജീത.

തിപ്പലി, കാട്ടുതിപ്പലിവേരു്, കാട്ടുമുളകിൻവേരു്, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങു്, ചുക്കു്, ചവക്കാരം, ഇന്തുപ്പു് ഇവ പലം

ഒന്നു്–ഒന്നു്. (അരച്ചു കല്ക്കം ചേർക്കണം) ഒരിടങ്ങഴി നെയ്യും ഒരിടങ്ങഴി പാലും ചേർത്തു കാച്ചി അരിച്ചെടുക്കണം. ഷട്ഫലം എന്നു് പേരായ ഈ നെയ്യു് പ്ലീഹോദരം, അഗ്നിമാന്ദ്യം, ഗുന്മൻ, മഹോദരം, ഉദാവർത്തം, ശോഫം, പാണ്ഡുരോഗം, കാസം, ശ്വാസം, പീനസം, ഊർദ്ധ്വവാതം, വിഷമജ്വരം എന്നിവകളെ നശിപ്പിക്കും. അഗ്നിബലം കുറഞ്ഞ രോഗിയാണെങ്കിൽ ഹിംഗ്വാദിചൂർണ്ണം കൊടുക്കണം.

യകൃദ്ദാല്യേപ്യേഷ ഏവക്രിയാവിഭാഗഃ വിശേഷത
സ്തു ദക്ഷിണബാഹൌ സിരാവ്യധഃ 15

യകൃദുദരത്തിന്നും ഈ പറഞ്ഞ പ്ലീഹോദര ചികിത്സ തന്നെയാണു് ചെയ്യേണ്ടതു്. എന്നാൽ ഇതിൽ ഒരു വ്യത്യാസമുണ്ടു്. വലത്തെ കയ്യിലാണു് സിരാവേധം ചെയ്യേണ്ടതു്.

മണിബന്ധംസകൃന്നാമ്യ വാമാംഗുഷ്ഠസമീരിതാം
ദഹേൽസിരാംശരേണാശു പ്ലീഹ്നോവൈദ്യഃ
പ്രശാന്തയേ. 17

പ്ലീഹോദര രോഗശമനത്തിന്നായി ഇടത്തെ കയ്യിന്റെ കൈപ്പടം അല്പമൊന്നു മടക്കി പെരുവിരലിന്റെ സമീപത്തിലേക്കു് പോകുന്നതായിക്കാണുന്ന സിരയെ പഴുപ്പിച്ച ശലാകകൊണ്ടു് വൈദ്യൻ ക്ഷണത്തിൽ പൊള്ളിക്കണം.

ബദ്ധഗുദേ പരിസ്രാവിണിച സ്നിഗ്ദ്ധസ്വിന്നസ്യാ
ഭ്യക്തസ്യാധോനാഭേർവ്വാമത ശ്ചതുരംഗുലമപഹായ
രോമരാജ്യാ ഉദരംപാടയിത്വാ ചതുരംഗുലപ്രമാണ

മന്ത്രാണി നിഷ്കൃഷ്യനിരീക്ഷ്യബദ്ധഗുദസ്യാന്ത്ര
പ്രതിരോധകരമശ്മാനം ബാലംവാപോഹ്യമലജാതം
വാതതോമധുസപ്പിർഭ്യാമഭ്യജ്യാന്ത്രാണി യഥാസ്ഥാ
നം സ്ഥാപയിത്വാ ബാഹ്യംവ്രണമുദരസ്യസീ
വ്യേൽ. പരിസ്രാവിണ്യപ്യേവമേവ ശല്യമുദ്ധൃ
ത്യാന്ത്രസ്രാവാൻ സംശോധ്യ. തച്ഛിദ്രമാന്ത്രം സമാ
ധായകാലപിപീലികാഭിർദംശയേൽ, ദഷ്ടേപതാ
സാംകായാനപഹരേന്നശിരാംസി, തതഃപൂർവ്വവൽ
സീവ്യേൽ, സന്ധാനഞ്ചയഥോക്തംകാരയേൽ, യ
ഷ്ടീമധുകമിശ്രയാം കൃഷ്ണമൃദാവലിപ്യ ബന്ധേനോ
പചരേൽ, തതോനിവാതമാഗാരം പ്രവേശ്യാചാരി
കമുപദിശേൽ, വാസയേച്ചൈനം തൈലദ്രോണ്യാം
സപ്പിർദ്രോണ്യാംവാ പയോവൃത്തിമിതി. 18

ബദ്ധഗുദോദരത്തിലും പരിസ്രാവി ഉദരത്തിലും സ്നിഗ്ദ്ധ സ്വേദം ചെയ്ത വീണ്ടും സ്നേഹദ്രവ്യം പുരട്ടിയ രോഗിയുടെ നാഭിയുടെ താഴെ ഇടത്തുഭാഗത്തായ രോമരാജിയിൽ നിന്നു് നാലംഗുലം വിട്ടിട്ടു് വയറു് കീറി നാലംഗുലം നീളത്തിൽ കുടൽമാല പുറത്തെടുത്തു വളരെ സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചു് ബദ്ധഗുദോദരത്തിൻെറ കുടൽമാലയിൽ തടഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതായ കല്ലോ തലമുടിയോ മലമോ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവ നീക്കംചെയ്യണം. അതിനുശേഷം ആന്ത്രത്തിൽ നെയ്യും തേനും പുരട്ടി യഥാസ്ഥാനത്തുവെച്ചു് വയറിൻെറ പുറമെയുള്ള മുറി തുന്നിക്കെട്ടണം. പരിസ്രാവിയെന്ന ഛിദ്രോദരത്തിലും ഈ പറഞ്ഞപ്രകാരംതന്നെ കീറി കുടൽമാല പുറത്തെടുത്തു അതിൽ തറച്ചുനില്ക്കുന്ന മുള്ളെടുത്തുകളഞ്ഞു ആ വ്രണത്തെ നല്ലവണ്ണം ശുദ്ധിയാക്കണം. അങ്ങിനെ വ്രണപ്പെട്ട കുടൽ

മാലയെ അവിടെ അമർത്തിപ്പിടിച്ചു മുറി യോജിപ്പിച്ചു അവിടെ കട്ടിറുമ്പിനെക്കൊണ്ടു് കടിപ്പിക്കണം. ഉറുമ്പ് അവിടെ ശരിക്കു് കടിച്ചുനിന്നാൽ അതിന്റെ തല അവിടെ നിർത്തി ഉടൽ മുറിച്ചുകളയണം. അതിനുശേഷം മുമ്പ് പറഞ്ഞതുപോലെ വയരിന്റെ മേൽഭാഗം തുന്നണം. മുറികൂട്ടവാനും മുമ്പു് പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ ചെയ്യണം. വയരിന്റെ മീതെ ഇരട്ടിമധുരം അരച്ചതും കറുത്ത മണ്ണും (കളിമണ്ണ്) കൂടി യോജിപ്പിച്ചു പുരട്ടി കെട്ടുകയും വേണം. അതിനുശേഷം കാറേറൽക്കാത്ത മുറിയിൽ കിടത്തി പത്ഥ്യവിധികൾ നിർദ്ദേശിക്കണം ഈ രോഗിയെ തൈലമൊ നെയ്യൊ നിറച്ച പാത്തിയിൽ കിടത്തുകയും പാൽ മാത്രം ആഹാരമായി ശീലിപ്പിക്കുകയും വേണം.

ദകോദരിണസ്തു വാതഹരതൈലാഭ്യക്തസ്യോഷ്ണോദകസ്വിന്നസ്യ സ്ഥിതസ്യാപ്തൈഃ സുപരിഗൃഹീതസ്യാകക്ഷാൽ പരിവേഷ്ടിതസ്യാധോനാഭേർവ്വാമതശ്ചതുരംഗുലമപഹായ രോമരാജ്യാവ്രീഹിമുഖേനാംഗുഷ്ഠോദരപ്രമാണമവഗാഢംവിധ്യേൽ, തത്രത്രപാദീനാമന്യതമസ്യനാഡീം ദ്വിദ്വാരംപക്ഷനാഡീം വാ സംയോജ്യദോഷോദകമവസിഞ്ചേൽ, തതോ നാഡീമപഹൃത്യ തൈലലവണേനഭ്യജ്യവ്രണം ബന്ധേനോപചരേൽ, നചൈകസ്മിന്നേവദിവസേ സർവ്വംദോഷോദകമപഹരേൽ സഹസാഹ്യപഹൃതേ തൃഷ്ണാജ്വരാംഗമർദ്ദാതിസാര ശ്വാസകാസ പാദദാഹ ഉല്പദ്യേരന്നാപൂർവ്വതേവാ ഭൃശതരമുദരമസഞ്ജാതപ്രാണസ്യ. തസ്മാത്തൃതീയചതുർത്ഥ പഞ്ചമഷഷ്ഠാഷ്ടമദശമ ദ്വാദശഷോഡശ രാത്രാണാമന്യതമമന്ത

രീകൃത്യദോഷോദക മല്പാല്പമവസിഞ്ചേൽ നിഃസ്രുതേചദോഷേ ഗാഢതരമാവികകൌശേയ ചർമ്മണാമന്യതമേനപരിവേഷ്ടയേദുദരം, തഥാനാധ്മായതി വായുഃ, ഷൺമാസാംശ്ചപയസാ ഭോജയേജ്ജാംഗലരസേനവാ, തതഃത്രീൻമാസാനർദ്ധോദകേനപയസാ ഫലാമ്ലേന ജാംഗലരസേനവാ, അവശിഷ്ടംമാസത്രയമന്നം ലഘുഹിതംവാസേവേത, ഏവം സംവത്സരേണാഗദോ ഭവതി. 19

ജലോദരരോഗിയെ വാതഹരതൈലം പുരട്ടി ചൂടുവെള്ളം പകൎന്നു വിയൎപ്പിച്ചു അവനെ നേരെ നിൎത്തി ശരീരം അനങ്ങാത്തവിധത്തിൽ വിശ്വസ്തരായ പരിചാരകന്മാരെക്കൊണ്ടു് പിടിപ്പിച്ചു കക്ഷംമുതൽ നാഭിവരെ ശീല ചുററിക്കെട്ടി നാഭിയുടെ താഴെ ഇടത്തുഭാഗത്തായി രോമാവലിയിൽനിന്നു് നാലംഗുലം വിട്ടിട്ടു് അവിടെ വ്രീഹിമുഖ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് പെരുവിരലുദരവലുപ്പത്തിൽ നല്ല ആഴത്തിൽ കീറണം. അതിൽ രണ്ടുഭാഗത്തും ദ്വാരമുള്ള വെള്ളീയം മുതലായ ലോഹങ്ങളേക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കുഴലൊ പക്ഷിത്തൂവലൊ നല്ലവണ്ണം യോജിപ്പിച്ചുവെച്ചു അതിൽക്കൂടി വയററിൻ നിറഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ദുഷിച്ച ജലത്തെ പുറത്തേക്കു് കളയണം. അതിനുശേഷം കുഴലെടുത്തുകളഞ്ഞു ഇന്തുപ്പു് ചേൎത്ത എണ്ണ പുരട്ടി മുറി കെട്ടണം. ഒററ ദിവസംകൊണ്ടുതന്നെ വയററിൽ വന്നുകൂടിയ ദോഷജലത്തെ മുഴുവൻ പുറത്തേക്കു് കളയരുതു്. പെട്ടെന്നു് മുഴുവൻ പുറത്തേക്കു് കളഞ്ഞാൽ ചുട്ടുനീറൽ, പനി, നുറുങ്ങിനോവു് അതിസാരം, കാസം, ശ്വാസം, കാൽ ചുട്ടുനീറൽ ഇവ ഉണ്ടാവുകയൊ ദുൎബ്ബലനായ രോഗിയുടെ വയററിൽ വീണ്ടും കൂടുതൽ വെള്ളം

നിറയുകയോ ചെയ്യും. ഒരു പ്രാവശ്യമെടുത്താൽ പിന്നെ 3–4–5–6–8–10–12–16—എന്നീ ദിവസങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ദിവസങ്ങളിലായി ദോഷയുക്തമായ ജലം അല്പാല്പമായി എടുത്തുകളയണം. ദോഷജലം മുഴുവൻ പോത്തുകളഞ്ഞാൽ ആട്ടിൻതോലുകൊണ്ടോ പട്ടുവസ്ത്രം കൊണ്ടോ മറേറതെങ്കിലും തോലുകൊണ്ടോ വയറു് നല്ലവണ്ണം മുറുക്കിക്കെട്ടണം. അങ്ങിനെ ചെയ്താൽ വായു വയറു് വീർപ്പിക്കുകയില്ല. ആറുമാസംവരെ പാലോ ജാംഗലമാംസരസമൊ ചേർത്തു ആഹാരം കഴിക്കണം അതിനുശേഷം മൂന്നുമാസംവരെ പകുതി വെള്ളംചേർത്ത പാലൊ പുളിരസമുള്ള പഴരസമൊ ജാംഗലമാംസരസമൊ ചേർത്തു ഭക്ഷണം കഴിക്കണം. പിന്നെ ശേഷിപ്പുള്ള മൂന്നുമാസക്കാലം ഹൃദ്യമായിട്ടുള്ള ലഘുആഹാരം കഴിക്കണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ ഒരു കൊല്ലംകൊണ്ടു് രോഗം ശമിക്കും.

ഭവതിചാത്ര—

ആസ്ഥാപനേചൈവ വിരേചനേച
പാനേതഥാഹാര വിധിക്രിയാസു
സർവ്വോദരിഭ്യഃകുശലൈഃപ്രയോജ്യം
ക്ഷീരംശൃതം ജാംഗലജോരസോവാ. 20

എല്ലാവിധ മഹോദരരോഗികൾക്കും പ്രയോഗിക്കുന്ന കഷായവസ്തിയിലും വിരേചനൌഷധത്തിലും കുടിക്കുന്ന വെള്ളത്തിലും ആഹാരത്തിൽ ചേർത്തു കഴിക്കുവാനും കാച്ചിക്കുറുക്കിയ പാലൊ ജാംഗലമാംസരസമൊ സമർത്ഥനായ വൈദ്യൻ ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാണു്.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
ഉദരചികിത്സിതംനാമ ചതുർദ്ദശോഽദ്ധ്യായഃ

പതിനഞ്ചാം അദ്ധ്യായം
മൂഢഗർഭ ചികിത്സിതം

അഥാതോ മൂഢഗർഭചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

അനന്തരം മൂഢഗർഭചികിത്സിതമെന്ന അദ്ധ്യായത്തെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുത മഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

നാതോഽന്യൽകഷ്ടതമമസ്തി യഥാമൂഢഗർഭശല്യോദ്ധരണം, അത്രഹിയോനിയകൃൽ പ്ലീഹാന്ത്രവിവര ഗർഭാശയാനാം മദ്ധ്യേകർമ്മകർത്തവ്യംസ്പർശേന, ഉൽക്കർഷണാപകർഷണ സ്ഥാനാപവർത്തനോൽക്കർത്തന ഭേദനച്ഛേദന പീഡനർജ്ജുകരണദാരണാനിചൈകഹസ്തേനഗർഭം ഗർഭിണീംചാഹിംസതാ, തസ്മാദധിപതിമാപൃച്ഛ്യപരംച യത്നമാസ്ഥായോപക്രമേത. 3

നേരെ പ്രസവിക്കാതെ ഗർഭാശയത്തിൽ ശല്യഭൂതമായിക്കിടക്കുന്ന ഗർഭത്തെ പുറത്തേക്കെടുക്കുന്നതിന്ന് സമാനമായി മറെറാരു കഠിനകർമ്മമില്ല. അതു് ചെയ്യേണ്ടതെ പ്രകാരമെന്നാൽ യോനി, യകൃൽ, പ്ലീഹ, ആന്ത്രദ്വാരം, ഗർഭാശയം എന്നിവകളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ സ്പർശംകൊണ്ട

റിഞ്ഞു (കണ്ടറിയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതെന്നർത്ഥം) അതു് പുറത്തേക്കെടുക്കുവാനുള്ള പ്രവൃത്തി ചെയ്യണം. പുറത്തുവരേണ്ടതായ മാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു് ശിശു താണു കിടക്കുകയാണെങ്കിൽ പിടിച്ചുപൊക്കുക, മേല്പോട്ടു്പോയതിനെ താഴ്ത്തുക, സ്ഥാനത്തുനിന്നു് തെററി ഏതെങ്കിലും ഭാഗത്തു്പോയതിനെ പിടിച്ചു നേരെയാക്കുക, ഉയർന്നനിന്നു എവിടെയെങ്കിലും തടഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന അംഗത്തെ മുറിച്ചുകളയുക, ഛേദനഭേദനംചെയ്തു തുണ്ടം തുണ്ടമാക്കുക, ഞെക്കുക, വളഞ്ഞുകിടക്കുന്നതിനെ നേരെയാക്കുക, പിളക്കുക എന്നീ കർമ്മങ്ങൾ ശിശുവിനേയും ഗർഭിണിയേയും ഹിംസിക്കാതെ ഒരു കൈകൊണ്ടു് ചെയ്യണം. (ഇതുകൊണ്ടാണു് ഇതു് വളരെ കഷ്ടമാണെന്നു് പറയുവാൻ കാരണം. ചിലപ്പോൾ തള്ളയും കുട്ടിയും മരിച്ചുപോയെന്നും വരാം.) അതുകൊണ്ടു് ഈ പ്രവൃത്തി രാജാവിൻെറ അനുമതി വാങ്ങിയിട്ടു് വളരെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

തത്രസമാസേന അഷ്ടവിധാ മൂഢഗർഭഗതിരുദ്ദിഷ്ടാ,
സ്വാഭാവഗതാ അപിത്രയഃസംഗാഭവന്തി— ശിര
സോവൈഗുണ്യാദംസയോർജഘനസ്യവാ. 4

മൂഢഗർഭഗതി ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ മേൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം എട്ടുവിധത്തിലാകുന്നു. ഇവകൂടാതെ സ്വാഭാവികമായി മൂന്നുവിധ തടസ്സവുംകൂടി ഉണ്ടാകാറുണ്ടു്. 1. പിള്ളയുടെ തല നേരെയല്ലാതെ നില്ക്കുക, 2. ചുമലുകൾ തടഞ്ഞുനില്ക്കുക, 3. ജഘനപ്രദേശത്തു് പിടുത്തമുണ്ടാവുക ഇവയും സ്വാഭാവികമായുണ്ടാകുന്ന തടസ്സങ്ങളാണു്.

ജീവതിത്തുഗർഭേ സൂതികാഗർഭനിർഹരണേ പ്രയ
തേത. നിർഹത്തുമശക്യേ ച്യാവനാൻ മന്ത്രാനുപ
ശ്രുണുയാൽ, താൻ വക്ഷ്യാമഃ 5

ഗർഭസ്ഥശിശുവിനു് ജീവനുണ്ടെങ്കിൽ ജീവനോടുകൂടി ത്തന്നെ പുറത്തേക്കെടുക്കുവാൻ കഴിയുന്നതും പ്രയത്നിക്കണം. പുറത്തേക്കെടുക്കുവാൻ കഴിയാതെവന്നാൽ ഗർഭച്യവനങ്ങളായ മന്ത്രങ്ങൾ ജപിച്ചു ഗർഭിണിയെ കേൾപ്പിച്ചുകൊടുക്കണം. ആ മന്ത്രങ്ങളെ ഞാൻ ഉപദേശിച്ചുതരാം.

ഇഹാമൃതഞ്ചസോമശ്ച ചിത്രഭാനുശ്ചഭാമിനീ
ഉച്ചൈഃശ്രവാശ്ചതുരഗോ മന്ദിരേനിവസന്തുതേ. 6
ഇദമമൃതമപാം സമുദ്ധൃതാംവൈ
തവലഘുഗർഭമിമംപ്രമുഞ്ചതുസ്ത്രീ
തദനലപവനാർക്കവാസവാസ്തേ
സഹലവണാംബുധരൈർദ്ദിശന്തുശാന്തിം 7
മുക്താഃപാശോവ്വിപാശാശ്ച മുക്താഃസൂര്യ്യേണരശ്മയഃ
മുക്തഃസർവ്വഭയാദ്ഗർഭ ഏഹ്യേഹിവിരമാവിതഃ 8

ഹേ സുന്ദരീ! നിങ്ങളുടെ ഈ വീട്ടിൽ അമൃതും ചന്ദ്രനും സൂര്യ്യഭഗവാനും ഉച്ചൈശ്രവസ്സാകുന്ന കുതിരയും വസിക്കുമാറാകട്ടെ. ഹേ സ്ത്രീ! ഈ അമൃതു് സമുദ്രം കടഞ്ഞെടുത്തതാകുന്നു. നിൻെറ ലഘുവായ ഈ ഗർഭത്തെ അതു് ക്ഷണത്തിൽ മോചിപ്പിക്കട്ടെ. അഗ്നി, വായു, സൂര്യ്യൻ, ഇന്ദ്രൻ, സമുദ്രം എന്നിവർ നിനക്കു് ശാന്തിയെ പ്രദാനംചെയ്യട്ടെ. ജീവൻെറ ബന്ധനങ്ങൾകൂടി മോചിക്കപ്പെടുന്നു. സൂര്യ്യൻ തൻെറ കിരണങ്ങൾ പുറത്തേക്കു് വിടുന്നു. അല്ലയോ ഗർഭമേ നീ സർവ്വവിധ ഭയങ്ങളിൽ

(വിഘ്നങ്ങളിൽ)നിന്നും മോചിക്കപ്പെട്ട സുരക്ഷിതമായി പുറത്തേക്കു് വരിക.

ഔഷധാനിച വിദധ്യാദ്യഥോക്താനി. മൃതേ ചോത്താനായ ആഭുഗ്നസക്ഥ്യാവസ്ത്രാധാരകോന്നമിതകട്യാ ധന്വനനാഗവൃത്തികാ ശാല്മലീമൃത്സ്നാഘൃതാഭ്യാംമ്രക്ഷയിത്വാ ഹസ്തംയോനൌപ്രവേശ്യഗർഭമുപഹരേൽ തത്രസക്ഥിഭ്യാമാഗതമനുലോമമേവാഞ്ഛേരൽ, ഏകസക്ഥ്നാപ്രതിപന്നസ്യേതരസക്ഥിപ്രസാര്യാപഹരേൽ സ്ഫിഗ്ദേശേനാഗതസ്യ സ്ഫിഗ്ദേശംപ്രപീഡ്യോർദ്ധ്വമുൽക്ഷിപ്യ സക്ഥിനീപ്രസാര്യാപഹരേൽ. തിര്യ്ഗാഗതസ്യപരിഘസ്യേവ തിരശ്ചീനസ്യ പശ്ചാദർദ്ധമൂർദ്ധ്വമുൽക്ഷിപ്യ പൂർവ്വാർദ്ധമപത്യപഥം പ്രത്യാർജ്ജവമാനീയാപഹരേൽ, പാർശ്വാപവൃത്തശിരസമം സംപ്രപീഡ്യോർദ്ധ്വമുൽക്ഷിപ്യശിരോപത്യപഥമാനീയാപഹരേൽ, ബാഹുദ്വയപ്രതിപന്നസ്യോർദ്ധ്വമുൽപീഡ്യാംസൌ ശിരോനുലോമമാനീയാപഹരേൽ, ദ്വാവന്ത്യാവസാദ്ധ്യൌ മൂഢഗർഭൌ, ഏവമശക്യേ ശസ്ത്രമവചാരയേൽ. 9

മുമ്പു് ശാരീരസ്ഥാനത്തിൽ ഗർഭസംഗാവസ്ഥയിൽ പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങളും പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണു്. ഗർഭസ്ഥശിശു മരിച്ചുപോയാൻ ഗർഭിണിയെ മലർത്തിക്കിടത്തി കാൽ മടക്കിവെച്ചു കടീപ്രദേശത്തു് ചുവട്ടിൽ തുണി ചുരുട്ടിവെച്ചു് അരക്കെട്ടു് അല്പം ഉയർത്തിയതിനുശേഷം ധന്വനവൃക്ഷത്തോലു്, ഇന്തിൻകായ, പൂളത്തോലു്, കളിമണ്ണു് ഇവ അരച്ചു നെയ്യുംചേർത്തു പുരട്ടിയ കയ്യു് യോനിയിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചിട്ടു ഗർഭത്തെ പുറത്തേക്കെടുക്കണം.

അങ്ങിനെ പുറത്തേക്കെടുക്കുമ്പോൾ കാലുകളാണ് ആദ്യം പുറത്തേക്ക് വരുന്നതെങ്കിൽ അതേവിധംതന്നെ പുറത്തേക്കെടുക്കേണ്ടതാണ്. ഒരു കാൽ മാത്രമാണ് പുറത്തേക്ക് വരുന്നതെങ്കിൽ മറ്റേ കാൽകൂടി നിവർത്തിപ്പിടിച്ചു പുറത്തേക്കെടുക്കേണ്ടതാണ്. നിതംബമാണ് വരുന്നതെങ്കിൽ നിതംബത്തെ തള്ളി മേല്പോട്ടുയർത്തി കാലുകളെ നിവർത്തി പുറത്തേക്കെടുക്കണം. കവണിൻെറ സാക്ഷിപോലെ വിലങ്ങത്തിലാണ് വരുന്നതെങ്കിൽ കാലിൻെറ ഭാഗം മേല്പോട്ടേക്ക് തള്ളി തലയുടെ ഭാഗം യോനിമാർഗ്ഗത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നു പുറത്തേക്കെടുക്കണം. തല ഏതെങ്കിലും വശത്തേക്ക് ചരിഞ്ഞു പള്ളയിൽ കുടുങ്ങിനിന്നുപോയാൽ ചുമലിലമർത്തി മേല്പോട്ടുയർത്തി തല യോനിമാർഗ്ഗത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നു പുറത്തേക്കെടുക്കണം. കൈ രണ്ടും പുറത്തേക്ക് വന്ന് തലകുടുങ്ങി തടഞ്ഞുനില്ക്കുകയാണെങ്കിൽ രണ്ടു ചുമലുംപിടിച്ചു മേല്പോട്ടു തള്ളി തല നേരെയാക്കി അതേവിധത്തിൽത്തന്നെ പുറത്തേക്കെടുക്കണം. ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ രണ്ടു് മൂഢഗർഭം അസാദ്ധ്യമാണ്. ഈ പറഞ്ഞവിധത്തിലൊന്നും മൂഢഗർഭത്തെ പുറത്തേക്കെടുക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമായില്ലെങ്കിൽ ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യേണ്ടുകണം.

സചേതനഞ്ച ശസ്ത്രേണ നകഥഞ്ചന ദാരയേൽ
ദാഹ്യമാണോഹിജനനീ മാത്മാനഞ്ചൈ വഘാതയേൽ

ജീവനുള്ള കുട്ടിയെ ഒരിക്കലും ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറരുതു്. ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറിയാൽ കുട്ടി മരിച്ചുപോകുമെന്നു് മാത്രമല്ല അതു് അമ്മയെക്കൂടി മരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

തത്രസ്ത്രീയമാശ്വാസ്യ മണ്ഡലാഗ്രേണ അംഗുലീശ
സ്ത്രേണവാശിരോവിദാര്യ, ശിരഃകപാലാന്യാഹൃത്യ,

ശങ്കുനാഗ്രഹീതേപാരസി കക്ഷായാംവാപഹരേൽ,
അഭിന്നശിരസമക്ഷിക്രൂടേ ഗണ്ഡേധവാ, അംസസം
സക്തസ്യാം സന്ദേശേബാഹൂചരിതപാ, ഭൃതിമിവാ
തതം വാതപൂർണ്ണോദരംവാവിദാര്യ നിരസ്യാന്ത്രാണി
ശിഥിലീഭൂതമാഹരേൽ, ജഘനസക്തസ്യവാ ജഘ
നകപാലാനീതി. 11

ഗർഭസ്ഥശിശുവിനെ കീറിമുറിച്ചു പുറത്തേക്കെടുക്കേ
ണ്ടിവന്നാൽ ഗർഭിണിയെ നല്ലവാക്കു പറഞ്ഞു ആശ്വാ
സിപ്പിച്ചു, തലയാണ് തടഞ്ഞതെങ്കിൽ മണ്ഡലാഗ്രമെ
ന്ന ശസ്ത്രംകൊണ്ടോ അംഗുലി എന്ന ശസ്ത്രംകൊണ്ടോ
തല കീറിമുറിച്ചു തലയോടിൻകഷ്ണങ്ങളെല്ലാം പുറത്തേ
ക്കെടുത്തുകളഞ്ഞു ശങ്കു എന്ന യന്ത്രംകൊണ്ടു് ഉരസ്സിലൊ
കക്ഷത്തിലൊ പിടിച്ചുവലിച്ചു പുറത്തേക്കെടുക്കണം.
ചുമലാണ് തടഞ്ഞതെങ്കിൽ ആ തടഞ്ഞഭാഗത്തെ ചുമ
ലിൽനിന്നു് കൈ മുറിച്ചുകളഞ്ഞു എടുക്കണം. കാററ്
നിറച്ച തോൽസഞ്ചിപോലെ ശിശുവിൻെറ വയരിൽ
വായുനിറഞ്ഞു വീർത്തുപോയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ വയർ കീറി
കുടൽമാലയെല്ലാം പുറത്തെടുത്തുകളഞ്ഞു ശിഥിലമാക്കി
പുറത്തേക്കെടുക്കണം. നിതംബമാണ് തടഞ്ഞതെങ്കിൽ
ആ ജഘനകപാലം മുറിച്ചുകളഞ്ഞു പുറത്തേക്കെടുക്കണം.
ഷഡംഗപ്രതിബന്ധ നിവാരണോപായം ഇപ്രകാരമാ
കുന്നു.

കിംബഹുനാ—

യദ്യദംഗംഹിഗർഭസ്യ തസ്യസജ്ജതിതൽഭിഷക്
സ്മ്യഗപിനിർഹരേച്ഛിതപാ രക്ഷേന്നാരീഞ്ചയത്നതഃ

എന്തിനധികം പറയുന്നു. ഗർഭസ്ഥശിശുവിൻെറ ഏതൊ
രംഗമാണൊ തടഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതു് ആ അംഗത്തെ വൈ

ദ്യൻ വേണ്ടതുപോലെ മുറിച്ചുകളഞ്ഞു ഗർഭത്തെ പുറത്തേക്കെടുക്കണം. എത്ര പ്രയാസപ്പെട്ടും ഗർഭിണിയെ രക്ഷിക്കുകയും വേണം.

ഗർഭസ്യഗതയശ്ചിത്രാ ജായന്തേഽനിലകോപതഃ
തത്രാനല്പമതിർവ്വൈദ്യോ വർത്തേതവിധിപൂർവ്വകം 13

വായുകോപംനിമിത്തം ഗർഭസ്ഥശിശുവിൻെറ സ്ഥിതി നാനാപ്രകാരത്തിലായിത്തീരും. അങ്ങിനെയുള്ള സന്ദർഭത്തിൽ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ അതാതിന്നു യോജിക്കുന്നവിധത്തിലുള്ള ക്രിയകൾ വിധിപ്രകാരം ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

നോപേക്ഷേതമൃതംഗർഭം മുഹൂർത്തമപിപണ്ഡിതഃ
സഹ്യാശുജനനീംഹന്തി നിരുച്ഛ്വാസംപശുംയഥാ

ഗർഭാശയത്തിൽ കിടന്നു മരിച്ചുപോയ ശിശുവെ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ഏതുവിധത്തിലെങ്കിലും ഉടനെ പുറത്തേക്കെടുക്കണം. അതിനു് അല്പംപോലും ഉപേക്ഷ വരുത്തരുതു്. അതു് മൂക്കും വായും അടക്കിപ്പിടിച്ച ജീവിയെ എന്നപോലെ ആ മാതാവിനെ ക്ഷണത്തിൽ കൊല്ലുന്നതായിരിക്കും.

മണ്ഡലാഗ്രേണകർത്തവ്യം ഛേദ്യമന്തർവ്വിജാനതാ
വൃദ്ധിപത്രംഹിതീക്ഷ്ണാഗ്രം നാരീംഹിംസ്യാൽ
കദാചന. 15

ശസ്ത്രക്രിയയിൽ പരിചയമുള്ള വൈദ്യൻ ഗർഭപാത്രത്തിൽവെച്ചു ഛേദനക്രിയ നടത്തുമ്പോൾ മണ്ഡലാഗ്രശസ്ത്രംകൊണ്ടു് തന്നെ ചെയ്യണം. കൂർത്ത മുനയുള്ളതായ

വൃദ്ധിപത്രം എന്ന ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് ചെയ്യാലാകട്ടെ ചില പ്പോൾ സ്ത്രീയെതന്നെ അപകടപ്പെട്ടുത്തിയെന്നുംവരാം.

അഥാപതന്തീമപരാം പാതയേൽ പൂർവ്വവൽഭിഷക്
ഹസ്തേനാപഹരേദ്വാപി പാർശ്വാഭ്യാംപരിപീഡ്യവാ
ധുനുയാച്ചമുഹുന്നാരീം പീഡയേദ്വാം സപിണ്ഡികാം
തൈലാക്തയോനേരേവംതാം പാതയേന്മതിമാൻ
ഭിഷക്. 17

പ്രസവിക്കുകയോ കുട്ടിയെ എടുക്കുകയോ ചെയ്തതിനുശേ ഷം മറുപിള്ള വീഴാതിരുന്നാൽ വൈദ്യൻ മുമ്പു് ശാരീ രസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞതുപ്രകാരമൊ കൈകൊണ്ടെടുക്കു കയൊ രണ്ടു വാരിപ്പള്ളയിലും ഞെക്കി പുറത്തേക്കു് വരു ത്തുകയൊ ചെയ്യണം. ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ യോനി യിൽ എണ്ണപുരട്ടി സ്ത്രീയെ കാലും കയ്യും പിടിച്ചു പൊ ന്തിച്ചു സാവധാനത്തിൽ കുലുക്കി കുലുക്കിയൊ ചുമലിൽ പിടിച്ചു ഞെക്കിയൊ മറുപിള്ളയെ വീഴ്ത്തേണ്ടതാണു്.

ഏവംനിർഹൃതശല്യന്തു സിഞ്ചേദുഷ്ണേനവാരിണാ
തതോഭ്യക്തശരീരായ യോനൌസ്നേഹംനിധാപയേൽ
ഏവംമൃദുഭീഭവേദ്യോനി സ്തച്ഛൂലംചോപശാമ്യതി.

ഇപ്രകാരം ശല്യഭൂതമായ ഗർഭത്തേയും മറുപിള്ളയേയും പുറത്തേക്കെടുത്തതിനുശേഷം അവളെ ചൂടുവെള്ളംകൊ ണ്ടു് കുളിപ്പിച്ചു പിന്നെ ശരീരത്തിൽ മുഴുവൻ എണ്ണ പുരട്ടി മലർത്തിക്കിടത്തി യോനിയിൽ എണ്ണ നിർത്തണം. (പിചുവെക്കണം) ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ യോനിക്കു് മാർദ്ദ വം വരികയും യോനിശ്ശൂല ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

കൃഷ്ണാതന്മൂലശുണ്ഠ്യേലാ ഹിംഗുഭാർങ്ഗീഃസദീപ്യകാഃ
വചാമതിവിഷാംരാസ്നാ ചവ്യംസഞ്ചൂർണ്ണ്യപായയേൽ

സ്നേഹേനദോഷസ്യന്ദാൎത്ഥം വേദനോപശമായച
കഥാഥംപൈഷാംതഥാകല്ക്കം ചൂൎണ്ണംവാ സ്നേഹ
വൎജ്ജിതം

തിപ്പലി, കാട്ടുതിപ്പലിവേര്, ചുക്ക്, ഏലത്തരി, കായം, ചെറുതേക്കിൻവേര്, അയമോദകം, വയമ്പ്, അതിവിടയം, അരത്ത, കാട്ടുമുളകിൻവേര് ഇവ നല്ലവണ്ണം പൊടിച്ചു എണ്ണയിൽ ചേൎത്തു സേവിക്കണം. എന്നാൽ പ്രസവസമയം പോകേണ്ടതായ രക്തം മുതലായവ പുറത്തുപോവുകയും വേദന ശമിക്കുകയും ചെയ്യും. ഈ പറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ എണ്ണചേൎക്കാതെ കഷായമാക്കിയൊ അരച്ചുകലക്കിയൊ പൊടിച്ചു പൊടിയാക്കിയൊ യുക്തം പോലെ കൊടുക്കാവുന്നതാണ്.

ശാകത്വക്ഹിംഗ്വതിവിഷാ പാഠാകടുകരോഹിണീഃ
തഥാതേജോവതീഞ്ചാപി പായയേൽ പൂൎവ്വവൽ
ഭിഷക്.

തേക്കിൻതോല്, കായം, അതിവിടയം, പാടക്കിഴങ്ങ്, കടുരോഹിണി, ചെറുപ്പുന്നയരി ഇവയുടെ ചൂൎണ്ണവും മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം വൈദ്യൻ സേവിപ്പിക്കണം.

ത്രിരാത്രംപഞ്ചസപ്താഹം തതഃസ്നേഹം പുനഃ
പിബേൽ. 22
പായയേതാസവംനക്ത മരിഷ്ടംവാസസംസ്കൃതം
ശിരീഷകകുഭാഭ്യാംച തോയമാചമനേഹിതം 23
ഉപദ്രവാശ്ചയേഽന്യേസ്യുസ്താൻ യഥാസ്വ
മുപാചരേൽ
സൎവ്വതഃപരിശുദ്ധാച സ്നിഗ്ദ്ധപഥ്യാല്പഭോജനാ 24
സ്വേദാഭ്യംഗപരാനിത്യം ഭവേൽക്രോധവിവൎജ്ജിതാ.

മേൽപറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങൾ മൂന്നോ അഞ്ചോ ഏഴോ ദിവസം സേവിച്ചതിനുശേഷം സ്നേഹപാനം ചെയ്യണം. രാത്രി വിധിപ്രകാരമുണ്ടാക്കിയ ആസവമൊ അരിഷ്ടമൊ സേവിക്കണം. നെന്മേനിവാകത്തോലും നീർമരുതിൻ തോലും കൂടി ചതച്ചിട്ടു തിളപ്പിച്ച വെള്ളം മുഖംകഴുകവാനും മററും ഉപയോഗിക്കുന്നതു് നല്ലതാണു്. പനി, വായുക്ഷോഭം മുതലായ മററുപദ്രവങ്ങളുണ്ടായാൽ അതാതുകൾക്കുള്ള ചികിത്സ ചെയ്യുകയും വേണം. ബാഹ്യാഭ്യന്തരശ്ശുദ്ധിയോടുകൂടിയും സ്നിഗ്ദ്ധമായുള്ളതും പത്ഥ്യമായിട്ടുള്ളതുമായ ആഹാരം അല്പാല്പമായി കഴിക്കുകയും പതിവായി എണ്ണതേച്ചു ചൂടുവെള്ളംകൊണ്ടു് വിയൎപ്പിക്കുകയും ക്രോധവൎജ്ജിതമായി വസിക്കുകയും വേണം.

പയോവാതഹരൈസ്സിദ്ധം ദശാഹംഭോജനേഹിതം
രസംദശാഹംശ്ചേഷ്വേത്തു യഥായോഗമുപാചരേൽ
വ്യുപദ്രവാംവിശ്ശുദ്ധാംച ജ്ഞാത്വാചവരവൎണ്ണിനീം
ഊൎദ്ധ്വംചതുൎഭ്യോമാസേഭ്യോ വിസൃജേൽ
പരിഹാരതഃ

മേൽ പറഞ്ഞതുപ്രകാരം പത്തുദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ പത്തുദിവസം വാതഹരൌഷധങ്ങളിട്ടുകാച്ചിയ പാൽ കൂട്ടിയും പിന്നെ പത്തുദിവസം മാംസരസം കൂട്ടിയും ആഹാരം കഴിക്കുന്നതു് നല്ലതാണു്. പിന്നീടു് മുമ്പു് ശീലിച്ചിട്ടുള്ളതും പ്രസവരക്ഷക്കനുകൂലമായിട്ടുള്ളതുമായ ആഹാരം കഴിക്കുകയും വേണം. ഉപദ്രവവ്യാധികളെല്ലാം ശമിക്കുകയും ശരീരശ്ശുദ്ധിയും വൎണ്ണപ്രസാദവും ഉണ്ടായി എന്നു് മനസ്സിലാവുകയും ചെയ്താൽ നാലുമാസത്തിനുശേഷം ആഹാരവിഹാരാദികളിൽനിന്നു് മോചിപ്പിക്കണം.

യോനിസന്തപ്പ്ണേഭ്യംഗേ പാനേവസ്തിഷുഭോജനേ
ബലാതൈലമിദംപാസ്യൈ ദദ്യാദനിലവാരണം.

യോനിയിൽ നിർത്തുവാനും തേക്കുവാനും സേവിക്കുവാനും വസ്തിക്രിയക്കും ആഹാരത്തിൽ ചേർത്തു കഴിക്കുവാനും താഴെ പറയുന്ന വാതഹരമായ ബലാതൈലമുപയോഗിക്കണം.

ബലാമൂലകഷായസ്യ ദശമൂലീശൃതസ്യച 28
യവകോലകുലത്ഥാനാം കഷായസ്യപയസസ്തഥാ
അഷ്ടാവഷ്ടൌശ്രുഭാഭാഗാ സ്തൈലാദേകസ്തദേകതഃ
പചേദാവാപ്യമധുരം ഗണംസൈന്ധവസംയുതം
തഥാഗുരുംസജ്ജരസം സരളംദേവദാരുച 30
മഞ്ജിഷ്ഠാംചന്ദനംകുഷ്ഠ മേലാംകാലാനുസാരിവാം
മാംസീംശൈലേയകംപത്രം തകരംസാരിവാംവചാം.
ശതാവരീമശ്വഗന്ധാം ശതപുഷ്പംപുനന്നവാം
തൽസാധുസിദ്ധംസൌവർണ്ണേ രാജതേ
മൃൺമയേപിവാ. 32
പ്രക്ഷിപ്യകലശേസമ്യക് സ്വനുഗുപ്തംനിധാപയേൽ
ബലാതൈലമിദംഖ്യാതം സവ്വവാതവികാരനുൽ 33
യഥാബലമതോമാത്രാം സൂതികായൈഃപ്രദാപയേൽ
യാചഗർഭാത്ഥിനീനാരീ ക്ഷീണശുക്ലശ്ചയഃപുമാൻ 34
വാതക്ഷീണേമമ്മഹതേ മഥിതേഭിഹതേതഥാ
ഭഗ്നേശ്രമാഭിപന്നേച സവ്വഥൈവോപയുജ്യതേ. 35
ഏതദാക്ഷേപകാദീൻവൈ വാതവ്യാധീനപോഹതി
ഹിക്കാംകാസമധീമന്ഥം ഗുന്മംശ്വാസഞ്ചദുസ്തരം 36
ഷൺമാസാനുപയുജ്യൈത ഒന്ത്രവൃദ്ധിമപോഹതി
പ്രത്യഗ്രധാതുഃപുരുഷോ ഭവേച്ചസ്ഥിരയൌവ്വനഃ 37

രാജ്ഞാമേതദ്ധികർത്തവ്യം രാജമാത്രാശ്ചയേനരാഃ
സുഖിനഃസുകുമാരാശ്ച ധനിനശ്ചാപിയേനരാഃ 38

കുറുന്തോട്ടികഷായം, ദശമൂലകഷായം, യവം—ലന്തക്കുരു—മുതിര ഇവ മൂന്നുംകൂടി വെച്ച കഷായം, പശുവിൻ പാൽ ഇവ എട്ടെട്ട് ഭാഗം എണ്ണ ഒരുഭാഗം ഇവയെല്ലാം കൂടി ഒന്നിച്ചുചേർത്തു കല്ക്കത്തിന്നു് കാകോള്യാദിഗണം, ഇന്തുപ്പ്, അകിൽ, ചെഞ്ചല്യം, ചരളം, ദേവതാരം, പൂവത്തം, ചന്ദനം, കൊട്ടം, ഏലത്തരി, ഉലുവ, ജടാമാഞ്ചി, ചേലേയം, പച്ചില, തകരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, വയമ്പ്, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, അമുക്കുരം, ചതുകപ്പ, തെഴുതാമവേര് ഇവ സമം അരച്ചുചേർത്തു കാച്ചി അരിച്ചു സ്വർണ്ണംകൊണ്ടോ വെള്ളികൊണ്ടോ മണ്ണുകൊണ്ടോ ഉണ്ടാക്കിയ പാത്രത്തിലാക്കി അടച്ചു നല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിക്കണം. പ്രസിദ്ധിയാർജ്ജിച്ച ഈ ബലാതൈലം എല്ലാവിധ വാതരോഗത്തേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്. പ്രസവിച്ച സ്ത്രീയെ അഗ്നിബലത്തിന്നനുസരിച്ചു ഈ തൈലം സേവിപ്പിക്കണം. ഗർഭമുണ്ടാവാത്തവർ സേവിച്ചാൽ ഗർഭമുണ്ടാകും. ശുക്ലം ക്ഷയിച്ചവൻ സേവിച്ചാൽ ശുക്ലവൃദ്ധിയുണ്ടാകും. വാതക്ഷീണത്തിലും മർമ്മക്ഷതത്തിലും തഞ്ഞതിലും അടികൊണ്ടതിലും എല്ല് പൊട്ടിപ്പോയതിലും അദ്ധ്വാനിച്ചു ക്ഷീണിച്ചതിലും പാനാഭ്യംഗാദി എല്ലാവിധ പ്രയോഗങ്ങൾക്കും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. ഈ തൈലം ആക്ഷേപകാദി വ്യാതവ്യാധികളേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഭയങ്കരമായ എക്കിട്ട, ചുമ, കൺവീക്കം, ഗുന്മൻ, ഏക്കം, ആന്ത്രവൃദ്ധി എന്നീ രോഗങ്ങൾ ഈ തൈലം ആറുമാസക്കാലം ഉപയോഗിച്ചാൽ നശിക്കുന്നതാണ്. ഇതു് സേവിച്ചാൽ പുരുഷന്നു്

ധാതുവൃദ്ധിയും യൌവ്വനസ്ഥിരതയുമുണ്ടാകും. രാജാക്കന്മാക്കോ തത്തുല്യന്മാരായവക്കോ സുഖികൾക്കൊ സുകുമാരന്മാരായവക്കോ ധനികന്മാക്കോ വേണ്ടി ഈ തൈലം ഉണ്ടാക്കേണ്ടതാണ്.

ബലാകഷായപീതേഭ്യസ്തിലേഭ്യോവാപ്യനേകശഃ
തൈലമുൽപാദ്യതൽകഥാഥ ശതപാകംകൃതംശുഭം 39
നിവാതേ നിഭൃതാഗാരേ പ്രയുഞ്ജീതയഥാബലം
ജീർണ്ണേസ്മിൻ പയസാസ്സിദ്ധ മശ്നീയാൽ
ഷഷ്ടികൌദനം 40
അനേനവിധിനാദ്രോണ മുപയുജ്യാന്നമീരതം
ഭുഞ്ജീതദ്വിഗുണംകാലം ബലവണ്ണാന്വിതസ്തതഃ 41
സർവ്വപാപൈവ്വിനിർമ്മുക്തഃ ശതായുഃപുരുഷോഭവേൽ
ശതം ശതം തഥോൽക്കർഷേ ദ്രോണേ ദ്രോണേ
പ്രകീർത്തിതഃ 42

കുറുന്തോട്ടികഷായത്തിൽ അനേകപ്രാവശ്യം ഭാവനചെയ്തെടുത്ത എള്ളിൽനിന്ന് എണ്ണയെടുത്തു ആ എണ്ണ കുറുന്തോട്ടിതന്നെ കഷായവും കല്ക്കവുമായി നൂറുപ്രാവശ്യം കാച്ചിയെടുക്കുക (നൂറുപ്രാവശ്യം ആവർത്തിക്കുക). കാററുതട്ടാത്ത ഏകാന്തമായ വീട്ടിൽ താമസിച്ചു (കുടീപ്രവേശം ചെയ്തു) ശക്തിക്കനുസരിച്ചു ഈ തൈലം സേവിക്കണം. തൈലം ദഹിച്ചാൽ പാലും നെയ്യുംകൂട്ടി നവരച്ചോറുണ്ണണം. ഇപ്രകാരം ശതപാകതൈലം പതിനാറിടങ്ങഴി സേവിക്കുകയും ഇതു് സേവിക്കുവാൻ എത്ര ദിവസം വേണ്ടിവന്നുവോ അതിൻെറ ഇരട്ടിദിവസം മേൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം പത്ഥ്യം ശീലിക്കുകയും ചെയ്താൽ

ശരീരബലവും വർണ്ണപ്രസാദവുമുണ്ടാകും. സർവ്വവിധ പാപങ്ങളും നശിച്ച (യാതൊരുവിധ രോഗങ്ങളുമില്ലാതെ) നൂറ്റ് സംവത്സരം ജീവിച്ചിരിക്കും. പിന്നേയും ഈ തൈലം സേവിക്കുന്നതായാൽ ഓരോ പതിനാറിടങ്ങഴിക്കും ഓരോ നൂറുകൊല്ലം ആയുസ്സ് വർദ്ധിക്കുന്നതായിരിക്കും.

ബലാകല്ക്കേനാതിബലാ ഗുള്ചൃാദിതൃപര്ണ്ണിഷു
സൈരേയകേവീരതരൌ ശതാവര്യ്യാംത്രികണ്ടകേ 43
തൈലാനിമധുകേകര്യ്യാൽ പ്രസാരിണ്യാഞ്ച
ബുദ്ധിമാൻ

ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ബലാതൈലമുണ്ടാക്കുവാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ വൻകുറുന്തോട്ടി, ചിററമൃത്, ആദിത്യപർണ്ണി, കരിങ്കുറുഞ്ഞി, നീർമരുത്,ശതാവരി, ഞെരിഞ്ഞിൽ, ഇരട്ടിമധുരം, പ്രസാരണി എന്നിവകളെക്കൊണ്ടും തൈലമുണ്ടാക്കി പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.

നീലോല്പലാംവരീമൂലം ഗവ്യേക്ഷീരേവിപാചയേൽ
ശതപാകംതതസ്തേന തിലതൈലംപചേൽഭിഷക്
ബലാതൈലസ്യകല്ക്കാംസ്തു സുപിഷ്ടാംസ്തത്രദാപയേൽ
സർവ്വേഷാമേവജാനീയാ ദുപയോഗം ചികിത്സകഃ
ബലാതൈലവദേതേഷാം ഗുണാംശ്ചൈവവിശേഷത:

നീലത്താമരക്കിഴങ്ങും ശതാവരിക്കിഴങ്ങും പാൽക്കഷായമാക്കിയെടുത്തു നൂറുപ്രാവശ്യം വൈദ്യൻ എണ്ണ കാച്ചിയെടുക്കണം. (നൂറുപ്രാവശ്യം ആവർത്തിക്കണം) ബലാതൈലത്തിൻെറ കല്ക്കമരുന്നു് നല്ലവണ്ണം അരച്ച അതിൽ കല്ക്കമായി ചേർക്കുകയും വേണം. ഈ പറഞ്ഞ എല്ലാ തൈല

ങ്ങളുടെ ഉപയോഗവും വിശേഷഗുണങ്ങളും ബലാതൈലത്തിന്നു് പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെയാണെന്നു് വൈദ്യൻ മനസ്സിലാക്കണം.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ മൂഢഗർഭചികിത്സിതംനാമ പഞ്ചദശോഽദ്ധ്യായഃ

പതിനാറാം അദ്ധ്യായം

വിദ്രധി ചികിത്സിതം

അഥാതോവിദ്രധീനാം ചികിത്സിതംവ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

അനന്തരം വിദ്രധികൾക്കുള്ള ചികിത്സയെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു

ഉക്താവിദ്രധയഃ ഷഡ്‌ യേതേഷ്വസാദ്ധ്യസ്തുസർവ്വജഃ
ശേഷേഷ്വാമേഷുകർത്തവ്യാ ത്വരിതം
ശോഫവൽക്രിയാ. 3

വിദ്രധി (കുരു) വാതജം, പിത്തജം, കഫജം, സന്നിപാതജം, ക്ഷതജം. രക്തജം എന്നിങ്ങനെ ആറുവിധത്തിലാണെന്നു് മുമ്പു് നിദാനസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ സന്നിപാതജവിദ്രധിയാകട്ടെ അസാദ്ധ്യമാകുന്നു. ശേഷമുള്ള അഞ്ചുതരം വിദ്രധികളിൻ ആമാവസ്ഥയിൽതന്നെ വീക്കത്തിന്നു് ചികിത്സിക്കുംപോലെ ഉടനെ ചികിത്സിക്കണം.

വാതഘ്നമൂലകല്കൈസ്തു ഘൃതതൈലവസായുതൈഃ
സുഖോഷ്ണോബഹളോലേപഃ പ്രയോജ്യോ
വാതവിദ്രധൌ 4

സാന്തൂപൌദകമാംസസ്സ കാകോള്യാദിഃസതപ്പ്ണഃ
സ്നേഹാമ്ലസിദ്ധോലവണഃ പ്രയോജ്യശ്ചോപനാഹനേ
വേശവാരൈസ്സകൃശരൈഃ പയോഭിഃപായസൈസ്സഥാ
സ്വേദയേൽ സതതഞ്ചാപി നിർഹരേച്ചാപി
ശോണിതം 6

വാതവിദ്രധിയിൽ വാതഘ്നമൂലം (പുനർമ്മുരിങ്ങയാണെന്നും ഭദ്രദാവ്വാദിഗണൌഷധമാണെന്നും പക്ഷമുണ്ടു്.) അരച്ചു നെയ്യും എണ്ണയും വസയും കൂട്ടി വെതുമ്പിച്ചു സഹിക്കാൻകഴിയുന്ന ചൂ േടാടുകൂടി കനത്തിൽ പുരട്ടണം. ഉപനാഹത്തിന്നു് (പൊട്ടീസ്സിന്നു്) എരുമ മുതലായ ആനൂപജീവികളുടെ മാംസവും മത്സ്യം മുതലായ ജലജീവികളുടെ മാംസവും കാകോള്യാദിഗണൌഷധങ്ങളും മലപ്പൊടിയും ഇന്തുപ്പും നെയ്യ്, എണ്ണ, വസ മുതലായ സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങളും വെപ്പുകാടിയും ചേത്തു പാകംചെയ്തു പ്രയോഗിക്കുകയും വേണം. വേസവാരം (സംസ്കൃതമാംസവിശേഷം), കൃശരം (തിലതണ്ഡുലമാഷകൃതായവാഗ്രൂഃ), പാൽ, പായസം (ക്ഷീരസിദ്ധസ്തണ്ഡുലഃപായസഃ) എന്നിവകളെക്കൊണ്ടു് നിരന്തരം വിയപ്പിക്കുകയും രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയും വേണം.

സചേദേവമുപക്രാന്തഃ പാകായാഭിമുഖോയദി
തംപാചയിത്വാശസ്ത്രേണ ഭിന്ദ്യാൽഭിന്നഞ്ച
ശോധയേൽ. 7

വാതവിദ്രധിയിൽ മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സ ചെയ്തിട്ടുകൂടി പഴുക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിനെ പഴുക്കുവാനുള്ള ഔഷധങ്ങളിട്ടു് പഴപ്പിച്ചു ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറിക്കളയുകയും വ്രണശോധന വരുത്തുകയും വേണം.

പഞ്ചമൂലകഷായേണ പ്രക്ഷാളൃലവണോത്തരൈഃ
തൈലൈർഭദ്രാദിമധുക സംയുതൈഃപ്രതിപൂരയേൽ.
വൈരേചനികയുക്തേന ത്രൈവൃതേനവിശോധ്യച
പൃഥക്പർണ്ണ്യാദിസിദ്ധേന ത്രൈവൃതേന
ചരോപയേൽ. 9

ബൃഹൽപഞ്ചമൂലകഷായംകൊണ്ടു് വ്രണം കഴകിയിട്ടു് ഭദ്രദാർവ്വാദിഗണൌഷധങ്ങളും ഇരട്ടിമധുരവും ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലത്തിൽ കൂടുതൽ ഇന്തുപ്പ് ചേർത്തു വ്രണത്തിൽ നിറക്കണം. സംശോധനാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ വിരേചനൌഷധങ്ങൾ ചേർത്തു കാച്ചിയ ത്രൈവൃതം (ഘൃത തൈല വസകൾ) കൊണ്ടു് വ്രണശോധന വരുത്തുകയും മിശ്രകാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ പൃഥക്പർണ്ണ്യാദി ചേർത്തു കാച്ചിയ ത്രൈവൃതംകൊണ്ടു് വ്രണമുണക്കുകയും വേണം.

പൈത്തികംശർക്കരാലാജാ മധുകൈഃശാരിബായുതൈഃ
പ്രദിഹ്യാൽക്ഷീരപിഷ്ടൈർവ്വാ പയസ്യോ
ശീരചന്ദനൈഃ 10
പാക്യൈഃശീതകഷായൈർവ്വാ ക്ഷീരൈരിക്ഷു
രസൈസ്തഥാ
ജീവനീയഘൃതൈർവ്വാപി സേചയേച്ഛർക്കരായുതൈഃ
ത്രിവൃദ്ധരീതകീനാഞ്ച ചൂർണ്ണംലിഹ്യാന്മധുദ്രവം
ജളൌകോഭിർഹരേച്ചാസൃക് പക്വംചാപാട്യ
ബുദ്ധിമാൻ. 12

പിത്തജവിദ്രധിയിൽ പഞ്ചസാര, മലര്, ഇരട്ടിമധുരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ് ഇവ പാലിലരച്ചു പുരട്ടുകയൊ അട പൊതിയൻകിഴങ്ങ്, രാമച്ചം, ചന്ദനം ഇവകൊണ്ടുവെ

ച്ച കഷായംകൊണ്ടോ ഇവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ശീതകഷായംകൊണ്ടോ പാൽകൊണ്ടോ കരിമ്പിൻനീരു്കൊണ്ടോ ജീവനീയഗണം ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ്കൊണ്ടോ ധാരചെയ്യണം. ഇവയിലെല്ലാം പഞ്ചസാര ചേക്കുകയും വേണം. ത്രികോൽപ്പക്കന്നയും കടുക്കയും സമം എടുത്തു പൊടിച്ച പൊടി തേനിൽ ചേർത്തു സേവിക്കണം. ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ അട്ടയിട്ട ചോരകളയുകയും പഴുത്താൽ കീറിക്കളയുകയും വേണം.

ക്ഷീരവൃക്ഷകഷായേണ പ്രക്ഷാള്യൌദകജേനവാ
തീലൈഃസയഷ്ടീമധുകൈഃ സക്ഷൌദ്രൈഃ
സപ്പിഷായുതൈഃ 13

നാല്പാമരകഷായംകൊണ്ടോ താമര, ആമ്പൽ മുതലായവയുടെ കിഴങ്ങുകൊണ്ടു്വെച്ച കഷായംകൊണ്ടോ വ്രണം കഴുകിയിട്ടു് എള്ളും ഇരട്ടിമധുരവും കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച തേനും നെയ്യും ചേർത്തു ചാലിച്ച പുരട്ടി നേരിയ ശീല കൊണ്ടു് വ്രണം മൂടിക്കെട്ടുകയും വേണം.

പ്രപൌണ്ഡരീകമഞ്ജിഷ്ഠാ മധുകോശീരപത്മകൈഃ
സഹരിദ്രൈഃകൃതംസപ്പിഃ സക്ഷീരംവ്രണരോപണം.
ക്ഷീരശുക്ലാപൃഥക്പണ്ണീ സമംഗാലോദ്ധ്രചന്ദനൈഃ
ന്യഗ്രോധാദിപ്രവാളേഷു തേഷാംത്വക്ഷ്വഥവാകൃതം

പുണ്ഡരീകക്കരിമ്പു്, പൂവത്തം, ഇരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, പത്മമുകം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ ഇവ കല്ക്കംചേർത്തു പാലും കൂട്ടി കാച്ചിയ നെയ്യ് വ്രണത്തെ ഉണക്കുന്നതാണു്. ക്ഷീരകാകോളി, ഓരിലവേര്, പൂവത്തം, പാച്ചോററിത്തോല്, ചന്ദനം ഇവ നാല്പാമരത്തളിര് ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ വെള്ളത്തിലൊ നാല്പാമരത്തോലുകൊണ്ടു്വെച്ച കഷായ

ത്തിലൊ കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കുന്ന നെയ്യും പിത്ത വിദ്രധിവ്രണരോപണമാകുന്നു.

നക്തമാലസ്യപത്രാണി തരുണാനിഫലാനിച 16
സുമനായാശ്ചപത്രാണി പടോലാരിഷ്ടയോസ്തഥാ
ദേഹരിദ്രേമധൂച്ഛിഷ്ടം മധുകംതിക്തരോഹിണീ 17
പ്രിയംഗുഃകുശമൂലഞ്ച നിചുളസ്യത്വഗേവച
മഞ്ജിഷ്ഠാചന്ദനോശീര മുല്പലംസാരിവേത്രൃവൃൽ. 18
ഏതേഷാംകാർഷികൈർഭാഗൈർ ഘൃതപ്രസ്ഥം
വിപാചയേൽ
ദുഷ്ടവ്രണപ്രശമനം നാഡീവ്രണവിശോധനം 19
സദ്യഃഛിന്നവ്രണാനാഞ്ച കരഞ്ജാദ്യമിദംഘൃതം
ദുഷ്ടവ്രണാശ്ചയേകേചി ദ്ദ്വേചോൽസൃഷ്ട
ക്രിയാവ്രണാഃ 20
നാഡ്യോഗംഭീരികായാശ്ച സദ്യഃഛിന്നാസ്തഥൈവച
അഗ്നിക്ഷാരകൃതാശ്ചൈവയേ വ്രണാദാരുണാഅപി
കരഞ്ജാദ്യേനഹവിഷാ പ്രശാമ്യന്തിനസംശയഃ

പൊങ്ങിൻതളിരു്, പൊങ്ങിന്റെ ഇളയ കായ, പിച്ചകത്തില, കാട്ടുപടോലപത്രം, വേപ്പില, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തോലു്, മെഴു, ഇരട്ടിമധുരം, കടുരോഹിണി, ഞാഴൽപ്പൂവു്, കുശവേരു്, നീർക്കടമ്പിൻതോലു്, പൂവത്തം, ചന്ദനം, രാമച്ചം, താമരക്കിഴങ്ങു്, നന്നാറിക്കിഴങ്ങു്, ത്രികോല്പകൊന്ന ഇവ ഓരോന്നും മുമ്മൂന്നു് കഴഞ്ചുവീതം എടുത്തു അരച്ചു കല്ക്കംചേർത്തു ഒരിടങ്ങഴി നെയ്യു് കാച്ചിയെടുക്കണം. ഈ കരഞ്ജാദിഘൃതം പുരട്ടിയാൽ ദുഷ്ടവ്രണം ശമിക്കുകയും നാഡീവ്രണത്തിന്നു് ശുദ്ധിവരികയും പെട്ടെന്നു് മുറിഞ്ഞുണ്ടായ വ്രണം ഉണങ്ങുകയും ചെയ്യും.

കൂടാതെ ദുഷ്ടവ്രണം, അസാദ്ധ്യവ്രണം, നാഡീവ്രണം, ഗംഭീരവ്രണം, സദ്യഃഛരിദ്രവ്രണം, തീപ്പൊള്ളിയ വ്രണം, ക്ഷാരംകൊണ്ടു് പൊള്ളിയ വ്രണം ഇവയും ഭയങ്കരങ്ങളായ മററ് ഏതുതരം വ്രണവും ഈ കരഞ്ജാദിഘൃത പ്രയോഗംകൊണ്ടു് ശമിക്കും; സംശയമില്ല

ഇഷ്ടകാസികതാലോഷ്ഠ ഗോശകൃത്തുഷപാംശുഭിഃ 22
മൂത്രൈരുഷ്ണൈശ്ചസതതം സ്വേദയേൽശ്ലേഷ്മവിദ്രധിം

കഫവിദ്രധിയെ ഇഷ്ടിക, പൂഴി, മണ്ണ്, ചാണകപ്പൊടി, ഉമി, തവിട്ട്, ഗോമൂത്രം ഇവ ചൂടാക്കി കിഴികെട്ടിയും മററും യുക്തിപോലെ നിരന്തരം വിയർപ്പിക്കണം.

കഷായപാനൈർവ്വമനൈരാലേപൈരുപനാഹനൈഃ
ഹരേദ്ദോഷാനഭീക്ഷ്ണഞ്ചാപ്യലാബ്വാസ്രുക്
തഥൈവച.

കഷായപാനം, വമനം, ലേപനം, മരുന്നുവെച്ചുകെട്ടുക എന്നിവകളെക്കൊണ്ടു് ദോഷങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കുകയും കുടക്കുടെ ചുരത്തൊണ്ട്വെച്ച് രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയും വേണം.

ആരഗ്വധകഷായേണ പക്വംചാപാട്യധാവയേൽ 24
ഹരിദ്രാത്രിവൃതസക്തു തിലൈർമ്മധുസമായുതൈഃ
പൂരയിത്വാവ്രണംസമ്യക് ബദ്ധ്വീയാൽ
കീർത്തിതംതഥാ 25

തതഃകുലത്ഥികാദന്തീ ത്രിവൃച്ഛ്യാമാക്തിലപകൈഃ
കുയ്യാത്തൈലംസഗോമൂത്രം ഹിതംതത്രസസൈന്ധവം

കഫവിദ്രധി പഴുത്തുപോയാൽ കീറി ആരഗ്വധാദി കഷായംകൊണ്ടു് കഴുകി വൃത്തിയാക്കണം. മഞ്ഞൾ,

ത്രികോല്പകൊന്ന, മലര്, എള്ള് ഇവ പൊടിച്ച് തേൻ ചേർത്തു വ്രണത്തിൽ നിറച്ചു (ഘനേനവാസസാ ശ്ലേഷ്മികംഗാഢതരം) എന്നു് മുമ്പ് പറഞ്ഞതുപ്രകാരം കെട്ടുകയും വേണം. അതിനുശേഷം കാട്ടമുതിരവേര്, നാഗദന്തിവേര്, ത്രികോല്പകൊന്ന, നാല്പോല്പകൊന്ന, എരുക്കിൻ വേര്, കമ്മട്ടിവേര് ഇവ കല്ക്കമാക്കി ഗോമൂത്രത്തിൽ ചേർത്തു ഇന്തുപ്പ് പാത്രപാകമായി കാച്ചിയ തൈലം വെച്ച് വ്രണമുണക്കുകയും വേണം. ഈ തൈലം കഫവിദ്രധിക്ക് വളരെ നല്ലതാണു്.

പിത്തവിദ്രധിവൽസർവ്വാഃ ക്രിയാനിരവശേഷതഃ
വിദ്രധ്യോഃകുർവ്വീതമതിമാൻ രക്താഗന്തുനിമിത്തയോഃ 27

സമർത്ഥനായ വൈദ്യൻ രക്തവിദ്രധിയിലും ആഗന്തുക വിദ്രധിയിലും പിത്തവിദ്രധിക്ക് പറഞ്ഞ എല്ലാവിധ ചികിത്സകളും ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

വരുണാദിഗണക്വാഥ മപക്വേഽഭ്യന്തരോത്ഥിതേ
ഊഷകാദിപ്രതീവാപം പിബേൽസുഖകരംനരഃ 28
അനയോർവ്വർഗ്ഗയോഃസിദ്ധം സർപ്പിർവ്വൈരേചനേനച
അചിരാൽവിദ്രധിംഹന്തി പ്രാതഃപ്രാതർന്നിഷേവിതം
ഏഭിരേവഗണൈശ്ചാപി സംസിദ്ധംസ്നേഹസംയുതം
കാര്യമാസ്ഥാപനംക്ഷിപ്രം തഥൈവാപ്യനുവാസനം

പഴുക്കാത്ത അന്തർവ്വിദ്രധിയിൽ വരുണാദിഗണകഷായത്തിൽ ഊഷകാദിഗണചൂർണ്ണം മേല്പൊടി ചേർത്തു കുടിക്കണം. ഈ പറഞ്ഞ രണ്ടു് ഗണൌഷധങ്ങളും വിരേചന ഗണൌഷധങ്ങളും ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് ദിനംപ്രതി രാവിലെ രാവിലെ സേവിച്ചാൽ അന്തർവ്വിദ്രധി ക്ഷണത്തിൽ നശിക്കുന്നതാണു്. ഈ പറഞ്ഞ മൂന്നു്

ഗണൌഷധങ്ങളുംകൂടി വെച്ച കഷായത്തിൽ ഇവതന്നെ കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് കഷായവസ്തിയിൽ ചേർത്തും സ്നേഹവസ്തിയായും വിദ്രധി ഉണ്ടായ ഉടനെ തന്നെ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

പാനാലേപനഭോജ്യേഷു മധുശിഗ്രുദ്ഭവോഽപിവാ
ദത്താവാപോയഥാദോഷം മപക്വംഹന്തിവിദ്രധിം 31
തോയധാന്യാമ്ലമൂത്രൈസ്തു പേയോവാപിസുരാദിഭിഃ
യഥാദോഷഗണക്വാഥൈഃ പിബേദ്വാപിശിലാജതു
പ്രധാനംഗുഗ്ഗുലുംചാപി ശുണ്ഠീംചസുരദാരുച
സ്നേഹോപനാഹൌകുര്യാച്ച സദാചാപ്യാനുലോമനം

ദോഷകോപാവസ്ഥക്കനുസരിച്ച് പാനലേപന ഭോജനാദികളിൽ പുനർമ്മുരിങ്ങ ഉപയോഗിച്ചാൽ പഴുക്കാത്ത അന്തർവ്വിദ്രധി നശിക്കുന്നതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ ശുദ്ധജലത്തിലൊ വെപ്പുകാടിയിലൊ ഗോമൂത്രത്തിലൊ സുരാമദ്യം മുതലായവകളിലൊ പുനർമ്മുരിങ്ങ സേവിക്കുന്നതും നല്ലതാണ്. അന്തർവ്വിദ്രധി ഏതു് ദോഷജമാണോ അതേ ദോഷജമായ ബാഹ്യവിദ്രധിക്കു് പറഞ്ഞ കഷായത്തിൽ കന്മദമൊ, ഗുൽഗുലുവൊ, ദേവതാരചൂർണ്ണമൊ, ചുക്കു്ചൂർണ്ണമൊ ചേർത്തു സേവിക്കുന്നതും നല്ലതാണ്. സ്നേഹപാനം, ഉപനാഹസ്വേദം ഇവ ചെയ്യുകയും സദാ വിരേചിപ്പിക്കുകയും വേണം.

യഥോദ്ദിഷ്ടം സിരാംവിദ്ധ്യേൽ കഫജേ വിദ്രധൌ ഭിഷക്
രക്തപിത്താനിലോത്ഥേഷു കേചിദ്ബാഹൌ വദന്തിതു. 34

കഫജമായ അന്തവ്വിദ്രധിയിൽ മുമ്പ് പറഞ്ഞതുപോലെ (വാമപാർശ്വേ കക്ഷാസ്തനയോരന്തരേ അന്തവ്വിദ്രധൌ സിരാംവിധ്യേൽ) വൈദ്യൻ സിരാവേധം ചെയ്യണം. രക്തജം, പിത്തജം, വാതജം എന്നീ അന്തവ്വിദ്രധിയിൽ കയ്യിന്മേൽ സിരാവേധം ചെയ്യണമെന്നാണ് ചില ആചായ്യന്മാരുടെ അഭിപ്രായം.

പക്വംവാബഹിരുന്നദ്ധം ഭിത്വാവ്രണവദാചരേൽ
സ്രുതേഷ്വൂർദ്ധ്വമധോവാപി മൈരേയാമ്ല
സുരാസവൈഃ 35
പേയോവരുണകാദിസ്തു മധുശിഗ്രുദ്രുമോപിവാ
ശിഗ്രുമൂലജലേസിദ്ധം സസിദ്ധാർത്ഥകമോദനം 36
യവകോലകുലത്ഥാനാം യൂഷൈർഭുഞ്ജീതമാനവഃ
പ്രാതഃപ്രാതശ്ചസേവേത മാത്രയാതില്വകംഘൃതം 37
ത്രിവൃതാദിഗണകാഥ സിദ്ധംവാപ്യുപശാന്തയേ

അന്തവ്വിദ്രധി പഴുത്ത് പുറത്തേക്കന്തിവന്നാൽ കീറി ശുദ്ധിവരുത്തി വ്രണത്തിന്ന് ചികിത്സിക്കുംപോലെ ചികിത്സിക്കണം. ഉള്ളിൽനിന്ന് പൊട്ടി ചലം ഛർദ്ദിച്ചൊ അതിസരിച്ചൊ പുറത്തുവന്നുകണ്ടാൽ മൈരേയമദ്യം, വെപ്പുകാടി, സുരാമദ്യം, ആസവം എന്നിവകളിലേതിലെങ്കിലും വരുണാദിഗണമൊ ചെമ്മുരിങ്ങാത്തൊലൊ പൊടിച്ചുചേർത്തു സേവിക്കണം. മുരിങ്ങവേരിൻെറ കഷായത്തിൽ വെച്ചുണ്ടാക്കിയ കടുക് ചേർത്ത ചോറ് യവവും ലന്തക്കുരുവും മുതിരയും വെച്ചൂററിയെടുത്ത രസവുംകൂട്ടി ഉണ്ണണം. രാവിലെ രാവിലെ പതിവായി ചെറിയ മാത്രയിൽ തില്വകഘൃതമൊ ത്രിവൃതാദിഗണകഷായത്തിലുണ്ടാക്കിയ നെയ്യൊ അന്തവ്വിദ്രധിയുടെ ശമനത്തിന്നായി സേവിക്കണം.

നോപഗച്ഛേദ്യഥാപാകം പ്രയതേതതഥാഭിഷക് 38
പഞ്ചാഗതേവിദ്രധൌതു സിദ്ധിന്നൈകാന്തികീസ്മൃതാ

അന്തർവ്വിദ്രധി ഏതുവിധത്തിൽ പഴക്കാതെ ശമിപ്പിക്കു വാൻ കഴിയുമൊ ആവിധത്തിലുള്ള ചികിത്സ വൈദ്യൻ എത്ര പ്രയത്നിച്ചും ചെയ്യണം. കാരണം അന്തർവ്വിദ്രധി പഴുത്താൽ അതു് മാറുമെന്നു വിശ്വസിക്കാവുന്നതല്ല.

പ്രത്യാഖ്യായതുകർവ്വീത മജ്ജജാതേതുവിദ്രധൌ 39
സ്നേഹസ്വേദോപപന്നാനാം കുർയ്യാദ്രക്താവസേചനം
വിദ്രധ്യുക്താംക്രിയാംകുർയ്യാൽ പക്വേചവാസ്ഥിതു
ഭേദയേൽ 40
നിശ്ശല്യമഥവിജ്ഞായ കർത്തവ്യംവ്രണശോധനം
ധാവേത്തിക്തകഷായേണ തിക്തംസർപ്പിസ്തഥാഹിതം
യദിമജ്ജപരിസ്രാവോ നനിവർത്തേതദേഹിനഃ
കുർയ്യാൽസംശോധനീയാനി കഷായാദീനിബുദ്ധിമാൻ
പ്രിയംഗുധാതകീലോദ്ധ്ര കൾഫലംതിനി
സൈന്ധവം
ഏതൈസ്തൈലം വിപക്തവ്യം വിദ്രധി
വ്രണരോപണം. 43

മജ്ജാഗതമായ വിദ്രധിക്കു് ചികിത്സിക്കുമ്പോൾ അസാദ്ധ്യമാണെന്നു് പറഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ ചികിത്സിക്കണം. ആദ്യംതന്നെ സ്നേഹസ്വേദം ചെയ്തു രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യണം. ഇതിന്നുമുമ്പു് വിദ്രധിക്കു് പറഞ്ഞ ചികിത്സയും ചെയ്യണം. അസ്ഥിഗതമായി പഴുക്കുകയാണെങ്കിൽ അസ്ഥി കീറി ചലം എടുത്തുകളഞ്ഞു വ്രണശോധന ചെയ്യണം. തിക്തരസകഷായംകൊണ്ടു് വ്രണം കഴുകുകയും തിക്തകഘൃതം സേവിക്കുന്നതും നല്ലതാണു്.

മജ്ജാഗതമായ വിദ്രധിയിൽനിന്നു് മജ്ജ ഒലിച്ചുവരുന്നതു് നില്ക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ സംശോധനീയങ്ങളായ കഷായങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കണം. ഞാഴൽപ്പൂവു്, താതിരിപ്പൂവു്, പാച്ചോററിത്തോലു്, കുമുദിൻവേരു്, തൊട്ടകാരത്തോലു്, ഇന്തുപ്പു് ഇവ പേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം പുരട്ടിയാൽ മജ്ജാഗതമായ വിദ്രധിവ്രണം ഉണങ്ങുന്നതാണു്.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
വിദ്രധീചികിത്സിതംനാമ ഷോഡശോഽദ്ധ്യായഃ

പതിനേഴാം അദ്ധ്യായം

വിസർപ്പനാഡീസ്തനരോഗ ചികിത്സിതം

അഥാതോ വിസർപ്പനാഡീസ്തനഃരോഗ ചികിത്സിതം
വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരഃ 2

ഇനി വിസർപ്പം, നാഡീവ്രണം, സ്തനരോഗം എന്നിവകളുടെ ചികിത്സയെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

സാദ്ധ്യാവിസർപ്പാസ്ത്രയ ആദിതോയേ
നസന്നിപാതക്ഷതജൌഹിസാദ്ധ്യൌ
സാദ്ധ്യേഷ്വതൽപഥ്യഗണൈർവ്വിദദ്ധ്യാൽ
ഘൃതാനിസേകാംശ്ച തഥോപദേഹാൻ 3

വാതജം, പിത്തജം, കഫജം, സന്നിപാതജം, ക്ഷതജം എന്നിങ്ങിനെ അഞ്ചുവിധം വിസർപ്പങ്ങളുള്ളതിൽ ആദ്യത്തെ മൂന്ന് സാദ്ധ്യങ്ങളും സന്നിപാതജവും ക്ഷതജവും അസാദ്ധ്യവുമാകുന്നു. സാദ്ധ്യങ്ങളായ വിസർപ്പങ്ങളിൽ അതാതിന്ന് ഹിതങ്ങളായ ഗണൌഷധങ്ങൾ ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ നെയ്യ് സേവിക്കുകയും കഷായംവെച്ചു ധാരചെയ്യുകയും അരച്ചുപുരട്ടുകയും വേണം.

മുസ്താശതാഹ്വാസുരദാരുകുഷ്ഠം
വരാഹികസ്തുംബുരുകൃഷ്ണഗന്ധാഃ
വാതാത്മകേചോഷ്ണഗണാഃപ്രയോജ്യാഃ
സേകേഷുലേപേഷു തഥാഘൃതേഷു 4

യൽപഞ്ചമൂലം ഖലുകണ്ടകാഖ്യ–
മല്പംമഹച്ചാപ്യഥവല്ലിജഞ്ച
തച്ചോപയോജ്യം ഭിഷജാപ്രദേഹേ
സേകേഘൃതേചാപി തഥൈവതൈലേ. 5

മുത്തങ്ങ, ചതുകുപ്പ, ദേവതാരം, കൊട്ടം, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ്, കൊത്തമ്പാലരി, കരിമുരിങ്ങവേര് ഇവ വാതജമായ വിസർപ്പത്തിൽ ധാരകളുള്ള കഷായത്തിന്നും അരച്ചുപുരട്ടുവാനും നെയ്യുണ്ടാക്കുവാനും ഉപയോഗിക്കണം. ഭദ്രദാർവ്വാദി, പിപ്പല്യാദി എന്നീ ഉഷ്ണഗണങ്ങളും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. അതുപോലെതന്നെ കണ്ടകപഞ്ചമൂലം, ലഘുപഞ്ചമൂലം, ബൃഹൽപഞ്ചമൂലം, വല്ലീപഞ്ചമൂലം എന്നിവയും വാതജവിസർപ്പത്തിന്ന് അരച്ചുപുരട്ടുവാനും ധാരക്കും നെയ്യുണ്ടാക്കുവാനും എണ്ണകാച്ചുവാനും വൈദ്യൻ പ്രയോഗിക്കണം. (പഞ്ചമൂലത്തിൻെറ വിശദീകരണം സൂത്രസ്ഥാനം 38-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ നോക്കുക.)

കശേരുശൃംഗാടകപത്മഗുന്ദ്രാഃ
സശൈവലാഃസോല്പലകർദ്ദമാശ്ച
വസ്ത്രാന്തരാഃപിത്തകൃതേവിസർപ്പേ
ലേപാവിധേയാഃ സഘൃതാഃസുശീതാഃ 6

പിത്തവിസർപ്പത്തിൽ കയിമുത്തങ്ങ, വൻകൊട്ടക്കിഴങ്ങ്, താമരക്കിഴങ്ങ്, പെരുമുത്തങ്ങ, കൊത്തച്ചണ്ടി,

താമരപ്പൊയ്കയിലെ ചെളി ഇവ അരച്ച് നെയ്യ് ചേർത്തു ശീലയിലാക്കി ശീതളലേപനം ചെയ്യണം.

ഹ്രീബേരലാമജ്ജകചന്ദനാനി
സ്രോതോജമുക്താമണിഗൈരികാശ്ച
ക്ഷീരേണപിഷ്ടാഃ സഘൃതാഃസുശീതാ
ലേപാഃപ്രയോജ്യാസ്തനവഃസുഖായ. 7

പിത്തവിസപ്പരോഗിക്ക് സുഖംകിട്ടുവാനായി ഇരുവേരി, രാമച്ചം, ചന്ദനം, അഞ്ജനക്കല്ല്, മുത്ത്, പവിഴം, കാവിമണ്ണ് ഇവ പാലിലരച്ച് നെയ്യ്ചേർത്തു ശീതളലേപനം ചെയ്യണം

പ്രപൌണ്ഡരീകം മധുകംപയസ്യാ
മഞ്ജിഷ്ഠികാപത്മകചന്ദനേച
സുഗന്ധികാചേതിസുഖായലേപഃ
പൈത്തേവിസപ്പേഭിഷജാപ്രയോജ്യഃ 8

ഓരിലത്താമരക്കിഴങ്ങ്, ഇരട്ടിമധുരം, അടപൊതിയൻ കിഴങ്ങ്, പൂവത്തം, പതുമുകം, ചന്ദനം, ഏലാവാലുകം ഇവയും പിത്തവിസപ്പത്തിൽ ചുട്ടുനീറൽ ശമിക്കുവാനായി ലേപനത്തിന്നു് വൈദ്യൻ പ്രയോഗിക്കണം.

ന്യഗ്രോധവർഗ്ഗൈഃ പരിഷേചനഞ്ച
ഘൃതഞ്ചകയ്യാൽ സ്വരസേനതസ്യ
ശീതൈഃപയോഭിശ്ചമധൂദകൈശ്ച
സശക്കരൈരിക്ഷുരസൈശ്ചസേകാൻ. 9

നാല്പാമരകഷായംകൊണ്ടു് ധാരചെയ്യുക, അതുപോലെ തന്നെ നാല്പാമരമൊട്ടു് ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ രസത്തിൽ കാച്ചിയ നെയ്യ്, കാച്ചിത്തണിഞ്ഞ പാൽ, തേൻചേത്ത

വെള്ളം, പഞ്ചസാര ചേർത്ത കരിമ്പിൻനീര് ഇവ കൊണ്ടും ധാരചെയ്താൽ പിത്തവിസർപ്പം ശമിക്കും.

ഹ്ലതസ്യഗൌരീമധുകാരവിന്ദ
ലോദ്ധ്രാംബുരാജാദനഗൈരികേഷു
തഥാഷഭേപത്മകശാരിബാസു
കാകോളിമേദാകുമുദോല്പലേച. 10
സചന്ദനായാംമധുശർക്കരായാം
ദ്രാക്ഷാസ്ഥിരാപൃശ്നിശതാഹ്വയാസു
കല്ക്കീകൃതാസൂദകമത്രദത്വാ
ന്യഗ്രോധവർഗ്ഗസ്യതഥാസ്ഥിരാദേഃ 11
ഗണസ്യവില്വാദികപഞ്ചമൂല്യാ
ശ്ചതുർഗ്ഗുണം ക്ഷീരമഥാപിതദ്വൽ
പ്രസ്ഥംവിപക്വം പരിഷേചനേന
പൈത്തിന്നിഹന്യാത്തു വിസർപ്പനാഡീഃ 12
വിസ്ഫോടദഗ്ദ്ധക്ഷതവ്രണശീർഷരോഗാൻ
പാകംതഥാസ്യസ്യനിഹന്തിപാനാൽ
ഗ്രഹാർദ്ദിതേശോഷിണിചാപിബാലേ
ഹ്ലതംഹിഗൌര്യാദികമേതദിഷ്ടം. 13

വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ഇരട്ടിമധുരം, ചുകന്ന താമരക്കിഴങ്ങ്, പാച്ചോററിത്തോല്, ഇരുവേരി, പഴമുൻപാലത്തോല്, കാവിമണ്ണ്, ഇടവകം, പതുമുകം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, കാകോളി, മേദ, ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ്, നീലത്താമരക്കിഴങ്ങ്, ചന്ദനം, തേൻ കുറുക്കിയുണ്ടാക്കുന്ന ശർക്കര, മുന്തിരിങ്ങ, ഓരിലവേര്, മൂവിലവേര്, ചതുകുപ്പ ഇവ കല്ക്കമായും നാല്പാമരത്തോല്, വിദാരിഗന്ധാദിഗണം, മഹൽപഞ്ചമൂലം ഇവ കഷായമായും നെയ്യിൻെറ നാലി

രട്ടി പാലും ഒരിടങ്ങഴി നെയ്യും ചേർത്തു കാച്ചിഅരിച്ചു ധാരചെയ്താൽ പിത്തവിസൎപ്പവും നാഡീവ്രണവും ശമിക്കും. ഇതു് സേവിച്ചാൽ ദുഷ്ടവ്രണം, ശിരോരോഗം, മുഖത്തുണ്ടാകുന്ന പഴപ്പു് ഇവ നശിക്കും. ഈ ഗൌരാദിഘൃതം ബാലന്മാൎക്കുണ്ടാകുന്ന ഗ്രഹബാധക്കും മെലിച്ചലിനും വളരെ നല്ലതാണു്.

അജാശ്വഗന്ധാ സരളാസകാളാ
സൈകൈഷികാചാപ്യഥവാജശൃംഗീ
ഗോമൂത്രപിഷ്ടോ വിഹിതഃപ്രദേഹോ
ഹന്ത്യാദ്വിസൎപ്പം കഫജംസുശീഘ്രം 14

ആടുനാറിവേള, അമുക്കുരം, ചരളം, പൊന്നാന്തവരക്കുരു, ശതാവരിക്കിഴങ്ങു്, ആട്ടുകൊട്ടമ്പാലത്തോലു് ഇവ സമം ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചുപുരട്ടിയാൽ കഫജമായ വിസൎപ്പം ക്ഷണത്തിൽ നശിക്കും.

കാളാനുസാര്യ്വാഗുരുചോചഗന്ധാ
രാസ്നാവചാശീതശിവേന്ദ്രപൎണ്ണ്യഃ
പാലിന്ദ്യമുഞ്ജാതമഹീകദംബാ
ഹിതാവിസൎപ്പേഷു കഫാത്മകേഷു. 15

തകരം, അകിൽ, ഇലവംഗം, കുന്നിക്കുരു, അരത്ത, വയമ്പു്, കാട്ടുചതുകപ്പ, കാട്ടുവെള്ളരിവേരു്, പകുന്ന മുഞ്ജപ്പുല്ലിൻവേരു്, നീലക്കടമ്പു് ഇവ ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചു പുരട്ടുന്നതും കഫവിസൎപ്പത്തിന്നു് നല്ലതാണു്.

ഗണസ്ത്രയോജ്യോവരുണപ്രവൃത്തഃ
ക്രിയാസുസൎവ്വാസു വിചക്ഷണേന
സംശോധനം ശോണിതമോക്ഷണഞ്ച
ശ്രേഷ്ഠംവിസൎപ്പേഷു ചികിത്സിതംഹി. 16

സൎവ്വാംശ്ചപകചാൻ പരിശോധ്യധീമാൻ
വ്രണക്രമേണോപചരേദ്യഥോക്തം

കഫവിസൎപ്പത്തിൽ ധാരക്കും നെയ്യും എണ്ണയും ഉണ്ടാക്കുവാനും മററും ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ വരുണാദിഗണം ഉപയോഗിക്കണം. എല്ലാവിധ വിസൎപ്പങ്ങളിലും കോഷ്ഠശുദ്ധിയും രക്തമോക്ഷണവും ശ്രേഷ്ഠമായ ചികിത്സയാകുന്നു. പഴുത്തുപോയ എല്ലാവിധ വിസൎപ്പങ്ങളേയും ശുദ്ധിവരുത്തി ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ മുമ്പു് പറഞ്ഞ വ്രണചികിത്സ ചെയ്യണം.

നാഡീത്രിദോഷപ്രഭവാനസിദ്ധ്യേൽ
ശേഷാശ്ചതസ്രഃഖലുയത്നസാദ്ധ്യാഃ 17
തത്രാനിലോത്ഥാമുപനാഹ്യപൂൎവ്വ-
മശേഷതഃപൂയഗതിംവിദാൎയ്യ
തിലൈരപാമാൎഗ്ഗഫലൈശ്ചപിഷ്ടാ
സസൈന്ധവൈർബന്ധനമത്രകുൎയ്യാൽ 18

ത്രിദോഷജമായ നാഡീവ്രണം അസാദ്ധ്യമാകുന്നു. ശേഷമുള്ള വാതജം, പിത്തജം, കഫജം, ശല്യജം എന്നീ നാലുവിധ നാഡീവ്രണം കൃച്ഛ്റസാദ്ധ്യങ്ങളുമാകുന്നു. ഇവയിൽ വാതജമായ നാഡീവ്രണത്തിൽ ആദ്യംതന്നെ ഉപനാഹസ്വേദം ചെയ്തതിനുശേഷം ചലം കെട്ടിനില്ക്കുന്ന മാൎഗ്ഗമെല്ലാം കീറി ശുദ്ധിവരുത്തി എള്ളും കടലാടിവിത്തും അരച്ചു ഇന്തുപ്പു് കൂട്ടി യോജിപ്പിച്ചു ആ വ്രണത്തിൽ വെച്ചുകെട്ടണം.

പ്രക്ഷാളനേചാപിസദാവ്രണസ്യ
യോജ്യംമഹദ്യൽഖലുപഞ്ചമൂലം

ഹിംസ്രാംഹരിദ്രാം കടുകാംബലാഞ്ച
ഗോജിഹ്വികാംചാപിസവില്വമൂലാം 19
സംഹൃത്യതൈലം വിപചേൽവ്രണസ്യ
സംശോധനംപൂരണരോപണഞ്ച

വാതജമായ നാഡീവ്രണം കഴുകുവാൻ മഹൽപഞ്ചമൂല കഷായം എല്ലായ്പ്പോഴും പ്രയോഗിക്കണം. ജടാമാഞ്ചി, മഞ്ഞൾ, കടുരോഹിണി, കുറുന്തോട്ടിവേര്, കൊഴുപ്പ, കൂവളംവേര് ഇവ കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം പുരട്ടിയാൽ വ്രണം ശുദ്ധിവരികയും നികന്നുവരികയും ഉണങ്ങുകയും ചെയ്യും.

പിത്താത്മികാംപ്രാഗുപനാഹ്യധീമാ-
ന്നൽക്കാരികാഭിഃസപയോഘൃതാഭിഃ 20
നിപാത്യശസ്ത്രം തിലനാഗദന്തീ
യഷ്ട്യാഹ്വകല്കൈഃപരിപൂരയേത്താം
പ്രക്ഷാളനേചാപിസസോമനിംബാ
നിശാപ്രയോജ്യാ കുശലേനനിത്യം 21

പിത്തജമായ നാഡീവ്രണത്തെ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ആദ്യംതന്നെ പാലും നെയ്യും ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ പൊട്ടീസ്സ് വെച്ചുകെട്ടി വിയർപ്പിച്ചതിനുശേഷം ശസ്ത്രംകൊണ്ട് കീറി വ്രണശുദ്ധിവരുത്തി എള്ള്, നാഗദന്തിവേര്, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചു ആ വ്രണത്തിൽ നിറക്കണം. സമർത്ഥനായ വൈദ്യൻ വ്രണം കഴുകുവാൻ സോമലത, വേപ്പിൻതോല്, മഞ്ഞൾ ഇവയിട്ടുവെച്ച കഷായം പതിവായി ഉപയോഗിക്കണം.

ശ്യാമാത്രിഭണ്ഡീത്രിഫലാസുസിദ്ധം
ഹരിദ്രയോർലോദ്ധ്രകവൃക്ഷയോശ്ച

ഘൃതംസദുശ്ധം വ്രണതപ്പ്ണേന
ഹന്ന്യാൽഗതിംകോഷ്ഠഗതാപിയാസ്യാൽ 22

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, ത്രികോല്പകന്ന, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തോല്, പാച്ചോററിത്തോല്, കടകപ്പാലവേർത്തോല് ഇവ കല്ക്കമായി പാൽ ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് വ്രണത്തിൽ നിറച്ചാൻ കോഷ്ഠത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ള നാഡീവ്രണം കൂടി നശിക്കുന്നതായിരിക്കും.

നാഡീംകഫോത്ഥാമുപനാഹ്യസമ്യക്
കലത്ഥസിദ്ധാത്ഥകസക്ത്തുകിണ്വൈഃ
മൃദൂകൃതാമേഷ്യഗതിംവിദിത്വാ
നിപാതയേച്ഛസ്ത്രമശേഷകാരീ 23
ദദ്യാദ്വ്രണേ നിംബതിലാൻസപിഷ്ടാൻ
സുരാഷ്ട്രജാസൈന്ധവസംപ്രയുക്താൻ
പ്രക്ഷാളനേചാപികരഞ്ജനിംബ–
ജാത്യക്ഷപീലുസ്വരസാഃപ്രയോജ്യാഃ 24

കഫജമായ നാഡീവ്രണത്തിൽ മുതിര, കടു, മലപ്പൊടി ഇവ അരച്ചു മദ്യത്തിൻെറ ഊറലും ചേർത്തു നല്ലവണ്ണം ഉപനാഹസ്വേദം ചെയ്തു വ്രണത്തെ മാർദ്ദവം വരുത്തി എഷ്ണി എന്ന ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് വ്രണത്തിൻെറ ഗതി മനസ്സിലാക്കി പഴുപ്പുള്ളേടത്തോളം മുഴുവൻ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറി ചലം കളഞ്ഞു ആ വ്രണത്തിൽ വേപ്പിലയും എള്ളും തുവരിമണ്ണും (സ്ഫടികക്കാരം) ഇന്തുപ്പും കൂട്ടി അരച്ചു നിറക്കണം. വ്രണം, കഴുകുവാൻ ഉങ്ങില, വേപ്പില പിച്ചകത്തില, താന്നിയില, കാപ്പിയില ഇവ ഇടിച്ചു പിഴിഞ്ഞ വെള്ളം ഉപയോഗിക്കണം.

സുവർച്ചികാസൈന്ധവചിത്രകേഷു
നികുംഭതാലീനളരൂപികാസു
ഫലേഷു പാമാർഗ്ഗ ഭവേഷുചൈവ
കുര്യാൽസമൂത്രേഷു ഹിതായതൈലം. 25

തുവർച്ചിലക്കാരം, ഇന്തുപ്പ്, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ്, നാഗദന്തിവേര്, കീഴാർനെല്ലി, വെളുത്ത എരുക്കിൻവേര്, കടലാടിവിത്ത് ഇവ കല്ക്കമായി ഗോമൂത്രത്തിൽ കാച്ചിയെടുക്കുന്ന തൈലം കഫജമായ നാഡീവ്രണം ഉണങ്ങുവാൻ വളരെ നല്ലതാണ്.

നാഡീംതുശല്യപ്രഭവാം വിദാര്യ
നിർഹൃത്യശല്യം പ്രവിശോധ്യമാർഗ്ഗം
സംശോധയേൽക്ഷൌദ്രഘൃതപ്രഗാഢൈ-
സ്തിലൈസ്തതോരോപണമാശുകുര്യാൽ 26

മുള്ള് മുതലായവ തറക്കുക നിമിത്തമുണ്ടായ നാഡീവ്രണം കീറി മുള്ളെടുത്തുകളഞ്ഞു ശുദ്ധിയാക്കി എള്ളരച്ചതിൽ ധാരാളം തേനും നെയ്യും ചേർത്തു പുരട്ടി വ്രണശോധന വരുത്തിയതിനുശേഷം ഉടനെ രോപണക്രിയ ചെയ്യണം.

കുംഭീകഖർജ്ജൂരകപിത്ഥവില്വ-
വനസ്പതീനാംചശലാടുവർഗ്ഗൈഃ
കൃത്വാകഷായം വിപചേത്തുതൈല-
മാവാപ്യമുസ്താസരളാപ്രിയംഗ്വഃ 27
സുഗന്ധികാമോചരസാഹിപുഷ്പം
ലോദ്ധ്രംവിദദ്ധ്യാദപിധാതകീംച
ഏതേനശല്യപ്രഭവാതുനാഡീ
രോഹേൽവ്രണോവാസുഖമാശുചൈവ 28

പുന്ന, ഈത്ത, ബ്ളാവ്, കൂവളം, അരയാൽ എന്നിവകളുടെ ഇളയകായ കഷായംവെച്ചു പിഴിഞ്ഞരിച്ചു എണ്ണ ചേർത്തു മുത്തങ്ങ, ത്രികോല്പകുന്ന, താഴൽപ്പൂവ്, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ്, ഇലവിൻപശ, നാഗപ്പൂവ് പാച്ചോററിത്തോല്, താതിരിപ്പൂവ് ഇവ അരച്ചു കല്ക്കം ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കണം. ഈ തൈലംകൊണ്ടു് ശല്യജമായ നാഡീവ്രണവും മററു് നാഡീവ്രണങ്ങളും അസഹ്യതകളൊന്നും കൂടാതെ ക്ഷണത്തിൽ ഉണങ്ങുന്നതായിരിക്കും.

കൃശദുർബ്ബലഭീരൂണാം നാഡീമർമ്മാശ്രിതാപയാ
ക്ഷാരസൂത്രേണതാംഛിന്ദ്യാന്നതു ശസ്ത്രേണബുദ്ധിമാൻ

കൃശൻ, ദുർബ്ബലൻ, ഭീരു എന്നിവർക്കുണ്ടായതും മർമ്മസ്ഥാനത്തെ ആശ്രയിച്ചുണ്ടായതുമായ നാഡീവ്രണത്തെ ക്ഷാരം പുരട്ടിയ ചരടുകൊണ്ടു് കെട്ടി ഛേദിച്ചുകയണം. ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറരുതു്.

ഏഷണ്യാഗതിമന്വിഷ്യ ക്ഷാരസൂത്രാനുസാരിണീം
സൂചീംനിദദ്ധ്യാൽഗത്യന്തേ തഥോന്നമ്യാശു
നിർഹരേൽ. 30
സൂത്രസ്യാന്തംസമാനീയ ഗാഢംബന്ധംസമാചരേൽ
തതഃക്ഷാരബലംവീക്ഷ്യ സൂത്രമന്യൽപ്രവേശയേൽ
ക്ഷാരാക്തംമതിമാൻവൈദ്യോ യാവന്നഛിദ്യതേഗതിഃ
ഭഗന്ദരേപ്യേഷവിധിഃകാര്യോവൈദ്യേനജാനതാ 32
അർബ്ബുദാദിഷുചോൽക്ഷിപ്യ മൂലേസൂത്രം
നിധാപയേൽ
സൂചീഭിര്യ്യവവക്ത്രാഭി രാചിതാൻവാസമന്തതഃ 33
മൂലേസൂത്രേണബദ്ധ്നീയാൽ ഛിന്നേചോപ
ചരേദ്വ്രണം

ഏഷണി എന്ന ശസ്ത്രംകൊണ്ട് വ്രണഗതി തിരഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കിയതിനുശേഷം ക്ഷാരംപുരട്ടിയ നൂൽകോർത്ത സൂചി ഏഷണി പോയ മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി കടത്തി വ്രണത്തിന്റെ ഗതി അവസാനിക്കുന്നതുവരെ സൂചി പ്രവേശിപ്പിച്ച് ക്ഷണത്തിൽ പൊന്തിച്ച് പുറത്തേക്കെടുത്ത് സൂചി എടുത്തുകളഞ്ഞു ചരടിന്റെ രണ്ടുതലയും പിടിച്ചു മുറുക്കിക്കെട്ടണം. അതിനുശേഷം ക്ഷാരത്തിന്റെ ശക്തി പരിശോധിച്ചു ക്ഷാരം കുറവാണെങ്കിൽ വീണ്ടും ക്ഷാരം പുരട്ടിയ മറ്റ് ചരട് പ്രവേശിപ്പിച്ച് കെട്ടണം. ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ അങ്ങിനെ ആ വ്രണമാർഗ്ഗം മുറിയുന്നതുവരെ ക്ഷാരം പുരട്ടിയ ചരട് പ്രവേശിപ്പിച്ച് കെട്ടണം. (ഇങ്ങിനെ ചെയ്താൽ ക്ഷാരശക്തികൊണ്ട് ചരട് തട്ടിയ ഭാഗം ശസ്ത്രംകൊണ്ട് കീറിയതുപോലെ അററുപോകും. അപ്പോൾ അവിടെ ശസ്ത്രക്രിയാനന്തരം ചെയ്യാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ ചെയ്തു വ്രണമുണക്കുകയും വേണം.) അറിവുള്ള വൈദ്യൻ ഈ ക്ഷാരസൂത്രപ്രയോഗവിധി ഭഗന്ദരത്തിന്നുകൂടി പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണ്. അർബ്ബുദാദികളിലും അതിനെ മേല്പോട്ടുയർത്തി അടിയിൽ ക്ഷാരസൂത്രം ചുററിക്കെട്ടണം. അല്ലെങ്കിൽ യവത്തിന്റെ മുഖംപോലെയുള്ള സൂചികൊണ്ട് അർബ്ബുദത്തിന്റെ അടിയിൽ ചുററുപാടും അല്പം കീറി ക്ഷാരസൂത്രംകൊണ്ട് കെട്ടണം. അങ്ങിനെ ചെയ്തു അർബ്ബദം വീണുപോയതിനുശേഷം വ്രണത്തിന്ന് ചികിത്സിക്കുംപോലെ ചികിത്സിക്കണം.

യാശ്ചാപിവ്രണിനീയേഭിഹിതാസ്തുവർത്ത്യ-
സ്താഃസർവ്വനാഡീഷുഭിഷഗ്വിദദ്ധ്യാൽ
ഘോണ്ടാഫലത്വക്കുലവണാനിലാക്ഷാ
പൂഗീഫലഞ്ചാ ലവണഞ്ചപത്രം 34

സ്നുഹ്യർക്കദുഗ്ദ്ധേനതുകല്ക ഏഷ
വത്തീകൃതോഹന്ത്യചിരേണനാഡീ

ദ്വിവ്രണീയാദ്ധ്യായത്തിൽ വ്രണത്തിൽ വെക്കുവാൻ പറഞ്ഞ വർത്തിക്രിയകളെല്ലാംതന്നെ എല്ലാവിധ നാഡീവ്രണങ്ങളിലും വൈദ്യൻ പ്രയോഗിക്കണം. ലന്തക്കുരുവിൻെറ പുറംതോല്, പഞ്ചലവണം, കോലരക്ക്, അടക്ക, കാകമൎദ്ദിനിഇല ഇവ സമം കള്ളിപ്പാലിലും എരിക്കിൻപാലിലും അരച്ചുണ്ടാക്കിയ തിരി നാഡീവ്രണത്തെ ക്ഷണത്തിൽ നശിപ്പിക്കും.

വിഭീതകാമ്രാസ്ഥിവടപ്രവാളാ
ഹരേണുകാശംഖിനിബീജമസ്യ 35
വാരാഹികന്ദശ്ചതഥാപ്രദേയോ
നാഡീഷുതൈലേനചമിശ്രയിത്വാ

താന്നിക്ക, മാങ്ങയണ്ടി, ആലിൻമൊട്ട്, അരേണുകം, ശംഖുപുഷ്പക്കുരു, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ് ഇവ പൊടിച്ചു എണ്ണയിൽ ചേർത്തു നാഡീവ്രണങ്ങളിൽ പുരട്ടുന്നതും നല്ലതാണു്.

ധത്തൂരജംമദനകോദ്രവജംചബീജം
കോശാതകീശ്ശുകനസാമൃഗഭോജനീച 36
അങ്കോടബീജകസുമംഗതിഷുപ്രയോജ്യം
ലാക്ഷോദകാഹ്വതമലാസുവികൃത്യചൂൎണ്ണം.

ഉമ്മത്തിൻകുരു, മലങ്കാരക്ക, വരക്, പുട്ടൽപീരം, അകത്തിക്കുരു, കാട്ടുവെള്ളരിക്കുരു, അങ്കോലക്കുരു, അങ്കോലപ്പൂവ് ഇവ സമം പൊടിച്ച പൊടി, ലാക്ഷാദിഗണ

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM.

കഷായംകൊണ്ടു് കഴുകി വൃത്തിയാക്കിയ നാഡീവ്രണങ്ങളിൽ വിതറിയാൽ ക്ഷണത്തിൽ ശമിക്കും.

തഥാപഗോമാംസമഷീംഹിതായ
കോഷ്ഠാശ്രിതസ്യാദരതോദിശന്തി 37
വൎത്തീകൃതംമാക്ഷികസംപ്രയുക്തം
നാഡീഘ്നമുക്തംലവണോത്തമംവാ

അപ്രകാരംതന്നെ കോഷ്ഠാശ്രിതമായ നാഡീവ്രണശമനത്തിന്നു് ഗോമാംസം ചുട്ടെടുത്ത മഷി വളരെ നല്ലതാണെന്നു് പറയപ്പെടുന്നു. ഇന്തുപ്പും തേനും ചേൎത്തുണ്ടാക്കുന്ന തിരിയും നാഡീവ്രണഹരമാണെന്നു് പറയപ്പെടുന്നു.

ദുഷ്ടവ്രണേയദ്വിഹിതംച തൈലം
തൽസൎവ്വനാഡീഷുഭിഷഗ്വിദദ്ധ്യാൽ 38
ചൂൎണ്ണീകൃതൈരഥവിമിശ്രിതമേഭിരേവ
തൈലംപ്രയുക്തമപിരേണഗതിംനിഹന്തി

ദുഷ്ടവ്രണത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുവാൻ പറഞ്ഞ തൈലങ്ങളെല്ലാംതന്നെ എല്ലാവിധ നാഡീവ്രണങ്ങളിലും ദോഷകോപാവസ്ഥക്കനുസരിച്ചു വൈദ്യൻ പ്രയോഗിക്കണം. അതുപോലെതന്നെ ഈ പറഞ്ഞ ദുഷ്ടവ്രണഹരങ്ങളായ ഔഷധങ്ങൾ പൊടിച്ചു എണ്ണയിൽ ചേൎത്തു പ്രയോഗിച്ചാലും നാഡീവ്രണം ക്ഷണത്തിൽ നശിക്കും.

ഏഷ്വേവമൂത്രസഹിതേഷുവിധായതൈലം
തൻസാധിതംഗതിമപോഹതി സപ്തരാത്രാൽ
പിണ്ഡീതകസ്യതുവരാഹവിഭാവിതസ്യ
മൂലേഷുകന്ദശകലേഷുചസൌവഹേഷു

തൈലംകൃതംഗതിമപോഹതിശീഘ്രമേതൽ
കന്ദേഷുപാമരവരായുധസാഹ്വയേഷു 40

മേൽ പറഞ്ഞ ദുഷ്ടവ്രണഹരൌഷധങ്ങൾതന്നെ ഗോമൂത്രത്തിൽ കല്ക്കമായി ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കുന്ന തൈലം ഏഴുദിവസംകൊണ്ടു് നാഡീവ്രണത്തെ നശിപ്പിക്കും. പന്നിക്കിഴങ്ങു് കഷായത്തിൽ ഭാവന ചെയ്തെടുത്ത പിണ്ഡീതകവും (പിണ്ഡതകരം) ഒരത്തയും ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലവും ചതുരക്കള്ളിക്കിഴങ്ങു് ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലവും വ്രണത്തിൽ നിറച്ചാൽ നാഡീവ്രണം ക്ഷണത്തിൽ നശിക്കും

ഭല്ലാതകാർക്കമരിചൈർലവണോത്തമേന
സിദ്ധംവിഡംഗരജനീദ്വയചിത്രകൈശ്ച
സ്യാന്മാർക്കവസ്യചരസേനനിഹന്തിതൈലം
നാഡീംകഫാനിലകൃതാമപചീംവ്രണാംശ്ച 41

ചേർക്കുരു, എരുക്കിൻവേരു്, കുരുമുളകു്, ഇന്തുപ്പു്, വിഴാലരി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തോലു്, കൊടുവേരിക്കിഴങ്ങു് ഇവ കല്ക്കമായി കഞ്ഞുണ്ണിനീരിൽ കാച്ചിയ തൈലം നാഡീവ്രണത്തേയും കഫവാതജന്യമായ അപചിയേയും എല്ലാവിധ വ്രണങ്ങളേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

സ്തന്യേഗതേ വികൃതിമാശുഭിഷക്തുധാത്രീം
പീതാംഘൃതംപരിണതേഹനിവാമയേത്തു
നിംബോദകേനമധുമാഗധികായുതേന
വാന്താഗതേഹനിചമുൽഗരസാശനസ്യാൽ 42

ഏവംത്ര്യഹം ചതുരഹം ഷഡഹംവമേദ്വാ
സർപ്പിഃപിബേത്ത്രിഫലയാസഹസംയുതംവാ

മുലപ്പാലിൽ ദോഷമുള്ളതായിക്കണ്ടാൽ ഉടനെ വൈദ്യൻ ആ ധാത്രിയെ (പെററമ്മയെ) നെയ്യ് സേവിപ്പിച്ചു വേപ്പുകഷായത്തിൽ തേനും തിപ്പലിപ്പൊടിയും ചേർത്തു കൊടുത്തു സന്ധ്യാസമയത്തു് ഛർദ്ദിപ്പിക്കണം. പിറേറ ദിവസം ചെറുപയർരസം കൂട്ടി ഉണ്ണുകയും വേണം. ഇപ്രകാരം മൂന്നോ നാലോ ആറോ ദിവസം ഛർദ്ദിപ്പിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ത്രിഫലാചൂർണ്ണം ചേർത്ത നെയ്യ് സേവിക്കണം.

ഭാർഗീംവചാമതിവിഷാംസുരദാരുപാഠാം
മുസ്താദികംമധുരസാംകടുരോഹിണീഞ്ച 43
ധാത്രീപിബേത്തുപയസഃപരിശോധനാർത്ഥ-
മാരഗ്വധാദിഷുവരംമധുനാകഷായം

ചെറുതേക്കിൻവേര്, വയമ്പ്, അതിവിടയം, ദേവതാരം, പാടക്കിഴങ്ങ്, മുസ്താദിഗണൌഷധം, പെരുങ്കുറുമ്പവേര്, കടുരോഹിണി ഇവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായം ധാത്രി കുടിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ആരഗ്വധാദിഗണകഷായത്തിൽ തേൻ ചേർത്തു മുലപ്പാലിന്റെ ശുദ്ധിക്കായി ധാത്രി സേവിക്കുന്നതു് വളരെ നല്ലതാണ്.

സാമാന്യമേതദുപദിഷ്ടമതോവിശേഷാ-
ദ്ദോഷാൻപയോനിപതിതാൻ ശമയേദ്യഥാസ്വം
രോഗംസ്തനോത്ഥിതമവേക്ഷ്യഭിഷഗ്വിദഗ്ധ്യാ-
ദ്വിദ്രധാവഭിഹിതം ബഹുശോവിധാനം.

ഈ പറഞ്ഞതു് സ്തന്യവികൃതിക്കുള്ള സാമാന്യചികിത്സയാകുന്നു. വാതാദിദോഷകോപാവസ്ഥക്കനുസരിച്ചുണ്ടാകുന്ന സ്തനരോഗത്തിൽ അതാതു് ദോഷത്തെ നശിപ്പി

ക്കുന്നവിധത്തിലുള്ള ചികിത്സ ചെയ്യണം. മുലക്കണ്ടാകുന്ന വീക്കം, കുരു മുതലായവകൾ നല്ലപോലെ പരീക്ഷിച്ചറിഞ്ഞു് ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ അതാതു് രോഗാവസ്ഥക്കനുസരിച്ചു വിദ്രധിചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ പലവിധത്തിലുള്ള ചികിത്സാവിധികളെല്ലാംതന്നെ ഇവിടേയും പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണു്.

സംപച്യമാനമപിതംതുവിനോപനാഹൈഃ
സംഭോജനേനഖലുപാചയിതുംയതേത
ശീഘ്രംസ്തനോഹിമൃദുമാംസതയോപനദ്ധഃ
സർവ്വംപ്രകോഥമുപയാത്യവദീര്യതേച 45
പക്വേതുദുഗ്ദ്ധഹരിണീഃപരിഹൃത്യനാഡീഃ
കൃഷ്ണഞ്ചചൂചുകയുഗംവിദധീതശസ്ത്രം
ആമേവിദാഹിനിതഥൈവഗതേചപാകം
ധാത്ര്യാഃസ്തനൌസതതമേവചനിർദ്ദുഹീത 46

സ്തനവിദ്രധി പഴുപ്പു് മാറിയാൽക്കൂടി ഉപനാഹസ്വേദം ചെയ്യരുതു്. അവിടെ പഴുക്കുവാനുള്ള ഔഷധങ്ങൾ നല്ലവണ്ണം സേവിപ്പിച്ചു് പഴപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കണം. മൃദുമാംസളമായ സ്തനം ഉപനാഹസ്വേദം ചെയ്താൽ ക്ഷണത്തിൽ മുഴുവൻ പഴുത്തു് ചീഞ്ഞുപോവുകയും പൊട്ടിപ്പോവുകയും ചെയ്യും. സ്തനവിദ്രധി പഴുത്താൽ സ്തന്യവഹനാഡികൾ, മുലയുടെ കറുത്ത നിറമുള്ള ഭാഗം, മുലക്കണ്ണു് എന്നിവ ഒഴിച്ചുള്ള ദിക്കിൽ കീറണം. സ്തനവിദ്രധിയിൽ ആമം (അപക്വം), വിദാഹി (അർദ്ധപക്വം) എന്നീ അവസ്ഥകളിലെല്ലാംതന്നെ ധാത്രിയുടെ മുലയിൽനിന്നു് ഇടക്കിടെ പാൽ പിഴിഞ്ഞുകളയണം.

സ്തനവിദ്രധിയുള്ള ധാത്രിയുടെ മുലയിൽനിന്നു് മുലപ്പാൽ പിഴിഞ്ഞുകളയേണ്ടുന്ന ആവശ്യകതയെ സംബന്ധിച്ചു് ഡല്ലണാചാര്യൻ പറയുന്നു: "ആമേ വിദശ്ധതാ പരിഹാരായ, വിദാഹിനി വിപാകപരിഹാരായ, പകേ ചനാഡീവ്രണ പരിഹാരായസ്തനൌ നിർദ്ദഹീത" ഇതി.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
വിസപ്പ്നാഡീസ്തനരോഗ ചികിത്സിതംനാമ
സപ്തദശോഽദ്ധ്യായഃ

———

പതിനെട്ടാം അദ്ധ്യായം

ഗ്രന്ഥ്യപച്യർബ്ബുദഗളഗണ്ഡ ചികിത്സിതം

അഥാതോ ഗ്രന്ഥ്യപച്യർബ്ബുദഗളഗണ്ഡ ചികി
ത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1

യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

ഇനി ഗ്രന്ഥി, അപചി, അർബ്ബുദം, ഗളഗണ്ഡം എന്നീ രോഗങ്ങൾക്കുള്ള ചികിത്സ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

ഗ്രന്ഥിഷ്വഥാമേഷു ഭിഷഗ്വിദദ്ധ്യാൽ
ശോഫക്രിയാംവിസ്തരശോവിധിജ്ഞഃ
രക്ഷേദ്ബലംചാപിനരസ്യനിത്യം
തദ്രക്ഷിതംവ്യാധിബലംനിഹന്തി. 3

ക്രിയാവിധികളറിയുന്ന വൈദ്യൻ പഴുക്കാത്ത മുഴയിൽ ശോഫത്തിന്നു് പറഞ്ഞ അപതർപ്പണാദി വിരേകാന്തങ്ങളായ ക്രിയാവിധികളെല്ലാം യുക്താനുസരണം വിസ്തരിച്ചു പ്രയോഗിക്കുകയും രോഗിയുടെ ബലത്തെ ഏതവസ്ഥയിലും രക്ഷിക്കുകയും വേണം. രോഗിയുടെ ബലം സുരക്ഷിതമാണെങ്കിൽ അതു് വ്യാധിബലത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതായിരിക്കും.

തൈലംപിബേൽ സപ്പിരഥോദ പയംവാ
ദത്വാവസാംവാത്രിവൃതംവിദദ്ധ്യാൽ
അപേഹിവാതാദശമൂലസിദ്ധം
വൈദ്യശ്ചതുഃസ്നേഹമഥോദ പയംവാ 4

പഴക്കാത്ത മുഴയുള്ള രോഗി എണ്ണ സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ നെയ്യൊ, എണ്ണയും നെയ്യും കൂടിയൊ, ഇവയിൽ വസ ചേൎത്തു ത്രിവൃതമാക്കിയൊ സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ പ്രസാരണിയും ദശമൂലവും കഷായമായും കല്ക്കമായും കാച്ചിയ നെയ്യ്, എണ്ണ, വസ, മജ്ജ എന്നീ ചതുഃസ്നേഹമൊ ഇവയിലേതെങ്കിലും രണ്ടെണ്ണം ചേൎത്തു കാച്ചിയതൊ വൈദ്യൻ സേവിപ്പിക്കണം.

ഹിംസ്രാഥരോഹിണ്യമൃതാഥഭാർങ്ഗീ
ശ്യോനാകവില്വാഗുരുകൃഷ്ണഗന്ധാഃ
ഗോജീചപിഷ്ടാസഹതാലപത്ര്യാ
ഗ്രന്ഥൌവിധേയോഽനിലജേപ്രലേപാഃ 5

വാതജമായ മുഴയിൽ ജടാമാഞ്ചി, കടുരോഹിണി, ചിററമൃത്, ചെറുതേക്കിൻവേര്, പയ്യാനവേര്, കൂവളംവേര്, അകിൽ, കരിമുരിങ്ങവേര്, കൊഴപ്പ, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ് ഇവ അരച്ചു പുരട്ടണം.

സ്വേദോപനാഹാൻ വിവിധാംശ്ചകുൎയ്യാ-
ത്തഥാപ്രസിദ്ധാനപരാംശ്ചലേപാൻ
വിദാൎയ്യവാപകപമപോഹ്യപൂയം
പ്രക്ഷാല്യവില്വാൎക്കനരേന്ദ്രതോയൈഃ 6
തിലൈസ്സപഞ്ചാംഗുലപത്രമിശ്രൈഃ
സംശോധയേൽസൈന്ധവസംപ്രയുക്തൈ:

ശുദ്ധംവ്രണംവാപ്യുപരോപയേത്തു
തൈലേനരാസ്നാസരളാന്വിതേന 7
വിളംഗയഷ്ടീമധുകാമൃതാഭിഃ
സിദ്ധേനവാക്ഷീരസമന്വിതേന

വാദഗ്രന്ഥി പഴക്കുവാൻ പലവിധത്തിലുള്ള സ്വേദക്രിയകളും ഉപനാഹസ്വേദങ്ങളും ചെയ്യണം. അതുപോലെതന്നെ മിശ്രകാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ മറ്റു പ്രസിദ്ധങ്ങളായ ലേപനങ്ങളും ചെയ്യണം പഴുത്താൽ കീറി ചലം കളയുകയും കൂവളംവേര്, എരുക്കിൻവേര്, കൊന്നത്തോല് ഇവ ഇട്ടുവെച്ച കഷായംകൊണ്ടു് കഴുകിയിട്ടു് എള്ളും ആവണക്കിലയും ഇന്തുപ്പും കൂട്ടി അരച്ചു പുരട്ടി വ്രണശോധന വരുത്തണം. ഇപ്രകാരം ശുദ്ധിവരുത്തിയ വ്രണത്തെ അരത്തയും ചരളധും ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലംകൊണ്ടോ വിഴാലരി, ഇരട്ടിമധുരം, ചിററമൃതു് ഇവ കല്ക്കമായി പാലിൽ ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം കൊണ്ടോ ഉണക്കേണ്ടതാണു്.

ജലൌകസഃപിത്തകൃതേഹിതാസ്തു
ക്ഷീരോദകാഭ്യാം പരിഷേചനഞ്ച 8
കാകോളിവർഗ്ഗസ്യചശീതളാനി
പിബേൽകഷായാണിസശക്കരാണി
ദ്രാക്ഷാരസേനേക്ഷുരസേനവാപി
ചൂണ്ണംപിബേച്ചാപി ഹരീതകീനാം 9
മധൂകജംബ്വർജ്ജുനവേതസാനാം
ത്വഗ്ഭിഃപ്രദേഹാനവചാരയേത
സശക്കരൈർവ്വാ തൃണശൂന്യകന്ദൈ–
ർവ്രീഹ്യാദഭീക്ഷ്ണം മുചുകുന്ദജൈർവ്വാ. 10

പിത്തജഗ്രന്ഥിയിൽ അട്ടയ ട്ട രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യു കയും പാലും വെള്ളവും ചേൎത്തു ധാരയിടുകയും ചെയ്യുന്നതു് നല്ലതാണു്. കാകോള്യാദിഗണംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ശീതകഷായത്തിൽ പഞ്ചസാര ചേൎത്തു സേവിക്കുകയൊ മുന്തിരിങ്ങാരസത്തിലൊ കരിമ്പിൻരസത്തിലൊ കടുക്കപ്പൊടി ചേൎത്തു സേവിക്കുകയൊ ചെയ്യണം. ഇരിപ്പ, ഞാവൽ, നീർമരുതു്, വഞ്ഞി എന്നിവകളുടെ തോൽ അരച്ചു പുരട്ടണം. അല്ലെങ്കിൽ കൈതവേര് പഞ്ചസാര ചേർത്തരച്ചതൊ മുചുകുന്ദവേര് പഞ്ചസാര ചേർത്തരച്ചതൊ കൂടക്കൂടെ പുരട്ടണം.

വിദാൎയ്യ്വാപക്വമപോഹ്യപൂയം
ധാവേൽകഷായേണവനസ്പതീനാം
തിലൈസ്സയഷ്ടീമധുകൈവ്വിശോദ്ധ്യ
സൎപ്പിഃപ്രയോജ്യം മധുരൈവ്വിപക്വം 11

പിത്തഗ്രന്ഥി പഴത്താൽ കീറി ചലം കളഞ്ഞു നാല്പാമരകഷായംകൊണ്ടു് കഴുകണം. എള്ളും ഇരട്ടിമധുരവും അരച്ചുപുരട്ടി വ്രണശോധന വരുത്തിയിട്ടു് കാകോള്യാദിഗണം ചേൎത്തു കാച്ചിയ നെയ്യു് പുരട്ടി വ്രണമുണക്കുകയും വേണം

ഏതേഷ്വദോഷേഷു യഥാനുപൂൎവ്യാ
ഗ്രന്ഥൗഭിഷക്ശ്ലേഷ്മസമുത്ഥിതേതു
സ്വിന്നസ്യവിമ്ലാപനമേവകാൎയ്യം
ദംഗുഷ്ഠലോഹോപലവേണുദണ്ഡൈഃ 12
വികങ്കതാരഗ്വധകാകണന്തീ–
കാകാദനീതാപസവൃക്ഷമൂലൈഃ

ആലേപയേൽപിണ്ഡഫലാക്ഭാർഗീ-
കരഞ്ജകാളാമദനൈശ്ചവിദ്വാൻ 13

സ്നേഹ-സ്വേദ-വമന-വിരേചന-രക്തമോക്ഷണാദിക്രിയകളെക്കൊണ്ടു് ദോഷങ്ങളെയെല്ലാം പരിഹരിച്ചുകളഞ്ഞതിനുശേഷം സ്വേദയുക്തമായ കഫഗ്രന്ഥിയിൽ വൈദ്യൻ പെരുവിരൽകൊണ്ടോ ഇരുമ്പുവടി, കല്ലു്, മുളവടി, വടി മുതലായവകൊണ്ടോ ഉടച്ചുകളയണം. അതിനു്ശേഷം കണ്ടകാരിച്ചുണ്ടവേരു്, കൊന്നത്തോലു്, കുന്നിവേരു്, കാക്കത്തൊണ്ടിവേരു്, ഓടവേരു്, കയ്പച്ചുരങ്ങ, എരുക്കിൻവേരു്, ചെറുതേക്കിൻവേരു്, ഉങ്ങിൻതോലു്, അമരിവേരു്, മലങ്കാരക്ക ഇവ അരച്ചു വിദ്വാനായ വൈദ്യൻ കഫഗ്രന്ഥിയിൽ പുരട്ടണം.

അമർമ്മജാതംശമമപ്രയാന്ത-
മപക്വമേവാപഹരേവിദാര്യ
ദഹേൽസ്ഥിതേചാസൃജിസിദ്ധകർമ്മാ
സദ്യഃക്ഷതോക്തഞ്ചവിധിംവിദധ്യാൽ. 14

മുൻപറഞ്ഞ ക്രിയകൊണ്ടൊന്നും ശമിക്കാത്തതായ കഫഗ്രന്ഥി മർമ്മസ്ഥാനത്തിലല്ലെങ്കിൽ സമർത്ഥനായ വൈദ്യൻ അതിനെ അപക്വാവസ്ഥയിൽതന്നെ കീറിക്കളയുകയും രക്തംവരുന്നതു് നിന്നാൽ പൊള്ളിക്കുകയും മധുഘൃതപ്രയോഗാദി സദ്യഃക്ഷതചികിത്സ ചെയ്യുകയും വേണം.

യാമാംസകന്ദ്യഃ കഠിനാബൃഹത്യ-
സ്താസ്വേവയോജ്യശ്ചവിധിർവ്വിധിജ്ഞൈഃ
ശസ്ത്രേണവാപാട്യസുപക്വമാശു
പ്രക്ഷാളയേൽപത്ഥ്യതമൈഃകഷായൈഃ 15

സംശോധനൈസ്സംപവിശോധയേത്തു
ക്ഷാരോത്തരൈഃക്ഷൌദ്രഘൃതപ്രഗാഢൈഃ
ശുദ്ധേപതൈലന്തുവപാരണീയം
വിളംഗപാഠാരജനീവിപകം. 16

വലുതും കഠിനമായിട്ടുള്ളതുമായ മാംസഗ്രന്ഥികൾക്കുകൂടി മേൽ പറഞ്ഞ ചികിത്സാവിധികൾ ക്രിയാകുശലനായ വൈദ്യൻ പ്രയോഗിക്കണം. ഗ്രന്ഥി (മുഴ) നല്ലവണ്ണം പഴുത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറിക്കളഞ്ഞിട്ടു് കഫവ്രണത്തിന്നു് പറഞ്ഞ കഷായങ്ങൾകൊണ്ടു് കഴുകുകയും തിലാദിസംശോധനദ്രവ്യങ്ങളിൽ കൂടുതൽ ചവക്കാരവും തേനും നെയ്യും ചേർത്തരച്ചുപുരട്ടി ശുദ്ധിവരുത്തുകയും വേണം വ്രണം ശുദ്ധിവന്നതിനുശേഷം വിഴാലരി, പാടക്കിഴങ്ങു്, വരട്ടുമഞ്ഞൾ ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം പുരട്ടി വ്രണമുണക്കുകയും വേണം.

മേദഃസമുത്ഥേ തിലകല്ക്കസിദ്ധം
ദത്വോപരിഷ്ടാൽ ദ്വിഗുണംപടാന്തം
ഹുതാശതപ്തേനമുഹുഃപ്രമൃജ്യാ-
ല്ലോഹേനധീമാനദഹൻഹിതായ. 17

മേദസ്സു് കൂടുതലുള്ളതായ ഗ്രന്ഥിയിൽ എള്ളരച്ചുപുരട്ടി അതിൻെറമീതെ ശീല മടക്കിയിട്ടു് തീയിലിട്ടു് പഴുപ്പിച്ച ഇരുമ്പുകമ്പികൊണ്ടു് സാവധാനത്തിൽ പൊള്ളിപ്പോകാത്തവിധത്തിൽ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ആ ശീലയുടെ മീതെ ഉരസണം.

പ്രലിപ്യദാർവ്വീമഥലാക്ഷയാവാ
പ്രതപ്തയാസേദനമസ്യകാര്യം
നിപാത്യവാശസ്ത്രമപോഹ്യമേദോ
ദഹേൽസുപകപംതഥവാവിദാര്യ 18

പ്രക്ഷാല്യമൂത്രേണതിലൈഃസുപിഷ്ടൈഃ
സുവച്ചികാദ്യൈർ ഹരിതാലമിശ്രൈഃ
സസൈന്ധവൈഃക്ഷൌദ്രഘൃതപ്രഗാഢൈഃ
ക്ഷാരോത്തരൈരേനമഭിപ്രശോധ്യ 19
തൈലംവിദദ്ധ്യാൽ ദ്വികരഞ്ജഗുഞ്ജാ
വംശാവലേഖേംഗുദമൂത്രസിദ്ധം.

ഒരു ചട്ടകത്തിന്മേൽ കോലരക്ക് പുരട്ടി ചൂടുപിടിപ്പിച്ച് അതു് ഗ്രന്ഥിമേൽ വെച്ചു് സ്വേദിപ്പിച്ചാലും മതി. അല്ലെങ്കിൽ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറി മുഴയുടെ ഉള്ളിലുള്ള ദുഷിച്ച മേദസ്സെല്ലാം എടുത്തുകളഞ്ഞു അവിടെ പൊള്ളിക്കുകയൊ ചെയ്യാം. അല്ലെങ്കിൽ നല്ലവണ്ണം പഴുത്താൽ കീറി ഗോമൂത്രംകൊണ്ടു് കഴുകിയിട്ടു് എള്ളു്, തുവച്ചിലക്കാരം, അരിതാരം, ഇന്തുപ്പു് ഇവ പൊടിച്ചു നല്ലവണ്ണം തേനും നെയ്യും ചേർത്തു സമം ചവക്കാരവും കൂട്ടി യോജിപ്പിച്ചു പുരട്ടി വ്രണശുദ്ധി വരുത്തിയതിനുശേഷം പൊങ്ങിൻതോല്, ആവിൽത്തോല്, കുന്നിവേര്, മുളയുടെ പുറന്തോല്, ഓടവേര് ഇവ കല്ക്കമായി എണ്ണയിൽ നാലിരട്ടി ഗോമൂത്രം ചേർത്തു കാച്ചിയെടുത്ത എണ്ണപുരട്ടി വ്രണമുണക്കുകയും വേണം

അപചി ചികിത്സ

ജീമൂതകൈഃകോശവതീഫലൈശ്ച
ദന്തീദ്രവന്തീ ത്രിവൃതാസുചൈവ. 20
സർപ്പിഃകൃതം ഹന്ത്യപചിംപ്രവൃദ്ധാം
ദ്വിധാപ്രവൃത്തം തദുദാരവീര്യം

ദേവതാളിക്കായ, പുട്ടൽപീരക്കായ, നാഗദന്തിവേര്, നീർവ്വാളക്കുരു, ത്രികോല്പകൊന്ന എന്നിവ ചേർത്തു കാച്ചിയ

നെയ്യ് എത്ര വർദ്ധിച്ചതായ അപചിയേയും നശിപ്പിക്കും. ഈ നെയ്യ് ഊർദ്ധ്വാധശ്ശോധന വരുത്തുന്നതും അപാരവീര്യമുള്ളതുമാകുന്നു.

നിർഗ്ഗുണ്ഡിജാതീബരിഹിഷ്ഠയുക്തം
ജീമൂതകംമാക്ഷികസൈന്ധവാഢ്യം 21
അഭിപ്രതപ്തം വമനംപ്രഗാഢം
ദുഷ്ടാപചീഷൂത്തമമാദിശന്തി
കൈഡര്യ്യബിംബീകരവീരസിദ്ധം
തൈലംഹിതം മൂർദ്ധവിരേചനഞ്ച. 22

കരിനൊച്ചിയില, പിച്ചകത്തില, ഇരുവേരി ഇവ കഷായംവെച്ച് അതിൽ നല്ലവണ്ണം ദേവതാളിക്കായ അരച്ചു കലക്കി ഇന്തുപ്പും തേനും കൂട്ടതൽ ചേർത്തു ചൂടോടുകൂടി കുടിപ്പിച്ചു നല്ലവണ്ണം ഛർദ്ദിപ്പിക്കുന്നതു് ദുഷ്ടാപചികളിൽ ചെയ്യേണ്ടുന്ന ഒരു വിശേഷചികിത്സയാണെന്നു് പറയപ്പെടുന്നു. കാട്ടുവേപ്പിൻതോല്, കോവക്കിഴങ്ങ്, കണവീരത്തിൻവേര് ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം നസ്യത്തിന്നും വളരെ നല്ലതാണ്.

ശാഖോടകസ്യസ്വരസേനസിദ്ധം
തൈലംഹിതം നസ്യവിരേചനേഷു
മധൂകസാരശ്ചഹിതോവപീഡേ
ഫലാനിശിഗ്രോഃഖരമഞ്ജരേശ്ച 23

മുരിക്കിൻെറ ഇല ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ വെള്ളത്തിൽ കാച്ചിയ തൈലം നസ്യത്തിന്നും വിരേചനത്തിന്നും നല്ലതാണ്. ഇരിപ്പക്കാതൽ, മുരിങ്ങാക്കുരു, കടലാടിവിത്തു് ഇവ അരച്ചുകലക്കി നസ്യംചെയ്യുന്നതും അപചീശമനത്തിന്നു് നല്ലതാണ്.

ഗ്രന്ഥീനമർമ്മപ്രഭവാനപക്വാ—
നുദ്ധൃത്യചാഗ്നിം വിദധീതപശ്ചാൽ
ക്ഷാരേണവാപ്യപിപ്രതിസാരയേത്തു
സംലിഖ്യശസ്ത്രേണ യഥോപദേശം. 24

മർമ്മസ്ഥാനത്തല്ലാത്തതും പഴക്കാത്തതുമായ ഗ്രന്ഥി കീറി എടുത്തുകളഞ്ഞതിനുശേഷം അഗ്നികർമ്മവിധിപ്രകാരം പൊള്ളിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ മുമ്പ് പറഞ്ഞതുപ്രകാരം ശസ്ത്രംകൊണ്ട് ഗ്രന്ഥിയെ ഉരസിക്കളഞ്ഞു ക്ഷാരം പുരട്ടുകയൊ ചെയ്യണം.

പാർഷ്ണീംപ്രതിദ്വാദശചാംഗുലാനി
മിത്വേന്ദ്രവസ്തിം പരിവർജ്ജ്യധീമാൻ
വിദാര്യമത്സ്യാണ്ഡനിഭാനിവൈദ്യോ
നിഷ്കൃത്യജാലാന്യനലംവിദധ്യാൽ 25

ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ കാലിന്റെ മടമ്പിൽനിന്നു് പന്ത്രണ്ടംഗുലം മേല്പോട്ടളന്നു് ഇന്ദ്രവസ്തി എന്ന മർമ്മത്തിന്നു് തട്ടാതെ അതിന്നു കീഴിലായി കീറി അവിടെ മത്സ്യത്തിന്റെ മുട്ടയുടെ ആകൃതിയിൽ വലപോലെ കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞുകിടക്കുന്ന മേദോജാലത്തെ എടുത്തുകളഞ്ഞു അവിടെ പൊള്ളിക്കണം (ആ മേദോജാലമാണു് അപചിയുടെ ഉല്പത്തിസ്ഥാനം. അവിടെ പൊള്ളിച്ചുകളഞ്ഞാൽ മേദോജാലങ്ങൾ വീണ്ടും ഉത്ഭവിക്കാതിരിക്കുകയും അപചി വരാതിരിക്കുകയും ചെയ്യും.)

ആഗുൽഫകർണ്ണാൽ സുമിതസ്യജന്തോ—
സ്തസ്യാഷ്ടഭാഗംഖുഡകാദ്വിമുച്യ
ഘോണർജ്ജുവേധഃസുരരാജവസ്തേ—
ർഭിത്വാക്ഷമാത്രം ത്വപരേവദന്തി. 26

അപചീരോഗിയുടെ ഞെരിയാണിയിൽനിന്നു് ചെവിവരെ അളന്നാൽ കിട്ടുന്ന നീളത്തിൻെറ എട്ടിലൊരുഭാഗത്തെ ഞെരിയാണിയിൽനിന്നു് വിട്ടു് ഇന്ദ്രിവസ്തിയുടെ താഴെ മുക്കിൻെറ ആകൃതിയിൽ നേരെ കീറി താനിക്കാ പ്രമാണം മാംസം എടുത്തുകളയണമെന്നാണു് മററു് ചില ആചാർയ്യന്മാരുടെ അഭിപ്രായം.

ഇതിൽ വാഗ്ഭടാചാർയ്യൻെറ അഭിപ്രായം ഇപ്രകാരമാകുന്നു: "ഇത്യശാന്തൌഗദസ്യാന്യ പാൎശ്വേജംഘാസമാശ്രിതം വസ്തേരൂർദ്ധ്വമധസ്താദ്വാ മേദോഹൃത്വാഗ്നിനാദഹേൽ" ഇതി. ഔഷധപ്രയോഗംകൊണ്ടു് അപചി ശമിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഏതു് ഭാഗത്താണൊ അപചിയുള്ളതു് അതിൻെറ മററവശത്തു് ഇന്ദ്രവസ്തിയുടെ മുകളിലൊ താഴെയൊ കണങ്കാലിൽ സമാശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന മേദസ്സിനെ എടുത്തുകളഞ്ഞു അവിടെ തീയ്യ്കൊണ്ടു് പൊള്ളിക്കണം. ഇങ്ങിനെ ഇതിൽ നിമി മുതലായ ആചാർയ്യന്മാർ മററു് പലവിധത്തിലുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു് എന്നു് മനസ്സിലാക്കണം.

മണിബന്ധോപരിഷ്ടാദ്വാ കുർയ്യാദ്രേഖാത്രയംഭിഷക്
അംഗുല്യന്തരിതംസമ്യഗപചീനാം നിവൃത്തയേ. 27

അപചി നല്ലവണ്ണം സുഖമാകുവാനായി വൈദ്യൻ മണിബന്ധത്തിൻെറ ഉപരിഭാഗത്തു് ഒരു വിരൽ അകലത്തിൻെറ ഉള്ളിൽ മൂന്നു് രേഖയായി കീറി അവിടെയുള്ള അപചീമൂലത്തെ എടുത്തുകളയണം.

ചൂർണ്ണസ്യകാലേപ്രചലാകകാക-
ഗോധാഹികൂർമ്മപ്രഭവാംമഷീംതു

ദദ്യാച്ചതൈലേനസഹേംഗുദീനാം
യദ്വാക്ഷ്യതേശ്ലീപതിനാഞ്ചതൈലം 28
വിരേചനം ധൂമമുപാദദീത
ഭവേച്ചനിത്യം യവമുൽഗഭോജീ.

അപചീവ്രണത്തിൽ ചൂണ്ണം പ്രയോഗിക്കേണ്ട കാലത്തു് (വ്രണരോപണകാലത്തു്) മയിൽ, കാക്ക, ഉടുമ്പ്, പാമ്പ്, ആമ എന്നിവകളെ സ്വൂടംവെച്ചെട്ടുത്ത മഷി ഓട യെണ്ണയിൽ ചാലിച്ചു പൂരട്ടണം. മന്തിന്നു് പറഞ്ഞ തൈലവും ഇതിന്നു് നല്ലതാണു്. അപചീരോഗി ശിരോവിരേചനധൂമം ശീലിക്കുകയും പതിവായി യവവും ചെറുപയരും തിന്നുകയും വേണം.

അർബ്ബുദചികിത്സ

കക്കാരുകൈർവ്വാരുകനാളികേര–
പ്രിയാളപഞ്ചാംഗുലബീജചൂർണ്ണൈഃ 29
വാതാർബ്ബുദം ക്ഷീരഘൃതാംബുസിദ്ധൈ–
രുഷ്ണൈഃസതൈലൈരുപനാഹയേത്തു
കുര്യാച്ചമുഖ്യാന്യുപനാഹനാനി
സിദ്ധൈശ്ചമാംസൈരഥവേസവാരൈഃ 30

കക്കിരിക്കുരു, വെള്ളരിക്കുരു, നാളികേരം, മുരൾമരക്കായ, ആവണക്കിൻകുരു ഇവ സമം പൊടിച്ചു പാലും നെയ്യും വെള്ളവും ചേർത്തു പുഴുങ്ങി വററിച്ചു അല്പം എണ്ണയും ചേർത്തു സഹിക്കാവുന്ന ചൂടോടെ വാതാർബ്ബുദത്തിൽ വെച്ചുകെട്ടണം. മാംസംകൊണ്ടും വേസവാരം കൊണ്ടുമുണ്ടാക്കിയ പ്രധാനമായ ഉപനാഹപ്രയോഗങ്ങളും ചെയ്യണം.

KOTTAYAM PUBLIC LIB... KOTTAYAM.

സ്വേദംവിദധ്യാൽ കുശലസ്സനാഡ്യാ
ശൃംഗേണരക്തം ബഹുശോഹരേച്ച
വാതഘ്നനിര്യ്യൂഹപയോമ്ലഭാഗൈഃ
സിദ്ധംശതാഖ്യം ത്രിവൃതംപിബേദ്വാ 31

സമത്ഥനായ വൈദ്യൻ വാതാർബ്ബുദത്തിൽ നാളിസ്വേദം ചെയ്യുകയും കൊമ്പുവെച്ചു് അനേകം പ്രാവശ്യമായി രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയും വേണം. വാതഹരണൌഷധ കഷായവും പാലും വെപ്പുകാടിയും ചേർത്തു അതിൽ ഘൃത–തൈല–വസകൾ ചേർത്തു കാച്ചി നൂറുപ്രാവശ്യം ആവർത്തിച്ചെടുക്കുന്ന ത്രിവൃതസ്നേഹം സേവിക്കുന്നതും വാതാർബ്ബുദശമനമാണു്.

സ്വേദോപനാഹാമൃദവസ്സുകാര്യ്യാഃ
പിത്താർബ്ബുദേകായവിരേചനഞ്ച
വിഘൃഷ്യചോദുംബരശാകഗോജീ–
പത്രൈർഭൃശംക്ഷൌദ്രയുതൈഃപ്രലിമ്പേൽ 32
ശ്ലക്ഷ്ണീകൃതൈഃ സർജ്ജരസപ്രിയംഗു–
പത്തംഗലോദ്ധ്റാഞ്ജനയഷ്ടികാഹ്വൈഃ
വിസ്രാവ്യചാരഗന്ധഗോജിസോമാഃ
ശ്യാമാചയോജ്യാ കുശലേനലേപേ. 33

പിത്താർബ്ബുദത്തിന്നു് മൃദുവായിട്ടുള്ള സ്വേദവും ഉപനാഹവും വിരേചനവും ചെയ്യണം. പിത്താർബ്ബുദത്തെ അത്തിയിലകൊണ്ടൊ തേക്കിലകൊണ്ടൊ കൊഴുപ്പയില കൊണ്ടൊ (പാറകത്തില എന്നും പക്ഷം) നല്ലവണ്ണം ഉരസിക്കളഞ്ഞതിനുശേഷം ചെഞ്ചല്യം, ഞാഴൽപ്പൂവ്, പത്തിമുകം, പാച്ചോററിത്തോല്, അഞ്ജനക്കല്ല്, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ ശീലപ്പൊടിയാക്കി തേനിൽ ചാലിച്ചു പുര

ട്ടുകയും വേണം. സമർത്ഥനായ വൈദ്യൻ രക്തമോക്ഷണം ചെയ്തതിനുശേഷം കൊന്നത്തോല്, കൊഴപ്പ്, സോമലത, പകുന്ന ഇവയും അരച്ചുപുരട്ടുവാൻ ഉപയോഗിക്കണം.

ശ്യാമാഗിരിഹ്വാഞ്ജനകീരസേഷു
ദ്രാക്ഷാരസേ സപ്തലികാരസേച
ഘൃതംപിബേൽക്ലീതകസംപ്രസിദ്ധം
പിത്താർബ്ബുദീ തജ്ജാരീപജന്തുഃ 34

പകുന്ന, വെളുത്ത ശംഖുപുഷ്പം, കട്ടരോഹിണി, മുന്തിരിങ്ങ, കുന്നി ഇവയുടെ സ്വരസത്തിൽ ഇരട്ടിമധുരം കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചിയെടുത്ത നെയ്യ് പിത്താർബ്ബുദവും പിത്തജമായ മഹോദരവും ഉള്ള രോഗി സേവിക്കണം.

ശുദ്ധസ്യജന്തോഃ കഫജേർബ്ബുദേതു
രക്തേഽവസിക്തേതുതതോർബ്ബുദംതൽ
ദ്രവ്യാണിയാന്യൂർദ്ധ്വമധശ്ചദോഷാൻ
ഹരന്തിതൈഃകല്ക്കകൃതൈഃപ്രദിഹ്യാൽ. 35

കഫാർബ്ബുദത്തിൽ, വമനവിരേചനാദി ചെയ്തു ശുദ്ധിവരുത്തിയ രോഗിയുടെ അർബ്ബുദത്തിൽനിന്നു ചുരത്തൊണ്ടുവെച്ചു രക്തമോക്ഷണം ചെയ്തതിനുശേഷം ഊർദ്ധ്വാധശ്ശോധനദ്രവ്യങ്ങളായ (അപചിയിൽ പറഞ്ഞ ജീമൂതകാദി) ഔഷധങ്ങളരച്ചുപുരട്ടുകയും വേണം.

കപോതപാരാവതവിഡ്വിമിശ്രൈഃ
സകാംസ്യനീലൈഃശുകലാംഗലാദ്യൈഃ
മൂത്രൈസ്സകാകാദനിമൂലമിശ്രൈഃ
ക്ഷാരപ്രദിഗ്ദ്ധൈരഥവാപ്രദിഹ്യാൽ. 36

അരിപ്രാവിന്റെയും മാടപ്രാവിന്റെയും മലം, ഒടിന്റെ കീടം (ഒരുതരം അഞ്ജനം), കാക്കത്തൊണ്ടിവേര്, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ് ഇവ ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചുപുരട്ടുകയൊ അഥവാ ഗോമൂത്രത്തിൽ ക്ഷാരംചേർത്തു പുരട്ടുകയൊ ചെയ്യണം.

നിഷ്പാവപിണ്യാകകുലത്ഥകല്കൈ:—
മാംസപ്രഗാഢൈർദ്ദധിമസ്തുയുക്തൈഃ
ലേപംവിദദ്ധ്യാൽ കൃമയൊയഥാത്ര
മൂർഛന്തിമുഞ്ചന്ത്യഥമക്ഷികാശ്ച 37

തവരക്കുരു, പിണ്ണാക്ക്, മുതിര ഇവ അരച്ചു ധാരാളം മാംസവും തൈരുവെള്ളവും ചേർത്തു കൃമിയുള്ള അർബ്ബുദത്തിൽ പുരട്ടിയാൽ അവിടെയുള്ള കൃമികളെല്ലാം തളന്നുപോവുകയും ഈച്ചവരാതിരിക്കുകയും ചെയ്യും.

അല്പാവശിഷ്ടേകൃമിഭക്ഷിതേച
ലിഖേത്തതോഗ്നിം വിദധീതപശ്ചാൽ
യദല്പമൂലംത്രുപുതാമ്രസീസ—
പട്ടൈഃസമാവേഷ്ട്യതദായസൈർവ്വാ. 38

ക്ഷാരാഗ്നിശസ്ത്രാണ്യസകൃദ്വിദധ്യാൽ
പ്രാണാനഹിംസൻ ഭിഷഗപ്രമത്തഃ
ആസ്ഫോതജാതീകരവീരപത്രൈഃ
കഷായമിഷ്ടം വ്രണശോധനാർത്ഥം. 39

ശുദ്ധേചതൈലം വിദധീതഭാർഗീ
വിഡംഗപാഠാ ത്രിഫലാവിപക്വം
യദ്ഗുച്ഛയാചോപഗതാനിപാകം
പാകക്രമേണോപചരേദ്വിധിജ്ഞഃ 40

കഫാർബ്ബുദത്തിൽ ഉയൎന്നുനില്ക്കുന്ന മാംസം കൃമി തിന്നു കയും അവിടവിടെയായി കറച്ചു ഉയൎന്നുനില്ക്കുകയും ചെയ്താൽ അതു് ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് ഉരസിക്കളഞ്ഞതിനുശേഷം അഗ്നികൎമ്മം ചെയ്തു പൊള്ളിക്കണം. മുരട്ടു് വണ്ണംകുറഞ്ഞ അർബ്ബുദമാണെങ്കിൽ കാരീയ്യം, ചെമ്പ്, വെള്ളീയ്യം, ഇരുമ്പ് എന്നിവകളിൽ ഏതെങ്കിലും കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ തകിടു് വെച്ചുകെട്ടിയിട്ടു് രോഗിക്കു് ക്ഷീണം വരാത്തവിധത്തിൽ പലപ്രാവശ്യമായി ക്ഷാരകർമ്മം, അഗ്നികർമ്മം, ശസ്ത്രകർമ്മം എന്നിവ ചെയ്യണം. കടലാടി, പിച്ചകം, കണവീരം ഇവയുടെ ഇലകൊണ്ടു് വെച്ച കഷായം വ്രണശോധനക്കായി പ്രയോഗിക്കുന്നതു് നല്ലതാണു്. വ്രണശുദ്ധി വന്നാൽ ചെറുതേക്കിൻവേരു്, വിഴാലരി, പാടക്കിഴങ്ങു്, ത്രിഫല ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം പുരട്ടണം. (എന്നാൽ വ്രണമുണങ്ങും) സ്വതവേ പഴുക്കുന്ന അർബ്ബുദത്തിന്നു് ക്രിയാകുശലനായ വൈദ്യൻ പഴുത്ത വ്രണത്തിന്നു് ചികിത്സിക്കുംപോലെ ചികിത്സിക്കണം.

മേദോർബ്ബുദം സ്വിന്നമഥോവിദാൎയ്യ
വിശോദ്ധ്യസീവ്യേൽഗതരക്തമാശു
തതോഹരിദ്രാഗൃഹധൂമലോദ്ധ്ര-
പത്തംഗചൂൎണ്ണൈഃ സമനശ്ശിലാലൈഃ 41
വ്രണംപ്രതിഗ്രാഹ്യമധുപ്രഗാഢൈഃ
കരഞ്ജതൈലം വിദധീതശുദ്ധേ
സശേഷദോഷാണിഹിയോഽർബ്ബുദാനി
കരോതിതസ്യാശു പുനർഭവന്തി 42
തസ്മാദശേഷാണിസമുദ്ധരേത്തു
ഹന്യുഃസശേഷാണി യഥാഹിവഹ്നിഃ

മേദോർബുദം വിയപ്പ്ിച്ചതിനുശേഷം കീറി ശുദ്ധിവരുത്തുകയും രക്തംനിന്നാൽ ക്ഷണത്തിൽ വ്രണം തുന്നുകയും വേണം. അതിനുശേഷം മഞ്ഞൾ, ഇല്ലട്ടക്കരി, പാച്ചോററിത്തോല്, പത്തുമുകം, മനശ്ശില, അരിതാരം ഇവ പൊടിച്ചു നല്ലവണ്ണം തേൻ ചേർത്തു വ്രണത്തിൽ പുരട്ടണം. (എന്നാൽ വ്രണം ശുദ്ധിവരും) വ്രണം ശുദ്ധി വന്നാൽ മുമ്പ് വിദ്രധിചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ കരഞ്ജതൈലം പുരട്ടണം. (എന്നാൽ വ്രണമുണങ്ങും) ശസ്ത്രക്രിയാദികൾ ചെയ്തു അർബുദത്തെ എടുത്തുകളയുമ്പോൾ അല്പമെങ്കിലും അവിടെ അവശേഷിച്ചുപോയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു് വീണ്ടും ഉടനെ വർദ്ധിക്കുന്നതായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു് അർബുദത്തെ അല്പംപോലും ശേഷിപ്പിക്കാതെ എടുത്തുകളയണം അല്ലെങ്കിൽ അതു് അല്പശേഷമായ അഗ്നി മുഴുവൻ വസ്തുക്കളേയും നശിപ്പിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമാകുന്നതുപോലെ ശരീരത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

ഗളഗണ്ഡചികിത്സ

സംസേവദ്യഗണ്ഡം പവനോത്ഥമാദൌ
നാഡ്യാനിലഘ്നൌഷധപത്രഭംഗൈഃ 43

അമ്ലൈഃ സമുത്രൈർവ്വിവിധൈഃ പയോഭി-
രുഷ്ണൈഃ സതൈലൈഃ പിശിതൈശ്ചവിദ്വാൻ
വിസ്രാവയേൽ സ്വിന്നമതന്ത്രിതശ്ച
ശുദ്ധംവ്രണംചാപ്യുപനാഹയേത്തു 44

ശണാതസീമൂലകശിഗ്രുകിണ്വ-
പ്രിയാളമജ്ജാനുയുതൈസ്തിലൈസ്തു

കാലാമൃതാശിഗ്രുപുനൎന്നവാൎക്ക-
ഗജാദിനാമാകരഹാടകൈൎവ്വാ: 45
എകൈഷികാവൃക്ഷകതിലപൎണ്ണൈശ്ച
സുരാമ്ലപിഷ്ടൈരസകൃൽപ്രദിഹ്യാൽ.

വാതജമായ ഗളഗണ്ഡത്തെ വിദ്വാനായ വൈദ്യൻ ആദ്യംതന്നെ ആവണക്കില, പുളിയില മുതലായ വാതഹരങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളുടെ ഇലകളിട്ടുവെച്ച ചൂടുള്ള കഷായം, വെപ്പുകാടി, ഗോമൂത്രാദി അഷ്ടവിധ മൂത്രങ്ങൾ, പാല്, എണ്ണ, മാംസരസം എന്നിവകളെക്കൊണ്ട് നാഡീസ്വേദം ചെയ്യണം. മടികൂടാതെ വൈദ്യൻ മേൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം വിയൎപ്പിച്ചതിനുശേഷം രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയും വ്രണശുദ്ധിവരുത്തുകയും മരുന്നരച്ചുവെച്ചു കെട്ടുകയും വേണം. അതിന്നു് ചണവേര്, അലസിവേര്, മൂവേരിക്കിഴങ്ങ്, മുരിങ്ങവേര്, മദ്യത്തിൻെറ ഊറൽ, മുരൾമരക്കായപ്പരിപ്പ്, എള്ളു് ഇവ ഉപയോഗിക്കണം. തകരം, ചിററമൃതു്, മുരിങ്ങാത്തോല്, തെഴുതാമവേര്, എരുക്കിൻവേര്, അത്തിത്തിപ്പലി, മലങ്കാരക്ക, കൊട്ടം, പാടക്കിഴങ്ങ്, കുടകപ്പാലവേര്, കമ്മട്ടിക്കായ ഇവ സുരാമദ്യത്തിലൊ വെപ്പുകാടിയിലൊ അരച്ചു അനേകം പ്രാവശ്യം പുരട്ടുകയും വേണം.

തൈലംപിബേച്ചാമൃതവല്ലി നിംബ-
ഹംസാഹ്വയാവൃക്ഷകപിപ്പലീഭി: 46
സിദ്ധംബലാഭ്യാംചസദേവദാരു
ഹിതായനിത്യം ഗളഗണ്ഡരോഗേ.

ചിററമൃതു്, വേപ്പിൻതോല്, ചെറൂപ്പുള്ളടി, കുടകപ്പാലയരി, തിപ്പലി, കുറുന്തോട്ടിവേര്, ആനക്കുറുന്തോട്ടി

വേര്, ദേവതാരം ഇവ കഷായമായും കല്ക്കമായും കാച്ചിയ എണ്ണ ഗളരോഗത്തിൽ പതിവായി സേവിക്കുന്നതും നല്ലതാണ്.

സ്വേദോപനാഹൈ:കഫസംഭവന്തു
സംസ്വേദ്യവിസ്രാവണമേവകുര്യാൽ 47
തതോ$\mathcal{f}$ജഗന്ധാതിവിഷാവിശല്യാ–
വിഷാണികാകുഷ്ഠശുകാഹ്വയാഭി:
പലാശഭസ്മോദകപേഷിതാഭി–
ർല്ലിഹ്യാൽസുഗുഞ്ജാഭിരശീതലാഭി: 48
ദശാഢ്സംഖ്യൈർലവണൈശ്ചയുക്തം
തൈലംപിബേൽമാഗധികാദിസിദ്ധം
പ്രഛർദ്ദനംമൂർദ്ധ്വവിരേചനഞ്ച
ധൂമശ്ചവൈരേചനികോഹിതസ്സ 49
പാകക്രമോവാപിസദാവിധേയോ
വൈദ്യേനപാകം ഗതയോ:കഥഞ്ചിൽ.

കഫജന്യമായ ഗളഗണ്ഡത്തെ നാളിസ്വേദംകൊണ്ടും ഉപനാഹസ്വേദംകൊണ്ടും നല്ലവണ്ണം വിയർപ്പിച്ചതിനു ശേഷം രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യണം. അതിനുശേഷം ആട്ടുനാറിവേള, അതിവിടയം, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ്, ആട്ടുകൊട്ടമ്പാലവേര്, കൊട്ടം, കാക്കത്തൊണ്ടിവേര്, കുന്നിക്കുരു ഇവ ഫലാശക്ഷാരജലത്തിലരച്ചു ചൂടാക്കി പുരട്ടണം. പിപ്പല്യാദിഗണം കഷായവും കല്ക്കവുമായി കാച്ചിയ തൈലത്തിൽ പഞ്ചലവണം ചേർത്തു സേവിക്കുകയും വമനം, ശിരോവിരേചനം, ശിരോവിരേചനമായ ധൂമപാനം എന്നിവയും നല്ലതാണ്. ഏതുവിധ ഗളഗണ്ഡമായായും പഴുത്തുപോയാൽ പഴുത്ത വ്രണ

ത്തിന്നു് ചികിത്സിക്കുംപോലെ വൈദ്യൻ എല്ലായ്പോഴും ചികിത്സിക്കേണ്ടതാണു്.

കടുത്രികക്ഷൌദ്രയുതാഃസമൂത്രാ
ഭക്ഷ്യായവാന്നാനിരസാശ്ചമൌദ്ഗാഃ
സശൃംഗവേരാഃസപടോലനിംബാ
ഹിതായദേയാ ഗളഗണ്ഡരോഗേ. 50

ഏതുവിധ ഗളഗണ്ഡത്തിന്നും ത്രികടു പൊടിച്ചു തേനും ഗോമൂത്രവും ചേർത്തു സേവിക്കുകയും, ചുക്കു്, കാട്ടുപടോലം, വേപ്പില ഇവ ചേർത്തുവെച്ചതായ ചെറുപയറു് ചാറു് കൂട്ടി യവാന്നം ഭക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു് നല്ലതാണു്.

മേദഃസമുത്ഥേതു യഥോപദിഷ്ടാം
വിധ്യേൽസിരാം സ്നിഗ്ദ്ധതനോന്നരസ്യ
ശ്യാമാസുധാലോഹപുരീഷദന്തീ–
രസാഞ്ജനൈശ്ചാപിഹിതഃപ്രദേഹഃ 51
മൂത്രേണവാലോഡ്യഹിതായസാരം
പ്രാതഃപിബേൽ സാലമഹീരുഹാണാം
ശസ്ത്രേണവാപാട്യവിദാര്യ്യചൈനം
മേദഃസമുദ്ധൃത്യഹിതായസീവ്യേൽ 52
മജ്ജാജ്യമേദോമധുഭിർദ്ദഹേദ്വാ
ദദ്ധ്യേചസർപ്പിർമ്മധുചാവചാര്യ്യം
കാസീസതുത്ഥേചതതോഽത്രദേയേ
ചൂർണ്ണീകൃതേരോചനയാസമേതേ. 53
തൈലേനചാഭ്യജ്യഹിതായദദ്യാൽ
സാരോത്ഭവം ഗോമയജഞ്ചഭസ്മ
ഹിതശ്ചനിത്യം ത്രിഫലാകഷായോ
ഗാഢശ്ചബന്ധോ യവഭോജനഞ്ച. 54

മേദോജന്യമായ ഗളഗണ്ഡത്തിലാകട്ടെ ശരീരസ്നിഗ്ദ്ധത വരുത്തിയ രോഗിയുടെ സിരാവേധം മുമ്പ് പറഞ്ഞതു പ്രകാരം ഊരുമൂലത്തിൽ ചെയ്യണം. പകുന്ന, കള്ളി വേര്, പുരാണകിട്ടം, നാഗദന്തിവേര്, രസാഞ്ജനം ഇവ അരച്ചുപുരട്ടുകയും വേണം. സാലസാരാദിഗണത്തിൽ പറഞ്ഞ വൃക്ഷങ്ങളുടെ കാതൽ ഗോമൂത്രത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി കാലത്തു് സേവിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ആ മുഴ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറി അതിന്റെ ഉള്ളിലുള്ള മേദസ്സെല്ലാം എടുത്തുകളഞ്ഞു ആ മുറി തുന്നുകയും വേണം. അല്ലെങ്കിൽ മജ്ജ, നെയ്യ്, മേദസ്സ്, തേൻ ഇവ ചൂടാക്കി അതുകൊണ്ടു് പൊള്ളിക്കുകയും സമ്യഗ്യോഗം വന്നാൻ തേനും നെയ്യും പുരട്ടുകയും വേണം. അതിനു ശേഷം അന്നഭേദിയും മൈത്തുത്ഥവും പൊടിച്ചു ഗോരോചനവും ചേർത്തു പൊടിയിടണം. വ്രണത്തിൽ തൈലം പുരട്ടി സാലസാരാദിഗണവും പാഷാണകവും കൂടി ചുട്ട ഭസ്മം ഇടുകയും വേണം. ഗളഗണ്ഡരോഗി ത്രിഫലാകഷായം പതിവായി സേവിക്കുകയും വ്രണം നല്ല വണ്ണം വരിഞ്ഞുകെട്ടുകയും യവാന്നം ഭക്ഷിക്കുകയും വേണം.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
ഗ്രന്ഥ്യപച്യർബുദഗളഗണ്ഡ ചികിത്സിതംനാമ
അഷ്ടാദശോഽദ്ധ്യായഃ

പത്തൊമ്പതാം അദ്ധ്യായം

വൃദ്ധ്യുപദംശശ്ലീപദ ചികിത്സിതം

അഥാതോ വൃദ്ധ്യുപദംശശ്ലീപദ ചികിത്സിതം
വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

ഇനി വൃദ്ധി (വൃഷണരോഗം), ഉപദംശം (ലിംഗരോഗം), ശ്ലീപദം (പെരിക്കാൽ) എന്നിവകളുടെ ചികിത്സയെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചതുപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി ഉപദേശിക്കുന്നു.

അന്ത്രവൃദ്ധ്യാവിനാഷഡ്വ്യാ വൃദ്ധയസ്താസുവജ്ജയേൽ
അശ്വാദിയാനംവ്യായാമം മൈഥുനംവേഗനിഗ്രഹം 3
അത്യാസനംചംക്രമണ മുപവാസംഗ്രുരുണിച

വാതജം, പിത്തജം, കഫജം, മേദജം, മൂത്രജം, രക്തജം, ആന്ത്രജം എന്നിങ്ങിനെ ഏഴുവിധ വൃദ്ധിരോഗങ്ങളുള്ളതിൽ ആന്ത്രവൃദ്ധിയൊഴിച്ചു് (അതു് അസാദ്ധ്യമാണു്) മറ്റുള്ള ആറുവിധ വൃദ്ധിരോഗങ്ങളിൽ കുതിര മുതലായവയുടെ പുറത്തു കയറിയുള്ള സഞ്ചാരം, വ്യായാമം, മൈഥുനം, മലമൂത്രാദിവേഗധാരണം, കൂടുതൽ സമയം ഒരു ദിക്കൽതന്നെയിരിക്കുക, വട്ടംതിരിയുക, പട്ടിണികിട

ക്കുക, ഗുരുത്വമുള്ള ആഹാരം കഴിക്കുക ഇവ വർജ്ജിക്കണം.

തത്രാദിതോവാതവൃദ്ധൌ ത്രൈവൃതസ്നിഗ്ദ്ധമാതുരം 4
സ്വിന്നംചൈനംയഥാന്യായം പായയേതവിരേചനം
കോശാമ്രതില്വകൈരണ്ഡ ഫലതൈലാനിവാനരം 5
സക്ഷീരംവാപിബേന്മാസം തൈലമേരണ്ഡസംഭവം
തതഃകാലേƒനിലഘ്നാനാം കഷായൈഃകല്കൈശ്ച
ബുദ്ധിമാൻ 6
നിരൂഹയേന്നിരൂഢഞ്ച ഭുക്തവന്തംരസൌദനം
യഷ്ടീമധുകസിദ്ധേന തതസ്തൈലേനയോജയേൽ 7
സ്നേഹോപനാഹൌകുർയ്യാച്ച പ്രദേഹാംശ്ചാ
നിലാപഹാൻ
വിദഗ്ദ്ധാംപാചയിത്വാവാ സേവനീംപരിവർജ്ജയേൽ
ഭിന്ദ്യാത്തതഃപ്രഭിന്നായാം യഥോക്തംക്രമമാചരേൽ

വാതജവൃദ്ധിയിൽ ആദ്യംതന്നെ രോഗിയെ വാതവ്യാധി ചികിത്സയിൻ പറഞ്ഞ ത്രൈവൃതഘൃതം സേവിപ്പിച്ചു സ്നിഗ്ദ്ധതവരുത്തി പിന്നെ വിധിപ്രകാരം സ്വേദിപ്പിക്കുകയും വിരേചനകഷായം കൊടുത്തു വിരേചിപ്പിക്കുകയും വേണം. വാതജവൃദ്ധിയുള്ള രോഗിയെ വിരേചിപ്പിക്കുവാൻ കോശാമ്രതൈലമൊ, കമ്മട്ടിഎണ്ണയൊ, ആവണക്കെണ്ണയൊ സേവിപ്പിക്കുകയൊ ഒരു മാസംവരെ പാലിൽ ആവണക്കെണ്ണ ചേർത്തു സേവിപ്പിക്കുകയൊ ചെയ്യണം. അതിനുശേഷം ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ഭദ്രദാർവ്വാദിഗണകഷായത്തിൽ അവതന്നെ അരച്ചുചേർത്തു അതുകൊണ്ടു് കഷായവസ്തി ചെയ്യുകയും നിരൂഹയുക്തമായ രോഗിക്കു് മാംസരസം കൂട്ടി ചോറു് കൊടുത്തതി

നശേഷം ഇരട്ടിമധുരം ചേർത്ത് കാച്ചിയ തൈലംകൊണ്ട് സ്നേഹവസ്തി ചെയ്യുകയും വേണം. സ്വിദ്ധതവരുത്തുകയും മരുന്നരച്ചുവെച്ചു കെട്ടുകയും വാതഹരൌഷധങ്ങളരച്ചുപുരട്ടുകയും വേണം. പഴുപ്പ് വന്നുപോയ വൃദ്ധിയെ പഴുപ്പിച്ച് സീവനിയിൽ തട്ടാതെ കീറുകയും പിന്നെ ദ്വിവ്രണീയാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞതുപോലെ വ്രണചികിത്സ ചെയ്യുകയും വേണം.

പിത്തജായാമപക്വായാം പിത്തഗ്രന്ഥിക്രമോഹിത:
പക്വാംവാഭേദയേൽഭിന്നാം ശോധയേൽ
ക്ഷൌദ്രസർപ്പിഷാ
ശുദ്ധായാഞ്ചഭിഷഗ്ദദ്യാ തൈലംകല്കഞ്ച
രോപണം. 10

പഴുക്കാത്ത പിത്തജവൃദ്ധിക്ക് പിത്തജഗ്രന്ഥിയിൽ പറഞ്ഞ ചികിത്സാക്രമങ്ങൾ നല്ലതാണ്. പഴുത്തുപോയെങ്കിൽ കീറി ശുദ്ധിവരുത്തണം. തനിയെ പഴുത്തു പൊട്ടിയാൽ തേനും നെയ്യും ചേർത്തു പുരട്ടി വ്രണശോധന വരുത്തണം. വ്രണം ശുദ്ധിയായാൽ വൈദ്യൻ ദ്വിവ്രണീയോക്തങ്ങളായ രോപണതൈലം പ്രയോഗിക്കുകയും രോപണീയങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളരച്ചുപുരട്ടുകയും ചെയ്തു വ്രണമുണക്കണം.

രക്തജായാം ജലൌകോഭിഃ ശോണിതം നിർഹ
രേൽ ഭിഷക്
പിബേദ്വിരേചനംവാപി ശർക്കരാക്ഷൌദ്രസംയുതം
പിത്തഗ്രന്ഥിക്രമംകുര്യാദാമേപക്വേച സർവ്വദാ

രക്തജവൃദ്ധിക്ക് വൈദ്യൻ അട്ടയിട്ട് രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയും പഞ്ചസാരയും തേനും ചേർത്തു വിരേചന

ദ്രവ്യം കൊടുത്തു വിരേചിപ്പിക്കുകയും വേണം. ആമാവസ്ഥയിലും പക്വാവസ്ഥയിലും എല്ലായ്പോഴും പിത്തഗ്രന്ഥിക്കു പറഞ്ഞ ചികിത്സ ചെയ്യുകയും വേണം.

വൃദ്ധിംകഫാത്മികാമുഷ്ണൈർമൂത്രപിഷ്ടൈ:
പ്രലേപയേൽ 12
പീതദാരുകഷായഞ്ച പിബേന്മൂത്രേണസംയുതം
വിമ്ലാപനാദ്യതേവാപി ശ്ലേഷ്മഗ്രന്ഥിക്രമോഹിതം 13
പക്വേറയാഞ്ചവിഭിന്നായാം തൈലംശോധനമിഷ്യതേ
സുമനാരുഷ്കരാങ്കോട സപ്തപർണ്ണേഷുസാധിതം. 14

കഫജമായ വിദ്രധിയിൽ വചാദിഗണം, പിപ്പല്യാദിഗണം മുതലായ ഉഷ്ണവീര്യമുള്ള ഔഷധങ്ങൾ ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചു പുരട്ടുകയും മരമഞ്ഞത്തോലു് കൊണ്ടു് വെച്ച കഷായത്തിൽ ഗോമൂത്രം ചേർത്തു സേവിക്കുകയും വേണം. ശ്ലേഷ്മഗ്രന്ഥിക്കു് പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ചികിത്സയിൽ വിമ്ലാപനമൊഴിച്ചു് മറ്റെല്ലാ ചികിത്സാക്രമങ്ങളും കഫവൃദ്ധിക്കു് നല്ലതാകുന്നു. പഴുത്തു പൊട്ടിയ വൃദ്ധി ശുദ്ധിവരുത്തുവാൻ പിച്ചകത്തില, ചേക്കുരു, അങ്കോലക്കുരു, ഏഴിലമ്പാലത്തോലു് ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം നല്ലതാകുന്നു.

മേദ:സമുത്ഥാംസംസ്വേദ്യ ലേപയേൽസുരസാദിനാ
ശിരോവിരേകദ്രവ്യൈർവ്വാ സുഖോഷ്ണൈർമ്മൂത്ര
സംയുതൈ: 15
സ്വിന്നാംചാവേഷ്ട്യപട്ടേന സമാശ്വാസ്യത്രുമാനവം
രക്ഷൻഫലേസേവനീംച വൃദ്ധിപത്രേണദാരയേൽ
മേദസ്തത:സമുദ്ധൃത്യ ദദ്യാൽകാസീസസൈന്ധവേ

ബദ്ധ്നീയാച്ഛ്വയഥോർദ്ധ്വിഷ്ടം ശുദ്ധേതൈലഞ്ച
ദാപയേൽ 17
മനശ്ശിലാലലവണൈഃ സിദ്ധമാരുഷ്ക്കരേഷുച.

മേദജവൃദ്ധിയെ വിയപ്പിച്ചതിനുശേഷം സുരസാദിഗണമൊ സംശോധന സംശമനീയാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ പിപ്പലീവിളംഗാപാമാർഗ്ഗാദി ശിരോവിരേചനദ്രവ്യങ്ങളൊ ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചു വെതുമ്പിച്ചു ചെറു ചൂടോട്ടുകൂടി പുരട്ടണം. അങ്ങിനെ വിയപ്പിച്ചതിനുശേഷം വൃദ്ധിയെ ശീലകൊണ്ടു് വരിഞ്ഞുകെട്ടി രോഗിയെ ആശ്വസിപ്പിച്ചു് വൃഷണത്തിലും സേവനിയിലും തട്ടാതെ വൃദ്ധിപത്രമെന്ന ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറി അതിൻെറ ഉള്ളിലുള്ള മേദസ്സെല്ലാം എടുത്തുകളഞ്ഞു ആ വ്രണത്തിൽ അന്നഭേദിയും ഇന്തുപ്പുംകൂടി പൊടിച്ചു നിറച്ചു വിധിപ്രകാരം കെട്ടണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്തു വ്രണശുദ്ധി വന്നാൽ മനശ്ശില, അരിതാരം, ഇന്തുപ്പ്, ചേക്കരു ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം പുരട്ടി വ്രണമുണക്കണം.

മൂത്രജാംസ്വേദയിത്വാതു വസ്ത്രപട്ടേനവേഷ്ടയേൽ 18
സേവന്യാഃപാർശ്വതോഽധസ്താ ദ്വിദ്ധ്യോദ്വ്രീഹി
മുഖേനതു
അഥാത്രദ്വിമുഖാംനാഡീം ദത്വാവിസ്രാവയേൽ
ഭിഷക് 19
മൂത്രംനാഡിമഥോദ്ധൃത്യ സ്ഥഗികാബന്ധമാചരേൽ
ശുദ്ധായാംരോപണംദദ്യാൽ, വർജ്ജയേദന്ത്രഹേതുകീം

മൂത്രജന്യമായ വൃദ്ധിയിൽ വൃഷണത്തെ വിയപ്പിച്ചതിനുശേഷം തുണിനാടകൊണ്ടു് ചുററിക്കെട്ടുകയും സേവനിയുടെ പാർശ്വഭാഗത്തു് വൃഷണത്തിൻെറ താഴത്തായി

വ്രീഹിമുഖശസ്ത്രംകൊണ്ടു് കീറി അവിടെ രണ്ടുഭാഗത്തും ദ്വാരമുള്ള ഒരു കുഴൽവെച്ചു് അതിൽക്കൂടി വൃദ്ധികരമായിരിക്കുന്ന മൂത്രത്തെ വൈദ്യൻ ചോത്തുകളയണം. മൂത്രം ചോത്തുകളഞ്ഞാൽ ആ കുഴൽ എടുത്തുകളഞ്ഞു അവിടെ വ്രണാലേപനബന്ധവിധിയിൽ പറഞ്ഞ സ്ഥഗികാബന്ധനം ചെയ്യണം വ്രണശുദ്ധി വന്നാൽ രോപണക്രിയ ചെയ്തു ഉണക്കുകയും വേണം. ആന്ത്രം അണ്ഡകോശത്തിലിറങ്ങിയിട്ടുള്ള ആന്ത്രവൃദ്ധി വജ്ജിക്കേണ്ടതാണു്. (അതു് അസാദ്ധ്യമാണു്)

അപ്രാപ്തഫലകോശായാം വാതവൃദ്ധിക്രമോഹിത:
തത്രയാവംക്ഷണസ്ഥാതാം ദഹേദദ്ധേന്ദുവക്ത്രയാ 21
സമ്യഗ്മാർഗ്ഗാവരോധാത്ഥം കോശപ്രാപ്താംതു
വർജ്ജയേൽ.

ആന്ത്രം അണ്ഡകോശത്തിലിറങ്ങിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ അവിടെ വാതജവൃദ്ധിചികിത്സ നല്ലതാണു്. ആന്ത്രം ഇറങ്ങി കയലയിൽ മുഴച്ചുകൂട്ടുകയാണു് ചെയ്യുതെങ്കിൽ അതു് അവിടെനിന്നു് ഫലകോശത്തിലിറങ്ങുന്നതു് തടയുവാനായി കയലയിൽവെച്ചുതന്നെ അതിനെ അർദ്ധചന്ദ്രാകൃതിയിലുള്ള ശലാക പഴുപ്പിച്ചു പൊള്ളിക്കണം. ഫലകോശത്തിലിറങ്ങിയാൽ അസാദ്ധ്യമാണു്; വജ്ജിക്കണം.

തച്ചംഭിതാംഗുഷ്ഠമദ്ധ്യേ ദഹേച്ചാംഗവിപര്യയാൽ
അനേനൈവവിധാനേന വൃദ്ധീവാതകഫാത്ഥികേ
പ്രദഹേൽപ്രയതഃകിന്തു സ്നായുച്ഛേദാധികസ്തയോഃ 23
ശംഖോപരിചകർണ്ണാന്തേ ത്യക്തചായതേനസേവനീം
വ്യത്യാസാദചാസിരാം വിദ്ധ്യേദന്ത്രവൃദ്ധിനിവൃത്തയേ

വിപൎയ്യയമത്ഥാൽ ഇടത്തെ അണ്ഡകോശത്തിലാണ് വൃദ്ധിയെങ്കിൽ വലത്തുഭാഗത്തെ കാലിന്റെ പെരുവിരൽ മദ്ധ്യത്തിലും വലത്തെ അണ്ഡകോശത്തിലാണ് വൃദ്ധിയെങ്കിൽ ഇടത്തുഭാഗത്തെ കാലിന്റെ പെരുവിരൽ മദ്ധ്യത്തിലും തോല് കീറി അവിടെ പൊള്ളിക്കണം. ഈ പറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരംതന്നെ വാതവൃദ്ധിക്കും കഫവൃദ്ധിക്കും പൊള്ളിക്കാം. ഇങ്ങിനെ പൊള്ളിക്കുമ്പോൾ സ്നായുക്കൾ കൂടുതൽ മുറിഞ്ഞുപോകാതിരിക്കുവാൻ സൂക്ഷിച്ചു പൊള്ളിക്കേണ്ടതാണ്. ആന്ത്രവൃദ്ധി ശമിക്കുവാൻ ശംഖമൎമ്മത്തിന്റെ ഉപരിഭാഗത്തും മേൽക്കാതിന്മേലും അവിടെയുള്ള സേവനിയെ ഒഴിച്ചുനിർത്തി മേൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം വിപരീതഭാഗത്തായി വളരെ സൂക്ഷിച്ചു സിരാവേധം ചെയ്യണം

ഉപദംശ ചികിത്സ

ഉപദംശേഷുസാദ്ധ്യേഷു സ്നിഗ്ദ്ധസ്വിന്നസ്യദേഹിന:
സിരാംവിദ്ധ്യേന്മേഢ്റമദ്ധ്യേ പാതയേദ്വാജ
ളൌകസഃ 25
ഹരേദ്ദുഭയതശ്ചാപി ദോഷാനത്യൎത്ഥമുച്ഛ്റിതാൻ
സദ്യോപഹൃതദോഷസ്യ രുക്ശോഫാവുപശാമ്യതഃ
യദിവാദ്ദുബ്ബലോജന്തുൎന്നവാപ്രാപ്തം വിരേചനം
നിരൂഹേണഹരേത്തസ്യ ദോഷാനത്യൎത്ഥ
മുച്ഛ്റിതാൻ. 27

സാദ്ധ്യമായ ഉപദംശരോഗമാണെങ്കിൽ സ്നേഹസ്വേദം ചെയ്തു അവന്റെ ലിംഗമദ്ധ്യത്തിൽ സിര വേധിച്ചോ അട്ടയിട്ടോ രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യണം. ദോഷകോപത്തിന്ന് ആധിക്യമുണ്ടെങ്കിൽ വമനവിരേചനങ്ങൾ

ചെയ്തു ശുദ്ധിവരുത്തുകയും വേണം. വമനവിരേചനാദികൾ ചെയ്തു ദോഷങ്ങളെ കളഞ്ഞാൽ രോഗിയുടെ വേദനയും വീക്കവും ക്ഷണത്തിൽ ശമിക്കുന്നതായിരിക്കും. രോഗി ദുർബ്ബലനും അവിരേച്യനുമാണെങ്കിൽ അവൻെറ വർദ്ധിച്ച ദോഷത്തെ കഷായവസ്തികൊണ്ടു് ശമിപ്പിക്കണം.

പ്രപൌണ്ഡരീകയഷ്ട്യാഹ്വ വർഷാഭ്രകുഷ്ഠദാരുഭിഃ
സരളാഗുരുരാസ്നാഭിർവ്വാതജം സംപ്രലേപയേൽ 28
നിചുളൈരണ്ഡബീജാനി യവഗോധൂമസക്തവഃ
ഏതൈശ്ചവാതജംസ്നിഗ്ദ്ധൈഃ സുഖോഷ്ണൈഃ
സംപ്രലേപയേൽ 29
പ്രപൌണ്ഡരീകപൂർവ്വൈശ്ച ദ്രവ്യൈഃസേകഃ
പ്രശസ്യതേ.

വാതജമായ ഉപദംശത്തിന്നു് ഓരിലത്താമര, ഇരട്ടിമധുരം, തെഴുതാമവേരു്, കൊട്ടം, ദേവതാരം, ചരളം, അകിൽ, അരത്ത ഇവ അരച്ചുപുരട്ടണം. നീർക്കടമ്പിൻകുരു, ആവണക്കിൻകുരു, യവം, ഗോതമ്പം, മലപ്പൊടി ഇവ അരച്ച സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങളും ചേർത്തു വെതുമ്പി സഹിക്കാൻ കഴിയുന്ന ചൂടിൽ പുരട്ടുന്നതും വാതജ ഉപദംശത്തിന്നു് നല്ലതാണു്. ആദ്യം പറഞ്ഞ പ്രപൌണ്ഡരീകാദി ഔഷധങ്ങളിട്ടുവെച്ച കഷായംകൊണ്ടു് ധാരചെയ്യുന്നതും നല്ലതാണു്.

ഗൈരികാഞ്ജനയഷ്ട്യാഹ്വ ശാരിബോശീര
പത്മകൈഃ 30
സചന്ദനോല്പലൈഃസ്നിഗ്ദ്ധൈഃ പൈത്തികം
സംപ്രലേപയേൽ

പത്മോല്പലമൃണാളൈശ്ച സസജ്ജാർജ്ജുന
വേതസൈഃ 31
സർപ്പിഃസ്നിഗ്ദ്ധൈഃ സമധുകൈഃ പൈത്തികം
സമ്പ്രലേപയേൽ
സേചയേച്ചഘൃതക്ഷീര ശർക്കരേക്ഷുമധൂദകൈഃ 32
അഥവാപിസുശീതേന കഷായേണവടാദിനാ.

പിത്തോപദംശത്തിന്നു് കാവിമണ്ണു്, അഞ്ജനക്കല്ലു്, ഇരട്ടിമധുരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങു്, രാമച്ചം, പത്മകം, ചന്ദനം, നീലത്താമരയല്ലി ഇവ അരച്ചു സ്നേഹദ്രവ്യവും ചേർത്തു പുരട്ടണം താമരക്കിഴങ്ങു്, നീലത്താമരയല്ലി, താമരവള, പയനിൻതോലു്, നീർമരുതിൻതോലു്, ആററുവഞ്ഞിത്തോലു്, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചു നെയ്യു് ചേർത്തു സ്നിഗ്ദ്ധതവരുത്തി തേനിൽ ചാലിച്ചു പിത്തജമായ ഉപദംശത്തിന്നു് പുരട്ടണം. നെയ്യു്, പാൽ, ശർക്കരകലക്കിയ വെള്ളം, കരിമ്പിൻനീരു്, തേൻചേർത്ത വെള്ളം ഇവകൊണ്ടോ തണുത്ത നാല്പാമരക്കഷായംകൊണ്ടോ ധാരചെയ്യുകയും വേണം.

സാലാശ്വകർണ്ണാജകർണ്ണധവത്വഗ്ഭിഃ കഫോത്ഥിതം
സുരാപിഷ്ടാഭിരുഷ്ണാഭിഃ സതൈലാഭിഃപ്രലേപയേൽ
രജന്യതിവിഷാമുസ്താ സുരസാസുരദാരുഭിഃ 34
സപത്രപാഠാപത്തൂരൈരഥവാ സമ്പ്രലേപയേൽ
സുരസാരഗ്വധാദ്യോശ്ച ക്വാഥാഭ്യാം
പരിഷേചയേൽ. 35

കഫജമായ ഉപദംശത്തിന്നു് പയൻ, പെരുമരുതു്, മരുതു്, ഞമ എന്നിവകളുടെ തോലു് സുരാമദ്യത്തിലരച്ചു എണ്ണയും ചേർത്തു വെതുമ്പി ചൂടോടുകൂടി പുരട്ടണം.

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

മഞ്ഞൾ, അതിവിടയം, മുത്തങ്ങ, അരത്ത, ദേവതാരം, പച്ചില, പാടക്കിഴങ്ങ്, പതുമുകം ഇവ അരച്ചുപുരട്ടുന്നതും നല്ലതാണു്. സുരസാദിഗണകഷായംകൊണ്ടൊ ആരഗ്വധാദിഗണകഷായംകൊണ്ടൊ ധാരചെയ്യണം.

ഏവംസംശോധനാലേപ സേകശോണിത
മോക്ഷണൈഃ
പ്രതികുര്യാൽക്രിയായോഗൈഃ പ്രാക്സ്ഥാനോ
ക്തൈർഹിതൈരപി. 36
നയാതിചയഥാപാകം പ്രയതേത തഥാഭിഷക്
വിദൈധ്വസ്ത്വസിരാസ്നായു ത്വഗ്മാംസൈഃ
ക്ഷീയതേധ്വജഃ 37
ശസ്ത്രേണോപചരേച്ചാപി പാകമാഗതമാശുവൈ
തതാപോഹൃതിലൈഃസപ്പിഃ ക്ഷൌദ്രയുക്തൈഃ
പ്രലേപയേൽ. 38
കരവീരസ്യപത്രാണി ജാത്യാരഗ്വധയോസ്തഥാ
പ്രക്ഷാളനേപ്രയോജ്യാനി വൈജയന്ത്യർക്കയോരപി

ഈ പറഞ്ഞതുപ്രകാരമുള്ള ശോധനം, ലേപനം, ധാര, രക്തമോക്ഷണം ഇവയും സൂത്രസ്ഥാനത്തിലും ദ്വിവ്രണീയാദ്ധ്യായത്തിലും പറഞ്ഞ ചികിത്സയും പഴക്കാത്ത ഉപദംശത്തിന്നു് ചെയ്യണം. ഉപദംശം പഴക്കാത്ത വിധത്തിൽ വൈദ്യൻ മനസ്സിരുത്തി ചികിത്സിക്കുകയും വേണം. പഴുത്തുപോയാൽ സിര, സ്നായു, ചർമ്മം, മാംസം എന്നിവ ചീഞ്ഞുപോവുകയും ലിംഗം ക്ഷയിച്ചുപോവുകയും ചെയ്യും. അഥവാ പഴുപ്പ് വന്നുപോയാൽ ഉടനെ കീറി ദൂഷിച്ച ഭാഗങ്ങളെടുത്തുകളഞ്ഞു എള്ളരച്ചു അതിൽ തേനും നെയ്യും ചേർത്തു പുരട്ടണം. വ്രണം കഴുകുവാൻ കണവീരത്തിൻഇല, പിച്ചകത്തില, കൊന്നഇല, മുഞ്ഞ

ഇല, എരുക്കില ഇവകളിട്ടുവെച്ച കഷായം ഉപയോഗിക്കണം.

സൌരാഷ്ട്രീംഗൈരികംതുത്ഥം പുഷ്പകാസീസ
സൈന്ധവം
ലോദ്ധ്രംരസാഞ്ജനംദാർവ്വീം ഹരിതാലംമനശ്ശിലാം
ഹരേണുകൈലേപതഥാ സൂക്ഷ്മചൂർണ്ണാനികാരയേൽ
തച്ചൂർണ്ണംക്ഷൌദ്രസംയുക്ത മുപദംശേഷുപൂജിതം 41

തുവരിമണ്ണ്, കാവിമണ്ണ്, മൈത്തുത്ഥം, പുഷ്പകാസീസം, ഇന്തുപ്പ്, പാച്ചോററിത്തോല്, രസാഞ്ജനം, മരമഞ്ഞത്തോല്, അരിതാരം, മനശ്ശില, അരേണുകം, ഏലത്തരി ഇവ സമം ശീലപ്പൊടിയാക്കി പൊടിച്ച തേൻ ചേർത്ത് ഉപദംശവ്രണത്തിൽ പുരട്ടുന്നതു് നല്ലതാണ്.

ജംബ്വാമ്രസുമനാനിംബ ശ്വേതകാംബോജിപല്ലവാഃ
ശല്ലകീബദരീവില്വ പലാശതിനിശത്വചഃ 42
ക്ഷീരിണാഞ്ചത്വചോയോജ്യഃകഷായേത്രിഫലയാസഹ
തേനകഷായേനനിയതം വ്രണംപ്രക്ഷാളയേൽ ഭിഷക്
അസ്മിന്നേവകഷായേതു തൈലം ധീരോ
വിപാചയേൽ
ഗോജീവിളംഗയഷ്ടീഭിഃ സർവ്വഗന്ധൈശ്ചസംയുതം
ഏതൽസർവ്വോപദംശേഷു ശ്രേഷ്ഠംരോപണമിഷ്യതേ

ഞാവൽ, മാവു്, പിച്ചകം, വേപ്പ്, മലയമുക്കി, കാട്ടുഴുന്നു് എന്നിവകളുടെ തളിരു്, ഈന്തു്, ലന്ത, കൂവളം, ചമത, തൊട്ടുകാര എന്നിവകളുടെ തോല്, നാല്പാമരത്തോല്, ത്രിഫല ഇവയെല്ലാംകൂടി കഷായംവെച്ച് ആ കഷായംകൊണ്ടു് എല്ലാ ദിവസവും വൈദ്യൻ ഉപദംശവ്രണം കഴുകണം. ആ കഷായത്തിൽ തന്നെ കൊ

ഴപ്പ്, വിഴാലരി, ഇരട്ടിമധുരം എന്നിവയും ഏലാദി ഗണൌഷധങ്ങളും കല്ക്കംചേത്ത്രു എണ്ണ കാച്ചിയെടുക്കണം. ഈ തൈലം സവ്വവിധ ഉപദംശവ്രണങ്ങളും ഉണങ്ങുവാൻ വിശേഷമാകുന്നു.

സ്വജ്ജികാതുത്ഥകാസീസം ശൈലേയഞ്ചരസാഞ്ജനം
മനശ്ശിലാസമൈശ്ചൂണ്ണം വ്രണവീസപ്പനാശനം

തുവച്ചിലക്കാരം, മൈത്തുത്ഥം, കാരീയ്യം, ചേലേയം, രസാഞ്ജനം, മനശ്ശില ഇവ സമം പൊടിച്ച പൊടി വിതറിയാൽ ഉപദംശവ്രണവും വിസപ്പവും ശമിക്കും.

ഇന്ദ്രാംദശ്ധ്വാകൃതംഭസ്മ ഹരിതാലംമനശ്ശിലാ 46
ഉപദംശവിസപ്പാണാ മേതച്ഛാന്തികരംപരം

പോട്ടപ്പുല്ല് ചുട്ടെടുത്ത ഭസ്മം, അരിതാരം, മനശ്ശില ഇവ പൊടിച്ച പൊടി വ്രണത്തിൽ വിതറുന്നതു് ഉപദംശവ്രണവും വിസപ്പവും ശമിക്കുവാൻ വളരെ നല്ലതാണു്.

മാക്വവസ്ത്രീഫലാദന്തീ താമ്രചൂണ്ണമയോരജഃ 47
ഉപദംശംനിഹന്ത്യേഷഃ വൃക്ഷമിന്ദ്രാശനിയ്ഥാ

കഞ്ഞുണ്ണി, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, നാഗദന്തിവേരു്, താമ്രഭസ്മം, ലോഹഭസ്മം ഇവയെല്ലാംകൂടി പൊടിച്ചു ചേത്ത്രു പ്രയോഗിച്ചാൽ ഇടിത്തീവൃക്ഷത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ ഉപദംശരോഗത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

ഉപദംശദ്വയേപ്യേതാം പ്രത്യാഖ്യായാചരേൽക്രിയാം
തയോരേവചയായോഗ്യാ വീക്ഷ്യദോഷബലാബലം

സന്നിപാതജവും രക്തജവുമായ ഉപദംശം അസാദ്ധ്യമാണെന്നു് പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവകളുടെ ദോഷകോപാധിക്യത്തെ മനസ്സിലാക്കി അവക്കു് യോജിക്കുന്ന ചികിത്സ ചെയ്യണം.

ഉപദംശേവിശേഷേണ ശൃണുഭൂയസ്ത്രിദോഷജേ 49
ദുഷ്ടവ്രണവിധിംകുര്യാൽ കഥിതംമേഹനംത്യജേൽ
ജംബോഷ്ഠേനാഗ്നിവർണ്ണേന പശ്ചാച്ഛേഷം
ദഹേദ് ഭിഷക്. 50
സമ്യഗ്ദഗ്ദ്ധഞ്ചവിജ്ഞായ മധുസർപ്പി:പ്രയോജയേൽ
ശുദ്ധേചരോപണംദദ്യാൽ കല്ക്കം തൈലം
ഹിതഞ്ചയൽ. 61

സന്നിപാതജമായ ഉപദംശത്തിന്നുള്ള വിശേഷ ചികിത്സ വീണ്ടും പറയുന്നതു് കേട്ടുകൊൾക. ഇതിന്നു് ദുഷ്ടവ്രണത്തിന്നു് വിധിച്ചിട്ടുള്ള ചികിത്സകളെല്ലാം ചെയ്യുകയും ലിംഗത്തിന്നു് ചീച്ചൽവന്നിട്ടുള്ള ഭാഗമെല്ലാം മുറിച്ചുകളയുകയും വേണം. അതിനുശേഷം ജംബൂഫലസദൃശമായ (ജംബൂഫലസദൃശ കൃഷ്ണശില എന്നും പക്ഷം) ശസ്ത്രം പഴുപ്പിച്ചു ലിംഗത്തിൻെറ ശേഷിച്ച ഭാഗം പൊള്ളിക്കണം. പൊള്ളിച്ചു സമ്യഗ്യോഗം വന്നാൽ തേനും നെയ്യും ചേർത്തു പുരട്ടുകയും അങ്ങിനെ വ്രണശുദ്ധിവന്നാൽ കല്ക്കതൈലാദികളിലേതെങ്കിലും വേണ്ട വിധത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചു വ്രണമുണക്കണം.

ശ്ലീപദ ചികിത്സ

സ്നേഹസ്വേദോപപന്നേതു ശ്ലീപദേനിലജേഭിഷക്
കൃത്വാഗുൽഫോപരിസിരാം വിദ്ധ്യേത്തുചതുരംഗുലേ
സമാപ്യായിതദേഹഞ്ച വസ്തിഭിസ്സമുപാചരേൽ
മാസമേരണ്ഡജംതൈലം പിബേന്മൂത്രേണസംയുതം

പയസൌദനമശ്നീയാ ന്നാഗരകപഥിതേനച
ത്രൈവൃതഞ്ചോപയുഞ്ജീത ശസ്ത്രോദാഹസ്ഥഗ്നിനാ

വാതജമായ പെരുക്കാലിന്നു് സ്നേഹസ്വേദം ചെയ്തു ഞെരിയാണിയുടെ നാലുവിരൽ മീതെ വൈദ്യൻ സിരാവേധം ചെയ്യണം. അതിനുശേഷം രോഗി ശക്തിസമ്പന്നനായാൽ വസ്തിക്രിയ ചെയ്യുകയും വേണം. ഒരു മാസക്കാലംവരെ ആവണക്കെണ്ണ ഗോമൂത്രത്തിൽ ചേർത്തു മാത്രകളതക്കവണ്ണം സേവിക്കണം. പാൽച്ചോറുണ്ണുകയും ചുക്കുവെള്ളം കുടിക്കുകയും ത്രൈവൃതഘൃതം സേവിക്കുകയും വേണം. ഇതിന്നു് അവസ്ഥാനുസരണം പൊള്ളിക്കുന്നതും നല്ലതാണു്.

ഗുൽഫസ്യാധഃസിരാംവിധ്യേൽ ശ്ലീപദേപിത്തസംഭവേ
പിത്തഘ്നീഞ്ചക്രിയാംകുര്യ്യാൽ പിത്താർബ്ബുദവിസർപ്പവൽ 55

പിത്തകോപജമായ പെരിക്കാലിന്നു് ഗുൽഫസന്ധിയുടെ താഴത്തായി ഞരമ്പറുത്തു ചോരകളയുകയും പിത്താർബ്ബുദത്തിന്നും പിത്തവിസർപ്പത്തിന്നും ചികിത്സിക്കുന്നതുപോലെ പിത്തഹരമായ ചികിത്സ ചെയ്യുകയും വേണം.

സിരാംസുവിദിതാംവിദ്ധ്യേദം ഗുഷ്ഠേശ്ലൈഷ്മികേഭിഷക്
മധുയുക്താനിചാഭീക്ഷ്ണം കഷായാണിപിബേന്നരഃ
പിബേദ്വാപ്യഭയാകല്ക്കം മൂത്രേണാന്യതമേനച
കടുകാമമൃതാംശ്രുണ്ഠീം വിളംഗംദാരുചിത്രകം 57
ഹിതംവാലേപനേനിത്യം ഭദ്രദാരുസചിത്രകം
വിഡംഗമരിചാർക്കേഷു നാഗരേചിത്രകേഥവാ 58

ഭദ്രദാർവ്വേലുകാഭ്യേച സർവ്വേഷുലവണേഷുച
തൈലംപകചം പിബേദചാപി യവാന്നഞ്ച
ഹിതംസദാ 59

കഫകോപജമായ പെരിക്കാലിന്നു് വൈദ്യൻ പെരുവിരലിൽ തെളിഞ്ഞുകാണുന്ന സിര മുറിച്ചു രക്തം കളയുകയും അർബുദത്തിന്നും വിസപ്പത്തിന്നും പറഞ്ഞ കഷായങ്ങൾ തേൻ ചേർത്തു കൂടക്കൂടെ സേവിക്കുകയും വേണം. ഗോമൂത്രാദി എട്ടുതരം മൂത്രങ്ങളിലേതെങ്കിലും ഒന്നിൽ കടുക്ക അരച്ചുചേർത്തു സേവിക്കുകയൊ വേണം. അല്ലെങ്കിൽ കടുരോഹിണി, ചിററമൃതു്, ചുക്കു്, വിഴാലരി, ദേവതാരം, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ് ഇവ അരച്ചു ഗോമൂത്രാദി ഏതെങ്കിലും മൂത്രത്തിൽ ചേർത്തു സേവിക്കുന്നതും നല്ലതാണു്. ദേവതാരവും കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങും അരച്ചു വീക്കമുള്ള ദിക്കിൽ എല്ലായ്പ്പോഴും പുരട്ടുകയൊ വിഴാലരി, കുരുമുളകു്, എരുക്കിൻവേരു്, ചുക്കു്, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങു്, ദേവതാരം, ഏലാവാലുകം, പഞ്ചലവണം എന്നിവചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം സേവിക്കുകയൊ യവച്ചോറുണ്ണുകയൊ ചെയ്യുന്നതു് കഫജമായ പെരിക്കാലിന്നു് എല്ലായ്പ്പോഴും നല്ലതാണു്

പിബേൽസർഷപതൈലംവാ ശ്ലീപദാനാംനിവൃത്തയേ
പൂതീകരഞ്ജപത്രാണാം രസംവാപിയഥാബലം 60
അനേനൈവവിധാനേന പുത്രഞ്ജീവകജംരസം
പ്രയുഞ്ജീതഭിഷക്പ്രാജ്ഞഃ കാലസാത്മ്യവിഭാഗവിൽ
കേവുകാകന്ദനിര്യ്യാസം ലവണന്തഥപാകിമം
രസംദതഥാപൂർവ്വോക്തം പേയമേതൽഭിഷഗ്ജിതം

പെരിക്കാലു് ശമിക്കുവാൻ കടുകെണ്ണയൊ ആവിൽതിരി ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരൊ ശക്തിക്കനുസരിച്ചു സേവി

ക്കണം. ഇതുപോലെതന്നെ പുത്രഞ്ജീവകം ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരു് കാലസാത്മ്യങ്ങളെ അറിയുന്ന വൈദ്യൻ അതിനനുസരിച്ചു കൊടുക്കണം. കേവുകക്കിഴങ്ങിൻെറ കറയും വിഡ്ലവണവും മുൻപറഞ്ഞ പുത്രഞ്ജീവകരസത്തിൽ ചേത്തു പെരിക്കാലുള്ള രോഗിയെ വൈദ്യൻ സേവിപ്പിക്കണം.

കാകാദനീം കാകജംഘാം ബൃഹതീംകണ്ടകാരികാം
കദംബപുഷ്പീംമന്ദാരീം ലംബാംശ്ശുകനസാംതഥാ 63
ദഗ്ദ്ധ്വാമൂത്രേണതത്ഭസ്മ സ്രാവയേൽക്ഷാരകല്പവൽ
തത്രദദ്യാൽപ്രതീവാപം കാകോദംബരികാരസം 64
മദനാച്ചഫലാൽക്വാഥം ശുകാഖ്യസ്വരസംതഥാ
ഏഷക്ഷാരസ്തുപാനീയഃ ശ്ലീപദംഹന്തിസേവിതഃ 65
അപചീംഗളഗണ്ഡഞ്ച ഗ്രഹണീദോഷമേവച
ഭക്തസ്യാനശനംചൈവ ഹന്യാൽസവ്വവിഷാണിച
ഏഷേവതൈലംസംസിദ്ധം നസ്യാഭ്യംഗേഷു
പൂജിതം
ഏതാനേവാമയാൻഹന്തിയേചദുഷ്ടവ്രണാന്നൃണാം 67

കാക്കത്തൊണ്ടിവേരു്, കാകജംഘവേരു്, ചെറുവദിനിവേരു്, കണ്ടകാരിച്ചുണ്ടവേരു്, കടമ്പിൻവേരു് (മഹാശ്രാവണി), മുരിക്കിൻവേരു്, കയ്യച്ചുരവള്ളി, പയ്യാനവേരു് ഇവ ചുട്ടെടുത്ത ഭസ്മം ക്ഷാരപാകവിധിപ്രകാരം ഗോമൂത്രത്തിൽ കലക്കി അരിച്ചെടുക്കണം. അതിൽ കാട്ടത്തിത്തോലു് ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരു്, മലങ്കാരക്കാക്കഷായം, നെന്മേനിവാകത്തോലു് ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരു് ഇവയും ചേക്കണം. ഈ പാനീയക്ഷാരം സേവിച്ചാൽ ശ്ലീപദം, അപചി, ഗളഗണ്ഡം, ഗ്രഹണി, അജീ

ണ്ണും എന്നിവയും എല്ലാവിധ വിഷവും ശമിക്കും. ഈ ഔഷധങ്ങൾ ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം ശ്ലീപദരോഗിക്കു് നസ്യംചെയ്യുവാനും തേക്കുവാനും വിശേഷമാകുന്നു. ഈ തൈലം മനുഷ്യൎക്കുണ്ടാകുന്ന മേൽപറഞ്ഞ അപചി മുതലായ രോഗങ്ങളേയും ദുഷ്ടവ്രണങ്ങളേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

ദ്രവന്തീംത്രിവൃതാംദന്തീം നീലീംശ്യാമാംതഥൈവച
സപ്തലാംശംഖിനീംചൈവ ദഗ്ദ്ധ്വാമൂത്രേണഗാളയേൽ
ദദ്യാച്ചത്രിഫലാകാഥ മേഷക്ഷാരസ്സസാധിതഃ
അധോഗച്ഛതിപീതസ്സ പൂൎവ്വൈശ്ചാപ്യാശിഷഃസമാഃ

നീർവ്വാളം, ത്രികോല്പകൊന്ന, നാഗദന്തിവേരു്, അമരിവേരു്, നാല്ക്കോല്പകൊന്ന, കന്നിവേരു്, ശംഖുപുഷ്പത്തിൻവേരു് ഇവ ചുട്ട ക്ഷാരം ഗോമൂത്രത്തിൽ കലക്കി ഇരുപത്തൊന്നുപ്രാവശ്യം അരിച്ചെടുത്തു അതിൽ ത്രിഫലക്കഷായവും ചേർത്തു രോഗിയെ സേവിപ്പിക്കണം. ഈ ക്ഷാരജലവും മേൽപറഞ്ഞ ക്ഷാരജലത്തിനു് പറഞ്ഞ എല്ലാവിധ ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയതും ഇതു് സേവിച്ചാൽ മേൽപറഞ്ഞ എല്ലാവിധ രോഗങ്ങളേയും ശമിപ്പിക്കുന്നതുമാണു്.

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
വൃദ്ധ്യുപദംശശ്ലീപദചികിത്സിതം നാമൈകോന
വിംശോഽദ്ധ്യായഃ

ഇരുപതാം അദ്ധ്യായം

ക്ഷുദ്രരോഗ ചികിത്സിതം

അഥാതഃ ക്ഷുദ്രരോഗചികിത്സിതം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ 1
യഥോവാച ഭഗവാൻ ധന്വന്തരിഃ 2

ഇനി ക്ഷുദ്രരോഗ ചികിത്സിതം എന്ന അദ്ധ്യായത്തെ ധന്വന്തരി ഭഗവാൻ ഉപദേശിച്ചപ്രകാരം സുശ്രുതമഹർഷി വിവരിക്കുന്നു.

തത്രാജഗല്ലികാമാമാം ജലൌകോഭിരുപാചരേൽ
ശുക്തിശ്രുഘ്ലീയവക്ഷാര കല്ക്കൈശ്ചാലേപയേൽ ഭിഷക്. 3
ശ്യാമാലാംഗലകീപാഠാ കല്ക്കൈർവ്വാപിവിചക്ഷണഃ
പക്വാംവ്രണവിധാനേന യഥോക്തേനപ്രസാധയേൽ

ക്ഷുദ്രരോഗങ്ങളിൽ കുട്ടികൾക്കുണ്ടാകുന്ന പഴക്കാത്ത പാലുണ്ണിക്ക് അട്ടയിട്ട് രക്തം കളയുകയും മുത്തിച്ചിപ്പി, തുവച്ചിലക്കാരം, ചവക്കാരം ഇവ അരച്ചുപുരട്ടുകയും വേണം. അല്ലെങ്കിൽ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ നാല്പ്പോല്പകുന്ന, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ്, പാടക്കിഴങ്ങ് ഇവ അരച്ചുപുരട്ടണം. പഴുത്ത പാലുണ്ണിക്ക് മുമ്പ് പറഞ്ഞ വ്രണചികിത്സാവിധിപ്രകാരം ചികിത്സിക്കണം.

അന്ധാലജീംയവപ്രഖ്യാം പനസീംകച്ഛപീംതഥാ
പാഷാണഗൎദ്ദഭഞ്ചൈവ പൂൎവ്വംസ്വേദേനയോജയേൽ
മനശ്ശിലാതാലകുഷ്ഠ ദാരുകല്ലൈഃപ്രലേപയേൽ
പരിപാകഗതാൻഭിത്വാ വ്രണവൽസമുപാചരേൽ 6

അന്ധാലജി, യവപ്രഖ്യാ, പനസിക, കച്ഛപിക, പാഷാണഗൎദ്ദഭം എന്നിവക്കെല്ലാംതന്നെ ആദ്യം വിയപ്പിക്കുകയും പിന്നീട്ട് മനശ്ശില, അരിതാരം, കൊട്ടം, ദേവതാരം ഇവ അരച്ചുപുരട്ടുകയും വേണം. ഇവ പഴുത്താൽ കീറി ശുദ്ധിവരുത്തി വ്രണത്തിന്ന് ചികിത്സിക്കുംപോലെ ചികിത്സിക്കണം.

വിവൃതാമിന്ദ്രവൃദ്ധാഞ്ച ഗൎദ്ദഭീംജാലഗൎദ്ദഭം
ഇരിവേല്ലാംഗന്ധനാമ്നീം കക്ഷാംവിസ്ഫോടകാംതഥാ
പിത്തജസ്യവിസൎപ്പസ്യ ക്രിയയാസാധയേൽഭിഷക്
രോപയേൽസൎപ്പിഷാപക്വാൻ സിദ്ധേന
മധുരൌഷധൈഃ 8

വിവൃതം, ഇന്ദ്രവൃദ്ധം, ഗൎദ്ദഭി, ജാലഗൎദ്ദഭം, ഇരുവേല്ലിക, ഗന്ധനാമ, കക്ഷം, വിസ്ഫോടകം എന്നീ ക്ഷുദ്രരോഗങ്ങൾക്ക് പിത്തവിസൎപ്പത്തിന്നു് പറഞ്ഞ ചികിത്സ ചെയ്തു മാററണം. പഴുത്തു വ്രണമായിപ്പോയതിനെ മധുരൌഷധങ്ങൾ (കാകോല്യാദിഗണം) ചേൎത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് പുരട്ടി ഉണക്കണം.

ചിപ്പമുഷ്ണാംബുനാസിക്ത മുൽകൃത്യസ്രാവയേൽഭിഷക്
ചക്രതൈലേനചാഭ്യജ്യ സൎജ്ജചൂൎണ്ണേനചൂൎണ്ണയേൽ 9
ബന്ധേനോപചരേച്ചൈന മശക്യഞ്ചാഗ്നിനാദഹേൽ
മധുരൌഷധസിദ്ധേന തതസ്തൈലേനരോപയേൽ

കുനഖേ വിധിരപ്യേഷ കാര്യോഹി ഭിഷജാ ഭവേൽ
ഉപാചരേദനുശയീം ശ്ലേഷ്മവിദ്രധിവൽ ഭിഷക് 11

ചിപ്പം എന്ന നഖരോഗമുണ്ടായാൽ ചൂടുവെള്ളംകൊണ്ടു് നനച്ചു് ദുഷിച്ച മാംസത്തെ എടുത്തുകളഞ്ഞു വൈദ്യൻ രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യണം. വ്രണത്തിൽ കണയെണ്ണ പുരട്ടി ശെഞ്ചല്യപ്പൊടിയിട്ടു തുണികൊണ്ടു് കെട്ടുകയും വേണം. ഇതേവിധം ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കാതെവന്നാൽ തീകൊണ്ടു് പൊള്ളിക്കണം. പിന്നെ മധുരൌഷധങ്ങൾ (കാകോള്യാദിഗണം) ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് പുരട്ടി വ്രണമുണക്കുകയും വേണം. കുഴിനഖത്തിന്നും വൈദ്യൻ ഈ പറഞ്ഞതുപ്രകാരംതന്നെ ചികിത്സിക്കണം. അനുശയീ (കണ്ണിപഴുപ്പ്) എന്ന രോഗത്തിന്നു് കഫവിദ്രധിക്കു് ചികിത്സിക്കുംപോലെ ചികിത്സിക്കണം.

വിദാരികാം സമഭ്യജ്യ സ്വിന്നാം വിമ്ലാപ്യ ലേപയേൽ
നഗവൃത്തികവഷാഭ്രു വില്വമൂലൈഃ സുപേഷിതൈഃ
വ്രണഭാവഗതായാം വാ കൃത്വാ സംശോധനക്രിയാം
രോപണാത്ഥം ഹിതം തൈലം കഷായമധുരൈഃ ശൃതം

വിദാരിക (കക്ഷവംക്ഷണപ്രദേശത്തുള്ള ഗ്രന്ഥിവീക്കം) എന്ന ക്ഷുദ്രരോഗത്തെ സ്നേഹദ്രവ്യം പുരട്ടി വിയപ്പിച്ചിട്ടു് കൈവിരലുകൊണ്ടു് അല്പമൊന്നു് മർദ്ദിച്ചതിനു ശേഷം കിണികിണിപ്പാല, തെഴുതാമവേരു്, കൂവളം വേരു് ഇവ നല്ലവണ്ണം അരച്ചുപുരട്ടണം. അഥവാ അതു് വ്രണമായിത്തീരുമെന്നു് കണ്ടാൽ കീറി ശുദ്ധിവരുത്തിയിട്ടു് ആ വ്രണം ഉണങ്ങുവാനായി ന്യഗ്രോധാദി കഷായഗണവും കാകോള്യാദി മധുരഗണവും ചേർത്തു കാച്ചിയ തൈലം പുരട്ടുന്നതു് നല്ലതാണു്.

പ്രച്ഛാനൈർവ്വാജളൌകോഭിഃ സ്രാവ്യാഽപക്വാ
വിദാരികാ
അജകർണ്ണൈഃസപലാശ മൂലകല്കൈഃപ്രലേപയേൽ
പക്വാംവിദാർയ്യശസ്ത്രേണ പടോലപിചുമന്ദയോഃ
കല്കേനതിലയുക്തേന സർപ്പിർമ്മിശ്രേണലേപയേൽ
ബദ്ധ്വാചക്ഷീരവൃക്ഷസ്യ കഷായൈഃഖദിരസ്യച
വ്രണംപ്രക്ഷാളയേച്ഛുദ്ധാം തതസ്താംരോപയേൽ
പുനഃ 16

പഴക്കാത്ത വിദാരികയെ അല്പാല്പമായി കീറിയൊ അട്ടയിട്ടൊ രക്തം കളഞ്ഞതിനുശേഷം പയനിൻതോലും ചമതത്തോലും കൂട്ടി അരച്ചുപുരട്ടണം. പഴുത്താൽ ശസ്ത്രംകൊണ്ട് കീറിക്കളെഞ്ഞു കാട്ടുപടോലത്തിൻ ഇലയും വേപ്പിലയും എള്ളുംകൂട്ടി അരച്ചു നെയ്യിൽ ചേർത്തു പുരട്ടി കെട്ടുകയും വേണം. നാല്പാമരത്തോലും കരിങ്ങാലിക്കാതലും ഇട്ടുവെച്ച കഷായംകൊണ്ടു് വ്രണം കഴുകുകയും വേണം. വ്രണശ്ശുദ്ധി വന്നതിനുശേഷം രോപണക്രിയ ചെയ്യുകയും വേണം.

മേദോർബ്ബുദവിധാനേന സാധയേച്ഛർക്കരാർബ്ബുദം
കച്ഛ്രൂംവിചർച്ചികാംപാമാം കുഷ്ഠവൽസമുപാചരേൽ
ലേപശ്ചശസ്യതേസിക്ഥ ശതാഹ്വാഗൌര
സർഷപൈഃ
വചാദാർവ്വീസർഷപൈർവ്വാ തൈലംവാനക്തമാലജം 18
സാരതൈലമഥാഭ്യംഗേ കുർവ്വീതകട്ടുകൈശ്ശൃതം

ശർക്കരാർബ്ബുദത്തിന്നു് മുമ്പു് മേദോർബ്ബുദത്തിന്നു് പറഞ്ഞതുപോലെ ചികിത്സിക്കണം. കച്ഛ്രൂം, വിചർച്ചികാ, പാമാ എന്നിവക്കു് കുഷ്ഠത്തിന്നു് ചികിത്സിക്കുംപോലെ

ചികിത്സിക്കണം. ഇവകൾക്കു് മെഴു, ചത്തുകപ്പ, വെള്ള ക്കടുക് ഇവയൊ വയമ്പ്, മരമഞ്ഞത്തോല്, കടുക് ഇവയൊ അരച്ചുപുരട്ടുന്നതും നല്ലതാണു്. ഉങ്ങെണ്ണ പുര ട്ടുകയൊ ചെയ്യാം. കടുരസപ്രധാനമായ പിപ്പല്യാദി ഗണകഷായത്തിൽ ദേവതാരം, ചരളം, അകിൽ മുതലാ യവകളിൽനിന്നെടുക്കുന്ന സാരതൈലം ചേർത്തു കാ ച്ചിയെടുത്തു് തേച്ചുകുളിക്കുവാനുപയോഗിക്കുന്നതും നല്ലതാണു്

പാദദാഹ്യാംസിരാംവിദ്ധ്വാ സ്നേഹദാഭ്യംഗൌ
പ്രയോജയേൽ. 18

മധൂച്ഛിഷ്ടവസാമജ്ജാ സജ്ജചൂർണ്ണഘൃതൈഃകൃതഃ
യവാഹ്വഗൈരികോന്മിശ്രൈഃ പാദലേപ
പ്രശസ്യതേ. 20

കാൽ വിള്ളുന്നതിന്നു് സിരാവേധം ചെയ്തു വിയർപ്പിക്കു കയും എണ്ണ പുരട്ടുകയും വേണം. മെഴു, വസ, മജ്ജ, ചെഞ്ചല്യപ്പൊടി ഇവ ചേർത്തു നെയ്യുണ്ടാക്കി അതിൽ ചവക്കാരവും കാവിമണ്ണും ചേർത്തു യോജിപ്പിച്ചു കാലിൽ പുരട്ടുന്നതും നല്ലതാണു്.

പാദൌസിക്താഽരനാളേന ലേപനംഹൃലസേഹിതം
കല്ക്കീകൃതൈർനിംബതില കാസീസാലൈഃ
സസൈന്ധവൈഃ 21

ലാക്ഷാരസോഽഭയാവാപി കാര്യംസ്യാദ്രക്തമോക്ഷണം
സിദ്ധംരസേകണ്ടകാര്യാ സ്തൈലംവാസാഷ്പംഹിതം
കാസീസരോചന ശിലാചൂർണ്ണൈർവ്വാപ്രതിസാരണം

അലസം (പുഴക്കടി) എന്ന ക്ഷുദ്രരോഗത്തിന്നു് വെപ്പു കാടികൊണ്ടു് കാൽ കഴുകിയിട്ടു് വേപ്പില, എള്ളു്,

കാരീയ്യം, അരിതാരം, ഇന്തുപ്പ് ഇവ സമം അരച്ചുപുരട്ട ന്നതു് നല്ലതാണു്. കോലരക്ക്രസംകൊണ്ടു് കഴുകി കടുക്ക അരച്ചുപുരട്ടുകയൊ രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യുകയൊ കണ്ടകാരി സ്വരസത്തിൽ കടുകെണ്ണ ചേർത്തു കാച്ചി പുരട്ടുകയൊ കാരീയ്യം, ഗോരോചനം, മനശ്ശില ഇവ സമം പൊടിച്ചു വിതറി തിരുമ്മുകയൊ ചെയ്യുന്നതും നല്ലതാണു്.

ഉൽകൃത്യദശ്ധ്വാസ്നേഹേന ജയേൽകദരസംജ്ഞകം

കാലിലുണ്ടാകുന്ന ആണിയെ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു് ചൂന്നെടുത്തുകളഞ്ഞു സ്നേഹദ്രവ്യം ചൂടാക്കി ഒഴിച്ചു പൊള്ളിക്കണം.

ഇന്ദ്രലുപ്തേസിരാംമൂർദ്ധ്നി സ്നിശ്ധസ്വിന്നസ്യ മോക്ഷയേൽ
കല്ക്കൈഃസമരിച്ചെട്രിഹ്യാ ച്ഛിലാകാസീസ തുത്ഥകൈഃ 24
കുടന്നടാദാരുകല്ക്കൈർല്ലേപനംവാ പ്രശസ്യതേ
പ്രച്ഛയിത്വാവഗാംഢവാ ഗുഞ്ജാകല്ക്കൈർമ്മുഹുർമ്മുഹുഃ
ലേപയേദ്ദ്വപശാന്ത്യർത്ഥം കയ്യാദ്വാപിരസായനം
മാലതീകരവീരാഗ്നി നക്തമാലവിപാചിതം 26
തൈലമഭ്യഞ്ജനേശസ്ത്ര മിന്ദ്രലുപ്താപഹംപരം.

ഇന്ദ്രലുപ്തം (തലയിൽ അവിടവിടെയായി രോമം മുളക്കാതിരിക്കുന്ന ഒരുതരം രോഗം) ഇതിന്നു് തലയിൽ സ്നേഹസ്വേദം ചെയ്തു സിര വേധിച്ചു രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യണം. കുരുമുളകു്, മനശ്ശില, കാരീയ്യം, മൈത്തുത്ഥം ഇവ അരച്ചുപുരട്ടണം. കയിമൂത്തങ്ങയും ദേവതാരവും കൂടി അരച്ചുപുരട്ടുന്നതും നല്ലതാണു്. അല്ലെങ്കിൽ തലയിൽ

രോമം മുളക്കാത്ത ദിക്കിൽ നല്ലവണ്ണം കീറിയിട്ടു് അതി ൻെറ ഉപശമനത്തിന്നായി കുന്നിക്കുരു അരച്ചു കൂടക്കൂടെ പുരട്ടണം. അല്ലെങ്കിൽ രസായനചികിത്സ ചെയ്യണം. പിച്ചകത്തില, കണവീരവേര്, കൊട്ടവേരിക്കിഴങ്ങ്, ഉങ്ങിൻകുരു ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ എണ്ണ ഇന്ദ്രലുപ്തശമ നത്തിന്നായി തലയിൽ തേക്കുവാൻ വളരെ നല്ലതാണു്.

അരുംഷികാംഹൃതേരക്തേ സേചയേന്നിംബവാരിണാ
ദിഹ്യാൽസൈന്ധവയുക്തേന വാജിപിഷ്ഠാരസേനതു
ഹരിതാലനിശാനിംബ കല്ലൈസ്സ്വ്വാസപടോലജൈഃ
യഷ്ടീനീലോല്പലൈരണ്ഡ മാക്കൈവെവ്വാ
പ്രലേപയേൽ 28
ഇന്ദ്രലുപ്താവഹംതൈല മഭ്യംഗേചപ്രശസ്യതേ.

അരുംഷിക (തലയിലുണ്ടാകുന്ന ചെറുമാതിരി പിടക കൾ) ഉണ്ടായാൽ അവിടെനിന്നു് രക്തമോക്ഷണം ചെയ്തതിനുശേഷം വേപ്പ്കഷായംകൊണ്ടു് ധാരചെ യ്യണം. കുതിരച്ചാണകനീററിൽ ഇന്തുപ്പ് പൊടിച്ചു ചേർത്തു പുരട്ടുകയും വേണം. അല്ലെങ്കിൽ അരിതാരം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, വേപ്പില, കാട്ടുപടോലത്തിൻ ഇല ഇവ യൊ ഇരട്ടിമധുരം, നീലത്താമരക്കിഴങ്ങ്, ആവണക്കിൻ കുരു, കഞ്ഞുണ്ണി ഇവയൊ അരച്ചു പുരട്ടണം. ഇന്ദ്രലുപ്ത നാശകതൈലം തേക്കുന്നതും അരുംഷികാശമനത്തിന്നു് നല്ലതാണു്.

സിരാംദാരുണകേവിദ്ധ്വാ സ്നിഗ്ദ്ധസ്വിന്നസ്യ
മൂർദ്ധ്നി 29
അവപീഡംശിരോവസ്തി മഭ്യംഗഞ്ചപ്രയോജയേൽ
ക്ഷാളേനകോദ്രവതൃണ ക്ഷാരതോയംപ്രശസ്യതേ. 30

ദാരുണകം (താരൻ) ഉണ്ടാകുന്നതിന്നു് തലയിൽ സ്നേഹ സേ്വദം ചെയ്തു സിരാവേധം ചെയ്തിട്ടു് അവപീഡന നസ്യം, ശിരോവസ്തി, എണ്ണതേപ്പ് എന്നിവയും ചെയ്യണം. തലകഴുകാൻ വരകിൻപുല്ലിൻെറ ക്ഷാരം കലക്കിയ വെള്ളം നല്ലതാണു്.

ഉപരിഷ്ടാൽപ്രവക്ഷ്യാമി വിധിംപലിതനാശനം

നരപോക്കുവാനുള്ള ചികിത്സ മിശ്രകചികിത്സിതമെന്ന 25-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കുന്നതാണു്.

മസൂരികായാംകുഷ്ഠഘ്ന ലേപനാദിക്രിയാഹിതാ 31
പിത്തശ്ലേഷ്മവിസർപ്പോക്താ ക്രിയാവാസംപ്രശസ്യതേ

വസൂരിരോഗത്തിന്നു് കുഷ്ഠഹരങ്ങളായ പാനലേപനാദിക്രിയകൾ നല്ലതാണു്. പിത്തവിസർപ്പത്തിന്നും കഫവിസർപ്പത്തിന്നും പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ചികിത്സകളും നല്ലതാണു്.

ജതുമണിംസമുൽകൃത്യ മശകംതിലകാളകം 32
ക്ഷാരേണപ്രദഹേദ്യുക്താ വഹ്നിനാവാശസ്ത്രൈ:

ജതുമണി (ശരീരത്തിലുണ്ടാകുന്ന ചുകപ്പ്‌വർണ്ണത്തോടുകൂടിയ പുള്ളി) മശകം (ശരീരത്തിലുണ്ടാകുന്ന കറുത്തപുള്ളി) തിലകാളകം (ശരീരത്തിൽ എള്ളിൻമണിപോലെയുണ്ടാകുന്ന കറുത്തപുള്ളികൾ) ഉവശസ്ത്രംകൊണ്ടു് ചൂന്നെടുത്തുകളഞ്ഞു ക്ഷാരംകൊണ്ടോ അഗ്നികൊണ്ടോ യുക്തിപോലെ സാവധാനത്തിൽ പൊള്ളിക്കണം.

ന്യച്ഛേവ്യംഗേസിരാമോക്ഷോ നീലികായാഞ്ച
ശസ്യതേ. 33
യഥാന്യായം യഥാഭ്യാസം ലലാടാദിസിരാവ്യധഃ

ഌഷ്ടാദിഹ്യാൽത്വചംപിഷ്ട്വാ ക്ഷീരിണാം
ക്ഷീരസംയുതാം. 34
ബലാതിബലായഷ്ട്യാഹ്വ രജനീവ്വാപ്രലേപനം
പയസ്യാഗരുകാലീയ ലേപനംവാസഗൈരികം 35
ക്ഷൌദ്രാജ്യയുക്തയാലിംപേ ദ്ദംഷ്ട്രയാസൂകരസ്യച
കപിത്ഥരാജാദനയോഃ കല്ക്കംവാഹിതമുച്യതേ. 36

ന്യച്ഛത്തിന്നും (മുഖത്തുണ്ടാകുന്ന കരുവാളിച്ച അടയാളം) വ്യംഗത്തിന്നും (കരുവാളിച്ചും മററും ശരീരത്തിലുണ്ടാകുന്ന അടയാളം) നീലികക്കും (മണ്ഡലാകൃതിയിൽ നീലനിറത്തിലുണ്ടാകുന്ന അടയാളം) സിരാവേധം നല്ലതാണ്. അതാതുകളുടെ അവസ്ഥാനുസാരേണയും പ്രവൎത്തനപരിചയത്തിന്നനുസരിച്ചും ലലാടാദിസ്ഥാനങ്ങളിലുള്ള സിര വേധിക്കേണ്ടതാണ്. ന്യച്ഛാദികളുള്ള സ്ഥാനത്തു് കടൽനുര, പാറകത്തില മുതലായവകൊണ്ടു് ഉരസിക്കളെഞ്ഞിട്ടു് നാല്പാമരത്തോലു് അതിൻെറ പാലോടുകൂടി അരച്ചുപുരട്ടണം. അല്ലെങ്കിൽ കുറുന്തോട്ടിവേരു്, ആനക്കുറുന്തോട്ടിവേരു്, ഇരട്ടിമധുരം, മഞ്ഞൾ ഇവയൊ അടപൊതിയൻകിഴങ്ങു്, അകിൽ, കാരകിൽ, കാവിമണ്ണു് ഇവയൊ അരച്ചുപുരട്ടണം. പന്നിത്തേററ തേനും നെയ്യും ചേർത്തു അരച്ചുപുരട്ടുന്നതും വിളാർമരത്തോലും പഴമുൻപാലത്തോലും കൂടി അരച്ചുപുരട്ടുന്നതും നല്ലതാണ്.

യൌവ്വനേപിഡകാസേ്വഷ വിശേഷാച്ഛൎദ്ദനംഹിതം
ലേപനഞ്ചവചാലോദ്ധ്ര സർഷപൈഃ
സൈന്ധവാന്വിതൈഃ 37
കുസ്തുംബുരുവചാലോദ്ധ്ര കുഷ്ഠൈർവ്വാലേപനംഹിതം

യൌവ്വനകാലത്തുണ്ടാകുന്ന മുഖക്കുരുവിന്നു് ഛർദ്ദിപ്പിക്കുന്നതു് വിശേഷിച്ചു നല്ലതാണു്. വയമ്പു്, പാച്ചോററിത്തോലു്, കടുകു്, ഇന്തുപ്പു് ഇവ അരച്ചുപൂരട്ടുകയൊ കൊത്തമ്പാലരി, വയമ്പു്, പാച്ചോററിത്തോലു്, കൊട്ടം ഇവ അരച്ചുപൂരട്ടുകയൊ ചെയ്യുന്നതും നല്ലതാണു്.

പത്മിനീകണ്ടകേരോഗേ ഛർദ്ദയേന്നിംബവാരിണാ
തേനൈവസിദ്ധംസക്ഷൌദ്രം സർപ്പിഃപാനം
പ്രദാപയേൽ
നിംബാരഗ്വധയോഃകല്ക്കോ ഹിതമുത്സാദനേഭവേൽ

ശരീരത്തിൽ താമരമുള്ളുപോലെയുണ്ടാകുന്നതിന്നു് വേപ്പിൻതോലിൻെറ കഷായം കൊടുത്തു ഛർദ്ദിപ്പിക്കണം. വേപ്പിൻകഷായത്തിൽ തന്നെ ഉണ്ടാക്കിയ നെയ്യു് തേൻ ചേർത്തു സേവിപ്പിക്കണം. വേപ്പിൻതോലും കൊന്നത്തോലും അരച്ചുപുരട്ടുന്നതു് ആണിപോകുവാൻ നല്ലതാണു്.

പരിവർത്തിംഘൃതാഭ്യക്താം സുസ്വിന്നമുപനാഹയേൽ
തതോഽഭ്യജ്യശനൈശ്ചർമ്മ ചാനയേൽപീഡയേന്മണീം
പ്രവിഷ്ടേചർമ്മണൌചർമ്മ സ്വേദയേദുപനാഹനൈഃ
ത്രിരാത്രംപഞ്ചരാത്രംവാ വാതഘ്നൈസ്സാല്വണാദിഭിഃ
ദദ്യാദ്വാതഹരാൻവസ്തീൻ സ്നിഗ്ദ്ധാന്യന്നാനി
ഭോജയേൽ
വപാടികാംജയേദേവം യഥാദോഷംചികിത്സകഃ 42

പരിവർത്തി (ഇതു് ലിംഗത്തിന്മേലുണ്ടാകുന്നതാകുന്നു.) ഉണ്ടായാൽ ലിംഗത്തിൽ നെയ്യു്പുരട്ടി വിയർപ്പിച്ചതിന്നു ശേഷം സാല്വണാദി വാതഹരമായ ഉപനാഹദ്രവ്യങ്ങൾ അരച്ചു വെച്ചുകെട്ടുകയും വേണം. അതിന്നുശേഷം

വീണ്ടും സ്നേഹദ്രവ്യം പുരട്ടി ലിംഗത്തിന്റെ തല ഞെക്കിക്കൊണ്ടു് സാവധാനത്തിൽ തോല് കീഴ്പ്പോട്ടു് വലിച്ചു താഴ്ത്തി നേരെയാക്കണം. മേഢ്രമണിചർമ്മത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചുകഴിച്ചാൽ സാലപ്പണാദി വാതഹരങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളരച്ചുവെച്ചുകെട്ടി മൂന്നുദിവസമൊ അഞ്ചുദിവസമൊ ഉപനാഹസ്വേദം ചെയ്യണം. വാതഹരങ്ങളായ വസ്തിക്രിയ ചെയ്യുകയും സ്നേഹദ്രവ്യം ചേർത്ത ആഹാരം ശീലിക്കുകയും വേണം. അവപാടികാ എന്ന ലിംഗക്ഷതരോഗത്തിന്നും ദോഷകോപാവസ്ഥക്കനുസരിച്ചു മേൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം തന്നെ വൈദ്യൻ ചികിത്സിക്കണം.

നിരുദ്ധപ്രകശേനാഡീം ലൌഹീമുഭയതോമുഖീം
ദാരവീംവാജതുകൃതാം ഘൃതാഭ്യക്താംപ്രവേശയേൽ
പരിഷേകേവസാമജ്ജ ശിശുമാരവരാഹയോഃ
ചക്രതൈലംതഥായോജ്യം വാതഘ്നദ്രവ്യസംയുതം 44
ത്ര്യഹാൽത്ര്യഹാൽസ്ഥൂലതരാം സമ്യങ്ങ്നാഡീം പ്രവേശയേൽ
സ്രോതോവിവർദ്ധയേദേവം സ്നിഗ്ദ്ധമന്നഞ്ച ഭോജയേൽ. 45
ഭിത്വാവാസേവനീംമുക്ത്വാ സദ്യഃക്ഷതവദാചരേൽ

നിരുദ്ധപ്രകശം (മൂത്രദ്വാരം അടഞ്ഞുപോകുന്ന ഒരുതരം രോഗം) ഉണ്ടായാൽ ലോഹംകൊണ്ടൊ മരംകൊണ്ടൊ അരക്കുകൊണ്ടൊ രണ്ടുഭാഗത്തും ദ്വാരമുള്ള ഒരു കുഴൽ ഉണ്ടാക്കി അതിൽ നെയ്യ് പുരട്ടി മൂത്രദ്വാരത്തിൽ കടത്തണം. ലിംഗത്തിൽ ചീങ്കണ്ണി, പന്നി എന്നിവകളുടെ വസയൊ മജ്ജയൊ കൊണ്ടൊ വാതഹരൌഷധങ്ങളിട്ടു കാച്ചിയ ചക്രതൈലംകൊണ്ടൊ ധാരചെയ്യണം. മൂന്നു്

മൂന്നു് ദിവസം കൂടുമ്പോൾ കുഴലെടുത്തു ആദ്യം വെച്ച തിൽ അല്പം വലിയ കുഴൽ മൂത്രദ്വാരത്തിൽ നല്ലവണ്ണം കടത്തിവെക്കുകയും സ്നേഹദ്രവ്യം ചേർത്ത ആഹാരം കഴിക്കുകയും വേണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽമൂത്രദ്വാരം വികസിച്ചുവരുന്നതാണു്. സേവനിയിൽ തട്ടാതെ ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്തു സ്രോതസ്സ് വലുതാക്കി സദ്യഃക്ഷതചികിത്സ ചെയ്യുകയും ചെയ്യാം.

സന്നിരുദ്ധഗുദംരോഗം വല്മീകംവഹ്നിരോഹിണീം
പ്രത്യാഖ്യായയഥായോഗം ചികിത്സിതമഥാചരേൽ
വിസപ്പോക്തേനവിധിനാ സാധയേദഗ്നിരോഹിണീ
സന്നിരുദ്ധഗുദേയോജ്യാ നിരുദ്ധപ്രകശക്രിയാ

സന്നിരുദ്ധഗുദം, വല്മീകം, അഗ്നിരോഹിണി എന്നീ രോഗങ്ങളെ മാററിത്തരാമെന്നുറപ്പിച്ചുപറയാതെ അതാതിന്നു പറയുന്ന ഔഷധങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു ചികിത്സ ചെയ്യണം. അഗ്നിരോഹിണിക്കു് മുമ്പു് അഗ്നിവിസപ്പത്തിന്നു പറഞ്ഞതുപോലുള്ള ചികിത്സ ചെയ്യണം. സന്നിരുദ്ധഗുദത്തിന്നു് മേൽ പറഞ്ഞ നിരുദ്ധപ്രകശചികിത്സ ചെയ്യണം. (വല്മീക ചികിത്സ താഴെ പറയുന്നുണ്ടു്.)

ശസ്ത്രേണോൽകൃത്യവല്മീകം ക്ഷാരാഗ്നിഭ്യാം
പ്രസാധയേൽ. 48
വിധാനേനാർബ്ബുദോക്തേന ശോധയിത്വാച
രോപയേൽ
വല്മീകന്തുഭവേദ്യസ്യ നാതിവൃദ്ധമമമ്മജം. 49
തത്ര സംശോധനംകൃത്വാ ശോണിതംമോക്ഷയേൽ
ഭിഷക്
കുലത്ഥികായാമൂലൈശ്ച ഗുളൂച്യാലവണേനച 50

ആരേവതസ്യമൂലൈശ്ച ദന്തീമൂലൈസ്സ്ഥൈവച
ശ്യാമാമൂലൈഃസപലലൈഃ സക്കൂമിശ്രൈഃ
പ്രലേപയേൽ 51
സ്വസ്തിദൈശ്ചസുഖോഷ്ണൈശ്ച ഭിഷക്കത
മുപനാഹയേൽ
പകംവാതദ്വചിജാനീയാൽ ഗതീഃസവ്വായഥാക്രമം
അഭിജ്ഞായതതഃചരിതാ പ്രദഹേൽമതിമാൻഭിഷക്
സംശോദ്ധ്യദുഷ്ടമാംസാനി ക്ഷാരേണപ്രതിസാരയേൽ
വ്രണംവിശുദ്ധംവിജ്ഞായ രോപയേൽമതിമാൻ
ഭിഷക്
സുമനാഗ്രന്ഥയശ്ചൈവ ഭല്ലാതകമനശ്ശിലേ 54
കാളാനുസാരീസൂക്ഷ്മലാ ചന്ദനാഗുരുണീതഥാ
ഏതൈഃസിദ്ധംനിംബതൈലം വല്മീകേരോപണം
ഹിതം 55
പാണിപാദോപരിഷ്ടാത്തു ചരിദ്രൈർബഹുഭിരാവൃതം
വല്മീകംയൽസശോഫംസ്യാദ ജ്ജ്യംതത്തുവിജാനതാ

ഉള്ളംകൈ, ഉള്ളംകാൽ എന്നീ അവയവങ്ങളിൽ പുററു പോലെയുണ്ടാകുന്ന വല്മീകമെന്ന വ്രണത്തെ ശസ്ത്രം കൊണ്ടു് ചൂന്നെടുത്തുകളഞ്ഞു് ക്ഷാരംകൊണ്ടോ അഗ്നി അഗ്നികൊണ്ടോ പൊള്ളിക്കുകയും അർബുദത്തിന്നു് പറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരം ചികിത്സിച്ച വ്രണശുദ്ധി വരുത്തിയിട്ടു് വ്രണമുണക്കുകയും വേണം. മമ്മസ്ഥാന ത്തല്ലാത്തതും കൂടുതൽ വർദ്ധിക്കാത്തതുമായ വല്മീകത്തി ന്നു് ശോധനക്രിയ ചെയ്തിട്ടു് വൈദ്യൻ രക്തമോക്ഷണം ചെയ്യണം. കാട്ടുമുതിരവേരു്, ചിററമൃതു്, ഇന്തുപ്പു്, കൊന്നവേരു്, നാഗദന്തിവേരു്, പകുന്ന ഇവയും എള്ള രച്ചതും മലപ്പൊടിയും ചേർത്തരച്ചു പുരട്ടണം. ഇതിൽ

നല്ലവണ്ണം സ്നേഹദ്രവ്യം ചേർത്തു ചൂടാക്കി സഹിക്കാൻ കഴിയുന്ന ചൂടോടുകൂടി വെച്ചുകെട്ടി ഉപനാഹസ്വേദം ചെയ്യണം. പഴത്തതാണെങ്കിൽ ചലംവരുന്ന എല്ലാ മാർഗ്ഗങ്ങളും നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കിയിട്ടു് ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ ആ മാർഗ്ഗങ്ങളെല്ലാം കീറിയിട്ടു് പൊള്ളിക്കണം. അതിനുശേഷം അവിടെയുള്ള ദൂഷിച്ച മാംസങ്ങളെല്ലാം എടുത്തുകളഞ്ഞു ക്ഷാരചൂർണ്ണം വിതറണം. വ്രണം ശുദ്ധമായി എന്നുകണ്ടാൽ ഉണക്കുകയും വേണം. പിച്ചകത്തില, കാട്ടുതിപ്പലിവേരു്, ചേക്കുരു, മനശ്ശില, ഉലുവ, ഏലത്തരി, ചന്ദനം, അകിൽ ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ വേപ്പെണ്ണ വല്മീകവ്രണമുണങ്ങുവാൻ വളരെ നല്ലതാണു്. പുറംകയ്യിലൊ പുറംകാലിലൊ ഉണ്ടാവുകയും വളരെ ദ്വാരങ്ങളുള്ളതും വീക്കത്തോടുകൂടിയതുമായ വല്മീകത്തെ അറിവുള്ള വൈദ്യൻ വർജ്ജിക്കണം.

ധാത്ര്യാഃസ്തന്യംശോധയിത്വാ ബാലേസാദ്ധ്യാഽഹി
പൂതനാ
പടോലപത്രത്രിഫലാ രസാഞ്ജനവിപാചിതം 57
പീതംഘൃതംനാശയതി കൃച്ഛ്റാമപ്യഹിപൂതനാം
ത്രിഫലാകോലഖദിര കഷായംവ്രണരോപണം 58
കാസീസരോചനാതുത്ഥ ഹരിതാലരസാഞ്ജനൈഃ
ലേപോഽമ്ലപിഷ്ടോബദരീ ത്വഗ്വാസൈന്ധവ
സംയുതാ 59
കപാലതുത്ഥജംചൂർണ്ണം ചൂർണ്ണകാലേപ്രയോജയേൽ
ചികിത്സേന്മുഷ്ടകഛരുഞ്ചാപ്യഹിപൂതനപാമവൽ 60

കുട്ടികൾക്കുണ്ടാകുന്ന അഹിപൂതനരോഗചികിത്സ കുട്ടികു് മുലകൊടുക്കുന്നവളുടെ മുലപ്പാൽ ശുദ്ധിയാക്കി

ക്കൊണ്ടു് ചെയ്യണം. കാട്ടുപടോലപത്രം, കടുക്ക, താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, രസാഞ്ജനം ഇവ ചേർത്തു കാച്ചിയ നെയ്യ് സേവിച്ചാൽ എത്ര കഷ്ടസാദ്ധ്യമായ അഹിപൂതനരോഗംകൂടി മാറുന്നതാണു്. ത്രിഫല, ലന്തക്കുരു, കരിങ്ങാലി ഇവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായംകൊണ്ടു് കഴുകിയാൽ അഹിപൂതനരോഗംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വ്രണമുണ്ണങ്ങും. കാരീയ്യം, ഗോരോചനം, മൈത്തുത്ഥം, അരിതാരം, രസാഞ്ജനം, ലന്തത്തൊലി, ഇന്തുപ്പ് ഇവ സമം വെപ്പുകാടിയിലരച്ചു പുരട്ടുന്നതും നല്ലതാണു്. പുണ്ണിൽ പൊടി വിതറേണ്ടുന്ന അവസരത്തിൽ കലോട്ടം മൈത്തുത്ഥവുംകൂടി പൊടിച്ച പൊടി വിതറണം. വൃഷണകച്ഛുവിന്നു് അഹിപൂതനക്കും പാമക്കും ചികിത്സിക്കും പോലെ ചികിത്സിക്കണം.

ഗുദഭ്രംശേഗുദംസ്വിന്നം സ്നേഹാഭ്യക്തംപ്രവേശയേൽ
കാരയേൽഗോഫണാബന്ധം മദ്ധ്യഛിദ്രേണചമ്മണാ
വിനിര്ഗ്ഗമാർത്ഥംവായോശ്ച സ്വേദയേച്ചമുഹുർമ്മുഹുഃ
ക്ഷീരേമഹൽപഞ്ചമൂലം മൂഷികാഞ്ചാന്ത്രവർജ്ജിതാം
പക്ത്വാതസ്മിൻപചേത്തൈലം വാതഘ്നൌഷധ
സംയുതം
ഗുദഭ്രംശമിദംകൃച്ഛ്റം പാനാഭ്യംഗാൽപ്രസാധയേൽ

ഗുദം പുറത്തായാൽ ഗുദപ്രദേശം വിയപ്പിച്ചു സ്നേഹദ്രവ്യം പുരട്ടി ഉള്ളിലേക്കു് പ്രവേശിപ്പിക്കണം. അധോവായു പുറത്തേക്കു് പോകുവാനായിട്ടു് മദ്ധ്യത്തിൽ ദ്വാരമുണ്ടാക്കിയ തോൽകൊണ്ടു് (തോലിന്റെ ദ്വാരം ഗുദദ്വാരത്തിന്നു് നേരെയാക്കി) ഗോഫണാബന്ധനം ചെയ്യുകയും കൂടക്കൂടെ വിയപ്പിക്കുകയും വേണം. പാലിൽ

മഹൽപഞ്ചമൂലവും കുടൽമാല കളഞ്ഞു വൃത്തിയാക്കിയ എലിമാംസവും കഷായംവെച്ചെടുത്തു അതിൽ എണ്ണയും വാതഘ്നൌഷധം (ഭദ്രദാർവ്വാദിഗണം) കല്ക്കമായും ചേർത്തു കാച്ചിയെടുക്കണം. ഈ തൈലം സേവിക്കുകയും പുരട്ടുകയും ചെയ്താൽ എത്ര കഷ്ടസാദ്ധ്യമായ ഗുദഭ്രംശമായാലും ശമിക്കുന്നതാണു്. (ഗോഫണബന്ധനവിധി സൂത്രസ്ഥാനം പതിനെട്ടാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.)

ഇതി സുശ്രുതസംഹിതായാം ചികിത്സാസ്ഥാനേ
ക്ഷുദ്രരോഗചികിത്സിതംനാമ വിംശോഽദ്ധ്യായഃ

ചികിത്സിതസ്ഥാന പൂർവ്വാർദ്ധം സമാപ്തം.

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM

Cl. No. 610 Acc. No. 51593

This book should be returned on or before the date last stamped below.

22 NOV 2005		
18 NOV 2008		

If the book is not returned on due date
a fine of 20 Ps. per day will be charged

610 51593

നാരായണൻ വൈദ്യർ. ഷം

സുശ്രുത സംഹിത ചികിത്സാ

സ്ഥാനം